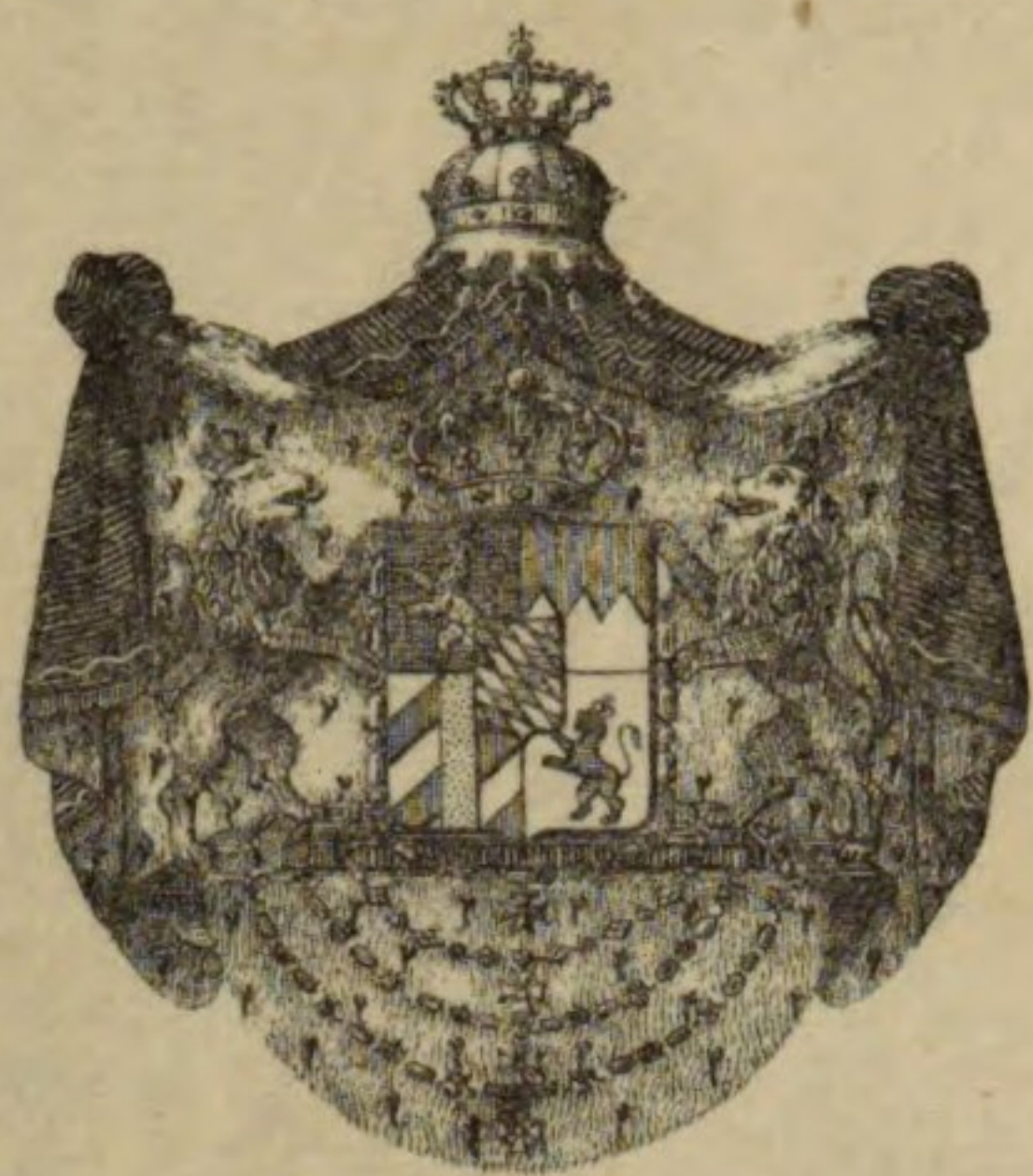

A. gr. b. 1911

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

HYPERBOLIC

HYPERBOLIC

H I P P O C R A T I S

LIBER

DE VICTUS RATIONE IN MORBIS ACUTIS.

REPORTS

LINER

DE VICTIS NATIONE IN MORBIS ACUTIS

LINER

DE VICTIS NATIONE IN MORBIS ACUTIS

LINER

REPORTS

LINER

DE VICTIS NATIONE IN MORBIS ACUTIS

DE VICTIS NATIONE IN MORBIS ACUTIS

REPORTS

DE VICTIS NATIONE IN MORBIS ACUTIS

LINER

REPORTS

DE VICTIS NATIONE IN MORBIS ACUTIS

LINER

23 D

HIPPOCRATIS

LIBER

DE VICTUS RATIONE IN MORBIS ACUTIS.

EDIDIT

F. Z. ERMERINS,

MED. DOCT.

ACCEDUNT EIUSDEM

OBSERVATIONES CRITICAE

IN

SORANUM EPHESIUM

DE

ARTE OBSTETRICIA MORBISQUE
MULIERUM.

LUGDUNI BATAVORUM,
APUD S. ET J. LUCHTMANS
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.

MDCCCXLI.

59-D.

30 BG

Hippocrates
De victus
ratione in
morbis acutis.

H I P P O C R A T I S

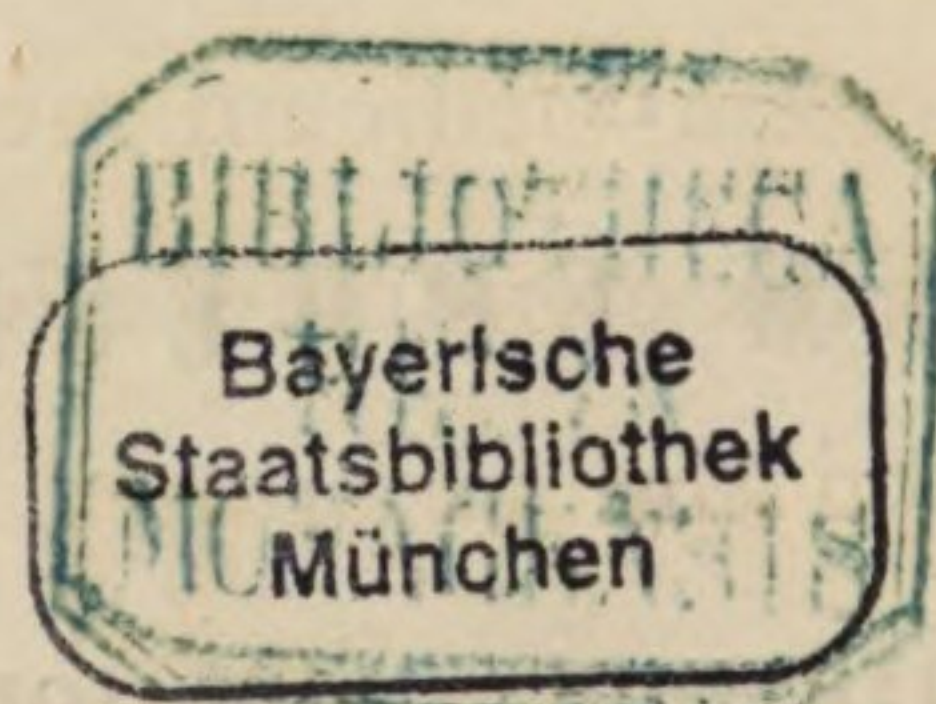
LIBER

DE VITIS NATIONE IN MORBIS ACUTIS.

FRONTIS

F. A. FRANKLIN

1811

C O B E T I O S U O

S. P. D.

F. Z. ERMERINS.

Nisi probe scirem, optime COBETI! me a te in amicis haberi, vereretur ne hunc, quem edo, Hippocratis libellum ad te mittens aut iusto plus mihi arrogare videar, aut ineptus esse. Nam profecto levissimum sim animo, si putem medicum me in rebus cum bonarum literarum studiis coniunctis aliquid esse prolatum dignum, quod tibi obferatur. Ineptus vero sim, si qui longe longeque aliter de me sentiam, meum tamen librum ad te mittam, illumque talem, qui, si argumentum spectem, a tuis studiis procul sit remotus. Sed novisti, puto, me tum aliis de causis, tum maxime etiam studiorum tuorum causa vehementer te amare; itaque amicus ad amicum cum hoc opusculo meo, in quo errores non inesse non possunt, veluti confugio et enixe te ut perlegas rogo et ut de iis, quae desideres, sive illa ad universam

materiem tractandi rationem, sive ad singula loca, ubi de rebus grammaticis exponere coactus fui, pertineant, me admoneas. Nimirum nos medici ad id, quod in primis requiritur, ut veteres de arte nostra auctores cum aliquo fructu nostro legamus, fere imparati sumus et hebetes; nec raro accidit, ut plura certo scire nobis videamur, in quibus, eheu! misere halucinamur.

Et vero aliter fieri vix potest, quam ut hoc modo res nobiscum sit comparata, modo teneamus, qua in re profecto te habebo consentientem, non minus accurata grammatices scientia nobis opus esse, ut medicum Graecum interpretemur, quam vobis literarum cultoribus, ut alium quemvis inter elegantissimos quoque auctorum veterum. In qua quidem cognitione nobis paranda vide quam multa longe diverso modo, ac vobis fieri solet, nobis eveniant. Etenim quo tempore vos maxime in his literis proficitis, nobis res addiscendae sunt ab illis toto coelo diversae; quid quod ne postea quidem omne tempus illis impendere nobis licet, verum ab iis avocamur, sive ut aegrotantibus opem feramus, sive ad ea studia, quae hunc in finem maxime requiruntur. Tum vero vos e clarissimorum virorum disciplina profecti plerumque vestra vice aliis has literas tradere soletis, ita ut hos docendo discatis

ipsi. Denique vobis aureum illud *συμφιλογεῖν* contingit, quod quantum valeat ad ingenium acuendum et vim insitam promovendam vel ipsi illi in operibus suis testantur praeceptores vestri, quorum nomina per totum orbem eruditum inclaruerunt. Ex his autem, quae postremo attigi, illud quidem nobis omnino non contingit, hoc vero non nisi rarissime, sed nobis hae res fere solis nobiscum agendaе sunt; quod quam difficile sit et molestum ipse tum antea, tum nunc rursum in hac editione paranda, ita sum expertus, ut quam id persenserim verbis tibi significare vix possim.

Haec autem quorsum spectant? ut significem nobis quidvis licere, et omnia miscere et falsa pro veris venditare? Id quidem ego, ut facile intelligis, minime volo; sed qui vere dixisse mihi videor nos medicos ad auctorem Graecum edendum parum instructos esse, quique tum in aliis, tum in me ipso, si modo de me ipsi loqui liceat, id saepissime observavi, idem ego, quas reperisse mihi visus sum, causas tibi enarro, quare saepe ut fallamur fere sit necesse et qui fiat, ut in dies minus mihi ipse fidem adhibeam, adeo ut, quod initio dixi, ad te iam confugiam spe ductus fore ut certior fiam de rebus mihi quidem dubiis et de quibus τὰ ἐμαυτῷ δοκοῦντα profero, ut et tu et alii,

si qui sint, qui meum laborem curent, num re ipsa
τὰ ὄντα sint, me doceatis.

Eo melius intelliges, mi COBETI! nulla alia de
causa, quam ut a te discam, me hunc librum ad te
mittere, — (nempe quod alii subinde praedicant
ornamenti gratia se doctorum amicorum vel fautorum
nomina libris suis praefigere, id eiusmodi est ut me
iam parum moveat; non quia non sentio nomen tuum
re vera hunc libellum meum ornare, sed quia certo
scio te, si dicam idcirco me ad te haec scribere, ultro
esse repudiaturum;) intelliges, inquam, me a te do-
ceri velle, si dixerò me nunc unum hoc Hippocratis
scriptum edere, ut sit veluti *προπαρασκευή* ad futuram
editionem ceterorum etiam librorum vere Hippocra-
teorum omnium. Quippe id in votis est, ut aliquando
Hippocratem et Aretaeum edam; quod ut probabili
ratione postea facere liceat, mihi quidem eiusmodi
velitatione nunc opus esse sentio.

Ne tamen mireris de duobus scriptoribus edendis me
cogitare, cui unus laborem satis gravem imponere vi-
deatur, tibi dicam hos auctores, licet longo a se temporis
intervallo distent, mira quadam ingeniorum cognatione
coniunctos esse, ita ut alter ad alterius intelligentiam
plurimum faciat; nec facile quem bene Aretaeum esse
editurum, qui non in Hippocrate tantum operae po-

suerit, ut fere huic quoque edendo par sit. Nam Aretaeus tum fida naturae observatione et mirabili morbos depingendi artificio divinum senem, ita vocant Hippocratem, aemulatur, tum vero, quod hac in re gravissimum est, ipsis verbis totoque orationis colore medicinae parentem felicissime imitatur, licet nemo non animadvertat Hippocratem nativam illam sermonis Ionici referre simplicitatem, Aretaeum, quamquam tersissimus auctor sit et elegantissimus, Ionicam dialectum ex antiquioribus tum pedestris, tum solutae orationis scriptoribus sibi comparavisse.

At, inquires, quid huc Soranus? Equidem, COBETI! opinor hunc cum Hippocrate et Aretaeo nobis medicis a Diis datum esse, ut grammatice nobis opus esse sentiamus: nam profecto aut haec nobis discenda est, aut fatendum nos optimos de arte medica libros antiquos intelligere nolle. Iam vero Soranum magis aliorum causa tentavi quam ipsius. Quum enim primarium editoris munus in librariorum erroribus deprehendendis et tollendis sit positum, quamlibet ego occasionem, qua vires exerceam, avide arripere soleo, quumque locis nonnullis veram scripturam reperisse mihi visus essem, nolui reticere quae aliis prodesse posse arbitrabar et speravi fore ut alii quoque pellicerentur, ut ad methodicum hunc illustrandum accederent. Quippe vitii in

illo inest plus satis, ita ut alter et fortasse tertius etiam non sine fructu eum sit tentaturus.

Sed redeo ad Hippocratem, de cuius editionibus et editoribus pauca ad te scribere lubet, ut quid in hoc auctore hodie faciendum sit videamus. Non sum necius ipsum bene librum edere posse debere, qui de eiusmodi labore iudicium ferre velit, ideoque prudentius me agere, si hac de re taceam. Verum tacendo non proficimus; itaque tu patienter me audi et εἰ πως τι λέγειν σοι δοκῶ vide!

De primis duabus editionibus Hippocratis Aldina et Basileënsi convenit inter doctos, — illam esse adinstar codicis manuscripti ne optimae quidem notae, — hanc, quam Ianus Cornarius curasse fertur, illa aliquanto magis correctum referre textum.

De tertia autem, cuius curam suscepit Hieronymus Mercurialis, haud ita una et consentiens est omnium vox. Magnis eam laudibus evehit Choulantius, in primis quod in textu emendando diligenter et propria sibi aliqua ratione versatus sit editor, tum propter doctas eius adnotationes. Minus quidem vehementer eam laudat Schoellius, sed hic tamen etiam affirmat textum in hac editione meliorem exhiberi quam in antecedentibus. Verum secus sentit Freindius, qui in praefatione ad editionem Epidd.: »castigatior paulo, inquit,

Froebeniana, quam Hieronymus Mercurialis ita in plerisque secutus est, ut aliquando errores ipsos exscripserit.” Trillerus in epistola ad Freindium dolet editorem hunc pressius secutum esse MSS. Vaticana. — Ego, ut verum fatear, cum postremis his maxime consentio: textum in editione hac non meliorem inveni quam in Basileënsi, nam lectt. omnino deteriores subinde illatae sunt. Interpretatio Latina, quae huic editioni addita est, non ipsi editori debetur, sed Cornario; quod autem in titulo ille dixit, sese Cornarii interpretationem emendasse, id, qua in re et quo modo factum sit, nescio, nec nunc in hanc rem inquirere vacat. Huius igitur editionis laudes paucis hisce absolvuntur. Editor novo ordine disposuit libros Hippocratis nomine circumferri solitos, de quibus ordinandis exposuit peculiari tractatu, quem censuram operum Hippocratis inscripsit: tum ad marginem raras adscripsit codicum veterum, quos vocat, varr. lectt.: denique singulis libris subiecit adnotationes, nec tam doctas et copiosas, ut dignae sint, quae summis encomiis celebrentur, nec tamen inutiles aut non laudabiles.

Quarta Hippocratis editio debetur Anutio Foësio medico Mediomatrico, viro uni omnium mortalium ad hunc usque diem de artis medicae parente optime

merito ; quapropter de hac editione , quae hodie etiam vere omnium praestantissima esse censetur , paulo plura dicam , ut videamus qua in re maxima eius laus sit posita , quid in ea insit minus laudandum. Scilicet aut ego insigniter fallor , aut hac ratione aliorum laborem diiudicando proficimus ipsi , sive virtutes ad imitandum inveniamus , sive vitia , quae fugiamus.

Primum et princeps editionis Foësianae ornamentum mihi esse videtur eximia illa Oeconomia Hippocratica , quae , uti ego opinor , ipsi editioni longe antecellit. In ea enim editor variis ipsius Hippocratis locis collatis verborum singulorum vim aperuit , e Galeni commentariis et glossario et ex Erotiano congegit , quidquid ad dictiones Hippocraticas illustrandas conferat et mirum quantum lucis accendit ipsis glossis Erotianeis , perutilibus quidem illis , sed ob insignem scripturae corruptelam et pessime turbatum a librariis glossarum ordinem saepissime intellectu difficillimis. Nec vero hic substitit Foësius , sed ex aliis etiam auctoribus , tum medici argumenti , tum Grammaticis , Scholiastis , Lexicographis , aliis , quodcumque ad rem suam faceret collegit et multis locis sive horum auxilio , sive suis ipsius inventis perfeliciter veram vocabulorum scripturam restituit. Eodem fere modo versatur in amplioribus illis adnotationibus , de quarum nimia mole nonnulli

fortasse non sine iusta causa sunt questi. Aliis autem libris brevissimas addidit notulas, quibus plerumque varietatem lectionis indicavit et locos ex aliis scriptoribus, ubi Hippocrates citetur, vel qui singuli ad hunc explicandum faciant.

Iam vero, mi COBETI! (nolo enim non quidquid sentiam nunc ad te scribere,) saepe miratus sum virum, nisi omnes medicorum Graecorum interpretes grammatices scientia superantem, certe nemini horum isto nomine cedentem, eundemque in iis, quae supra dixi, praeclare fere semper versatum, in ipso textu constituendo longe minus excellere, ita ut hac in re plurimis locis potius reprehensione, quam laude dignus visus sit. Fuit Foësius, quod alii iam dudum vere animadverterunt, ea religione codicum scripturae adstrictus, ut in textu describendo ab ea vix et ne vix quidem recederet, adeo ut, si quid emendandum illi videretur, Latine emendationem exprimeret, quam in textum inferre nollet, sed cuius interdum in notis mentionem faceret. Non ignoro editioni adiectas esse varr. lectt., quarum nonnullae maximi sunt pretii, sed quae serius in editoris manus pervenerunt, quam ut in ipsa editione illis uti potuerit, ita ut inde facile explices vel e solo apparatu Foësiano hodie meliorem textum elici posse, quam ipse dederit. Verum ex ipsa

tamen interpretatione Latina, quae quare tantopere prae ea, quam Cornarius dedit, praestare dicenda sit, quod nonnullos praedicantes audivi, equidem non video, — ex hac, inquam, et ex adnotatis ad verba Graeca satis patet virum ceterum praestantissimum, nolim quidquam de debita laude detrahere, Hippocratis verba non recte cepisse, neque critica facultate admodum valuisse. Quin etiam mos ille, qui tum huic tum Cornario fuit, omnia interpretandi, ita ut sive verba Graeca intelligi possint, sive non possint, sive lacunae adsint, adeo ut vel integra subinde sententiae apodosis deficiat, sive non adsint, tamen Latina quaedam adponant, in reprehensionem profecto iustissimam incurrit.

Praeterea vero aliud quid in Foësio nostrorum temporum homines offendere debet, quod minus viri ipsius culpaе tribuendum, quam temporis, quo vixit. Nempe illius aetate in medicorum scholis Galeni auctoritas plurimum valebat, unde factum est ut Pergameno non raro iusto maiorem adhiberet fidem, eumque vel istis locis presse sequeretur, ubi ultro fugiendus est, quippe qui ne ipse quidem senem Coum intellexit. Quod quomodo Galeno accidere potuerit facile intelligimus, cum reputamus hunc saepe negligenter Hippocratem legisse, tum vero ubi ad utriusque mentis

diversitatem et longum, quo a se invicem distant, temporis intervallum attendimus.

Et Galeni quidem mens, (nam hoc in primis tenendum censeo,) ab Hippocratis ingenio magnopere differebat: fuit illa ad scholarum rationem et viam omnis composita; Hippocrates nativa illa valebat ingenii humani dote, qua hoc sponte ad egregia quaevis fertur et verissima quaeque invenit et omnia haec pulchre exornat, nec tamen suarum sibi virium et facultatum conscium esse videtur. Est nobis medicis senex Cous, vere ille divinus, in arte nostra adinstar Homeri et Aeschyli et Herodoti, cuiusque in suo praestantiae genere. Hanc autem ingenii simplicitatem non semper intellexit Galenus; sed nescio quam saepe suae ipsius doctrinae et modum et formam ab Hippocrate requirit, adeo ut interdum vel iis locis eum reprehendat, ubi maxime laude digna virtus adparet. Hinc fit ut Foësius, ad quem iam redeo, ipse a Galeno in errorem duci se patiatur; cui quidem rei cavere ne nostro quidem tempore res facilis esse videtur.

At Foësio idem quoque accidit, quod post illum item aliis: scilicet in iis, in quibus Galenus maxima fide dignus est, saepe huius subsidia non adhibet: nam hic in commentariis passim varietatem lectio-

nis describit e suae aetatis librorum Hippocrateorum apographis, quae profecto nostris codicibus vetustate multo superiora saepius unice veram locorum lectionem praebent. Foësius vero ut plurimum diversas illas scripturas colligit, sed idem vix eas adhibet ad textum persanandum, quod quare non fecerit equidem non satis perspicio.

Tandem Foësius inter libros vere Hippocraticos et supposititios non satis acute distinxit, quod tum in totam editionem, tum in ipsam Oeconomiam Hippocraticam, quam vocavit, condendam redundat, ita ut silentio id transire omnino non liceat.

Sed videamus paucis de sequentibus editionibus.

De editione quinta, Lindeniana nemo aequius iudicavit quam Corayus. Hic quidem Lindenum saepius verum vidisse dixit et dolendum esse adnotationes illius numquam in publicum prodiisse, quo factum esse, ut perdifficile sit de multis locis rectum ferre iudicium. Ante illum plurimi Lindenum reprehenderunt, quasi omnia hic licere sibi putasset et textum temere sine causa ulla idonea mutasset; quomodo fere de illo pronunciant Patinus apud Fabricium et Freindius et Trillerus. Kühnius autem in praefatione ad editionem suam: » equidem, inquit, valde metuo ne Lindenio ulli omnino ad manus fuerint codices manuscripti, e

quibus suas emendationes depromsit. Nam quamvis magna variantium lectionum e codicibus Anglicanis, Mediceis, Parisinis, Vaticanis, Vindobonensibus, aliisque collectarum copia a me cum illis locis, in quibus Lindeniana editio a reliquis maximopere recedit, collata fuerit, tamen pauca tantum inveni exempla, quae has differentias e codicibus fluxisse probent.” — Ego, ut dicam quod sentio, Lindenii causa velim verum esse quod Kühnius affirmat, nullos omnino libros scriptos eius emendationum fuisse fontes. Quodsi enim teste Corayo saepe verum viderit, maiori etiam laude dignus erit, qui sine subsidiis suo apte ingenio repere-rit, quod alii editores vix codicibus adiuti in textum inferre aut ausi sunt, aut potuerunt. Quid enim? ubi rerum testimonia adsunt, non opus est verbis. In ipso hoc libro meo, quem nunc ad te mitto, quid mihi acciderit audi. Fuit mihi in emendationibus in Soranum citandus locus amplior e libro *περὶ γυναικείης φύσεως*, quem cum ex editione Foësii desumere volebam, in ea ita descriptum esse vidi ut intelligere nemo possit, itaque Lindenianum volumen adii, unde verba exhibui probabilem sensum referentia, adeo ut quivis locum facile intelligat. Nolo tamen reticere me re vera in Lindenii textu Hippocratico mutationes vidisse, quae probari neutiquam possint, tales etiam

quae ex inopia scientiae grammatices (scilicet haec nox nos medicos omnes premit) profluxerint; sed simul affirmare audeo in textu reficiendo Lindenium plus operae posuisse quam Foesium, eiusque editionem multa laude digna habere.

Perpaucis absolvam quae de tribus editionibus sequentibus tibi dicenda habeo, de Chartieriana, Mackiana, et Kühniana.

Primam harum omnes merito queruntur neglenter esse curatam, vix quidquam explorasse editorem, adiectas esse paucas varias lectiones, easque non ita magni pretii, adeoque studio Hippocratis parum eam profuisse. Mackius codices scriptos Cornarii et Sambuci, profecto non contemnendos, adhibuit, sed nemo non rectum harum rerum usum in illo desideravit: quid quod in hac editione notulas e Foësio desumas vidi, unde certo constat Mackium ne hunc quidem, quem sequitur, in rebus facillimis intelligere. Hic profecto in Graecis prorsus coecutire dicendus est! Kühnii editio, editionis nomine vix digna est, quum nihil sit nisi repetitio textus et interpretationis Latinae Foësii. Nec vero aliud quid dare voluit Kühnius, ita ut non intelligam, quid sibi velint Schoellii in historia Literarum Graecarum laudes illae, quibus haec editio novissima et optima critica praedicatur. Equidem, ut quod sentio tibi

dicam, miratus sum Kühnium editionem Foëssianam ita divulsisse, ut quod in ea sit optimum reliquerit, contra vero repetierit quod sine praestantiori illo, oeconomiam volo et adnotationes, haud ita magni sit pretii.

Itaque pervenio ad nuperrimam editionem eamque nondum absolutam, quae cura Littréi, viri eruditissimi, Parisiis prodire coepit, quam, licet iam alio loco aliquid de ea dixerim, silentio nunc, cum his de rebus exponere aggressus sum, transire profecto nefas sit. Est quidem, si quid video, haec editio tanti momenti ad promovendum studium Hippocratis, ut nihil ego magis exoptem quam ut absolvatur. Copia variarum lectionum ex optimis Bibliothecae Regiae codicibus desumtarum ditissima est et verum *κειμήλιον* Hippocratem intelligere cupientibus. In textu constituendo et in iudicio de variis libris Hippocrati adscribendis vel abiudicandis nonnulla me desiderare aliquando tibi dicere me memini, nec nunc hac de re sententiam mutavi: quod tamen non impedit, quominus vere mihi videar affirmare Littréum optime meritum esse de Hippocrate, gravesque virum labores exantlasse in conferendo insigni codicum numero, quorum varietatem scripturae ut nobiscum communicare pergat, a Diis ego supplex oro.

Non decedo de editionibus et editoribus, mi COBETI! priusquam de tribus singulorum librorum vere Hippocrateorum recensione verbulo monuero. Sunt illi libri: de capitis vulneribus tractatus a Iosepho Scaligero emendatus, Epidemiorum libri primus et tertius a Freindio editi, et liber de Aëre, aquis et locis, cuius textum refecit Corayus. Plures omnino habentur singulorum librorum editiones, sed eae, quas enumeravi, prae ceteris me adverterunt.

Et de primo illo non ipse loquar, sed audies narrantem Vertunnianum, medicum et in Scaligero praeclaram illam artem tuam criticam, COBETI! admirantem. Fuerunt hi aliquamdiu una in nobili Rupipozaeorum domo; Vertunnianus autem Scaligero duce et alios et Hippocratem legere coeperat: » cuius, inquit, cum exercitationis tantum gratia, libellum de vulneribus capitis, qui primus forte occurrerat et brevitate ac utilitate sua, mihi maxime probatur, Latinum facere instituissem, ecce in ipso statim libri limine ad tot scopulos offendi, ut de naufragio mihi fuerit periclitandum, nisi naclerus ille noster Ios. Scaliger me ab imminente periculo eripuisset. Ille igitur, animi gratia et aliud agens (id enim certo affirmare possum qui viderim) libellum istum cursim legere primum coepit, in quo cum e vestigio tot glossematis a stylo

Hippocratis omnino abhorrentibus ipsius lectionem interpolatam animadvertisset, notassetque in meo libro, hoc primo conatu audentior audentiorque factus libellum denuo, sed attentius relegere operae pretium duxit. In quo tantula seges, tantam mendorum messem tulit, paucis ut horis, hoc est tribus ad summum, quantum nunc exstat explicarit mihiq̃ue dictaverit.” Lepida medici narratio mihi semper admodum placuit; est autem nobis medicis hodie etiam perutilis, modo ex illa discere velimus ante omnia opus esse ut verba Graeca commode legi possint. Utinam plures eiusmodi subsecivarum horarum fructus e similium virorum doctrinae et ingenii abundantia in medicos nostros Graecos redundarent! Quippe quanti illi faciendi sint et liber a Scaligero emendatus docet, docent itidem rarae Hemsterhusii, Valckenaerii, aliorum correctiones!

Altera, cuius mentionem feci, editio medico debetur Freindio, elegantis omnino doctrinae viro et in veterum de arte sua auctorum lectione plurimum versato. Is id tantum sibi proposuit, ut e ceteris editionibus, quod optimum sibi videretur, exciperet. Codicem adhibuit Baroccianum, cuius lectionibus tamen ad textum perpurgandum non usus est, licet eas ad calcem opusculi descripserit. Pauca emendationes, (neque enim libri

isti tam foede quam alii plurimi corrupti sunt,) inter quas tales animadverti, quae certae esse videantur, in textum inferre noluit.

Tertius ille libellus, quem Corayus edidit, ita omnino sese habebat, ut legi non posset. Hic autem ut intelligi possit effecit. Forte nimiam in dialecto restituenda operam posuit: sed hac de re alii aliter sentiunt et sentire alio modo pergent, puto. Ceterum perpauci loci sunt, ubi verum non repererit, et in textum intulerit senex, perhumaniter sententiam suam proponens et modeste de opere suo existimans. Facile patet hanc editionem deberi viro, qui in literarum studiis magnam vitae partem consumserit.

Ecce! mi COBETI! ex iis, quae huc usque ad te scripsi, videre poteris quam longe absimus a recensione textus Graeci librorum Hippocraticorum, cui fidem adhibere possimus. Nec sane mirum videri hoc potest reputanti quam pauci sint, qui huic labori ferendo sint pares, et quam paucis ex illorum numero, qui facere potuissent, concessum fuerit debitum eiusmodi operi tempus impendere: nam huc usque praeter Foësius alium inveni neminem, et ne Foësius quidem ipse satis critica facultate valebat! Vides, quam inculta iaceat prisci aevi medicinae historia: nam quemadmodum se habet Hippocrates, eodem fere modo se habet opti-

mus quisque de arte medica scriptor Graecus. Aretaeus quam male habitus sit a librariis et quam parum diligenter ab editoribus et exploratus sit et intellectus et emendatus, ipse vidisti, cum aliquo abhinc tempore de locis permultis admodum corruptis quid sentiremus alter alteri significavimus. Est autem hic magis quam alii plurimi librariorum σφάλλμασι contaminatus; attamen medicum Graecum, cuius textus recte descriptus sit, equidem huc usque cognovi fere neminem et fortasse opera plurima posita est in illis, qui minus quam reliqui eiusmodi labore sint digni. Paucorum tantum fragmenta nostris temporibus collecta sunt, nondum omnia, quoad fieri possit, uti decet, et collecta et explorata et perpurgata. Quid autem historia medicinae Graecae sine laudabili eorum auctorum, quorum opera supersunt, editione et reliquiarum doctrinae illorum, quorum scripta interierunt?

Sed vel maxime etiam hac in re laboramus varia opinionum virorum doctorum fluctuatione de librorum Hippocrati adscriptorum auctoritate. In his libris fontem habemus historiae originis artis medicae apud Graecos. Sunt autem varia opuscula, vario tempore scripta, varii argumenti, varias doctrinas medicas referentia, vario orationis genere expressa, de quibus certis auctoribus tribuendis vel abiudicandis omnes

dissentiunt. At qui fieri possit, ut non dissentiant? Perpauci sunt, qui de eiusmodi rebus iudicium ferre valeant; plerique vero illorum, qui tulerunt, rem non satis diligenter explorarant. Quomodo, quaeso, non errabit, qui censuram librorum Hippocrateorum scribens, eos tam parum accurate perlegerit, ut locum a Coel. Aureliano laudatum e deperdito libro desumptum esse dicat, cum nihilominus in hoc ipso, quem edo, legitur? Quae fides adhibenda iudicio illius, qui inter notas, quibus libros germanos a spuriis distinguas, orationis diversitatem locum non obtinere dicat, at mox Hippocratis sermonem gravitati Thucydideae similem habeat et tamen hunc, quem ad te mitto, libellum ipsi medico Coe tribuat, alioque rursum loco illi adscribat librum, in quo sophistarum et ratio et oratio ita elucet, ut, cum Leidae codicem Vossianum una inspiceremus et ego tibi librum monstrarem, id unum addens: » hunc quoque aliquis Hippocratis esse dixit, » paucis tu versibus perlectis responderis: » ohe! quam haec Sophistica! » Ipsius quoque Linckii vox perhibentis hos libros sex auctoribus diversis deberi, inter quos quem velis seligere liceat et Hippocratis nomine nuncupare, mihi parum considerate loquentis esse videtur. Linckium redarguit Petersenius, possimque ego hunc erroris convincere. Quid

enim ? Ad hoc critices munus profecto requiritur medicus, qui medici Graeci virtutem in ipsa, quam professus est, arte aestimet: sit idem oportet Graece perdoctus et historiae philosophiae antiquae peritus. Iste autem quando et ubinam invenietur? Tum vero is magnam vitae partem in Hippocratis lectione consumere debet, quo facto demum boni quid a tali viro expectare licet. Nec tamen desperandum, modo sensim sensimque ad id, quod verum sit, propius accedamus.

Iam vero minus vereor ne tibi, mi COBETI! quam ne aliis, qui hanc ad te epistolam forte legent, nimis *παρρησιάζεσθαι* videar. Quod si fecerim, nunc profecto non amplius faciam, cum de meo hoc opusculo certe aliquid tibi dicendum est: nempe hoc respiciens, quae plurima in aliis requiro, eadem mihi ipse maximam partem deesse sentio. Neque vero alia de causa haec, quo loco et alii legere possint, ad te scripsi, quam quia mihi vera esse videntur et ne aliis quidem lectu prorsus inutilia. Nimirum, quod supra dixi, me de iis, quae in auctore quem diligo acta sint, expositurum esse, ut quid hodie agendum sit pateret, id, quoad hoc scribendi genere et mea scilicet facultate licuit, iam consecutus esse mihi videor. Constat, puto, ne omnem quidem, quae congeri possit, materiem esse

collectam, plurima parum esse explorata, vix quidquam debito modo definitum: unamque nobis medicis, qua et Hippocratem et omnem veteris artis historiam recte investigemus, ducem esse grammaticen; qua lucem praeferente demum fieri posse, ut eam medicinae Graecae imaginem mentibus informemus, quae veram eius formam expresse referat.

Ego igitur, (ut quid ad te mittam tandem dicam,) iam edendum mihi sumsi libellum e scriptis Hippocraticis, duabus partibus, quod nemo non videre potest, distinctum. Pars prior omnino suavi illa oratione prisca Ionica expressa est, eamque omnes ab antiquissimo inde tempore ad Hippocratem, quem vocant, magnum, Heraclidis filium, auctorem retulerunt. Medicus ego in huius partis auctore praestantissimum medicum agnosco, talia de arte tradentem, quae nunc etiam vera sint et scitu perutilia: eodemque modo alii plurimi dudum ante me de illo iudicarunt. Est introductio in opus, cuius reliquae partes interierunt, (quippe hoc longe verosimilius esse iudico, quam numquam eas fuisse conscriptas,) universalis quaedam de victus ratione in morbis acutis instituenda exhibens et in qua de iis, quae in singulis horum morborum formis facienda sint, postea se praecepturum esse pollicetur. Huius partis, verosi-

militer maioris , iactura maxime deploranda est nobis medicis : nam exinde multo pleniorē notionem haurire nobis licuisset Hippocratis curandi viae , vidissemusque , ut ita dicam , ipsum divinum senem morbis medentem , quo munere quam prudenter et sollerter functus sit , ex iis , quae nobis relictæ sunt in hac parte superstite , rerum peritis facile patet. Sunt vero illa , de quibus se expositurum esse dixit , e gravissimis in arte medica momentis , in quibus nunc etiam nostris temporibus maxime medici virtus elucet. Sed hæc minus ad te pertinent : id autem unum significare volui , me Hippocratem non magni facere quia antiquo tempore vixit , et quia alio , quam quo nos loquimur , sermone usus est , sed quia viri ingenii præstantiam veneror , quæ tum in eius oratione , tum in rebus , quas tradit , apparet. Ceterum antiquissimo iam tempore in hac parte etiam loci nonnulli de pristina sua sede depulsi fuerunt , e qua ordinis perturbatione mira exstitit Galeni sententia in commentario prodita , quam tibi describo : *πολλάκις* , inquit , *ἐνενόησα τοῦτο τὸ βιβλίον ἐν τύποις εὗρεθὲν ἐκδεδῶσθαι μετὰ τὸν Ἱπποκράτους θάνατον* . ἡ γὰρ ἀταξία τῶν λόγων οὐκ ἄλλως ἔοικεν ἢ οὕτως γεγονέναι , προσγραφομένων μὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἱπποκράτους ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν εὗρισκομένων αὐτῷ παραδειγμάτων εἰς τὴν τοῦ καθόλου πίστιν , ἐνίων μὲν ἐπὶ τοῦ μετώ-

που, ἐνίων δὲ κατὰ τοῦ νώτου, μὴ δυνηθέντος δὲ τοῦ
ἐγγραφομένου τὴν οἰκείαν ἐκάστῳ τάξιν ἀποδοῦναι.

Mira sane explicatio negligentiae eorum, qui librum
descripserunt; quasi vero opus ea, qua haec eius pars
expressa est, facili oratione conscriptum, quemadmo-
dum Galenus velit, sensim sensimque consarcinatum
fuerit, ita ut labor tam molestus profecto fastidium
peperisset; vel quasi non omnia, quae divinus senex
expromsit, exempla viro in medendi arte plurimum
versato sponte sese obferre debuerint.

Pars posterior huius libelli minime est elegans et
licet eius auctor plurimas formas Ionicas usurpet,
ipse tamen orationis color et habitus non est Ionicus.
Ingenii quidem praestantia qui haec additamenta spuria
scripsit ab Hippocrate ita recedit, ut magis dissimiles
viros tibi fingere vix possis. Secutus est ille magnam
partem Platonis in Timaeo placita, cuius vel ipsa verba
in usum suum convertit, adeo ut, licet quis fuerit
nesciamus, certe constet auctorem post philosophi
dialogum illum scriptis traditum haec literis mandasse.
Fieri posse credo, ut horum additamentorum postrema
non ab eodem, quo superiora, homine ceteris sub-
iuncta sint, sed sensim sensimque a pluribus uno for-
tasse ad reliquorum calcem adsuta in proprium forte
ipsorum, qui adiecerint, usum: nec tamen certi

quidquam hac de re affirmare licet. Etiam de hac parte a Galeno dissentio, ubi hic: τὰ δὲ προσκείμενα, inquit, τούτῳ τῷ βιβλίῳ μετὰ τὸ λουτρὸν, εἰ μὲν ὥς ἐν τύπῳ τις ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα ταῦτα, παρασκευάσαντος εἰς ἀνάμνησιν ἑαυτῷ, εὐρὼν ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐξέδωκε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός, ἴσως ἂν τινα λόγον ἔχοι· ὥς σύγγραμμα δ' οὐκ ἔστιν ἄξιον τῆς Ἱπποκράτους δυνάμεως. Quemadmodum enim certo mihi persuasum habeo partem priorem a nemine, nisi ab ipso Hippocrate, nobis relictam esse, ita certo mihi constat posteriorem huic minime acceptam referri debere, sive eam ὥς ἐν τύπῳ γεγραμμένην dicamus, sive qualicumque modo orationis diversitatem explicare lubeat: neque enim in sola dictione, sed in ipsis etiam placitis repugnantiam inter haec additamenta et doctrinam vere Hippocraticam animadvertimus: sunt autem, uti dixi, plurima Platonica, alia e priori parte huc translata; iam vero quomodo, quaeso, etiamsi illud temporum rationi non repugnaret, hoc a summi ingenii viro expectare licet?

Itaque quid ad te mittam fere dixi: verbulum addo de modo, quo in hoc libello edendo sim versatus.

Contuli editiones superiores omnes et adhibui codicem Vossianum Bibl. L. B., quo inter alia plura Hippocratis scripta hoc etiam περὶ διαίτης ὁξέων contine-

tur, sed qui admodum recens unico tantum loco coniecturam confirmavit, qua $\eta\nu$ in $\alpha\nu$ mutaveram, cum cetera varietas boni nihil habere mihi visa est, quod non ex aliis MSS. dudum sit expromptum: ad calcem huius opusculi Iacobus Musurus, qui exaravit, nomen suum adiecit. GEELIUS, vir clarissimus, hunc librum scriptum liberaliter, ut solet, mihi in usum meum concessit. Varr. lectt. in Editionibus ceteris descriptas repetere nolui, paucas textui subieci e Cod. L. B. desumtas, quae in ceteris MSS. non habentur, vel in paucissimis tantum: de modo, quo reliquis usus sim, in adnotatione, ubi facto opus videbatur, monui. Quae ad textum reficiendum adhibui subsidia non suffecerunt ad ea vitia tollenda, quae iam ante Galeni tempora hunc libellum contaminarunt et maxime me moverunt ut edendum mihi sumerem, itaque a coniecturis non semper abstinui sed sedulo omnium mutationum rationes in notis exposui, ita ut unicuique quid voluerim et utrum recte an secus ita voluerim et videre et diiudicare liceat. Neque me continui, quin in adnotatione alios etiam libros Hippocraticos subinde tentarem et locos paucos ex aliorum scriptis, qui forte mihi obviam venerunt et vitio laborare videbantur. Hippocratis maxime causa de dialecto hic illic monui, in qua restituenda ita egi, ut quidquid Ionici in codicum lectionibus animadver-

terem, reciperem, de meo vix aliquid mutarem. Res ipsas ibi attigi, ubi explicatione et diligentiori exploratione indigere videbantur. Emendationes in Soranum quam brevissimis potui verbis descripsi. In his nunc demum video p. 316. vs. 3. *πρὸ πάντων* descriptum esse, ubi *πρὸς πάντων* volueram.

Tu, mi COBETI! Hippocratis fragmentum iam lege et ea, quae priscus ille vir de artificibus medicis et medicae artis apud vulgum existimatione dicit, quaeque ad ceteras quoque artes facile transferuntur, ad eximiam artem tuam criticam transfer. Quod si feceris, leniter, opinor, subridebis; fortasse etiam subridebis, si me cogites, qui ipse illotis, quod aiunt, manibus eam tetigerim! Sed hoc utut est, mihi quidem dulce fuit ad te scribere absentem, quasi tecum praesens colloquerer. Deus optimus maximus tibi et vitam conservet et sanitatem et salvum te aliquando ad nos reducat! Vale, optime COBETI! et me ama!

Scribebam Medioburgi, die 1 mensis Aprilis
CICIDCCCXLI.

ἹΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΔΙΑΙΤΗΣ ΟΞΕΩΝ.

α'. Οἱ ξυγγράψαντες τὰς Κνιδίας καλεομένας γνώ-
μας ὁκοῖα μὲν πάσχουσι οἱ κάμνοντες ἐν ἐκάστοισι τῶν
νουσημάτων ὀρθῶς ἔγραψαν, καὶ ὁκοίως ἔνια ἀπέβαινε
αὐτέων· καὶ ἄχρι μὲν τουτέου καὶ μὴ ἰητρὸς δύναιτό
τις ἂν ὀρθῶς ξυγγράψαι, εἰ εὖ παρὰ τῶν καμνόντων
ἐκαστον πύθοιτο ὁκοῖα πάσχουσι· ὁκόσα δὲ προκατα-
μαθεῖν χρὴ τὸν ἰητρὸν, μὴ λέγοντος τοῦ κάμνοντος,
τουτέων τὰ πούλλα παρεῖται,¹ ἄλλα ἐν ἄλλοισι καὶ
ἐπίκαιρα ἔνια ἔόντα ἐς τέκμαρσιν.

Varr. lectt. e cod. Vossiano: — 1) ἄλλοις ἐν ἄλλοισι.

HIPPOCRATIS

LIBER

DE VICTUS RATIONE IN MORBIS ACUTIS.

I. Qui sententias, quas ex aegrotantibus singula et
vocant, Cnidas conscripse- cuncta, quae patiantur, au-
runt, ii quae quidem aegro- diverit. Magnam vero partem
tantes patiantur in morbis eorum, quae medicum prae-
singulis et quem exitum morbi novisse oportet, non monente
nonnulli habere soleant, recte de illis aegro, praetermise-
scripserunt; quatenus quidem runt, alia alio loco et non-
etiamsi quis medicus non sit nulla ad signorum intelligen-
recte exposuerit, modo rite tiam adprime necessaria.

β'. Ὅκοταν δὲ ἐς τέκμαρσιν λέγεται ὡς χρη̃ ἕκαστα ἰητρεύειν, ἐν τουτέοισι πολλὰ ἑτεροίως γινώσκω, ἢ ὡς κείνοι ἐπεξήρσαν· καὶ οὐ μόνον διὰ τοῦτο οὐκ ἐπαινέω, ἀλλ' ὅτι καὶ ὀλίγοισι τὸν ἀριθμὸν τοῖσι ἀκέεσι ἐχρέοντο· τὰ γὰρ πλεῖστα αὐτέοισι εἰσρέαται, πλήν τῶν ὀξεῶν νούσων, — φάρμακα ἐλατήρια διδόναι καὶ ὀρόρον καὶ γάλα τήν ὥρην πιπίσκειν.

γ'. Εἰ μὲν οὖν ταῦτα ἀγαθὰ ἦν καὶ ¹ ἀρμόζοντα τοῖσι νοσήμασι, ἐφ' οἷσι παρήνεον διδόναι, ² πολὺ ἂν ἀξιώτερα ἐπαίνου ἦν, ὅτι ὀλίγα ἔοντα ἀντάρκεα ἐστί· νῦν δὲ οὐκ οὕτως ἔχει. οἱ μέντοι ὕστερον ἐπιδιασκευάσαντες ἰητρικώτερον δὴ τι ἐπῆλθον περὶ τῶν προσοιστέων ἑκάστοισι. ἀτὰρ οὐδὲ περὶ διαίτης οἱ ἀρχαῖοι συνέγραψαν ³ οὐδὲν ἄξιον λόγου, καίτοι μέγα τοῦτο

1) ἀρμόσσουντο.

2) ἔτι ἀναξιώτερα ἐπαίνου ἂν ἦν.

3) οὐδὲ ἀ.

II. Quum vero quod attinet ad coniecturam e signis capiendam dicatur, quo modo singula curare oporteat, in his longe aliter sentio, quam quo modo illi de his disseruerunt: nec vero modo propterea eos non laudo, sed etiam quia paucis numero medicaminibus uti solent. Maximam enim partem, praeterquam in morbis acutis exhibere, inquit, oportet medicamenta deorsum purgantia, et serum et lac, dum per anni tempestatem licet, propinandum.

III. Quodsi ergo haec bona essent et accommodata ad morbos, in quibus danda esse praeceperunt, potius laude etiam digna essent, quod pauca licet numero sufficerent tamen: iam vero res secus se habet. Qui tamen postea libros istos recognoverunt apposite magis ad medendi artem egerunt de iis, quae in singulis morbis adhibenda sint. Sed neque de victus ratione veteres quidquam, quod operae pretium sit, litteris mandaverunt; at hoc, etiamsi res sit

παρήκαν. τὰς μέντοι πολυτροπίας τὰς ἐν ἐκάστησι τῶν νούσων καὶ τὴν πολυσχιδίην αὐτέων οὐκ ἠγνόουν ἔνιοι· τοὺς δὲ ἀριθμοὺς ἐκάστου τῶν νουσημάτων σάφα φράζειν ἐθέλοντες, οὐκ ὀρθῶς ἔγραψαν· μὴ γὰρ οὐκ εὐαρίθμητον εἶη, εἰ τουτέω τις σημανεῖται τὴν τῶν καμνόντων νοῦσον, τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου διαφέρειν τι, μὴ τῶντὸ δὲ νοῦσημα δοκέειν εἶναι, ἣν μὴ τῶντὸ οὖνομα ἔχῃ.

δ'. Ἐμοὶ δὲ ἀνδάνει μὲν ἐν πάσῃ τῇ τέχνῃ προσέχειν τὸν νόον. καὶ γὰρ ὁκόσα ἔργα καλῶς δὴ ἦκει καὶ ὀρθῶς, καλῶς ἕκαστα χρὴ ποιεῖν καὶ ὀρθῶς, καὶ ὁκόσα ταχέως ἔργα, ταχέως, καὶ ὁκόσα καθαρίως, καθαρίως, καὶ ὁκόσα ἀνωδύνως διαχειρίζεται, ὥς ἀνωδυνώτατα ποιεῖν· καὶ τᾶλλα πάντα τὰ τοιουτότροπα διαφερόντως τῶν πέλας ἐπὶ τὸ βέλτιον ποιεῖν χρὴ.

ε'. Μάλιστα δὲ ἂν ἐπαινέσαιμι ἱητρὸν, ¹ ὅστις ἐν

1) ὅστις ἂν ἐν.

gravissima, neglexerunt. Varias tamen morborum singulorum formas multiplicemque illorum divisionem non nesciverunt nonnulli. Sed numerum specierum uniuscuiusque morbi ad amussim exponere cupientes non recte scripserunt. Neque enim recte quis numeraverit, si aegrotantium morbum aestimaverit ex eo, quod alius ab alio quodammodo sit diversus, neque idem huic, quod alteri, nomen sit inditum.

ad universam artem animum attendamus: etenim quae pulcre habent opera et recte, ea singula pulcre quoque et recte facere oportet, et quae celeriter facere licet, celeriter, et quae munde, munde, et quae sine dolore tractari solent, sine dolore, quam maxime fieri possit, tractanda sunt; omniaque id genus alia diversa, eaque meliori ratione, quam alii, facere oportet.

IV. Mihi vero placet ut V. In primis autem eum probaverim medicum, qui

τοῖσι ὀξέσι νοσήμασι, ἃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων κτείνει, ἐν τουτέοισι διαφέρων τι τῶν ἄλλων εἶη ἐπὶ τὸ βέλτιον. ἔστι δὲ ταῦτα ὀξέα, ὅκοῖα ὠνόμασαν οἱ ἀρχαῖοι πλευριτίν, καὶ περιπνευμονίην, καὶ φρενίτιν, καὶ λήθαργον, καὶ καῦσον, καὶ τὰ ἄλλα νοσήματα, ὅκοσα τουτέων ἐχόμενά ἐστι, ὧν οἱ πυρετοὶ τὸ ἐπίπαν ξυνεχές ἔοντες κτείνουσι. ὅκοταν γὰρ μὴ λοιμώδεις νοῦσον τρόπος τις κοινὸς ἐπιδημήσῃ, ἀλλὰ σποράδες ἔωσι αἱ νοῦσοι καὶ μὴ παραπλησιοι, ὑπὸ τουτέων τῶν νοσημάτων ἀποθνήσκουσι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων τῶν συμπτάντων.

ς'. Οἱ μὲν οὖν ἰδιῶται οὐ κάρτα γιγνώσκουσι τοὺς ἐς ταῦτα διαφέροντας τῶν πέλας, ἑτεροίων τε μᾶλλον ἐπαινέται ἰημάτων καὶ ψέκται εἰσὶ. ἐπεὶ τοι μέγα σημεῖον τόδε, ὅτι οἱ δημόται ἀξυνετώτατοι αὐτοὶ ἐωυτῶν περὶ τουτέων τῶν νοσημάτων εἰσὶ, ὥς μελετητέα εἶναι· οἱ γὰρ μὴ ἰητροὶ ἰητροὶ δοκέουσι εἶναι μάλιστα διὰ ταύτας

in morbis acutis, quibus maxima pars hominum aufertur, praestantiorē prae ceteris artificem se praebuerit. Sunt vero illi acuti, quos veteres vocarunt pleuritē et peripneumoniam, et phrenitē, et lethargum, et febrim ardentem, alique morbi his similes, quorum febres fere continuae aegrotantes conficiunt. Nisi enim communis quaedam forma morbi pestilentis grassetur, sed morbi dispersi sint, nec sibi inter se similes, ho-

rum morborum vi plures intereunt, quam ceteris cunctis.

VI. Vulgus igitur haud magnopere eos discernit, qui in hisce aliis antecellunt, et alius potius generis curationum laudatores sunt et reprehensores. Nam profecto magnum indicium vulgus in his morbis plane coecutire, ita ut eorum scientia non, nisi studio, comparari possit, hoc est, quod qui medici non sunt, propter ipsos hos morbos medici esse videntur.

τὰς νούσους· ῥηϊδίον γὰρ τὰ ὀνόματα ἐκμαθεῖν, ὅκοῖα
 γενόμισται προσφέρεσθαι πρὸς τοὺς τὰ τοιαῦτα κάμνοντας.
 ἦν γὰρ ὀνομάσῃ τις πτισάνης τε χυλὸν καὶ οἶνον τοῖον
 ἢ τοῖον, καὶ μελίκρητον, ἅπαντα τοῖσι δημότῃσι δο-
 κέουσι οἱ ἰητροὶ ταῦτά λέγειν, οἳ τε βελτίους καὶ οἱ
 χείρους. τὰ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει· ἀλλ' ἐν τουτέοισι δὴ
 καὶ πάννυ μέγα διαφέρουσι ἕτεροι ἑτέρων.

ζ'. Δοκέει δέ μοι ἄξια γραφῆς εἶναι ταῦτα μάλιστα,
 ὅκοσα τε ἀκαταμάθητά ἐστι τοῖσι ἰητροῖσι, ἐπικαιρὰ
 γ' ἐόντα εἰδέναι, καὶ¹ ὅκοσα μεγάλας ὠφελείας φέρει,
 ἢ μεγάλας βλάβας· ἀκαταμάθητα μὲν οὖν καὶ τάδε
 ἐστί· διὰ τί ἄρα ἐν τῇσι ὀξείῃσι νούσοισι οἱ μὲν τῶν
 ἰητροῶν ἅπαντα τὸν αἰῶνα διατελέουσι πτισάνας διδόν-
 τες ἀδιηθήτους, καὶ νομίζουσι ὀρθῶς ἰητρεύειν, οἱ δὲ
 τινες περὶ παντὸς ποιέονται, ὅκως κριθὴν μηδεμίην
 καταπίῃ ὁ κάμνων· μεγάλην γὰρ βλάβην ἡγεῦνται εἶναι.

1) ὅσα.

Facili enim opera nomina quis
 didicerit eorum, quae certo
 quodam morbo laborantibus
 propinari solent. Si quis
 enim ptisanae cremorem no-
 minaverit, et vinum hoc il-
 ludve, et mulsam, in his
 omnibus vulgo medici eadem
 dicere videntur tum praestan-
 tiores, tum imperitiores. Nec
 tamen ita se res habet: sed
 in ipsis hisce admodum pro-
 fecto alii ab aliis sunt diversi.

ptis tradantur, omnia, quae-
 cumque medicis incognita sunt
 scitu licet per necessaria, et
 quaecumque magna commoda
 pariunt aut noxas. Inter alia
 plura igitur haec etiam igno-
 rantur: quare in morbis acu-
 tis alii medici omne tempus
 perseverent in danda ptisana
 non colata, et recte se curare
 existiment, alii vero id in
 primis agant, ut ne vel ullum
 hordei granum devoret aeger,
 magnam quippe noxam edere
 putantes, sed per linteum

VII. Videntur autem in
 primis mihi digna, quae scri-

ἀλλὰ δι' ὀθονίου ¹ διηθέοντες τὸν χυλὸν διδόασιν· οἱ δ' αὖ τινες αὐτέων οὐτ' ἂν πτισάνην παχείην δοῖεν, οὐτε χυλόν· οἱ μὲν μέχρις ἂν ἑβδομαῖος γένηται ὁ κάμνων, οἱ δὲ καὶ διὰ τέλεος ² ἄχρις ἂν κριθῇ ἡ νοῦσος.

η'. Μάλα μὲν οὖν οὐδὲ προβάλλεσθαι τὰ τοιαῦτα ζητήματα εἴθισται τοῖσι ἰητροῖσι· ἴσως δὲ οὐδὲ προβαλλόμενα εὐρίσκεται· καίτοι διαβολὴν γε ἔχει ὅλη ἡ τέχνη πρὸς τῶν δημοτέων μεγάλην, ὥς μηδὲ δοκέειν ὅλως ἰητρικὴν εἶναι· ὥστ' ἔν γε τοῖσι ὀξέσι τῶν νοσημάτων τοσόνδε διοίσουσι ἀλλήλων οἱ χειρωνάκται, ὥστε ἂ ὁ ἕτερος προσφέρει, ἡγεύμενος ἄριστα εἶναι, ταῦτα νομίζειν ἤδη τὸν ἕτερον κακὰ εἶναι· καὶ σχεδὸν ἂν κατὰ γε ³ τὸ τοιόνδε τὴν τέχνην φαῖεν ὁμοιωῖσθαι μαντικῇ, ὅτι οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν ὀρνιθα, εἰ μὲν ἀρίστερος εἴη, ἀγαθὸν νομίζουσι εἶναι, εἰ δὲ δεξιὸς, κακόν· ἔνιοι δὲ

1) διηθέοντες.

2) μέχρις ἂν.

3) τὸν τοιόνδε λό-

γον.

colantes cremorem exhibeant. Alii contra neque ptisanam crassam, neque cremorem exhibebunt, alii donec septimum morbi diem attigerit aeger, alii ad finem usque, donec morbus iudicio absolutus sit.

VIII. Res igitur minime solita medicis accidit, ut eiusmodi quaestiones illis proponantur, forte autem, etiamsi proponantur, non solvuntur tamen: quamquam magnam calumniam apud vulgus tota

ars ideo sustinet, adeo ut nullam omnino medicinam esse existiment. Quippe in morbis acutis tantopere inter se artifices different, ut quae alter optima esse ratus administret, ea alter nocere putet. Quin imo ad hanc normam res censentes medicinam fere divinationi similem esse dixerint, quandoquidem augures eandem avem si a sinistra manu conspiciatur, bonam esse autumant, sin contra a dextra,

τῶν μάντεων τὰναντία τουτέων· καὶ ἐν ἱεροσκοπίῃ τὰ τοιάδε εὗροι τις ἂν¹ ἄλλα ἐπ' ἄλλοισι.

θ'. Φημὶ δὴ πάγκαλον εἶναι τοῦτο τὸ σκέμμα καὶ ἡδελφισμένον τοῖσι πλείστοισι τῶν ἐν τῇ τέχνῃ καὶ ἐπικαιροτάτοισι· καὶ γὰρ τοῖσι νοσέουσι πᾶσι ἐς ὑγιείην μέγα τι δύναται, καὶ τοῖσι ὑγιαίνουσιν ἐς² ἀσφαλείην, καὶ τοῖσι ἀσκέουσι ἐς εὐεξίην, καὶ ἐς ὃ τι ἂν ἕκαστος ἐθέλῃ.

ι'. Πτισάνῃ μὲν οὖν μοι δοκέει ὀρθῶς προκεκρίσθαι τῶν σιτηρῶν γευμάτων ἐν τουτέοισι τοῖσι νοσήμασι καὶ ἐπαινέω γε τοὺς προκρίναντας. τὸ γὰρ γλίσχρασμα αὐτέης λεῖον καὶ ξυνεχές καὶ προσηνές ἐστι, καὶ ὀλισθηρὸν καὶ πλαδαρὸν μετρίως, καὶ ἀδιψον, καὶ εὐέκπλυτον, εἴ τι καὶ τουτέου προσδέοι, καὶ οὔτε στυψιν ἔχον, οὔτε³ ἄραδον κακὸν, οὔτε ἀνοιδίσκεται ἐν τῇ κοιλίῃ· ἀνώδηκε γὰρ ἐν τῇ ἐψήσει, ὅκόσον ἂν πλεῖστον ἐπεφύκει διογκοῦσθαι.

1) ἄλλα ἐπ' αὐτῷ om.

2) ἀσφαλίην.

3) ἀράδιον.

malam: nonnulli vero augures contraria sentiunt. Etiam in haruspicina id genus varia multa alia in aliis quis inveni-

IX. Ego vero affirmo hanc speculationem esse pulcerrimam et coniunctam cum plurimis in arte momentis, iisque gravissimis. Nam plurimum haec res valet apud aegrotantes omnes ad salutem, et apud sanos ad integram servandam valetudinem, et apud eos, qui corpus exercent, ad bonum eius habitum comparandum, et ad quod

cumque unusquisque velit.

X. Ptisana igitur iure praeferrī mihi videtur in his morbis prae ceteris eduliis frumentaceis, quin imo laudo eos, qui eam praetulerint. Lentor enim eius est laevis et continuus, et suavis, et modice lubricus et humectans, sitim non provocat et leniter alvum ducit, si forte hac re quoque opus sit, neque adstringit, nec perturbationem infert, neque in ventre intumescit. Nam in coctione iam, quam maxime potuit, intumuit.

ια'. Ὀκόσοι μὲν οὖν ὀλῃσι πτισάνῃσι χρέονται ἐν
τουτέοισι τοῖσι νουσήμασι, οὐδεμιῇ ἡμέρῃ κενεαγγητέον, ὥς
ἔπος εἰρησθαι, ἀλλὰ χρηστέον καὶ οὐ διαλείπτεον, ἢν
μὴ τι δέῃ ἢ διὰ φαρμακείην, ἢ κλύσιν, διαλείπειν. καὶ
τοῖσι μὲν γε εἰθισμένοισι δις σιτέεσθαι τῆς ἡμέρας, δις
δοτέον· τοῖσι δὲ μονοσιτέειν εἰθισμένοισι, ἀπαξ δο-
τέον τὴν πρώτην· ἐκ προσαγωγῆς δὲ, ἢν ἐνδέχῃται,
καὶ τουτέοισι δις διδόναι, ἢν τι δοκέῃ προσδεῖν. πλῆθος
δὲ ἀρκέει κατ' ἀρχὰς διδόναι μὴ πούλῳ, μηδὲ ὑπερ-
παχῳ, ἀλλ' ὀκόσον εἵνεκα τοῦ ἔθους ἐσιέναι τι, καὶ
κενεαγγεῖην μὴ γίγνεσθαι πούλλῃν.

ιβ'. Περὶ δὲ τῆς ἐπιδόσιος ἐς πλῆθος τοῦ ῥοφήμα-
τος, ἢν μὲν ξηρότερον ἢ τὸ νούσημα, ἢ ὥς ἂν τις οἶοι-
το, οὐ χρὴ ἐπὶ πλέον διδόναι, ἀλλὰ προπίνειν πρό
τοῦ ῥοφήματος ἢ μελίκρητον, ἢ οἶνον, ὀκότερον ἂν ἀρ-

XI. Quicumque igitur in-
tegra ptisana in istis morbis
utuntur, in his ne vel ullum
diem vasorum inanitionem
fieri patiatur medicus, ut ver-
bo dicam, sed continuo, nulla
interposita mora, illa utantur,
nisi seu propter medicamen
purgans, seu propter clyste-
rem eam seponere aliquamdiu
sit necesse. Et iis quidem, qui
bis de die cibum sumere con-
sueverunt, bis danda est;
illis vero, qui semel vulgo
cibum capiunt, semel danda
est primo die, sensim autem,
si fieri possit, his quoque bis
danda est, si forte facto opus

esse videatur. Ad quantita-
tem autem quod attinet, satius
est initio neque multam, ne-
que valde crassam exhibere,
sed quanta opus est, ut pro
more aliquid ingeratur, et ut
ne magna vasorum fiat ina-
nitio.

XII. De quantitate autem
sorbitionis adaugenda sic sen-
tio: si morbus siccior sit,
quam quis opinatus fuerit,
quantitati adiicere non oportet,
sed ante sorbitionem al-
terutrum vel, mulsam, vel
vinum bibere convenit, quod
quidem ad rem maxime sit
accommodatum: quid vero in

μόζῃ· τὸ δ' ἁρμόζον ἐφ' ἑκάστοισι τῶν τρόπων εἰρήσεται· ἣν δὲ ὑγραίνεται τὸ στόμα καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος ἢ ὀκοῖα δεῖ, ἐπιδιδόναι χρὴ ἐς πλήθος τοῦ ῥοφήματος, ὥς ἐν κεφαλαίῳ εἰρησθαι· τὰ μὲν γὰρ θᾶσσον καὶ μᾶλλον πλαδῶντα ταχυτῆτα κρίσιος σημαίνει, τὰ δὲ βραδυτέρον καὶ ἥσσον, βραδυτέρεην σημαίνει τὴν κρίσιν· καὶ ταῦτα αὐτὰ μὲν καθ' ἑωυτὰ τοιάδε τὸ ἐπίπαν ἐστί.

ιγ'. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐπίκαιρα παρεῖται, οἷσι προσημαίνεσθαι δεῖ, ἃ εἰρήσεται ὕστερον· καὶ ὀκόσῳ ἂν πλείων ἢ κάθαρσις γίγνηται, τοσῶδε χρὴ πλεον ἐπιδιδόναι ἄχρι κρίσιος· μάλιστα δὲ κρίσιος ὑπερβολῆς δυοῖν ἡμερέων, οἷσί γε ἢ πεμπταίοισι, ἢ ἑβδομαίοισι, ἢ ἑναιταίοισι δοκέει κρίνεσθαι, ὥς καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περυσὸν προμηθὲς ἢ· μετὰ δὲ τοῦτο τῷ μὲν ῥοφήματι τὸ πρῶτ' χρηστέον, ἐς ὅψε δὲ ἐς σιτία μεταβάλλειν.

1) ὀκόσον.

singulis morborum formis conveniat, infra dicetur. Sin contra os humectetur et quae e pulmone eiiciantur sint probanda, in universum ad quantitatem sorbitionis adiiciendum est. Nam quae quidem citius et magis madescunt, celeritatem iudicii indicant, quae vero tardius et minus, tardius fore iudicium significant. Et haec quidem ipsa per se ad hunc modum fere sese habent.

XIII. Praetermissa sunt insuper alia quoque multa, magnique illa momenti, qui-

bus de futuro coniectura capienda est, quae postea exponuntur. Et quo copiosior repurgatio fiat, eo plus adiiciendum est ad iudicium usque: maxime vero duobus ab iudicatione diebus in iis, quibus quinto, aut septimo, aut nono die morbum iudicio absolutum iri sit verisimile, ita ut dierum numeri tum paris tum imparis rationem incas. Postea antem sorbitione quidem mane utendum est, vespere vero ad cibos transeundum.

ιδ'. Συμφέρει δὲ τὰ τοιάδε ὡς ἐπιτοπουλὴ τοῖσι
οὐλῇσι πτισάνησι χρεομένοισι. αἱ τε γὰρ ὀδύναι ἐν τοῖσι
πλευριτικοῖσι αὐτίκα παύονται αὐτόματοι, ὅταν ἄρ-
ξωνται πτύειν τι ἄξιον λόγου καὶ ἐκκαθαίρεσθαι,
αἱ τε καθάρσιες πολλὸν τελεώτεραί εἰσι καὶ ἔμπυοι
ἥσσον γίνονται, ἢ εἰ ἄλλοίως τις διαιτῶη, καὶ αἱ
κρίσιες ἀπλούστεραι καὶ εὐκριτώτεραι καὶ ἥσσον ὑπο-
στροφώδεις.

ιε'. Τὰς δὲ πτισάνας χρὴ ἐκ κριθέων τε ὡς βελτί-
στων εἶναι καὶ ὡς κάλλιστα ἠψῆσθαι, καὶ ἄλλως ἢν μὴ τῷ
χυλῷ μόνῳ μέλλῃς χρέεσθαι· μετὰ γὰρ τῆς ἄλλης ἀρετῆς
τῆς πτισάνης τὸ ὀλισθηρὸν τὴν κριθὴν καταπινομένην
ποιέει μὴ βλάπτειν· οὐδαμῇ γὰρ προσίσχει, οὐδὲ μένει
κατὰ τὴν τοῦ θώρηκος ἵξιν· ὀλισθηροτάτη δὲ καὶ ἀδι-
ψοτάτη καὶ εὐπεπτοτάτη καὶ ἀσθενεστάτη ἐστὶ ἢ κάλ-
λιστα ἐφθῇ, ὧν πάντων δεῖ.

XIV. Haec autem maxime
prosunt iis, qui integra pti-
sana utantur. Dolores enim
in pleuriticis statim sponte
evanescunt, simul atque ido-
neam quantitatem expuere
coeperint et repurgari. Pur-
gationes enim ipsae multo
sunt perfectiores et minus fa-
cile pus intus oritur, quam
si quis aliam victus rationem
praescribat, et iudicationes
simpliciores et meliores fiunt,
neque facile morbus reverti-
tur.

XV. Ptisanam autem ex

hordeo quam optimo paratam
esse oportet et quam optime
coctam, idque inprimis si non
solo cremore uti velis. Nam
una cum ptisanæ virtutibus
ceteris eius laevis id effi-
cit, ut ne noceat hordeum
sumtum. Nullibi enim ad-
haerescit, neque secundum
thoracis rectitudinem immora-
tur; optime cocta vero lubrica
est admodum, et sitim op-
time restinguit, et facillime
concoquitur atque infirmis-
sima est, quibus virtutibus
cunctis omnino opus est.

ις'. ¹ Ἦν μὲν οὖν μὴ προστιμωρήσῃ τις ὁκόσον δέεται αὐτάρκης εἶναι ὁ τρόπος τῆς τοιαύτης πτισανορροφίης, πολλαχῇ βεβλάπεται. οἷσί τε γὰρ σῖτος αὐτίκα ἐγκατακέκλεισται, εἰ μὴ τις ὑποκενώσας δοίῃ τὸ ῥύφημα, τὴν ὀδύνην ἐνεοῦσαν προσπαροξύνειε ἂν, καὶ μὴ ἐνεοῦσαν εὐθὺς ἐμποιήσειε ἂν, καὶ πνεῦμα πυκνότερον γένοιτ' ἂν· κακὸν δὲ τοῦτο· ξηραντικὸν γὰρ πνεῦμονος, καὶ κοπῶδες ὑποχονδρίων, καὶ ἥτρου, καὶ φρενῶν· τοῦτο δὲ, ἦν ἔτι τῆς ὀδύνης τοῦ πλευροῦ συνεχέος ξούσης καὶ πρὸς τὰ θερμάσματα μὴ χαλώσης, καὶ τοῦ πτυάλου μὴ ἀνιόντος, ἀλλὰ καταγλισχραινομένου ἀσάπέως, ἦν μὴ λύσῃ τις τὴν ὀδύνην, ἢ κοιλὴν μαλθάξας, ² ἢ φλέβα ταμῶν, ὁκότερον ἂν τουτέων συμφέρῃ, τὰς δὲ πτισάνας ἦν οὕτως ἔχουσι διδῶς, ταχέες οἱ θάνατοι τῶν τοιουτέων γίνονται.

ις'. Διὰ ταύτας οὖν τὰς προφάσιας καὶ ἐτέρας τοι-

1) ἦν μὴ οὖν πρὸς τιμωρίαν. 2) ἢ φλεβοτομᾶν.

XVI. Nisi quis igitur tantum quidem adiuverit, quantum fieri debet, ut sufficiat eiusmodi ratio bibendi ptisanam, varias inde noxas patietur. Quibus enim, ut statim hoc utar, alvi excretio intercepta est, iis, nisi quis evacuata antea sorbitionem exhibuerit, dolorem praesentem quidem augebit, sin autem nullus fuerit, statim induxerit, et spiratio crebrior fiet: quod quidem noxium est: pulmonem enim siccum reddit, et

praecordia et imum ventrem et septum transversum lassitudinis sensu fatigat. Tum vero, nisi quis lateris dolore adhuc continuo, neque ad fomenta remittente, nec sputo prodeunte, sed citra coctionem glutinoso facto, dolorem solverit, sive ventre exonerato, sive vena secta, prouti alterutrum requiratur, sed ptisanam ita se habentibus si praebueris, cita illos mors consequetur.

XVII. His igitur de causis

αὐτάς ἔτι μᾶλλον οἱ οὐλῃσι τῇσι πτισάνησι χρεόμενοι ;
 ἐβδομαῖοι καὶ ὀλιγημερώτεροι θνήσκουσι • οἱ μὲν τοι
 καὶ τὴν γνώμην βλαβέντες , οἱ δὲ ὑπὸ τῆς ὀρθοπνοίης
 τε καὶ τοῦ ῥέγγους ἀποπνιγέστες. μάλα¹ δὲ τοὺς τοιου-
 τέους οἱ ἀρχαῖοι βλητοὺς ἐνόμιζον εἶναι διὰ τόδε μά-
 λιστα • οὐκ ἦκιστα δὲ ὅτι καὶ ἀποθανόντων αὐτέων ἡ
 πλευρὴ πελὶν εὐρίσκεται ἱκελὸν τι πληγῇ. αἴτιον δὲ
 τουτέου τόδε ἐστὶ , ὅτι , πρὶν λυθῆναι τὴν ὀδύνην ,
 θνήσκουσι • ταχέως γὰρ πνευματαίαι γίνονται • ὑπὸ δὲ
 τοῦ πολλοῦ καὶ πυκνοῦ πνεύματος , ὡς ἤδη εἴρηται ,
 καταγλισχραινόμενον τὸ πτύελον ἀπέπτως κωλύει τὴν
 ἐπάνοδον γίνεσθαι , ἀλλὰ τὴν ῥέγγιν ποιεῖ ἐνισχόμε-
 νον ἐν τοῖσι βρογχίοις τοῦ πνεύμονος. καὶ ὁκόταν ἐς
 τοῦτο ἔλθῃ , θανατῶδες ἤδη ὡς ἐπιτοπουλὸν ἐστί. καὶ
 γὰρ αὐτὸ τὸ πτύελον ἐνισχόμενον κωλύει μὲν τὸ πνεῦμα
 ἔσω φέρεσθαι , ἀναγκάζει δὲ ταχέως ἔξω φέρεσθαι , καὶ
 οὕτως ἐς τὸ κακὸν ἀλλήλοισι ξυντιμωρεῖ • τὸ τε γὰρ

1) δὴ.

aliisque illis similibus magis
 etiam , qui integra utuntur
 ptisana , septimo morbi die
 et citius intereunt : partim
 quidem omnino mente laesi,
 partim orthopnoea et stertore
 suffocati. Quos profecto id-
 circo inprimis sideratos esse
 existimaverunt vëteres , nec
 minus quoniam etiam mortuo-
 rum latus lividum invenitur,
 quasi ictu percussum fuerit.
 Cuius rei causa haec est , quod,
 antequam dolor solvatur , mo-
 riuntur : fiunt enim cito an-

heli : quia sputum , quod su-
 pra iam dictum est , multo
 et crebro spiritu praeter co-
 ctionem viscidum factum im-
 peditur , quo minus superne
 eiiciatur , sed in pulmonis
 bronchiis retentum stertorem
 facit ; quorsum si res perve-
 niat , mors iam instat ut plu-
 rimum. Sputum enim ipsum
 pulmone contentum spiritum
 prohibet , quo minus intro
 feratur , cogit vero ut celeriter
 extra feratur ; qua quidem
 ratione sibi invicem ad malum

πτύαλον ἐνισχόμενον πυκνὸν τὸ πνεῦμα ποιέει, τὸ τε πνεῦμα πυκνὸν ἐὼν ἐπιγλισχραίνει τὸ πτύελον καὶ πωλύει ἀπολισθαίνειν. καταλαμβάνει δὲ ταῦτα οὐ μόνον ἢν πτισάνησι ἀκαίρως χρέωνται, ἀλλὰ πούλῳ μᾶλλον, ἢν τι ἄλλο φάγωσι ἢ πίωσι πτισάνης ἀνεπιτηδεί-
ότερον.

ιη'. ¹ Μάλα μὲν οὖν τὰ πλεῖστα παραπλήσιαί εἰσι αἱ τιμωρίαι τοῖσί τε οὕλῃσι τῇσι πτισάνησι χρεομένοισι, τοῖσί τε τῷ χυλῷ αὐτέων· τοῖσι δὲ ² μηδετέρῳ τουτέων, ἀλλὰ ποτῷ μόνον, ἔστι ὅπη καὶ ³ διαφερόντως τιμωρητέον. χρὴ δὲ τὸ γε πάμπαν οὕτω ποιέειν.

ιθ'. Ἦν μὲν νεοβρώτι αὐτέῳ ἐόντι καὶ κοιλίης μήπω ὑποκεχωρηκυίας ἀρξῇται ὁ πυρετός, ἢν τε ξὺν ὀδύνῃ, ἢν τε ἄνευ ὀδύνης, ἐπίσχειν τὴν δόσιν τοῦ ῥυφήματος, ἔστ' ἂν οἶηαι ὑποκεχωρηκέναι ἐξ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἐντέρου τοῦ σιτίου. χρέεσθαι δὲ ποτῷ, ἢν μὲν ἄλγημά

1) μᾶλλον.

2) μηδέτερον.

3) διαφερόντων.

augendum opem ferunt. Nam sputum retentum spirationem frequentem reddit, et spiratio frequens viscidum reddit sputum, atque impedit quo minus propelli possit. Haec autemprehendunt non solum quando ptisana intempestive utuntur, sed multo magis etiam, si quid aliud comederint, aut biberint ptisana minus congruum.

XVIII. In universum igitur similia quidem sunt admodum auxilia in iis, qui integra utuntur ptisana, atque in illis, qui

eius cremore: interdum vero illis, qui horum neutro utuntur, sed potu solummodo, diversa etiam ratione opem ferre oportet. Facere autem conducit omnino ad hunc modum.

XIX. Si febris aegrotantemprehendat, postquam nuperime cibum ceperit, necdum alvo subducta, abstinere oportet a ptisana danda, donec cibi recrementum ad inferiorem intestini partem descendisse existimes. Potu vero, si quidem dolor quis adsit, utendum aceto mulso, hieme

τι ἔχῃ, ὀξύμέλιτι, χειμῶνος μὲν θερμῷ, θέρεος δὲ ψυχρῷ· ἣν δέ¹ πολλή δίψα ἦ, μελικρήτω καὶ ὕδατι. ἔπειτα μέντοι, ἣν μὲν ἀλγημά τι ἐνῇ, ἢ τῶν ἐπικινδύνων τι ἐμφαίνεται, δίδοναι τὸ ῥύφημα μήτε πουλὺ, μήτε παχὺ, μετὰ δὲ τὴν ἐβδόμην, ἣν ἰσχὺν. ἣν δὲ μὴ ὑπεληλύθῃ ὁ παλαιότερος σῖτος νεοβρωτὶ ἐόντι, ἣν μὲν ἰσχὺν τε καὶ ἀκμάζῃ τῇ ἡλικίῃ, κλύσαι· ἣν δὲ ἀσθενέστερος ἦ, βαλάνῳ προσχρήσασθαι, ἣν μὴ αὐτόματα διεξίῃ καλῶς.

κ'. Καιρὸν δὲ τῆς δόσιος τοῦ ῥυφήματος τόνδε μάλιστα φυλάσσεσθαι, κατ' ἀρχὰς καὶ διὰ παντὸς τοῦ νοσήματος· ὅταν μὲν οἱ πόδες ψυχροὶ ἔωσι, ἐπίσχειν χρὴ τοῦ ῥυφήματος τὴν δόσιν, μάλιστα δὲ καὶ τοῦ ποτοῦ ἀπέχεσθαι· ὁκόταν δὲ ἡ θερμὴ καταβῇ εἰς τοὺς πόδας, τότε δίδοναι, καὶ νομίζειν μέγα δύνασθαι τὸν καιρὸν ἐν πάσῃσι τῇσι νούσοισι, οὐκ ἥκιστα δὲ ἐν τῇσι ὀξείῃσι,

1) πολὺ.

quidem calido, aestate vero frigido: sin autem multa sit sitis, aqua mulsa et sola aqua. Dein tamen, si quis dolor insit, vel periculi signum aliquod appareat, sorbitio danda neque magna copia, neque crassa, verum post septimum diem, si vires sint integrae, (maiori copia exhibenda est.) Sin contra pristini temporis cibus ad inferiora non descenderit in eo, qui novum cepit, ubi vires vigent et aetate valet aeger, alvum eluere oportet; sin debiliior sit, glande uten-

dum, nisi sponte alvus bene respondeat.

XX. Quod vero ad tempus attinet exhibendae sorbitionis, in primis tum morbi initio, tum per totum eius decursum, ad hoc animum attendere oportet: quando pedes quidem sunt frigidi, abstineas necesse est a sorbitione exhibenda, praecipue vero a potu quoque abstinendum. Sin autem calor ad pedes descenderit, tum demum danda est, atque ita iudicare oportet, magni momenti esse tempus illud in

μάλιστα δὲ ἐν τῇσι πυρετώδεσι καὶ ἐπικινδυνωτάτῃσι·
 χρῆσθαι δὲ πρῶτον μάλιστα μὲν χυλῶ, ἔπειτα δὲ πτι-
 σάνῃ, κατὰ τὰ τεκμήρια τὰ προγεγραμμένα ἀκριβῶς
 ἀναθεωρῶν.

κά'. Ὀδύνη δὲ πλευροῦ ἦν τε κατ' ἀρχὰς γένηται, ἦν τε
 ἐς ὕστερον, θερμάσμασι μὲν πρῶτον οὐκ ἄπο τρόπου ἐστὶ
 χρησάμενον πειρηθῆναι διαλύσαι τὴν ὀδύνην. Θερμασμάτων
 κράτιστον μὲν ὕδωρ θερμὸν ἐν ἀσκῶ, ἢ ἐν κύστει, ἢ ἐν
 χαλκῶ ἀγγείῳ, ἢ ἐν ὀστρακίνῳ· προὔποτιθέναι δὲ χρὴ
 μαλθακὸν τι πρὸς τὴν πλευρὴν, προσηνεΐης εἵνεκεν.
 ἀγαθὸν δὲ καὶ σπόγγος μαλθακὸς μέγας ἐξ ὕδατος θερ-
 μοῦ ἐκπεπιεσμένος προστίθεσθαι· περιστέγειν δὲ ἄνω
 τὴν θάλψιν χρὴ· πλείω τε γὰρ χρόνον διαρκέσει καὶ
 παραμενεῖ, καὶ ἅμα ὥς μὴ ἡ ἀτμίς πρὸς τὸ πνεῦμα
 τοῦ κάμνοντος προσφέρηται, ἦν ἄρα μὴ δοκέῃ καὶ τοῦτο
 χρήσιμον πρὸς τι εἶναι· ἐστὶ γὰρ ὅτε δεῖ πρὸς τι· ἔτι δὲ

morbis omnibus, nec mini-
 mum valere in acutis, plurimum
 vero in iis qui cum febre con-
 iuncti sunt, et qui maximum
 periculum inferunt. Utendum
 vero primum quidem maxime
 cremore, dein vero ptisana,
 secundum signa ante descripta
 attento animo rem accurate
 perpendenti.

XXI. Dolorem autem late-
 ris, sive is principio obortus
 fuerit, sive postea supervene-
 rit, primum fomentis ut dis-
 solvas tentare, minime est in-
 congruum. E fomentis vero
 praestat prae aliis aqua calida

in utre, vel in vesica, vel in
 aeneo vase, vel in testaceo
 adposita. Sed molle aliquid
 ad latus supponendum est, ne
 durities incommodum pariat.
 Aptum vero quid, quod sup-
 ponatur, est etiam spongia
 mollis ac magna, ex aqua calida
 expressa: fomentum vero su-
 perne contegere oportet, quip-
 pe ita diutius perdurabit, et
 simul id faciendum est, ne
 vapor aegrotantis spirationi
 sit obvius, nisi forte hoc quo-
 que ad aliquid commodum esse
 videatur: nempe subinde hoc
 etiam usu venit. Praeterea

καὶ κριθαὶ καὶ ὄροβοι ἐν ὄξει κεκρημένῳ σμικρῷ¹ ὀξύ-
τερον, ἢ ὥς ἂν τις πίοι, διέντα καὶ ἀναζέσαντα ἐς
μαρσίππιά τε καταρῥάψαντα προστιθέναι· καὶ πίτυρα
τὸν αὐτὸν τρόπον. πυρίη δὲ ξηρή· ἄλεις, κέγχροι πε-
φρυγμένοι ἐν εἰρινέοισι μαρσιππίοισι ἐπιτηδειότατοι· καὶ
γὰρ κοῦφον καὶ προσηνές ὁ κέγχρος.

κβ'. Λύει δὲ² μάλθαξις ἢ τοιήδε καὶ τὰς πρὸς τὴν
κληΐδα περαινούσας ἀλγηδόνας· τομῇ μέντοι γε οὐχ
ὁμοίως λύει ὀδύνην, ἣν μὲν πρὸς τὴν κληΐδα περαίνῃ
ἢ ὀδύνη· ἣν δὲ μὴ λύεται πρὸς τὰ θερμάσματα ὁ πό-
ρος, οὐ γὰρ πολὺν χρόνον θερμαίνειν· καὶ γὰρ ξηραν-
τικὸν τοῦ πνεύμονος τοῦτο καὶ ἐμπυητικόν· ἀλλ' ἣν μὲν
σημαίνῃ ἢ ὀδύνη ἐς τὴν κληΐδα, ἢ ἐς τὸν βραχίονα βά-
ρος, ἢ περὶ μαζὸν, ἢ ὑπὲρ τῶν φρενῶν, τάμνειν ἀρήγει
τὴν ἐν τῷ ἀγκῶνι φλέβα τὴν ἔσω, καὶ μὴ ὀκνεῖν συ-
χνὸν ἀφαιρέειν τὸ αἷμα, ἔστ' ἂν ἐρυθρότερον πολλῶν

1) ὀξύτέρῳ.

2) μάλθαξις.

etiam hordeum et ervum in a-
ceto aqua ita temperato, ut
paulo acidius sit, quam quod
quis bibat, colata et cocta,
in sacculis consuta adponere
convenit, et furfures eodem
modo. Ad fotum autem sic-
cum idonea sunt maxime sal
et milium torrefactum in sac-
culis laneis; est enim milium
tum leve, tum molle.

XXII. Solvit autem eius-
modi fomentatio etiam dolores
ad claviculam pertinentes.
Nec tamen aequè bene ac ve-
nae sectio solvit dolorem, si is

quidem ad iugulum pertingat.
Quodsi vero dolor fomentis
non sedetur, non licet diu in
his administrandis perseve-
rare, quippe pulmonem siccet
et suppurationem excitat. At
si quidem dolor ad claviculam
sentiatur, vel ad brachium,
vel circa mammam, vel supra
septum transversum gravitatis
sensus insit, venam secare
conducit in cubitu internam,
nec reformidare subito magna
copia detrahare sanguinem,
donec multo rubicundior ef-
fluat, vel pro puro et rubro

ῥυῆ, ἢ ἀντὶ καθαροῦ τε καὶ ἐρυθροῦ πέλιον· ἀμφοτεροῖα γὰρ γίνεται.

κγ'. Ἦν δὲ ὑπὸ τὰς φρένας ἢ τὸ ἄλγημα, ἐς δὲ τὴν κληΐδα μὴ σημαίνει, μαλθάσσειν γὰρ τὴν κοιλίην, ἢ μέλανι ἐλλεβόρῳ, ἢ πεπλίῳ· μέλανι μὲν δαῦκον, ἢ σέσελι, ἢ κύμινον, ἢ ἄνησον, ἢ ἄλλο τι τῶν εὐωδέων μίσγοντα, πεπλίῳ δὲ ὁπὸν σιλφίου· ἀτὰρ καὶ μισγόμενα ἀλλήλοισι ὁμοιότροπα ταῦτά ἐστι. ἄγει δὲ μέλας μὲν καλλίῳ καὶ κρισιμώτερα πεπλίῳ· πέπλιον δὲ μέλανος μᾶλλον φυσέων καταρῥηκτικόν ἐστι· ἄμφω δὲ ταῦτα ὀδύνην παύει. παύει δὲ καὶ ἄλλα συχνὰ τῶν ὑψηλάτων· κράτιστα δὲ ταῦτα, ὧν ἐγὼ οἶδα, ἐστί· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν τοῖσι ῥυφήμασι διδόμενα ὑψηλάτα ἀρήγει, ὅκόσα μὴ ἐστι ἀηδέα λίην ἢ διὰ πικρότητα, ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀηδίην, ἢ διὰ πλῆθος, ἢ χροίην, ἢ ὑποψίην τινά.

κδ'. Τῆς μέντοι πτισάνης, ὅκοταν πίνῃ τὸ φάρμα-

lividus; alterutrum enim fieri solet.

XXIII. Sin contra dolor sub septo transverso sedem habeat, neque ad claviculam percipiatur, alvum emollire oportet vel veratro nigro, vel peplo. Ac veratro quidem daucum, aut seseli, aut cuminum, aut anisum admiscendum, peplo vero succum laseris. Sed duo illa etiam mista similem fere virtutem habent. Veratrum tamen laudabiliora educit alvi recrementa, et ea, quae ad iudicium plus conferant, pepalum vero magis quam

veratrum flatus erumpere facit.

Haec autem duo dolorem finiunt. Finiunt autem alia quoque multa medicamina deorsum purgantia, verum haec optima sunt eorum, quae cognovi, omnium. Quandoquidem etiam purgantia, quae in sorbitionibus exhibentur, iuvant, quaecumque non sunt valde ingrata, sive propter amaritudinem, sive propter aliud quid ingrati, sive propter copiam, sive colorem, sive suspicionem aliquam.

XXIV. Ptisanæ tamen, quum medicamentum sumse-

κον , ἐπιρρόφην αὐτίκα χρή διδόναι , μηδὲν ἔλασσον
ἀξίως λόγου , ἢ ὁκόσον εἴθιστο · ἐπειδὴ κατὰ λόγον
ἐστὶ μεσηγὺ τῆς καθάρσιος μὴ διδόναι ῥυφήν · ὁκόταν
δὲ λήξῃ ἡ καθάρσις , τότε ἔλασσον ῥοφεέτω , ἢ ὁκόσον
εἴθιστο . μετὰ δὲ τοῦτο ἀναγέτω αἰεὶ ἐπὶ τὸ πλεῖον ,
ἢν ἢ τε ὀδύνη πεπαυμένη ἢ , καὶ μηδὲν ἄλλο ¹ ἐναν-
τιῶται .

κε'. Ωὗτος δέ μοι λόγος ἐστὶ , καὶ ἢν χυλῶ πτισάνης
δέῃ χρέεσθαι . φημὶ γὰρ ἄμεινον εἶναι αὐτίκα ἄρξασθαι
² ῥοφήν τὸ ἐπίπαν , μᾶλλον ἢ προκενεαγγήσαντα ἄρξα-
σθαι τοῦ ῥυφήματος , ἢ τριταῖον , ἢ τεταρταῖον , ἢ πεμ-
πταῖον , ἢ ἑκταῖον , ἢ ἑβδομαῖον , ἢν γε μὴ προκριθῇ ἡ
νοῦσος ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ . αἱ δὲ προπαρασκευαί καὶ
ἐπὶ τούτοις παραπλήσιοι ποιητέαι , ὁκοῖαί περ εἴ-
ρηνται .

κς'. Περὶ μὲν ³ οὖν ῥοφήματος προσάρσιος οὕτω γι-

1) Cod. Voss. etiam ἐναντιῶται . 2) ῥοφᾶν . 3) οὖν om.

rit , statim quantitatem ex-
hibere oportet non multo
minorem , quam quantam su-
mere consueverit : quoniam
est consentaneum , sub ipsa
purgatione non propinare sor-
bitionem . Verum quum ces-
saverit purgatio , tunc minus
sorbeat , quam solitus fuerit .
Dein vero continuo adaugea-
tur quantitas , ubi dolor se-
datus fuerit , neque aliud quid
adversetur .

XXV. Idem autem prae-
cipio etiam , quum cremore

ptisanae uti debeas . Affirmo
enim praestare in universum
statim illum sumere , quam ,
facta antea vasorum inanitio-
ne , sorbitionis administrandae
initium facere , tertio die , aut
quinto , aut sexto , aut septi-
mo , nisi quidem intra hocce
tempus morbus iam iudicio
fuerit absolutus . Praepara-
tiones vero in his etiam similes
faciendae sunt illis , quas su-
pra tradidi .

XXVI. Itaque de sorbitione
quidem sumenda sic sentio .

γνώσκω. ἀτὰρ καὶ περὶ ποτοῦ, ὁκοῖον ἂν τις μέλλῃ πίνειν τῶν γραφησομένων, ὧτός μοι λόγος ὡς ἐπίπαν ἐστί. οἶδα δὲ τοὺς ἰητροὺς τὰ ἐναντιώτατα, ἢ ὡς δεῖ, ποιέον-
τας· βούλονται γὰρ ἅπαντες, ὑπὸ τὰς ἀρχὰς τῶν νοίσων προταριχεύσαντες τοὺς ἀνθρώπους ἢ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ πλείους ἡμέρας, οὕτω προσφέρειν τὰ ῥυφήματα, καὶ τὰ ποτά· καὶ ἴσως τι καὶ εἰκὸς δοκέει αὐτέοισι εἶναι, μεγάλης μεταβολῆς γενομένης τῷ σώματι, μέγα τι κάρτα καὶ ἀντιμεταβάλλειν.

κζ', Τὸ δὲ μεταβάλλειν μὲν εὖ ἔχει¹ μὴ ὀλίγον· ὀρθῶς μέντοι μεταβιβαστέῃ καὶ βεβαίως ἢ μεταβολή, καὶ ἔκ γε τῆς μεταβολῆς ἢ πρόσαρσις τῶν γευμάτων ἔτι μᾶλλον· μάλιστα μὲν οὖν βλάπτοντο ἂν, εἰ μὴ ὀρθῶς μεταβάλλοιεν, οἱ οὐλησι τῇσι πτισάνησι χρεόμενοι· βλάπτοντο δ' ἂν καὶ οἱ μούνῳ τῷ χυλῷ χρεόμενοι.

1) ἢν μὴ.

Sed de potu etiam, qualem-
cumque ex iis, de quibus sum
expositurus, quis sumere de-
beat, in universum eadem
praecipio. Cognovi vero me-
dicos quam maxime contrari-
um facientes eius, quod fieri
oportet. Omnes enim, sub
morborum initia hominibus
inedia praemaceratis per duos,
tresve, aut plures etiam dies,
dein ita se habentibus sorbi-
tiones et potiones exhibere
volunt. Quin forte quodam-
modo etiam consentaneum illis
videtur, facta magna in cor-

pore mutatione, magnam ad-
modum mutationem huic quo-
que opponere.

XXVII. Ac bene quidem
habet non parum immutavisse:
ipsa tamen mutatio recte et
tuto facienda est, et post mu-
tationem magis etiam ad cibi
esum caute progrediendum.
Maximas igitur noxas patientur
quidem, si minus recte trans-
itum faciant, illi, qui integra
ptisana utuntur: patientur
vero illi etiam noxas, qui so-
lum succum sumunt: patien-
tur etiam illi, qui solo potu

βλάπτοντο δ' ἂν καὶ οἱ μόνῳ τῷ ποτῷ χρεόμενοι, ἥκιστα δ' ἂν οὔτοι.

κη'. Χρὴ δὲ καὶ τὰ μαθήματα ποιέεσθαι ἐν τῇ διαίτῃ τῶν ἀνθρώπων ἔτι ὑγιαίνοντων, οἷα συμφέρει· εἰ γὰρ δὴ τοῖσι γε ὑγιαίνουσι φαίνεται διαφέροντα μεγάλα τὰ τοῖα, ἢ τοῖα διαιτήματα, καὶ ἐν ἄλλῳ τινί που, καὶ ἐν τῇσι μεταβολῇσι, πῶς οὐχὶ καὶ ἐν γε τῇσι νούσοισι διαφέρει μεγάλα, καὶ τουτέων ἐν τῇσι ὀξυτάτῃσι μέγιστα; ἀλλὰ μὴν εὐκαταμάθητόν γε ἐστὶ, ὅτι φανυλὴ δίαιτα βρώσιος καὶ πόσιος, αὐτῇ ἐωυτῇ ἐμφορῆς αἰεὶ, ἀσφαλεστέρη ἐστὶ τὸ ἐπίπαν ἐς ὑγιείην, ἢ εἰ τις ἐξαπίνης μεταβάλλοι ἐς ἄλλο κρέσσον. Ἐπεὶ καὶ τοῖσι δις σιτεμένοισι τῆς ἡμέρης, καὶ τοῖσι μονοσιτέουσι, αἱ ἐξαπιναῖοι μεταβολαὶ βλάβας καὶ ἀρρώστίην παρέχουσι. καὶ τοὺς μὲν γε μὴ μεμαθηκότας ἂν ἀριστᾶν, ἣν ἀριστησῶσι, εὐθέως ἀρρώστους ποιεῖ, καὶ βαρέας ὅλον τὸ σῶμα, καὶ ἀσθενέας καὶ ὀκνηρούς· ἣν δὲ καὶ ἐπιδει-

utuntur; at hi omnium minimas.

XXVIII. Verum e sanorum adhuc hominum victus ratione discere oportet, quid prosit. Quodsi enim in sanis magnopere diversae videantur haec illave victus ratio, tum in aliis quibusdam, tum in permutatione, quo tandem modo fieri possit, ut non magnopere inter se differant, in morbis, idque praecipue in maxime acutis? Atqui facillime intelligimus pravam victus rationem tum in cibo,

tum in potu, sed eam semper sibi similem, ad sanitatem servandam in universum esse tutiorem, quam si quis subito in aliam meliorem eam mutet. Quippe etiam in iis, qui bis de die cibum capere sunt soliti et in iis, qui semel, mutationes subito factae noxas et morbos inferunt. Et qui prandere non consueverunt, eos, si prandium sumserint, id ipsum statim aegrotos facit et toto corpore gravatos et debiles et pigros. Quodsi insuper coenaverint, acidum eru-

πνήσωσι, ὀξυρεγμιώδεας. ἐνίοισι δὲ καὶ σπατίλῃ γένοιτο ἄν, ὅτι παρὰ τὸ ἐωθὸς ἠχθοφόρηκε ἡ κοιλίη εἰθισμένη ἐπιξηραίνεσθαι, καὶ μὴ δις διογκοῦσθαι, μηδὲ δις ἐψεῖν τὰ σιτία.

κθ'. Ἀρήγει οὖν τουτέοισι ἀνασηκῶσαι τὴν μεταβολήν· ἐγκοιμηθῆναι γὰρ χρὴ, ὥσπερ νύκτα ἂν ἀγαγόντα μετὰ τὸ δεῖπνον, τοῦ μὲν χειμῶνος ἀρριγέως, τοῦ δὲ θέρους ἀθαλπέως· ἣν δὲ καθεύδειν μὴ δύνηται, βραδείην, συχνήν περίοδον πλανηθέντα, μὴ στασίμως, δειπνήσαι μηδέν, ἢ ὀλίγα καὶ μὴ βλαβερά· ἔτι δὲ ἔλασσον πιεῖν ἀκρατές καὶ μὴ ὑδαρές. ἔτι δὲ μᾶλλον ἂν πονήσειε ὁ τοιοῦτος, εἰ τρίς σιτέοιτο τῆς ἡμέρης ἐς κόρον· ἔτι δὲ μᾶλλον εἰ πλεονάκεις, καίτοι γε πολλοί εἰσι, οἱ εὐφόρως φέρουσι τρίς σιτέομενοι τῆς ἡμέρης ἐς πλήθος, οἱ ἂν οὕτως ἐθισθῶσι.

λ'. Ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ μεμαθηκότες δις σιτέεσθαι τῆς ἡμέρης, ἣν μὴ ἀριστήσωσι, ἀσθενέες καὶ ἄρρώστοί εἰσι,

ctant. Nonnullis etiam alvus fiet liquida, quia praeter consuetudinem ventriculus cibis gravatus fuerit siccari solitus, non bis tumere, nec bis cibos concoquere.

XXIX. His igitur compensare mutationem conducit. Dormire enim eos oportet, quasin octem transigerent post coenam, hieme quidem extra frigus, aestate vero extra calorem. Sin autem dormire homo non possit, lenta deambulatione et continua, ita ut ne gressum sistat, uten-

dum est, et a coena abstinendum, vel haec parca sumenda, nec noxia: praeterea minus bibendum est vini sinceri, neque aquosi. Magis vero etiam is laederetur, si ter de die ad satietatem usque cibos sumsisset: quin magis etiam, si saepius. Sunt tamen multi, qui facile ferunt cibum ter de die copiose sumtum, modo ita facere consueti sint.

XXX. Verum illi etiam, qui bis de die cibum capere soliti sunt, si non pransi fuerint, debiles sunt et invalidi

καὶ δειλοὶ ἐς πᾶν ἔργον, καὶ καρδιαλγέες· ¹ κρέμασθαι γὰρ δοκέει τὰ σπλάγχνα αὐτέοις, καὶ οὐρέουσι θερμὸν καὶ χλωρὸν, καὶ ἡ ἄφοδος ξυγκαίεται· ἔστι δὲ οἷσι καὶ τὸ στόμα πικραίνεται καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ κοιλαίνονται, καὶ οἱ κρόταφοι πάλλονται, καὶ τὰ ἄκρα διαψύχονται, καὶ οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν ἀνηριστηκότων οὐ δύνανται κατεσθίειν τὸ δεῖπνον· δειπνήσαντες δὲ βαρύνουσι τὴν κοιλίην καὶ δυσκοιτέουσι πούλῳ μᾶλλον ἢ εἰ προηριστήκεσαν.

λα'. ² Ὅποτε οὖν ταῦτα τοιαῦτα γίγνεται τοῖσι ὑγιαίνουσι εἵνεκεν ἡμίσεος ἡμέρης διαίτης μεταβολῆς παρὰ τὸ ἔθος, οὔτε προσθεῖναι λυσιτελέειν φαίνεται, οὔτε ἀφελέειν.

λβ'. ³ Εἰ τοίνυν οὗτος, ὁ παρὰ τὸ ἔθος μονοσιτήσας, ὅλην τὴν ἡμέρην κενεαγγήσας δειπνήσειε ὅσον εἴθιστο, εἰκὸς αὐτὸν, εἰ ὅτε ἀνάριστος ἐὼν ἐπόνεε καὶ ἡρῶσται,

1) κρεμάσθαι. 2) ὁκόταν γούν. 3) ὁ τοίνυν οὗτος ὁ,

et ad opus quodlibet formidolosi, et ventriculi os illis dolet: viscera enim illis velut suspensa esse videntur, et urinam emittunt calidam, et e viridi pallentem, stercusque illis exurit. Sunt vero nonnulli, quibus os quoque amarum fit, et oculi excavantur, et venae in temporibus pulsant, et extrema frigescunt. Quin etiam maior pars eorum, qui non pransi sint, coenam consumere nequeunt. Quodsi vero coenaverint, ventriculum

gravant et longe difficiliter decumbunt, quam si antea pransi fuissent,

XXXI. Quum ergo talia sanis contingant propter dimidii diei victus mutationem praeter consuetudinem, non videtur usu venire neque addere quidquam, neque detrhere.

XXXII. Quodsi ergo iste, qui praeter consuetudinem semel tantum cibum cepit, totum illum diem exinanitis vasis, coenaret quantum solitus esset,

δειπνήσας δὲ τότε βαρὺς ἦν, πούλὸ μᾶλλον βαρύνεσθαι. εἰ δέ γε ἐπὶ πλείῳ χρόνον κενεαγγήσας ἑξαπίνης μεταδειπνήσειε, ἔτι μᾶλλον ἂν βαρύνοιτο.

λγ'. Τὸν μὲν οὖν παρὰ τὸ ἔθος κενεαγγήσαντα ξυμφέρει ταύτην τὴν ἡμέρην ἀντισηκῶσαι ὧδε· ἀρριγέως καὶ ἀθαλπέως καὶ ἀταλαιπώρως· ταῦτα γὰρ πάντα βαρέως ἂν ἐνέγκοι· τὸ δὲ δεῖπνον συχνῶ ἔλασσον ποιήσασθαι ἢ ὅσον εἴθιστο, καὶ μὴ ξηρὸν, ἀλλὰ τοῦ πλαδαρωτέρου τρόπου· καὶ πιεῖν μὴ ὑδαρές, μηδ' ἔλασσον ἢ κατὰ λόγον τοῦ βρώματος· καὶ τῇ ὑστεραίῃ ὀλίγα ἀριστῆσαι, ὥς ἐκ προσαγωγῆς ἀφίκηται ἐς τὸ ἔθος.

λδ'. Αὐτοὶ μέντοι σφῶν αὐτῶν δυσφορώτερον δὴ τὰ τοιαῦτα φέρουσι οἱ πικρόχολοι τὰ ἄνω, τὴν δέ γε ἀσιτίην, τὴν παρὰ τὸ ἔθος, οἱ φλεγματῖαι τὰ ἄνω εὐφορώτερον φέρουσι τὸ ἐπίπαν, ὥστε καὶ τὴν μονοσιτίην, τὴν παρὰ τὸ ἔθος, εὐφορώτερον ἂν οὗτοι ἐνέγκοιεν.

par est eum, si tunc non pransus doluit et infirmus fuit, et coena sumpta gravitatis sensum perpessus est, iam multo magis gravari. Sin autem diutius etiam exinanitis vasis postea subito coenaret, magis adhuc gravitate opprimeretur.

XXXIII. Itaque qui praeter morem quidem exinanitus fuerit, hunc illum diem ita compensare oportet, ut extra frigus et calorem nimium et laborem transigat: haec enim omnia graviter feret. Coenam autem multo parciolemumat quam erat solitus, eamque non sic-

cam sed ex humidiori ciborum genere: bibatque vinum non aquosum, nec minori copia, quam pro cibi ratione. Postridie vero parce prandeat, ut sensim sensimque ad consuetudinem redeat.

XXXIV. Attamen longe difficilius haec ferunt qui superne bilem amaram redundantem habent, maiorem autem quam vulgo a cibis abstinentiam in universum facilius ferunt qui superne pituitosi sunt, adeo ut hi etiam facilius ferant, si semel tantum praeter morem cibum sumserint.

λε'. Ἰκανὸν μὲν οὖν καὶ τοῦτο σημῆϊον, ὅτι αἱ μέ-
γιστα μεταβολαὶ τῶν περὶ τὰς φύσις ἡμῶν καὶ τὰς
ἐξίας συμβαινόντων μάλιστα νοσοποιέουσι· οὐδὲ δὴ οἶόν
τε παρὰ καιρὸν οὔτε σφοδρὰς τὰς κενεαγγείας ποιέειν,
οὔτε ἀκμαζόντων τῶν νοσημάτων καὶ ἐν φλεγμασίῃ ἐόντων
προσφέρειν, οὔτε ἐξαπίνης οἶόν τε ὅλῳ τῷ πρῆγματι
μεταβάλλειν οὔτε ἐπὶ τὰ, οὔτε ἐπὶ τὰ.

λς'. Πολλὰ δ' ἂν τις ἠδελφισμένα τουτέοισι τῶν ἐς
κοιλίην καὶ ἄλλα εἴποι, ὥς εὐφόρως μὲν φέρουσι τὰ
βρώματα, ἃ εἰθίδαται, ἣν καὶ μὴ ἀγαθὰ ἢ φύσει· ὡσαύ-
τως δὲ καὶ τὰ ποτά· δυσφόρως δὲ φέρουσι τὰ βρώματα,
ἃ μὴ εἰθίδαται, κῆν μὴ κακὰ ἢ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ
ποτά.

λζ'. Καὶ ὅκόσα μὲν κρηφαγίῃ πολλὴ παρὰ τὸ ἔθος
βρωθεῖσα ποιέει, ἢ σκόροδα, ἢ σίλφιον, ἢ ὀπὸς ἢ καν-
λὸς, ἢ ἄλλα ὅκόσα τοιουτότροπα μεγάλας δυνάμειας ἰδίας

XXXV. Firmum igitur ar-
gumentum hac in re positum
est, quo probes maximas mu-
tationes eorum, quae circa
naturam nostram et corporis
habitum contingunt, in primis
morbos generare: nec vero
discrimine caret praeter mo-
dum magnas moliri vasorum
inanitiones, nec, quo tempore
vigent morbi et in inflamma-
tione versantur, cibum offer-
re; nec periculo vacat repente
sive in hanc, sive in illam par-
tem totam immutare curandi
rationem.

XXXVI. Multa vero cum

his coniuncta alia etiam quis
adferat eorum, quae ad ven-
trem spectant: quam facile
ferant cibos, quibus adsueve-
rint, etiamsi natura non sint
probandi, similique modo
portiones; et quam difficulter
ferant cibos, quibus non ad-
sueverint, etiamsi pravi non
sint, pariterque potiones.

XXXVII. Et quae multus
quidem praeter morem car-
nium esus efficit, vel allium,
vel laseris sive succus, sive
caulis, vel alia quaecumque
ex hoc genere magnas sibi
proprias vires habent, minus

ἔχοντα, ἥσσον ἄν τις θαυμάσειε, εἰ τὰ τοιαῦτα πόνους ἐμποιέει τῇσι κοιλήῃσι μᾶλλον τῶν ἄλλων· ἀλλ' εἰ κατὰ μάθοις ὅκον μᾶζα ὄχλον καὶ ὄγκον καὶ φῦσαν καὶ στρόφον τῇ κοιλήῃ παρέχει παρὰ τὸ ἔθος βρωθεῖσα τῷ ἄρτοφαγέειν εἰθισμένῳ, ἢ ὀκοῖον ἄρτος βάρος καὶ τάσιν κοιλήῃς τῷ μαζοφαγέειν εἰθισμένῳ· ἢ αὐτός γε ὁ ἄρτος θερμὸς βρωθεὶς οἶνῳ¹ δίψαν παρέχει καὶ ἐξαπιναίην πληθώρην διὰ τὸ ξηραντικόν τε καὶ βραδύπορον· καὶ οἱ ἄγαν καθαροί γε καὶ ξυγκομιστοὶ παρὰ τὸ ἔθος βρωθέντες οἷα διαφέροντα ἀλλήλων ποιεύσι· καὶ μᾶζά γε ξηρὴ παρὰ τὸ ἔθος, ἢ ὑγρὴ, ἢ γλίσχρη· καὶ τὰ ἄλφιστα οἷόν τι ποιέει² τὰ ποταίνια τοῖσι μὴ εἰωθόσι, καὶ τὰ ἑτεροῖα τοῖσι τὰ ποταίνια εἰωθόσι· καὶ οἰνοποσίη καὶ ὑδροποσίη παρὰ τὸ ἔθος ἐς θάτερα μεταβληθέντα ἐξαπίνης· καὶ ὑδαρῆς γε οἶνος καὶ ἄκρητος παρὰ τὸ ἔθος ἐξαπίνης ποθεῖς· ὁ μὲν γὰρ πλάδον τε ἐν τῇ ἄνω κοιλήῃ ἐμποιήσει

1) δίψην.

2) ἤγουν τὰ πρόσφατα τὰ ποταίνια.

quidem quis mirabitur, minusque etiam si haec magis quam alia ventris dolorem provocent. Sed magis miratus fueris, si cognoveris quantam turbationem et tumorem, et flatum, et tormina maza in ventriculo pariat comesta praeter morem ab eo, qui pane vesci solet, vel qualem ponderis sensum et tensionis in ventre panis illi, qui maza vulgo vescitur: vel ipse panis calidus sumtus, quantam sitim inferat et repentinam repletio-

nem, propterea quod siccat et diu in ventriculo remoratur: et quam diversa inter se efficiant panes purissimi et confusanei praeter consuetudinem comesti et maza solito siccior, vel humidior, vel lentior: et polenta recens quid efficiat in non adsuetis, et ab hac diversa in illis, qui recenti adsueverunt: et aquae et vini potio praeter morem subito inter se permutatae, et vinum aquosum et merum praeter morem subito epotum. Illud

καὶ φύσαν ἐν τῇ κάτω · ὁ δὲ παλμόν τε φλεβῶν καὶ
καρηβαρίην καὶ ¹ δίψαν · καὶ λευκὸς γε καὶ μέλας οἶνος
παρὰ τὸ ἔθος μεταβάλλονται, εἰ καὶ ἄμφω οἰνώδεις εἶεν,
ὁμως πολλὰ ἂν ἑτεροιώσειαν κατὰ τὸ σῶμα, ὥς δὴ γλυκύν
γε καὶ οἰνώδεα ἦσσαν ἂν τις φαίη θαυμαστὸν εἶναι μὴ
τῶντὸ δύνασθαι ἑξαπίνης μεταβληθέντα.

λη'. Τιμωρητέον μὲν δὴ τοιόνδε τι μέρος τῷ ἐναντίῳ
λόγῳ · ὅτι ἡ μεταβολὴ τῆς διαίτης τουτέοισι ἐγένετο, οὐ
μεταβάλλοντος τοῦ σώματος, οὔτε ἐπὶ τὴν ῥώμην, ὥστε
προσθέσθαι δεῖν σιτία, οὔτε ἐπὶ τὴν ἀρρώστίην, ὥστε
ἀφαιρεθῆναι · προστεκμαρτέα δὴ καὶ ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ τρό-
πος τοῦ νοσήματος ἐκάστου, καὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀν-
θρώπου καὶ τοῦ ἔθους τῆς διαίτης τοῦ κάμνοντος οὐ
μόνον σιτίων ἀλλὰ καὶ ποτῶν. πολλῶν δὲ ἦσσαν ἐπὶ τὴν
πρόςθεσιν ἰτέον · ² ἐπεὶ τὴν γε ἀφαίρεσιν ὅλως ἀφελεῖν
πολλαχοῦ λυσιτελέει, ὅκου διαρκέειν μέλλει ὁ κάμνων,

1) δίψην. 2) ἐπὶ.

enim humorem abundantem in
superiori ventre gignet et fla-
tum in inferiori; hoc vero ve-
narum pulsationem, et capitis
gravitatem, et sitim. Tum
etiam album vinum et nigrum
praeter morem permutanti,
licet utrumque fuerit vinosum,
multa tamen in corpore immu-
tabunt: nempe de dulci vino
et vinoso minus mirum esse
quis dixerit, non eundem ab
utroque effectum edi derepente
inter se permutato.

XXXVIII. Hoc tamen eo-
rum in gratiam, qui contra-

riam amplectuntur sententiam,
iure dici potest: istis victus
rationis mutationem esse fa-
ctam corpore nec robustiori
facto, ita ut ciborum quanti-
tati adiiciendum sit, nec de-
biliori, ita ut inde sit de-
trahendum: et profecto tum
aegri vires, tum morborum
singulorum ratio, et natura
hominis, et aegri consuetudo
victus, tum in cibis, tum in
potu computandae sunt: sed
longe minus quantitatem ad-
augere convenit: quippe saepe
prodest totam quantitatem de-

μέχρι τῆς νούσου ἢ ἀκμὴ πεπανθῇ· ἐν ὁκοίοισι δὲ τὸ τοιόνδε ποιητέον γεγράφεται.

λθ'. Πολλὰ δ' ἂν τις καὶ ἄλλα ἠδελφισμένα τοῖσι εἰρημένοισι γράφοι· τόδε γε μὴν κρέσσον μαρτύριον· οὐ γὰρ ἠδελφισμένον μούνον ἔστι τῷ πρῆγματι, περὶ οὗ μοι ὁ πλεῖστος λόγος εἴρηται, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρῆγμα ἐπικαιρότατόν ἐστι διδακτήριον· οἱ γὰρ ἀρχόμενοι τῶν ὀξέων νοσημάτων ἔστι ὅτε οἱ μὲν σιτία ἔφαγον αὐθημερόν ἠργμένοι ἤδη, οἱ δὲ καὶ τῇ ὑστεραίῃ, οἱ δὲ καὶ ἐρρόφεον τὸ πρόστυχον, οἱ δὲ καὶ κυκεῶνα ἐρρόφεον· ἅπαντα δὲ ταῦτα κακίω μὲν ἔστι ἢ εἰ ἑτεροίως τις διαιτηθεῖη· πολλῶ μέντοι ἐλάσσω βλάβην φέρει ἐν τουτέῳ τῷ χρόνῳ ἀμαρτηθέντα, ἢ εἰ τις τὰς μὲν πρώτας ἡμέρας δύο ἢ τρεῖς κενεαγγήσειε τελείως, τεταρταῖος δὲ ἐὼν τοιάδε διαιτηθεῖη, ἢ καὶ πεμπταῖος· ἔτι μέντοι κάκιον, εἰ ταύτας πάσας τὰς ἡμέρας προκενεαγγήσας, ἐν τῇσι ὑστερον ἡμέρησι οὕτω διαιτηθεῖη, πρὶν ἢ πέπειρον γενέσθαι τὴν

trahere, ubi aeger sufficere valeat, donec morbi vigor concoctus sit: quod in quibus faciendum sit mox scribetur.

XXXIX. Multa vero alia etiam supra dictis affinia quis conscribere possit: hoc tamen gravissimum est testimonium: neque enim coniunctum modo est cum re, de qua hucusque plurima dixi, sed ipsa experientia luculentissimum praebet documentum. Nam morborum acutorum principio alii, quo die iam laborare morbo coeperunt, cibos con-

sumserunt, alii postridie, alii vero etiam primum quodlibet ipsis obvium pro sorbitione sumserunt, alii vel cyceona sorbuerunt. Quae quidem omnia deteriora sunt, quam si quis aliam victus rationem instituat. Longe tamen minus damnum inferunt quae isto tempore committuntur peccata, quam si quis duobus vel tribus initio diebus prorsus vasa exinaniverit, dein autem quarto die, vel etiam quinto, eiusmodi cibos obferat. Peius etiam si quis hos dies omnes

νοῦσον. οὕτω μὲν γὰρ θάνατον φέρει φανερώς τοῖσι πλείστοις, εἰ μὴ πάμπαν ἡ νοῦσος εὐήθης εἴη. αἱ δὲ κατ' ἀρχὰς ἀμαρτάδες οὐχ ὁμοίως ταύτησι ἀνήκεστοί εἰσι, ἀλλὰ πολλῶ εὐακεστότεραι. τοῦτο οὖν ἡγεῦμαι μέγιστον διδακτήριον, ὅτι οὐχὶ στερητέαι αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ ῥοφήματος ἢ τοίου, ἢ τοίου τοῖσι μέλλουσι ὀλίγον ὕστερον ῥοφήμασι ἢ τοίοις, ἢ τοίοις χρέεσθαι.

μ'. Πυθμενόθεν μὲν οὖν οὐκ ἴσασι οὐθ' οἱ τῇσι κριθώδεσι πτισάνησι χρεόμενοι, ὅτι αὐτέησι κακοῦνται, ὁκόταν ῥοφέειν ἄρξωνται, ¹ ἢν προκενεαγγήσωσι δυο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἢ καὶ πλείους, οὐτ' αὖ οἱ τῷ χυλῷ χρεόμενοι γινώσκουσι ὅτι αὐτέοις βλάπτονται ῥοφέοντες, ὁκόταν μὴ ὀρθῶς ἄρξωνται τοῦ ῥοφήματος. τόδε γε μὴν καὶ φυλάσσουν καὶ γινώσκουσι, ὅτι μεγάλην τὴν βλάβην φέρει, ἢν πρὶν πέπειρον τὴν νοῦσον γενέσθαι, κριθώδεα πτισάνην ῥοφέῃ ὁ κάμνων, εἰθισμένος χυλῷ χρέεσθαι.

1) εἰ προκενεαγγήσουσι.

vasis exinanitis, sequentibus hoc modo victus rationem instituat, priusquam maturuerit morbus. In hoc casu enim manifesto plurimis mortem adfert, nisi quam maxime benignus sit morbus. Qui vero initio committuntur errores non aequè insanabiles sunt atque illi, sed facilius restituntur. Hoc ergo firmissimum esse puto argumentum, quo demonstrem primis diebus sorbitionibus, sive huius, sive illius generis non esse abstinendum iis, quos postea his

vel illis uti oporteat.

XL. Prorsus quidem ergo nesciunt tum illi, qui hordeacea utuntur ptisana sese hac laedi, quum sorbere incipiunt, si antea duos tresve dies vasa exinaniverint; tum illi, qui cremore utuntur, ignorant sese eo laedi sorbentes, si minus recte sorbitionis initium fecerint. Hoc tamen et servant et cognoverunt, magnum nempe inferre damnum si prius cremori adsuetus aeger, antequam morbus maturuerit, hordeaceam ptisanam sorbeat.

μα'. Πάντα οὖν ταῦτα μεγάλα μαρτύρια, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἄγουσι ἐς τὰ διαιτήματα οἱ ἰητροὶ τοὺς κάμνον-
τας· ἀλλ' ἐν ἧσί γε νοῦσοις οὐ χρή κενεαγγεῖν τοὺς
μέλλοντας ῥοφήμασι διαιτᾶσθαι, κενεαγγέουσι· ἐν ἧσι
δὲ οὐ χρή μεταβάλλειν ἐκ κενεαγγείης ἐς ῥοφήματα, ἐν
ταύτῃσι μεταβάλλουσι· ¹ καὶ ὡς ἐπιτοπολὺ ἀπαρτὶ ἐν
τοῖσι καιροῖσι μεταβάλλουσι ἐς τὰ ῥοφήματα ἐκ τῆς κε-
νεαγγείης, ἐν οἷσι πολλάκις ἀρήγει ἐκ τῶν ῥοφημάτων
πλησιάζειν τῇ κενεαγγείῃ, ἣν οὕτω τύχῃ παροξυνομένη
ἢ νοῦσος.

μβ'. Ἐνίοτε δὲ καὶ ὠμὰ ἐπισπῶνται ἀπὸ τῆς κεφα-
λῆς καὶ τοῦ περὶ τὸν θώρακα τόπου χολώδεα· ἀγρυπνίαι
τε ξυμπίπτουσι αὐτέοις, δι' ἃς οὐ πέσσειται ἡ νοῦσος,
περίλυποί τε καὶ πικροὶ γίνονται καὶ παραφρονέουσι,
καὶ μαρμαρυγώδεα σφέων τὰ ὄμματα, καὶ αἱ ἀκοαὶ ἤχου

1) καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ ἀπάρτι ἀμαρτάνουσιν. ἐνίοτε δὲ
ἐν τ. κ.

XLI. Omnia haec igitur magna sunt indicia, medicos minus recte aegrotantibus victus rationem instituere : sed in quibus morbis eos, qui sorbitionibus uti debebunt, exinanire non conducit, ex-
inaniunt : et in quibus non conducit e vasorum inanitione ad sorbitiones transitum fa-
cere, in his transire iubent : et in universum ipsis illis tem-
poribus ad sorbitiones trans-
eunt e vasorum inanitione, quibus ut plurimum a sorbitio-

nibus ad vasorum exinanitionem accedere iuvat, quando accidit, ut morbus tunc in-
crementa capiat.

XLII. Subinde vero etiam cruda a capite et locis circa thoracem attrahuntur biliosa : et vigiliae illis contingunt, quibus morbi coctio impedi-
tur, et tristes evadunt et mo-
rosi, et mente turbantur, et oculis obversatur splendor co-
ruscans, et aures sonis re-
plentur, et extrema frigescunt, neque urinae coquuntur, et

μεσται, καὶ τὰ ἀκρωτήρια κατεψυγμένα, καὶ οὖρα
ἄπεπτα, καὶ πτύσματα λεπτά καὶ ἀλνκὰ καὶ κεχρωσμένα
ἀκρήτω χρώματι σμικρὰ, καὶ ἰδρῶτες περὶ τὸν τράχηλον
καὶ διαπορήματα, καὶ πνεῦμα προσπταῖον ἐν τῇ ἄνω
φορῇ πυκνὸν, ἢ μέγα λίην, ὀφρῦες δεινώσιος μετέχουσαι,
λειποψυχώδεα πονηρὰ, καὶ τῶν ἱματίων ἀπορῥίψεις ἀπὸ
τοῦ στήθεος, καὶ χεῖρες τρομώδεις, ἐνίοτε δὲ καὶ χεῖλος
τὸ κάτω σείεται. ταῦτα δὲ ἐν ἀρχῇσι ἐπιφαινόμενα πα-
ραφροσύνης δηλωτικά ἐστι σφοδρῆς, καὶ ὡς ἐπιτοπολὺ
ἀποθνήσκουσι· οἱ δὲ διαφεύγοντες, ἢ μετὰ ἀποστήματος,
ἢ αἵματος ῥύσιος ἐκ τῆς ῥινός, ἢ πῦον παχὺ πτύσαντες
διαφεύγουσι, ἄλλως δὲ οὐ.

μγ'. Οὐδὲ γὰρ τῶν τοιουτέων ὁρέω ἐμπείρους τοὺς
ἰητροὺς, ὡς χρὴ διαγιγνώσκειν τὰς ἀσθενείας ἐν τῇσι
νούσοισι, αἷ τε διὰ κενεαγγείην ἀσθενεῦνται, αἷ τε δι'
ἄλλον τινὰ ἐρεθισμόν, αἷ τε διὰ πόνον καὶ ὑπὸ¹ ὀξύτη-

1) ὀξύτατα.

sputa prodeunt tenuia et salsa
et parca, sincero colore tincta,
et sudor ad cervicem et animi
anxietudo invadunt et spiritus,
quo tempore sursum fertur,
alliditur et creber est, vel valde
magnus: supercilia torvum
adspectum habent, pravae
fiunt animae defectiones, ve-
stes a pectore deiiciunt et ma-
nus tremunt. Interdum vero
labium inferius quatitur. Haec
autem si morbi principio ad-
paruerint, grave fore delirium
denotant, aegrique ut pluri-

mum moriuntur. Qui vero
effugiunt, illi vel cum abs-
cessu, vel cum sanguinis e
naribus eruptione, vel cum
crassi puris exscreatione, ne-
que sine harum crisis aliqua,
evadunt.

XLIII. Neque enim huius rei
medicos peritos esse video,
quo modo dignoscere oporteat
virium in morbis lapsus, qui
vasorum inanitioni debentur,
ab iis, qui propter aliam quam-
dam fiunt irritationem, et qui
ob dolorem, et morbi vehe-

τος τῆς νούσου, ὅκόσα τε ἡμέων ἢ φύσις καὶ ἡ ἔξις ἐκάστοισι ἐκτεκνοῖ πάθρα καὶ εἶδεα παντοῖα· καίτοι σωτηρίην ἢ θάνατον φέρει γινωσκόμενα ἢ ἀγνοούμενα τὰ τοιαῦτα.

μδ'. Μέζον μὲν γὰρ κακὸν ἐστὶ, ἢν διὰ τὸν πόνον καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς νούσου ἀσθενέοντι προσφέρῃ τις ποτὸν ἢ ῥύφημα πλέον, ἢ σιτίον, οἷόμενος διὰ κενεαγγείην ἀσθενέειν. αἰκνὲς δὲ καὶ διὰ κενεαγγείην ἀσθενέοντα μὴ γνῶναι καὶ πιέζειν τῇ διαίτῃ· φέρει μὲν γὰρ τινα κίνδυνον καὶ αὕτη ἢ ἀμαρτὰς, πολλῶ δὲ ἥσσονα τῆς ἐτέρας· καταγελαστοτέρη δὲ πολλῶ αὕτη μᾶλλον ἢ ἀμαρτὰς τῆς ἐτέρας· εἰ γὰρ ἄλλος ἰητρὸς ἢ καὶ δημότης ἐξελθὼν καὶ γνοὺς τὰ συμβεβηκότα, δῶν καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν, ἃ ὁ ἕτερος ἐκώλυεν, ἐπιδήλως ἂν δοκοίη ὠφεληκέναι. τὰ δὲ τοιάδε μάλιστα καθυβρίζεται τῶν χειρωνακτέων ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· δοκέει γὰρ αὐτέοισι ὁ¹ ἐξελθὼν ἰητρὸς ἢ

1) ἐλθών.

mentiam, et quaecumque natura nostra et habitus in singulis hominibus varia affectionum genera pariat: quamquam haec, prouti cognita incognitave sunt, vel mortem adferunt vel salutem.

XLIV. Nam maius quidem est malum, si quis aegro propter dolorem et morbi impetum invalido potum, vel sorbitionem, vel cibum maiori copia obferat, propter vasorum inanitionem debilem esse opinatus. Indecorum vero etiam vasorum inanitione debilitatum

non agnovisse et victus ratione opprimere: nam hic error etiam discrimen aliquod adfert, longe tamen minus quam alter: sed error hicce multo magis quam alter ridiculus. Quodsi enim alius quis, sive medicus, sive artis imperitus accedat et, auditis quae contigerint, cibum et potum exhibeat, a quibus alter aegrum detinuerat, is nae manifesto opem adtulisse videbitur. Eiusmodi autem eventus in primis artificibus opprobrio vertuntur apud homines, a quibus qui

ιδιώτης ὥσπερ εἰ τεθνεῶτα ἀναστῆσαι • γεγράφεται οὖν καὶ περὶ τουτέου σημειῖα, οἷσι χρη̃ ἕκαστα τουτέων δια-
γινώσκειν.

μέ'. Παραπλήσια μέντοι τοῖσι κατὰ κοιλίην ἐστὶ καὶ ταῦτα • καὶ γὰρ ἦν ὅλον τὸ σῶμα ἀναπαύσεται πούλῳ παρὰ τὸ ἔθος, οὐκ αὐτίκα ἔρῶται μᾶλλον • ἦν δὲ δὴ καὶ πλείω χρόνον διελιννύσαν ἐξαπίνης ἐς τοὺς πόνους ἔλθῃ, φλαυρόν τι προήξει ἐπιδήλως. οὕτω δὲ καὶ ἐν¹ ἕκαστον τοῦ σώματος. ² καὶ γὰρ ἂν οἱ πόδες τοιόνδε τι προήξειαν, καὶ τὰ ἄλλα ἄρθρα μὴ εἰθισμένα πονέειν, εἰ διὰ χρόνου ἐξαπίνης πρὸς τὸ πονέειν ἔλθοι • ταῦτά δ' ἂν καὶ οἱ ὀδόντες καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ πάθοιεν καὶ ³ πᾶν ὁτιοῦν.

μς'. Ἀτὰρ καὶ τῶν τοιῶνδε πάντων ἀρκέει παρα-
δείγματα γράψαι. εἰ γὰρ τις ἔλκος λαβὼν ἐν κνήμῃ μῆτε
λίην ἐπίκαιρον, μῆτε λίην εὐηθες, μῆτε ἄγαν εὐελκῆς

1) ἑκάστω. 2) καὶ γὰρ ἂν dat cod. Voss. 3) οὐθέν.

advenerit medicus vel non me-
dicus veluti mortuum suscitasse
reputatur. Mox igitur etiam
huius rei signa exponentur,
quibus unumquodque horum
dignoscere oporteat.

XLV. Iis tamen, quae
circa ventrem contingunt, si-
milis haec sunt: nempe si to-
tum corpus multum praeter
consuetudinem quieverit,
propterea non statim robustius
factum id est: quod si etiam,
postquam aliquanto diutius
quieverit, derepente ad la-
borem accedat, profecto mali

quid patietur. Eodemque modo
res se habet cum singulis
corporis partibus. Nimirum
etiam pedes eiusmodi quid
patientur et cetera membra
labori non adsueta, si, post
longiorem temporis lapsum,
ad hunc devenerint. Eadem
vero etiam dentes patientur et
oculi, et alia corporis pars
qualiscumque.

XLVI. Verum horum etiam
omnium exempla scriptis tra-
dere iuvat. Si quis enim vulnere
in tibia accepto, neque admo-
dum gravi, neque levi adeo,

ἔων, μήτε ἄγαν δυσελκῆς, αὐτίκα ἀρξάμενος ἐκ πρώτης κατακείμενος ἰητρεύοιτο καὶ μηδαμῇ μετεωρίζοι τὸ σκέλος, ἀφλέγμαντον μὲν ἂν εἴη οὕτω μᾶλλον, καὶ ὑγιῆς πολλῷ θάσσον ἂν γένοιτο, ἢ εἴπερ πλανώμενος ἰητρεύοιτο· εἰ μέντοι πεμπταῖος, ἢ ¹ ἑκταῖος ἔων, ἢ καὶ ἔτι ἀνωτέρω ἀναστὰς ἐθέλοι προβαίνειν, μᾶλλον ἂν πονέοι τότε ἢ εἰ αὐτίκα ἐξ ἀρχῆς πλανώμενος ἰητρεύοιτο. εἰ δὲ καὶ πολλὰ ταλαιπωρήσειε ἑξαπίνης, πολλῷ ἂν μᾶλλον πονήσειε ἢ εἰ ἐκείνως ἰητρευόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα ταλαιπωρήσειε ἐν αὐτῇσι τῇσι ἡμέρησι. διὰ τέλεος οὖν ² μαρτυρεῖ ταῦτα πάντα ἀλλήλοισι, ὅτι πάντα ἑξαπίνης μέζω πολλῷ τοῦ μετρίου μεταβαλλόμενα ἐπὶ τὰ καὶ ἐπὶ τὰ βλάπτει.

μζ'. Πολλαπλασίη μὲν οὖν κατὰ κοιλίην ἢ βλάβη ἔστι, ἣν ἐκ πολλῆς κενεαγγείης ἑξαπίνης πλέον τοῦ μετρίου προσαίρηται, ἢ εἰ ἐκ πολλῆς ἐδωδῆς ἐς κενεαγ-

1) ἑκταῖος ἢ ἢ καὶ. 2) καρτερεῖ.

illo quidem sit habitu, ut vulnera in ipso nec facile admodum, neque omnino difficulter sanentur, et ita se habens a primo inde die decumbens curetur, neque crus omnino attollat, facilius ab inflammatione tutum id erit, et longe ipse citius sanus evadet, quam si obambulans curetur. Sin autem quinto, vel sexto die, vel superiori aliquo, surgere ac progredi velit, magis tum laedetur, quam si statim ab initio circumeunti medicina fiat. Quodsi vero multum etiam

laborem derrepente peragat, multo magis dolore vexabitur, quam si altero illo modo curatus diebus illis ipsis eundem illum perfecit laborem. Omnia haec igitur secum conspiciunt, ut ostendant omnia, quaecumque sive in hanc, sive in illam partem subito immutentur, damnum inferre.

XLVII. Multipliciter quidem ergo maiores noxas ventriculo adfert, si e multa vasorum exinanitione derrepente plus iusto ingeratur, quam si a multo cibo ad abstinentiam fiat transitus: in his tamen

γείην μεταβάλλοι • δεῖ μέντοι καὶ τὸ σῶμα τουτέοισι ἐλιννύειν. ἀτὰρ καὶ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα, ἣν ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐξαίφνης ἐς πλείω πόνον ἔλθῃ, πούλῳ πλείω βλάψει, ἢ εἰ ἐκ πολλῆς ταλαιπωρίας ἐξαπίνης ἐς σχολήν τε καὶ ῥαθυμίην ἐκπέσοι • δεῖ δὲ καὶ τουτέοισι τὴν κοιλίην ἐλιννύειν ἐκ πλήθους βρώμης • εἰ δὲ μὴ, πόνον ἐν τῷ σώματι ἐμποιήσει καὶ βάρος ὅλου τοῦ σώματος.

μη'. Ἀγρυπνίῃ ἰσχυρὴ πόμα καὶ σιτίον ἀπεπτότερα ποιέει • καὶ ἡ ἐπὶ τὰ ἕτερα αὖ μεταβολὴ διαλύει τὸ σῶμα καὶ ἐφθόγητα καὶ καρηβαρίην ἐμποιέει • ἐπεὶ καὶ κοίτη παρὰ τὸ ἔθος μαλθακὴ πόνον ἐμποιέει • καὶ σκληρὴ παρὰ τὸ ἔθος καὶ ὑπαίθριος εὐνή παρὰ τὸ ἔθος σκληρύνει τὸ σῶμα.

μθ'. Ὁ δὴ οὖν πλεῖστός μοι λόγος γέγονε περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς διαίτης ἐπὶ τὰ καὶ ἐπὶ τά. ἐς πάντα μὲν οὖν εὐχρηστα ταῦτα εἰδέναι • ἀτὰρ καὶ περὶ οὗ ὁ λόγος ἦν, ὅτι ἐν τῇσι ὀξείησι νούσοισι ἐς τὰ ῥυφήματα μετα-

corpus etiam quiescat, oportet. Sed reliquo etiam corpori si e quiete multa subito ad graviolem accedat laborem, multo magis id nocet, quam si e gravi labore subito ad quietem et ignaviam decidat: verum in his etiam venter a larga ciborum copia quiescat, oportet. Sin minus, aegritudinem corpori inducet et gravitatis sensum.

XLVIII. Vigiliae diu protractae potum et cibos crudos et concoctu difficiliore reddunt et transitus ad contrarium

solvit corpus et debilitat et capitis gravitatem infert. Quippe lectus etiam praeter morem mollis aegritudinem parit; et durus praeter consuetudinem, et noctem sub dio transigere corpus indurat.

XLIX. Maximam igitur partem hucusque egide mutatione victus rationis in hanc illamve partem. Et ad omnia quidem ista novisse expedit, verum etiam ad id, de quo sermo erat, medicos in morbis acutis a vasorum exinanitione ad sorbitiones transitum fa-

βάλλουσι ἐκ τῆς κενεαγγείης· ¹ μεταβλητέον γὰρ ὡς ἐγὼ κελεύω ἤδη· ἔπειτα οὐ χρηστέον ῥυφήμασι πρὶν ἢ νοῦσος πεπανθῇ, ἢ ἄλλο τι σημεῖον φανῇ, ἢ κατ' ἐντερον κενεαγγικόν, ἢ ἐρεθιστικόν, ἢ κατὰ τὰ ὑποχόνδρια ὁκοῖα γεγράφεται σημεῖα.

ν'. Γλυκὺν δὲ οἶνον καὶ οἰνώδεα, καὶ λευκὸν καὶ μέλανα, καὶ μελίκρητον, καὶ ὕδωρ, καὶ ὀξύμελι, τοισίδε σημαινόμενον χρὴ διορίζειν ἐν τῇσι ὀξείησι νοῦσοισι. ὁ μὲν γλυκὺς ἥσσόν ἐστι καρηβαρικός τοῦ οἰνώδεος, καὶ ἥσσον φρενῶν ἀπτόμενος, καὶ διαχωρητικώτερος δὴ τι τοῦ ἐτέρου κατὰ τὸ ἐντερον, μεγαλόσπλαγχνος δὲ σπληνός καὶ ἥπατος· οὐκ ἐπιτήδειος δὲ οὐδὲ τοῖσι πικροχόλοις· καὶ γὰρ οὖν διψώδης τοῖσί γε τοιουτέοις ἐστι. ἀτὰρ καὶ φυσώδης τοῦ ἐντέρου τοῦ ἄνω· οὐ μὲν ² πολέμιός γε αὖ τῷ ἐντέρῳ τῷ κάτω, ὡς κατὰ λόγον τῆς φύ-

1) μεταβλητέον. ὡς ἐγὼ. 2) πολέμιός τε ἦν.

cere : transeundum enim sicuti ego iam praecipio : tum vero non utendum sorbitionibus priusquam morbus sit coctus, vel aliud quoddam signum appareat circa intestina, vel nimiae evacuationis, vel irritationis, vel circa hypochondria, quae mox describentur, signa.

L. Vinum autem dulce et vinosum, et album et nigrum, et mulsam, et aquam, et acetum mulsum hisce signis distinguere oportet in morbis acutis. Dulce quidem minus

quam vinosum capitis gravitatem infert et minus mentem percellit, tum etiam quodammodo facilius, quam alterum, per intestina descendit. Viscerum vero lienis et hepatis volumen adauget : neque iis conducit, qui bilem amaram habent redundantem, quippe eiusmodi naturis sitim quoque infert. Verum etiam flatus gignit in intestini parte superiori : nec tamen ab altera parte intestino inferiori inimicum, pro flatus nempe ratione. Quamquam qui a dulci

σης· καίτοι γε οὐ πάνυ πορίμη ἐστὶ ἡ ἀπὸ τοῦ γλυκέος οἴνου φύσα, ἀλλ' ἐγχρονίζει περὶ ὑποχόνδριον. καὶ γὰρ οὖν ἥσσον οὗτος διουρητικὸς γίγνεται τὸ ἐπίπαν τοῦ οἰνώ-
δεος λευκοῦ· πτυάλου δὲ μᾶλλον ἀναγωγός ἐστι τοῦ ἐτέ-
ρου ὁ γλυκὺς. καὶ οἷσι μὲν διψώδης ἐστὶ πινόμενος,
ἥσσον ἂν τοῦτοις ἀνάγοι ἢ ὁ ἕτερος οἶνος, οἷσι δὲ μὴ
διψώδης, μᾶλλον ἀνάγοι ἂν τοῦ ἐτέρου.

να'. Ὁ δὲ λευκὸς οἰνώδης οἶνος ἐπὶ πρῶτον μὲν καὶ
ἐψεκται τὰ πλεῖστα καὶ τὰ μέγιστα ἤδη ἐν τῇ τοῦ γλυ-
κέος οἴνου διηγήσει· ἐς δὲ κύστιν μᾶλλον πόριμος ἐὼν
τοῦ ἐτέρου καὶ διουρητικὸς δ' ἐὼν καὶ καταρῥηκτικὸς αἰ-
εὶ ¹ πούλλὰ προσωφελέει ἐν ταύτῃσι τῇσι νόσοις· καὶ
γὰρ εἰ πρὸς ἄλλα ἀνεπιτηδειότερος τοῦ ἐτέρου πέφυκε,
ἀλλ' ὅμως ἡ κατὰ κύστιν κάθαρσις ὑπ' αὐτέου γιγνομένη
εὐεταί, ἣν προτρέπεται ὁκοῖα δεῖ. καλὰ δὲ ταῦτα τε-

1) πούλλὰ om.

vino procreatur flatus, is non facile descendit, sed circa praecordia remorari solet. Hoc igitur in univcrsum minus urinas propellit quam album vinosum. Sputa vero melius educit altero vinum dulce, et quibus quidem sitim infert epotum, in his minus bene educet quam alterum vinum; quibus vero sitim non infert, melius quam alterum educet.

LI. Dulce autem vinum vinosum plurimum et maximam partem quidem laudatum

est et vituperatum in expositione de vino dulci. Quum tamen altero facilius ad vesicam pervadat et urinae excretionem promoveat et confertim deorsum prorumpat, semper magnopere in his morbis iuvat. Nam etiamsi ad cetera altero minus sit idoneum, purgatio tamen per vesicam eius ope facta salutem adfert, quando qualia oportet educit. Sunt autem haec pulcherrima signa utilitatis et noxarum a vini usu profluentium, quae qui-

κμῆριά ἐστι ¹ τὰ περὶ οἴνου ὠφελείης καὶ βλάβης, ἅσθα ἀκαταμάθῃτα ἦν τοῖσι ἐμεῦ γεραιτέροισι.

νβ'. Κιρῶ δὲ οἴνω καὶ μέλανι αὐστηρῶ ἐν ταύτῃσι τῇσι νούσοισι ἐς τάδε ἂν χρήσαιο· εἰ καρηβαρίῃ μὲν μὴ ἐνείῃ, μηδὲ φρενῶν ἄψις, μηδὲ τὸ πτύαλον κωλύοιτο τῆς ἀνόδου, μηδὲ τὸ οὖρον ἴσχοιτο, τὰ διαχωρήματα δὲ πλαδαρώτερα καὶ ξυσματωδέστερα εἴη· ἐν δὲ τοῖσι τοιούτοιςι πρέποι ἂν μάλιστα μεταβάλλειν ἐκ τοῦ λευκοῦ καὶ ὁκόσα τουτέοισι ἐμφερέα. προσξυνιέναι δὲ δεῖ, ὅτι τὰ μὲν ἄνω πάντα καὶ τὰ κατὰ κύστιν ἥσσον βλάβει, ἦν ὑδαρέστερος ἦ· τὰ δὲ κατ' ἐντερον μᾶλλον ὀνήσει, ἦν ἀκρητέστερος ἦ.

νγ'. Μελίκρητον δὲ πινόμενον διὰ πάσης τῆς νούσου ἐν τῇσι ὀξείῃσι νούσοισι τὸ ἐπίπαν μὲν τοῖσι πικροχόλοιςι καὶ μεγαλοσπλάγχνοιςι ἥσσον ἐπιτήδειον, ἢ τοῖσι μὴ τριούτοισί ἐστι· διψῶδές γε μὴν ἥσσον τοῦ γλυκέος οἴνου·

1) τδ.

dem incognita erant decessoribus meis.

LII. Vino vero fulvo et nigro austero in morbis istis tum uteris, cum capitis quidem gravitas inest nulla, neque mentis turbæ, neque sputum, quo minus adscendat, prohibetur, neque urina retinetur, sed alvi recrementa sunt fluida nimis et plena ramentis. In tali casu omnino expedit ab albo, et quæ huic generi proxime accedunt, ad alia transire. Insuper tenen-

dum est superiores partes et quodcumque ad vesicam pertinet minus laesurum vinum, quod plus aquæ admistum habet, intestinis vero magis etiam profuturum, quod est meracius.

LIII. Aqua autem mulsa per totum morborum acutorum decursum epota in universum quidem illis, qui amara bile redundant et viscera in tumorem sublata habent, minus idonea est, quam iis, qui contrario modo sese ha-

πνεύμονός τε γὰρ μαλθακτικόν ἐστι, καὶ πτυάλου ἀναγωγὸν μετρίως, καὶ βηχὸς παρηγορικόν • ἔχει γὰρ σμηγματῶδές τί, ὃ μᾶλλον τοῦ καιροῦ καταγλισχραίνει τὸ πτύαλον • ἐστὶ δὲ καὶ διουρητικόν τὸ μελίκρητον ἱκανῶς, ἣν μὴ τι τῶν ἀπὸ σπλάγχνων κωλύῃ • καὶ διαχωρητικόν δὲ κάτω χολωδέων, ἐστὶ μὲν ὅτε καλῶν, ἐστὶ δ' ὅτε κατακορεστέρων μᾶλλον τοῦ καιροῦ καὶ ἀφρωδεστέρων. μᾶλλον δὲ τὸ ¹ τοιοῦτο τοῖσι χολώδεσί τε καὶ μεγαλοσπλάγχνοισι γίγνεται.

νδ'. Πτυάλου μὲν οὖν ἀναγωγὴν καὶ πνεύμονος μάλθαξιν τὸ ὑδαρέστερον μελίκρητον ποιέει μᾶλλον • τὰ μέντοι ἀφρώδεα διαχωρήματα καὶ μᾶλλον τοῦ καιροῦ κατακορέως χολώδεα, καὶ μᾶλλον θερμὰ, τὸ ἄκρητον μᾶλλον τοῦ ὑδαρέος ἄγει • τὸ δὲ τοιόνδε διαχώρημα ἔχει μὲν καὶ ἄλλα σίνεα μεγάλα • οὔτε γὰρ ἐξ ὑποχονδρίων καῦμα σβεννύει, ἀλλὰ ὀρμαῖ, δυσφορίην τε καὶ ῥίπτα-

1) τοιοῦτον.

bent; minus tamen sitim provocat, quam vinum dulce. Pulmonem nempe emollit et sputi excreationem modice promovet, et tussim sedat. Habet enim detergentis quid, quod iusto magis glutinosum reddit sputum. Urinae autem excretionem aqua mulsa satis etiam incitat, nisi a visceribus impedimentum aliquod obsit; praeterea deorsum biliosa expurgat, subinde quidem probanda, interdum vero magis quam par est bile tincta et spumantia: in primis vero id

biliosis contingit et illis, quibus viscera intumuerunt.

LIV. Mulsa igitur magis diluta melius sputa educit et pulmonem emollit. Alvi tamen recrementa spumantia et iusto magis bilis colore tincta et calidiora potius depellit sincera quam aquosa. Eiusmodi alvi egestio et alias quidem noxas habet et eas graves. Neque enim ardorem in praecordiis exstinguit, sed adauget et ut aegre homo habeat facit et ut artus huc illuc jactitet, tum etiam in-

σμὸν τῶν μελέων ποιέει, ἐλκῶδές τε ἐστὶ καὶ ἐντέρου καὶ ἔδρης· ἀλεξητήρια δὲ τουτέων γεγράφεται.

νε'. "Ανευ μὲν οὖν ῥυφημάτων μελικρήτῳ χρεόμενος ἄντ' ἄλλου ποτοῦ ἐν ταύτῃσι τῇσι νούσοισι πολλὰ ἂν εὐ-
τυχοίης καὶ οὐκ ἂν πολλὰ ἀτυχοίης· οἷσι δὲ δοτέον,
καὶ οἷσι οὐ δοτέον τὰ μέγιστα εἴρηται, καὶ δι' ἃ οὐ
δοτέον.

νς'. Κατέγνωσται δὲ μελίκρητον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων,
ὥς καταγνιοῖ τοὺς πίνοντας καὶ διὰ τοῦτο ταχυθάνατον
εἶναι νενόμισται· ἐκλήθη δὲ τοῦτο διὰ τοὺς ἀποκαρτερέ-
οντας· ἔνιοι γὰρ μελικρήτῳ μόνῳ χρέονται ποτῷ, ὥς
τοιούτῳ δῆθεν εἰσὶν· τὸ δὲ οὐ παντάπασι ὧδε ἔχει·
ἀλλ' ὕδατος μὲν πολλῷ ἰσχυρότερόν ἐστι πινόμενον,
μοῦνον εἰ μὴ ἐκταράσσοι τὴν κοιλίην· ἀτὰρ καὶ οἶνου
λεπτοῦ καὶ ὀλιγοφόρου καὶ ἀνόδμου ἢ μὲν ἰσχυρότερον, ἢ
δὲ ἀσθενέστερον· μέγα μὲν διαφέρει καὶ οἶνου καὶ μέλι-

testina et sedem exulcerat: a
quibus omnibus quo modo
aegrum immunem serves, bre-
vi post exponetur.

LV. Quodsi igitur missis
sorbitionibus pro alio potu
aquam mulsam in his morbis
exhibeas, multa feliciter tibi
succedent nec saepe spe de-
cides. Quibus vero danda sit
et quibus non danda sit, ma-
ximam partem exposui, tum
etiam quare non danda sit.

LVI. Aqua autem mulsa
ab hominibus damnatur, quasi
ipsam bibentes debilitet, qua-
propter brevi mortem adferre

putatur. Nomen vero illud
promeruit ab illis, qui inedia
se ipsi conficiunt: nonnulli
enim sola mulsa utuntur potu,
perinde ac si potus re vera
esset: quod tamen non ab
omni parte verum est: sed
epota multo quidem valentior
est aqua, modo ne ventrem
deturbet. Verum etiam vino
albo et tenui, aquoso atque
inodoro partim quidem valida
magis, partim infirmior. Ma-
gnopere tamen, si vires spe-
ctes, inter se diversa reddit vi-
num et mel utriusque meraci-
tas. Tamen si quis utrumque

τος ἀκρητότης ἐς ἰσχὺν ἀμφοῖν· ἀμφοτέρων δ' ὁμῶς τοῦ-
των, εἰ καὶ διπλάσιον μέτρον οἴνου ἀκρήτου πίνουσι τις
ἢ ὁκόσον μέλι ἐκλείχοι, πολλὸν ἂν δήπου ἰσχυρότερος
εἴη ὑπὸ τοῦ μέλιτος, μόνον εἰ μὴ ταρασσοί τὴν κοιλίην·
πολλαπλάσιον γὰρ καὶ τὸ κόπριον διεξίοι ἂν αὐτέῳ· εἰ
μέντοι ῥυφήματι χρέοιτο πτισάνῃ, ἐπιπίνοι δὲ μελίκρη-
τον, ἄγαν πλησμονῶδες ἂν εἴη καὶ φυσῶδες καὶ τοῖσι
κατὰ τὰ ὑποχόνδρια σπλάγχνοισι ἀξυμφορον· προπινό-
μενον μέντοι πρὸ ῥυφημάτων μελίκρητον οὐ βλάπτει ὅπως
μεταπινόμενον, ἀλλὰ τι καὶ ὠφελέει.

νζ'. Ἐφθὸν δὲ μελίκρητον ἐσιδεῖν μὲν πολλῷ κάλλιον
τοῦ ὤμοῦ· λαμπρὸν γὰρ καὶ λεπτὸν καὶ λευκὸν καὶ δια-
φανές¹ γίγνεται· ἀρετὴν δὲ ἦντινα αὐτέῳ προσθέω
διαφέρουσάν τι τοῦ ὤμοῦ οὐκ ἔχω· οὐδὲ γὰρ ἡδιὸν ἐστι
τοῦ ὤμοῦ, ἦν τυγχάνῃ γε τὸ μέλι καλὸν ζόν· ἀσθενέστε-
ρον μέντοι γε τοῦ ὤμοῦ καὶ ἀκοπωδέστερόν ἐστι, ὧν

1) γίγνεται om.

sumeret, et vel bis tantumdem
vini meri biberet, quam mel
delingeret, multo valentior is
esset a mellis potione, mo-
do ne ventrem conturbaret:
multo enim plus stercoris
ipsi prodibit. Quodsi tamen
sorbitione utatur ptisana et
multum insuper aquae mulsae
bibat, valde replebitur et fla-
tus gignet mulsae, et visceribus
circa praecordia sitis nocebit.
Ante sorbitiones autem epota
non tantopere nocet, quam si

postea bibatur, sed etiam
quodammodo prodest.

LVII, Cocta vero aqua
mulsae longe quidem pulcrior
adspectu, quam cruda. Splen-
descit enim et tenuis fit, et
albida, et pellucida. Virtutem
vero, quam illi tribuam, a
crudae facultate diversam,
novi nullam. Neque enim gra-
tior ad gustum est cruda,
dummodo mel bonum sit. In-
firmior tamen est cruda et
minus stercoris in intestinis

οὐδετέρας τιμωρίας προσδέεται μελίκορον. ἄγχιστα δὲ χρηστέον αὐτέῳ τοιῶδε εἶναι, εἰ τὸ μέλι τυγχάνοι πονηρὸν εἶναι καὶ ἀκάθαρτον καὶ μέλαν καὶ μὴ εὐώδες· ἀφέλοιτο γὰρ ἂν ἢ ἔψησις τῶν κακοτήτων αὐτέου τὰ πλέονα τοῦ αἵσχεος.

νη'. Τὸ δὲ ὀξύμελι καλούμενον ποτὸν πολλαχοῦ μὲν εὐχρηστον ἐν ταύτησι τῇσι νούσοισι εὐρήσεις εἶναι· καὶ γὰρ πτυάλου ἀναγωγὸν ἐστὶ καὶ εὐπνοον, καιροῦς μέντοι τοιούσδε ἔχει· τὸ μὲν γὰρ κάρτα ὀξύ οὐδὲν ἂν μέζον ποιήσκει πρὸς τὰ πτύαλα, τὰ μὴ ῥηϊδίως ἀνιόντα· εἰ γὰρ ἀνάγοι μὲν τὰ ¹ ἐγκέρχοντα καὶ ὀλισθον ἐμποιήσκει, καὶ ὥσπερ διαπτερώσκει τὸν βρόγχον, παρηγορήσκει ἂν τὸν πνεύμονα· μαλθακτικὸν γὰρ αὐτέου· καὶ εἰ μὲν ταῦτα συγκυρήσκει, μεγάλην ἂν ὠφελείην ποιήσκει. ἔστι δ' ὅτε τὸ κάρτα ὀξύ οὐκ ἐκράτησε τῆς ἀναγωγῆς τοῦ

1) ἐγκέρχοντα; et in marg. glossa ἐνεχόμενα.

relinquit: quarum virtutum neutra mulsae opus est, ut melior fiat. Maxime vero ita eam adhibere conducit, ubi mel pravum fuerit et impurum, et nigrum, et mali odoris. Coctio enim horum eius vitiorum noxas partem maximam adimet.

LVIII. Qui vero oxymel vocatur potus, eum saepe quidem in his morbis utilem esse videbis: nam et sputum educit et spirationem facilem reddit. Momenta tamen in eius usu observanda habet sequen-

tia. Quod nempe valde acidum est, nequaquam plus contulerit ad sputorum non facile prodeuntium exscreationem. Quod si enim quae bronchia aspera reddunt educeret et laevitatem efficeret atque asperam arteriam veluti expanderet, pulmonem omnino leniret; quippe hoc eum emollit: quae si contingerent, magnam utique adferret utilitatem. At vero interdum illud valde acidum impar fuit educendo sputo, quin etiam vel magis viscidum reddidit et nocuit. Prae

πτυάλου, ἀλλὰ προσεγλίσχρηνέ τε καὶ ἔβλαψε· μάλιστα δὲ τοῦτο πάσχουσι οἵπερ καὶ ἄλλως ὀλέθριοί εἰσι, καὶ ἀδύνατοι βήσσειν τε καὶ ἀποχρέμπτεσθαι τὰ ἐνεχόμενα. ἱ ἐς μὲν οὖν τόδε προστεκμαίρεσθαι χρή τὴν ῥώμην τοῦ κάμνοντος, καὶ, ἣν ἐλπίδα ἔχη, διδόναι· διδόναι δὲ, ἣν διδῶς, ἀκροχλίερον καὶ κατ' ὀλίγον τὸ τοιόνδε, καὶ μὴ λάβρως.

νθ'. Τὸ μέντοι ὀλίγον ὑποξυ ὑγραίνει μὲν τὸ στόμα καὶ φάρυγγα, ἀναγωγόν τε πτυάλου ἐστὶ καὶ ἄδιψον, ὑποχονδρίῳ δὲ καὶ σπλάγχνοισι τοῖσι ταύτῃ εὐμενές, καὶ τὰς ἀπὸ μέλιτος βλάβας κωλύει· τὸ γὰρ ἐν μέλιτι χολῶδες κολάζεται. ἔστι δὲ καὶ φυσέων καταρῥηκτικόν, καὶ ἐς οὖρησιν προτρεπτικόν· ἐντέρου μέντοι τῷ κάτω μέρει πλαδαρώτερον, καὶ ξύσματα ἐμποιέει· ἔστι δ' ὅτε καὶ φλαῦρον τοῦτο ἐν τῇσι ὀξείῃσι νούσοις γίνεται, μάλιστα μὲν ὅτι φύσας κωλύει περαιοῦσθαι, ἀλλὰ πα-

1) ἐν μὲν οὖν τόδε, προστεκμαίρεσθαι δὲ χρή.

ceteris vero hoc patiuntur qui alias etiam perniciose habent et nec tussire, nec tenta exscreare valent. Hac in re igitur aegri vires computandae sunt, atque ubi spes adest, exhibere oportet: quodsi vero exhibeas, tepidum omnino exhibendum et paulatim parca quantitate, neque affatim.

LIX. Quod tamen parum aceti admistum habet os quidem et guttur humectat, et sputum educit, et sitim restinguit: praecordiis vero et

visceribus in illis sitis gratum est, arcetque noxas a melle oriundas: quod enim in melle est biliosum emendatur. Praeterea flatum prorumpit et urinae secretionem promovet. Inferiori tamen intestini parti humorem iusto copiosiore infert et ramenta facit. Subinde vero hoc etiam pravum est in morbis acutis, praecipue quia flatus, quominus prodeant, impedit, et recurrere cogit. Tum vero etiam alias debilitat et extrema frigida

λινδρομέειν ποιέει. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως γυιοῖ καὶ τὰ ἀκρω-
τήρια ψύχει. ταύτην καὶ οἶδα μούνην τὴν δι' ὀξυμέλιτος
γιγνομένην βλάβην, ἣτις καὶ ἀξίη γραφῆς.

ξ'. Ὀλίγον δὲ τὸ τοιόνδε ποτὸν νυκτὸς μὲν καὶ νήσται
πρὸ ῥυφήματος ἐπιτήδειον προπίνεσθαι, ἀτὰρ καὶ ὀκόταν
ποὺλὺ μετὰ ῥόφημα ἢ, οὐδὲν κωλύει πίνειν. τοῖσι δὲ
ποτῶ μούνον διαιτωμένοισι ἄνευ ῥυφημάτων διὰ τόδε οὐκ
ἐπιτήδειόν ἐστι αἰεὶ καὶ διὰ παντὸς χρέεσθαι τούτῳ,
μάλιστα μὲν διὰ ξύσιν ἢ τρηχυσμόν τοῦ ἐντέρου· ἀκο-
προν γὰρ εἶναι τι μᾶλλον ἐμποιέοι ἂν ταῦτα, κενεαγγείης
παρεούσης· ἔπειτα δὲ καὶ τὸ μελίκρητον τῆς ἰσχύος ἀφαι-
ρέοιτο ἂν. ἣν μέντοι ἀρήγειν φαίνεται πρὸς τὴν ξύμπα-
σαν νοῦσον πολλῶ ποτῶ τούτῳ χρέεσθαι, ὀλίγον χρητὸν
ὄξος παραχέειν, ὅσον μούνον γιγνώσκεσθαι· οὕτω γὰρ
καὶ ἂ φιλέει βλάπτειν, ἥκιστα ἂν βλάπτοι, καὶ ἂ δεῖται
ὠφελείης, προσωφελοίη ἂν.

reddit. Hanc vero solam om-
nino novi noxam ex aceto
mulso oriundam, quae di-
gna sit, quae scriptis mande-
tur.

LX. Parcum vero eius-
modi potum nocte quidem et
ieiunum ante sorbitionem bi-
bere conducit: verum etiam
diu post sorbitionem sumtam,
quo minus bibas, nihil vetat.
Quibus vero potus solus con-
ceditur in victus ratione prae-
scripta sine sorbitionibus, iis
propterea in primis minus
confert, semper et sine inter-

missione eo uti, quod inte-
stina veluti abradit vel exa-
sperat: quum enim stercus non
habeat, magis talia inducet ubi
adsit vasorum inanitio: tum
vero etiam acetum mulsum de
viribus detraxerit. Sin tamen
ad universum morbum prod-
esse videatur largo potu eo
uti, parva aceti quantitas ad-
iicienda est, ita ut gustu vix
dignoscatur. Sic enim quas
noxas inferre solet minimum
inferet, et quae auxilium
sibi requirunt, iis prode-
rit.

ξα'. Ἐν κεφαλαίῳ δὲ εἰρησθαι αἱ ἀπὸ ὄξεος ὀξύτητες πικροχόλοισι μᾶλλον ἢ μελαγχολικοῖσι συμφέρουσι· τὰ μὲν γὰρ πικρὰ διαλύεται καὶ ἐκφλεγματοῦται· τὰ δὲ μέλανα ζυμοῦται καὶ μετεωρίζεται, καὶ πολλαπλασιοῦται μετεωριζόμενα ὑπ' αὐτέου· ἀναγωγὸν γὰρ μελάνων ὄξος· γυναιξὶ δὲ τὸ ἐπίπαν πολεμιώτερον ἢ ἀνδράσι ὄξος· ὑστεραλγὲς γὰρ ἐστὶ.

ξβ'. Ὑδατι δὲ ποτῶ ἐν τῇσι ὀξέησι νούσοισι ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχω ἔργον, ὅτι προσθέω· οὔτε γὰρ βηχὸς παρηγορικόν ἐστὶ ἐν τοῖσι περιπνευμονικοῖσι, οὔτε πτυάλου ἀναγωγόν, ἀλλ' ἥσσον τῶν ἄλλων, εἰ τις διὰ πάντος ὕδατι ποτῶ χρέοιτο· μεσηγὺ μέντοι ὀξυμέλιτος καὶ μελικρήτου ὕδωρ ἐπιρροφεόμενον ὀλίγον πτυάλου ἀναγωγόν ἐστὶ διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς ποιότητος τῶν ποτῶν· πλημμυρίδα γὰρ τινα ἐμποιέει· ἄλλως δὲ οὐδὲ δίψαν παύει, ἀλλ' ἐπιπικραίνει· χολῶδες γὰρ φύσει χολώδει καὶ ὑπο-

LXI. Ut vero verbo dicam, qui in aceto inest, acor magis illis conducit, qui amara bile redundant, quam illis, qui nigra. Amara enim dissolvuntur et in pituitam convertuntur; nigra vero fermentantur et sublimia feruntur et ab eo sublata multis partibus augentur: acetum enim nigra sursum ducit. At mulieribus in universum magis nocet acetum quam viris, quippe uteri dolorem parit.!

LXII. Aquae autem quam tribuam virtutem, praeterquam quod potus sit in mor-

bis acutis idoneus, video nullam. Neque enim tussim sedat in illis, quibus pulmo incenditur, nec sputa educit, sed minus quam alia haec praestat, si quis per totum morbum aqua tanquam potu utatur. Inter acetum mulsum vero et aquam mulsam ipsa aqua cum hisce sorpta parumper sputum educit, ob vicissitudinem qualitatum harum potionum: redundantem enim humorem gignit: ceterum vero nec sitim restinguit, sed os amarum reddit. Est enim biliosa illis, qui natura biliosi

χονδρίω κακόν. καὶ κάκιστον ἐωυτοῦ καὶ χολωδέστατον καὶ φιλαδυναμώτατον, ὅταν ἐς κενεότητα ἐσέλθῃ· καὶ σπληνὸς δὲ αὐξητικὸν καὶ ἥπατός ἐστι, ὁκόταν πεπυρωμένον ᾗ· καὶ ἐγκλυδαστικὸν τε καὶ ἐπιπολαστικόν· βραδύπορόν τε γάρ ἐστι διὰ τὸ ὑπόψυχρον καὶ ἄπεπτον εἶναι, καὶ οὔτε διαχωρητικόν, οὔτε διουρητικόν· προσβλάπτει δέ τι καὶ διὰ τόδε, ὅτι ἄκοπρόν ἐστι φύσει· ἣν δὲ δὴ καὶ ποδῶν ποτε ψυχρῶν ἐόντων ποθῇ, πάντα ταῦτα πολλαπλασίως βλάπτει, ἐς ὃ τι ἂν αὐτέων ὀρμῇ.

ξγ'. Ὑποπτεύσαντι μέντοι ἐν ταύτησι τῇσι νούσοισι ἢ καρηβαρίην ἰσχυρὴν, ἢ φρενῶν ἄψιν, παντάπασι οἴνου ἀποσχετέον· ὕδατι δὲ ἐν τῷ τοιῷδε χρηστέον, ἢ ὕδαρέα καὶ κιρρὸν παντελῶς δοτέον οἶνον καὶ ἄνοσμον παντάπασι, καὶ μετὰ τὴν πόσιν αὐτοῦ ὕδωρ μεταποτέον ὀλίγον· οὕτω γὰρ ἂν ἦσσαν τὸ ἀπὸ τοῦ οἴνου μένος ἄπτοιτο

sunt, et praecordiis nocet. pessima vero et maxime biliosa et maxime vires adimens, quando in vacuum corpus incidit. Praeterea lienis et hepatis volumen adauget, quando cocta est, et fluitat intus et supernatat; aegre enim per intestina progreditur, quia subfrigida et digestu difficilis est, tum neque alvum neque urinas ciet. Nocet etiam quodammodo propterea, quod natura sua stercoris expers est. Quod si vero insuper pedibus frigentibus bibatur, omnes has

noxas multo magis inferet, ad quamcumque illarum maxime vergat.

LXIII. Qui tamen in his morbis insignem capitis gravitatem mentisve turbas a vini usu expectet, is nae ab illo abstineat. Verum tum aqua exhibenda est, vel vinum dandum admodum aquosum et inodorum prorsus, quo epoto aquae tantillum superbibendum est: quippe ita vini vis minus facile caput tanget et mentem perturbabit. In quibus vero horum morborum

τῆς τε κεφαλῆς καὶ τῆς γνώμης. ἐν οἷσι δὲ μάλιστα αὐτέων ὕδατι ποτῶ χρηστέον, καὶ ὁκότε πολλῶ κάρτα, καὶ ὁκου μετρίῳ, καὶ ὁκου ψυχρῶ, καὶ ὁκου θερμῶ τὰ μὲν που πρόσθεν εἰρέαται, τὰ δὲ ἐν αὐτέοις τοῖσι καιροῖσι ῥηθήσεται.

ξδ'. Κατὰ ταῦτά δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποτῶν, οἷον τὸ κρίθινον, καὶ τὰ ἀπὸ χλοιῆς ποιεύμενα, καὶ τὰ ἀπὸ σταφίδος, καὶ στεμφύλων, καὶ πυρῶν, καὶ κνήκου, καὶ μύρτων, καὶ ῥοιῆς, καὶ τῶν ἄλλων, ὅτε οὖν ἂν τινος αὐτέων καιρὸς ἦ χρέεσθαι, γεγράφεται παρ' αὐτέῳ τῷ νουσήματι, ὅπως περ καὶ τᾶλλα τῶν ξυνθέτων φαρμάκων.

ξε'. Λουτρὸν δὲ ἐν συχνοῖσι τῶν νοσημάτων ἀρήγοι ἂν χρεομένοις, ἐς τὰ μὲν ξυνεχέως, ἐς τὰ δὲ οὐ. ἔστι δὲ ὅτε ἥσσον χρηστέον διὰ τὴν ἀπαρασκευασίην τῶν ἀνθρώπων. ἐν ὀλίγῃσι γὰρ οἰκίῃσι παρεσκευάσται τὰ ἄρμενα καὶ οἱ θεραπεύοντες, ὥς δεῖ· εἰ δὲ μὴ παγκάλως λούοι-

praecipue aquae potione utendum sit et quando magna, quando modica quantitate, et quando frigida, et quando calida, partim quidem supra dictum est, partim vero suo tempore dicetur.

LXIV. Eodem autem modo, quod ad ceteros potus attinet, veluti ille, qui ex hordeo conficitur, et qui parantur ex herbis virentibus et uva passa et vinaceis et tritico et cnico et myrti fructu et malo punico et aliis, quando quis opportune eos adhibeat, hac de re

monebitur ad ipsum morbum, in quo usu veniunt, quemadmodum de ceteris etiam, quae composita medicamina tangunt.

LXV. Balneum autem in multis morbis proderit iis, qui eo utantur, partim continuo adhibitum, partim minus. Interdum vero aegre administrari potest, quia homines ad hanc rem non sunt parati. In paucis enim aedibus instrumenta et ministri, uti decet, in promptu sunt. Quod si balneum non ab omni parte

το, ¹ βλάπτοι γ' ἂν οὐ σμικρά· καὶ γὰρ σκέπης ἀκάπνου
δεῖ, καὶ ὕδατος δαψιλέος, καὶ τοῦ λουτροῦ συχνοῦ καὶ
μὴ λίην λάβρου, ἣν γε μὴ οὕτω δέη· καὶ μᾶλλον μὲν
μὴ σμήχεσθαι· ἣν δὲ σμήχεται, θερμῷ χρέεσθαι αὐτέω
καὶ πολλαπλασίω ἢ ὥς νομίζεται σμήγματι, καὶ προ-
καταχέεσθαι μὴ ὀλίγῳ καὶ ταχέως μετακαταχέεσθαι. δεῖ
δὲ καὶ τῆς ὁδοῦ βραχείης ἐς τὴν πύαλον καὶ ἐς εὐέμβα-
τον καὶ ἐς εὐέκβατον· εἶναι δὲ καὶ τὸν λουόμενον κό-
σμιον καὶ σιγηλὸν καὶ μηδὲν αὐτὸν προσεξεργάζεσθαι,
ἀλλ' ἄλλους καὶ καταχέειν καὶ σμήχειν· καὶ μετακέρασμα
πολλὸν ἡτοιμάσθαι, καὶ τὰς ἐπαντλήσιας ταχείας ποιέε-
σθαι· καὶ σπόγγοισι χρέεσθαι ἀντὶ στλεγγίδος, καὶ μὴ
ἄγαν ξηρὸν χρίεσθαι τὸ σῶμα. κεφαλὴν μέντοι ἀνεξη-
ράνθαι χρὴ ὥς οἶόν τε μάλιστα ὑπὸ σπόγγου ἐκμασσο-
μένην, καὶ μὴ διαψύχεσθαι τὰ ἄκρα, μήτε τὴν κεφαλὴν,

1) βλάπτοντο ἂν.

bene administretur, non par-
vum inferet damnum: nempe
et tecto opus est a fumo li-
bero et aqua multa et frequenti
adfusione neque admodum
larga, nisi hoc quidem requi-
ratur. Et praestat quidem
non detergere, sin vero de-
tersionem adhibeas, medica-
mento detergente utendum est
calefacto et multo copiosiori
quam quo vulgo utuntur, tum
adfusio fiat minime parca ante
detersionem, et cito iterum post
peractam. Praeterea etiam
brevis via requiritur ad soli-

um, idque eiusmodi ut facilis
sit aditus, item exitus facilis.
Oportet etiam illum, qui la-
vatur, moderate se habere et
tacere, neque ipsum aliud quid
agere quam ut lavari se pa-
tiatur, sed alios tum adfun-
dere, tum detergere. Aquam
etiam temperati caloris para-
tam habere debes multam, et
brevibus intervallis illam ad-
fundere, et spongiis pro stri-
gili uti, et corpus non penitus
siccum inunguere. Caput ta-
men quam maxime fieri possit
resiccare oportet spongia de-

μήτε τὸ ἄλλο σῶμα· καὶ μήτε νεοῤύφητον, μήτε νεόποτον λούεσθαι, μήτε ῥυφῆν, μήτε πίνειν ταχὺ μετὰ τὸ λουτρόν.

ξς'. Μέγα μὲν δὴ μέρος χρόνῳ νέμειν τῷ κάμνοντι, ἣν ὑγιαίνων ἢ φιλόλουτρος ἄγαν καὶ εἰθισμένος λούεσθαι. καὶ γὰρ ποθέουσι μᾶλλον οἱ τοιοῖδε, καὶ ὠφελέονται λουσάμενοι, καὶ βλάπτονται ἢ μὴ λουσάμενοι. ἀρμόζει δὲ ἐν περιπνευμονίῃσι μᾶλλον ἢ ἐν καύσοισι τὸ ἐπίπαν· καὶ γὰρ ὀδύνης τῆς κατὰ πλευρὴν καὶ στήθεος καὶ μεταφρένου παρηγορικόν ἐστὶ τὸ λουτρόν, καὶ πτυάλου πεπαντικόν καὶ ἀναγωγόν καὶ εὐπνοον καὶ ἄκοπον· μαλθακτικόν γὰρ καὶ ἄρθρων καὶ τοῦ ἐπιπολαίου δέρματος· καὶ οὖρητικόν δὲ καὶ καρηβαρίην λύει, καὶ ῥῖνας ὑγραίνει.

ξς'. Ἀγαθὰ μὲν οὖν λουτρῷ τοσαῦτα πάρεστι, ὥν

1) οἱ μὴ λουσάμενοι.

tersum, neque refrigerare extremitates, neque caput, neque reliquum corpus: praeterea neque brevi post sorbitiones, neque brevi post potiones, lavare oportet, neque brevi post balneum tempore sorbere, neque bibere.

LXVI. Magnam tamen partem in balnei usu aegrotanti tribuere oportet, nempe num sanus balneum magnopere expetiverit et eo uti sit solitus. Hi enim cum magis id sibi expetunt, tum maiorem inde percipiunt utilitatem, eoque

carentes magis laeduntur. In universum autem ad pulmonis inflammationes magis accommodatum est quam ad febres ardentes. Nempe dolorem lateris et pectoris et dorsi sedat balneum, et sputum ad maturitatem perducit, eiusque exscreationem promovet, et facilem reddit spirationem, et lassitudinis sensum adimit: mollit enim tum articulos, tum cutis superficiem et urinas provocat et capitis gravitatem solvit et nares humectat.

LXVII. Itaque tot bona

πάντων δεῖ. ἤν μέντοι τῆς παρασκευῆς ἔνδειά τις ἢ ἐνὸς ἢ πλεόνων, κίνδυνος μὴ λυσιτελέειν τὸ λουτρὸν, ἀλλὰ μᾶλλον βλάπτειν· ἐν γὰρ ἑκάστον αὐτέων μεγάλην φέρει τὴν βλάβην, μὴ παρασκευασθὲν ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν, ὡς δεῖ. ἡκιστα δὲ λούειν καιρὸς τούτους, οἷσι ἡ κοιλίη ὑγροτέρη τοῦ καιροῦ ἐν τῇσι νοῦσοισι· ἀτὰρ οὐδὲ οἷσι ἔστηκε μᾶλλον τοῦ καιροῦ καὶ μὴ προδιελήλυθε· οὐδὲ δὴ τοὺς γεγυιωμένους χρὴ λούειν, οὐδὲ τοὺς ἀσώδεις, ἢ ἐμετικούς, οὐδὲ τοὺς ἐπανερευγομένους χολῶδες, οὐδὲ τοὺς ἐκ ῥινῶν αἰμορροῦντας, εἰ μὴ ἔλασσον τοῦ καιροῦ ῥέοι· τοὺς δὲ καιροὺς οἶδας· εἰ δὲ ἔλασσον τοῦ καιροῦ ῥέοι, λούειν, ἤν τε ὅλον τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἄλλα ἀρήγῃ, ἤν τε τὴν κεφαλὴν μόνον.

ξή'. Ἦν οὖν αἱ τε παρασκευαὶ ἔωσι ἐπιτήδαιοι καὶ ὁ κάμνων μέλλῃ εὖ δέξασθαι τὸ λουτρὸν, λούειν χρὴ ἑκάστης ἡμέρης· τοὺς δὲ φιλολουτρέοντας οὐδ' εἰ δις τῆς

balnei usus adfert, quibus omnibus opus est. Quodsi tamen unum vel plura deficient eorum, quae ad id instruendum requiruntur, periculum est, ne potius laedat balneum quam prosit. Unumquodque horum enim a ministris non ita, uti decet, paratum magnum adfert damnum. Minime vero consentaneum lavare eos, quibus alvus in morbis iusto fluidior sit: nec vero quibus diutius restiterit, nec subierit ante. At neque valde debilitatos lavare expedit nec stomachi fastidio tentatos, aut

vomiturientes, neque eos, qui biliosa eructent, nec qui sanguinem e naribus fundant, nisi parcius effluat quam pro ratione symptomatum, quorum rationes novisti; sin vero nimis parce fluat, lavare oportet, sive ceterum prosit totum corpus lavare, sive caput solummodo.

LXVIII. Quodsi ergo apparatus idoneus sit et expectes fore ut aeger balneum bene ferat, quotidie eum lavare oportet: balnei amantes autem etiamsi bis de die laves, non laedes tamen. Balneis

σημῆρης λούοις, οὐδὲν ἂν βλάπτοις. χρέεσθαι δὲ λου-
τροῖσι τοῖσι οὐλῇσι πτισάνῃσι χρεομένοισι παραπουλὺ
μᾶλλον ἐνδέχεται, ἢ τοῖσι χυλῶ μούνον χρεομένοισι.
ἐνδέχεται δὲ καὶ τουτέοισι ἐνίοτε· ἥκιστα δὲ τοῖσι ποτῶ
μούνον χρεομένοισι· ἔστι δὲ καὶ οἷσι τουτέων ἐνδέχε-
ται. τεκμαίρεσθαι δὲ χρή τοῖσι προγεγραμμένοισι οὓς τε
μέλλει λουτρον ὠφελῆειν ἐν ἐκάστοισι τῶν τρόπων τῆς
διαίτης, οὓς τε μή. οἷσι μὲν γὰρ προσδέεται τινος κάρτα
τουτέων, ὅκοσα λουτρον ἀγαθὰ ποιεῖ, καὶ πρόξεστι αὐ-
τέοισι ὅσα ἂν λουτρῶ ὠφελήηται, δεῖ λούειν· οἷσι δὲ
τουτέων μηδενὸς προσδεῖ, καὶ πρόξεστι αὐτέοισι τῶν ση-
μείων, ἐφ' οἷσι λούεσθαι οὐ συμφέρει, οὐ δεῖ λούειν.

1) μούνον οὐ χρ.

vero uti multo magis expedit
iis, qui integram ptisanam
sumunt, quam cremorem tan-
tum sorbentibus. Interdum
tamen his quoque expedit.
Minime vero illis, qui potu
modo utuntur, sunt tamen
etiam inter hos, quibus illo
uti licet. Iam vero ex supra
dictis coniectura efficere oportet,
quibus in singulis victus
rationis modis balneum sit

profuturum et quibus non sit
profuturum. Quibus enim
admodum opus sit aliquo bono
ex iis, quae balneum adferre
possit, et insint ea vitia qui-
bus balneum medeatur, eos
lavare oportet; quibus vero
horum nullo opus sit et signa
insint, quibus praesentibus la-
vare non expediat, eos non
lavare oportet.

N O Θ Α.

α'. Καῦσος γίνεται, ὁκόταν ἀναξηρανθέντα τὰ φλέβια ἐν θερινῇ ὥρῃ ἐπισπάσῃται δριμέας καὶ χολώδεας ἰχῶρας ἐς ἑαυτά· καὶ πυρετὸς πουλὺς ἴσχει, ¹ τό τε σῶμα ὡς ὑπο κόπου ἐχόμενον κοπιᾷ καὶ ἀλγέει. γίνεται δὲ ὡς ἐπιτοπουλὺ καὶ ἐκ πορείης μακροῆς καὶ δίψεος μακροῦ, ὁκόταν ἀναξηρανθέντα τὰ φλέβια δριμέα καὶ θερμὰ ῥεύματα ἐπισπάσῃται. γίνεται δὲ ἡ γλῶσσα τρηχεΐη καὶ ξηρὴ καὶ μέλαινα κάρτα· καὶ τὰ περὶ τὴν νηδὺν δακνόμενος ἀλγέει· τά τε ὑποχωρήματα ἔξυγ्रा καὶ ὠχρὰ γίνεται, καὶ δίψαι σφοδραὶ ἔνεισι, καὶ ἀγρυπνίη, ἐνίοτε δὲ καὶ παραλλάξιες φρενῶν. τῷ τοιῷδε δίδου πίνειν ὕδωρ τε καὶ μελίκρητον ἐφθὸν ὕδαρες, ὁκόσον ἐθέλει· καὶ

1) τό τε σῶμα ὑπὸ κόπου ἔχ.

ADDITAMENTA SPURIA.

I. Febris ardens exoritur, quando venulae aestatis tempore resiccatae acres et biliosos humores ad se attraxerunt; quo facto vehemens febris aegrum occupat et corpus veluti lassitudine defatigatur et dolet. Fit autem plerumque etiam e longo itinere et siti protracta, quum venulae resiccatae acres et calidos fluxiones attraxerint. Fit autem lingua aspera et sicca, et valde nigra, et ventriculi morsu aeger laborat, alvique deiectiones fiunt liquidae et pallidae, et vehemens inest sitis, et vigiliae et mentis perturbationes quoque interdum. Ita se habenti aquam bibendam exhibeas, et mulsae coctae dilutae quantum velit. Quod si os etiam amarum fiat, vomitus et alvum subluere conducit.

ἤν πικρὸν τὸ στόμα γίγνηται, ἐμέειν συμφέρει καὶ τὴν
κοιλίην ὑποκλῦσαι· ἤν δὲ μὴ πρὸς ταῦτα λύηται, γάλα
ὄνου ἔψησας κάθαιρε. ἄλμυρὸν δὲ μηδὲν, μηδὲ δριμύ
προσφέρειν, οὐ γὰρ ὑποίσει· ῥύφημα δὲ, ἔστ' ἂν ἔξω
τῶν κρισίμων γένηται, μὴ δίδου· καὶ ἤν αἷμα ἐκ τῆς ῥινὸς
ῥυῆ, λύεται τὸ πάθος· καὶ ἤν ἰδρῶτες ἐπιγένωνται κριτι-
κοὶ γνήσιοι μετ' οὔρων παχέων, λευκῶν καὶ λείων, ὑφι-
σταμένων, καὶ ἤν ἀπόστημά τι γένηται· ἤν δ' ἄνευ τού-
των λυθῇ, ὑποστροφὴ πάλιν ἔσται τῆς ἀρρώστιας, ἢ
ἰσχίου, ἢ σκελέων ἄλγημα συμβήσεται καὶ πτύσεται πα-
χέα, ἤν μέλλῃ ὑγιῆς ἔσεσθαι.

β'. Καύσου γένος ἄλλο.

Κοιλίῃ ὑπάγουσα δίψης μεστή, γλῶσσα τροχέῃ, ξη-
ρὴ, ἀλνκώδης· οὔρων ἀπόληψις· ἀγρυπνίη· ἀκρωτήρια
ἔψυγμένα. τῷ τοιούτῳ, ἤν μὴ αἷμα ἐκ ῥινὸς ῥυῆ, ἢ
ἀπόστημα περὶ τράχηλον γένηται, ἢ σκελέων ἄλγημα,

Sin autem ad haec remedia
non solvatur, lacte asinino
cocto purga. Salsi vero a-
crisve ne quid adhibe; neque
enim feret. Sorbitionem vero,
antequam dies critici praeter-
ierint, ne concedas. Quodsi
e naribus sanguis fluat, mor-
bus solvitur: et quum sudores
vere critici oboriantur cum
urinis crassis, albis ac laevi-
bus, subsidentibus: et, si quis
abscessus fiat. Sin vero sine
hisce solvatur, morbus re-
vertetur, vel dolor incidet

coxae, vel crurum, et sputa
prodibunt crassa, si quidem
in fatis sit, ut servetur aeger.

II. Aliud genus febris ardentis.

Venter fluit et sitis ple-
nus est, lingua aspera, ari-
da, salsusque eius sapor:
urinae interceptio est, vigiliae,
extrema corporis frigent. Ita
se habenti, nisi sanguis e na-
ribus effluat, vel abscessus ad
collum fiat, vel crurum dolor,
vel sputa crassa eiiciat, (qua-

καὶ πτύσματα παχέα πτύση, (ταῦτα δὲ ξυστάσης τῆς κοιλίης γίγνεται, ἢ ἰσχίου ὀδύνη, ἢ αἰδοίου πελῖωμα,) οὐ κρίνεται· καὶ ὄρχις ἐνταθεὶς κριτικόν. ῥυφήματα ἐπισπαστικὰ δίδου.

γ'. Τὰ ὀξέα παθεῖα φλεβοτομήσεις, ἣν ἰσχυρὸν φαίνεται τὸ νόσημα, καὶ οἱ ἔχοντες ἀκμάζωσι τῇ ἡλικίῃ, καὶ ῥώμῃ παρῇ αὐτέοισι. ἣν μὲν οὖν σύναγχος ἦ, ἐκλεικτοῖσι ἀνακάθαιρε, ¹ ἣν τ' ἄλλο τι τῶν πλευριτικῶν· ἣν δὲ ἀσθενέστεροι φαίνονται, ἢ καὶ πλεον τοῦ αἵματος ἀφέλης, κλυσμῶ κάτω κατὰ κοιλίην χρέεσθαι διὰ τρίτης ἡμέρης, ἕως ἂν ἐν ἀσφαλείῃ γένηται ὁ νοσέων· καὶ λιμῶ, εἰ καὶ λιμοῦ χρῆζοι.

δ'. Φλεγμαίνοντα ὑποχόνδρια, πνευμάτων ἀπολήψει φρενῶν ἐντάσιες, πνεύματος προστάσιες ὀρθοπνοίης ξηρῆς, οἷσι μὴ πῦον ὑπεστι, ἀλλὰ ὑπὸ πνευμάτων ἀπο-

1) εἰ τ' ἄλλο τῶ πλευριτικῶ.

lia alvo subsistente contingunt, vel dolor coxae etiam, vel pudendi livor,) iudicio non absolvitur: ad iudicium confert quoque inflammatione distensus testiculus. Sorbitiones administra, quibus attrahantur humores.

III. Morbos acutos venae sectione curabis, si vehemens videatur morbus, illoque laborantes sint in aetatis flore, viresque sint integrae. Quodsi igitur angina vel alio quodam morbo pleuritico laboret, sursum purgandus est medica-

mentis, quae lingendo sumuntur. Sin autem debiliores esse videantur, vel maiorem etiam sanguinis copiam detraxeris, clysterem ad alvum movendam infra adhibeas tertio quoque die, donec in tuto sit aeger: etiam abstinentiam a cibis, si hac quoque opus sit.

IV. Praecordia inflammata, tensiones septi transversi a spirituum interceptione, spiritus tensiones in spiratione erecto cervice, in iis, quibus intro pus non sit subortum, sed quibus propter spirituum

λήψιος τὰ παθήματα ταῦτα ὑπογίνεται, μάλιστα δὲ ἥπα-
τος περιωδυνία, καὶ σπληνὸς βάρεια, καὶ ἄλλαι φλε-
γμασίαι τε καὶ ὑπὲρ φρενῶν περιωδυνία, καὶ ξυστροφαι
νουσημάτων, οὐ δύνανται λύεσθαι, ἣν τις πρῶτον ἐπι-
χειρέη φαρμακεύειν· ἀλλὰ φλεβοτομία τῶν τοιῶνδε ἡγε-
μονικόν ἐστι· ἔπειτα δὲ ἐπὶ κλυσμόν, ἣν μὴ μέγα καὶ
ἰσχυρόν τὸ νόσημα ἦ· εἰ δὲ μὴ, ὕστερον καὶ φαρμακείης
δεῖ· δέεται δὲ ἀσφαλείης καὶ μετριότητος μετὰ φαρμακείης
φλεβοτομίας.

ε'. Ὀκόσοι δὲ τὰ φλεγμαίνοντα ἐν ἀρχῇ τῶν νόσων
εὐθέως ἐπιχειροῦσι λύνειν φαρμακείῃ, τοῦ μὲν ξυντετα-
μένου καὶ φλεγμαίνοντος οὐδὲν ἀφαιροῦσι· οὐ γὰρ ἐν-
διδόϊ ὥμὸν εἶναι τὸ πάθος· τὰ δὲ ἀντέχοντα τῷ νοσή-
ματι καὶ ὑγιεινὰ ξυντήκουσι· ἀσθενέος δὲ τοῦ σώματος
γενομένου, τὸ νόσημα ἐπικρατέει· ὁκόταν δὲ τὸ νο-
σημα ἐπικρατήσῃ τοῦ σώματος, τὸ τοιῶνδε ἀνιήτως ἔχει.

interceptionem haec mala obo-
riuntur; maxime vero hepatis
dolores, et lienis gravitas, et
aliae inflammationes et dolores
in locis supra septum trans-
versum, morborumque ibi
loci sedem habentium conti-
nua praesentia, dissolvi ne-
queunt, si quis primum me-
dicamine purgante eos adgre-
diatur: verum venae sectio
in hisce primum est remedium
et princeps: dein ad clyisma
deveniendum, nisi magnus sit
morbus et vehemens, qualis
si sit, postea etiam purgatione
opus est. Tuta tamen et mo-

dica purgatio sit oportet, quae
cum venae sectione coniun-
gatur.

V. Quicumque vero in-
flammationes statim initio
morbi purgatione solvere ten-
tant, ii tensioni quidem et in-
flammationi nihil adimunt:
neque enim cedit morbus,
quum crudus sit: sed quae
morbo resistunt et sana sunt,
consumunt: debilitato vero
corpore, morbus superior
evadit, qui quando corpus
vicit, hoc sanari nullo modo
potest.

VI. Si quis derepente voce

ς'. Τὸ δὲ ἄφωγον τινὰ ἐξαίφνης γενέσθαι, φλεβῶν ἀπολήψεις λυπέουσι, ἣν ὑγιαίνουντι τόδε ξυμβῇ ἄνευ προφάσιος. φλεβοτομέειν οὖν χρὴ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν, τὴν ἔσω φλέβα, καὶ ἀφαιρέειν τοῦ αἵματος κατὰ τὴν ἕξιν καὶ τὴν ἡλικίην διαλογιζόμενον τὸ πλεόν καὶ τὸ ἔλαττον. ξυμπίπτει δὲ τοῖσι πλείστοισι αὐτέων τοιάδε· ἐρυθήματα προσώπου, καὶ ὀμμάτων στάσιες, καὶ χειρῶν διατάσιες, τρισμοὶ ὀδόντων, σφυγμοὶ, σιηγόνων συναγωγή, καὶ κατάψυξις ἀκρωτηρίων.

ζ'. Πνευμάτων ἀπολήψει ἀνὰ τὰς φλέβας ὁκόταν ἀλγήματα προσγένηται, μελαίνης χολῆς καὶ δριμέων ρευμάτων ἐπιρροΐσις γίγνεται· ἀλγέει δὲ τὰ ἐντὸς δακνόμενος· δηχθεῖσαι δὲ καὶ λίην ξηραὶ γεγόμεναι αἱ φλέβες ἐντείνονται τε καὶ φλεγμαίνονται, καὶ ἐπισπῶνται τὰ ἐπιρρέοντα· ὅθεν διαφθαρέντος τοῦ αἵματος καὶ τῶν πνευμάτων οὐ δυναμένων ἐν αὐτῇσι τὰς κατὰ φύσιν

destituatur et sine causa manifesta id contingat, venarum interceptiones malum inducunt: itaque vena secunda brachii dextri interna, et sanguis detrahendus, quantitatis sive maioris sive minoris subducta ratione secundum aetatem et habitum corporis. Eorum autem plerisque talia contingunt: faciei rubores, oculorum immobilitas, manuum distentiones, stridor dentium, pulsus venarum, maxillarum ad se invicem adductio et extremorum refrigeratio.

VII. Quando spirituum in venis interceptionibus dolores accedunt, atrae bilis et acrium humorum adfluxus fiunt: partes autem internae tanquam a morsu dolent: derosae vero et admodum arefactae venae tenduntur, et inflammantur, et humores adfluentes adtrahunt, unde, corrupto sanguine, et spiritibus in illis solitas secundum naturam vias pervadere nequeuntibus, refrigerationes fiunt, sistente sanguine, et vertigo, et vocis defectus, et capitis gravitas, vel convulsiones etiam, si

ὁδοὺς βαδίζειν, καταψύξιές τε γίνονται ὑπὸ τῆς στά-
σιος, καὶ σκοτώσιες, καὶ ἀφωνίη, καὶ καρηβαρίη, ἢ
καὶ σπασμοὶ, ἣν ἤδη ἐπὶ τὴν καρδίην, ἢ τὸ ἥπαρ, ἢ
ἐπὶ τὴν φλέβα ἔλθῃ· ὅθεν ἐπίληπτοι γίνονται, ἢ πα-
ραπλήγες, ἣν ἐς τοὺς περιέχοντας τόπους ἐμπέσῃ τὰ ρεύ-
ματα, καὶ ὑπὸ τῶν πνευμάτων οὐ δυναμένων διεξιέναι
καταξηρανθῇ.

η'. Ἀλλὰ χρὴ τοὺς τοιούτους προπυριῶντα φλεβο-
τομέειν ἐν ἀρχῇ εὐθέως, μετεώρων ἐόντων πάντων τῶν
λυπεόντων πνευμάτων καὶ ρευμάτων· εὐβοηθότερα γάρ
ἐστι· καὶ ἀναλαμβάνοντα, καὶ τὰς κρίσις ἐπιθεωρόντα
φαρμακεύειν, ἣν μὴ κουφίζεται, ἄνω· τὴν δὲ κάτω κοι-
λίην, ἣν μὴ ὑποχωρέῃ, κλυσμῶ· ἢ ὄνου γάλα ἐφθὸν
δίδου, καὶ πινέτω μὴ ἔλασσον δώδεκα κοτυλῶν· ἣν δὲ
ῥώμη περιέχῃ, πλεῖον ἑκκαίδεκα.

θ'. Σύναγχος δὲ γίνεται, ὁκόταν ἐκ τῆς κεφαλῆς
ρεῦμα πούλῳ καὶ κολλῶδες ὥρην χειμερινήν, ἢ ἔαρινήν

tandem ad cor, vel iecur, vel
venam cavam malum devene-
rit; quo facto morbus comi-
tialis oritur et partium reso-
lutio, quum fluxiones in loca
partes illas circumdantia in-
ciderint, et a spiritibus trans-
ire nequeuntibus exsiccatae
fuerint.

VIII. Verum ita se ha-
bentibus post fomenta adhibita
statim initio vena secanda est,
sublime latis omnibus spiriti-
bus et fluxionibus, morbi
causis: tunc enim facilius illi
medeberis; dein aegri viribus

prospiciendum et ad iudicium
animum attendere oportet,
atque ita, nisi morbus cedat,
superne purgare aegrum, al-
vumque, si non subeat, cly-
stere adhibito subducere: vel
etiam lac asininum coctum
exhibe, nec minus bibat quam
duodecim heminas: sin au-
tem vires sufficiant, plus quam
sedecim.

IX. Angina vero fit, ubi
hiemali vel vernali tempore
e capite humor multus et len-
tus ad venas iugulares de-
scenderit, atque hae quidem

ἐς τὰς σφαγίτιδας φλέβας ἐπιρῶνῃ, καὶ τὸ ρεῦμα πλεόν
διὰ τὴν εὐρύτητα ἐπισπάζονται· ὁκόταν δὲ ψυχρόν τε
ἐὼν καὶ κολλῶδες ἐμφράξῃται, τοῦ πνεύματος τὰς διεξό-
δους καὶ τοῦ αἵματος ἀπόφρασσον, πηγνυσι τὰ ξύνεγγυς
τοῦ αἵματος, καὶ ἀκίνητον καὶ στάσιμον ποιεῖ, φύσει
ψυχρόν ἐὼν καὶ ἐμφρακτικόν. διὰ τοῦτο πνίγονται, τῆς
γλώσσης ἀποπελιουμένης καὶ στρογγυλουμένης, καὶ ἀνα-
καμπτομένης διὰ τὰς φλέβας, τὰς ὑπὸ τὴν γλῶσσαν· τῆς
γὰρ ὑποταμνομένης σταφυλῆς, οἱ δὲ κιονίδα καλεῦσι,
ἐκατέρωθεν φλέψ παχείη· ὁκόταν οὖν πλήρεις αὗται
εἶναι ἐς τὴν γλῶσσαν ἐναποστηρίζονται ἀραιὴν εἶναι
καὶ σπογγοειδέα, διὰ γε τὴν ξηρασίην, ἢ δ' ὑπὸ βίης
τὸ ἐκ τῶν φλεβῶν δεχομένη ὑγρὸν ἐκ πλατεείης μὲν στρογ-
γύλη γίνεται, ἐξ εὐχρόου δὲ πελιδνῇ, ἐκ μαλθακῆς δὲ
σκληρῇ, ἐξ εὐκάμπτου δὲ ἄκαμπτου, ὥστε ταχέως ἀπο-
πνίγεσθαι, ἢν μή τις ὀξέως βοηθῇ φλεβοτομίην τε ποι-
εῦμενος ἀπὸ βραχιόνων, καὶ τὰς ὑπὸ τὴν γλῶσσαν φλέβας

fluxionem magis etiam ad se
adtraxerint propter amplitu-
dinem. Cum vero hic, ut-
pote frigidus et lentus obstru-
ctionem infert, spiritus et
sanguinis vias intercipientes,
partes sanguinis vicinas con-
densat, eumque immobilem
et stabilem reddit, quum sit
frigidus natura et ad obstru-
ctionem inducendam idoneus.
Idcirco suffocantur, lingua li-
vida facta et rotunda, et re-
flexa, propter venas sub lingua
decurrentes; ab utraque enim
parte uvulae, aliis columella

dicitur, quam rescindimus,
vena cernitur crassa. Quodsi
hae igitur oppletae in linguam,
quippe quae rara est et spon-
giosa, defigantur, propter
siccitatem haec quidem prae
impetu humorem e venis re-
cipit, et e lata fit rotunda, e
bene colorata livida, e molli
dura, e flexibili inflexibilis:
ita ut brevi aeger suffocetur,
nisi quis cito opem ferat, ve-
nas in brachiis secando et sub
lingua sitas aperiendo, et ad-
hibitis medicaminibus, quae
delinguntur, atque calidis

ὑποτάμνων , καὶ φαρμακεύων τοῖσι ἐκλεικτοῖσι καὶ ἀνα-
γαργαρίζων θερμοῖσι , καὶ κεφαλὴν ὑποξυρῶν · καὶ κή-
ρωμα κεφαλῇ καὶ τραχήλῳ περιτιθέναι , καὶ εἰρίοισι πε-
ριελίσσειν , καὶ σπόγγοισι μαλθακοῖσι , ἐν ὕδατι θερμῷ
ἐκπιεζέυντα , πυριῇν · πίνειν τε ὕδωρ καὶ μελίκρητον μὴ
ψυχρὰ · χυλὸν δὲ προσφέρειν , ὁκόταν ἐκ κρίσιος ἐν ἀ-
σφαλείῃ ἤδη ᾖ.

ε'. Ὅκόταν ἐν θερινῇ ἢ μετοπωρινῇ ὥρῃ ἐκ κεφαλῆς
θερμὸν τὸ ῥεύμα καταρῥύῃ , καὶ νιτρῶδες ᾖ , ἅτε ὑπὸ
τῆς ὥρης δριμύ καὶ θερμὸν γεγεννημένον , δάκνει τοιόνδε
ζὸν , καὶ ἐλκοῖ , καὶ πνεύματος ἐμπίπλησι , καὶ ὀρθοπνοίῃ
παραγίγνεται , καὶ ξηρασίῃ πούλλῃ , καὶ τὰ θεωρούμενα
ἰσχνὰ φαίνεται , καὶ τοὺς ὀπισθεν τένοντας ἐν τῷ τρα-
χήλῳ ξυντείνεται , καὶ δοκέει οἱ τέτανος ἐντετάσθαι , καὶ
ἡ φωνὴ ἀπέρρωγε , καὶ τὸ πνεῦμα σμικρὸν , καὶ ἡ ἀντί-
σπασις τοῦ πνεύματος πυκνὴ καὶ βιαίῃ παραγίγνεται. οἱ

1) ἐμπιεζέυντα.

gargarismatibus , et caput
tondendo. Praeterea capiti
et cervici ceratum adponen-
dum est, et lana hae partes
involvendae, et fovendae spon-
giis mollibus ex aqua calida
expressis: tum etiam aegrum
aquam bibere oportet et mul-
sam, minime frigidas. Ptisa-
nae vero cremorem illi tum
obferre oportet, quum e iu-
dicio tandem in tuto sit.

X. Quum aestivo aut au-
tumnali tempore calida fluxio
e capite descenderit et nitrosa
sit, utpote per anni tempe-

statem acris facta et calida,
haec, quia huius est naturae,
mordet et exulcerat, et spiritu
replet, et accedit respiratio
erecta cervice et siccitas mul-
ta, quaeque in faucibus con-
spici possunt, ea gracilia esse
apparet, et posteriores cer-
vicis tendones intenduntur et
veluti nervorum distentio ae-
gro accidisse videtur, et vox
deficit, et spiratio parva est
eiusque retractio mutua in
inspirando et expirando cre-
bra et difficillima. Qui ita
sese habent asperae arteriae

τοιοῖδε τὴν ἀρτηρίην ἐλκοῦνται, καὶ τὸν πνεῦμονα πίμπρανται, οὐ δυνάμενοι τὸ ἔξωθεν πνεῦμα ἐπάγεσθαι. τοῖσι τοιουτέοις δὲ, ἣν μὴ ἐς τὰ ἔξω μέρη τοῦ τραχήλου ἐκουσίῃ ἀποφέρηται, δεινότερα καὶ ἀφυκτότερά ἐστι διὰ τὴν ὥρην, ὅτι ἀπὸ θερμῶν καὶ δριμέων.

ια'. Ἦν πυρετὸς λάβῃ, παλαιῆς κόπρου μὴ ὑπιούσης θεοβρώτι ἐόντι, ἣν τε ξὺν ὀδύνη πλευροῦ, ἣν τε μὴ, ἡσυχίην ἄγειν, ¹μέχρις οὗ καταβῇ τὰ σιτία πρῶτον ἐς τὴν κάτω κοιλίην· πόματι δὲ χρῆσθαι ὀξυμέλιτι· ὁκόταν δὲ ἐς τὴν ὀσφύν βάρος ἦκῃ, κάτω κλῦσαι κλυσμῶ, ἢ καθαῖραι φαρμάκῳ· ὁκόταν δὲ καθαρθῇ, διαιτᾶν ῥοφήματι πρῶτον καὶ πόματι μελικρήτῳ· ἔπειτα σιτίοις, καὶ ἰχθύσι ἐφθοῖσι, καὶ οἶνω ὕδαρεϊ ἐς νύκτα ὀλίγῳ· ἡμέρη δὲ ὕδαρες μελικρήτον. ὁκόταν δὲ αἱ φῦσαι δυσώδεες ἔωσι, οὕτως ἢ βαλάνῳ, ἢ κλυσμῶ· εἰ δὲ μὴ, ἐπίσχειν ὀξύ-

1) μέχρι.

ulcere laborant, pulmoque illis incenditur, quum aërem exterum attrahere nequeant. Hisce nisi morbus sponte ad externas colli partes deferatur, gravior erit et minus facile ex eo evadunt, propter anni tempestatem et quia calidi et acres humores in causa sunt.

XI. Si febris accidat homini, cui vetus stercus non subeat, sumto denuo cibo, sive cum dolore lateris, sive praeter illum, nihil moliendum est, donec cibi recrementa primum ad alvum inferiorem

descenderint; at potu utatur aceto mulso; ubi vero ad lumbos gravitas devenerit, alvus inferior clysmate eluenda est, vel medicamine purganda. Quodsi purgatus fuerit, primum ptisana alendus est, et potui aqua mulsa danda; dein cibi dandi et pisces cocti, et noctu pauxillum vini, interdiu vero diluta mulsa propinanda. Sin autem flatus sint graveolentes, glande vel enemate alvi deiectio provocanda erit: sin minus ab aceti mulsi potionem detinendus est, donec

μελι πίνοντα, ἕως ἂν καταβῇ ἐς τὴν κάτω κοιλίην, εἴθ' οὕτω κλυσμῶ ὑπάγειν.

ιβ'. Ἦν δὲ λαπαρῶ ἔοντι καῦσος ἐπιγένηται, ἣν σοι δοκέη φαρμακεῦσαι ἐπιτηδείως ἔχειν, ἔσω τριῶν ἡμερέων μὴ φαρμακεύειν, ἀλλ' ἢ τεταρταῖον. ὁκόταν δὲ φαρμακεύσης, τοῖσι ῥυφήμασι χρῶ, διαφυλάσσων τοὺς παροξυσμοὺς τῶν πυρετῶν, ὅπως μηδέποτε προσοίσεις ἔοντων, μηδὲ μελλόντων ἔσεσθαι τῶν πυρετῶν, ἀλλὰ ληγόντων, ἢ παυσαμένων, καὶ ὡς πορρώτάτω ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.

ιγ'. Ποδῶν δὲ ψυχρῶν ἔοντων, μήτε ποτὸν, μήτε ῥυφήμα, μήτε ἄλλο μηδὲν δίδου τοιόνδε, ἀλλὰ μέγιστον ἡγεῖο τοῦτ' εἶναι, διαφυλάσσεσθαι ἕως ἂν διάθερμοι σφόδρα γένωνται· εἴθ' οὕτω τὸ συμφέρον πρόσφερε. ὥς γὰρ ἐπιτοπουλὸν σημεῖόν ἐστι μέλλοντος παροξύνεσθαι τοῦ πυρετοῦ ψύξις ποδῶν. εἰ δ' ἐν τοιούτῳ καιρῷ τι προσοίσεις, ἅπαντα τὰ μέγιστα ἔξαμαρτήσεις· τὸ γὰρ νόσημα αὐξή-

ad alvum inferiorem excrementa descenderint, quae dein clysmate sunt subducenda.

XII. Quum vero ventrem mollem habenti febris ardens supervenerit, si quidem purgatione utendum tibi videatur, intra diem tertium ne purga, sed quarto demum. Ubi vero purgaveris, sorbitiones administra, animum attendens ad febrium exacerbationes, ne unquam obferas febribus vigentibus vel brevi invasuris, sed cessantibus, vel finitis, et

quam longissime fieri potest ab initio.

XIII. Pedibus vero frigentibus neque potum, neque sorbitionem, neque aliud quid huius generis dabis: sed maximi interesse puta expectare donec valde incaluerint, quo facto quod prodest exhibeto. Ut plurimum enim instantis febris exacerbationis signum est pedum frigus; quo tempore, si quid obtuleris, in omnibus et maximis peccaveris: morbum enim non parum auxeris. Quum vero febris

σεις οὐ σμικρῶς. ὁκόταν δὲ ὁ πυρετὸς λήγῃ, τοῦναντίον οἱ πόδες θερμότεροι γίνονται τοῦ ἄλλου σώματος· αὖξεται μὲν γὰρ ψύχων τοὺς πόδας, ἐξαπτόμενος ἐκ τοῦ θώρηκος, ἐς τὴν κεφαλὴν ἀναπέμπων τὴν φλόγα. συνδεδραμηκότος δὲ ¹ ἁλῆος τοῦ θερμοῦ ἅπαντος ἄνω καὶ ἀναθυμιωμένου ἐς τὴν κεφαλὴν, εἰκότως οἱ πόδες ψυχροὶ γίνονται, ἄσαρκοι καὶ νευρώδεις φύσει ἔοντες· ἔτι δὲ πούλῳ ἀπέχοντες τῶν θερμοτάτων τόπων ψύχονται, συναθροιζομένου τοῦ θερμοῦ ἐς τὸν θώρηκα· καὶ πάλιν ἀνὰ λόγον λυομένου τοῦ πυρετοῦ, καὶ κατακερματιζομένου, ἐς τοὺς πόδας καταβαίνει. κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ θώρηξ κατέψυκται.

ιδ'. Τοῦ δ' εἶνεκα τότε οὐ προσαρτέον, ὅτι, ὁκόταν οἱ πόδες ψυχροὶ ἔωσι, θερμὴν ἀνάγκη τὴν ἄνω κοιλίην εἶναι, καὶ πολλῆς ἄσης μεστήν, καὶ ὑποχόνδριον ἐντεταμένον, καὶ ῥιπτασμόν τοῦ σώματος διὰ τὴν ἔνδον τα-

1) ἁλῆος. (sic).

cessaverit e contrario pedes magis incalescunt, quam reliquum corpus. Augetur enim febris pedes refrigerando flammamque e thorace accensam ad caput sursum mittendo: confertim vero omni calore superiora versus tendente, et ad caput fumi adinstar ascendente, aliter fieri non potest, quin pedes, natura sua carnis expertes et nervosi frigescent: tum etiam propterea refrigerantur, quod a locis calidissimis procul absunt, quum

calor in thorace collectus sit; et rursum ad pedes descendat eadem ratione, qua febris dissolvitur et dissipatur. Hoc tempore vero caput et thorax refrigerata sunt.

XIV. Hac de causa verotum cibum exhibere non conducit, quod necesse est frigentibus pedibus ventriculus sit calidus, et multi fastidii plenus, et praecordia sint contensa, et corporis sit iactatio propter turbas internas, et mentis alienatio, et dolores.

ραχήν, καὶ μετεωρισμὸν γνώμης, καὶ ἀλγήματα· καὶ ἔλκεται, καὶ ἐμέειν ἐθέλει, καὶ ἦν πονηρὰ ἐμέη, ὀδυνηταί· θερμῆς δὲ καταβάσης ἐς τοὺς πόδας, καὶ οὔρου διελθόντος, ἦν μὴ ἰδρώση, πάντα λωφᾶ· κατὰ τόνδε οὖν τὸν καιρὸν τὸ ρόφημα διδόναι· τότε δὲ ὄλεθρος.

ιε'. Ὁκόσοισι δὲ διὰ τέλεος ἡ κοιλίη ἐν τοῖσι πυρετοῖσι ὑγρὴ, τουτέοισι διαφερόντως τοὺς πόδας θερμαίνων καὶ περιστέλλων κηρώμασι, καὶ ταινιδίοισι περιελίσσων πρόσεχε, ὅπως μὴ ἔσονται ψυχρότεροι τοῦ ἄλλου σώματος· θερμοῖσι δ' ἐοῦσι θερμασμα μηδὲν πρόσφερε, ἀλλὰ παρὰ τήρει, ὅπως μὴ ψυχθῇσονται· πόματι δὲ χρέεσθαι ὡς ἐλαχίστῳ ὕδατι ψυχρῷ, ἢ μελικρήτῳ.

ις'. Ὁκόσοισι δὲ ἐν πυρετοῖσι κοιλίη ὑγρὴ καὶ γνώμη τεταραγμένη, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν τοιουτέων τὰς κροκύδας ἀφαιρέουσι, καὶ τὰς ῥῖνας σκάλλουσι, καὶ κατὰ βραχὺ μὲν ἀποκρίνονται τὸ ἐρωτώμενον, αὐτοὶ δὲ ἐφ' ἑωυτῶν οὐδὲν λέγουσι κατηρητημένον· δοκέει οὖν μοι τὰ τοιάδε

Et vellitur aeger et vomitione tentatur, et, si pravus sit vomitus, dolet. Calore vero ad pedes descendente, et, nisi sudet, urinis prodeuntibus, omnia levantur. Hoc igitur tempore sorbitionem dare expedit, altero vero illo perniciem adfert.

XV. Quibus vero continuo alvus in febribus est liquida, horum pedes diligenter calefacines et contegens, ceratis et fasciis obvolvendo, cave ne frigidiores fiant reliquo corpore. Sin autem caleant,

nihil fomenti loco adhibeto, verum vide ne refrigerentur. Potu vero utendum aqua frigida quam parcissima, vel aqua mulsa.

XVI. Quibus vero in febribus alvus est liquida et mens turbata, quorum multi floccos avellunt, et nares fodiunt, et brevissime ad ea, de quibus interrogantur, respondent, ipsi vero per se compositi nihil proferunt, his ob atram bilem ista contingere mihi videntur. Quod si hisce venter fluat et habitus colliquescat,

μελαγχολικά εἶναι. ἤν δὲ τοιῶνδε ἐόντων ἡ κοιλίη ὑγρὴ ἢ καὶ συντήκη, δοκέει μοι τὰ ῥυφήματα ψυχρότερα καὶ παχύτερα προσφέρειν, καὶ τὰ πόματα σταλτικά καὶ οἰνωδέστερα ἢ στυπτικώτερα.

ιζ'. Ὁκόσοισι δὲ τῶν πυρετῶν δῖνοί τε ἀπ' ἀρχῆς καὶ σφυγμοὶ τῆς κεφαλῆς εἰσι, καὶ οὖρον λεπτὸν, τουτέοισι προσδέχεσθαι πρὸς τὰς κρίσις παροξυνθησόμενον τὸν πυρετόν· οὐ θαυμάσαιμι δ' ἂν οὐδ' εἰ παραφρονήσειαν. οἷσι δὲ ἐν ἀρχῇ τὰ οὖρα νεφελοειδέα καὶ παχέα, τοὺς τοιούτουςδε ὑποκαθαίρειν, ἤν καὶ τὰ ἄλλα συμφέρη· ὁκόσοισι δὲ ἐν ἀρχῇ τὰ οὖρα λεπτά, μὴ φαρμάκευε τοὺς τοιούτους, ἀλλ', ἤν δοκέη, κλύσαι· τούτους συμφέρει οὕτω θεραπεύεσθαι, τῷ σώματι ἡσυχίην ἄγοντας ἀλείφοντά τε καὶ περιστέλλοντα ὁμαλῶς· ποτῷ δὲ χρέεσθαι μελικρήτῳ ὕδαρεϊ, καὶ ῥυφήματι χυλῷ πτισάνης ἐς ἐσπέρην· κοιλίην δὲ ὑπάγε κατ' ἀρχὰς κλυσμῷ· φάρμακα δὲ μὴ πρόσαγε τούτοις· ἤν γὰρ τι κινήσης κατὰ κοιλίην,

sorbitiones illis administrandae videntur frigidiusculae et crassiores, et potiones alvum sistentes, eaeque vinosae magis quam adstringentes.

XVII. In febribus, in quibus ab initio vertigines et capitis pulsationes adsunt, et urina tenuis, in his expectandum sub iudicationes febrim exacerbatum iri: nec vero mirarer, si etiam delirarent. Quibus vero initio urinae nebulosae sunt et crassae, hos deorsum purgare convenit, si per cetera etiam liceat.

Quibus autem initio urinae sunt tenues, his ne medicamen purgans exhibeas, sed, si ita videatur, clyisma adhibe. Hos sic curare conducit: corpore quiescentes inunguendo et aequabiliter contegendo: potionem vero utantur aquae mulsae dilutae, et sorbitione sub vesperem cremoris ptisanae: alvum autem initio subducito clysmate: purgantia vero ne his administra. Quod si enim, quod ad alvum attinet, aliquid moliaris, urina non coquitur, sed febris diu sine

τὸ οὖρον οὐ πεπαίνεται, ἀλλ' ἀνιδρός τε καὶ ἄκριτος ὁ πυρετός ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔσται. τὰ δὲ ῥυφήματα, ὁκόταν ἐγγὺς τῶν κρίσεων ᾗ, μὴ δίδου, ἢν θορυβῇται, ὁκόταν δὲ ἀνῇ καὶ ἐπιδιδῶ ἐπὶ τὸ βέλτιον· φυλάσσεσθαι δὲ χρὴ καὶ τῶν ἄλλων πυρετῶν τὰς κρίσεις, καὶ ἀφαιρέειν τὰ ῥυφήματα κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν. μεμαθήκασιν δὲ μακροὶ οἱ πυρετοὶ οἶδε γίνεσθαι, καὶ ἀποσκήματα ἴσχειν, ἢν μὲν τὰ κάτω ψυχρὰ ᾗ, περὶ ὦτα καὶ τράχηλον· ἢν δὲ μὴ ψυχρὰ ᾗ, ἀλλὰς ἴσχειν μεταβολάς· ῥέει δὲ καὶ αἷμα ἐκ ῥινῶν, καὶ αἱ κοιλίαι τοῖσι τοιουτέοις ἐκταράσσονται.

ιη'. Ὀκόσοις δὲ πυρετοὶ ἀσώδεές εἰσι, καὶ ὑποχόνδρια συντείνονται, καὶ κεκλιμένοι οὐκ ἀνέχονται ἐν τῷ αὐτέῳ, καὶ τὰ ἄκρα ψύχονται πάντα, πλείστης ἐπιμελείης καὶ φυλακῆς δέονται· διάγειν δὲ τούτοις προσφέροντα μηδὲν ἄλλο ἢ ὀξύμελι ὕδαρές· ῥόφημα δὲ μὴ πρόσφερε, ἕως ἂν λήξῃ, καὶ τὸ οὖρον πεπανθῇ· κατακλίνειν

sudore manebit et sine iudicio. Sorbitiones vero, si prope absit a iudicio, ne concede, ubi conturbetur, sed si remittat febris et in melius vertatur. Oportet vero ceterarum etiam febrium iudicationes servare, et sub hoc tempus sorbitiones seponere. Eiusmodi febres vero in longum protrahi solent, et abscessus habere, si quidem partes inferiores frigeant, ad aures et collum: sin contra non frigeant, alias habere solent conversiones: fluit etiam sanguis e nari-

bus, et alvus his deturbatur.

XVIII. Quicumque vero in febribus anxietate vexantur et praecordiorum tensione, nec diu eidem lateri incumbere sustinent, et extremis sunt frigidis omnibus, hi maximam sibi curam et prudentiam requirunt. Iam vero ita agere oportet, ut his nil, nisi admodum dilutam mulsam, exhibeas. Sorbitionem vero ne propina, donec febris cesset, et urina cocta sit. Decumbant vero in aedibus

δὲ ἐς ζοφερά οἰκήματα καὶ κατακεκλίσθαι ὡς ἐπὶ μαλ-
θακωτάτοις στρώμασι, πολὺν χρόνον ἐπὶ τὰ αὐτὰ καρ-
τερέοντα, καὶ ὡς ἥκιστα ῥιπτάζειν· μάλιστα γὰρ τοῦτο
τοὺς τοιούτους ὠφελέει. ἐπὶ δὲ τὸ ὑποχόνδριον λίνου
σπέρμα ἐγγυίων ἐπιτίθει, φυλασσόμενος ὅπως μὴ φρίξῃ
προστιθέμενος· ἔστω δὲ ἀκροχλίσρον, ἐφθὸν ἐν ὕδατι
καὶ ἐλαίῳ.

ιθ'. Τεκμαίρεσθαι δὲ ἐκ τῶν οὔρων τὸ μέλλον ἔσε-
σθαι· ἤν μὲν γὰρ παχύτερα καὶ ὠχρότερα ἤ, βελτίω·
ἤν δὲ λεπτότερα καὶ μελάντερα, πονηρότερα· ἤν δὲ με-
ταβολὰς ἔχῃ, χρόνον τε σημαίνει, καὶ ἀνάγκη τῷ νο-
σέοντι μεταβάλλειν καὶ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ ἐπὶ τὰ βελτίω
τὴν ἀνωμαλίην.

κ'. Τοὺς δὲ ἀκαταστάτους τῶν πυρετῶν ἔαν, μέχρι
ἂν καταστῶσι, ὁκόταν δὲ στῶσι, ἀπαντῆσαι διαίτη καὶ
θεραπείῃ τῇ προσηκούσῃ, κατὰ φύσιν θεωρέων.

κα'. Εἰσὶ δὲ ὄψεις πολλαὶ τῶν καμνόντων· διὸ προς-

obscuris et stragulis quam
mollissimis, diu eandem ser-
vantes posituram, et quam
minime fieri possit sese huc
illuc iactantes. Hoc enim ita se
habentibus maxime prodest.
Hypochondrio vero lini semen
illiniendo impone, cavens ne
is, cui imponitur, inhorre-
scat. Sit autem exacte tepi-
dum, coctum in aqua et
oleo.

XIX. Ex urina autem con-
ficiendum est, quid futurum
sit. Quodsi enim crassior sit
et pallidior, melior est: sin

autem tenuior et nigrior, de-
terior. Ubi vero mutationes
habet, in longius morbum
protrahi significat, et necesse
est, ut aeger inaequabilitatem
in meliorem et deteriore
statum transeundo percipiat.

XX. Febres vero vagas
sibi permittere oportet, do-
nec constiterint: quum vero
constiterint, eas oppugnare
victu et medicina idoneis,
indolis earum habita ratione.

XXI. Sunt autem multi
aegrotantium adspectus varii:
quapropter medicus animum

εκτέον τῷ ἰωμένῳ , ὅπως μὴ διαλήσει τις τῶν προφα-
σίων , μήτε τῶν κατὰ λογισμὸν , μήτε ὁκόσα ἐς ἀριθμὸν
ἄρτιον ἢ περισσὸν δεῖ φανῆναι . μάλιστα μὲν ὧν δεῖ τὸν
περισσὸν ἀριθμὸν εὐλαβέεσθαι , ὡς αὐταὶ αἱ ἡμέραι ἑτε-
ροῶς ποιεῖν τοὺς κάμνοντας .

κβ'. Φυλάσσεσθαι οὖν δεῖ τὴν πρώτην ἡμέρην , ἣ ἤρκεται
ἀσθενέειν ὁ κάμνων , ἰδόντα τὴν ἀρχὴν ἐξ ὅτου καὶ διότι .
ἡγέεται γὰρ τοῦτο πρῶτον εἰδῆσαι . ὁκόταν δὲ ἔρῃ αὐτὸν
καὶ διασκέψῃ ταῦτα πάντα , πρῶτον μὲν κεφαλὴν ὅπως
ἔχει , εἰ ἀνάλγητος καὶ μὴ βάρος ἔχει ἐν ὠτῇ . ἔπειτα ὑπο-
χόνδρια καὶ πλευρὰ , εἰ ἀνάλγητα . ὑποχόνδριον μὲν γὰρ
ἦν ἐπίπονον ἢ , ἢ ἐπηρμένον , ἢ ἔχῃ τινὰ σκολιότητα , ἢ
κόρον , ἢ πλευροῦ ἀλγηδὼν ἐνῇ , καὶ ἅμα τῷ ἀλγήματι ἢ
βήχιον , ἢ στρόφος , ἢ πόνος κοιλίης , ὅταν τι τουτέων παρῇ
ἐν ὑποχονδρίῳ , μάλιστα μὲν λύειν τὴν κοιλίην κλυ-
σμοῖσι , πινέτω δὲ μελίκρητον θερμὸν ἀφηψημένον . κατα-
μανθάνειν δὲ καὶ ἐν τῇσι ἐξαναστάσεσι εἰ λειποθυμέει ,

attendat oportet , ne quae
causa eum lateat , neque quid
eorum , quae ratiocinio discan-
tur , neque quae numero pari
vel impari apparere debeant :
in primis vero numerus impar
animi attentione dignus , quip-
pe hi dies faciunt , ut morbus
in melius vel peius vertatur .

XXII. Primum ergo diem
observare oportet , quo aeger
morbo laborare coeperit , ani-
madvertentem initium unde et
quare . Id enim in primis
novisse oportet . Quum vero
illum interrogaveris et omnia

haec respexeris , primum qui-
dem quomodo caput sese ha-
beat , num dolore vacet nec
gravitatis sensum percipiat .
tum praecordia et latera num
vacent dolore : praecordia enim
si doleant , vel intumuerint ,
vel curva sint praeter naturae
modum , vel latus si doleat , et
una cum dolore tussicula , vel
tormina , vel dolor ventris ,
si quid , inquam , horum adsit
in hypochondrio , in primis
quidem clysmate alvus eluenda
est , tum vero bibat mulsam
coctam calidam . Id etiam

ἢ εἰ τοῦ πνεύματος εὐφορίη αὐτὸν ἔχει· ἰδεῖν δὲ καὶ τὴν διαχώρησιν, μὴ τι μέλαν διεχώρησε ἰσχυρῶς πάνυ χρῶμα, ἢ εἰ καθαρόν, ὁκοῖα ὑγιαίνοντος ἂν εἴη διαχωρήματα, καὶ ὁ πυρετὸς εἰ ἐς τὴν τρίτην ἐπιπαροξυνόμενος. κατιδὼν δὲ εὖ μάλα τοὺς τοιούτους ἐν ταύτησι τῇσι νοῦσοις τριταίους, πρὸς ταῦτα ἤδη καὶ τὰ ἄλλα συνορῇν· καὶ ἦν ἡ τετάρτη τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ ὁμοῖον ἔχη τι τῶν αὐτῶν τουτέων, κινδυνώδης ὁ κάμνων γίγνεται.

κγ'. Τὰ δὲ σημεῖα, ἡ μὲν μέλαινα διαχώρησις θάνατον σημαίνει, ἡ δὲ ὁμοίη τῷ ὑγιαίνοντι, ὁκόταν ἀνὰ πάσας τὰς ἡμέρας φαίνεται, ὑγιεῖν· ὁκόταν δὲ μὴ ὑπακούῃ τῇ βαλάνῳ, μὴ ἐνῇ δὲ καὶ τοῦ πνεύματος εὐφορίη, διαναστάς δ' ἐπὶ τὸν θρόνον, ἢ αὐτοῦ ἐν τῇ κλίνῃ, ἦν ἀψυχίῃ ἐγγένηται, ταῦτα ὁκόταν προσῇ τῷ κάμνοντι (ἢ τῇ καμνούσῃ) κατ' ἀρχάς, παραφροσύνην οἴου ἐσομένην. προσέχειν δὲ χρὴ καὶ τῇσι χερσί. ἦν γὰρ τρομεραὶ ἔωσι, προσδέχου τῷ τοιῷδε ἀπόσταξιν αἵματος ἐκ ῥινῶν ἐσομέ-

exquirere oportet utrum inter surgendum animo linqatur, an vero bene spiret, conspicienda etiam alvi recrementa, num quid coloris admodum nigri exeat, an vero puri quid, adinstar stercoris hominis sani, et febris observanda num tertio quoque die intendatur. Adcuratissime vero sic se habentes observanti in his morbis maxime tertio die, tandem reliqua etiam considerata sunt; quodsi in his ipsis quartus dies tertio simile quid habeat, aeger in periculo versa-

tur.

XXIII. E signis vero nigra alvi deiectio mortem significat, quae vero hominis sani excrementis similis est, si quotidie appareat, sanitatem. Sin autem glandi non obsequatur, neque insit spirandi facilitas, sed surgens ad desidendum, vel in lectulo ipso animo linqatur, — haec, inquam, si aegro (vel aegrae) contingant, delirium adfore existimandum est. Verum manus etiam observandae: quodsi enim tremulae sint,

νην· ὁρῆν δὲ χοῆν¹ καὶ τοὺς μυκτῆρας· ἦν γὰρ ὁμοίως τὸ πνεῦμα δι' ἀμφοτέρων ἔλκεται, καὶ ἦν πούλῳ φέρεται ἐκ τῶν μυκτῆρων, φιλέει γίνεσθαι σπασμός· ἦν δὲ σπασμός γένηται, τῷ τοιῷδε θάνατος προσδόκιμος, καὶ καλῶς ἔχει προλέγειν.

κδ'. Ἦν δὲ ἐν πυρετῷ χειμερινῷ ἡ γλῶσσα τρηχεῖα γένηται καὶ ἀψυχία ἐνέωσι, φιλέει τῷ τοιῷδε καὶ ἐπανεσις εἶναι τοῦ πυρετοῦ· ἀλλ' ὅμως τὸν τοιόνδε παραφυλάσσειν τῇ λιμοκτονίῃ καὶ ὕδατοποσίῃ, καὶ μελικρήτου πόσει· καὶ χυλοῖσι παραφυλάσσει, μηδὲν πιστεύων τῇ ἀνέσει τῶν πυρετῶν, ὡς οἱ τοιάδε ἔχοντες σημεῖα, ἐπικίνδυνοί εἰσι θνήσκειν· ὁκόταν δὲ ταῦτα συνιδῆς, οὕτω προλέγειν, ἦν σοι ἀρέσκη, θεωρήσας εὖ μάλα.

κε'. Ὅκόταν δὲ ἐν πυρετοῖσι φοβερόν τι γένηται πεμπταίοισι ἑοῦσι, ἦν ἡ κοιλίη ἐξαίφνης ὑγρὰ διαχωρήσῃ, καὶ ἀψυχίη γένηται, ἢ ἀφωνίη ἐπιλάβῃ, ἢ σπασμώδης γέ-

1) αὐτοὺς τοὺς μ. — forte ortum ex αὐ τοὺς μ., quod tamen non praetuleris.

sanguinis e naribus fluxus expectandus est. Inspiciendae etiam nares: nam si aequaliter per utramque spiritus ducatur, et si multus e naribus feratur, convulsio fieri solet. Quae si fiat, mors expectanda est, et bene feceris, si eam praedixeris.

XXIV. Quum vero in febre hiemali lingua sit aspera et animi deliquia contingant, ita se habenti etiam febris remissio accidere solet· tamen ad eum animum attendere oportet

eumque a cibis arcere et aquam et mulsam illi potui dare: nutriatur vero cremore ptisanae, neque fidem adhibeas febris remissioni, quippe qui haec signa habent in mortis periculo versantur: hoc igitur si perspicias, rebus rite perpendis, ita praedicendum est, si tibi placeat.

XXV. At quando in febribus quinto die horrendi quid contingat, si per alvum subito liquida deiciantur, et animi deliquium fiat, vel vocis de-

νηται, ἢ λυγμώδης, ἐπὶ τούτοις ἀσώδεια φιλέει γίνεσθαι, καὶ περὶ ὑποϋρίνιον καὶ μέτωπον ἰδρῶτες, καὶ κατ' αὐχένα, καὶ ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς· οἱ δὲ ταῦτα πάσχοντες θνήσκουσι οὐκ ἐς μακρὸν πνευματωθέντες.

κς'. Ὁκόσοις δὲ ἐν πυρετοῖς τὰ σκέλεα γίνεται φυματώδεια καὶ ἐγχρονιζόμενα μὴ ² ἐκπεπαίνεται, ἔτι ζόντων δ' ἐν πυρετοῖς ἦν καὶ προσπέσῃ πνιγμὸς ἐν φάρυγγι, ἰσχνῶν ζόντων τῶν περὶ φάρυγγα, καὶ μὴ πεπαίνεται, ἀλλὰ σβεσθῇ, φιλέει τῷ τοιῷδε αἷμα ῥέειν ἐκ τῶν ῥινῶν· κῆν μὲν πούλῳ ῥυῇ, λύσιν σημαίνει τῆς νόσου· ἦν δὲ μὴ, μακρὴν· ὁκόσω δ' ἂν ἔλασσον ῥυῇ, τοσῷδε χεῖρον καὶ μῆκος· ἦν δὲ τᾶλλα ῥῆϊστα γένηται, προσδέχεσθαι τῷ τοιῷδε ἐς πόδας ἀλγήματα. ἦν δὲ ἄψηται τοῦ ποδός, καὶ ἐπώδυνος γενόμενος παραμένη πυριφλεγῆς καὶ μὴ λυθῇ, κατὰ σμικρὸν ἥξει καὶ ἐς αὐχένα ἀλγήματα καὶ ἐς κληΐδα, καὶ ἐς ὦμον, καὶ ἐς στῆθος, καὶ ἐς ἄρθρα, καὶ

1) ἐμπεπαίνεται.

fectioprehendat, vel convellatur vel singultu vexetur aeger, dein anxietas oriri solet, et sub naribus et in facie et ad cervicem et occiput sudor erumpit; quod qui patiuntur, ii non diu post anhelii facti evita decedunt.

XXVI. Quibus vero in febribus tubercula ad crura exoriuntur, et diu persistentia ad maturitatem non perveniunt, his si febribus adhuc perseverantibus etiam suffocatio in faucibus contigerit sine tumore in gutture manifesto, neque

concoquantur ista tubercula, sed citra iudicationem evanescent, sanguis e naribus effluere solet: qui si copiose fluat, morbi sanationem significat: sin minus, longum fore. quo minori vero copia effluat, eo peior erit morbus et longior: sin autem cetera sint leviora, in hoc casu dolores ad pedes expectandi sunt. Quod si morbus pedem prehenderit et hic dolere coeperit, et calere pergat, neque haec signa solvantur, sensim etiam ad cervicem dolores ac-

ταῦτα δεήσει φυματώδεα γενέσθαι· σβεννυμένων δὲ τουτέων, ἢν αἱ χεῖρες ἐφέλκωνται, ἢ τρομεραὶ γένωνται, σπασμὸς τὸν τοιόνδε ἐπιλαμβάνει καὶ παραφροσύνη· ἀτὰρ καὶ φλυζάκια ἐπὶ τὴν ὀφρὺν, καὶ ἐρυθήματα ἴσχει, καὶ βλέφαρον ἕτερον παρὰ τὸ ἕτερον παραβλαστάνει, καὶ σκληρὴ φλεγμονὴ κατέχει, καὶ οἰδέει ἰσχυρῶς ὁ ὀφθαλμός, καὶ ἡ παραφροσύνη μέγα ἐπιδιδοῖ· αἱ δὲ νύκτες μᾶλλον σημαίνουσι ἢ αἱ ἡμέραι τὰ περὶ τὴν παραφροσύνην. τὰ δὲ σημεῖα μάλιστα γίνεται πολλὰ ἐπὶ τὸν περισσὸν ἀριθμὸν, ἢ ἐπὶ τὸν ἄρτιον· ὁκοτέρῳ δ' ἂν τούτων τῶν ἀριθμῶν γένηται, ὅλεθροι ἐπιγίγνονται.

κζ'. Τοὺς τοιούτους δὲ ἢν μὲν ἐξ ἀρχῆς φαρμακεύειν προαιρῇ, πρὸ τῆς πέμπτης, ἢν βορβορῦζῃ ἢ κοιλίῃ· εἰ δὲ μὴ, ἔαν ἀφαρμακεύτους εἶναι· ἢν δὲ διαβορβορῦζῃ καὶ τὰ ὑποχωρήματα χολώδεα ἦ, σκαμμωνίῳ ὑποκάθαιρε μετρίως· τῇ δὲ ἄλλῃ θεραπείῃ ὥς ἐλάχιστα προσφέρειν

cedent et ad claviculam et ad humerum et ad articulos, et necesse est ut hae partes tuberculis contegantur: quibus evanescentibus si manus convellantur, vel tremulae fiant, convulsio aegrumprehendit et delirium: verum etiam bullae supercilia obsident et rubores, et alia alii supervenit palpebra, et sicca partes has occupat inflammatio, oculusque insigniter tumet, et delirium vehementer augetur: noctu autem magis quam interdiu manifesta sunt delirii signa. Intenduntur vero maxime signa

pari dierum numero vel impari: quocumque vero horum numerorum intendantur, eodem perniciēs instat.

XXVII. Ita autem se habentes si ab initio inde purgare tibi visum fuerit, ante diem quintum id faciendum est, si venter crepuerit: sin minus sine purgatione sibi permitendi sunt: sin autem venter cum crepitu excrementa deiecerit et haec sint biliosa, scammonio modice aeger purgandus est. Reliqua vero curatione, quam minime fieri possit, potiones et sorbitiones

πόματα καὶ ὑψημάτα, ἵνα βελτιόνως ἔχῃ, ἢ μὴ ὑπερ-
βῶσι τὴν τεσσαρεςκαιδεκάτην ἐπανέντες.

κη'. Ὅκοταν πυρέσσοντι τεσσαρεςκαιδεκαταίῳ ἔοντι
ἀφωνίῃ προσγένηται, οὐ φιλέει ἢ κειν λύσις ταχείῃ, οὐδ'
ἀπαλλαγὴ τοῦ νοσήματος γίνεσθαι, ἀλλὰ χρόνον τῷ
τοιῷδε σημαίνει. (ὅκοταν δὲ φανῇ ἐπὶ τῇ ἡμέρῃ ταύτῃ,
μακρότερον ξυμπίπτει.) Ὅκοταν δὲ πυρέσσοντι τεταρ-
ταίῳ ἢ γλῶσσα ἐκτεταραγμένα διαλέγεται, καὶ ἡ κοιλίῃ
χολώδεα ὑποχωρέῃ ὑγρὰ, φιλέει παραληρεῖν ὁ τοιόςδε·
ἀλλὰ χρὴ παραφυλάσσειν παρεπόμενον τοῖσι ἀποβαί-
νουσι.

κθ'. Θερινῆς καὶ μετοπωρινῆς ὥρης ἐπὶ τῶν ὀξέων
αἵματος ἀπόσταξις ἐξαπίνης, συντονίην καὶ πολλὴν φλε-
γμασίην κατὰ τὰς φλέβας δηλοῖ, καὶ ἐς τὴν ὑστεραίην
λεπτῶν οὖρων ἐπιφάσις· καὶ ἦν ἀκμάζῃ τῇ ἡλικίῃ
καὶ τὸ σῶμα ἐκ γυμνασίων καὶ εὐσαρκώσιος ἔχῃ, ἢ με-
λαγχολικὸς ᾗ, ἢ ἐκ πόσιος χεῖρες τρομεραὶ, καλῶς ἔχει

propinandae sunt, ut melius
habeat, nisi post decimum
quartum diem demum remissio
morbi contingat.

XXVIII. Quum febrici-
tanti decimoquarto die vox
defecerit, morbus tempore
breui solvi, aegerque illo
liberari non solet, verum
temporis longinquitatem huic
significat. Quum vero febrici-
tanti quarto die lingua per-
turbate loquatur et alvus bi-
liosa liquida deiciat, facile
qui ita se habet delirabit:
verum animus ad hunc atten-

dendus et observandum quid
inde fiat.

XXIX. Aestivo et auctu-
mnali tempore in morbis acutis
sanguinis stillatio subito orta
tensionem et calorem multum
in venis significat, et postridie
urinas tenues prodituras: quod-
si aetate floreat et corpus exer-
citatum habeat et carnosum,
vel atra bile redundet, vel
manus post potum tremulae
factae sint, delirium vel con-
vulsionem praedicendo bene
feceris. Et si quidem pari-
bus diebus contingat, melius

παραφροσύνην προειπεῖν, ἢ σπασμόν· κῆν μὲν ἐν ἀρτίῃσι ἐπιγένηται, βέλτιον, ἐν κρισίμησι δὲ ὀλέθριον, ἢν μὴ πουλὺ ἄλῆς ἐπεσσυθὲν αἷμα ἐξόδους ποιήσῃται τῆς πλεονεξίης κατὰ ῥῖνας, ἢ κατὰ ἔδρην ἐμποιήσῃ ἀπόστασιν, ἢ πόρους ἐν ὑποχονδρίῳ, ἢ ἐς ὀρχίαν, ἢ ἐς σκέλεα· πεφθέντων δὲ τουτέων, ἔξοδοι γίνονται πτυσμῶν, ἢ παχέων οὖρων, λείων, λευκῶν.

λ'. Πυρετῷ λυγγώδει· ὁπὸν σιλφίου, ὀξύμελι, δαῦκον τρίψας πιεῖν δίδου, καὶ χαλβάνην ἐν μέλιτι καὶ κύμινον ἐκλεικτόν, καὶ χυλὸν πτισάνης ἐπὶ τουτέοισι ῥυφῇν. ἄφυκτος δὲ ὁ τοιοῦτος, ἢν μὴ ἰδρῶτες κριτικοὶ καὶ ὕπνοι ὁμαλοὶ ἐπιγένηνται, καὶ οὔρα παχέα καὶ δριμέα καταδράμη, ἢ ἐς ἀπόστασιν στηρίξῃ· κόκκαλος καὶ σμύρνα ἐκλεικτόν· πίνειν δὲ τοῖσι τοιουτέοισι διδόναι ὀξύμελι ὡς ἐλάχιστον· ἢν δὲ διψώδεες ἔωσι σφόδρα, τοῦ κριθινοῦ ὕδατος.

λα'. Τὰ δὲ ¹ περιπνευμονικὰ καὶ πλευριτικὰ ὧδε χρῆ

1) πλευμονικά.

est, diebus vero criticis perniciosum, nisi multi confertim irruentis sanguinis redundantia exitum sibi muniverit per nares, vel ad sedem abscessum fecerit, vel dolores in hypochondrio, vel ad testiculos, vel ad crura: quibus maturis factis sputa prodeunt, vel urinae crassae, laeves, albae.

XXX. Remedium ad febrim cum singultu: Succum laseris et daucum cum aceto mulso trita exhibe potus vice:

et delingendum galbanum cum cymino in melle, quibus superbibendum da cremorem ptisanæ. Ex hac febre salvi evadere non possunt, nisi sudores critici contingant et somnus placidus, et urina exeat crassa et acris, vel morbus in abscessum transeat. Nux pinea et myrrha delingenda: bibendum his concede oxymel quam parcissime: sin autem admodum siticulosi sint, aquam hordeaceam.

XXXI. Morbos vero pe-

σκέπτεσθαι· ἤν ὀξύς τε ὁ πυρετός ἤ, καὶ τὰ ὀδυνημάτα
θατέρου πλευροῦ, ἢ καὶ ἀμφοῖν, καὶ τοῦ πνεύματος δὲ
ἀναφερομένου ἤν πονέη, καὶ βῆχες ἐνέωσι, καὶ τὰ πτύαλα
πτύη πυρρὰ ἢ πελιδνὰ, ἢ καὶ λεπτὰ καὶ ἀφρώδεα καὶ
ἀνθηρὰ, καὶ εἴτι ἄλλο διαφέρον ἔχοι παρὰ τὰ μεμαθη-
κότα· τούτοις οὕτω χρὴ διάγειν· ἤν μὲν ἡ ὀδύνη ἄνω
περαίνη πρὸς κληΐδα, ἢ περὶ μαζόν, ἢ περὶ βραχίονα,
τάμνειν χρὴ τὴν ἐν τῷ βραχίονι φλέβα τὴν ἔσω, ἐφ'
ὀκότερον ἂν ἢ τῶν μερέων, κατὰ τόδε· ἀφαιρέειν δὲ κατὰ
τὴν τοῦ σώματος ἔξιν καὶ ὥρην, καὶ ἡλικίην, καὶ χροίην
πλέον, καὶ θαρσέων, ἤν ὀξὺ τὸ ἄλγημα ἤ, ἀγάγειν πρὸς
λειποψυχίην· ἔπειτα ὑποκλύζειν μετὰ τοῦτο. ἤν δὲ ὑπο-
κάτω τοῦ θώρηκος ἢ τὸ ἄλγημα, καὶ συντείνη λίην,
τῷ πλευριτικῷ τὴν κοιλίην ὑποκάθαιρε· μεσηγὺ δὲ τῆς
καθάρσιος μηδὲν δίδου, μετὰ κάθαρσιν δὲ ὀξύμελι· φαρ-
μακεύειν δὲ τεταρταῖον· τὰς δὲ ἐξ ἀρχῆς τρεῖς ὑποκλύ-
ζειν, καὶ, ἤν μὴ κουφίζῃ, οὕτως ὑποκάθαιρε· φυλακὴν

ripneumonicos et lateris ita
considerare oportet: num fe-
bris acuta sit, et utrum unum
latus dolor occupet, an vero
utrumque, et in expiratione
num doleat aeger, et tussis
adsit, et sputa eiiciat flava vel
livida, an vero tenuia et spu-
mosa et florida, et numquid
aliud adsit a solitis diversum.
In his curandis ita facere o-
portet: si quidem dolor sur-
sum tendat versus claviculam,
vel circa mammam, vel bra-
chium, secunda vena in cu-
bitu interna, eiusdem lateris,

atque ubi dolor sedem habet:
detrahendum vero plus san-
guinis pro corporis habitu et
anni tempestate, et aetate, et
colore: et confidenter, ubi
dolor acutus sit, ad animi de-
liquium usque detrahendum,
dein clyisma administrandum.
Sin autem infra thoracem dolor
sedem habeat et admodum in-
tendatur, alvus purganda
pleuritico: in ipsa autem pur-
gatione nihil dandum, sed post
purgationem acetum mulsum:
quarto vero die medicamen-
tū purgans exhibendum: at primo

δὲ ἔστω ἕως ἀπυρέτου καὶ ἐβδόμης · ἔπειτα, ἣν ἀσφαλῆς
 ἐὼν φαίνεται, οὕτω χυλὸν ὀλίγον καὶ λεπτὸν τὸ πρῶτον
 ξὺν μέλιτι ¹ μίσγων δίδου. ἣν δὲ ἀνάγεται ῥηϊδίως, καὶ
 εὐπνοος ἦ, καὶ ἀνώδυνος τὰ πλευρὰ, καὶ ἀπύρετος,
 κατὰ σμικρὸν παχύτερον τε καὶ πλείονα καὶ δις τῆς
 ἡμέρας · ἣν δὲ μὴ ῥηϊδίως ἀπαλλάσση, ἔλασσόν τε τὸ
 πόμα καὶ τὸ ῥύφημα ὀλίγον χυλὸν λεπτὸν, καὶ ἅπαξ,
 ἐν ὁκοτέρῃ ἂν ὥρῃ βέλτιον διάγῃ · γνώση δὲ ἐκ τῶν
 οὔρων.

λβ'. Δεῖ δὲ τὸ ῥύφημα προσφέρειν τοῖσι ἐκ τῶν νο-
 σημάτων μὴ πρότερον ἢ πέποντα τὰ οὔρα, ἢ πτύσματα
 ἴδης γεγεννημένα. ἣν δὲ φαρμακευθεὶς συχνὰ καθαρθῇ,
 ἀναγκαῖον δίδοναι, ἔλασσον δὲ καὶ λεπτότερον · οὐ γὰρ
 δυνήσεται ὑπὸ κενεαγγείης ὑπνώσσειν, οὐδὲ πέσσειν
 ὁμοίως, οὐδὲ τὰς κρίσιας ὑπομένειν. ἀλλ' ἐπειδὰν ξυν-
 τήξιος ὤμων γένωνται, καὶ τὰ ἀντέχοντα ἀποβάλλῃ, ἀν-

1) σμίγων.

tres morbi dies clyisma ad-
 hibendum, quod ubi non
 levat dolorem, tum demum
 purga aegrum: prudentia vero
 opus est, donec febre liber sit
 et ad septimum morbi diem
 usque: tum, si in tuto esse
 videatur, primo cremor paucus
 et tenuis cum melle mistus
 dandus: sin autem facile sputa
 educat et facile spiret, et do-
 lore vacent latera, et febris
 cessaverit, sensim crassiorem
 concede, et maiori quantitate,
 et bis de die: sin minus bene
 procedat sanatio, minori quan-

titate potum exhibe et sorbi-
 tionis loco succum parcum
 tenuem, semelque de die, qua
 hora optime habeat: quod ex
 urinis cognosces.

XXXII. Ex istis morbis
 autem convalescentibus sor-
 bitionem concedere non opor-
 tet, priusquam urinas vel sputa
 coctionis signa habere videas.
 Sin autem purgatus multa de-
 iecerit, necesse est ut conce-
 datur, minori tamen copia et
 tenuior: nam prae vasorum
 exinanitione dormire non po-
 terit, neque concoquere mor-

θέξει οὐδέν. πέποννα δέ ἐστι τὰ μὲν πτύαλα, ὁκόταν γένηται ὁμοῖα τῷ πύῳ, τὰ δὲ οὖρα τὰς ὑποστάσιας ὑπερύθρους ἔχοντα, ὁκοῖον ὄροβος.

λγ'. Οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἀλγήματα τῶν πλευρῶν χλιάσματα προστιθέναι καὶ κηρώματα· ἀλείφειν δὲ σκέλεα καὶ ὀσφὺν θερμῷ, καὶ λίπος ἐγκαταλείφειν· ἐπὶ δὲ ὑποχόνδρια λίνου σπέρμα καταπλάσσειν ἕως μαζῶν· ἀκμαζούσης δὲ τῆς περιπνευμονίης, ἀβοήθητον μὴ ἀνακαθαιρομένου, καὶ πονηρὸν ἢν δύσπνοος ᾖ, καὶ οὖρα λεπτὰ καὶ δριμέα, καὶ ἰδρώτες περὶ τράχηλον καὶ κεφαλὴν γίγνωνται· οἱ τοιοῦτοι ἰδρώτες πονηροί, ὑπὸ πνιγμοῦ καὶ ῥωγμῆς, καὶ βίης, ἐπικρατεόντων τῶν νοσημάτων, ἢν μὴ οὖρα πολλὰ καὶ παχέα ὀρμήσῃ, ἢ πτύσματα πέποννα ἔλθῃ· ὅ τι δ' ἂν τούτων αὐτοματίσῃ, λύσει τὸ νόσημα.

λδ'. Περιπνευμονίης ἐκλεικτόν· χαλβάνη καὶ κόκκα-

bum, nec crises perferre : sed postquam crudae materiae colliquatio obtinuerit, et quae morbi resistere poterant eiecta fuerint, nihil amplius repugnabit. Sunt autem sputa cocta, quando puri similia facta sunt, urinae vero, quando rubentia ad instar ervi in ipsis subsidunt.

XXXIII. Nihil autem impedit, quo minus ad ceteros etiam dolores laterum, et fomenta et cerata adhibeantur. Crura vero et lumbos oleo calido inungere oportet, tum pinguedinem illinere : ad praecordia vero lini semen ad mam-

mas usque tanquam cataplasma adponere. At vigente peripneumonia, nisi sputis sursum purgetur, nulla salus exspectanda ; malum etiam, si difficulter spiret aeger, et urinae sint tenues et acres, et sudor circa cervicem et caput erumpat : eiusmodi sudores pravi sunt a suffocatione et impetu, et vi expressi, quum morbus sit superior, ubi non prodeunt urinae multae et crassae, vel sputa eiiciuntur cocta : quodcumque vero horum sponte contingat, solvet morbum.

XXXIV. Medicamen ad

λος ἐν μέλιτι ἀττικῷ. — καὶ ἀβρότονον ἐν ὀξύμέλιτι, καὶ πέπερι. — ἐλλέβορον μέλανα ἀποζέσας πλευριτικῷ ἐν ἀρχῇ περιωδύνῳ εἶναι πίνειν δίδου. — ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ πάνακες ἐν ὀξύμέλιτι ἀναζέσαντα καὶ διηθέοντα δίδοναι πίνειν, καὶ ἥπατικοῖσι, καὶ τῇσι ὑπὸ τῶν ¹ φρενῶν περιωδυνίησι. — καὶ ὁκόσα δὴ ἐς οὖρησιν, ἐν οἴνῳ καὶ μέλιτι. τὰ δὲ ἐς κοιλίην, ξὺν ὕδαρεϊ μελικρήτῳ πίνειν τὰ πλείω δίδου.

λε'. Δυσεντερίη ἀπόστημα, ἢ ἔπαρμά τι παυσαμένη ποιήσῃ, ἢν μὴ ἰδρώτες, ἢ οὖρα παχέα καὶ λευκὰ καὶ λεῖα ἐπιφανῇ, ἢ ἐς πυρετοὺς τριταίους, ἢ ἐς κίρσιν, ἢ ἐς ὄρχιν, ἢ ἐς σκέλεα, ἢ ἐς ἰσχία στηρίξῃ ἢ ὀδύνη.

λς'. Ἐν πυρετῷ χολώδει πρὸ τῆς ἐβδόμης μετὰ ῥίγεος ἵκτερος ἐπιγενόμενος λύει τὸν πυρετόν. ἄνευ δὲ ῥίγεος, ἢν ἐπιγένηται ἔξω τῶν καιρῶν, ὀλέθριον.

1) νεφρῶν et in marg. ἢ φρενῶν.

peripneumoniam delingendum: Galbanum et nux pinea in melle Attico. — Item Abrotonum et piper in aceto mulso. — Veratrum nigrum decoque et bibendum exhibe initio morbi, si quis lateris dolorem patiat. Recte etiam feceris panacem in aceto mulso coctum et colatum propinando in iecinoris morbis, et doloribus sub septo transverso sedem habentibus. — Praeterea quaecumque medicamina urinas propellere debent, cum vino et melle mista danda sunt, quaecumque vero alvi excre-

tionem, maxime cum mulsa diluta.

XXXV. Difficultas intestinorum cum cessaverit, vel abscessum vel tumorem aliquem efficiet, nisi sudores prodeant, vel urinae crassae et albae et laeves, vel dolor febre tertiana, vel varice finiatur, vel ad testiculum, vel crura, vel coxendicem abeat.

XXXVI. In febre biliosa morbus regius ante diem septimum cum rigore superveniens febrim solvit: sine rigore vero, si extra iudicii tempora superveniat, perniciem adfert.

λζ'. Τετάνου δὲ ὀσφύος, καὶ ἀπὸ μελαγχολικῶν διὰ φλεβῶν πνευμάτων ἀπολήψεις ὁκόταν ἔωσι, φλεβοτομίῃ ῥύεται. ὁκόταν δὲ ὑπὸ τῶν τενόντων σφοδρῶς ἔμπροσθεν ἀντισπῶνται, καὶ ἰδρῶτες περὶ τράχηλον καὶ πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πόνου δακνομένων καὶ ξηραينوμένων τῶν τε-
νόντων τῶν ὀρρώδεων, οἱ παχύτατοι τὴν ῥάχιν ξυνέ-
χουσι, ἥ οἱ μέγιστοι ξύνδεσμοι καταπεφυκότες ἕως ἐς πόδας ἀποτελευτῶσι· τῷ τοιῷδε, ἢν μὴ πυρετὸς καὶ ὑπνὸς ἐπιγένηται, καὶ τὰ ἐπόμενα οὖρα πέψιν ἔχοντα ἔλθῃ, καὶ ἰδρῶτες κριτικοὶ, πίνειν δίδου οἶνον κρητικὸν οἰνώδεα, καὶ ἄλητον ἐφθὸν ἐσθίειν, καὶ κηρωτῇ ἀλεί-
φειν καὶ ἐγχρίειν, τὰ τε σκέλεα περιελίσσειν ἕως τῶν πο-
δῶν, θερμῷ προβρέχων ἐν σκάφῃ, καὶ βραχίονας ἕως δακτύλων κατελίσσειν καὶ ὀσφὺν ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἕως τῶν ἰσχίων, λάσιον ἐγκήρωςας, ὅπως καὶ τὰ ἔμπροσθεν περιέξει, καὶ διαλείπων πυρία τοῖσι ἀσκίοισι· θερμὸν ὕδωρ ἐγγέων καὶ περιτείνων σινδόνιον ἐπανάκλινε αὐτόν.

XXXVII. Tetani lumbo-
rum et ab atra bile per ve-
nas spirituum interceptiones
ubi adsunt, venae sectio ab
iis liberat. Quum vero a ten-
donibus fortiter versus ante-
riora incurvantur, et sudor
est circa cervicem et faciem,
morsis et arefactis a dolore
tendonibus ad extremam ossis
sacri partem pertingentibus,
qui crassi admodum conne-
ctunt spinam, qua parte ma-
xima ligamenta adnata usque
ad pedes desinunt: ita se
habenti nisi febris et somnus
superveniat, et urinae coctae

prodeant, bibendum exhibe vi-
num vinosum Cretense, et fa-
rina cocta cibo sit, tum cerato
inungere expedit et illinere,
et ad pedes usque crura, an-
tea aquae calidae in vase im-
mersa, obvolvere, et brachia
ad digitos usque involvere et
lumbos a cervice ad coxendi-
cem usque, ita ut anteriores
partes etiam circumdet, cerato
in hunc finem linteo, tum per
intervalla fomentatio adhiben-
da ope vesicarum: nempe
aquam calidam his infunde, et
in linteo circumvolutas aegrum
reclinato.

λη'. Κοιλίην δὲ μὴ λῦειν, ἣν μὴ βαλάνω, ἣν πούλῳς χρόνος ἢ ἀδιαχωρήτῳ ἐούσῃ· καὶ ἣν μὲν τί σοι ἐπιδιδῶ ἐπὶ τὸ βέλτιον· εἰ δὲ μὴ, τοῦ μάδου τῆς ῥίζης τρίβων ἐν οἴνῳ εὐώδει, καὶ τοῦ δαύκου, πίνειν δίδου πρῶτ' νήστει πρὸ τοῦ βρέχειν, καὶ ταχὺ ἐπὶ τουτέοισι τὸ ἄλευρον ἐφθὸν χλιερὸν ἐσθιέτω ὥς πλεῖστον, καὶ οἶνον, ὁκόταν βούληται, εὐκρητον ἐπιπινέτω. καὶ ἣν μὲν σοι ἐπιδιδῶ ἐπὶ τὸ βέλτιον· εἰ δὲ μὴ, προλέγειν.

λθ'. Τὰ δὲ νουσήματα πάντα λύεται ἢ κατὰ στόμα, ἢ κατὰ κοιλίην, ἢ κατὰ κύστιν, ἢ διὰ τινος ἄλλου τοιούτου ἄρθρου· ἢ δὲ τοῦ ἰδρώτος ἰδέη κοινὸν ἀπάντων.

μ'. Ἐλλεβορίζειν δὲ χρὴ οἷσι ἀπὸ κεφαλῆς φέρεται ῥεῦμα· ὁκόσοι δὲ ἐξ ἀποστημάτων, ἢ φλεβοῤῥαγίης, ἢ δι' ἀκρησίην, ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἰσχυρὴν αἰτίην ἔμπυοι γίνονται, μὴ δίδου ἐλλέβορον τοῖσι τοιουτέοισι· οὐδὲν γὰρ ὠφελήσει, καὶ ἣν τι πάθῃ, αἴτιον δόξει εἶναι ὁ

XXXVIII. Alvum autem ne moveas, nisi adposita glande, quum diu restiterit: quo facto, si in meliorem partem res verti tibi videatur, bene habet: sin contra, bryoniae radicis et dauci aliquantum contere, et in vino bene olente ieiuno mane propina, antequam irrigetur, et brevi post farinam coctam tepidam quam plurimam comedat, et vinum bene temperatum, si velit, superbibat. Quod si tibi melius habere videatur, bene habet: sin minus, praedicere peri-

culum oportet.

XXXIX. Morbi vero omnes solvuntur vel per os, vel per alvum, vel per vesicam, vel per aliud quodpiam membrum eiusmodi. Sudor vero solutionis forma est omnibus communis.

XL. Veratro autem curandi sunt, quibus fluxio a capite descendit: at quicumque ex abscessibus, vel venae ruptione, vel incontinentiam, vel aliam quamdam causam validam pus intro colligunt, his ne veratrum praescribe: ne-

ἐλλέβορος · ἣν δὲ διαλύηται τὸ σῶμα, ἢ πόνος ἐν κεφαλῇ ἢ, ἢ ἐμπεπλασμένα τὰ οὖατα, ἢ ῥίς, ἢ πτυαλισμός, ἢ γουνάτων βάρος, ἢ σώματος ὄγκος παρὰ τὸ ἔθος, ὃ τι ἂν συμβαίῃ μήτε ὑπὸ ποτῶν, μήτε ὑπὸ ἀφροδισίων, μήτε ὑπὸ λύπης, μήτε ὑπὸ φροντίδων, μήτε ὑπὸ ἀγρυπνιῶν · κῆν μὲν τι τουτέων ἔχῃ αἴτιον, πρὸς τοῦτο ποιέεσθαι τὴν θεραπείην.

μα'. Τὰ δὲ ἐκ πορείης ἀλγήματα πλευρέων, νώτου, ὀσφύος, ἰσχίων, καὶ ὀκόσα ἀναπνέοντες ἀλγέουσι πρόφασιν ἔχοντες, πολλάκις γὰρ μεμάθηκε φοιτῆν ἐκ κραιπαλέων καὶ βρωμάτων φυσωδέων ἀλγήματα ἐς ὀσφύν καὶ ἐς ἰσχία, οἷσι δ' ἂν αὐτέων ἢ τοιάδε, δυσουρέεται, τουτέων δὲ πορείη αἰτίη καὶ κορυζέων καὶ βράγχων.

μβ'. Ὀκόσα δὲ ἀπὸ διαιτημάτων, τὰ μὲν πολλὰ ἕκαστος, ὥς ἂν παρὰ τὸ ἔθος διαιτηθῇ, μάλιστα ἐπισημαίνει. καὶ γὰρ ὀκόσοι ἂν μὴ μεμαθηκότες ἀριστην ἀριστήσωσι, ὄγκος πουλὺς¹ αὐτοῖσι τῆς γαστροῦ καὶ νυ-

1) αὐτῆς.

que enim quidquam iuvabit, et si quid mali contingat, veratro tanquam causae tribuetur. Sin autem corpus resolvatur, vel capitis dolor sit, vel aures vel nares obturatae, vel sputi profluvium, vel gravitas crurum vel corporis moles praeter modum aucta, dandum est, ad quodcumque horum contigerit, si non a potu, aut veneris abusu, aut moerore, aut curis, aut vigiliis profluat: quae quidem si in causa

sint, ad causam istam curatio adverti debet.

XLII. *Locum ita corruptum et mancum, ut, quid auctor voluerit, nemo perspiciat, Latine interpretari nolo.*

XLII. Quae vero a victus ratione profluunt ut plurimum varia signa edunt, prouti quis praeter consuetudinem eam mutaverit. Nam qui, prandere non soliti, pransi fuerint, his venter multum tumet, hi dormitant, sensusque pleni-

σταγμὸς , καὶ πληθώρη· ἣν δὲ ἐπιδειπνήσωσι , κοιλίῃ
ἐκταράσσεται· ξυμφέρει δὲ τουτέοισι λουσαμένοισι καθεύ-
δειν· κοιμηθέντας δὲ περιπατῆσαι βραδέως συχνήν πε-
ρίοδον· κῆν μὲν λαπαχθῇ , δειπνήσαι καὶ πιεῖν οἶνον
ἐλάσσονα ἀκρητέστερον· ἣν δὲ μὴ λαπαχθῇ , ὑποχρίσα-
σθαι τὸ σῶμα θερμῷ· καὶ ἣν διψῇ , ὑδαρέα οἶνον γλυ-
κὺν , ἢ λευκὸν ἐπιπιόντα ἀναπαύεσθαι· ἣν δὲ ἡμ ἐγκοι-
μηθῇ , πλείω ἀναπαύεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ὁμοίως τοῖσι ἐκ
κραιπάλης διαιτάσθω.

μγ'. Τὰ δὲ ἀπὸ πομάτων· ὁκόσα μὲν ὑδαρέα , βρα-
δυπορώτερά ἐστι , καὶ ἐγκυκλέεται , καὶ ἐπιπολάζει περὶ
ὑποχόνδρια , καὶ ἐς οὔρησιν οὐ κατατρέχει· τοιούτου δὲ
πόματος πληρωθεὶς μηδὲν ἔργον ὀξέως διαπρήξει , ὁκόσα
τῷ σώματι ξυνταθέντι βίῃ , ἢ τάχει , πονέειν ξυμβαίνει·
ὥς μάλιστα δὲ ἡσυχαζέτω , ἕως ἂν καταπεφθῇ μετὰ τῶν
σιτίων· ὁκόσα δὲ τῶν πομάτων ἀκρητέστερά ἐστι ἢ αὐ-
στηρότερα , παλμὸν ἐν τῷ σώματι καὶ σφυγμὸν ἐν τῇ

tudinis iis inest. Quodsi in-
super coenaverint, alvus de-
turbatur. His autem expedit
post balneum dormire: post
somnum vero lente deambu-
lando multos circuitus conti-
nuos conficere: quodsi venter
quidem subierit, coenare et vi-
ni meracioris bibere quantita-
tem parciolem. Sin contra
non subierit, corpus oleo calido
inungere, et, ubi sitis adsit, vi-
num aquosum dulce et album
superbibere et quiescere, diu-
tiusque quiescere, si non dor-
miat. Ceterum similis victus

ratio instituenda atque illis, qui
e crapula emergunt.

XLIII. Quod autem atti-
net ad ea, quae a potionibus
profluunt, quicumque potus
aquosi sunt, tardius pervadunt
intestina, et veluti in orbem
circumferuntur, et circum prae-
cordia fluitant, neque ad
mictionem deveniunt. Qui
eiusmodi potu repletus est,
is nullum opus alacriter pera-
get, quod intenso corpore vi-
aut celeritate effici debeat:
verum quiescat quam maxime,
donec cum cibis potus illi sint

κεφαλῇ ἐμποιέει· τούτοις καλῶς ἔχει ἐπικοιμᾶσθαι, καὶ θερμὸν τι ἐπιρρύφῃν, πρὸς ὃ τι μάλιστα ἡδίστως ἔχουσι· νηστείῃ δὲ πονηρὸν πρὸς τὴν κεφαλαλγίαν καὶ κραιπάλην.

μδ'. Ὀκόσοι δὲ μονοσιτεῦσι, κεῖνοι καὶ ἀδύνατοί εἰσι, καὶ οὐρέουσι θερμὸν, παρὰ τὸ ἔθος κενεαγγέοντες· γίγνεται δὲ καὶ τὸ στόμα ἄλυσκόν καὶ πικρὸν, καὶ τρέμουσι ἐν παντὶ ἔργῳ, καὶ κροτάφους ἐπιξυντείνονται, καὶ τὸ δεῖπνον οὐ δύνανται πέσσειν, ὅπως περ ἦν ἡριστηκότες ἔωσι. τούτους δὲ χρὴ δειπνέειν ἔλασσον ἢ μεμαθήκασι, καὶ ὑγροτέραν μᾶζαν ἀντὶ ἄρτου, καὶ λαχάνων λάπαθον, ἢ μολόχην, ἢ σεῦτλα, ἢ πτισάνην· πίνειν δὲ κατὰ τὸ σιτίον οἶνον, ὀκόσον ξύμμετρον, ὑδαρέστερον, καὶ ἀπὸ δείπνου περιπατῆσαι ὀλίγον, ἕως οὐρα καταδράμῃ καὶ οὐρήσῃ· χρῆσθω δὲ καὶ ἰχθύσι ἐφθοῖσι.

με'. Βρώματα δὲ μάλιστα ἐπισημαίνει· σκόροdon

concocti. Qui vero potus magis sunt meraci quam adstringentes, hi palpitacionem in corpore et pulsationem in capite faciunt. His sumtis dormire expedit et calidi quid sorbere, quodcumque maxime placeat. Ieiunitas vero prava ad capitis dolorem et crapulam.

XLIV. Quicumque vero semel tantum cibum sumserunt, ii et invalidi sunt, et calidam mittunt urinam, praeter morem exinanitis vasis: fit etiam os illis salsum et amarum, et tremunt in quolibet labore, et cutis ad tempora valde ten-

ditur, et coenam concoquere sicuti cum pransi sint nequeunt. Hos vero parcius quam solent coenare oportet, et humidiori vesci maza pro pane, et ex oleribus lapatho, vel malva, vel betis, vel ptisana: cum cibis vero vinum bibendum modica copia et magis aquosum, et post coenam parumper deambulari eos oportet, donec urinae descenderint et emissae sint: utatur praeterea piscibus coctis.

XLV. E cibis vero maxime sui significationem edunt sequentes: Allium flatum gignit

φῦσαν καὶ θερμὴν περὶ τὸν θώρακα, καὶ κεφαλῆς βά-
ρος, καὶ ἄσπην ἐμποιέει, καὶ εἴ τι ἄλλο ἄλγος εἴη με-
μαθηκὸς πρόσθεν, παροξύνει ἄν· οὐρητικὸν δέ, καὶ τοῦτο
ἔχει ἀγαθόν· ἄριστον δὲ αὐτοῦ φαγέειν μέλλοντι ἐς πόσιν
ἵέναι, ἢ μεθύοντι.

μς'. Τυρὸς δὲ φῦσαν καὶ στεγνότητα καὶ σιτίων ἔξα-
ψιν ποιέει, τὸ τ' ὠμὸν καὶ ἀπεπτον· κάκιστον δὲ ἐν
ποτῷ φαγεῖν πεπληρωμένοισι.

μζ'. Ὀσπρια δὲ πάντα φυσώδεα, καὶ ὠμὰ, καὶ ἐφθὰ,
καὶ πεφρυγμένα· ἥκιστα δέ, ¹ βεβρεγμένα καὶ χλωρά·
τουτέοισι δὲ μὴ χρέεσθαι, ἢν μὴ μετὰ σιτίων. ἔχει δὲ
καὶ ἰδίας μοχθηρίας ἕκαστον αὐτέων. ἐρέβινθος μὲν φῦσαν,
ὠμὸς καὶ πεφρυγμένος, καὶ πόνον ἐμποιέει. φακὸς δὲ
στύφει καὶ ἄραδον ἐμποιέει, ἢν μετὰ τοῦ φλοιοῦ ἦ. θερ-
μος δὲ ἥκιστα τουτέων κακὰ ἔχει.

μη'. Σίλφιον δὲ καὶ ὁπὸς ἔστι μὲν οἷσι μάλιστα,

1) βεβραγμένα.

et calorem circa thoracem, et
capitis gravitatem, et nause-
am: tum vero, si quis dolor
antea adesse consueverit, eum
adaugebit: urinas vero ex-
pellit, quod in eo laudandum:
praestat vero maxime illo ve-
sci, si quis ad comissionem
se conferat, veliam ebrius sit.

XLVI. At caseus inflat et
obstructionem parit, et cibi
recrementa incendit, et crudi-
tatem gignit, et digestionem
laedit. Pessimum vero cibis
oppletis eo uti inter potandum.

XLVII. Legumina vero
omnia flatum gignunt, tum
cruda, tum elixa, tum frixa,
minime vero macerata recens-
que collecta. His autem uten-
dum non est, nisi una cum aliis
cibis. Habet praeterea illorum
unumquodque sibi propria
vitia. Cicer quidem crudus
et frixus flatum parit et dolo-
rem. Lens adstringit et per-
turbationem infert, si cum
cortice sumatur. Minima vero
ex hisce lupinus mala habet.

XLVIII. Laser ipsum et

τοῖσι δὲ ἀπείροισι οὐ διέρχεται τῇ κοιλίῃ, ἀλλὰ καλέεται
ξηρὴ χολέρη· μάλιστα δὲ γίγνεται, ἣν μετὰ πολλοῦ τυ-
ροῦ μιχθῇ, ἢ κρηφαγίης βοείων κρεῶν. τὰ μὲν γὰρ
μελαγχολικὰ παθήματα καὶ παροξυνθεῖη ἂν ὑπὸ βοείων
κρεῶν· ἀνυπέρβλητος γὰρ ἡ φύσις αὐτέων, καὶ οὐ τῆς
τυχούσης κοιλίης καταπέψαι· βέλτιστα δ' ἂν ἀπαλλά-
ξαιεν, εἰ διέφθοισί τε χρέοιντο καὶ ὥς παλαιοτάτοιςι.

μθ'. Αἰγία δὲ κρέα, ὅσα γε ἐν βοείοις ἐνι, κακὰ
πάντα ἔχει, τὴν τε ἀπεψίην, καὶ φυσωδέστερα καὶ ἐρευ-
γματώδεα, καὶ χολέρης γεννητικά· ἔστι δὲ τὰ εὐωδέ-
στατα καὶ τέρενα ἡδίστα, ταῦτα ἄριστα διέφθρα καὶ ψυ-
χρά· τὰ δὲ ἀηδέστατα δυσωδέα καὶ σκληρά· ταῦτα κά-
κιστα, καὶ τὰ πρόσφατα· βέλτιστα δὲ ἔστι ὥρη τῇ θερινῇ,
μετοπώρου δὲ κάκιστα.

ν'. Χοίρου δὲ πονηρὰ, ὅκωτα ἢ ἐνωμότερα καὶ πε-
ρिकाῇ· χολερώδεα δ' ἂν εἴη καὶ ἐκταρακτικά. ὕβρια δὲ
βέλτιστα τῶν κρεῶν ἀπάντων· κράτιστα δὲ τὰ μήτε

succus eius quibusdam facil-
lime per intestina descendit,
in non adsuetis vero minime,
sed cholera sicca id mali vo-
catur. Quod imprimis fit, si
cum multo caseo mistum fue-
rit, vel comestum cum multa
carne bubulina. Nam quae
ab atra bile profluunt mala,
a bubularum carniū esuetiam
augebuntur: quippe harum
natura insuperabilis, neque
cuiuslibet ventriculi est eas
concoquere. Optime vero eas
ferent, si percoctis fruuntur
et quam vetustissimis,

XLIX. Caprinae carnes
quae in bubulis insunt mala
habent omnia, digestionem dif-
ficilem, tum flatum gignunt
nimium, et ructus et choleram
faciunt: quae vero bene olent
et tenerae sunt, suavissimae;
sunt hae praestantissimae, bene
coctae et frigidae: ingratissi-
mae vero, quae male olent et
durae sunt: optimae habentur
aestate, minus laudandae au-
tumno.

L. Porcelli vero carnes
pravae, quando intus suberu-
dae et extus ambustae sunt:

ἰσχυρῶς πίνονα, μήτε πάλιν ἰσχυρῶς λεπτά, μήτε ἡλικίην παλαιοῦ ἱερείου· ἐσθίειν δὲ ἄνευ τῆς φορίνης καὶ ὑπόψυχρα.

να'. Χολέρης δὲ ξηρῆς ἢ γαστήρ πεφύσεται, καὶ ψόφοι ἔννεισι, καὶ ὀδύνη πλευρέων καὶ ὀσφύος· διαχωρέει δὲ οὐδὲν κάτω, ἀλλ' ἀπεστέγνεται. τὸν τοιόνδε διαφύλαξον, ὅπως μὴ ἐμέεται, ἀλλ' ἢ κοιλίῃ ὑπελεύσεται. κλύσον οὖν ὅτι τάχιστα θερμῶ καὶ ὡς λιπαρωτάτῳ, καὶ ἐς ὕδωρ, ἀλείφων ὡς πλειστῶ, κάθειε θερμὸν, ἐν σκάφῃ κατακλίνων, καὶ τοῦ θερμοῦ παράχεε κατὰ σμικρὸν, καὶ ἤν θερμαινομένῳ αὐτέῳ ἢ κοιλίῃ ὑπάγῃ, λέλυται. συμφέρει δὲ καὶ ἐγκοιμᾶσθαι τῷ τοιῷδε, καὶ πίνειν οἶνον λεπτὸν καὶ παλαιὸν, καὶ ἀκρητέστερον, καὶ ἔλαιον δίδου, ὥστε ἡσυχῇ ἢ κοιλίῃ ὑπίῃ· σίτων δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπεχέσθω. ἤν δὲ μὴ ἂν ἦ ὁ πόνος, ὄνον γάλα δίδου πίνειν, ἕως ἂν καθαρθῇ. ἤν δὲ ὑγρὴ ἢ κοιλίῃ ἦ, καὶ

cholera inducent et alvum deturbabunt. Carnium omnium optimae sunt suillae: praestantissimae vero, quae neque pingues admodum, neque contra admodum macrae, neque aetate victimae veteris. Comedantur vero sine pelle et subfrigidae.

LI. In cholera sicca venter inflatus est, et strepitus insunt, et dolor laterum et lumborum: nihil vero deorsum transit, sed alvi excretio interclusa est. Hic ne vomat cave, sed fac ut venter deiiciat. Itaque quam citissime fieri possit clysmma

adhibe calidum et quam pinguisimum, et aegrum largiter unctum in aquam immitte calidam, ita ut in solio reclinetur; et sensim aquam calidam adfunde, quo facto, simul atque incalescenti alvus moveatur, morbus solutus est. Huic quoque expedit dormire, et vinum bibere tenue et vetus, et meracius; tum etiam oleum exhibe, ut leniter ducatur alvus: a cibis vero rebusque aliis abstineat: sin dolor non remittat, lac asininum da bibendum, donec purgatus sit. Quod si vero alvus sit liquida,

χολή ὑποχωρήῃ, καὶ στρόφοι, καὶ ἔμετοι, καὶ πνιγμοί, καὶ δηγμοί, τούτοις κρᾶτιστον ἀτρεμίζειν· πίνειν δὲ μελίκρητον καὶ ἐξεμέειν.

νβ'. Ὑδρώπων δύο μὲν φύσεις, ὧν ὁ μὲν ὑποσαρκί-
διος ἄφυκτος, ὁ δὲ μετ' ἐμφυσημάτων, ἐγχειρέων γίγνε-
σθαι, πολλῆς εὐτυχίης δεόμενος· μάλιστα δὲ ὑπὸ ταλαι-
πωρίης καὶ πυρίης, καὶ ἐγκρατείης· ξηρὰ δὲ καὶ δριμέα
ἐσθιέτω· οὕτω γὰρ οὐρητικώτατος ἂν εἴη καὶ ἰσχύοι μάλ-
ιστα. ἦν δὲ δύσπνοος γένηται, καὶ ἡ ὥρη θερμὴ ἐοῦσα
τύχῃ, καὶ ἡλικίῃ ἀκμάζῃ, καὶ ῥώμῃ ἥ, ἀπὸ τοῦ βραχίονος
αἷμα ἀφαιρέειν· εἴτα θερμούς ἄρτους ἐξ οἴνου μέλανος
καὶ ἐλαίου ἀποβάπτων ἐσθιέτω· καὶ ὡς ἐλάχιστα πίνων,
ὡς πλεῖστα πονέετω, καὶ κρέα ὕεια σαρκώδεα ἐσθιέτω
μετὰ ὄξους ἐφθὰ, ὅπως πρὸς τοὺς προσαντέας περιπάτους
ἀντέχῃ.

νγ'. Ὅσοι κοιλίας τὰς κάτω θερμὰς ἔχουσι, καὶ
δριμέα τὰ ὑποχωρήματα καὶ ἀνώμαλα διέρχεται ὑπὸ ξυν-

et bilis infra prodeat, et tor-
mina sint et vomitus, et suf-
focatio, et morsus, optimum
facies nihil agendo: bibant
vero mulsam et evomant.

LII. Hydropis species duae
sunt, quarum altera ὑποσαρ-
κίδιος Graece dicta sanari
nescia; alteri vero, quae cum
inflatione coniuncta est, fieri
coeptae multa opus est felici-
tate, ut curetur. Curatur
vero maxime labore et fotu, et
abstinentia. Sicca vero edat
et acria: ita enim urinae fa-
cillime prodeunt et vires vi-

gent maxime. Sin autem dif-
ficulter spiret, et anni tem-
pestas aestiva sit, et aetate
floreat, et vires sint integrae,
sanguis, secta vena in brachio,
detrahendus est: tum panes
edat calidos, in vinum nigrum
immissos et oleum: et quam
minime bibens, quam pluri-
mum laboret, et carnes suillas
bene nutritas edat cum aceto
coctas, ut par sit ferendis ar-
duis obambulationibus.

LIII. In iis, qui ventrem
inferiorem habent calidum, et
quibus e colliquatione alvi

τῆξιός αὐτέοισι, ἣν μὲν δυνατοὶ ἔωσι, ἐλλεβόρῳ ἀντι-
σπάσαι· ἣν δὲ μὴ, ὁ χυλὸς τῶν σητανίων πυρῶν παχύς,
ψυχρὸς, καὶ τὸ φάκινον ἔτνος, καὶ ἄρτοι ἐγκρυφαίαι,
καὶ ἰχθυῖες πυρέσσοντι μὲν ἐφθοῖ, ἀπυρετῷ δὲ ἔόντι
ὀπτοὶ, καὶ οἶνος μέλας ἀπυρέτω· ἣν δὲ μὴ, ὕδωρ ἀπὸ
μεσπίλων, ἢ μύρτων, ἢ μήλων, ἢ οὔων, ἢ φοινικοβα-
λάνων, ἢ οἰνάνθης ἀμπελικῆς. ἣν δὲ πυρετὸς μὴ ἔχη,
καὶ στρόφοι ἔωσι, γάλα βόειον θερμὸν ὀλίγον τὸ πρῶτον,
ἔπειτα ἐκ προσαγωγῆς πλεῖον, καὶ λίνου σπέρμα, καὶ
πύρινα ἄλφιστα, καὶ τῶν αἰγυπτίων κυάμων ἐξελὼν τὰ
πικρὰ, καταλέσας, ἐπιπάσσων πινέτω· καὶ ὡς ἡμιπα-
γέα ἐσθιέτω ὀπτὰ, καὶ σεμίδαλιν, καὶ κέγχρον, καὶ
χόνδρον, ἐν γάλακτι ἐφθὰ ψυχρὰ ἐσθίειν· καὶ τὰ τούτοις
ὁμοῖα καὶ ποτὰ καὶ ἐδέσματα προσφερέσθω.

νδ'. Τῆς διαιτητικῆς ἐστὶ μέγιστον παρατηρεῖν καὶ
φυλάσσειν (ὥσπερ ἐν τοῖσι ὀξέσι, οὕτω καὶ ἐν τοῖσι μα-

recrementa acria et inaequalia
prodeunt, si ferre valeant, ve-
raro albo sursum revulsio
facienda: sin minus, cremor
crassus frigidus tritici sitanii
exhibendus, et pulta e lente,
et panes subcinericei, et pisces
febricitanti quidem cocti, a
febre libero assi: etiam vinum
nigrum non febricitanti dari
potest: sin contra febris adsit,
aqua infusa mespilis, vel myr-
tis, vel malis, vel sorbis, vel
palmulis, vel vitium oenanthae.
Sin febris non adsit, sed tormina
infestent, lac bubulum cali-
dum initio parca, dein sensim

sensimque maiori quantitate
bibat, lini semine et polenta
triticea, et fabis Aegyptiis,
exemto, quod in iis inest,
amaro, mola subactis, in-
spersis: vescatur dein ovis
assis semiconcretis, et simila
et milio, et alica cum lacte
coctis, (cocta haec frigida
sumenda), et id genus alii
tum potus, tum cibi illis ex-
hibeantur.

LIV. In victus ratione
praescribenda plurimum valet
in morbis animadvertisse et
observasse tum exacerbatio-
nes, tum remissiones februm,

κροῖσι ἀρρώσθημασι) καὶ τὰς ἐπιτάσιας τῶν πυρετῶν καὶ τὰς ἀνέσιας, ὥστε τοὺς καιροὺς διαπεφυλάχθαι, ὁκότε μὴ δεῖ τὰ σιτία προσενεγκεῖν, καὶ ἀσφαλέως ὁκότε προσοίσεις εἰδέναι • ἔστι δέ, ὁκόταν πλεῖστον ἀπέχῃ τῆς ἐπιτάσιος.

νέ'. Τοὺς δὲ κεφαλαλγικοὺς ἐκ γυμνασίων, ἢ δρόμων, ἢ πορειῶν, ἢ κυνηγεσίων, ἢ ἄλλου τινὸς πόνου ἀκαίρου, ἢ ἐξ ἀφροδισίων, τοὺς ἀχρόους, τοὺς βραγχαλέους, τοὺς σπληνώδεας, τοὺς λειφαίμους, τοὺς πνευματώδεας, τοὺς ξηρὰ βήσσοντας καὶ διψώδεας, τοὺς φυσώδεας, φλεβῶν ἀπολήψει ἐντεταμένους ὑποχόνδρια καὶ πλευρὰ καὶ μετάρρενον, τοὺς ἀπονεναρκωμένους, καὶ ἀμανρὰ βλέποντας, καὶ οἷσι ἦχοι τῶν οὐάτων ἐμπίπτουσι, καὶ τῆς οὐρήθρης ἀκρατέως διακειμένους, τοὺς ἰκτεριώδεας, καὶ ὧν αἱ κοιλίαι ὠμὰ ἐκβάλλουσι, καὶ αἰμορῶραγέοντας ἐκ ῥινὸς ἢ καθ' ἔδρην σφοδρῶς, ἢν ἐν ἐμφυσημασι ἔωσι, ἢ πόνος αὐτέοισι ἐπιτρέχῃ σφοδρὸς, καὶ μὴ ἐπικρατέωσι, —

ita ut animum attendas ad tempora, quando cibos non obferre oporteat, et scias quando tuto obferri possint. Est autem, ubi longissime ab accessione absint.

L.V. Quibus post exercitationes corporis, vel cursus, vel itinera, vel venationem, vel alium laborem praeter modum gravem, vel post veneris usum, caput dolet, decolores, raucedinosos, lienis tumorem habentes, exsanguis, anhelos, sicca tussilaborantes

et siticulosos, flatuosos, venarum obturatione praecordia tensa habentes et latera et dorsum, sensu hebetes et obscure videntes et quibus sonitus aurium accidunt, quique urinam continere nequeunt, morbo regio laborantes et quorum alvus cruda demittit, sanguinem copiosum e naribus vel ano fundentes, si inflatione laborent, vel dolor vehemens iis obortus fuerit, neque viribus morbum sustinere valeant, — horum omnium

τῶν τοιῶνδε μηδένα φαρμακεῦειν • κίνδυνόν τε γὰρ ἔξει καὶ οὐδέν ὀνήσεις, τάς τε ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἀπαλλάξιας καὶ κρίσιας ἀφαιρήσεις.

νς'. Ἦν δὲ αἷμά τινι συμφέρον ἀφαιρέειν, στερεήν πρότερον ποιεῖν τὴν κοιλίην, καὶ οὕτως ἀφαιρέειν, καὶ λιμοκτονέειν, καὶ οἶνον ἀφαιρέειν αὐτέων • ἔπειτα τῇ διαίτῃ τῇ προσηκούσῃ τὰ ἐπίλοιπα, καὶ πυρίῃσι ἐνίκμοισι θεράπευε. ἦν δέ σοι κατάπυκνος ἡ κοιλίη δοκέη εἶναι, μαλθακῶ κλύσματι ὑπόκλυζε.

νς'. Ἦν δὲ φαρμακεῦσαι δόξῃ, ἐλλεβόρῳ ἀσφαλέως ἄνω κάθαιρε • κάτω δὲ μηδένα τῶν τοιῶνδε, κράτιστον δὲ, ἐς οὖρησιν καὶ ἐς ἰδρώτας, καὶ ἐς περιπάτους ἄγειν • καὶ τρίψει ἡσυχῶ χρέο, ἵνα μὴ πυκνώσῃς τὴν ἔξιν • ἦν δὲ κλινοπετῆς ἦ, ἄλλοι τριβέτωσαν αὐτόν • κῆν μὲν ἐν τῷ θώρηκι ὑπὲρ τῶν φρενῶν λυπέῃ τὸ πάθος, αὐτόν ἀνακαθίζειν ὡς πλειστάκις, καὶ ὡς ἥκιστα προσκλινέσθωσαν ἐς ὅτε δύνατοί εἰσι, καὶ καθίζοντα ἀνατρίβειν μιν που-

neminem purgare licet: periculum enim adferet nec quicquam proderit, et solutiones spontaneas et iudicationes praecides.

LVI. Quodsi cui sanguis sit detrahendus, primum alvus sistenda est, atque ita sanguis detrahendus, et abstinence a cibis praescribenda et vinum iis adimendum. Dein reliqua victus ratione idonea et humidis fomentationibus curanda sunt. Sin autem iusto densior tibi alvus esse videatur, leni clysmate subducenda est.

LVII. Quodsi purgare visum sit, sursum tuto veratro purga: per inferiora vero horum neminem. Praestat vero maxime et urinas et sudores provocare, et ad ambulationes aegrum impellere: tum etiam leni fricatione uteris, ne nimis densum reddas habitum. Sin autem in lecto decumbat, alii illum fricent. Ac si quidem in thorace supra septum transversum malum sedem habeat, ipsum quam saepissime, ut consideat, erigere oportet, et, quoad eius vires permittant,

τὸν χρόνον πολλῶ θερμῷ· ἣν δὲ ἐν τῇ κάτω κοιλίῃ ὑπὸ
φρένας ἴσχη τὰ ἀλγήματα, ἀνακέεσθαι συμφέρεи καὶ
μηδεμίην κίνησιν κινέεσθαι· τῷ τοιῷδε σώματι μηδὲν προς-
φέρεσθαι, ἔξω τῆς ἀνατρίψιος. τὰ δὲ ἐκ τῆς κάτω κοιλίης
λυόμενα δι' οὔρων καὶ ιδρώτων, ἣν ὀλισθῇ μετρίως, ὑπὸ
αὐτοματισμοῦ λύεται τὰ σμικρὰ· τὰ σφοδρὰ δὲ πονη-
ρόν· οἱ τοιοῦτοι γὰρ ἢ ἀπόλλυνται, ἢ ἄνευ ἄλλων κακῶν
οὐ γίγνονται ὑγιέες, ἀλλ' ἀποστηρίζει καὶ τὰ τοιουτό-
τροπα.

νη'. Πόμα ὑδρωπιῶντι· κανθαρίδας τρεῖς, ἀφελὼν
τὴν κεφαλὴν ἐκάστης, καὶ πόδας καὶ πτερὰ, τρίψας ἐν
τρισὶ κυάθοισι ὕδατος τὰ σώματα· ὁκόταν δὲ πονέῃ ὁ
πιῶν, θερμῷ βρεχέσθω, ὑπαλειψάμενος πρότερον· νῆ-
στις δὲ πινέτω· ἐσθιέτω δὲ ἄρτους θερμοὺς ἐξ ἀλείφα-
τος.

νθ'. Ἰσχαιμον· ὁπὸν συκῆς ἐν εἰρίῳ προσθεῖναι ἔσω
πρὸς τὴν φλέβα, ἢ πυτίην συστρέψαντα ἐμβῆσαι ἐς τὸν

quam minime decumbat, de-
sidentem autem diu perfricare
oportet multo oleo calido. Sin
autem in inferiori ventre sub
septo transverso dolor sit,
decumbere expedit, et nullo
modo moveri: ita se habenti
corpori nihil administran-
dum est praeter frictionem.
Quae vero e ventre inferiori
solvuntur per urinas et su-
dores, ea, si modice prode-
ant, sponte finiuntur, modo
exigua sint: quae vero vehe-
mentiora sunt, male habent:
hi enim vel intereunt, vel sine
alio damno sani non evadunt,

sed quae huius sunt generis
obfirmantur etiam.

LVIII. Potio hydropē la-
boranti. Cantharidum trium,
detractis cuiusque capite et
pedibus et alis, contere cor-
pora in tribus cyathis aquae:
quodsi doleat, qui medicamen-
sumserit, calida aqua per-
fundatur, postquam prius
unctus sit: bibat vero ieiunus:
comedatque panes calidos ex
adipe.

LIX. Sanguinis fluxum sis-
tens remedium. Fici succum
lana exceptum intus ad venam
adpone, vel coagulum spissa

μυκτῆρα, καὶ τοὺς χόνδρους ἔξωθεν προσπίεσαι ἑκατέρωθεν· ἢ χαλκίτιδος τῷ δακτύλῳ ἐπισπασάμενος πίεσον. καὶ τὴν κοιλὴν λύσον ὄνου γάλακτι ἐφθῶ· καὶ τὴν κεφαλὴν ξυρῶν ψυκτικὰ πρόσφερε, ἣν ἐν ὥρῃ θερμῇ γίνηται.

ξ'. Σησαμοειδὲς ἄνω καθαίρει· ἢ πόσις ἡμιόλιον δραχμῆς ἐν ὀξυμέλιτι τετριμμένον· ξυμίσγεται δὲ καὶ τοῖσι ἐλλεβόροισι, καὶ ἥσσον πνίγει, τὸ τρίτον μέρος τῆς πόσιος.

ξά'. Τριχώσιος. ὑποθεῖς τὸ ῥάμμα τῇ βελόνῃ, τῇ τὸ κύαρ ἐχούσῃ, κατὰ τὸ ὀξὺ τῆς ἄνω τάσιος τοῦ βλεφάρου ἐς τὸ κάτω διακεντήσας δίεσ, καὶ ἄλλο ὑποκάτω τούτου· ἀνατείνας δὲ τὰ ῥάμματα ῥάψον καὶ κατὰδει, ἕως ἂν ἀποπέσῃ· κῆν μὲν ἱκανῶς ἔχῃ· ἣν δὲ μὴ, ὀπίσω ποιέειν τὰ αὐτά.

ξβ'. Καὶ τὰς αἰμορροΐδας τὸν αὐτὸν τρόπον διώσεις τῇ βελόνῃ, ὥς παχύτατον εἰρίου οἰσυπηροῦ ῥάμμα καὶ

et naribus immitte, et cartilagine utrinque adprime, vel attracta digito chalcitide nares comprime. Et alvum solve lacte asinino cocto, et capiti tonso refrigerantia adhibe, si anni tempestate calida contingat.

LX. Sesamoides sursum purgat: potioni sumitur sesquidrachma trita in aceto mulso. Admiscetur etiam veratro ad tertiam potionis partem, et facit hoc, ut minor sit suffocatio.

LXI. Ad cilia introrsum versa adhibenda methodus.

Traducto per foramen, quod acus habet, filo, iuxta superioris palpebrae marginem acuminatam et tensam, inferiora versus, perforata cute, filum traducito, aliudque sub ipso hoc priori: sursum vero adducta fila ulterius trans mitte, et deliga, donec deciderint. Quod si sufficiat, bene habet, sin contra, iterum idem faciendum.

LXII. Etiam haemorrhoides eadem ratione perforabis acu, deligatas antea crassissimo lanae succidaneae filo et maxi-

ὥς μέγιστον ἀποδήσας, ἀσφαλεστέρη γὰρ γίνεται ἡ θεραπεία· εἴτα ἀποπιέσας τῷ σηπτῷ χρέο, καὶ μὴ βρέχε πρὶν ἀποπέσῃ, καὶ αἰεὶ μίην καταλίμπανε, καὶ μετὰ ταῦτα ἀναλαβὼν ἐλλεβορίσαι· εἴτα γυμναζέσθω καὶ ἀφιδρούτω· γυμνασίου δὲ τρίψις, πάλῃ ἀπὸ ὀρθοῦ· δρόμου δὲ ἀπεχέσθω καὶ μέθης, καὶ τῶν δριμέων ἔξω ὀριγάνου· ἐμεέτω δὲ δι' ἑπτὰ ἡμερέων, ἢ τρεῖς ἐν τῷ μηνί· οὕτω γὰρ ἂν ἔχοι ἄριστα τὸ σῶμα· οἶνον δὲ κιρρὸν αὐστηρὸν, ὕδα-
ρέα καὶ ὀλίγον πινέτω.

ξγ'. Τοῖσι δὲ ἐμπύοισι σκίλλης καταταμῶν κυκλίσκους ἔψε ἐν ὕδατι, καὶ ἀποζέσας εὖ μάλα ἀπόχεον, καὶ ἐπιχέας ἄλλο ἔψε, ἕως ἂν ἀπτομένῳ δίεφθον καὶ μαλθακὸν φανῇ· εἴτα τρίψας λεῖον ξύμμισγε κύμινον πεφρυγμένον, καὶ λευκὰ σησαμα καὶ ἀμυγδάλας νέας τρίψας ἐν μέλιτι, ἐκλεικτὸν δίδου, καὶ ἐπὶ τούτῳ οἶνον γλυκύν· ῥυφήματα δέ· μήκωνος τῆς λευκῆς ὑποτρίψας ὀκόσον λεκίσκιον ὕδατι, διεῖς, σητανίου πλῦματι ἀλεύρου ἐψήσας,

mo, tutior enim ita redditur curatio; postea adstricto filo putrefaciens medicamen adhibe, neque irriga priusquam deciderit, et semper unam relinque, postea vero viribus prospicere et veratro purgare eos oportet. Deinde exerceat se ut sudet, exercitatio sit frictio, lucta stantium: abstineat autem a cursu et ebrietate, et acribus, excepto origano. Septimo vero quoque die vomat, vel ter quoque mense, ita enim optime corpore habebit: bibat vero vinum fulvum austerum,

aquosum, parca quantitate.

LXIII. Iis vero, qui pus intro collegerunt, scillae orbiculos conscinde et in aqua decoque, a bene decoctis aquam exacte effunde, et alia adfusa rursum coque, donec tangenti tibi percocti et molles esse videantur. Contritis dein admisce cuminum frixum, et sesama alba et amygdalos recentes contritos in melle, ut delingi possit remedium, quo sumto superbibatur vinum dulce. Sorbitiones vero illis hae sint: peplo albo cum aqua

μέλι ἐπιχέας, χλιερὸν ἐπιρῥυφῶν, οὕτω διαγέτω τὴν
ἡμέρην· εἶτα ἐς τὰ ἀποβαίνοντα λογιζόμενος τὸ δεῖπνον
δίδου.

ξδ'. Δυσεντερίης. κυαμῶν καθαρῶν τεταρτημόριον,
καὶ ἐρυθροδανοῦ δώδεκα κάρφεια λεῖα ξυμμίξαντα καὶ
ἐψησάντα, λιπαρὸν διδόναι ἐκλείχειν.

ξε'. Ὀφθαλμῶν. σπόδος πεπλυμένη, λιπαρῶς πεφυ-
ρημένη, ὡς σταῖς μὴ ὑγρὸν, λεῖον τρίψας, ὀμφακίῳ τῷ
τῆς πικρῆς ὀμφακος ἀνυγρήνας, ἐν ἡλίῳ τε ξηρήνας,
ὑγραίνειν, ὡς ἐνάλειπτον, ὁκόταν δὲ ξηρὸν γένηται,
τρίψας λεῖον, ξηρὸν, ὑπάλειφε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πα-
ράσσει τοὺς κύνθους.

ξς'. Ὑγρῶν. ἐβένου δραχμὴν μίαν ἐπ' ἀκόνης τρίβων, χάλ-
κοῦ κεκαυμένου ἐννέα ὀβολοὺς, κρόκου τριώβολον· ταῦτα
τρίψας λεῖα, παράχρει οἴνου γλυκέος κοτύλην ἀπτικὴν,

trito ad mensuram acetabuli
parvi, colato coctoque cum
lotura farinae sitaneae mel ad-
funde, tum tepidum sorbeat,
atque ita diem transigat. Dein
eventum respiciens, pro huius
ratione coenam concede.

LXIV. Ad difficultatem in-
testinorum remedium. Faba-
rum Aegyptiacarum munda-
rum quadrantem, et rubiae
tinctorum surculos siccos duo-
decim contrita commisce, et
cocta cum adipe delingenda
exhibe.

LXV. Ad oculos remedium.
Spodium lotum cum adipe sub-

actum, veluti farinae pulti-
culam non valde humidam, te-
nueriter contere, et succo amarae
uvae immaturae irriga, et in
sole siccatum humecta, ita ut
inungi possit: cum vero re-
siccatum fuerit, in pulverem
tenuem redige, tum illud ocu-
lis inunge, pulverem vero
angulis insperge.

LXVI. Ad lippientes oculos
remedium. Hebeni ad cotem
contriti drachmae uni, aeris
usti novem obolis, croci obolis
tribus, terendo in pulverem
redactis, adfunde vini dulcis
heminam Atticam. Obtecta

καπειτα ἐς τὸν ἥλιον θεῖς κατακαλύψας, ὁκόταν συνε-
ψηθῇ, τούτῳ χρέο.

ξζ'. Πρὸς τὰς περιωδυνίας καὶ τὰ ῥεύματα. ἔστω
χαλκίτιδος δραχμή, σταφυλῆς περκαζούσης ὁκόταν δύο
μέρεα ληφθῇ, ἐκπιέσας, σμύρναν καὶ κρόκον τρίψας, καὶ
ξυμμίξας τὸ γλεῦκος, ἔψησον ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ τούτῳ
ὑπάλειφε τοὺς περιωδυνέοντας· ἔστω δὲ ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ.

ξη'. Ὑπὸ ὑστερικῶν πνιγομένων γυνώσις· πιέσαι τοῖσι
τρίσι δακτύλοισι· κῆν αἰσθῆται, ταῦτα ὑστερικά ἐστι·
ἢν δὲ μὴ, σπασμώδεα.

ξθ'. Τοῖσι ὑδρωπιώδεσι πόσις. λεπίδος μηλαὶ τρεῖς
τῷ πλάτεϊ καὶ ἀλήτου σητανίου... κολλήσας ταῦτα, λεῖα
τρίψας, κατάποτα ξυστρέψας, δίδου· κάτω ὕδωρ κα-
θαίρει.

ο'. Κοιλίην ἐκκοπροῖ. ἐς ἰσχάδας ὁποῦ τοῦ τιθυμάλ-
λου ἀπόσταζε ἐπτάκις ἐς ἐκάστην, εἶτα ἐς καινὸν ἄγγος
συνθεῖς ταμιεύεσθαι. δίδου πρὸ τῶν σιτίων.

haec dein soli expone et, cum
concocta sint, iis utitor.

LXVII. Ad oculos dolentes
et ad fluxiones remedium.
Sume chalcitidis drachmam,
quum vero uvarum mature-
scentium partes duas sumseris,
has exprime, et cum myrrha et
croco contere, tum omnia cum
uvae succo admisto in sole co-
quantur. Hoc autem medica-
mine subline oculos dolentes.
Sit vero in vase aeneo.

LXVIII. Dignotio uterina
suffocatione laborantium. Tri-
bus digitis preme: quodsi

sentiat, hysterica affectio est:
sin minus, convulsio est.

LXIX. Potio hydropicis
danda. Squamae aeris ter tan-
tum, quantum specilli latitu-
dini imponi potest, et farinae
sitaneae haec conglutina
et contere, et in potionis for-
mam redacta exhibe. Deorsum
aquam expellit.

LXX. Ventrem purgat se-
quens remedium. In caricas
instilla succum tithymalli, se-
pties circiter in singulas, dein
in novo vase sepositas recon-
dito. Ante cibos sumatur.

σα'. Μηκωνίου λεκίσκιον ἄττικόν στρογγύλον τριβων,
ὑδωρ ἐπιχέων καὶ διηθέων, ἄλευρον φυρῶν, μέλι ἐφθόν
παραχέων, ἰτρίον ὀπτῶν, τοῖσι ὑδρωπικοῖσι τρώγειν δί-
δου, καὶ ἐπιπίνειν οἶνον γλυκὺν, ὑδαρέα, ἢ μελίκρητον
ὑδαρές, (τὸ ἀπὸ τῶν κηρίων). μηκῶνιον ξυλλέγων ταμιεύου
καὶ θεράπευε.

LXXI. Pepli acetabulum exhibe, et superbibendum
parvum Atticum rotundum vinum dulce, aquosum, vel
contere, adfusa aqua, et cola: mulsam dilutam e favis para-
dein farinam subige, et melle tam. Peplum collige et reconde
cocto adfuso placentam para, et cura.
quam hydropicis edendam

ADNOTATIO

AD

LIBRUM HIPPOCRATIS

DE VICTUS RATIONE IN MORBIS ACUTIS.

the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the

the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the

the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the

the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the

the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the

the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the
the first of the series of the

ADNOTATIO

AD

LIBRUM HIPPOCRATIS

DE VICTUS RATIONE IN MORBIS ACUTIS.

§ 1.

‘Ιππ. περὶ διαίτης ὀξέων.] — Verbulo monendum de variis huius libri inscriptionibus. Audit liber noster περὶ διαίτης apud Gal. in comm. in lib. Hipp. de Humoribus vol. XVI. pag. 169. Ed. Kühn. et apud Athen. II. 45. e. f. conf. inscriptiones quas nuperimus editor Hipp. vol. II. p. 224 e MSS. Bibl. Regiae hausit. Huc spectant Coel. Aurel. verba e lib. II. de m. acutis cap. 29.: « Hippocrates vero libro regulari, quem *diaeteticum* vocavit.” Perperam enim Grunerus et Sprengelius hunc librum diaeteticum interiisse crediderunt, qua de re monuit Littréus vol. I. p. 183.: erroris tamen origo repetenda ex Ammani notula ad Coel. Aur. l. l. Vulgata in huius libri Edd. inscriptio est περὶ διαίτης ὀξέων, quam habet Gal. lib. III de Alim. fac. vol. VI. p. 743., ubi hic titulus a Pergameno prae aliis duobus praefertur, quod itidem fit in comm. p. 452. adpositis rationibus. Conf. comm. Gal. in lib. de Humor. p. 195. Steph. Athen. ad Aph.

3. I. Nomen *περὶ διαίτης ὀξέων νοσημάτων* habetur comm. Gal. in lib. de Humor. p. 460. et initio comm. in h. l. ipsum. Apud Athen. lib. II. l. I. *περὶ ὀξέων νοσημάτων* ab aliis appellatum esse legimus. Frequens est inscriptio *πρὸς τὰς Κνιδίας γνώμας*: cf. Gal. lib. III. de diff. respir. vol. VII. p. 891., Athen. l. I., Cael. Aurel. m. acut. III. 4. 8., m. chron. III. 8. IV. 3. *Πρὸς τὰς Κνιδίας δόξας* audit apud Pollucem X. 23. Cael. Aurel. *librum sententiarum* vocat II. 10. m. acut.: quippe paulo inferius verba citat ex additamentis spuriiis. *Περὶ πτισάνης* nomine nuncupatur ab Erotiano, tum in recensione librorum Hippocrateorum, ubi hunc nostrum ad *τὰ διαιτητικὰ* refert, tum in voce *ξυνιέναι*, quam ex h. l. citat. vid. Cael. Aur. m. acut. I. 12. II. 19. Eandem inscriptionem spectant Plin. hist. nat. XVIII. 15. Gal. lib. III. de alim. fac. vol. VI. p. 742. Athen. l. I. Foësius Rufo Ephesio tribuit inscriptionem *πρὸς τὰς Κνιδίας γνώμας* in huius scripto *περὶ ἄνθρ. μορίων*: verum festinando lapsus videtur vir praestantissimus: respicit enim locum, qui habetur p. 30. Ed. Goup., ubi verba ex ipsis sententiis Cnidiis citantur, quae mox proferemus. — Probabile est, quod Gal. voluit, alios ad aliam libri partem attendentes varia libro nomina indidisse, quorum nullum ab ipso Hipp. profectum esse puto.

[*οἱ συγγραψαντες τὰς Κνιδίας καλεομένας γνώμας.*] — Cnidae istae sententiae a Gal. comm. ad Epid. VI. p. 886. vol. XVIIa. Ed. Kühn, ad Euryphontem auctorem referuntur. Animadversione tamen dignum censeo Hipp. tum h. l. tum inferius, verbis *οἱ μέντοι ὕστερον ἐπιδιασκευάσαντες*, de pluribus uno auctoribus loqui. Quod ita accipiendum videtur, ut hoc libro

Asclepiadarum Cnidiorum medica praecepta tradita sint ab Euryphonte, adeo ut hic libri auctor habitus sit, licet re ipsa plures Cnidii ad materiem colligendam et amplificandam symbolam contulerint. Ceterum Euryphonta unum fuisse existimo τῶν ὕστερον ἐπιδιασκευασάντων, quorum placita magis ἱητρικὰ videbantur Hippocrati, ita ut maxime antiquorum rerum quarundam ignorantiam reprehendat. Eurypho autem Hippocratis fuit aequalis, certe cum hoc eodem tempore vixit, quod vel e Platonis Comici loco apud Gal. comm. ad Aph. 42. VI. constat. Operae pretium facturus mihi videor proferendo et emendando tria, quae mihi innotuerunt sententiarum Cnidiarum fragmenta.

Primum habetur apud Gal. I. I. e comm. ad Ep. VI.: εἴρηται γε μὴν ἢ πέμφιξ καὶ ταῖς ἰδίαις (lege Κνιδίαις cum interprete Latino et Fabr. Bibl. Gr. III. p. 573. Ed. ant.) γνώμαις, ἃς εἰς Ἐυρυφῶντα τὸν καὶ (dele καὶ) ἱατρὸν ἀναφέρουσι κατὰ τήνδε τὴν λέξιν· Οὐρέει ὀλίγον ἐκάστοτε καὶ κᾶει, καὶ ἐφίσταται πέμφιξ, οἶον ἐλαίου χλωρῆς, ὥσπερ ἀράχνιον. — Animadvertamus Ionismum οὐρέει Atticumque κᾶει.

Alterum fragmentum legitur ibid. p. 888: τοὺς τοιούτους πυρετοὺς Εὐρυφῶν ὀνομάζει πελιάς γράφων ὧδε· Πελιάς πυρετὸς ἴσχει καὶ βρεγμὸς ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε καὶ τὴν κεφαλὴν ἀλγέει, καὶ τὰ σπλάγχνα ὀδύνη ἴσχει, καὶ ἐμέει χολήν, καὶ ὅταν ὀδύνη ἔχῃ, ἐνορᾶν οὐ δύναται, ὅτι βαρύνεται καὶ ἡ γαστήρ ξηρὴ γίνεται καὶ ὁ χρῶς πέλιος ἅπας, καὶ τὰ χεῖλεα οἷά περ μόρα τρώξαντι καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ λευκὰ πέλια, καὶ ἐξορᾷ, ὥσπερ ἀπαγχόμενος, ὅτε δὲ ἤσσον τοῦτο πάσχει καὶ μεταβάλλει πολλάκις. Primum autem teneamus locum translatum

esse in lib. II. de Morbis Hipp. p. 485. ed. Foësius, qua de re tum hic ad librum istum monet, tum Gal. I. I. Iam vero in Gal. Ed. Basil. alterum illud *πελιάς* scribitur *πελίας*, quo modo utroque loco scribendum iudico. Apud Greg. Cor. p. 288. in adn. habetur vocabulum Doricum *πελία*, vulgo *πελίωμα*, itaque habebimus *πελία* et *πελίας*, sicuti *ταμία* et *ταμίας*. Cf. Ind. in Pind. Ed. Dissen. Dein pone alterum *πελίας* distinguo ad hunc modum: *πελίας* • *πυρετός ἴσχει κ. τ. λ.*; auctor enim libri de morbis: *πελίη νοῦσος. πυρετός ἴσχει κ. τ. λ.* Pro *βρεγμός* in lib. de morbis: *καὶ φρίξ*, verum neutrum placet: huius libri lectio corrupta est: fertur enim: *πυρετός ἴσχει ξηρός καὶ φρίξ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε*; iam vero in Sententiarum Cnidiarum loco huius *ξηρός* nullum apparet vestigium, ita ut e seqq. perperam huc retractum atque ita repetitum videatur: nec vero placet *βρεγμός* fragmenti nostri, verum utroque loco requiro *πυρετός ἴσχει καὶ βρυγμός ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε*: vid. Foës. Oecon. Hipp. in voce *βρυγμός*, ubi plures eiusmodi formulas e libris de Morbis et Morbis mulierum adfert, quos e schola Cnidia profectos esse mox demonstrabo. Observemus eandem rem diverso nomine a Cois et Cnidiis significari: Cnidii *βρύκειν* et *βρυγμός*, Coi *ὀδόντας συνερίζειν, ἢ πρίειν*, cf. Coac. 235. cum consimili loco Prognostici. et *ὀδόντων πρίσις* Prorrh. I. 48. Ad *ἐξορᾶν* cf. Oecon. Hipp. — Schneid. hoc cum *ἐξόφθαλμος εἶναι* componit. Denique pro *ὅτε δέ* legendum *ὅτε δε κ. τ. λ.* — Notemus Ionica *ἀλγέει, ἐμέει, χείλεα*.

Tertium tandem reperitur apud Rufum Ephes. *περὶ ὀνομασίας τῶν τοῦ ἀνθρώπου μορίων*: ubi p. 30. Ed. Goup. s. p. 40. Ed. Clinchio; *τοῦτο ἄρα ἦν τὸ ἐν ταῖς*

Κνιδίαις γνώμαις γεγραμμένον. ἐὰν δὲ νεφροῖτις ἔχη, σημεῖα τάδε, ἐὰν οὐρῇ παχὺ, πυῶδες, καὶ ὀδύναι ἔχουσιν ὥς τε τὴν ὀσφὺν καὶ τοὺς κενεῶνας, καὶ τοὺς βουβῶνας καὶ τὸ ἐπείσιον, τότε δὲ καὶ ἐς τὰς ἀλώπεκας. In his alterum illud ἐὰν vitiosae repetitioni prioris deberi existimo, adeo ut legam: σημεῖα τάδε· οὐρέεσ παχὺ κ. τ. λ. — Pro ὥς τε malim ἔς τε: mox enim ἐς τὰς ἀλώπεκας, quo loco τότε in τοτὲ mutandum. — Haec hactenus.

πάσχουσι οἱ κάμνοντες.] Gal. Ed. Bas. h. l. πάσχουσι, idemque ex uno MS. h. l. adnotat nuperrimus editor: in universum MSS. ν ἐφελκυστικὸν addunt, saepe etiam ante consonantem; omissae huius litterae perpauca sunt exempla, non prorsus deficiunt tamen. De re minuta licet pauca haec dicam: obsequendum iudico in edendis libris germanis Hippocratis legi, qua Iones hac littera non usi esse dicuntur: cf. Gramm. August. ad calcem Greg. Cor. p. 669. recentiores Grammaticos: Buttman § 26. p. 92. Matth. § 41. Ipsos auctores inspicientes videamus de Herodoto Schweigh. varr. lectt. initio p. 6. Aretaei Edd. hanc litteram non habent, sed in sex, quos contuli, huius auctoris libris MSS. Regiis vix decies in singulis omissa est, ita ut editores a Goup. inde illam deleverint. — Adponitur in libello spurio Herodoti de vita Homeri, itemque in libello de Dea Syria, qui inter Luciani scripta circumfertur, et Arriani Hist. Indica. At vero hi longe recentioris sunt aevi, quam Herodotus et Hipp., qui Ionica dialecto tanquam patrio sermone usi sunt, quod illi non fecerunt, verum eam ex Herodoto, Hippocrate, Epicis sibi compararunt. — Iam vero patet multos ex Hipp. evanuisse Ionismos, librosque

divini senis antiquitus pessime habitos esse, cum aliis commistos, interpolatos, vocabula antiqua e textu eiecta, invecta nova. Itaque quí in rebus tam minutis fidem adhibebo codd.? quorum, quem novimus, antiquissimus et praestantissimus seculo decimo scriptus est, isque duo modo Hippocratis ipsius scripta complectitur, hoc de Victu acut. et Lib. Ep. I. Ceterum Coacas praen., quarum varr. lectt. ab editore nuperimo ea, qua in hac re versatur diligentia, optime de nostro auctore merito, avide exspectamus. Me iudice haec res a librariis tota pendet; a quibus apud nostrum antiquissimo iam tempore invectam hanc litteram existimo. Recentiorum librariorum v. c. est, quod observo in textu Aphorismorum, quem cum scholiis Theophili et Damascii edidit Dietzius, ubi *ν ἐφελκυστικὸν* ante adspiratam constanter fere omittitur: qua de re vide Dorvill. ad Char. p. 156.

καὶ ὁκοίως ἔνια ἀπέβαινε αὐτέων.] Imperfectum *ἀπέβαινε* h. l. eo sensu ponitur, quo rem saepius fieri solitam significat: simili modo mox *ὅτι . . . ὀλίγοις . . . τοῖσι ἀκέεσι ἐχρέοντο* et in Progn. p. 39. vs. 54. Foës.: *καὶ τὴν ὥρην ἥνπερ καὶ ὑγιαίνουντι ὑπεχώρει.* Cf. Hom. Il. I. 218. et de hoc loco Herm. ad Vig. p. 904. idemque ibid. p. 746.

ὁκόσα δὲ προκαταμαθεῖν χρὴ τὸν ἰητρὸν, μὴ λέγοντος τοῦ κάμνοντος, τουτέων τὰ πούλλα παρεῖται.] Ad Aoristum *προκαταμαθεῖν* confero locum e fine Prognostici: *χρὴ δὲ τὸν μέλλοντα ὀρθῶς προγινώσκειν τοὺς περιεσομένους . . . τὰ σημεῖα ἐκμανθάνοντα πάντα δύνασθαι κρίνειν, λογιζόμενον κ. τ. λ.* — Corrigendum arbitror *ἐκμαθόντα*. Ad res ipsas quod attinet ex h. l. lucem accipit initium Prognostici: *προγινώσκων γὰρ*

καὶ προλέγων παρὰ τοῖσι νοσέουσι τὰ τε παρεόντα καὶ τὰ προγεγονότα καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, in quibus quid sit προγινώσκειν καὶ προλέγειν τὰ παρεόντα καὶ τὰ προγεγονότα vix intelligis, nisi e loco nostro explices, praedicere atque adeo praenovisse antequam ex alio audiveris: quod si fieri non possit, tum demum interrogandum esse aegrotantem docet in Progn. loco de signis e facie: ἤν μὲν οὖν ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου τὸ πρόσωπον τοιοῦτον ᾗ, καὶ μήπω οἶόν τε ᾗ τοῖσι ἄλλοισι σημείοισι ξυντεκμαίρεσθαι, ἐπανερέσθαι χρὴ μὴ ἡγρύνῃσιν ὁ ἄνθρωπος.

§ 2.

ὁκόταν δὲ ἐς τέκμαρσιν λέγεται ὡς χρὴ ἕκαστα ἰη-
τρεῦειν.] — Alia est huius loci lectio a Gal. in comm.
tradita et in nonnullis codd. etiam hodie obvia ἢ ὡς
χρὴ κ. τ. λ. — Hanc quidem lect. in multis iisque fide
dignis MSS. suae aetatis reperisse se testatur Gal. in
comm., additque: οἱ δ' οὕτω γράφοντες τέκμαρσιν
μὲν τὴν διάγνωσιν τε καὶ τὴν πρόγνωσιν ἀκούουσιν. τὸ
δὲ ὡς χρὴ ἕκαστα ἰητρεῦειν τὴν θεραπείαν, οὐ
βουλόμενοι ταύτην περιέχεσθαι ἐν τῷ τῆς τεκμάρσεως
ὀνόματι. Ni fallor in hisce iterum exemplum habemus
quam parum accurate veteres illi in horum scriptorum
interpretatione sint versati; nam si lectio illa, qua ἡ
additur, id indicaret, quod Gal. innuit, Hipp., ut
puto, dedisset ὁκόταν δὲ περὶ τεκμάρσιος λέγεται, (forte
etiam λέγωσι) ἢ ὡς χρὴ κ. τ. λ.: — certe praepositio-
nem ἐς ita non posuisset, me iudice: itaque sola vera
lectio est, quam cum plurimis Edd. exhibeo: in qua
ἐς denotat quod attinet ad, cf. Vig. p. 592. Matth.

Gr. Gr. p 144. — Inepti sunt Günzius et hunc secutus Mackius corrigentes *όκόσα δὲ ἄν ἐς κ. τ. λ.* — De arcto τέκμαρσιν inter et curationem nexu apud nostrum iudicare poteris e fine Sect. II. lib. Epid. III. *εἰδότε περὶ τούτων ἐστὶ εἰδέναι οὓς καὶ ὅτε καὶ ὥς χρὴ διαιτᾶν.*

ἢ ὥς κείνοι.] κείνοι dat codex unus, sed vetustissimus, Littrei: nolui Ionismum negligere: h. l. unus tantum cod. servavit antiquam scripturam, in quo recentior manus iam *ἐκείνοι* emendavit: plura, modo attendamus, observabimus exempla quae simili modo in aliis manifesta veteris scripturae vestigia referunt. Cf. ad *κείνοι* § 44. partis spuriae. Ad res ipsas, quod attinet, non miror Hippocratem in multis *ἐτεροίως γινώσκειν* quam Cnidii fecerunt, in morbis curandis. Mirum quid certe narrat Gal. de optima secta cap. 10.: *κατὰ τοιοῦτον δὴ τινὰ λόγον οἱ Κνιδιοκοὶ ἰατροὶ τοὺς ἐν πνεύμονι πύον ἔχοντας θεραπεύειν ἐπειρῶντο τῇ τοῦ ὁμοίου μεταβάσει χρώμενοι. ἐπεὶ γὰρ πᾶν τὸ ἐν πνεύμονι ὑπαρχον διὰ βηχὸς ἀναφέρεται, ἐξέλκοντες τὴν γλῶτταν ἐνίεσάν τι εἰς τὴν ἀρτηρίαν ὑγρὸν, τὸ σφοδρὰν βῆχα κινῆσαι δυνάμενον, ἵνα διὰ τῆς ὁμοιότητος τοῦ συμπτώματος ἀνενεχθῇ τὸ πύον.* — Malim h. l. τὸ ante σφοδρὰν abesset, tum *ἀνενεχθείη* desidero. — Videmus ceterum rudem curationem, falso nitentem analogismo.

φάρμακα ἐλατήρια διδόναι καὶ ὀρρὸν καὶ γάλα τὴν ὥρην πιπίσκειν.] — Locus hicce perdignus est, qui accuratius tractetur: ac primum quidem notandum haec, quae subnotavi, verba in libris quibusdam Hippocratis, si Dis placet, saepius esse obvia. — Lib. de Locis in homine p. 130. *φάρμακον δὲ πῖσαι ἐλα-*

τήριον (seqq. omnia ex Ed. Kühnii vol. II. cito) Lib. de int. aff p. 495. πῖσαι ἐλατήριοι. Lib. de Nat. mul. p. 575. φάρμακον χρὴ πῖσαι κάτω ἐλατήριοι, ibid. p. 577. 582. φάρμακον χρὴ πῖσαι ἐλατήριοι. Lib. II. de morbis mul. p. 791. φάρμακον χρὴ πῖσαι κάτω ἐλατήριοι p. 817. φάρμακον χρὴ πῖσαι ἐλατήριοι. — In his notatu digna sunt loca duo, ubi legimus φάρμακον ἐλατήριοι κάτω, quippe innumera sunt alia, ubi obvia formula: φάρμακον πιπίσκειν κάτω, et φ. πῖσαι κάτω et φ. δίδοναι κάτω, aliaque ubi κάτω non adponitur. Has autem formulas recentiori aetate priscae illi substitutas esse puto in libris laudatis. Ad alteram formulae partem de seri et lactis potione cf. lib. II. de morbis p. 282.: καὶ τὴν ὥρην ὄνου γάλα, ἢ ὀρρόν πιπίσκων φάρμακον προσπῖσαι p. 290.: τοῦτον φάρμακον πιπίσκειν θαμὰ καὶ ὀρρόν καὶ γάλα τὴν ὥρην. Lib. de int. aff. p. 435.: πινέτω δὲ καὶ γάλα βοῶς καὶ αἶγός τὴν ὥρην p. 439. eadem formula p. 453. καὶ τὴν ὥρην γαλακτοποτεέτω p. 456. καὶ τὴν ὥρην ὀρρόποτεέτω καὶ γαλακτοποτεέτω cf. p. 502. 506. 510. — Vel ex his solis effeceris Hippocratem loco nostro ironice Cnidios suis ipsorum verbis perstringere: qua in re notandum divinum senem formulam citare e priori illa sententiarum Cnidiarum editione. Id autem re vera illum fecisse extra omnem ponitur dubitationem collato loco e lib. II. de morbis, de quo paulo superius ad § 1. monuimus, et quem ex ipsis sententiis Cnidiis desumptum esse vidimus. Ibi enim in morbi illius πελίου curatione: τοῦτον φάρμακον πιπίσκειν καὶ ἄνω καὶ κάτω καὶ ὀρρόν τὴν ὥραν καὶ γάλα ὄνου πιπίσκειν. — Verum inde simul patet longe verosimillimum esse libros, in quibus formulae istae tam saepe leguntur, medicos

Cnidios auctores habere, quod antiquiores criticos post instauratas litteras non latuit, et re vera probe tenendum in iudicio de illis ferendo: nunc rem notasse nobis sufficit. E locis adlatis constat lect. *τὴν ὥρην*, quam Gal. et cod. vetustissimus praebent, prae altera *ἐς τὴν ὥρην* esse praeferendam: lib. II. de morbis p. 223. exponitur: *ἢν ὥρην ἔη τοῦ ἔτους*.

De vocabulo *ἐλατήριον* vid. Oecon. Hipp. in voce, tum Koen. ad Greg. Cor. p. 563. Notemus Hippocratem infra *ὑπήλατα* vocare, quae Cnidiis *ἐλατήρια*. Quod ad *πιπίσκειν* videmus vocem Cnidiis familiarem esse: Erot. aliique illum secuti exponunt *ποτίζειν*. Dicitur *πιπίσκειν τινά τι* lib. II. de Morbis p. 270. 286. 290.: *τοῦτον φάρμακον πιπίσκειν*. Et *πιπίσκειν τινί τι* Lib. de Morbis mulierum I. p. 688. *εἰσὶ δέ τινες, οἱ ταύτησι κεφαλὴν ἀλγεούσῃσι πιπίσκουσι γάλα*. — Adverte- runt me duo loci, alter e lib. de Nat. mul. p. 593.: *πιπίσκειν δὲ δίδου τὸν κάρπον τοῦ μαράθρου*; alterque p. 775. lib. II. de Morbis mulierum: *ταῦτα ἐν οἴνῳ στρυ- φνῶ διδόναι πιπίσκειν*. Utroque enim illud *δίδου* et *διδόναι* abundat; forte *πίνειν δίδου* et *διδόναι πίνειν* scribendum: forte etiam relinquendum in textu, in- dicio negligentiae recentiorum in his libris redigendis in eam, qua nunc eos possidemus, formam. Alius certe locus emendandus p. 247. lib. II. de Morbis, ubi *καὶ ἢν μὲν σπληνώδης ἔη, ὄνου γάλα ἢ ὀρρόν μετὰπισον* p. 270. rectius *ἢν μὴ σπληνώδης ἢ φύσει*, itemque lib. II. de Morbis mul.: *καὶ μεταπιπίσκειν γάλα ὄνου, ἢ ὀρρόν, ἢν μὴ σπληνώδης ἢ ἀπὸ γενέσιος*.

§ 3.

πολὺ ἂν ἀξιώτερα ἐπαίνου ἦν, ὅτι ὀλίγα ἔόντα αὐ-
τάρκεα ἐστί.] Quae nonnullorum codicum est lectio,
ἔτι ἂν ἀξιώτερα ἐπαίνου ἦν, probata et recepta a Lin-
dano et Littréo, ea ferri nullo modo potest. Recte
enim haberet, si antea laude digni quid ab Hipp. de
Cnidiis traditum esset: nunc vero sensu idoneo pror-
sus caret. Nec vero nuperrimus editor vertendo eam
expressit: habet enim: « ils seraient d'autant plus
dignes de louanges que le nombre en est petit et que
pourtant ils rempliraient leur objet:” quod quomodo
e Graecis illis eliciatur perspicere non valeo. Plene
dixisset Hipp.: πολὺ ἂν ἀξιώτερα ἐπαίνου ἦν, ἢ ψόγου.
Ortum illius ἔτι e cod. Voss. lect. optime intelli-
mus, in quo ἀναξιώτερα habemus, librario rem non
capiante. Cum verbis ὅτι — ἐστί comparo locum e
lib. de Affectionibus p. 417.: ἐς ὑγείην ἄριστα, ὅσα
ὀλίγιστα ἔόντα αὐτάρκεα ἐστί καὶ λιμοῦ καὶ δίψης ἄκος
εἶναι.

νῦν δὲ οὐκ οὕτως ἔχει.] Aldina nostri Editio οὐκ:
cet. οὐχ: nolui Ionismum negligere: § 17. οὐκ ἠκιστα
dat cod. vetustissimus, idemque § 20 praebent Edd.
Bas. et Merc. — Littreus p. 495. vol. I. ex Epid. I et III.
citatur οὐκ ἡμοῦρῳ ἄγῃσεν, οὐκ ὑπέστρεψεν et οὐκ ὑπνώσε. —
Ceterum hunc sermonis Ionici usum in nostro non
agnoscit; exempla vero ab ipso prolata librariorum
erroribus deberi affirmat. — Mihi verosimilius videtur
librariorum culpa talia neglecta esse: nam in aliis si-
milibus eiusdem rei vestigia reperio. Ita in Progn.
p. 142. ed. Littr. ἀλλ’ αὐτῆς καθ’ ἐωυτῆς: cod. vero

Med. et Corn. apud Mackium κατ'έωντῃ: Dativus non ferendus, sed Ionismus veteris videtur scripturae. Aph. I. 4. ἀφιγμέναι. In textu vero scholiorum ἀπιγμέναι vol. II. p. 162. — Perpauci sunt Ionismi, quorum vestigia reperias nulla: mihi librariorum incuria evanuisse videntur; plura vestigia alia praebebunt, puto, MSS. nondum collata; itaque temerarium arbitror veteris linguae usum non agnoscere et e libris Hippocratis eiicere.

καίτοι μέγα τοῦτο παρῆκαν] — Accipiendum καὶ τοῦτο καίτοι μέγα τι ὃν παρῆκαν. Maxime requiro καίτοι in Progn. loco p. 138. Ed. Littreó: φῦσαν δὲ ἄνευ ψόφου καὶ περδῆσιος διεξιέναι ἄριστον • κρέσσον δὲ καὶ ξὺν ψόφῳ διελθεῖν ἢ αὐτοῦ ἀνειλέεσθαι • καὶ οὕτω διελθοῦσα σημαίνει ἢ πονέειν τι τὸν ἄνθρωπον, ἢ παραφρονέειν κ. τ. λ. — In hisce omnino recipienda Cod. Med. lectio καίτοι καὶ οὕτω διελθοῦσα, quod vel Coaca 495. docet: καὶ οὕτω enim sensu idoneo caret. Nec vero probo loci initio ἄνευ ψόφου καὶ περδ. — malim abesset καὶ, sicuti in Coaca laudata: mox enim solius ψόφου fit mentio verbis κρέσσον δὲ καὶ ξὺν ψόφῳ. — In edendis Praenotionibus Coacis, Prorrh. I. et Prognostico loca consimilia continuo secum invicem sunt conferenda. Communis quaedam horum librorum, nisi integrorum, certe magnae eorum partis origo, ita ut corruptelae ratio hoc modo facile appareat. — Collatio diligentior me docuit Prognosticum pessime habitum esse antiquitus, quod quum operae pretium sit novisse exemplo probabo: p. 122. Ed. Littreó: πνεῦμα δὲ πυκνὸν μὲν ἐὼν πόνον σημαίνει ἢ φλεγμονὴν ἐν τοῖσι ὑπὲρ τῶν φρενῶν χωρίοισι • μέγα δὲ ἀναπνεόμενον καὶ διὰ πολλοῦ χρόνου παραφροσύνην δη-

λοῖ. — Antithesis ipsa iam efficit ut requiramus πνεῦμα δὲ πυκνὸν μὲν ἔον καὶ σμικρὸν, verum id ipsum dat Coaca 260, unde editor recipere debuisset, vel certe de eo monere: iam vero codd. nihil eiusmodi prae-
bent, nec vero addit Gal. in comm. ad Epid. I. p. 384 vs. 30. Gal. Bas., nec p. 435. vs. 6. quin imo lib. III. περὶ δυσπνοίας in Ed. Bas. p. 190. 191. af-
firmat consulto Hipp. haec verba omisisse, ubi vide contortam et longe quaesitam Galeni interpretationem. Patet inde iam ante Galeni tempora eiusmodi loca esse mutilata, ita ut omni opera enitendum sit, ut quae e Coacis emendare liceat, restituamus, et ratione in-
versa has ex illo.

τὰς μέντοι πολυτροπίας — οὐκ ὀρθῶς ἔγραψαν.] — Alia est Galeni lectio οὐκ ἡγνόουν. ἔνιοι δὲ τοὺς ἀρι-
θμοὺς κ. τ. λ. — Optimus cod. οὐκ ἡγνόουν ἔνιοι. τοὺς δ' ἀριθμοὺς κ. τ. λ. quem secutus sum. — Τοὺς δ' ἀρι-
θμοὺς ἐκάστου τῶν νοσημάτων σάφα φράζειν ἐθέλοντες, de specierum numero in singulis morbis facile intelli-
gitur. — Erotianus ἀριθμοὺς, τὰ ὀνόματα οὕτω καλεῖ. Miror viri interpretationem: neque enim ἀριθμὸς si-
gnificat ὄνομα. Quid Hipp. voluerit tum sponte intelli-
gimus, tum constat e Gal. ad lib. περὶ τροφῆς p. 363. XV. Ed. Kühn. ἦν ἐπὶ τοῦ τῶν νοσημάτων ἀριθμοῦ ζήτησις παρὰ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἰατροῖς. εἶπον γάρ τινες ἑπτὰ τὰ πάντα εἶναι αὐτά • ἄλλοι δὲ ἐλάττω τού-
των, ἢ πλείω. ἄλλοι δὲ ὡς οἱ ἀπὸ Κνίδου τὸν τῶν μο-
ρίων τοῦ σώματος ἀριθμὸν τῆς νόσου προσέγραψαν, ὡς εἶναι τῆς χολῆς νόσους ἑπτὰ • τῆς δὲ κύστεως ιβ'. νε-
φρῶν δὲ δ' • τοῦ μηροῦ δὲ β' • τοῦ ποδὸς ε'. ὡς καὶ στραγγουρίας τέσσαρας, τετάνους τρεῖς, ἰκτέρους δ', καὶ φθίσεις γ', καὶ κυνάγχας πολλὰς, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν

τρόπον τὰς τῶν ἐντέρων διαθέσεις πολλάς. ὅπερ οὔτε ἀληθές, οὔτε ἀναγκαῖόν ἐστι. Scripsit tamen Galenus, nī fallor, ἄλλοι δὲ ὡς οἱ ἀπὸ Κνίδου τῷ μορίῳ τοῦ σώματος τὸν ἀριθμὸν τῆς νόσου προσέγραψαν. — Verum cum h. l. conferendus comm. Galeni ad verba nostra, cuius ecce partem describo. Εἶπεν ὀλίγον ἔμπροσθεν ὅτι κατ' ἀρχὰς εὐθέως ἔγραψαν οἱ ἀπὸ Κνίδου ἰατροὶ περὶ νοσημάτων περαιτέρω τοῦ προσήκοντος, χολῆς νοῦσοι ζ', κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ κατωτέρω πάλιν ἀπὸ τῆς κύστεως νοῦσοι β', καὶ πάλιν ἔτι κατωτέρω νεφρῶν νοσήματα δ', καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν ἀπὸ τῆς κύστεως νοῦσοι στραγγουριῶν δ', εἶτα πάλιν ἐφεξῆς τέτανοι γ'· καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἵκτεροι δ'. εἶτα μετὰ τοῦτο φθίσιες γ'. εἰς γὰρ τὰς τῶν σωμάτων ποικιλίας ἔβλεπον ὑπὸ πολλῶν αἰτιῶν ἐξαλλασσόμενας, παρέντες σκοπεῖσθαι τῶν διαθέσεων τὴν ταυτότητα. — Locus vitiis scripturae scatet. Ac primum quidem e Chartierii MS. εἶπον legendum: respicit enim Gal. verba sua ad ῥῆσιν superiorem adscripta: tum vero requiro περὶ νοσημάτων διαφορᾶς, vel πολυτροπίας vel simile quid. — Porro verba χολῆς νοῦσοι ζ' usque ad φθίσιες γ' interpolata esse puto, nullo modo enim consentiunt cum seqq.: εἰς γὰρ τὰς τῶν σωμάτων ποικιλίας ἔβλεπον, quippe recensentur diversae species in variis corporis partibus, non diversitates a vario corporis habitu petitae: in his verbis ipsis autem ista, καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν ἀπὸ τῆς κύστεως νοῦσοι στραγγουριῶν δ', pessime habent: ad νοῦσοι usque e praegressis sunt repetita, ita ut pro his omnibus legendum sit στραγγουρίαι δ'. — Itaque ego Gal. comm. ita lego: εἶπον ὀλίγον ἔμπροσθεν ὅτι κατ' ἀρχὰς εὐθέως ἔγραψαν οἱ ἀπὸ Κνίδου ἰατροὶ περὶ νοσημάτων διαφορᾶς περαιτέρω

τοῦ προσήκοντος· εἰς γὰρ τὰς τῶν σωμάτων ποικιλίας
ἐβλεπον κ. τ. λ. — Haec hactenus. Sed nefas profecto
silentio praeterire Aretaei locum p. 100. c. Ed. L. B.
ἦν ὧν μὴ πάντα κωλύη, ἕξις, ἡλικίη, ὥρη, ἀψυχίη
τοῦ ἀνθρώπου, τάμνειν φλέβα· κῆν πολλὰ κωλύη, εἰς
δέ τις ἀριθμὸς ἐπίκαιρος ἦ, ὁκοῖον γλῶσσα τρηχέη τε
καὶ μέλαινα. Locum se non intelligere fatetur Wigg;
quae vero adponit ab illo aliena sunt. Patet Are-
taeum, Hipp. ubivis imitantem, hic spectare locum
nostrum e lib. de Victu acutorum. Videmus illum
ἀριθμὸς eodem sumere sensu, quo σύμπτωμα poni
potuisset: — ita ut Aretaeus Hipp. verba accepisse
videatur τὰ δὲ συμπτώματα ἐκάστου τῶν νοσημάτων
σάφα φράζειν ἐθέλοντες. — Miror Erotianum et Are-
taeum veram verborum horum vim non rite perspe-
xisse.

μὴ γὰρ οὐκ εὐαρίθμητον εἶη, εἰ τουτέω τις σημανεῖται
τὴν τῶν καμνόντων νοῦσον, τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου δια-
φέρειν τι, μὴ τῶντὸ δὲ νοῦσημα δοκέειν εἶναι ἦν μὴ
τῶντὸ οὖνομα ἔχῃ.] Nolo oleum et operam perdere
in refellendis nuperrimi editoris erroribus in h. l. con-
stituendo et interpretando: veram lectionem restitui
eamque explicabo. Infinitivus τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου
διαφέρειν τι, μὴ τῶντὸ δὲ νοῦσημα δοκέειν εἶναι, ἦν
μὴ τῶντὸ οὖνομα ἔχῃ per epexegesisin praegresso τουτέω
additur: plene dixeris τῶ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου διαφέ-
ρειν κ. τ. λ. Sed eiusmodi articuli repetitionem vi-
tasse videtur Hippocrates, cf. Stallb. ad Platonis Polit.
p. 24. licet nostro loco forte facilius ferri posset,
modo MSS. darent, quam l. l. apud Platonem, quo-
niam nostro loco Dativus τῶ ponitur; sed etiamsi ferri
possit, non requiritur tamen; quod autem nonnulli codd.

pauciores habent τῷ ἑτέρῳ, id manifesto librariis debetur. Falso Editor Gallicus p. 228. « Si on met τὸ l'Infinitif sera regi par εὐαρίθμητον. » — Optime intelliguntur postrema, μὴ τὸντὸ δὲ νόσημα δοκέειν εἶναι, ἢν μὴ τὸντὸ οὖνομα ἔχῃ, ex iis, quae de Cnidiis hucusque dixit: nimis multiplicem fecere morborum divisionem, hinc nomina nimis multa, ita ut eundem morbum parum recte duobus v. c. nominibus appellerent, quum exigui quid alter casus ab altero distaret: quapropter recte Hipp. monet eum errare, qui putet non eundem esse morbum, nisi Cnidii eodem significant nomine. Frustra igitur in his emendandis operam consumsit editor nuperrimus. — Restat ut de minuta quadam re moneam: vulgo legitur τὸντὸν νόσημα, sed tamen τὸντὸ οὖνομα, unde effeci prius illud a seq. νόσημα originem traxisse: Herod. τὸντὸ, cf. Lex. Schweigh. Noster lib. de Cap. vuln. p. 901. Foësio vs 5. τὸντὸ. p. 903. vs. 13. τὸντὸν. item 904. vs. 1. — Ceterum in his adhuc expectandum, nondum in alterutram partem abire audeo.

§ 4.

ἐμοὶ δὲ ἀνδάνει μὲν ἐν πάσῃ τῇ τέχνῃ προσέχειν τὸν νόον.] — Sunt, qui τῇ omittunt, cod. unus Littréi et Vassaeus. — Forte etiam Galenus omisit: nimirum integra haec § citatur a Pergameno initio libri περὶ τῶν ἐπιδεσμῶν XVIIIa p. 768. Ed. K. ubi: ἐμοὶ δὲ ἀνδάνει μὲν πάσῃ τῇ τέχνῃ, quod non congruit cum Galeni verbis: οὐκ ἀσκόπως μοι δοκεῖ ὁ παλαιὸς Ἱπποκράτης ἐπιβλέψας τὰς ἄλλας τέχνας, ἀρχόμενος τῆς ἐν τῷ πράττειν καθαριότητος, ἐκπεφωνηκέναι. ἐμοὶ δὲ

ἄνδανει μὲν πάσῃ τῇ τέχνῃ προσέχειν τὸν νόον. — Medicis dicere liceat ἐν πάσῃ τῇ τέχνῃ h. l. esse *in universa medendi arte*, ἐν πάσῃ τέχνῃ vero *in omni arte quacumque*: unde patet apud Galenum initio libri περὶ ἐπιδεδυμένων delendum esse τῇ; omittitur etiam in textu Galenico libri de V. ac. Illic autem locum memoriter citare videtur.

καὶ γὰρ ὁκόσα ἔργα καλῶς δὴ ἤκει καὶ ὀρθῶς, καλῶς ἕκαστα χρὴ ποιεῖν καὶ ὀρθῶς.] Vulgata in plurimis Edd. huius loci lectio est καὶ γὰρ ὁκόσα ἔργα διήκει καλῶς, ἕκαστα χρὴ ποιεῖν καὶ ὀρθῶς: optimus cod. una cum aliis nonnullis nuperrimo editori prae-buit καὶ γὰρ ὁπόσα ἔργα καλῶς ἔχει ἢ ὀρθῶς, καλῶς ἕκαστα κ. τ. λ., quod recepit, servato Ionismo ὁκόσα. — Primum advertit in hisce ἔχει, quod glossema est Ionici ἤκει. cf. Greg. Cor. p. 497. et Schaeferum ad h. l. de Isocrateo τῶν γὰρ οὕτω διηκόντων διανοίας, quo loco Corayus διηκόντων pro simplici ἡκόντων poni existimavit, Schaeferus vero δὴ ἡκόντων emendavit, apposis aliis exemplis correctionis ex eodem genere: hoc ego duce δὴ ἤκει scripsi. — Vidi Bekkerum in Isocrate dedisse τῶν γὰρ οὕτω διοικούντων τὰς ἑαυτῶν διανοίας, quod nunc non curo, sed pergo ad reliqua. — Codicis lectio καλῶς . . ἢ ὀρθῶς propterea parum placet, quod haec arcte coniungenda videntur, ita ut καλῶς ad ἔργου elegantiam referatur, ὀρθῶς eo spectet, ut ne in operando erret medicus; hinc factum est, ut ἢ in καὶ mutaverim, quam emendationem suadet etiam sequens καλῶς ἕκαστα χρὴ ποιεῖν καὶ ὀρθῶς.

καὶ ὁκόσα ταχέως ἔργα, ταχέως] — Conf. locus e lib. περὶ ἰητροῦ p. 60. Ed. Kühn: ἐπὶ δὲ τῶν χειρουργιῶν ὅσαι διὰ τομῆς εἰσιν ἢ καύσιος τὸ ταχέως ἢ βραδέως

ὁμοίως ἐπαινεῖται. χρῆσις γάρ ἐστιν ἀμφοτέρων. ἐν οἷς μὲν γάρ ἐστι διὰ μιῆς τομῆς ἡ χειρουργία, χρὴ ποιέεσθαι ταχεῖαν τὴν διαίρεσιν κ. τ. λ. — Verum emendemus eiusdem de Medico libri initium: Τὸ μὲν γράμμα ἐστὶν ἰητροῦ προστασίη, παράγγελμα πῶς χρὴ κατασκευάζειν ἰητρεῖον. ἰητροῦ μὲν εἶναι προστασίην, ὁρῆν εὐχρως τε καὶ εὐσαρκος ἐσται πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ φύσιν. ἀξιοῦνται γάρ ὑπὸ τῶν πολλῶν οἱ μὴ εὖ διακείμενοι τὸ σῶμα οὕτως ὥς οὐδ' ἂν ἐτέρων ἐπιμεληθῆναι καλῶς. ἔπειτα περὶ αὐτῶν καθαίρειν ὥς ἔχειν ἐσθῆτι χρηστῇ καὶ κρίσμασιν εὐόδοις, ὁδμὴν ἔχουσιν ἀννυπόπτως πρὸς ἅπαντα. τοῦτο γάρ ἡδέως ἔχειν συμβαίνει τοὺς νοσέοντας. Miraris haec ita edi potuisse: initio adnotationem habemus in verbis: τὸ μὲν γράμμα ἐστὶν ἰητροῦ παράγγελμα πῶς χρὴ κατασκευάζειν ἰητρεῖον: haec ergo deleamus. Cetera hoc modo lego: Ἰητροῦ μὲν ἐστι προστασίη ὁρῆν εὐχρως τε καὶ εὐσαρκος πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ φύσιν. ἀξιοῦνται γάρ ὑπὸ τῶν πολλῶν οἱ μὴ εὖ διακείμενοι τὸ σῶμα οὐδ' ἂν ἐτέρων [δυνασθαι] ἐπιμεληθῆναι καλῶς. ἔπειτα πρέπει αὐτὸν καθαρίως ἔχειν ἐσθῆτί τε χρηστῇ καὶ κρίσμασιν εὐόδοις. πρὸς ἅπαντα ταῦτα γάρ ἡδέως ἔχειν συμβαίνει τοὺς νοσέοντας. — Corruptelae ratio rerum peritos non latebit, ita ut de uno illo ὁρῆν εὐχρως moneam: nempe non confundendum est cum dictione, qualis est λευκὸς ἰδεῖν, in qua ἰδεῖν transitivum est: loco enim nostro ὁρῆν intransitivum, sicuti in Libello de Dea Syr. p. 478. ἐς Διὰ πάντα ὁρῆ καὶ κεφαλὴν καὶ εἴματα καὶ ἔδρην.

καὶ ὅκόσα ἀνωδύνως διαχειρίζεται ὥς ἀνωδυνώτατα ποιέειν, καὶ τᾶλλα πάντα τὰ τοιουτότροπα διαφερόντως τῶν πέλας ἐπὶ τὸ βέλτιον ποιέειν χρὴ.] — Codd. διαχειρίζεσθαι, et Gal. δεῖ διαχειρίζεσθαι: neutrum feren-

um : infinitivus sine δεῖ a praegresso ἦκει pendere non potest, nec tamen est, quorsum ceterum referas : nec vero scripsit Hipp. ὁκόσα ἀνωδύνως δεῖ διαχειρίζεσθαι, ὡς ἀνωδυνώτατα ποιέειν, supra enim, ubi ab ὁκόσα καλῶς ἦκει orditur, nulla huius δεῖν fit mentio, tum vero languidum hoc et ineptum : verum est διαχειρίζεται, quod cum praesenti ἦκει adposite congruit : δεῖ e praepositione διὰ ortum videtur. Notemus Prognostici locum ubi διὰ perperam cum δὴ permutatum : p. 138 Littreo : τοὺς δὲ ἐκ τῶν ὑποχονδρίων πόνοους τε καὶ κυρτώματα, ἦν ἢ νεαρὰ καὶ μὴ ξὺν φλεγμονῇ, λύει βορβορυγμὸς ἐγγενόμενος ἐν τῷ ὑποχονδρίῳ, καὶ μάλιστα μὲν διεξιὼν ξὺν κόπρῳ τε καὶ οὖρῳ καὶ φύσῃ, ἦν δὲ μὴ, καὶ αὐτὸς δὴ περαιωθεὶς ὠφελέει· ὠφελέει δὲ καὶ ὑποκαταβάς ἐς τὰ κάτω χωρία. In his pro καὶ αὐτὸς δὴ περαιωθεὶς, Gal. καὶ αὐτὸς διαπεραιωθεὶς, quae Coacae consimilis 281. est lectio, ita ut vel hoc solum auctoritatem illi faciat : sed praeterea praepositio διὰ in verbis alvi excretionem indicantibus solennis : v. c. διαχωρέειν, διέρχεσθαι, διάδοσις κάτω, διεξιέναι, quod nostrum διαπεραιωθεὶς antecedit : — itaque καὶ αὐτὸς διαπεραιωθεὶς legendum, vel fortasse καὶ αὐτὸς δὴ διαπεραιωθεὶς, quod cum Prognostici oratione satis consentaneum. — In iis, quae sequuntur, proxime cohaerent verba διαφερόντως ἐπὶ τὸ βέλτιον, sicuti § seq. διαφέρων τι ἐπὶ τὸ βέλτιον. — Iidem igitur οἱ πέλας, qui mox οἱ ἄλλοι : apud Herodot. VII. 152. habemus τὰ τῶν πέλας, quibus opponuntur τὰ οἰκήϊα κακά. Apud Thucyd. II. 37. IV. 92. et Polyb. I. 84. οἱ πέλας de hostibus. Haec propterea moneo, quod Foës. *proximi* interpretatur.

§ 5.

μάλιστα δ' ἂν ἐπαινέσαιμι ἱητρον , ὅστις ἐν τοῖς^θ
ὀξέσι νοσήμασι , ᾧ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων κτεί-
νει , ἐν τουτέοισι διαφέρων τι τῶν ἄλλων εἴη ἐπὶ τὸ
βέλτιον.] — De ὅστις cum optativo cf. Lex. Herod.
Ad verba ᾧ τοὺς πλείστους κ. τ. λ. adpono locum e
lib. de Affect. p. 390. Kühn : τῶν νόσων σχεδόν τι
μάλιστα αἱ ὀξεῖαι καὶ ἀποκτείνουσι καὶ ἐπιπονώτατοί
εἰσι. — Respicit haec verba auctor Defin. med. p.
388. : ἢ ἐκ τοῦ Ἱπποκράτους ὃξὺ νόσημά ἐστιν , ὃ μέγα
καὶ ὀλέθριον ὃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων κτείνει.
Quo loco forte alterutrum ὃ delendum. Verba ἐν
τουτέοισι per epexegetin inferuntur , quum oratio in-
terpositis ᾧ — κτείνει quodammodo abrupta sit.

περιπνευμονίην.] Nuperrimum editorem recipere
video περιπλευμονίην , ita ut operae pretium facturus
mihi videar hac de re monendo : continua est apud
nostrum fluctuatio inter πλεύμων et πνεύμων , περι-
πλευμονίη et περιπνευμονίη , περιπλευμονικός et περι-
πνευμονικός : veteres Grammatici, Greg. Cor. p. 148.
Moeris p. 309. πλεύμων et λίτρον Atticum dicunt ;
quod olim ita acceperunt , ut veteribus Atticis has for-
mas per λ tribuerent , adeo ut Wessel. ad Herod. II.
86. 22. Ionicum habeat λίτρον , et Corayus etiam in
nostro formam per λ praeferat. vid. p. 127 et p. 146.
vol. I. Idem tamen p. 30. νίτρον in textu , quod
ergo eum fugisse videtur. — Brünck. ad Trachinias
vs. 567. πλεύμων recentioris Atticismi esse dicit , quem
sequitur Porson. ad Eur. Orest. vs. 271. Stallb. ad
Platonis Phileb. p. 50. Thiersch. Gr. Gr. p. 420. Cf.

Lobeck ad Phryn. p. 305., unde quo iure ita statuunt disces. — Observare me memini formam per πν in textu Hippocratis Galenico longe frequentissimam esse.

καὶ τὰ ἄλλα νοσήματα ὅκόσα τουτέων ἐχόμενά ἐστι, ὧν οἱ πυρετοὶ τὸ ἐπίπαν ξυνεχέες ἐόντες κτείνουσι.] — Animadverti fluctuationem in MSS. inter τὰ ἄλλα, τᾶλλα et τᾷλλα: difficile videtur, quid praeferendum sit statuere; τὰ ἄλλα profecto bene habet et tuto recipietur: τᾷλλα praetulerim prae τᾶλλα, non sequente nomine, auctore Thiersch. de dial. Herodoti p. 409. Gr. Gr. — Τινὸς ἔχουσθαι Herodoto etiam frequens de re alteri cuidam affini. — Quod ad verba ξυνεχέες ἐόντες κτείνουσι, horum duo postrema nuperrimus editor suppressit, quia in antiquissimo cod. deficiunt et omittuntur a Gal. lib. III. de Dyspnoea p. 195. Ed. Bas. — Tum etiam fecisse se dicit, propterea quod haec nostra inutilem referant repetitionem praegressorum ἃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων κτείνει. Quod iudicium, ut miror, ita probare nemo facile possit: supra τὰ ὀξέα νοσήματα τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων κτείνειν dixit Hipp.; h. l. vero quid in iis sit, quod mortem adferat, docet, nempe horum morborum πυρετοὶ τὸ ἐπίπαν ξυνεχέες ἐόντες: itaque ταυτολογίας accusare Hipp. non licet. Sed videmus divinum senem febrim a morbo acuto quodammodo cogitatione seiungere, quod itidem fit Lib. Epid. I. p. 672. Ed. Littré: εἰσὶ δὲ ὀξύταται μὲν καὶ μέγιστα καὶ χαλεπώταται νοῦσοι, καὶ θανατωδέσταται ἐν τῷ ξυνεχεῖ πυρετῷ, qui locus simul id efficit, ut eo certius verba perperam eiecta revocemus.

ὅκοταν γὰρ μὴ λοιμώδεος νοῦσου τρόπος τις κοινὸς

ἐπιδημήσῃ, ἀλλὰ σποράδες ἔωσι αἱ νοῦσοι καὶ μὴ παρα-
 πλήσιοι κ. τ. λ] — τρόπος h. l. morbi formam indi-
 cat, unde intelligitur vis vocabuli πολυτροπίας, quod
 § 3. legimus: — communi morborum epidemicorum
 formae opponuntur αἱ σποράδες νοῦσοι μὴ παραπλησίοι:
 itaque negatione μὴ carere plane nequeunt haec no-
 stra. Errat eam omittens editor nuperrimus, nam
 etiamsi Gal. μὴ non legisse videatur in MS., quo usus
 sit, id minime probat Hippocratem non dedisse
 quod abesse non potest, salvo sano sensu, et quod
 vel sine codd. auctoritate restitueris, ipseque adeo
 requirit Galenus, ceterum in re critica parum fide
 dignus. Postremum hoc propterea moneo, quod edi-
 tores saepe ad eum provocare memini, perinde ac si
 non in omni re Pergameni textui Hippocratico, eius-
 que de illo lato iudicio fidem adhibere nefas sit,
 quod quis non facile affirmet, qui viri ingenium et
 commentarios in Hipp. recte cognoverit, quorum ma-
 gnā partem festinanter composuit et ne editioni
 quidem destinavit, et in quibus non semel divini se-
 nis sententiam suae ipsius menti accommodat. For-
 mam σποράδες reieci; de ea dubitat Schneid. in Lex.
 σποράδες Erotianus legit et Galenus exponit in exegesi:
 saepissime confusa vidi terminationes in ες cum iis, quae
 in εες exeunt: v. c. in Aretaeo haud procul ab initio,
 ρεύματι ποταμοῦ ἀτενέες ἐνιδόντες: lege ἀτενές ἐνιδόν-
 τες, similiter in aliis plurimis apud hunc scriptorem:
 σποράδες Gal. etiam in comm. ad Ep. I. p. 346. in
 Ed. Bas.

§ 6.

οὐκ ἄρτα γινώσκουσι.] — De γινώσκειν, γιγνώσκειν, γίνεσθαι et γίγνεσθαι cf. Valck. ad Eurip. Phoen vs. 1396.: ubi vetus forma viro celeberrimo est γινώσκειν, γίγνεσθαι. Pierson. ad Moer.: « Librarii, inquit, talia pro lubitu suo mutarunt.” In Hippocratis codd., ut fit, magna est inconstantia scripturae: cum plurimis editoribus veterem formam praetuli, licet non certo affirmare audeam Hippocratem hanc usurpasse: constanter enim Herodotus γίνεσθαι et γινώσκειν, quae forma item longe frequentissima in antiquissimo codice Regio 2253., cuius lectiones magni sunt momenti, quia, sicuti recte affirmavit Littréus, diversam editionem eorum, quos complectitur, librorum exhibet ab ea, quae in ceteris habetur MSS. Iam vero id tenendum est editori aequae facile esse γινώσκειν scribere et codd. auctoritate se munire, ac γιγνώσκειν e MSS. plurimis locis dare, et perpauca alia ad ceterorum exemplum de coniectura, quod aiunt, restituere. Idem valet de praepositione ξύν et vocabulis cum ea compositis, de quibus non certo liquet utrum per ξ an vero per σ scripta sint: illud praetuli, quia forma antiquior est, cf. Buttmann II. p. 368.

τοὺς ἐς ταῦτα διαφέροντας.] — Sic de Aëre, aquis et locis p. 288. vs. 32.: ὅσον διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐς τὰ πάντα: ibidem paulo inferius τὴν Ἀσίην πλεῖστον διαφέρειν φημι τῆς Εὐρώπης ἐς τὰς φύσεις τῶν ζυμπάντων. — Exempla ex aliis vide apud Matth. § 578. c.

ἐπεὶ τοι μέγα σημεῖον.] — Vulgata in Edd. lectio ἔπειτα ferri nequit, et ex hac nostra, quam plurimi

praebent codd., orta est. Neque enim est quorsum ἔπειτα apte referas, quandoquidem aliud σημεῖον nulum antea tradidit. De ἐπεὶ τοι, quod cum alacritate quadam dictum h. l. valde accommodatum est, cf. Herm. ad Vig. p. 785. Recte Lind. dedit, et Corn. Latine expressit interpretando *et profecto*.

μέγα σημεῖον τόδε ὅτι οἱ δημόται ἀξυνετώτατοι αὐτοὶ ἑωυτῶν . . . εἰσι . . . οἱ γὰρ μὴ ἰητροὶ κ. τ. λ.] — Ad ἀξυνετώτατοι αὐτοὶ ἑωυτῶν cf. § 62. infra κάκιστον ἑωυτοῦ et lib. de Aëre, aq. et l. ἄριστα αὐτὰ ἑωυτῶν. — Notandum in eiusmodi formulis Iones solere formam communem pronominis prioris servare, ita ut recte nuperrimus editor in Progn. p. 112. vulgatae lectioni ὡντὸ ἑωυτῶ cod. med. lectionem αὐτὸ ἑωυτέῳ substituuisse videatur: fortasse hac in re euphoniae consuluerunt. Animadvertendum ad usum particulae γὰρ in formula μέγα σημεῖον τόδε . . . οἱ γὰρ μὴ ἰητροὶ ἰητροὶ δοκέουσι εἶναι: de quo γὰρ in adpositione vide Matth. § 432. p. 806. Exempla si velis e nostro: infra § 58. καιροῦς μέντοι τοιοῦςδε ἔχει· τὸ μὲν γὰρ κάρτα ὀξύ οὐδὲν ἂν μέζον ποιήσῃ. De aëre aq. l. p. 286. vs. 37. τεκμήριον δὲ ὅτι οὕτως ἔχει· τὸ γὰρ οὖρον κ. τ. λ.

ῥηίδιον γὰρ τὰ ὀνόματα ἐκμαθεῖν, ὅκοῖα γενόμισται προσφέρεσθαι.] — Videmus ellipticam dictionem τὰ ὀνόματα, ὅκοῖα pro τὰ ὀνόματα τουτέων, ὅκοῖα: res certe frequenter obvia, sed qua decipi se passi sunt Corn. Foës. Grimm. Sprengel.: recte Littréus: « les noms des substances, qu'il est d'usage d'administrer. »

§ 7.

ὅκοσα μεγάλας ὠφελείας φέρει ἢ μεγάλας βλάβας.] —

Similiter § 39. οὕτω μὲν γὰρ θάνατον φέρει. § 40. μεγάλην τὴν βλάβην φέρει. § 43. σωτηρίην ἢ θάνατον φέρει. De αἰσχύνην φέρειν, cf. Wessel. ad Herod. I. 10.

ἀκαταμάθητα μὲν οὖν καὶ τάδε ἐστί.] — Non negligendum in hisce καὶ, quod plurimae Edd. praetermittunt; additur in vetustissimo cod. et a Gal.: facit enim haec particula, ut Hipp. significet exempli loco se ἀκαταμάθητα quaedam enumerare, sed non de omnibus, quaecumque ignorent, exponere.

διηθέοντες.] — Codd. h. l. variant inter διηθέοντες, διηθεῦντες et διηθεύοντες: recte, me iudice, Littréus διηθεύοντες reiecit, quippe e dittographia διηθεῦντες ortum arbitror. — Coray ad Hipp. I. p. 123.: « Quant au mot νοσεύματα . . . j'observe que les Ioniens aimoient à prononcer non seulement par εω, mais encore par ευω les verbes en ω appellés circonflexes. Ainsi comme ils ont dit τυραννέω au lieu de τυραννέω ou τυραννῶ (voyez le diction. Ion. de Portus) ils ont pu également dire νοσεύω au lieu de νοσέω: et de même que le prétérit νενόσημαι de cette dernière forme nous a donné le mot νόσημα, de même le preterit νενόσευμαι de l'autre forme ne peut avoir pour dérivé que νόσευμα.” Recte haec: modo teneamus quid usu sancitum sit, quid non: infra § 11. σιτεύεσθαι Gal. in textu, quod ferri nequit, cf. Lexicon Herod. Schweigh. in σιτεύειν, usu enim istae formae diversam habent significationem: νοσεύειν inveni in Progn. apud Dietzium I. p. 62. loco tamen eiusmodi, ut dittographia accusanda videatur νοσεύσει. — similiter νοσευόντων apud Aret. p. 87. vs. 28. Goup.: at haec forma in εῦω obsoleta: § 25. libri de Aere, aq. et locis Ed,

Cor. *πνεύουσι* dant Ald. et Bas. — at vero *πνέω* communis est forma, *πνείω* Ionica, et licet in his omnibus *πνέω*, *πνείω*, *πνεύω*, *κάω*, *καίω*, *καύω* probae sint formae, *πνέω* et *κάω* simplex, *πνείω*, *καίω* Ionica, *πνεύω*, *καύω* Aeolica: usus tamen observatione discimus, quatenam obsoletae sint, quatenam in aliam Dialectum transierint (cf. v. c. de *κάω*, *καίω* Buttman Gr. Gr. p. 98.), quatenam tuto recipiantur. — Infra § 9. *ἀσκεύουσι* dat Gal. in citatione: apud Aret. p. 38. A. *παρωθέεται* sine lectionis varietate, licet *παρωθέεται* praeferam, ita ut dandum esse censeam.

μέχρις ἂν . . . ἄχρις ἄν.] — De inconstantia scripturae *ἄχρι*, *ἄχρισ* et *μέχρι*, *μέχρισ* Lobeck. ad Phryn. p. 14.; nolo plura exempla expromere: eodem modo res se habet in *οὔτω* et *οὔτως*, cuius rei exempla itidem ubivis obvia. Sed venio ad aliud quid, ad lectionem *μέχρις ἦν*: nimirum saepius tum in hoc libro, tum in aliis inter *ἂν* et *ἦν* lectionem fluctuantem vidi, unde errores in textu et in emendatione. — Sic perperam in Aph. 71. Sect. VII. *ὁκόσοισιν ἦν κάτω ὠμὰ διαχωρέη*: — recte Merc. et Lind. *ἄν*. — In Lib. Epid. I. p. 680. ed. Littr. *εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι, ἦν ἄλλως κριθῇ ἔξω τῶν ὑπογεγραμμένων, ἐσομένας ὑποστροφὰς σημαίνοιτο, γένοιτο δ' ἂν καὶ ὀλέθρια*. — In his pro *ὅτι* plurimae editiones *ὅ τι*; unde vera ducetur lectio, si scribamus: *εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι ὅ τι ἂν ἄλλως κριθῇ ἔξω τῶν ὑπογεγραμμένων, ἐσομένας ὑποστροφὰς σημαίνει* (sic Indicativo) *κ. τ. λ.* — Id enim maxime consentaneum cum universali lege de diebus criticis, quae proxime antecedit.

§ 8.

μάλα μὲν οὖν οὐδὲ προβάλλεσθαι τὰ τοιαῦτα ζητήματα εἴθισται τοῖσι ἰητροῖσι.] — Vulgo εἴθισμένοι εἰσὶ οἱ ἰητροί. Nuperrimus editor: « εἴθισται τοῖς ἰητροῖς, inquit, 2253 ex emendatione. Je suis très porté à croire que cette leçon est celle, qui était dans l'exemplaire suivi par Galien. En effet, bien que son texte porte εἴθισμένοι εἰσὶν, il dit dans son commentaire: οὐδὲν γὰρ εἴθισται, φησὶ, τὰ τοιαῦτα προβάλλεσθαι παρὰ τοῖς ἰατροῖς." Mihi res haud adeo certa videtur: nam primo quidem Galenus in comm. verba nostra ita adfert, ut, si ad seqq. εἰ δὲ καὶ προβάλλοι τις αὐτοῖς, ἴσως οὐδὲ τὴν λύσιν εὐρήσει attendas, dixeris fere, illum Hippocratis orationem μεταφράζειν: tum vero Lib. de Plac. Hipp. et Plat. vol. V. p. 765. vulgatam lectionem adfert. — Nec tamen haec dubitatio effecit, ut lectionem cod. antiquiss. cum sequenti εὐρίσκεται pulcre congruentem repudiarem: quod quominus facerem prohibuit etiam εἴθισμένοι εἰσὶ aliis locis in εἰθίδαται, optimi cod. auctoritate, mutatum. — De meo τοῖς ἰητροῖς in τοῖσι ἰητροῖσι mutavi, quia, vocabulis seqq. a ι incipientibus, facile haec littera in praecedentium fine omitti potuit.

ἴσως δὲ οὐδὲ προβαλλόμενα εὐρίσκεται.] — De nostro ἴσως cum irrisione dicto vide Stallb. ad Plat. Gorg. p. 473. B. et ad Polit. I. 339. sic infra § 26. καὶ ἴσως τι καὶ εἰκὸς δοκέει αὐτέοισι εἶναι. Cod. med. lectio ἀρέσκεται frequenti litterae α et diphthongi ευ permutationi debetur, ita ut ultro repudianda sit. — Gal. de usu part. III. cap. 4. τῶν προβαλλομένων εὐρεσις. —

Operae pretium est Galeni de se ipso narrationem contulisse in lib. de V. S. adversus Erasistrateos: vol. XI. p. 194. K. συνέβη γὰρ πως ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς τὰ προβαλλόμενα λέγειν ἐν πλήθει. προεβλήθη μὲν οὖν ὑπὸ τινός, εἰ δεόντως Ἐρασίστρατος οὐ κέχρηται φλεβοτομίας. διήλθον δ' ὥς ἔδοξε τοῖς τότε ἀκούσασιν, ὠφελιμώτατον πρόβλημα. — Itaque prisci aevi mos tunc temporis etiam viguit: admirari simul licet Galeni animi modestiam scilicet.

ὥστ' ἐν γε τοῖσι κ. τ. λ.] — Pessime ὥστε vel ὥστ' in plurimis Edd. negligitur, largientibus Gal. et MSS. plurimis; ponitur pro ἄτε, qui usus Herodoto non insolitus, cf. Lex. Schweighaeuseri.

χειρώνονται.] — Hanc lectionem recte firmavit Littr. Erotiano χειρωνάκται, χειροτέχναι, et iis, quae habet Lobeck. paralip. p. 181.: — apud Hesych. bis χειρωνάκτας (sic). χειροτέχνας, ubi priori loco frustra Heinsius χειρώνοντας. χειροτεχνίτας scribere iubet.

ταῦτα νομίζειν ἤδη τὸν ἕτερον κακὰ εἶναι.] — Minus recte pro ἤδη Latine dederunt iam Foës. et Corn. — Ponitur eodem sensu quo δῆ, qui usus etiam Herodoto notus. Simili sensu infra μεταβλητέον γὰρ ὥς ἐγὼ κελεύω ἤδη, § 48. i. e. ὥς ἐγὼ δῆ κελεύω.

καὶ σχεδὸν — ἄλλα ἐπ' ἄλλοισι.] — In his verba ἔνιοι δὲ τῶν μάντεων τὰναντία τουτέων pone ἄλλα ἐπ' ἄλλοισι ponuntur in Edd. et MSS. In horum tamen nonnullis omittuntur verba εὗροι τις ἄν: in aliis ἄλλα ἐπ' ἄλλοισι. — Dedi haec eo ordine, quo ab auctore profecta esse iudicavi; nempe non video qui, quum prius μαντικῆς et μάντεων mentionem fecerit, ab his ad haruspicinam transeat, et ad illos iterum redeat. — Tum vero ut eam vim, quam voluit auctor, habeat postre-

num illud καὶ ἐν ἱεροσκοπίῃ τὰ τοιάδε εὖροι τις ἂν ἄλλα ἐπ' ἄλλοισι, necesse est, ut in fine ponatur; τὰ τοιάδε enim referri debet ad dissensionem inter τοὺς μάντιας, de qua nondum locutus est, nisi locum ad hunc modum refingamus. Ceterum malim: καὶ ἐν ἱεροσκοπίῃ δὲ τὰ τοιάδε κ. τ. λ.

§ 9.

φημὶ δὴ πάγκαλον εἶναι τοῦτο τὸ σκέμμα κ. τ. λ.] — Cum his confero locum e lib. de fractis p. 772. G. Foësius: καὶ μάλα πολλοῦ ἄξιον τοῦτο μάθημα, εἶπερ τι καὶ ἄλλο. τινὲ γὰρ οὐκ ἐπικοινωνέει τῶν ἐπικαιροτάτων ἐν ἱητρικῇ, οὐ κατὰ τὰ ἔλκεα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἄλλα πολλὰ νοσήματα; εἰ μὴ τις φήσκει καὶ τᾶλλα νοσήματα ἔλκεα εἶναι. ἔχει γὰρ καὶ οὗτος ὁ λόγος ἐπιείκειαν· πολλαχῇ δὲ ἡδέλφισται τὰ ἕτερα τοῖσι ἑτέροισι. In his pro τοῦτο μ. lege τοῦτο τὸ μάθημα. — Illius libri auctori ista scribenti locum nostrum ob mentem obversatum esse dixeris.

ἐς ὑγιείην.] — Codd. ὑγίην et ὑγείην, Gal. ὑγίειαν de placitis Hipp. et Plat. p. 765. unde ὑγιείην dedi. Inter ὑγίεια et ὑγεία, ὑγιείη et ὑγείη perpetua scripturae inconstantia, cf. Piers. ad Moer. p. 380. De ipsis his formis Lobeck. ad Phryn. p. 493. et in Paralip. p. 28. De Ionico ὑγιείη ex Attico ὑγίεια Buttm. Gr. Gr. p. 140.; eiusmodi Ionismi in nostro frequentissimi: ἀσφαλείη v. c. προσηνείη, ἐγκρατείη, ἐπιμελείη. Sine causa idonea προνοίη in Herodoto damnat Schweigh. — eiusdem generis est ὁμοχροίη apud Hipp. de Cap. vuln., ἀπλοίη apud Auct. de vita Homeri. — Hinc formatio adiectivorum femininorum ὀξείη, βαρείη e communibus ὀξεῖα, βαρεῖα: et ex illis

lis ὀξέη, βαρέη, sicuti ἐπιτήδεος pro communi ἐπιτή-
δειος.

καὶ τοῖσι ἀσκέουσι ἐς εὐεξίην] — Apud Gal. in comm.
in verbis τοῖσι ἀσκέουσι εὐεξίην supplenda praepositio
est: item apud eundem de placitis Hipp. et Plat., ubi
etiam vitiose ἀξίην. Ad ἀσκέουσι cf. Erotiani ἀσκη-
τέον. τοὺς γὰρ ἀθλητὰς ἀσκητὰς οἱ Ἀπτικοὶ καλοῦσιν.
Hesych. ἀσκητής, ἀθλητής.

§ 10.

πτισάνη μὲν οὖν μοι δοκέει.] — Pronomen μοι recte
in novissima editione additur: supra h. l. legimus δο-
κέει δέ μοι ἄξια γραφῆς εἶναι, initio Progn. τὸν ἰητρὸν
δοκέει μοι ἄριστον εἶναι κ. τ. λ. Foësius ad h. l.
Plinium excitat: vid. Hist. nat. XVIII. 15.: « ptisanæ
inde usus validissimus saluberrimusque tantopere pro-
batur. Unum laudibus eius volumen dicavit Hippo-
crates e clarissimis medicinae scientia.” — De ptisana
haec accipe: Parabatur hoc s. cibi s. medicaminis
genus, utroque enim nomine celebratur, ut plurimum
ex hordeo: quod e nostro patet et Plinio (XVIII. 13.)
et Athenaeo. (X. p. 455. E.) Integer de illa illamque
parandi ratione liber inter Galeni scripta exstat, in
quo Hipp. fere sequitur ille. Hordeum ibi sumen-
dum esse monet nec nimis recens, nec vetustum, quod
crudum in aqua macerandum et maceratum manibus
conterendum, donec, quidquid paleacei ei adhaese-
rit, remotum sit: a quo liberatum cum aqua primo
fortiter, dein leniter ebulliendo, in cremorem verti-
tur. Post coctionem colabatur subinde, unde πτισάνη
διήθητος s. χυλὸς et πτισάνη ἀδιήθητος, quam et ὀλην

πτισάνην et κριθώδεα et παχείην noster appellat. Omnes antiqui in eo consentiunt, quod diu coquatur sit necesse; vide nostrum paulo inferius, Aret. p. 120. Ed. L. B. Alex. Trall. VI. 1. Hic quidem, nisi id factum sit, hypochondria illam inflare dicit, aequae ac legumina. Inter integram ptisanam et cremorem hanc maxime interesse differentiam docet Gal. in fine lib. de Ptis., quod hic facilius digeratur, altera vero, modo recte a ventriculo concoquatur, plus valeat ad corpus nutriendum eiusque robur augendum. — Aretaeo anisum, sal, oleum tenue sunt πτισάνης τὰ ὄψα p. 91. A. idem p. 120. D.: φάρμακα δὲ τὰ ἐς ἡδόνην τῆς πτισάνης, πέπερι, γλήχων, κρομμύων ἢ πράσων (πράσου?) σμικρόν. cf. Gal. de alim. fac. I. cap. 9. — Praeter hordeaceam antiqui habebant πτισάνην πυρίνην, cf. libros de Morbis, Arist. probl. I. 27; ἐκ χόνδρου σητανίου, (Gal. de alim. fac. I. 6.) κνάμων, gladiatorum cibum, (ibid. c. 19.) ex oryza, (Celsus III. 7. 2. Plin. XVIII. 13.), φακοπτισάνην, e lente cocla et ptisana (Gal. de alim. fac. I. 18.), quam lenticulae cremorem appellat Celsus. (VI. 3.) Avenae cremorem et citrii laudat Alex. Trall. I. 13.: ἐλαιοπτίσσανον, pro quo malim ἐλαιοπτισάνην, habet Coel. Aurel. IV. 8. p. 539. Fuisse puto ptisanam, cui olei aliquantum adfundebatur, cf. Arist. probl. XXI. 1, Διὰ τί ἡ πτισάνη καὶ τὸ ἄλευρον ἐλαίου ἐπιχέομένου λευκότερον γίνεται;

εὐέκπλυτον.] — Gal. τὸ δ'εὐέκπλυτον, inquit, ἐφ' ὧν ὑφιέναι βουλόμεθα τὴν γαστέρα, βραδυνότων κατὰ τὴν διέξοδον τῶν σιτίων ἐπιτήδειόν ἐστι: — itaque transitive sumsit, qua de re monuit Schneid. in Lex. Ad rem ipsam cf. lib. II. περὶ διαίτης p. 672 K.

κριθαὶ φύσει μὲν ψυχρὸν καὶ ξηρόν. ἐνὶ δὲ καὶ καθαρι-
 τικόν τι ἀπὸ τοῦ χυλοῦ τοῦ ἀχύρου. τεκμήριον δὲ, ἣν
 μὲν θέλης κριθὰς ἀπτίστους ἐψηῆσαι, καθαίρει ὁ χυλὸς
 ἰσχυρῶς· εἰ δὲ ἐπιτισμένους ψύξει μᾶλλον καὶ συστήσει.
 Haec nostri εὐεκπλύτῳ de sorbitione adversantur: Are-
 taeus 90. c. D. de ptisana: δυνάτη ὑπάγειν ῥηιδίως τὴν
 κοιλίην, sed hic locum nostrum imitatus est. At Cel-
 sus III. 7. 1. « Si puer est, alvus ducenda vel aqua
 vel ptisanæ cremore.»

οὔτε στυψιν ἔχον, οὔτε ἄραδον κακὸν, οὔτε ἀνοιδί-
 σκεται ἐν τῇ κοιλίῃ· ἀνώδηκε γὰρ ἐν τῇ ἐψηῆσει κ. τ. λ.]
 Illud οὔτε στυψιν ἔχον e regione oppositum est ei,
 quod e lib. de Diaeta mox adnotavimus: ad ἄραδον
 cf. Foës. Oecon. Videntur ceterum repletionis sen-
 sum, quem cibi male digesti ventriculo praebent, an-
 tiquitus ab horum mole intumesciente repetivisse, et
 ex ipsa mole adaucta noxas inde oriundas deduxisse:
 cf. lib. περὶ παθῶν p. 420. Kühn.: τὰ ἀσθενέα τῶν
 σιτίων καὶ τὰ κοῦφα τὴν μὲν κοιλίην οὐ λυπέει, οὐδὲ
 τὸ σῶμα, διότι οὐκ ἀνοιδέει θερμαινόμενα, οὐδὲ πληροῖ,
 ἀλλὰ λαπάσσεται ταχὺ καὶ πεσσομένα διαχωρέει. ἡ δὲ
 ἱκμάς ἀπ' αὐτῶν τῷ σώματι ἀσθενῆς γίνεται καὶ οὔτε
 αὐξάνει, οὔτε ἰσχὺν ἀξίην λόγου παρέχει. τὰ δὲ ἰσχυρὰ
 τῶν σιτίων ἀνοιδέει τε ὅταν ἐς τὴν κοιλίην ἐσέλθῃ, καὶ
 πλήρωσιν παρέχει καὶ πέσσεται μὲν σχολαίτερον καὶ οὐ
 διαχωρέει. ἡ δὲ ἱκμάς ἀπ' αὐτῶν ἰσχυροτέρη καὶ ἀκή-
 ρατος προσγινομένη ἰσχὺν τε παρέχει τῷ σώματι πολλὴν
 καὶ αὐξην.

ἐν τῇ ἐψηῆσει.] — Non abs re fore spero, si paucis
 de hocce ἐψηῆσει moneam: — frequentissimi sunt re-
 liqui horum nominum 3ae decl. in ις exeuntium ca-
 sus in ιος, ιες, ιας, ιων cf. Littreus vol. I. p. 497.

At constanter dat. sing. in *ει* exit, quod vix fieri posse puto, ut ab ipso auctore sit profectum, sed librariis tribuendum censeo. Verum ecce! in Aretaei codd. idem animadverti, in quo fere constanter, ita ut paucissimi tantum loci excepti sint, Dativus sing. in *ει* exit, editores vero suo marte Ionismum invexerunt. In libello de Homeri vita ceteri casus magis promiscue communem et Ionicam formam referunt: sed p. 306. *ποιήσσει*, item bis p. 324., ubi et *πόλεια*. — In lib. de Dea Syria habemus *πόλιος*, *ὄφιος*, *πίστιος*, *πίστιες*, *θέσιος*, *ὕβριος*, *ὄψιος*, *γενέσιος*, *πανηγύριες*, *καταβάσιες*; sed *πόλεια* saepius, semel *πρήσει*, neque alia in illo eiusmodi Dativi forma obvia. Dativi plur. rarius occurrunt. In Arriani hist. Ind. ed. Schmieder seqq. notavi: p. 43. ter, p. 65. 71. 211. *πόλιας*, p. 44. *πόλεσιν*, p. 48. *πόλιες*, p. 59. *πόλεων*, p. 82. *τίγριος*, p. 84. *ὄφιος*, et mox *ὄφειας*, p. 89. *ὀπλίσιος*, p. 95. 109. *ὕπηρέσιος*, p. 150. 152. *πόλιος*, p. 174. *δύσιος*. Iam vero Dativos sing. observavi: p. 4. 60. *πόλεια*. p. 24. *ἐπικλήσει*. p. 98. *Ἀμφιπόλεια*. p. 183. *ὄψει*. p. 206. *τάξει*. Nullum vero in *ι* exeuntem videre me memini.

§ 11.

χρέονται.] — Ut plurimum fluctuat in hisce lectio inter formam per *εω*, *εο* et communem: utram illarum praeferam nescio: vide Schweigh. varr. lectt. ad Herod. I. 34. et ibid. ad 138. — Mira de hisce Grammaticorum dissensio. Koen. ad Greg. Cor. §. 15. de Dial. Ion.: « Deterius, inquit, *ἐχρέωντο*, neque enim in Ionico verbo litterae *ω* locus est: non magis quam

in communi ἐχράοντο.”. Tum Bastius ibidem e MS. *χρεώμενος* in *χρεόμενος* mutat apud Lucianum, adeo ut hic illi adsentiri videatur. — Secus sentit Matth. qui § 11.: « *τιμέωσι* Herod. II. 50. statt *τιμῶσι*, aus *τιμάουσι*, cet., an deren statt man nie *χρεόμενος*, *χρέονται* geschrieben findet, da doch *χρέεται* vorkommt.” Nimirum ille *χρέομαι* innuit Ionice pro *χράομαι*, unde *χρέεσθαι* cet., hic ante contractionem ε inseri existimat: inde illorum opinio diversa et e regione opposita. Cum forma *χρέομαι* comparandi Genitivi, qualis *Πηληϊάδεω* pro *Πηληϊάδαο*. — Buttm. p. 483. utramque rei explicationem coniungit, et mutationem α in ε apud Iones, et insertionem litterae ε ante ω contractionis: tum vero ω etiam in ο facile abire statuit. — Cum in ceteris, tum in eo cum Buttm. maxime consentio, quod, quid in his verum sit, quovis loco distinguere nos non posse dicat.

καὶ τοῖσι μὲν γε εἰθισμένοισι δις σιτέεσθαι κ. τ. λ.] — Cf. Aph. 17. Sect. I. ubi additur *δοτέον δέ τι καὶ τῇ ὥρῃ καὶ τῇ χώρῃ καὶ τῇ ἡλικίῃ καὶ τῷ ἔθει*.

τοῖσι δὲ μονοσιτέειν εἰθισμένοισι κ. τ. λ.] — Haec olim in Edd. ad hunc modum efferebantur: *τοῖσι δὲ μονοσιτέειν εἰθισμένοισι ἅπαξ δοτέον τὴν πρώτην, ἐκ προσαγωγῆς δέ, ἣν δὲ ἐνδέχεται τουτέοισι καὶ δις δοτέον, ἣν τι δοκέῃ προσδεῖν*. — Locum, Galeno in comm. hac de re monente, restituit Littreus.

πλήθος δὲ ἀρκέει κατ’ ἀρχάς διδόναι μὴ πολὺ.] — Gal. in comm. *νῦν δὲ ἐξηγήσομαι τὸ κατ’ ἀρχάς· οὐ τοῦτο γὰρ φησιν, ὅτι κατ’ ἀρχὴν τοῦ νοσήματος, ἀλλ’ ἔτι γενικώτερον ἄκουε σημαίνονμενον ἐκ τοῦ κατ’ ἀρχάς· ὁπόταν γὰρ ἅν σοι δόξῃ πρῶτον ὁ κάμνων δεῖσθαι τῆς πτισάνης, τηνικαῦτα μὴ πολὺ, μηδὲ ὑπέρπαχυν δίδου*

παραχοῖμα. φυλάττεται γὰρ ὁ Ἱπποκράτης τὸ κατὰ πολὺ καὶ ἐξαπίνης πληροῦν, ἢ κενοῦν.

§ 12.

οὐ χρὴ ἐπὶ πλέον διδόναι.] § sequenti πλέον ἐπι- διδόναι. — De Ionismo illo vide Greg. Cor. p. 449.: notemus simul Hippocratem non forte fortuito hunc non adhibuisse § 13., sed quia inepte dixeris: τοσῶδε χρὴ ἐπὶ πλέον διδόναι, quippe τοσῶδε et πλέον arctius cohaerent, quam ut longo a se intervallo distent.

τὸ δ' ἀρμόζον ἐφ' ἐκάστοισι τῶν τρόπων εἰρήσεται.] — Gal. in comm. ἐπεὶ δὲ ἐπαγγέλλεται περὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν (i. e. μελικράτου ἢ οἴνου) ἐρεῖν, ἀναβεβλήσθω καὶ ἡμῖν ἢ πρὸς ὕδωρ αὐτῶν παραβολή, γενησομένη κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ συγγράμματος, ἐν ᾧ διδάσκει τὰς δυνάμεις αὐτῶν. — Itaque verba haec refert ad postremas §§ huius libri, ubi de vino, aceto mulso, aqua mulsa, cet. agitur: qua in re illi non adsentior: nempe mihi verbis ἐφ' ἐκάστοισι τῶν τρόπων εἰρήσεται ad eam libri partem nos demittere videtur Hippocrates, ubi de potuum istorum usu in morbis singulis expositurus sit, eamque vel deperditam vel promissam et non conscriptam.

ἣν δὲ ὑγραίνεται τὸ στόμα καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος ἢ ὀκοῖα δεῖ, ἐπιδιδόναι χρὴ κ. τ. λ.] — Codd. h. l. referunt transitum a Coniunct. ad Optat. ἣν ὑγραίνεται . . . καὶ . . . εἶη, quem licet omnes tueantur, fatendum tamen facile ita oriri potuisse, ut olim ἔη scriptum fuerit, indeque εἶη sit efformatum. Eo cautius procedendum, quia tum apud alios, tum apud nostrum maxime cum modi, tum particulae εἰ et ἣν

confunduntur : quin imo § 24. ἐναντιῶτο olim legebatur , quod vel propterea ferri non potest , quod ἐναντιόω non ἐναντιάω in usu est. Verum age percurramus Prognosticum in nuperrima Editione , ibi enim illae particulae saepe obviae : advertit primo locus p. 128. ἦν γὰρ τι τοιοῦτον εἶη , ἐνταῦθα ἂν ῥέποι , immanis soloecismus : lege εἰ γὰρ τι τοιοῦτον εἶη κ. τ. λ. : εἰ h. l. propriam suam sedem habet. — pag. 132. vs. penult : ἦν γὰρ . . . φαίνεται καὶ . . . ὑποδεικνύη. — p. 134. : ἦν δὲ εἶη τοῦτο μεταβεβλημένον : lege εἰ δὲ εἶη τοῦτο μεταβεβλημένον , κακίον. — p. 140. : εἰ δὲ διαλείποι καὶ ποτὲ μὲν καθαρὸν οὐρέσιτο , ποτὲ δὲ ὑφίσταται : — cum Obsop. lego ὑφίσταιτο : — ibid vs. penult. : ἦν δὲ καὶ εἶη ! Galeno recte εἰ prae-bente ! p. 146. κακὸν δὲ καὶ ἦν μηδὲν ἀνακαθαίρεται , μηδὲ προΐη ὁ πλεύμων , ἀλλὰ πληρῆς ἐὼν ζέη ἐν τῇ φάρυγγι : itaque ter coniunctivum habemus. — p. 148. vs. 5. lege ἀναπτύηται cum Gal. ; vs. penult. ἦν δὲ τὰ μὲν αὐτέων ἐπιγίγνοιτο κ. τ. λ. , sed ibi de coniect. ἦν in εἰ mutandum , non inferendum γένηται cod. 446. : — p. 154. ἦν μὲν ὁ πόνος ἐν ἀρχῇσι γίγνηται καὶ ἡ δύσπνοια . . . διατείνη : ergo bis coniunct. : — p. 158. ἦν ὁ τε πυρετὸς ἔχῃ καὶ ἡ ὀδύνη μὴ παύηται , καὶ τὸ πτύελον μὴ ἐκχωρέη κατὰ λόγον , μηδὲ χολώδεες αἱ τῆς κοιλίης διαχωρήσιες , μηδὲ εὐλυτοί τε καὶ ἄκρητοι γίγνοιντο , καὶ μηδὲ τὸ οὖρον πούλν τε κάρτα καὶ πολλὴν ὑπόστασιν ἔχον , ὑπηρετῇται δὲ κ. τ. λ. : — at ibi γίνωνται legamus e Gal. : — p. 166. vs. ult. ἦν δὲ μήτε τὸ οὖρον μηδὲν ἐνδιδοίη , μήτε ἡ κύστις μαλάσσοιτο , ὁ τε πυρετὸς ξυνεχῆς ἢ κ. τ. λ. : — locus insigniter corruptus ; quid ἐνδιδόναι de urina ? de dolore recte dicitur , non de urina : unice vera lectio est , quam Gal. in comm. re-

fert: ἤν δὲ μήτε οὐρον ἢ μηδέν, μήτε ἐνδιδοίη ὁ πόνος, μήτε ἡ κύστις μαλθάσσοιτο, ὅ τε πυρετὸς ξυνεχὴς ἦ. Notemus tamen in aliis, corruptis licet, lectionibus codd. nonnullos habere ἐνδιδώη, codd. duos etiam μαλαχθῆ praebere, nec tamen optima illa Galeni lectio tentanda videtur, quod quare nolim mox dicam: — p. 172. ἤν μὲν τι . . . προσγίγνοιτο: pro ἤν cod. aliquis ἄν, malim εἰ e solenni in hoc libro usu: — p. 178. ἤν δὲ ἐς τὸν πλῆθμονα τραπείη: Gal. τράπηται Ionice, alius cod. τρέπηται, fortasse h. l. τραπείη e τραπέη ortum: — p. 182. ἡ καρδιωγμὸς τουτέω προσγένηται: omnino necesse est, ut particulam ἤν pro ἡ recipiamus e varr. lectt. — Ecce! vitia aliquot sustulisse nobis videmur: igitur unicum modo exemplum huic καθάρσει superstes. — Exemplum simile praebet Aretaeus: ἤν γὰρ καὶ δοκέη μὲν ἐνδέειν, χρησταὶ δὲ τινες ὑποφάσιες γίγνوينτο p. 81. D. Ed. L. B. At hisce locis: diversus modus poni potuit, quoniam ab altero subiecto ad alterum transit oratio, cf. Herm. ad Vig. p. 905. Nostro loco subiunctivo carere nos non posse iudico, et quamvis fatear ad εἴη propius accedere ἔη, nolui inferre formam, quae nostro haud certo tribuitur; sunt praeterea alia etiam loca ubi ἦ et εἴη alternant.

§ 13.

μάλιστα δὲ κρίσιος ὑπερβολῆς δύο ἡμερέων.] — Operae pretium est dictionem illustrare: ὑπερβάλλειν Hesychio est ὑπερνικᾶ, ὑπερτίθεται, quorum posterius teneamus. In Etym. M. legis: ὑπερβολήν. τὴν ἀναβολήν καὶ ὑπέρθειν. cf. Herodotum VIII. 112. Καρυστίοις οὐδέν,

τούτου εἵνεκα τοῦ κακοῦ ὑπερβολὴ ἐγένετο: — ad quem locum Valck: « hoc etiam ut Herodoteum referri debuerat in Aem. Porti Lex., quum ἡ ἀναβολὴ vel ὑπερθεσις vix alibi dicatur ὑπερβολή.” Schweigh. ibi citat Polyb. XIV. 9. 8.: ἐπὶ τε τὸν Ἀννίβαν πέμπειν ἡξιούν, καὶ μηδεμίαν ὑπερβολὴν ποιησαμένους ἐξελέγγειν καὶ ταύτην τὴν ἐλπίδα. Cum his redeamus ad nostra. Genitivus ὑπερβολῆς tempus quando significat. Possis igitur nostra reddere: *maxime vero tum, cum iudicium in tertium diem differtur*: — quod elegantius Corn. et Foës. *maxime s. praecipue duobus ab iudicatione diebus*.

ὥς καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περισσὸν προμηθεὺς ἦ.] — Nuperrimus editor de suo pro προμηθεὺς ἦ dedit προμηθήση: eo usus argumento, quod προμηθεὺς significet *prudens*, (*prévoyant*): tum vero subiungit: « on a dans le Traité des Airs etc. un exemple d'une erreur et d'une correction tout à fait analogues: on y lit (p. 14 de ce vol.) ἦν μὴ τις ταῦτα πρότερον εἰδὼς πρόφρων τις ἦ (texte vulgaire) προφροντίση (d'après la correction de Heringa, que j'ai adoptée et dont l'exemple est tout à fait applicable à προμηθεὺς ἦ pour προμηθήση.)” — Ab hoc ordiamur et dicamus haec haud adeo sibi similia esse: nam ibi primum quidem bis τις ponitur, quod ineptum, tum Aoristus ibi propriam suam sedem habet, ita ut pulcre locum emendaverit nostras Heringa. In his vero nostris Aoristus parum apte ponitur, neque emendatione est opus, quum nihil sit quod impediatur, quo minus προμηθεὺς passive sumatur, licet vulgo transitive sumi lubenter concedamus: quid enim? ἐπιμελῆς, quod cum nostro προμηθεὺς aptissime contuleris, tum transitive, tum passive usurpant; ita-

que causam, cur aliquid mutem, video nullam.

τῷ μὲν ὀυφήματι τὸ πρῶτ' χρηστέον, ἐς ὀψὲ δὲ ἐς σιτία μεταβάλλειν.] — In his codd. ita variant, ut sint qui ἐς τὸ πρῶτ' et ἐς ὀψὲ scribant, alii utroque loco omittant, alii solummodo ante ὀψὲ praepos. habeant: hos sequendos iudico, nam quemadmodum minus apte ἐς τὸ πρῶτ' dixeris h. l., ita bene habet ἐς ὀψὲ, sicuti ἐς ὕστερον tum apud nostrum, tum apud Herodotum. — Notemus transitum a verbali χρηστέον ad Inf. pro Imper. μεταβάλλειν, cuius contrarium habemus § 11. ἀπαξ δοτέον τὴν πρώτην· ἐκ προσαγωγῆς δὲ . . . καὶ τουτέοις δις διδόναι.

§ 14.

οὐλῆσι πτισάνῃσι.] — Nolui Ionismum, quem cod. vetustissimus saepius habet, reiicere: eum admittere noluit nuperrimus editor, quod exempla scriptionis οὐλος pro ὅλος in libris Hipp. sint nulla: at primum quidem forma est legitima, cf. Greg. Cor. p. 453., tum saepius obvia in optimo MS.: porro fieri potuisse puto, ut οὐλῆσι scripserit noster et simul tamen ὅλος nominativo servaverit, quamquam verosimilius est in reliquis veterem scripturam interiisse; denique quidni admittam οὐλῆσι, cum μούνος, οὔνομα, πούλλα cet. apud nostrum saepius legantur? Tandem illud etiam tenendum, cod. optimum illum aliam editionum antiquarum stirpem referre, ita ut si quid in eo cum veteris linguae Ionicae usu consentaneum reperiatur, id temere reiicere non liceat: quod si dicam tamen non eo spectat, ut hoc MS. semper sequendum existimem.

τοῖσι οὐλῆσι πτισάνῃσι χρεόμενοις.] — Licet omnes codd. h. l. ferant ἀντίκα χρεόμενοις, voculam illam e seqq.

perperam huc invectam repetere nolui. Cf. initium § 11. et § 17.

§ 15.

ἐκ κριθέων τε ὡς βελτίστων εἶναι καὶ ὡς κάλλιστα ἠψῆσθαι.] — In his recte e codd. scriptura τέως Lit-treus τε ὡς efficit: e lect. καὶ ὡς βέλτιστα servavi ὡς ante κάλλιστα cum Lind.

τὸ ὀλισθηρὸν τὴν κριθὴν καταπινομένην ποιέει μὴ βλάπτειν.] — Quid sibi velit illud ὀλισθηρὸν patet e seqq. οὐδαμῇ γὰρ προσίσχει, οὐδὲ μένει κατὰ τὴν τοῦ θώρηκος ἴξιν. — § 58.: εἰ γὰρ ἀνάγοι μὲν τὰ ἐγκέ-ρ-χνοντα καὶ ὀλισθον ἐμποιήσειε, cum quibus cf. § 17. libelli nostri. Aret. p. 108. C. κλυσμοῖσι ἐς ὀλισθον χρέεσθαι: in his autem ὀλισθος refertur ad ea, quae pulmone et intestinis continentur: sed in Praxagorae loco apud Gal. ad Aph. 1. VI. ad intestina ipsa refertur: en viri verba! τοῖς δὲ λειεντερικοῖς, ἐπειδὴ ὀλισθον ἔχει τὸ ἔντερον, καὶ οὐχ ἥκιστα τὸ περὶ τὴν νῆστιν, ἀνάγκη ταχέως φέρεσθαι τὰ ἀπὸ τῶν σιτίων διαχωρήματα. — p. 128. C. Aret.: χυλοὶ δὲ ὀλισθηροὶ καὶ σμηγματώδεις, ὁ τῆς πτισάνης. — p. 109. D.: κλυσμοῖσι ὀλισθηροῖσι. — Ad vocabulum ἴξιν. cf. Foës. in Oecon., Koen. ad Greg. Cor.

καὶ εὐπεπτοτάτη καὶ ἀσθενεστάτη.] — Gal. in comm. τὴν ἀσθένειαν αὐτῆς, ἥτοι διότι βραχεῖαν τροφήν τῷ σώ-ματι δίδωσιν ἀκουστέον ἐστίν, ἢ ὅτι ποιότητα μηδεμίαν ἔχει σφοδρὰν, ὡς ἥτοι τῶν νευρῶν, ἢ τῆς γνώμης ἀπτε-σθαι, καθάπερ ὄξος τε καὶ ὁ οἶνος. — Cf. idem de Ptis. p. 821. VI. K. ubi de Ptisana: ὅτι καὶ εὐπεπτό-τατόν ἐστι καὶ ἀσθενέστατον κατὰ πᾶσαν ποιότητα καὶ εὐανάδοτον. — Celsus: II. 18.; « Scire igitur oportet

omnia legumina, quaeque ex frumentis panificia sunt generis valentissimi esse (valentissimum voco, in quo plurimum alimenti est).” Videmus Celsum priorem tantum significatum, quem notavit Galenus, voci ἀσθενῆς de cibis sumtae tribuere, quod e contrarii ἰσχυροῦ explicatione patet. Τὸ ἀσθενές Celso est *infirmitas* et *imbecille*: l. l. enim: « cumque panificia, inquit, omnia firmissima sunt, elota tamen quaedam genera frumenti, ut alica, oryza, ptisana, vel ex iisdem facta sorbitio vel pulticula imbecillissimis annumerari potest.” Idem III. 12. « Is (cibus) debet esse ex infirmissima materia et stomacho aptus.” Itaque εὐπεπτοτάτην intelligo ptisanam, quae facile digeritur et ventriculo subigitur: ἀσθενεστάτην, quae non multum alimenti habet. Galeni interpretationes ὅτι ποιότητα μηδεμίαν ἔχει σφοδράν, et ἀσθενέστατον κατὰ πᾶσαν ποιότητα minus arrident.

§ 16.

ἣν οὖν μὴ προσηγορήσῃ τις ὀνόσον δέεται ἀνταρκῆς εἶναι ὁ τρόπος τῆς τοιαύτης πτισανορρόφης.] — Video nuperrimum editorem ὀνόσων prae Galeni cetera lectione ὀνόσον praetulisse: mihi haec sola vera videtur. Plene dixeris ἣν οὖν μὴ προσηγορήσῃ τις ὀνόσον προσηγορεύειν s. προσηγορεῖσθαι δέεται κ. τ. λ., ita ut minus placeat Genitivus. Ad ὀνόσον δέεται ἀνταρκῆς εἶναι cf. § 11. ἀλλ’ ὀνόσον εἵνεκα τοῦ ἔθεος ἐσιέναι τι. — Vid. Herm. ad Vig. p. 726.

οἷσί τε γὰρ σῖτος ἀντίκα ἐγκατακέκλειται.] — Ad ἀντίκα Foës.: « ἀντίκα ἀμέλει significare e Gal. scripsimus in nostra Oecon.” vid. in voce, quam Erot. in glossis exposuit. Accurate circumscriptum si velis

significabit *ut statim exemplo utar, quod iam menti obversatur*. Cf. Vig. p. 393. Koen. ad Greg. Cor. p. 416. Stallb. ad Plat. Gorgiam ubi *αὐτίκα* πρῶτον. Non vulgarem suam sedem occupare h. l. monet Gal.: τὸ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς ῥήσεως εἰρημένον οἷσί τε γὰρ σῖτος αὐτίκα ἐγκατακέκλεισται τὴν αὐτίκα φωνὴν ἐνηλλαγμένην ἔχει κατὰ τὴν τάξιν· ἀπολαβούσης δ' αὐτῆς τὴν οἰκείαν σύνθεσιν ὁ λόγος ἔσται τοιόσδε· — μὴ προσβοηθησάντων δὲ ἡμῶν τῷ προειρημένῳ τρόπῳ τῆς πτισανοῤῥοφίης, πολλαχόθι γενήσεται βλάβη· αὐτίκα γοῦν οἷς σῖτος ἐγκατακέκλεισται κ. τ. λ. Confer tamen Bastium ad Greg. Cor. l. l. Cornuti verba citantem, Ἐπίχαρμος αὐτίκα φησὶν, in quibus aequae minus ac nostro loco αὐτίκα primam in sententia sedem occupat. — Verum ipsum hoc facit, ut minus placeat lectio ὁκόσοισι γὰρ, quam recepit Littréus: nimirum particula τε requiritur, ut haec cum praecedentibus quam arctissime copulentur. — Ad σῖτος et ἐγκατακέκλεισται cf. Oecon. Hipp. in utraque voce: — similem dictionem habes apud Aristoph. Eccles. vs. 354.

κἄγωγ' ἐπειδὰν ἀποπατήσω· νῦν δ' ἐμοῦ
ἀχράς τις ἐγκλείσας ἔχει τὰ σιτία.

τοῦτο δέ.] — Notemus sibi respondere αὐτίκα . . . τοῦτο δέ. — Herodoto frequens τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δέ. — Hipp. de morbo sacro τοῦτο μὲν γὰρ οἱ πυρετοὶ κ. τ. λ. τοῦτο δὲ ὀρέω μαινομένους ἀνθρώπους κ. τ. λ. — Ceterum paulo intricatior in seqq. structura exponenda: Auctor, in mente habens ἦν, ἔτι τῆς ὀδύνης ξυνεχέως ζούσης, μὴ λύσῃ τις αὐτήν, ἀλλὰ τὰς πτισάνας διδῶ, ταχέως ἀποθνήσκουσι, vel simile quid, ἦν scripsit initio sententiae; iam vero longius ducta periodo intermediis καὶ πρὸς τὰ θερμάσματα μὴ χαλώσης, καὶ τοῦ πτυάλου

μὴ ἀνιόντος, ἀλλὰ καταγλισχραινομένου ἀσαπέως, de-
nuo ἤν infert; intermediisque iterum rationibus, qui-
bus dolorem tollere oportet, in apodosi tertium ἤν
invexit, et a tertia persona ad secundam διδῶς transit;
nempe vulgatam lectionem mutato accentu prae διδῶ
cod. vetustissimi praefero, quum in tali structura eius-
modi transitus apposite congruat cum linguæ usu.

§ 17.

ῥέγγους.] Cod. vetustiss. ῥέγκου i. e. ῥέγκους. — Gal. in
exeg. ῥέγγιν καὶ ῥέγκος. Erot. ῥέγγος. ὁ νεωχμός, ὡς
καὶ τῷ περὶ Πτισσάνης. — Formam ῥέγγος nostro frequen-
torem esse monet Foës. in Oecon. — Moeris ῥέγκει,
ἐπὶ τῶν κοιμωμένων, Ἀττικῶς. Thomas Mag. ῥέγγω
οὐδεὶς τῶν Ἀττικῶν, ἀλλὰ ῥέγκω. Itaque hic etiam
valet, quod demonstravit Blomfieldius, hosce e re-
centioribus Atticis vocabula sua hausisse, adeo ut ῥέγκος
in nostro non sit scribendum.

ἡ πλευρὴ πελίη εὐρίσκεται.] — Ita omnino legendum:
nempe imprudens et nolens in textu propagavi nuperrimi
editoris errorem, qui, quum vulgo recte πελίη legatur,
cum Vassaeo e Gal. Ed. Basil. et uno cod. πελιή per-
peram scripsit. In huius vocabuli accentu saepius apud
Gal. et alios medicos peccatur.

καταγλισχραινόμενον τὸ πτύελον ἀπέπτως] — Ad-
vertunt me πτύελον et ἀπέπτως. § superiori habuimus
καὶ τοῦ πτυάλου καταγλισχραινομένου ἀσαπέως, ubi qui-
dem ἀσαπέως in plurimis codd. periit, sed a nuperrimo
editore recte e Gal., vetustissimo MS., aliis, revoca-
tum. — Ego vero ibidem aliisque locis in hoc libello
πτυάλον restitui e veteri illo cod., quae forma in
Prorrh. I. et Praenn. Coacis saepe obvia: quin imo

vidi constanter in locis Praenn. Coacarum, quae cum Progn. conveniunt, *πτυάλον* et *πτυαλισμός* legi, ubi in Prognostico *πτύελον* et *πτυελισμός*. — Illa autem antiquiorem referre formam patet inde non solum, quod Coacae Prognostico sunt antiquiores, sed etiam eo magis his fidem adhibeo, quod Prognosticum foede deturpatum ad nos pervenit. Infra quoque revocavi ex antiquo illo MS. *πύαλον*, de quo vide Hemsterh. ad Thom. Mag. p. 862. — Verum cf. Lobeck. ad Phryn. p. 309., qui ad verba Phrynichi: « In oculos, inquit, incurrit haec non ab eodem Phrynicho scribi potuisse.” Non satis liquet quare non potuerint. Phrynichus ad recentiorem Atticismum sua refert et *πύελος* scribendum censet: Hipp. cod. vetustissimus dat *πύαλος*, libri vetustissimi Coacarum Praenn. et Prorrh. I. *πτυάλος*: haec apposite cum eius monitu conveniunt. Largior in his contrarium obtinere eius quod in aliis huius generis formis observamus: sed quis unum et eundem constantem usum in his omnibus fuisse probabit? Ego certe in nostro servo, quod librorum Hippocrateorum historia antiquissimum esse luce clarius ostendit. — Ast paululum ab instituta quaestione aberravimus: me advertunt, inquam, recentior forma *πτύελον* et recentius vocabulum *ἀπέπτως* coniuncta: suspicio inde mihi subnascitur talia ab Hipp. non esse profecta, sed postea inducta a recentiori aliqua manu.

καὶ ὁκόταν ἐς τοῦτο ἔλθῃ.] — Editores h. l. absurde *ταὐτό*: vetustiss. cod. et Gal. lib. III. de Dyspn. *τοῦτο*, recte; cf. lib. I. de Morbis p. 180. Kühn.: *οὕτως*, *ὅταν ἐς τοῦτο ἀφίκηται*, *ἀπόλλυται*. — Littréum emendasse video in addendis p. LV.

καὶ οὕτως ἐς τὸ κακὸν ἀλλήλοισι ξυντιμωρέει.] — Vel

ξυντιμωρέουσι vel συντιμωρέει, quod optimus ille liber habet, noster scripsit; simplex τιμωρέει longe deterius. — Aret. p. 48 B. hunc locum imitatur: εὐτε ἄλλοισι (ἁλλήλοισι recte Wigg.) ἄμφω ἐς τὸ κακὸν ξυντιμωρέει, p. 20. A.: ἀναπνοὴ κακὴ· οὐ γὰρ ξυντιμωρέει τῷ πνεύμονι τὸ διάφραγμα. p. 52. C. συντιμωρέει γὰρ ἁλλήλοισι δίψος καὶ ποτόν. His quidem locis ξυντιμωρέειν omnino requiritur. Simplex τιμωρέειν habes apud Aret. p. 43. A.: ἐπὶ τῷ ὕδρωπι, ἣν μὲν οὖρα πολλὰ, παχέα, ἐπίδοσιν ἔχοντα πολλήν, ἰλυώδεα καταρῥαγῇ, ἐλπίς ἐκρεῦσαι τὸν ὕδερρον· ἣν δὲ λεπτὰ καὶ ἀνυπόστατα καὶ ὀλίγα, τῷ ὕδρωπι τιμωρέει. — His collatis, quid inter τιμωρέειν et ξυντιμωρέειν intersit, facile patet. Τιμωρέειν et, quod infra occurrit, τιμωρία interpretatus est Foës. e Gal. in Oecon. Τιμωρίην habet Herodotus III. 148. ubi Valck.: « Idem erat in usu loquendi τιμωρεῖν ac βοηθεῖν: τιμωρία ac βοήθεια. »

§ 18.

τοῖσι δὲ μηδετέρῳ τουτέων, ἀλλὰ ποτῷ μόνον, ἔστι ὄπη, καὶ διαφερόντως τιμωρητέον.] — Legebatur olim τοῖσι τε μ. τ., ἀλλὰ π. μ., ἔστι δ' ὄπη κ. τ. λ. Recte Galeni et MSS. auctoritate emendavit Littr.: et ante illum Corn. in versione.

§ 19.

ἐπίσχειν τὴν δόσιν τοῦ ῥυφήματος, ἔς τ' ἂν οἶηαι ὑποκεχωρηκέναι ἐς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἐντέρου τὸ σιτίον· χρέεσθαι δὲ κ. τ. λ.] — De meo ἐπίσχειν effeci ex ἐπισχεῖν: infra enim iterum praesens χρέεσθαι, quin imo hoc tempus h. l. requiritur: — οἶηαι simili modo

effeci de coniectura e 3a pers. οἴηται, quam ferri h. l. non posse arbitror, memor Homerici σαώτερος ὥς κε νέηαι. Infinit. pro Imper. ponitur, itaque medico imperat, ad quem itidem illud οἴεσθαι referendum est, non ad aegrum; adeo ut 2a pers. ἔστ' ἂν οἴηαι recipiatur, sit necesse. — Et opportune istius ἔστ' ἂν facta mentione, emendemus locum Prognostici, ubi occultum latet cum ἕως ἂν confusum. Legimus p. 161. Ed. Littréo. ἕως ἂν ἐς τὰ πεντεκαίδεκα ἔτεα γένωνται: illud ἐς τὰ ortum duxit ex ἐς τ' ἂν: quid sibi vult ἐς τὰ ιε' ἔτεα γίγνεσθαι? Lege cum Gal.: ἐς τ' ἂν πεντεκαίδεκαετέα (sic emendo Galeni πεντεκαιδεκαταῖα) γένωνται.

διδόναι τὸ ῥύφημα.] — Tum h. l. tum saepius aliis formam ῥυφήν et ῥύφημα e vetustissima membrana recepi, vid. Foes. in Oecon., ubi plura huius formae exempla adferuntur. Schneid. in Lex. ῥυφέω ex Hippon. apud Photium citat, et ἔρυφον, οὐκ ἐρρύφησα. Res bene habet: est hoc enim ex eodem genere, e quo ὄνυμα pro ὄνομα; cf. Koen. ad Greg. Cor. p. 585. — Est forma Aeolica, ita ut in ῥυφήν cum Dorica infinitivi terminatione coniungatur.

ἦν μὴ αὐτόματα διεξίη καλῶς.] — Subintellige τὰ κόπρανα; similis ellipsis in formula illa in Epid. libb. frequenti ἀπὸ κλυσματίου καλῶς διήλθε.

§ 20.

καιρὸν δέ τῆς δόσιος κ. τ. λ.] — Omnia haec, usque ad ἐπικινδυνότητα, habentur in lib. spurio Gal. de Victus ratione in Morbis acutis secundum Hipp. vol. XIX. 212., cuius auctor Galeni textum Hipp. ma-

xime sequitur. Quod ad φυλάσσεσθαι, id eodem sensu ponitur in additamentis spuriiis § 19. φυλάσσεσθαι δὲ χρὴ καὶ πάντων τῶν πυρετῶν τὰς κρισίας. In glossis Herodoteis legis φυλάξαντες, ἐπιτηρήσαντες ad Herod. V. 12. φυλάξαντες δὲ Δαρεῖον προκατιζόμενον ἐς τὸ προάστειον, τὸ τῶν Λυδῶν, ἐποίησαν τοιόνδε.

ὅταν μὲν οἱ πόδες ψυχροὶ ἔωσι, ἐπίσχειν χρὴ τοῦ ῥυφήματος τὴν δόσιν, μάλιστα δὲ καὶ τοῦ ποτοῦ ἀπέχεσθαι.] — Hoc etiam loco ἐπίσχειν pro ἐπισχεῖν exhibui eadem de causa, qua supra. Quod ad μάλιστα δὲ καὶ τοῦ ποτοῦ ἀπέχεσθαι attinet, spectat acetum mulsum, melicratum et aquam, quorum mentionem fecit § superiori. — De aceto mulso autem § 59: ἔτι δὲ καὶ ἄλλως γυιοῦ καὶ τὰ ἀκρωτήρια ψύχει, itaque non miror eum huius usum pedibus frigentibus interdicere. De aquae noxis pedibus frigentibus exhibitae cf. § 62. sub finem. Ratio ergo quare in eo casu a potus haustu largiori (ita enim Hippocratis verba accipio) abstinendum censeat, posita est in metu ne βαρύνηται ἡ κοιλίη, ne ἄραδος κακὸς γένηται.

ὁκόταν δὲ ἡ θερμὴ καταβῇ ἐς τοὺς πόδας, τότε διδόναι.] — Notatu digna Galeni verba ad h. l. παρακμὴ (τῶν παροξυσμῶν) δ' ἔμπαντι τῇ ἀρχῇ διαπνεομένης γε τῆς θερμασίας γίγνεται καὶ τὰ μέσα τοῦ σώματος ἀπολείπουσιν, ὅπερ ἐδήλωσε δι' ἐνὸς ῥήματος εἰπὼν· ὅταν ἡ θερμὴ καταβῇ εἰς τοὺς πόδας. οὐ γὰρ ταῦτόν ἐστι τὸ θερμοὺς ἐκ ψυχρῶν γενέσθαι τοὺς πόδας, καὶ καταβῆναι τὴν θερμασίαν εἰς αὐτούς. τὸ μὲν γὰρ καταβῆναι τὴν μετάστασιν δηλοῖ τῆς θερμασίας ἐξ ἑτέρου μέρους εἰς ἄλλο μέρος· τὸ δὲ θερμανθῆναι τοὺς πόδας ἐγχωρεῖ γενέσθαι καὶ μενούσης ἐν τοῖς μέσοις τῆς θερμασίας, ὅπερ ἐπὶ τῆς ἀκμῆς συμβαίνει.

καὶ νομίζειν μέγα δύνασθαι τὸν καιρὸν ἐν πάσῃσι
τῇσι νούσοισι· οὐκ ἦκιστα δὲ ἐν τῇσι ὀξείῃσι, μάλιστα
κ. τ. λ.] — Ad μέγα δύνασθαι cf., quae supra habui-
mus, πάνυ μέγα διαφέρουσι et ἐς ὑγιείην μέγα τι δύνα-
ται, tum Lex. Herod. in μέγας et δύνασθαι. — Τὸν
καιρὸν dedi e Gal. Ed. Bas. et Vassaeo, et cod. quo-
dam Littrei: nimirum [plura sunt exempla articuli a
nostro Ionum more δεικτικῶς sumti, qui usus Hero-
doto frequens. § 41. ἀπαρτὶ ἐν τοῖσι καιροῖσι. — Conf.
locus libri de Aëre aq. et locis. p. 80. ed. Littréo, ubi
MSS. καὶ εὐνουχοιδέστατοί εἰσιν ἀνθρώπων διὰ τὰς
προφάσις, καὶ ὅτι ἀναξυρίδας ἔχουσιν αἰεὶ. Corayus
διὰ [ταύτας] τὰς προφ. de coniectura. — Littréus:
διὰ τὰς προειρημένας προφάσις e MS. Latino, quod
habet: « propter praedictas causas:» neutro opus esse
credo, modo teneamus usum illum orationis Ionicae,
unde interpres ille Latinus *propter praedictas causas*
dare potuit, nec certo constat illum in textu Graeco
προειρημένας legisse. Vidi hac in re mecum consentire
doctiss. Petersen: cf. Littréus Add. p. LIV. Similiter
infra § 32. ὅλην τὴν ἡμέρην pro ὅλην τὴν ἡμέρην ταύ-
την. Sed video Littréum ad locum libri de Aëre cet.
p. 74. vs. 21. editionis suae in addendis p. LIV. ad-
notasse: « M. Petersen regarde τῶν comme un exem-
ple de l'emploi de l'article dans le sens du pronom
conjonctif.» Idem iam monuit Coray, qui p. 162.
vol. I.: « L' ἀφ' ᾧν de la marge de Z. que L. a reçu
dans son texte, n'est qu'une explication marginale.»
Cum quibus plane consentio: patet autem ex hisce,
quod non semel antea dixi, multos e nostri oratione
Ionismos librariorum culpa interiisse: itaque procul a
certitudine absumus, qua nuperrimus editor affir-

mare audet : « Herodote emploie l'article au lieu du relatif; Hippocrate jamais." Hinc ad locum laudatum adnotat : « Les exemples de l'emploi de l'article pour le relatif sont si rares dans la collection Hippocratique, qu'on peut les considerer comme des erreurs de copistes." Nemini puto facile persuadebit librarios ἀπὸ τῶν pro ἀφ' ὧν invexisse : contrarium vero, nī fallor, facile fieri potuit.

μάλιστα δὲ ἐν τῇσι πυρετώδεσι.] — Cum cod. med. malui omittere μᾶλλον ante πυρετώδεσι. — Sed advertit me loco nostro partitio μέγα δύνασθαι ἐν πάσῃσι τῇσι νούσοισι· οὐκ ἤκιστα δὲ ἐν τῇσι ὀξείῃσι, μάλιστα δὲ ἐν τῇσι πυρετώδεσι. Similem quamdam habemus infra in loco de balnei usu : χρέεσθαι δὲ λουτροῖσι τοῖσι οὕλῃσι πτισάνῃσι χρεομένοισι παρὰ πούλν μᾶλλον ἐνδέχεται ἢ τοῖσι χυλῶ μούνον χρεομένοισι· ἐνδέχεται δὲ καὶ τούτοις ἐνίοτε· ἤκιστα δὲ κ. τ. λ. — In Progn. : πονηρὸν μὲν ἐν πᾶσι τοῖσι νουσήμασι, κάκιστον δὲ ἐν τοῖσι περιπνευμονικοῖσι.

§ 21.

Ὀδύνη δὲ πλευροῦ, ἣν τε κατ' ἀρχὰς γένηται, ἣν τε ἐς ὕστερον, θερμάσμασι μὲν πρῶτον οὐκ ἄπο τρόπου ἐστὶ χρησάμενον πειρηθῆναι διαλύσαι τὴν ὀδύνην.] — Vetustissima membr. ὀδύνην δὲ πλευροῦ, ἣν τε κατ' ἀρχὰς γένηται, ἣν τε ἐς ὕστερον, θερμάσμασι μὲν πρῶτον οὐκ ἄπο τρόπου χρησάμενον πειρηθῆναι διαλύσαι. Dubium videri possit, utra lectio praeferenda sit : np. utraque sensu similis, utraque etiam bene Graeca. Vulgatam loci scripturam imprimis praefero propter seqq. § 22. : τομῇ μέντοι γε οὐχ ὁμοίως λύει ὀδύνην, ἣν μὴ πρὸς

τὴν κληΐδα περαίνῃ ἢ ὀδύνη, in quibus nomen ὀδύνη simili fere modo bis obvium. Tum vero facilius cod. optimi lectio e vulgata a recentioribus effici potuisse mihi videtur, quam contra. De ἄπο, (editiones enim ἀπό,) quod plurimi codd. ferunt, scribendo vide Bast. ad Greg. Cor. p. 210. seq. — Distinctionem illam inter ἄπο et ἀπό reiicit Matth. § 572. — Locum nostrum excitat Coel. Aurel. II. 19.; sed animum advertit inprimis Galeni de loco nostro narratio, comm. ad Lib. de Humor. p. 65., quae ut rite intelligatur paulo altius repetenda est Pergameni Oratio: φασὶ γὰρ (οἱ ἐξηγηταί), inquit, τοῦτ' ἐστὶ τὸ γράμμα (Lib. de Humor.) οὐκ εἶναι Ἱπποκράτους, διότι σολοικίζει· εἰπὼν γὰρ τὸ χρώμα τῶν χυμῶν, προστίθῃσιν ἀκτέα ἢ ῥέπει. ἐγὼ γὰρ ἀξιῶ μὴ τῇ λέξει κρίνειν, μηδὲ ἀποκρίνειν δεῖν τὰ τῶν παλαιῶν καὶ εὐδοκίμων ἀνδρῶν συγγράμματα, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς νοήμασι καὶ ταῖς ἐννοίαις, καὶ γὰρ πρὸς τὸ (ita lego pro καὶ πρὸς τὸ γὰρ) ταύτας κεχωρισμένας ἀλλήλων εἶναι, ὥς μὴ συνεχομένας τυγχάνειν, εἴτα δὲ ἴσμεν πόσα σφάλματα οἱ βιβλιόγραφοι ποιοῦσι καὶ πόσα ἐκαινοτόμησαν οἱ περὶ τὸν Διοσκορίδην καὶ τὸν Ἀρτεμίδωρον. τελευταῖον δὲ ἔαςας πάντα ταῦτα φημί καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τοῦ παλαιοῦ βίβλοις ἄλλα παραπλήσια καὶ ὅμοια κατὰ τὴν λέξιν εὕρισκεσθαι ἁμαρτήματα, ὥστε οὐ δεῖν δι' ἐνὸς τούτου ἀπαγορεύεσθαι τὸ βιβλίον. ἐν γὰρ τοῖς ἀφορισμοῖς οὐκ ἀκριβῶς εἶπε τὸν καῦσον ὑπὸ τῆς παραφροσύνης λύεσθαι. (locum frustra quaesivi.) καὶ ἐν τῷ περὶ ἀγμῶν εἶρηκε τὸν ἱατρὸν τῶν ἐκπτώσεων καὶ καταγμάτων ὥς ἰθυτάτας τὰς κατατάσεις ποιεῖσθαι (initio libri.) καὶ ἐν τῷ προῤῥητικῷ τὰ ἐπὶ ταρχώδεσιν ἀγρύπνησιν (lege ἀγρύπνοις) οὐρα

ἄχροα, μέλανα, ἐναιωρούμενα ἐφ' ἰδρωτι
φρενιτικά. (Prorrh. I. 4.). ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ
πολλὰς ἐστὶν εὐρίσκειν τὰς ῥήσεις σολοικώδεις, ὡς καὶ
διὰ τούτων εἰκὸς ὑποπτέειν τινὰς αὐτὸ οὐκ εἶναι γνή-
σιον Ἱπποκράτους. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ προγνωστικῷ, ὃ
πάντες Ἱπποκράτους εἶναί φασι, μέμφομαι ὡς περιττὰ
τὸ δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς
ἀπαξ, ὅσα τᾶλλα πρὸς τούτοις ἔγραψεν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ῥήσει, ἥς ἀρχή· ἀλλὰ χρὴ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν
εἰσιόντων ὑποχωρέειν. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ
ἐκτρέπει τὴν τάξιν οὐ μετὰ πολὺ. μέμφονται τοιγαροῦν
αὐτῷ καὶ τὴν ἀμέλειαν ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ διαίτης ὁξέων
νοσημάτων, ἐνθα περὶ πυριῶν γράφει. — De locis illis
Prognostici vid. Gal. in comm. ad h. l.; sed venio
ad postrema de loco nostro. Quaenam haec negli-
gentia, quam antiqui nostro in hisce vitio verterunt?
In iis, quae Gal. ex aliis libris adfert mox ipsas res
propositas, mox Hippocratis orationem reprehen-
dere videtur. Quid autem h. l. innuit? Specta-
turne scriptura loci nostri, quam optimo illo cod.
excepto ceterae ferunt membranae et editiones? Id
unum enim reprehendere potuisse videntur; ceterum
non intelligo, quid in iis, quae de fomentis copiose et
perspicue tradit Hippocrates, adeo desideraverint an-
tiqui eius librorum studiosi.

ἢ ἐν ὀστρακίνῳ.] — Celsus II. 17. de fomentis agens:
« Quin etiam, inquit, calido oleo replentur utriculi;
et in vasa fictilia, a similitudine quas *lenticulas* vo-
cant, aqua coniicitur.” Fuerunt ergo vasa fictilia
lentis formam referentia in ipsum hunc usum confecta.
Cf. Soran. p. 221.: τοῦτο μὲν ἔρια οἰσυπηρὰ οἶνω καὶ
ῥοδίνῳ θερμῷ βεβρεγμένα ἐπιτιθέναι τῷ ὑπογαστρίῳ

καὶ ἐφηβαίῳ, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς λεγομένοις φακωτοῖς
πυριατηρίοις κεχρημένον.

ἀγαθὸν δὲ καὶ σπόγγος μέγας ἐξ ὕδατος ἐκπεπιεσμένος
προστίθεται.] — Grammaticam huius loci rationem
minus recte ceperunt interpretes: Corn.: «commode
etiam spongia apponitur.» Foës.: «utiliter admovetur
spongia.» Similiter nuperrimus editor: «il est bon
aussi d'appliquer etc.» Id enim Graece dixeris ἀγαθὸν
δὲ καὶ σπόγγον προστιθέναι. — Nostra vero verba sig-
nificant: «aptum quid, quod adponatur, est etiam
spongia, cet.» De Infinit. in hac struct. Matth. § 535. b.

περιστέγειν δὲ ἄνω τὴν θάλψιν χορή· πλείω τε γὰρ
χρόνον ἂν διαρκέσει καὶ παραμενεῖ, καὶ ἅμα ἵνα μὴ ἡ
ἀτμίς πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ κάμνοντος προσφέρηται, ἢ
ἄρα μὴ δοκέη καὶ τοῦτο χρήσιμον πρὸς τι εἶναι· ἔστι
γὰρ ὅτε δεῖ πρὸς τι.] — Cum Littréo secutus sum
lect. cod. vetustiss. ἄνω pro ἱματίῳ ceterorum,
licet si quis utramque coniungere et ἄνω ἱματίῳ in
textum recipere malit, non ego adverser: nimirum
puto Hipp. spongiā expressam nudo corpori conti-
nuo impositam cupivisse, sed superne eam contectam
voluisse: ceterum Coel. Aurel., vel, quem continuo se-
quitur, Soranus, etiam legisse videtur ἱματίῳ: hic
enim II. 19.: «Probat, inquit, etiam spongiā mol-
lem, magnam, ex ferventi aqua expressam, atque
pannis involutam, tunc apponendam. Circumtectus,
inquit, enim atque inclusus vapor plurimo tempore
perseverat. Admovenda etiam, tanquam odoramen-
tum ori vel naribus aegrotantis, ut spiramento ad-
ductus vapor suo ingressu laxamentum partibus mi-
nistret.» Postremum hoc methodicorum placita redo-
let. Sed redeo ad nostra: in verbis πλείω τε γὰρ χρό-

νον ἂν διαρκέσει . . . καὶ ἅμα ἵνα μὴ κ. τ. λ. oratio ita immutatur, ut a causa, quare quod praecipit faciendum sit, transeat ad σκοπὸν, quo id facere oporteat: sed de ipsa hac fine videndum. Gal. in comm.: περὶ τῆς ἀτμίδος εἰπεῖν χρὴ πολὺ τὸ ἀσώδες καὶ ἀνισχρόν ἐχούσης, παροξυνούσης τε τὴν δύσπνοϊαν αὐξήσει τῆς θερμασίας μόναις οὖν ταῖς ξηραῖς καὶ ἀπτύστοις πλευρίτισιν ἐπιτήδειός ἐστιν ἢ τῆς ἀτμίδος εἰσπνότης, πλέον ἔχουσα τοῦ βλαβέρου τοῦ ὠφέλιμου. Sprengel. Apol. II. p. 326.: « Weil sonst die Thierischen Dämpfe des Schwammes dem Kranken Beschwerden machen können. Sie sind ihm schädlich und nehmen zugleich den Kopf ein.” His Sprengelii verbis haud ita assentior: probe mundatis spongiis usi sunt veteres, cf. Diosc. V. 137. Puto cum Galeno Hipp. rem ingratam, ubi hanc prodesse non posse credidit, evitasse; χρὴ γὰρ καὶ τοῖσι κάμνουσι χαρίσασθαι. Neque alio modo, quam Galenus fecit, accipio quod obscure innuit Cous: ἔστι γὰρ ὅτε δεῖ πρὸς τι.

ἔτι δὲ καὶ κριθαί, ἢ καὶ ὄροβοι ἐν ὄξει κεκορημένῳ σμικρῶς ὀξύτερον, ἢ ὡς ἂν τις πίῳι διέντα καὶ ἀναζέσαντα ἐς μαρσίππιά τε καταρῥάψαντα προστιθέναι· καὶ πίτυρα τὸν αὐτὸν τρόπον. De variis vocis μαρσίππιον formis cf. Oecon. Hipp., Hesych. cum interpret. — Coel. Aurel. l. l. « utendum, inquit, etiam hordeo vel orobo in aceto miti, macerato et calefacto, et celeriter sacello incluso, tunc apposito: sive cantabro eodem genere fervefacto.” Gal. in comm.: καὶ κριθάς, καὶ ὄροβους οὐχ ὁλόκληρα τὰ σπέρματα κελεύει δι’ ὄξους καὶ ὕδατος ἐψεῖν, ἀλλὰ κόψαντας πρότερον· δῆλον δὲ καὶ τοῦ λέγειν διέντα, καὶ ἄλλως δ’ ἂν τις ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος διδαχθεῖη τοῦτο βούλεσθαι τὸν

Ἰπποκράτην • καὶ γὰρ οὖν προσηνέστερον οὕτως ἔσται τὸ πυρίαμα καὶ δραστικώτερον • ἀμέλει καὶ πίτυρα κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον σκευάζειν κελεύει. δραστικωτέρα δὲ τῆς πρόσθεν ἢ τοιαύτη πυρία τῇ τοῦ ὄξους γίνεται δυνάμει • εἰ δὲ δι' ὀρόβων σκευάζοιτο, καὶ οὗτοι συντελοῦσιν οὐ σμικρὸν, ἱκανὴ γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν τέμνειν καὶ κατεργάζεσθαι καὶ διαφορῆσαι πάχος χυμῶν. Veniunt haec ergo in universum rubefacientium titulo: de ὀρόβου viribus Diosc. II. 131. αἷμα δὲ δι' οὔρων ἄγει ἐφθός παρατιθέμενος ὁ ὀροβος. — Ὀροβος, recentioribus Graecis ῥόβιν. *Ernum Ervilia* L., Dierbachio auctore. Ceterum nostra fere repetuntur apud Paulum, III. 33. et Theoph. Nonnum, p. 406., vid. etiam Alex. Trall. VI. 1. — Διέντα non ducendum a δίημι i. q. διαίνω sed a διίημι, eodem sensu quo διηθέω. cf. § 63. spuriorum additamentorum: minus recte acceperunt interpretes, quos omnes, quasi a διαίνω s. δίημι ductum esset, interpretari video. Est Part. Aor. 2. Act. — sicuti ἀνείς, ab ἀνίημι.

πυρίη δὲ ξηρή, ἄλεις, κέγχροι πεφρυγμένοι ἐν εἰρινέοισι μαρσιππίοις ἐπιτηδειότατοι, καὶ γὰρ κοῦφον καὶ προσηνές ὁ κέγχρος.] — Locus hicce etiam apud antiquos de re medica scriptores maxime celebratur: Celsus II. 17.: « Fomenta quoque calida sunt milium, sal, arena, quodlibet eorum calefactum et in linteum coniectum. » Aretaeus p. 76. A.: κέγχρος δὲ φωχθεῖσα ἐν μαρσύποισι, πυρίημα κοῦφον καὶ μαλθακόν. Idem p. 85. D. χρή οὖν τῷ τρόπῳ τε τῆς πυρίης ὡς ἀσφαλεστάτῳ χρέεσθαι καὶ ὕλη μὴ σφόδρα βαρυόδμῳ μιῇ • ἀλλὰ ὕλη μὲν ἔστω ἔλαιον τὸ ἐν κύστεσι ἄκνισον ἐν διπλῷ ἀγγεῖῳ ἐψηθέν, ἢ ἄλεις λεπτοὶ ἐν τῷ, (ita lego pro ἐν τῷ) μαρσιπίῳ. κέγχρος γὰρ καὶ λίνου σπέρμα εὐαφέα

μὲν ἀτμώδεα δὲ καὶ βαρυόδμα. — Theoph. p. 110.:
ξηραῖς πυρίαις χρηστέον δι' ἄλων καὶ κέγχρων. Paulus
cap. de lethargo III. 9.: ξυρίσαντες τὴν κεφαλὴν πυ-
ριᾶν δεῖ, διὰ τε ἄλων καὶ κέγχρων καὶ τῶν ὁμοίων ἐν
μαρσίπποις. — Gal. de Comp. med. sec. locos. Ed.
Kühn vol. XII. p. 568. de cephalalgia agens: κατὰ δὲ
τὸν καιρὸν τοῦτον, inquit, ὑπὲρ οὗ νῦν ὁ λόγος ἐνέστηκεν,
εἰ πυρίαις καὶ καταπλάσμασι χρῆσθαι δόξειεν ἂν, αἱ μὲν
πυρίαι διὰ τῶν κέγχρων ἀμείνους· ὥς γὰρ Ἰππ. ἔφη,
καὶ κουφὸς καὶ προσηνὴς ὁ κέγχρος ἐστίν· οἱ δ' ἄλλες
ἀνιστοῦνται διὰ τὸ βάρος εἰσεὶ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

ἀμφοτεροῖα γὰρ γίννεται.] — Haec quidem mihi
vera lectio videtur, non ἀμφότερα: hoc nempe pro-
baverim, si utrumque simul fiat, quod quum consistere
non possit, ἀμφοτεροῖα dandum arbitror; quod ab
ἀμφότερος ductum, sicuti ἑτεροῖος et ἄλλοῖος ab ἑτερος et
ἄλλος, rem significabit ad utrumque illud, quod enu-
meravit pertinentem i. e. *alterutrum*. — Ἀμφοτεροῖος
Lexicis, quibus utor, ignotum.

§ 22.

λῦει δὲ μάλθαξις.] — Cod. aliquis et Ald. μάλθηξις,
quod ferri nequit, sed haec lectio in memoriam re-
vocat locum e Lib. de Aëre, aq. et locis, ubi falsi
eiusmodi Ionismi specie decipi se passus est Corayus,
qui edit § 86.: τὴν κεφαλὴν . . . ἀναπλήσσουσι τῇσι
χερσὶ et in adn.: « j'ai retabli l'Ionisme ἀναπλήσσουσι,
d'après A. Ald. Bas. cet. ἀναπλάσσουσι." Parum recte:
α in hoc vocabulo breve, modo ad πλάσμα et πλάσις
attendamus: in πλάσσω longa: hinc πρήσσω, πρήγμα et
πρήξις Ionice recte. — Nuperrimus Editor eundem
propagavit Corayi errorem.

τομῇ μέντοι γε οὐχ ὁμοίως λυεῖ ὀδύνην, ἣν μὲν πρὸς τὴν κληΐδα περαίνῃ ἢ ὀδύνη.] — Vulgo edunt τομῇ μέντοι γε οὐχ ὁμοίως λυεῖ ὀδύνην, ἣν μὴ πρὸς τὴν κληΐδα περαίνῃ ἢ ὀδύνη. Perperam. Τομῇ conieci dudum antequam ex cod. Med. apud Foësius notatum videram; iam video idem ferre MS. Regium unum: nempe illud μέντοι γε satis indicabat verba οὐχ ὁμοίως λυεῖ ὀδύνην non ad τομῇ, sed ad praegressum μάλθαξις ἢ τοιήδε esse referenda: itaque MSS. Dativum praebentibus dubium remansit nullum, et confidenter ἣν μὲν pro ἣν μὴ de meo dedi, quippe reiicienda iam erat negatio, nec lenior adhiberi potuit medela. — Omnia iam bene procedunt et locus inde interpretandus, quod Hipp. praecipuum pleuritidis signum habuisse videtur, dolorem illum lateris ad claviculam pertingentem: quae sententia ad seros Graecorum nepotes translata est: Coel. Aurel. II. 14.: « Prosequitur in passione (pleuritica) constitutos acuta febricula, cum tussicula, dolor lateris vehemens atque usque ad iugulum et palam (scapulam) eiusdem partis perveniens.” Aret. p. 8. D. ξύνεστι δὲ πόνος ὀξύς κληϊδέων, πῦρ δριμύ, κατάκλισις ἐπὶ μὲν τὴν φλεγμαίνουσαν πλευρὴν εὐφορος. — Auctor Defin. Med. p. 420. Πλευριτὶς ἐστὶν ὀδύνη πλευροῦ καὶ ὑπεζωκότος διατείνουσα μέχρι κλειδὸς καὶ ἀκρωμίου καὶ ὠμοπλάτης κ. τ. λ. Galenus ad Aph. 12. I. inter Symptomata Pleuritidis pathognomonica et τὰ συνεδρεύοντα distinguit; et ad haec refert τὸ ἥτοι πρὸς ὑποχόνδριον, ἢ πρὸς τὴν κλεῖν ἐξήκειν τὴν ὀδύνην: unde Aretaei ξύνεστι intelligitur: hinc Paulus III. 33. ἡ κυρίως πλευριτὶς, φλεγμονὴ τοῦ τὰς πλευρὰς ὑπεζωκότος ὑμέρος ἐστίν. ἥ συνεδρεύει δύσπνοιά τε καὶ βήξ, καὶ συνεχῆς πυρετός, καὶ πόνος διήκων ἄχρι κλειδὸς καὶ

ὑποχονδρίου. — Emendo ἢ ὑποχονδρίου.

καὶ μὴ ὀκνεῖν συχνὸν ἀφαιρέειν τὸ αἷμα, ἔς τ' ἂν ἐρυθρότερον πολλῶ ῥυῇ, ἢ ἀντὶ καθαροῦ καὶ ἐρυθροῦ πέλιον.] — Hunc locum respicit Gal. in comm. ad lib. de Humor. p. 140. XVI. Ed. Kühn: τῆς δὲ κενώσεως, inquit, τοῦ αἵματος τίθησιν ὅρον Ἰπποκράτης τὴν μεταβολὴν τῆς χροιάς. cf. eius liber de V. S. p. 23. vs. 53. in Bas. Ed.: Celsus II. 10.: « Incidenda, inquit, ad medium vena est, ex qua cum sanguis erumpit, colorem eius habitumque oportet attendere. Nam si is crassus et niger est, vitiosus est, ideoque utiliter effunditur: si rubet et pellucet, integer est; eaque missio sanguinis adeo non prodest, ut etiam noceat; protinusque is supprimendus est.” cet. — Cum hisce ad Hippocratis verba redeamus: ponit duos casus, quibus quousque tuto larga sanguinis copia detrahatur definire studet: supponit principio nigrum effluere: iam vero cupit eo usque hunc detrahi, donec aut rubicundior effluat quam initio, aut donec lividus sanguis appareat. Ἐρυθρὸς καὶ καθαρὸς de sanguine Gal. de usu partium p. 407. vs. 51. Ed. Bas.

§ 23.

ἣν δὲ ὑπὸ τὰς φρένας ἢ τὸ ἄλγημα, ἔς δὲ τὴν κληΐδα μὴ σημαίνει, μαλθάσσειν δεῖ τὴν κοιλίην, ἢ μέλανι ἐλεβόρῳ, ἢ πεπλίῳ.] — Hunc locum una cum superioribus quibusdam respicit Gal. in comm. ad Lib. de Humor., cum p. 69 scribit: καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων νοσημάτων τοὺς πλευριτικούς θεραπεύων κατὰ τὴν ῥοπὴν τῶν χυμῶν κενοῖ. Ipsa verba citat lib. VIII. de Comp. med. sec. loca Ed. Bas. II. 278.

Eadem respicit Alex. Trall. VI. 1. εἰ δὲ μηδὲν τούτων εἶη, ἀλλὰ καὶ ὀδύνη περὶ τὰ κάτω τοῦ διαφράγματος, καθαίρειν δεῖ τὴν κοιλίαν, ὥς ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ θειότατος Ἱπποκράτης. Et inferius: εἰ δὲ μὴ ὑπάρχει χολῶδες (τὸ σῶμα), ἀλλὰ μᾶλλον φλεγματικὸν, τότε δεῖ κεχρῆσθαι ἐκείνοις, οἷς ἐκέλευσεν ὁ θειότατος Ἱπποκράτης, ἢ πεπλίῳ, ἢ τῷ μέλανι ἐλλεβόρῳ. Cum priori illo Alexandri loco congrua tradunt Aët. VIII. 76. Paulus III. 33. Nonnus cap. 127. De veratro nigro Diosc. IV. 129.: utebantur fructu et radice. Est *Helleborus officin.* Salisburgii, Sprengel. comm. in Diosc. p. 635. Cf. Gal. de Rem. simpl. VI. p. 874. Kühn. — Alex. Trall. I. 15. εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἐπὶ τῶν τὸ στόμα τῆς γαστρὸς ἐχόντων ἀσθενὲς καὶ εὐαίσθητον, οὐ δεῖ τοῦ λευκοῦ ἐλλεβόρου ἐμβαλεῖν τῷ καθαρίῳ, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ μέλανος. ἔσται γὰρ αὐτῷ ἄλυπον καὶ ὠφέλιμον μετὰ τοῦ μηδὲ τοὺς βιαίους ἐπιφέρειν σπαραγμούς. Veratro albo per superiora aegros purgarunt veteres, nigro deorsum. — Πέπλιον Dioscoridi πεπλῖς, qui (IV. 166.) πέπλιον hanc plantam ab Hipp. vocari docet, ab aliis ἀνδράχνην ἀγρίαν· cf. Gal. Exeg. in πέπλιον et πέπλος, et in hac voce Erotianum. — *Euphorbia perplus* Sprengelio, l. l. p. 639. Gal. de Rem. simpl. VIII. 17. 10. ὁπὸν δὲ ἰσχυρὸν (ἔχει) οὐ πάνυ τι χρησιμὸν, οὐδ' αὐτὸν, ἀλλὰ τὸ γε σπέρμα χρησιμὸν καὶ φυσῶδες, ὁμοίως τῷ τοῦ πέπλου σπέρματι κάθαιρον. — Hic etiam πεπλίον hanc herbam appellat.

μέλανι μὲν δαῦκον, ἢ σέσελι, ἢ κύμινον, ἢ ἄνησον, ἢ ἄλλο τι τῶν εὐωδέων μίσγοντα, πεπλίῳ δὲ ὁπὸν σιλφίου. — Δαῦκος exponit Erot. in gloss.: vide de hac planta Gal. de Med. simpl. V. 13., de Dauci semine ibid. VII. 4. Diosc. III. 76. *Athamanta cretensis*

Sprengelio l. l. p. 525. De seseli Diosc. III. 53 seqq., ubi plures species enumerantur, Massiliense, Aethiopicum, Peloponnesiacum; Aethiopico i. e. *Bupleuro fruticoso* Sprengelio, l. l. p. 520. maiores tribuit vires: quatenus planta h. l. spectetur, haud ita certum iudico. Gal. de Rem. simpl. VIII. 18. mentionem facit radicis et fructus, speciem non distinguens. Ad cuminum vide sis Diosc. III. 61. ubi de ἡμέρω sermo est et in primis τὸ Ἀιθιοπικὸν laudatur, quod Hipp. βασιλικὸν vocasse dicitur: loca e libris spurii adnotavit Spreng. p. 521. *Cuminum Cuminum* L.; cf. Gal. de Rem. simpl. cap. 10. 61. lib. VII. — Ἀνισον scribit Gal.: vulgo ἄννησον h. l.: ἀνήσου legis apud Herod. IV. 71. ubi vid. Valck. et Schweigh., in varr. lectt. e MS. ἀννήσου adnotatur. Duplicem ν habet Nic. Ther. 650.: ubi schol.: διὰ δύο ν Ἀττικῶς, ἡγουν ἀνήσου: metri causa hic ν duplicem dedit. Diosc. etiam ἄνισον. III. 58. ubi Spreng. in comm. p. 521.: « a Linnaeo ad *Pimpinellae*, a me ad *Sisonis* genus relata est.” — De silphio infra videbimus.

πέπλιον δὲ μέλανος μᾶλλον φυσέων καταρῥηκτικόν.] Hunc locum respicit Aëtius lib. I. cap. de Peplio: τούτου τὸ σπέρμα, inquit, χρήσιμον • σὺν γὰρ τῷ φλέγματι καὶ χολήν ἄγει. καὶ φυσῶν ἐστὶ καταρῥηκτικόν, ὥς καὶ Ἱπποκράτης γράφει. — Cf. ibid. III. cap. 26.

ὑπηλάτων.] — Vid. Erotianum p. 376. Oecon. Hipp. Interprett. ad Hesych. in voce ὑπηλάτων. Steph. Athen. p. 303. vol. I. scholiorum Dietzii, ibique Gadald. p. 353.

ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν τοῖσι ῥυφήμασι διδόμενα ὑπήλατα ἀρήγει, ὅκόσα μὴ ἐστὶ ἀηδέα λίην κ. τ. λ.] — Ita Rufus

Ephes. p. 14. de Polypodio: καθαίρει δὲ καὶ ἐν πι-
σάνῃ καὶ ἐν ζωμῷ ὄρνιθος ἢ ῥίζα ἐψηθεῖσα, οὐ λυπη-
ρῶς. — Vulgo seqq. ita scribuntur: ὁκόσα μὴ ἄγαν ἐστὶ
ἀηδέα: tum vero nonnulla pone ἀηδέα subiungunt λύνειν,
alia MSS. λίνην: itaque putavi ἄγαν a recentiori manu
invectum esse et λύνειν e pristino λίνην ortum duxisse;
est enim hoc nostro usitatissimum. — Restitui igitur
quod Hipp. scripsisse videbatur. — Ad verba διὰ πι-
κρότητα cogitemus aloën v. c. Rufus Ephes. p. 15.
de σικυωνία: ἔστι δὲ πικρότατον μὲν, ἀλλ' εἰς ὕστερον
εὐσιτοτέρους παρασκευάζει.

§ 24.

ἐπιρῥοφήν.] — Gal. alii codd. ἐπιρῥοφεῖν: ῥοφέω
habetur et ῥοφάω, et ῥυφέω et ῥυφάω, ab hisce ῥοφήν,
ῥυφήν Dorice; cf. Valck. ad Theocr. Adon. vs. 12.
Frequens nostro haec contractionis forma. In Progn.
p. 45. vs. 33. χρῆσθαι p. 40. vs. 2. κοπιῇ. p. 45. vs.
28. πειρῆσθαι. Epid. III. G. bas p. 432. ἐχρητο. p. 440.
ὠρμητο. Ep. III. aegro II. Gal. dat ἐδίψη, idem aegr. 3.
ὑπεδίψη et οὐκ ἐδίψη. — cf. Thiersch. § 240. 10. B.,
unde discas i subscriptum in Doricis his formis omit-
tendum esse.

ἐπειδὴ κατὰ λόγον ἐστὶ μεσηγὺ τῆς καθάρσιος μὴ δι-
δόναι ῥυφήν.] — Plurimi codd. καὶ κατὰ λόγον, quod
mihi non placet: non video quid sibi velit h. l. καί;
abundat et vitio scripturae facile ante κατὰ inferri
potuit, ita ut omiserim. Cf. ad haec Gal. comm.;
quae autem ibi monuit, ea fere repetunter lib. Quos
purgare oporteat. cet. p. 354. Ex h. l. Erotianus με-
σεγγὺ exponit ἐν μέσῳ, me iudice, nam superius vo-

cabulum μεμαθήκασι ex h. l. desumptum. Vide de ordinando Erot. glossario Heringa.

όκόταν δὲ λήξη ἡ κάθαρσις, τότε ἔλασσον ῥοφεέτω, ἢ όκόσον εἴθιστο.] — Gal. in comm. ad Lib. de Humor. p. 127. χρὴ δὲ ἐνταῦθα λογίζεσθαι τὸ κοινὸν ἁμάρτημα κατὰ [τά?] πλεῖστα τῶν παθῶν ἐκαστοτε γιγνόμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, κενούντων μὲν τὸ περιττὸν, ὅπως δὲ μὴ γεννᾷτο (lege γεννᾶται) παραπλήσιον τῷ κενωθέντι, παραλειπόντων. ἔπειτα (malim ἐπεὶ) όκόταν πῖν ὁ κάμνων τὸ φάρμακον ἐπιρῥοφᾶν χρὴ διδόναι. ἐν μέσῳ δὲ τῆς καθάρσεως μὴ διδόναι ῥοφήν· ἀλλὰ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ὅταν κενώσωσι, τρέφουσι δαψιλῶς. ὁ δ' Ἱπποκράτης ἔλασσον ἀξιοῖ διδόναι. ἢ γάρ τοι τῶν καθαρθέντων σωμάτων δύναμις ἐν τῇ καθάρσει κεκμηκυῖα φέρειν οὐ δύναται τὴν τροφήν, οὔτε κατεργάζεσθαι καλῶς.

§ 25.

αἱ δὲ προπαρασκευαί καὶ ἐπὶ τουτέοισι παραπλήσιοι ποιητέαι όκοῖαί περ εἴρηνται.] — Tenenda sunt Gal. verba in comm.: καὶ οἷς ἀπ' ἀρχῆς μέλλεις διδόναι τὸ ῥόφημα, τὴν προπαρασκευὴν ὁμοίως ἀξιοῖ γενέσθαι, τουτέστιν εἴτε φλεβοτομίας ἐστίν, εἴτε κλύσματος, ἢ βαλάνου χρῆσις, ἐκεῖνο πράττειν κελεύει πρότερον.

§ 26.

περὶ μὲν οὖν ῥοφήματος προσάρσιος οὕτω γινώσκω] — Ad πρόσαρσις cf. Foës. Oecon. in πρόσάρματα. — Formulam huic nostrae similem legis in Progn.⁶ p. 38.: περὶ δὲ χειρῶν φορῆς τάδε γινώσκω. Lib. de vuln. cap. p. 904. B. περὶ δὲ ἰήσιος τρώσιος τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ... ὧδέ μοι δοκέει. — Apud Aret. p. 119. C. διαίτης δὲ

περὶ ἀπάσης, τῆς ἐν τῇ θεραπείῃ καὶ τῆς ἐς αὐτὴς τάδε
 γινώσκω. p. 78. Α. ἀμφὶ δὲ καὶ κενώσιος ληθαργικῶν
 τάδε χρὴ γινώσκειν. Quo loco καὶ vitiosae repetitioni
 syllabae primae vocis sequentis deberi iudico, ita ut
 delendum censeam: permutatio diphthongi αἰ et lit-
 terae ε perpetua fere.

ὁκοῖον ἄν τις μέλλῃ πίνειν.] — De hoc verbi μέλλειν
 usu Herm. ad Vig. p. 754. Simili modo infra § 40.:
 τοῖσι μέλλουσι ῥοφήμασι τοίοις ἢ τοίοις χρέεσθαι. — Sub
 finem Progn. χρὴ δὲ τὸν μέλλοντα ὀρθῶς προγινώσκειν
 τοὺς περιεσομένους κ. τ. λ. — Alio sensu p. 37. vs. ult.
 ἣν γὰρ μέλλῃ ἀπόλλυσθαι ὁ ἄνθρωπος, i. e. *cum homo
 ita habet, ut brevi moriatur.*

βούλονται γὰρ ἅπαντες ὑπὸ τὰς ἀρχὰς τῶν νούσων
 προταριχένσαντες τοὺς ἀνθρώπους κ. τ. λ.] — Ad προ-
 ταριχεύειν cf. Oecon. Foësi in hac voce et in τὰριχος.
 Ad rem ipsam quod attinet, vid. Celsus III. 4., ubi de
 febrium curatione seqq.: « Optimum vero medicamen-
 tum est opportune cibis datus: qui quando primum
 dari debeat, quaeritur. Plerique ex antiquis tarde
 dabant, saepe quinto die, saepe sexto: et id fortasse
 vel in Asia vel in Aegypto coeli ratio patitur. Ascle-
 piades, ubi aegrum triduo fatigaverat, quarto die cibo
 destinabat. (cf. quae de Thessalo tradit Gal. Meth.
 med. IV. p. 76. in Ed. Bas.) At Themison nuper non
 quando coepisset febris, sed quando desisset, aut
 certe levata esset, considerabat; et ab illo tempore
 exspectato die tertio, si non accesserat febris, statim:
 si accesserat, ubi ea vel desierat, vel, si assidue in-
 haerebat, certe si se inclinaverat, cibum dabat. Ni-
 hil autem horum utique perpetuum est” cet. cf, Gal.
 de Meth. med. VIII. p. 122. seq.

μέγα τί κάρτα.] — Greg. Cor. de dial. Ion. § 58.
τὸ λίαν κάρτα λέγουσι.

§ 27.

τὸ δὲ μεταβάλλειν μὲν εὖ ἔχει μὴ ὀλίγον.] — Structura haec est τὸ δὲ μὴ ὀλίγον μεταβάλλειν εὖ μὲν ἔχει; nimirum minus placet Foëssii versio: « atqui mutatio non parum quidem bene habet.” Et nuperrimi editoris: « sans doute changer n'est pas d'un mince avantage.” Iungunt hi μὴ ὀλίγον εὖ ἔχει, secus ac fieri debet: nam illud μὴ ὀλίγον μεταβάλλειν respondet superiori μέγα τι κάρτα καὶ ἀντιμεταβάλλειν. — Melius Corn.: « verum mutare quidem non parum, bene habet.”

ὀρθῶς μέντοι μεταβιβαστέη καὶ βεβαίως ἡ μεταβολή.] Vulgo ὀρθῶς μέντοι γε μεταβιβαστέη καὶ ἡ μεταβολή: in quibus καὶ deletum cupiebam, antequam membranae illius vetustae lectionem, ὀρθῶς μέντοι ποιητέα καὶ βεβαίως ἡ μεταβολή, videram. — Apparet in hac ποιητέα glossam esse vocis μεταβιβαστέη alterius lectionis: optime enim iunguntur βεβαίως μεταβιβάζειν, quemadmodum εὐφόρως φέρειν, alia huius generis plura. — Patet iam unde illud καὶ, quod in vulgata lect. abundat, originem duxerit: nempe ibi βεβαίως excidit: γέ, quod cod. ille et Gal. omittunt, cum Littréo suppressi. Nec tamen aegre feram, si quis ex altera lectione receptum cupiat: supra enim τομῇ μέντοι γε οὐχ ὁμοίως κ. τ. λ.

§ 28.

Χρὴ δὲ καὶ τὰ μαθήματα ποιέεσθαι ἐν τῇ διαίτῃ τῶν

ἀνθρώπων ἔτι ὑγιαίνοντων, οἷα συμφέρει.] — Iungenda sunt τὰ μαθήματα ποιέεσθαι, οἷα συμφέρει, i. e. μαρ-
θάνειν οἷα συμφέρει: de quo usu Matth. Gr. Gr. § 421.
p. 775. Similiter infra § 58.: μεγάλην ἂν ὠφελείην
ποιήσκειν. Loco de balneo: καὶ τὰς ἐπαντλήσιας ταχείας
ποιέεσθαι. Libro de Cap. vulnn. vs. ult.: τὴν διάγνω-
σιν ποιέεσθαι: p. 902. vs. 3.: τὴν ἐρώτησιν ποιέεσθαι:
in Iure iurando μαθήσιος μετάδοσιν ποιήσασθαι. Aret.
p. 81. D. ἀπὸ γὰρ τῶν ὑγιηρῶν, ὥς ἔπος εἰπεῖν, τὴν
ἀφαίρεσιν χρὴ ποιέειν.

ἀλλὰ μὴν εὐκαταμάθητόν γε ἔστι, ὅτι φανυλὴ δίαίτα
βρώσιος καὶ πόσιος αὐτὴ ἐωυτῇ ἐμφερῆς αἰεὶ, ἀσφαλε-
στέρη ἐστὶ τὸ ἐπίπαν ἐς ὑγιείην, ἢ εἴ τις ἐξαπίνης μετα-
βάλλοι ἐς ἄλλο κρέσσον.] — Ad δίαίτα silentio prae-
terire non licet cod. Med. lectionem διαίτη. — Apud
Aret. p. 134. C. legimus διαίτην sine lectionis varie-
tate. — γλώσση pro vulgato γλώσσα habet Galenus
Epid. III. aegr. 10. φύση in hoc ipso libello habet
Gal. pro φύσα ceterorum. An haec librariorum erro-
ribus tribuenda? an vero duplicem haec nomina re-
ctum habere statuendum, sicuti δίψη et δίψην in h. l.
praebent varr. lectt. vid. § 37. — Hesych. δίψην. δίψαν,
nisi hic forte διψῆν. διψᾶν voluerit. Sed Aeschylus.
Choëph. 754.

εἰ λιμὸς, ἢ δίψη τις, ἢ λιπουρία.

Ad ἀσφαλεστέρη . . ἐς ὑγιείην confero verba § 9. μέγα
τι δύναται καὶ τοῖσι ὑγιαίνουσι ἐς ἀσφαλείην. — Ante
μεταβάλλοι vulgo μέγα: sunt tamen, qui omittunt, cod.
Med., Lind.: equidem post ἐξαπίνης illatum redundare
puto et e μετὰ vocis sequentis ortum esse iudico, qua-
propter omisi. — Minus recte nuperrimus Editor κρέσσον

vetustissimi cod. auctoritate suppressit; omnis sententiae vis in antithesi vocum φαυλή δίαίτα et ἄλλο κρέσσον est posita.

αἱ ἑξαπιναῖοι μεταβολαί.] — In Lexx., quorum inspiciendorum mihi copia nunc data, ἑξαπίναιος, s. ἑξαπιναῖος, non duarum, sed trium est terminationum: non muto tamen, quod codd. praebent. In hisce magna esse solet inconstantia.

ὅτι παρὰ τὸ ἐωθὸς ἡχθοφόρηκε ἡ κοιλίη.] — Ὅτι pro ceterorum ὁκόταν opportune dat cod. vetustissimus: nam in seqq. ratio redditur, cur σπατίλη, (de qua voce vid. Oecon. Hipp.,) fiat. — Ἐωθὸς idem MS. Ionice pro ceterorum ἔθος, cf. Lex. Herod. in ἐωθέναι. — Pro ἔθος noster de Aëre, aq. locis ἡθεα p. 20. Ed. Littr., etiam Herodotus ἡθος: quod revocandum existimo in Aretaei loco p. 121. B. ἦν (malim εἶ) γὰρ ἡ ξυνήθης τῷ κακῷ δίαίτα, ἐν ᾗ ἐμβιοτεύει ἡ νοῦσος, οἴχετο, οὐκ ἔτι ἐπιφοιτεύει (lege ἐπιφοιτέει Ionice, alterum illud praegresso ἐμβιοτεύει originem debet) ἐς τὸν ἄνθρωπον· ξυναποίχεται γὰρ τῷ πρόσθεν ἡδέϊ. Malim ἡθεῖ tum ob praegressum ξυνήθης, tum ob metaphoram ἐν ᾗ ἐμβιοτεύει: nam Greg. Cor. de Dial. Ion. § 83. καὶ οἱ τόποι, ἐν οἷς ἀναστρέφονται, ἡθη, ubi vid. Koen. et Aeliani locus, ibi citatus. — Arrianus Hist. Ind. c. 14. de iunioribus et vilioribus elephantibus captis: τούτους ἐῷσιν ἀπαλλάττεσθαι ἐς τὰ σφέτερα ἡθεα.

§ 29.

Ἀρήγει οὖν τουτέοισι κ. τ. λ.] — Verum est quod de hac § monet Galenus: οὐκ ἦν ἀναγκαῖον εἰρησθαι νῦν ταῦτα, προὔκειτο γὰρ αὐτῷ διδάξαι τὰς ἑξαπιναίας

μεταβολὰς τῶν ἐθνῶν βλάπτειν ἡμᾶς, οὐχ ὅπως χρητὰς τοιαύτας βλάβας ἐκθεραπεύειν: aegre tamen talia in hoc auctore desiderarem: faciunt mirum quantum ad nativam simplicitatem orationis et ad ingenii abundantiam significandam: ex his enim eiusmodi digressio explicanda, quae non ita protrahitur, ut caput rei negligatur.

ἐγκοιμηθῆναι γὰρ χρητὸς ὥσπερ νύκτα ἂν ἀγάγοντα μετὰ τὸ δεῖπνον.] — Galeni comm. ad h. l. omnino legendus est: describo pauca haec, quibus, quomodo locus intelligendus sit, recte docere mihi visus est: ἐγκοιμηθῆναι γὰρ χρητὸς, ὥσπερ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκοιμάτο πρόσθεν, οὕτω νῦν μετὰ τὸ ἄριστον, ὥσπερ νύκτα ἀγάγοντα.

βραδείην συχνὴν περίοδον πλανηθέντα μὴ στασίμως δειπνήσαι μηδὲν, ἢ κ. τ. λ.] — Illud μὴ στασίμως, quod antea edebatur, Aem. Portus interpretatur: « vel στασίμως, subaudi τόπους vel περιόδους; » frustra: recte reiecit nuperrimus editor. Erotianus συχνόν. Βακχεῖος ἐν γ' φησὶ πολὺ, οὐκ ὀρθῶς, ἔστι γὰρ τὸ συνεχές. cf. Hesych. in συχνά, et συχνοῖς. Itaque πλανᾶσθαι συχνὴν περίοδον μὴ στασίμως est continuo deambulari, neque inter eundem gressum sistere.

ἀκρατὲς καὶ μὴ ὑδαρές.] — Ἀκρατὲς profecto retinendum: nam, etiamsi Galenus non legerit, quae causa est cur tanquam glossema reiiciat Littréus, refert pleonasmum Hippocrati familiarem, quo primum res ipsa significatur, dein superadditur vocabulum contrarium indicans cum negatione. § 5. σποράδες νοῦσοι καὶ μὴ παραπλήσιοι § 55. πολλὰ ἂν εὐτυχοίης καὶ οὐκ ἂν πολλὰ ἀτυχοίης, Libro de aere, aq. et locis. p. 52 ὅτι δι-αλλάσσει καὶ μηδὲν ἔοικε ἀλλήλοισι. — Alia ratio est

dictionis, in qua praecedente negatione per antithesin ἀλλὰ infertur, ita ut maior vis sit in altero membro v. c. de Aëre aq. I. initio: οὐ γὰρ εἰκόνασιν οὐδέν, ἀλλὰ πούλὺ διαφέρουσι. p. 14. οὐκ ἐλάχιστον μέρος συμβάλλεται ἀλλὰ πάνυ πλεῖστον.

§ 30.

ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ μεμαθηκότες.] — Abunde hoc μαν-
θάνειν, s. potius μεμαθηκέναι exposuit Foës. in Oecon.
Citantur haec verba a Gal. de Meth. Med. VIII. p.
120. Ed. Bas.: cf. Steph. Athen. ad Aph. 3. I.: ὅπερ
ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων πεποίηκε καὶ ἐν τῷ περὶ ἀγ-
μῶν καὶ ἄρθρων, τούτῳ καὶ νῦν τῷ τρόπῳ παρηκολού-
θησεν. ὡς γὰρ ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων βουλόμενος
δειῖξαι ὅτι ἡ ἐναλλαγή τοῦ ἔθνους βλάβην ἐν τῷ σώματι
δύναται ποιεῖν, ἔλεγεν ὅτι οἱ εἰθισμένοι δις σιτέεσθαι
(σιτέεσθαι?) ἅπαξ τρεφόμενοι. κ. τ. λ. vid. p. 255.

κρέμασθαι γὰρ δοκέει τὰ σπλάγχνα αὐτέοις.] — Hunc
locum adfert Gal. comm. in Lib. de Humor. p. 314. —
In Progn. ἐρωτᾷν εἴ τι αὐτῷ δοκέει βαρὺ ἐκκρέμασθαι
(alia MSS. ἀποκρέμασθαι) ἐκ τοῦ ἄνωθεν. — Coaca
428. legimus ὅταν ἐγκεκλισμένοις ἐπὶ θάτερον βάρος
ἐξηρητῆσθαι δοκέη. — Notandum κρέμασθαι scribendum
esse cum cod. 2146., non κρεμάσθαι, quod edi solet,
cf. Buttm. II. p. 224.

ἡ ἄφοδος ξυγκαίεται.] — Ἄφοδος, τουτέστι τὸ ἀπο-
πάτημα Gal. in comm.; ἀπόπατοι exponit Erot.: cf.
Oecon. Hipp.: vid. Hesych. in ἄφοδος cum interpp.
Etym. M. ἄφοδος. ὁ ἀπόπατος οἶονεῖ ἔξω τῆς ὁδοῦ γε-
νόμενος· πάτος γὰρ ἡ ὁδος. Ad ξυγκαίεται cf. Aegr. 4.
Epid. I. κοιλὴ ξυνεκαύθη. De Aëre aq. I. p. 536.

Kühn. όκόσων μὲν αἱ κοιλίαι σκληραὶ εἰσι καὶ ξυγκαίειν ἀγαθαὶ εἶναι. — Ibid. de vesicae ostio p. 541. : τὸ οὖρον οὐκ ἀφίησι, ἀλλ' ἐν ἐωυτέῳ ξυνέψει καὶ συγκαίει.

ἔστι δ'οἷσι καὶ τὸ στόμα πικραίνεται.] — Similiter στόμα ἐκπικρούμενον Aph. 17. IV. Conf. Gal. de V. S. adv. Erasistrateos: ἵνα τᾶλλα, ὅσα ταῖς μακραῖς ἀσιτίαις ἐξ ἀνάγκης ἔπεται, κακὰ παραλείπω, τήν τε δύναμιν κάμνουσαν καὶ τοὺς χυμοὺς ἐπὶ τὸ χολῶδες καὶ πικρὸν τρεπομένους, καὶ κάρδιωγμοὺς πολλοὺς, καὶ ἄσην, καὶ διαχώρημα ἰσχύμενον, καὶ πάνθ' ἀπλῶς τὰ περιττώματα δριμύτερα γιγνόμενα. — p. 157. vol. XI. Kühn.

§ 31.

όκοτε οὖν.] — Cod. unus Littréi όκοτέων, quod me iudice vestigium refert scripturae όκοτε ὦν. — Eiusdem rei vestigium, nisi fallor superest in fine Progn.: ἐξ ὦν χρὴ εἰδέναι ὅτι ἐν γε τοῖσι αὐτέοισι χωρίοισι οὐδὲν δεινὸν τὸ μὴ οὐ τὰ πολλαπλάσια αὐτέων ἐπιτυγχάνειν κ. τ. λ. Pro ἐξ ὦν, εὖ οὖν cod. unus, εὖ γοῦν Gal. Parum placet ἐξ ὦν: ortum puto ex εὖ ὦν vel εὖ γ' ὦν. — Nec vero Dorici huius ω pro ου exempla alia deficiunt: ipse iam Freindius in praef. ad Ep. I. et III. notavit ἰδρῶντες: similiter saepius in Coacis et Prorrh. I. ἐφιδρῶσι. — Adeo ut mihi quidem minus probabile videatur nostrum semper οὖν scripsisse.

ταῦτα τοιαῦτα.] — Notandum τὰ pro ταῦτα habere cod. unum et Gal. περὶ ἐθῶν Ed. Dietz. p. 111. eundemque comm. ad lib. de Humor. p. 314. ταῦτα omittere. — Nolui quidquam mutare: non prorsus absimile ratus Atticorum τοιαῦτα ἅττα pro τοιαῦτά

τινα : in quo certe τοιοῦτος cum pronom. coniunctum.

§ 32.

εἰ τοίνυν κ. τ. λ.] — In his τὴν ante ἡμέρην ex optimo cod. et Gal. recepi; intelligo enim ταύτην τὴν ἡμέρην : — εἰ ὅτε, quod optimum MS. habet, prae τότε cett. Edd. praetuli. Iamque locum facile intelligi et orationem bene procedere existimo; quicquid nuperimo editori moliendum sit visum. — Supra § 30. in fine de hisce praeter consuetudinem non pransis dixit : καὶ οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν ἀνηριστηκότων οὐ δύνανται κατεσθίειν τὸ δεῖπνον· δειπνήσαντες δὲ βαρύνουσι τὴν κοιλίην : itaque supponit hosce solito minus copiose coenare; qua. quidem coena, parciori licet, tamen βαρύνουσι τὴν κοιλίην. Iam vero in hac § duos proponit casus, alterum, quo non pransi quantitatem ciborum coenae tempore sumunt solita non minorem, sed huic parem, qua sumta εἰκὸς esse dicit αὐτὸν πούλῳ μᾶλλον βαρύνεσθαι, — alterum, quo non diem unum, sed plures quis a cibis abstinuerit, et dein coenaverit; quo facto affirmat, hunc magis etiam quam superiorem utrumque cibis gravatum iri.

§ 33.

ταῦτα γὰρ πάντα βαρέως ἂν ἐνέγκοι.] — Nimirum ex adverbiiis praegressis, ἀρρήγεως καὶ ἀθαλπέως καὶ ἀταλαιπώρως, intelligi debent nomina ῥῆγος, θάλψις, ταλαιπωρία : et de his quidem dicit : ταῦτα γὰρ ἅπαντα βαρέως ἂν ἐνέγκοι.

§ 34.

οἱ πικρόχολοι τὰ ἄνω.] — Erot. p. 282. οἱ πικρόχολοι τὰ ἄνω. ἀντὶ τοῦ οἱ καχέκται· διὰ τοῦτο ὀξεῖς καὶ εὐκίνητοι. Οἱ γὰρ χολῶδες ἔχοντες τὸ παρακείμενον, βλάπτονται ὑπὸ τῆς ἀσιτίας τὸν στόμαχον. — Foësius de loci integritate dubitavit: cf. Oecon. Hipp. in πικρόχολοι: mihi vocabula confusa esse videntur et in hunc modum restituenda: οἱ πικρόχολοι τὰ ἄνω] ἀντὶ τοῦ οἱ καχέκται· οἱ γὰρ τὸ χολῶδες ἔχοντες παρακείμενον, διὰ τοῦτο ὀξεῖς καὶ εὐκίνητοι, βλάπτονται ὑπὸ τῆς ἀσιτίας τὸν στόμαχον. Cf. Arist. Eth. IV. 5. οἱ ἀκρόχολοι ὀξεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ὀργιλοί.

τὴν δέ γε ἀσιτίην — οὗτοι ἂν ἐνέγκοιεν.] — Notatu digna sunt Galeni verba in comm., quibus de variis huius loci lectt. monet. Galeni locum iam descripsit nuperrimus Editor: itaque repetere nolo. Ad ipsas res quod attinet, tum ad locum hunc, tum ad monitum de πικροχόλοις conferendus Aph. 59. VII. τοῖσι σώμασι, τοῖσι ὑγράς τὰς σάρκας ἔχουσι δεῖ λιμὸν ἐμποιέειν· λιμὸς γὰρ ξηραίνει τὰ σώματα.

§ 35.

σημήϊον, ὅτι αἱ μέγισται μεταβολαὶ τῶν περὶ τὰς φύσεως ἡμῶν καὶ τὰς ἑξίας συμβαινόντων μάλιστα νοσοποιέουσι.] — Ad ea, quae hac § traduntur, cf. Xenoph. Cyrop. VI. 2. 25.: ἡ γὰρ κατὰ μικρὸν παράλλαξις πᾶσαν ποιεῖ φύσιν ὑποφέρειν τὰς μεταβολάς· διδάσκει δὲ καὶ ὁ θεὸς, ἀπάγων ἡμᾶς κατὰ μικρὸν ἔκ τε τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἀνέχεσθαι ἰσχυρὰ θάληνη, καὶ ἔκ τοῦ θάλ-

πους εἰς τὸν ἰσχυρὸν χειμῶνα· ὃν χρὴ μιμουμένους εἰς δ
δεῖ ἐλθεῖν προειθισμένους ἡμᾶς ἀφικνεῖσθαι.

οὐδὲ δὴ οἷόν τε παρὰ καιρὸν οὔτε σφοδράς τὰς κενε-
αγγείας ποιέειν.] — MSS. ferunt: οὐ δὴ et οὐδὲ: ce-
terae lectt. corruptae sunt: In lib. Galeni spurio de
Victus rat. in morbis acutis sec. Hipp., Kühn. vol. XIX.
p. 193. et 195. citatur οὐδὲ δὴ οἷόν τε κ. τ. λ., quam
veram esse puto lectionem, et cum Mackio recipio: οὐδὲ
si scribas, haec pendent a praegresso σημεῖον ὅτι,
quod quominus probem facit sequens οὔτε ἐξαπίνης
οἷόν τε: — οὐ δὴ vero durum est admodum et facili-
tati orationis obest. — Galenus haec verba transposita
et ante ἱκανὸν μὲν οὖν — νοσοποιέουσιν inserta cupiens
ineptus est. Nimirum haec verba, eo, quo nunc legun-
tur, loco scripta ἀνακεφαλαίωσιν exhibent eorum,
quae singulatim tradidit a § inde 28., et quae his
verbis indicat signo esse quam nocivae sint in sanis
magnae subitoque factae victus rationis mutationes.
Iamque statim ad aegros transiens subiungit οὐδὲ δὴ
οἷόν τε — οὔ τε ἐπὶ τὰ, quod veluti corollarium est
e superioribus deductum.

§ 36.

εἰθίδαται.] — Quare formam Ionicam, quam o-
ptimum praebet MS., non liceat recipere equidem
non video: supra § 2. εἰρέαται habuimus, itaque non
dubito, quin etiam hic evanuerit Ionismus in pluri-
mis MSS., licet auctor illum dederit. Cf. Buttm.
p. 424. seq.

§ 37.

καὶ ὁκόσα μὲν κρηφαγίη πολλή παρὰ τὸ ἔθος βρω-
θεῖσα.] — Advertit κρηφαγίη βρωθεῖσα: —
similem huic pleonasmum observavi lib. II. de Morbis
mul., p 792. Kühn.: καὶ γαλακτοποτέειν βόειον γάλα
ὡς πλεῖστον. — Κρηφαγίη Ionicum est pro κρεωφαγία.
Saepius η pro ω ab Ionibus scribitur. Cf. Wessel. ad
Herod. IX. 31.

ἡ σκόροδα, ἡ σίλφιον, ἡ ὀπός, ἡ καυλός.] — De
allio vide Diosc. II. 181., Spreng. comm. p. 474. — Gal.
(de Alim. fac. II. 43.) porrum et allium potius obso-
nium quam cibum hominibus esse monet; cf. ibid. 71.
in fine libri. Celsus II. 8. valentiores vocat bulbos
omnes, ad quos cepam quoque refert et allium. Cf.
Plin. Hist. Nat. XIX. 34. Ad seqq. videndus Gal in exeg.:
ὀπός., inquit, ὁ τοῦ σιλφίου κατ' ἐξοχὴν, ὥσπερ καὶ καυ-
λός. καλεῖ δὲ σίλφιον καὶ τὴν ῥίζαν μόνην. Idem ibid.:
καυλός· ἡ μὲν ῥίζα τῆς πόας σίλφιον ἰδίως ὀνομάζεται,
καυλός δὲ καὶ ὁ ὀπός, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων. γράφει
γούν αὐτὸς ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων, ἡ σίλφιον, ἡ ὁ
ὀπός, ἡ καυλός. cf. Salmas. ad Solin. p. 249. In
comm. Galenus alio modo accepit, scribens: μέμνη-
ται καὶ σιλφίου καὶ ὀποῦ καὶ καυλοῦ, δηλονότι
τοῦ σιλφίου. καὶ γὰρ ὅλον τὸ σίλφιον ἰσχυρὰν ἔχει δύ-
ναμιν καὶ κατὰ μέρος ὁ ὀπός αὐτοῦ καὶ ὁ καυλός. —
Mihi verba ἡ ὀπός ἡ καυλός per appositionem cum
praegresso ἡ σίλφιον componi videntur, sicuti Latine
expressi. — De silphio ceterum docte disserentem et
copiose adi Sprengelium comm. ad Diosc. p. 527.
vid. etiam Oecon. Hipp. in voce.

ἀλλ' εἰ καταμάθοις ὁκόσον μᾶζα ὄχλον.] — Ante

omnia opus est ut de loci nostri structura moneam, quam plures non recte perspexisse animadverti: — Incipiendum a § principio usque ad *μᾶλλον τῶν ἄλλων*: in quibus duae sententiae veluti concreverunt, altera: *καὶ ὅσοα μὲν κρηφαγίη πολλή παρὰ τὸ ἔθος βρωθεῖσα ποιεῖ, ἢ σκόροδα, ἢ σίλφιον, ἢ ὀπὸς, ἢ καυλὸς, ἢ ἄλλα, ὅσοα τοιουτότροπα μεγάλας δυνάμιας ἔχοντα ἰδίας, ἧσσον ἂν τις θαυμάσειε*, de qua observandum principium ita inferri, quasi ad praecedens *πολλὰ δ' ἂν τις . . . ἄλλα εἴποι* (§ 36.) referretur: — altera vero sententia est: *ἧσσον ἂν τις θαυμάσειεν εἰ τὰ τοιαῦτα πόνους ἐμποιεῖ τῇσι κοιλήσιν μᾶλλον τῶν ἄλλων*. — Iam vero nostris his, *ἀλλ' εἰ καταμάθοις* — *καὶ καρηβαρίην καὶ δίψαν*, nova incipit periodus. cuius apodosis, *πουλὺ μᾶλλον ἂν θαυμάσειας*, deficit. Recte eam supplevit Corn.: « at iusta fuerit admiratio, si didiceris cet.” Parum apte Foësius: « minus fortasse miraberis:” nuperrimus editor Graeca non expressit omnino. Vide de eiusmodi aposiopesi Homero frequenti Iliad. I. 135. 140. ibique Clarckium. — Tandem prorsus novam structuram orditur verbis *καὶ λευκὸς γε καὶ μέλας κ. τ. λ.*, — quae ut magis cum superioribus copularet, addidit *ὥς δὴ γλυκὺν γε καὶ οἰνώδεα ἧσσον ἂν τις φαίη θαυμαστὸν εἶναι μὴ τῶντὸ δύνασθαι*: nam prorsus deflexerat ab illo *ἧσσον ἂν τις θαυμάσειε*, quod initio posuerat, et quorsum totus rerum nexus est referendus.

μᾶζα.] — De maza pauca haec accipe: — Erotianus *μᾶζα*.] *φύραμα ἐξ ἀλφίτων γινόμενον ποτὲ μὲν μετ' ὄξυμέλιτος, ποτὲ δὲ μετ' ὄξυκράτου ἢ ὑδρομέλιτος, ἢ μεθ' ὕδατος. ἔστι δὲ τρόφιμον*. Sunt haec fere ad verbum in Etym. M. traducta et in Gudianum, sed vitiose:

ibi enim voce μάζας: λέγεται δὲ μάζα φύραμα γινόμενον, πιναιόμενον δὲ ποτὲ μὲν ἐξ ὕδατος, ποτὲ δὲ καὶ ὄξυκράτου, καὶ ὄξυμέλιτος ἢ ὕδρομέλιτος· ἔστι γὰρ τροφιμόν. Opus est inprimis in utroque Etym. ut scribatur φύραμα ἐξ ἀλφίτων: tum in Gud. πιναιόμενον delendum. — Hesych. μάζα· ἀλφίτα πεφυρμένα ὕδατι καὶ ἐλαίῳ. — Suidas μᾶζα. ἄρτος, φύραμα, ἢ ὁ στριφνός ἄρτος: hic igitur alia venditat, modo ne res confundat; hausit sua e schol. ad Aristoph. Pacem. 564. — Schneid.: « μάζα, oder μᾶζα, ἢ, bedeutet Gerstenbrod von verschiedener Gestalt, und Zubereitung." Sprengel. Apol. Hipp. II. p. 360.: « die Maza wurde aus Gerstenmehl gebacken." At vero antiqui ἄρτος κριθινός dicunt, et μᾶζα dicunt, et a se invicem distinguunt. Ipsa loca, ubi de maza loquuntur, inspiciamus: Herod. I. 200. ὃς μὲν ἂν βούληται αὐτέων ἅτε μάζαν μαζάμενος ἔχει· ὃ δὲ ἄρτου τρόπον ὀπτησας: videmus haec sibi h. l. ita opponi, ut de maza solummodo trita sermo sit, de pane vero tanquam tosto. Arist. Probl. XXI. 8.: Διὰ τί ἡ μὲν μάζα, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, δυσδιαχωρητοτέρα γίγνεται· ὁ δὲ ἄρτος, εὐδιαχωρητότερος; ἢ διὰ τὸ τριφθῆναι σφόδρα τὸ σταῖς μικρότερον γίνεται· τὸ δὲ γλίσχρον τοιοῦτόν ἐστιν; ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς πάντοθεν ἐξήρηται τὸ ὑγρὸν τοῦ ἄρτου· ὥς τε ψαθυρότερον γίνεται τοῦ ὑγροῦ ἐξαιρεθέντος ὅλως, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, διὰ τὸ ἐν τῇ τρίψει πικρομερέστερον γεγονέναι· τὸ δὲ ψαθυρὸν εὐπεπτότερόν ἐστιν· ἢ δὲ μάζα ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ γλισχροτέρα γίνεται τοῦ ὑγροῦ μεμιγμένου· τὸ δὲ γλίσχρον οὐκ εὐδιαίρετον. Locus corruptus videtur, sed panis et maza prorsus sibi opponuntur eodem nomine, quo apud Herodotum factum vidimus. Verum e Xenoph. loco a Suida laudato Cyrop.

VI. 2. 28. idem patet : καὶ γὰρ ὅς τις ἀλφιτοσιτεῖ , ὕδατι μεμιγμένην αἰεὶ τὴν μᾶζαν ἐσθίει , καὶ ὅστις ἀρτοσιτεῖ , ὕδατι δεδευμένον τὸν ἄρτον. — Itaque maza diluta idem quod ἀλφιτα , maza idem quod ἀλφιτα , quibus minus liquidi adfusum est. Gal. de Alim. fac. I. 11. γίνονται δὲ ἐξ αὐτῶν (τῶν ἀλφίτων) ὑγρῶν φυραθέντων αἱ μᾶζαι. Interpres « ex iis humidis frixis fiunt mazae » quasi φυραθέντων legisset : perperam. Verum mazam non esse panem hordeaceum ultro patet e cap. 12. , ubi Gal. : εὐδὴλον οὖν ἐστὶ τῷ ταύτ' ἐννοήσαντι , τοσοῦτον ἀπολείπεσθαι μᾶζαν εἰς τροφήν σώματος ἄρτων κριθίνων , ὅσον οὗτοι πυρίνων ; tum vero μᾶλλον δὲ διαχωρεῖ κάτω φυραθεῖσα καὶ τριφθεῖσα μέχρι πλέονος. εἰ δὲ καὶ μέλι προσλάβοι , θάπτον ἔτι καὶ διὰ τοῦτο παρορμήσει τὴν γαστέρα πρὸς ἔκκρισιν. Cf. ceterum totum hoc caput. — Secundum Athen. antiquitus μᾶζα e polenta cum lacte , vel alio liquore , subacta parabatur ; τὴν ἐκ τῶν ἀλφίτων μᾶζαν vocat XIV. 663. B. , deinceps in magis πολυτελὲς ἔδεσμα abiisse monet ibid. Apud nostrum lib. de Cap. vuln. p. 907. μοτώσαντα δὲ καταπλάσματα χρῆσθαι , ὅσον ἂν χρόνον καὶ τῷ μοτῷ , μᾶζην ἐκ λεπτῶν ἀλφίτων ἐν ὄξει διαμάσσειν , ἢ ἔψειν καὶ γλισχρὴν ποιέειν ὥς μάλιστα. — Malim e cod. med. μάζης ἐκ λ. α. • ἐν ὄξει δὲ μάσσειν. — Hic igitur ἢ ἔψειν in usum chirurgicum , ubi μάσσειν non sufficit πρὸς τὴν γλισχροτητα. Conf. ceterum Oecon. Hipp. et Hesych. cum interpret.

καὶ οἱ ἄγαν καθαροί γε καὶ ξυγκομιστοί.] — In his de meo γε pro τε scripsi : nam res sibi oppositas nimis arcte coniungit τε καί. Praeterea istae voculae h. l. saepius confunduntur : paulo ante αὐτός γε ὁ ἄρτος recte dat Gal. , mox μᾶζά γε ξηρὴ recte cod. ve-

tustissimus: ὕδαρής γε οἶνος recte Gal. Perperam tandem codd. καὶ λευκός τε καὶ μέλας, quippe haec iterum sibi opponuntur: ita ut ibi quoque de coniectura γε dederim. — Iam vero Gal. in gl. συγκομιστοὶ ἄρτοι. (ῥυπαροὶ διὰ τὸ πάντα ἅμα τὰ ἄλευρα συγκομίζεσθαι καὶ μὴ διακρίνεσθαι. Licet minuta res sit, nolo reticere alio modo mihi distinguendum videri: solent enim Gal. et Erot. ipsis auctoris verbis, quemadmodum hic in libro suo haec conscripsit, interpretationem adponere: hinc scribendum iudico συγκομιστοί.) ἄρτοι ῥυπαροὶ κ. τ. λ. Coniecturam confirmat Etym. M., ubi: συγκομιστοί, ἡγουν ἄρτοι ῥυπαροὶ, διὰ τὸ πάντα τὰ ἄλευρα ὁμοῦ συγκομίζεσθαι καὶ μὴ διακρίνεσθαι. παρὰ τῷ Ἰπποκράτει. Cf. Franz. ad Gal. exeg., Hesych. in συγκομιστὸς et ἀμμισκόμιστον. — Galeni gloss. et Oecon. Foëssii in his fere fontes, unde ceteri sua hauserunt.

ἄλφιτα ποταίνια.] — G. in comm.: τὰ δὲ πρόσφατα ποταίνια κέκληκε τῇ τῶν Ἰώνων φωνῇ καὶ τῇ τῶν παλαιότερων. Erot. e Bacchio eodem modo exponit (p. 310.), Gal. etiam in glossis (p. 548.), cf. Hesych., Greg. Cor. de dial. Ion. § 170. Quid vero ἄλφιτα ποταίνια re ipsa sunt? Plin. XVIII. 14.: « Pluribus, inquit, fit haec (polenta) modis. Graeci perfusum aqua hordeum siccant nocte una, ac postero die frigunt, deinde molis frangunt. Sunt qui vehementius tostum rursus exigua aqua aspergant et siccent prius, quam molant. Alii vero virentibus spicis decussum hordeum recens purgant, madidumque in pila tundunt, atque in corbibus eluunt, ac siccatum sole rursus tundunt et purgatum molunt.” Postrema igitur referenda videntur ad τὰ ἄλφιτα προκώνια,

quae quid sint, duplici modo exponitur. Gal. in voce προκώνια: τὰ ἐκ τῶν νέων κριθῶν ἄλφιστα. τινὲς δὲ τὰ ἐκ τῶν ἀφρούκτων μόνα. Cf. eundem in voce ἄλφιστα προκώνια, quod exponit τὰ πρὸ τῆς κώνου στάσεως, τουτέστι, τὰ ἐκ τῶν νέων ἔτι καὶ ἀπαλῶν κριθῶν. κῶνος γὰρ τις ἐν ταῖς ἄλωσιν ἔτι καὶ νῦν ἴσταται, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ἐπόμβροις χώραις, ξύλον ὀρθόν, ἐφ' ᾧ ξυντίθενται οἱ καρποὶ κωνοειδῶς. — Altera Galeni interpretatio Erotiano restituenda, qui ἄλφιστα προκώνια*) τὰ γινόμενα ἐκ τῶν φρυκτῶν κριθῶν· οὕτως Ἀττικοὶ καλοῦσι. — Legendum ἐκ τῶν ἀφρούκτων κριθῶν. Cf. Foës. in Oecon. in προκώνια ἄλφιστα et Hesych. cum interpret. in voce πρόκωνα. Vid. Schneid. Lex. in voce προκώνια. — Non prorsus liquet mihi an eadem sint ἄλφιστα τὰ προκώνια atque ἄλφιστα ποταίνια: e Plinii loco effeceris eadem esse, huiusque loco cum Erotiano collato dixeris illud Atticum esse, hoc Ionicum s. potius Doricum. Ἀλφιστα licet plerumque ex hordeo fierent, (Plato Polit. II. 372. B. Diosc. II. 108. — Archistratus apud Athen. p. 256. vol. III. Ed. Dind.) parabantur tamen ex aliis etiam frumenti generibus. Gal. de Alim. fac. I. 11. Foës. in Oecon. voce ἄλφιστα.

καὶ ὕδαρῆς γε οἶνος καὶ ἄκρητος παρὰ τὸ ἔθος ἐξαπίνης ποθείς.] — Οἶνος ὕδαρῆς opponitur τῷ ἀκρήτῳ, indicat vinum, cui multum aquae adfusum est, hinc, quod de aquoso vino dicitur, ὁ μὲν γὰρ πλάδον τε ἐν τῇ ἄνω κοιλίῃ ἐμποίησει, convenit cum iis, quae infra de aqua tradidit: ὕδωρ enim vocat ἐγκλυδαστικόν, ἐπιπολαστικόν et βραδύπορον. Aquosum vinum non adsueto ventriculo stimulus fuerit iusto minor, hinc laesa digestio et redundans in ventriculo humor, et

flatus in intestinis. Quae de ἀκρότης tradit: ὁ δὲ παλμὸν τε φλεβῶν κ. τ. λ., fere symptomata sunt citatoris sanguinis motus et congestionis versus caput, sitis tum illius, tum nervorum affectionis sequela.

καὶ λευκὸς γε καὶ μέλας οἶνος κ. τ. λ.] — Diosc. V. 8. de vinorum secundum colorem diversitate agens: ἔστι, inquit, ὁ μὲν λευκὸς λεπτὸς τε καὶ εὐανάδοτος, καὶ εὐστόμαχος ὑπάρχει· ὁ δὲ μέλας παχὺς καὶ δύσπεπτος, μέθης καὶ σαρκῶν γεννητικός. Galenus lib. de bonis et pravis alim. succis p. 801. vol. VI. Kühn.: λευκὸς δὲ οἶνος οὐδεὶς γλυκύς ἐστιν, ἀλλὰ τινὲς μὲν αὐστηροί τε καὶ παχεῖς, τινὲς δ' ὑδατώδεις τε καὶ λεπτοί. Et paulo superius ibid. p. 800.: οὐδὲ γὰρ ἂν εὖροις οὐδένα παχὺν ἅμα καὶ γλυκὺν οἶνον, ὅς οὐκ ἐστι μέλας.

§ 38.

Τιμωρητέον μὲν δὴ τοιόνδε τι μέρος τῷ ἐναντίῳ λόγῳ, ὅτι ἡ μ.] — Pro δὲ vulgatae lect. codd. vetustiss. μὲν δὴ, alii μέντοι; quorum illud dedi ad similitudinem § 66. μέγα μὲν δὴ μέρος χρὴ νέμειν τῷ κάμνοντι κ. τ. λ. — Codicis illius auctoritate ὅτι ἡ suppressit nuperrimus editor, quod haud facile quis ferat: nam etiamsi sententia integra maneat, ad orationis facilem progressum ὅτι ἡ μ. proficit: iunges τοιόνδε τι μέρος, ὅτι ἡ μ. — Locum recte explicuit Gal. in comm. Fuere, qui magnas in victus ratione mutationes in morbis fieri debere crederent: Hippocrates contrarium docuit e noxis, quas vel sani e rebus a consuetis diversis percipiant, unde deduxit neque in morborum ἀκμῇ multum esse innovandum. Iam vero h. l. affirmat concedendum esse illis, qui ab ipso dissentirent, mutationes victus

rationis in sanis fieri sine mutatione facta in horum corpore, in aegris vero re ipsa corpus mutationem subiisse, qua fiat ut in cibo, potu, ceteris, itidem requiratur mutatio.

μέχρι τῆς νόσου ἢ ἀκμῇ πεπανθῇ.] — Sic. MS. vetustiss., cet. fere μέχρις ἄν, de quo ἄν non semper adhibito Lobeck. ad Phryn. p. 15. — De scriptura μέχρι et μέχρις, ἄχρι et ἄχρις etiam operae pretium est contulisse Verheyk. ad Antonin. Lib. p. 294. seq.

ἐν ὁκόσοις δὲ τὸ τοιόνδε ποιητέον γεγράφεται.] — Gal. in comm.: Δῆλός ἐστι προηρημένος μετὰ τὸ διδάξαι τὴν καθόλου δίαιταν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ, μεταβῆναι πρὸς τὰ ἄλλα σύμπαντα τὰ ὁξέα· οὐ μὴν εὐρίσκεται γε τοιοῦτον τοῦτο σύγγραμμα. τὰ δὲ προκείμενα ἐν (lege προσκείμενα, dele ἐν) τούτῳ τῷ βιβλίῳ μετὰ τὸ λουτρὸν, εἰ μὲν ὡς ἐν τύπῳ τις ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα ταῦτα, παρασκευάσαντος εἰς ἀνάμνησιν ἑαυτῷ, εὐρὼν ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐξέδωκε μετὰ (adde τὸν) θάνατον τοῦ ἀνδρός, ἴσως ἄν τινα λόγον ἔχοι· ὡς σύγγραμμα δ' οὐκ ἐστὶν ἄξιον τῆς Ἱπποκράτους δυνάμεως. — De postremis hisce Galeni verbis alio loco monui.

§ 39.

οὐ γὰρ ἡδελφισμένον μούνον ἐστι τῷ πράγματι, περὶ οὗ μοι ὁ πλεῖστος λόγος εἴρηται, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρῆγμα ἐπικαιρότατόν ἐστι διδακτήριον.] — Opportune μούνον praebent codd. 3, et adscivit Lind.: nam a re ad demonstrationem opinionis suae apta, i. e. a re simili, ad id, quod etiam magis ad demonstrationem confert, i. e. ad rem ipsam, transit: — ita ut formula οὐ μούνον....

ἀλλὰ sine καὶ omnino huius sit loci: quod propterea noto, quod nuperrimus editor e Galeni comm. demonstrare studet *μοῦνον* non esse recipiendum. — Notandum h. l. *πρῆγμα*. Res, de quibus hucusque in primis copiose exposuit, sunt noxae, quae profluunt e mutatione subitanea victus in aegrotantibus, praesertim in morbi vigore. Talem vero mutationem re vera nocere demonstravit ἡδελφισμένῳ τινί: i. e. noxis, quae ex eiusmodi transitu ad insueta in sanos eduntur. Iam vero dicit se id expositurum esse, quod optimum praebeat argumentum, quo thesin suam, nullam eiusmodi mutationem faciendam esse, nobis probet: neque enim modo rem esse huic affinem, sed rem ipsam i. e. experientiam.

κυκεῶνα.] — Erot. *κυκεῶν*. πόμα μετὰ ἀλφίτου τετραγμένον, καὶ κυκᾶν τὸ ταραττεῖν. cf. Oecon. Foësi. Ad Etym. M. in voce adnotant: schol. in Plat. p. 157. Ed. Rühnk.: — *κυκεῶν* ἐστὶ κραμα ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος, καὶ ἀλφίτων, καὶ τυροῦ, καὶ ὕδατος ἀναμεμιγμένον, ᾧ ἐχρῶντο πρὸς πόσιν. — Etym. Gud.: *κυκεῶν*, *κυκεῶνος*, τὸ ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος, καὶ ἀλφίτων καὶ ὕδατος, καὶ πυροῦ ἀναμεμιγμένον: ubi ex illo loco pro πυροῦ legendum τυροῦ: locus enim alter ex altero descriptus, vel ambo e communi quodam fonte fluxerunt.

πρὶν ἢ πέπειρον γενέσθαι τὴν νοῦσον.] — § seq. ἢν πρὶν πέπειρον τὴν νοῦσον γενέσθαι. Vocabulum nostrum haud ita frequens: cf. Oecon. Foës. — Hesych. *πέπειρον*, *πεπανθὲν*, *ώριμον*, *ᾠπτημένον*, *ἀκμαῖον*: — Cyrill., ibi citatus: *κυρίως δὲ ἐπὶ ὀπώρας λέγεται, ὅταν ἀκμάσῃ*,

εἰ μὴ παντάπασί τις εὐήθης ἢ νοῦσος εἴη.] — Gal.

in comm. : εὐήθεις δὲ νόσους εἶρηκεν οὐ τὰς κακοήθεις , ἀλλὰ τὰς εὐτρέπτους . ἴσμεν γὰρ ὅτι οὕτως κέχρηται τῇ λέξει πολλοὶ τῶν παλαιῶν , καὶ οὕτως (ὡς αὐτῶς?) ὁ Ἰππ. πολλάκις , ὡς ἐν ἑτέροις δέδεικται. i. e. in comm. ad Progn. verbis , οἳ τε γὰρ εὐηθέστατοι τῶν πυρετῶν κ. τ. λ. : nam comm. in Progn. ante hos in lib. de Victu acut. composuit. (cf. comm. ad h. l. p. 67. Ed. Bas.) — E Progn. loco Erot. εὐηθέστατοι , οἳ μὴ κακοήθεις. — Simili sensu Aretaeus hoc vocabulum usurpat. Cf. Hemsterh. ad Luciani Colloq. Selecta p. 101.

ὅτι οὐχὶ στερητέαι] — οὐχὶ στερητέαι effeci e codd. quorundam lectione οὐχ ὑστερηταῖαι et οὐχ ὑστερητέαι. Nimirum οὐχὶ h. l. prae οὐ longe praestat , quum omnis sententiae vis in negatione sit posita. — Similiter § 28. πῶς οὐχὶ καὶ ἐν γε τῇσι νόσοισι διαφέρει μέγала ; — Forte οὐκὶ utroque loco Ionice dedit noster.

§ 40.

πυθμενόθεν,] — Foësius ex Erot. et Gal. exposuit in Oecon.

οὐτ' αὖ οἱ τῷ χυλῷ χρεόμενοι γινώσκουσιν ὅτι αὐτέοισι βλάπτονται ῥοφέοντες.] — In hisce αὐτέησι praetulit Littréus , qui haec adnotat : « Evidemment il s'agit de l'usage du suc de ptisane , χυλός ; par consequent αὐτέοισι du texte vulgaire ne peut être conservé. C'est αὐτέω qui devrait naturellement se trouver ici ; cependant j'ai laissé subsister αὐτέησι donné par plusieurs manuscrits , parce qu'à la rigueur on peut sous-entendre πτισανῶν après χυλός , et faire rapporter αὐτέησι à ce genitif pluriel. » Dubito equidem num sit , cui haec interpretatio placeat : h. l. neminem offendet ,

puto, transitus a sing. ad plur. num.: itaque servo αὐτέοισι, pro quo opt. cod. αὐτοῖσι, et subintelligo τοῖσι χυλοῖσι.

§ 41.

ἐν ᾗσιν γε νοῦσοισι . . . ἐν ᾗσιν δὲ οὐ] — Prius illud γε longe praestat prae τε, quod ne ferendum quidem: — altero loco δὲ cum Lind. praeter codd. auctoritatem exhibui, sensu loci id sibi exposcente.

καὶ ὥς ἐπιτοπολὺ ἀπαρτὶ ἐν τοῖσι καιροῖσι μεταβάλλουσι.] — Recte Littréus hunc locum refecit ad Dioscoridis verba apud Gal. in exegesi: καὶ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαρτίως ἐν τοῖσι τοιούτοις μεταβάλλουσιν εἰς τὰ ῥοφήματα: — ipse antequam illius editionem videram idem feceram, eodem usus τεκμηρίῳ. Nolui tamen τοιούτοις inferre; τοῖσι h. l. Ionice δεικτικῶς: mihi verosimile est ἀπαρτίως pro ἀπαρτὶ et τοῖσι τοιούτοις pro τοῖσι Dioscoridis esse τοῦ πολλὰ καινοτομήσαντος in textu Hippocratis. Ad ἀπαρτὶ conferendi Hemsterh. ad Arist. Plutum, vs. 388. Lobeck. ad Phryn. p. 21.

§ 42.

ἐνίοτε δὲ καὶ ὠμὰ ἐπισπῶνται ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ περὶ τὸν θώρακα τόπου χολώδεα.] — Operae pretium facere mihi videor paulo uberius de hisce exponens. Coniuncta sunt haec cum antiquorum placitis, quibus diarrhoeas a liquidis ex capite defluentibus originem ducere statuebant. Inspiciamus Herodotum, qui IV. 187. de Libyae Nomadibus haec habet: τῶν παιδίων τῶν σφετέρων, ἐπεὰν τετραέτεα γένηται, οἷσπῃ προβάτων καίουσι τὰς ἐν τῇσιν κορυφῇσιν φλέβας • μετεξέτεροι δὲ αὐτέων τὰς ἐν τοῖσι κροτάφοισι, ὥς μὴ σφέας εἰς τὸν

πάντα χρόνον καταρρέον φλέγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς δηλῆ-
ται. — En! apud auctorem non medicum et Hippocrate
aetate superiorem vestigium iam deprehendimus do-
ctrinae per totum antiquum orbem medicum, quin
imo post instauratas litteras etiam in medicorum scho-
lis celebratissimae. — Apud nostrum Epid. III. p. 1089.
Foës. : τὰ μέντοι γλίσχρα καὶ λευκὰ καὶ ὑγρὰ καὶ
ἀφρώδεα πολλὰ ἀπὸ κεφαλῆς κατῆει. — h. l. aequē
atque in Herodoteo illo mentio fit excretionis pituitae
e capite καταρρέουσης, s. κατιούσης, per nares. — Iam
vero eandem materiam, quam in κορυφαῖς per nares
exeuntem videbant, in διαρροίαις per alvum secedere
existimarunt. Hinc Aph. VII. 30. ὁκόσοις ἀφρώδεα τὰ
διαχωρήματα ἐν τῇσι διαρροίῃσι, τουτέοις ἀπὸ κεφαλῆς
φλέγμα καταρρέει. — Et Lib. de Aëre, aq. locis εἰκὸς: . . .
τὰς κοιλίας αὐτέων πυκνὰ ἐκταράσσεσθαι ἀπὸ τῆς κεφα-
λῆς τοῦ φλέγματος ἐπικαταρρέοντος. — Porro cum
hisce conf. eiusdem libri § 62., ubi haec: καὶ
ἐνίοις καταρρόους ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὸν πλῆθμονα. —
Vides morborum thoracis originem e capite repelitam,
certe e materia ex capite defluente. Tum pergit:
τοῖσι μὲν οὖν φλεγματίῃσι τὰς δυσεντερίας εἰκὸς γίνεσθαι
καὶ τῇσι γυναιξὶ, φλέγματος ἐπικαταρρέοντος ἀπὸ τοῦ
ἐγκεφάλου διὰ τὴν ὑγρότητα τῆς φύσεως. Sed
etiam paralysin inde repetit ibid.: τοῖσι δὲ πρεσβύτησι
καταρρόους διὰ τὴν ἀραιότητα καὶ τὴν ἔκτληξιν τῶν φλε-
βῶν· ὥστε ἐξαίφνης τοὺς μὲν ἀπόλλυσθαι, τοὺς δὲ πα-
ραπληκτοὺς γίνεσθαι τὰ δεξιὰ, ἢ τὰ ἀριστερά. et § 14.
ibid. κατάρροοι ἐπιγενόμενοι ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου παρα-
πληκτικοὺς ποιεοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, ὁκόταν ἐξαίφνης
ἡλιωθῶσι τὴν κεφαλὴν, ἢ ῥιγώσωσι. — Hic paulisper
subsistamus et, antequam ad alios transeamus, cum hisce

redeamus ad locum nostrum. — Nempe dicit ὡμὰ χολώδεα ἐπισπᾶσθαι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ περὶ τὸν θώρακα τόπου. Gal. in comm : ἄπεπτον οὖν χολήν φησιν εἰς γαστέρα συρῶεῖν ἀναγκάζεσθαι διὰ τὴν κακὴν τε (lege γε) δίαιταν ἔκ τε τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ θώρακος ἐλκομένην: teneamus veteres doctrinas, quibus sanguis, pituita, bilis utraque corporis elementa esse tradebantur, ita ut ubivis adesse crederentur; quippe ceterum haud intelligitur, qui bilem e capite et thorace descendere dicat. — Ut iam pateat quantopere apud antiquos haec doctrina pervulgata sit, seqq. citabo, ut ipse si velit L. B. inspiciat. — Cf. locum de septem fluxionibus Lib. de gland. p. 497. seq. Ed. Kühn. et Lib. de locis in hom. p. 114. vol. II., cf. Plat. in Tim. p. 342. Ed. Stallb., Arist. Probl. II. 17., X. 2., De partibus anim. II. 7., Celsum IV. 2. p. 150., Coel. Aurel. Tard. pass. II. 7. p. 379 seqq. Aetiologiam τῶν ρευμάτων exponit Gal. de Nat. facult. III. 13.; cf. eundem ad Aph. VI. 2., ad Epid. III. Ed. Bas. p. 420. cet.

ξυμπίπτουσι.] — Ita optimo cod. duce scripsi; illud ξυνεμπίπτουσι i. e. ξὺν τινι ἐμπίπτουσι h. l. ineptum.

περίλυποί τε καὶ πικροί.] — Illud πικροί ad animum esse referendum nemo non videt. Quid sibi velit disces ex Arist. Eth. IV. 5.: οἱ δὲ πικροὶ δυσδιάλυτοι καὶ πολὺν χρόνον ὀργίζονται· κατέχουσι γὰρ τὸν θυμὸν· παύλα δὲ γίνεται, ὅταν ἀνταποδιδῶ· ἡ γὰρ τιμωρία παύει τῆς ὀργῆς, ἡδονὴν ἀντὶ τῆς λύπης ἐμποιοῦσα· τούτου δὲ μὴ γινομένου τὸ βάρος ἔχουσι· διὰ γὰρ τὸ μὴ ἐπιφανές εἶναι, οὐδὲ συμπεῖθει αὐτοὺς οὐδεὶς· ἐν αὐτῷ (αὐτῷ?) δὲ πέψαι τὴν ὀργὴν χρόνον δεῖ. Εἴσι δὲ οἱ τοιοῦτοι ἑαυτοῖς ὀχληρότατοι καὶ τοῖς μάλιστα φιλοῖς.

καὶ αἱ ἀκοαὶ ἤχου μεσταί.] — ἀκοή tum ipsa audienti facultas est, tum auditus organon. Gal. de Meth. med. I. 7. p. 60. Kühn.: ὁφθαλμός μὲν οὖν καὶ γλῶττα καὶ οὖς καὶ σκέλος ἕκαστόν τε τῶν τοιούτων σώμα πῶς ἔχον ἐστίν· ὄψις δὲ καὶ ἀκοή καὶ διάλεξις καὶ βαδίσις ἐνέργειαι τῶν εἰρημένων σωμάτων. — Idem de Usu part. XVI. p. 539. vs. 37. Ed. Bas.: ἐφ' ἑκατέραν δὲ τὴν ἀκοήν, ἐνήγαγε νεῦρον μαλακόν, ἕτερα τοῖς κινεῖσθαι μέλλουσιν ὥσιν ἐπιπέμψας σκληρά. — Vides ὦτα et ἀκοήν ἑκατέραν, de partibus corporis, sed diversis: ἀκοήν de auditus organo interno, ὦτα de aure externa. Conf. Rufus Ephes. p. 26. Ed. Clinch.: τῶν δὲ ὠτων ἀκοή μὲν ὁ πόρος, δι' οὗ ἀκούομεν· λοβός δὲ τὸ ἐκκρεμές, ὅπερ καὶ μόνον Ἀριστοτέλης φησὶ τοῦ ὠτός ὀνομάζεσθαι, τὰ δὲ ἄλλα ἀνώνυμα εἶναι· οἱ δὲ ἰατροὶ καὶ ταῦτα ὀνόμασαν, πτερύγιον μὲν τὸ ἀνωτάτω πλατὺ ἐπικλινές. ἑλικά δὲ τὸ ἐντεῦθεν συμπληροῦν τὴν περιφέρειαν τῶν ὠτων· ἀνθέλικά δὲ τὸ ἐν μέσῳ ὑπεραῖρον τὴν κοιλότητα· κόγχην δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ἀνθέλικος κοῖλον· τὸ δὲ ἀπεναντίον τῆς κόγχης ἕξαρμα παρὰ τὸ πέρας τοῦ κροτάφου, τράγον· τὸ δὲ τῆς ἑλικος τέλος τὸ ὑπόβραχυν, ἀντιλοβίδα. — Quem Rufus respicit Aristotelis locum legi puto Hist. an. I. 9 Ὡτός δὲ μέρος τὸ μὲν ἀνώνυμον, τὸ δὲ λοβός. Ceterum animadversione digna verba: τῶν γὰρ ἔχοντων ἀκοήν τὰ μὲν ἔχει ὦτα, τὰ δ' οὐκ ἔχει, ἀλλὰ τὸν πόρον φανερόν, οἷον ὅσα πτερωτά, ἢ φολιδωτά. — Hippocrates h. l. nostro ἀκοαὶ de meatu auditorio, s. auditus organo interno, dicere videtur. — Itaque ἀκοήν distinguit et ὦτα, de quibus aliis locis loquitur: eodem modo Aristoteles distinguit, qui πόρον appellat quod Hipp. ἀκοήν, cetera partium nomina Aristotelis

aetate recentiora verosimiliter ex Alexandrina schola profluxerunt, quo tempore anatome magis magisque exculta est.

καὶ διαπορήματα.] — Hesych. διαπόρησις. ἀμφιβολία, ἀπορία. — Cum isto διαπορήματα pro διαπόρησις comparo, quod supra habuimus, μαθήματα pro μαθήσεις.

πνεῦμα προσπταῖον ἐν τῇ ἄνω φορῇ.] — Gal. in comm.: ἢ γε μὴν δύσπνοια, καθ' ἣν τὸ πνεῦμα προσπταίει, διὰ τροφήν ἄκαιρον γίνεται μᾶλλον ἢ δι' ἔνδειαν· ἔστι γὰρ στενοχωρίας τε καὶ σπασμοῦ γνώρισμα προσκόπτειν τε καὶ οἷον ἴστασθαι τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν ἐκπνοήν. ἢ γὰρ ἄνω φορὰ τὴν ἐκπνοήν ποιεῖται. — τῷ τοιούτῳ δὲ πνεύματι τὸ ἐναντίον ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ ἐκτῷ τῶν ἐπιδημιῶν αὐτὸς διήλθεν εἰπὼν· διπλὴν εἶσω ἐπανάκλησιν, οἷον ἐπειςπνέουσι. — Quae citat verba occurrunt etiam Coaca 260. sub finem. Cf. Aph. 67. IV.: ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τὸ πνεῦμα πρόσκοπτον, κακόν· σπασμόν γὰρ σημαίνει. Cf. ceterum Oecon. Hipp. in πνεῦμα προσπταῖον et πνεῦμα ὥσπερ ἀνακαλουμένῳ. Mihi Hipp. istud genus respirationis spectare videtur, quo gemitus quidam editur: nostrates *het stenen* vocant s. *het steunen*, Germani *das Stöhnen*.

ὄφρ' ἐς δεινώσιος μετέχουσai.] — Gal.: δηλοῦται δὲ ἐκ τῆς λέξεως τὸ παρεσπᾶσθαι πως αὐτὰς, ἢ ἀνεσπᾶσθαι· καὶ γίνεται τοῦτο ποτὲ μὲν ἀμφοτέρων τεινομένων σπασμῳδῶς, ἢ τῆς ἑτέρας μόνης, ποτὲ δὲ τῆς ἑτέρας παραλελυμένης.

ἐνίοτε δὲ χεῖλος τὸ κάτω σείεται.] — Sic aegro 5. Ep III. Sect. I. κεφαλῆς τρόμος· μάλιστα δὲ χεῖλος τοῦ κάτω. — Gal. in comm. ad lib. de Humor. p. 229. citat verba: τὸ κάτω χεῖλος σείόμενον ἔμετον ἔπεσθαι προδηλοῖ.

§ 43.

τὰς ἀσθενείας, αἱ ἀσθενεῦνται.] — Haec profecto sola vera lectio; ἀποτελοῦνται glossa est verbi ἀσθενεῦνται. Illud ἀσθένειαν ἀσθενέειν eiusdem est generis, cuius ἀρρώστίην ἀρρώστεῖν Coaca 591. Lib. de Vuln. cap. p. 902. D. ῥήγνυται τὸ ὀστέον . . . ῥωγμάς καὶ φλᾶται . . . φλάσις Gal. vol. X. 8. Ed. Kühn. ἀσχημοσύνην ἀσχημονήσας. — Soph. Philoct. 276. ἀνάστασιν στῆναι, vs. 1232. ἁμαρτίαν . . ἁμαρτών. Electr. vs. 1023. ἔχθος ἐχθαίρειν. Similiter νοσεῖν νόσον dicitur, πίπτειν πτώματα, sexcenta id genus alia.

§ 44.

τὰ δὲ τοιάδε μάλιστα καθυβρίζεται τῶν χειρωνακτέων ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.] — Medicis dicere liceat horum verborum structuram esse: τὰ δὲ τοιάδε (subintellige ἁμαρτήματα) τῶν χειρωνακτέων μάλιστα καθυβρίζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

τεθνεῶτα] — τεθνεϊότα Galenus habet. Forte pro τεθνηότα, cf. Greg. Cor. §. 5. de Dial. Aeol. In Lex. Herod. voce θνήσκειν: « In part. praet. variant libri τεθνηκῶς, τεθνηῶς et τεθνεῶς, quod fortasse ab auctoris manu IV. 14. a. m. Sic quidem omnes ibi sub finem capitis, οὔτε τεθνεῶτα, οὔτε ζῶντα φαίνεσθαι.” Koen. ad Greg. l. l. : « Alias eam formam Grammatici Ionibus fere tribuunt.” Cf. Buttman Gr. Gr. p. 416. vol. I. et p. 29. vol. II. — In Prognostico noster βεβῶτες.

§ 45.

πουλύ.] — Haec forma nostro frequentissima, cf.

Littreum vol. I. p. 495. Alterius Herodoteae πολλὸς exempla ibidem adferuntur e lib. Epid. In h. I § 65. μετακέρασμα πολλόν. cf. Koen. et Schaef. ad Greg. Cor. p. 395.

φλαῦρόν τι πρήξει ἐπιδήλως.] — In hisce plurimos interpretes lapsos esse video: Corn.: « vitiosum quidam palam operabitur. » Foës.: « manifestum quoddam vitium efficiet. » Nuperrimus editor « on commettrait une faute manifeste. » πρήσσειν h. I. valet πάσχειν; ipse Hippocrates mox infert ταῦτ' ἀπάθειεν. Confer Herodotea εὖ, κακῶς, οὐδὲν ἄμεινον πρήσσειν: vide quae collegit Schweigh. voce πρήσσειν. — De φλαῦρον pro φαῦλον ibid. in illa voce. Erot: φλαῦρος) πανταχοῦ τὸ φλαῦρον ἐπὶ κακοῦ τάσσεται. — Hoc ut intelligatur, tenenda est Timaei interpretatio vocis φαῦλον: quam ἀπλοῦν, ῥάδιον, εὐτελές exponit. — Ceterum idem φλαῦρον. πονηρόν. — Moer. φαῦλον καὶ φλαῦρον, Ἀριστοφάνης ἀμφοτέρω κατὰ τοῦ αὐτοῦ σημαυνομένου· τὸ δὲ φαῦλον σημαίνει τὸ κακόν. — Thom. Mag. φαῦλον, τὸ κακόν καὶ τὸ εὐτελές· φλαῦρον δὲ μόνον τὸ κακόν. — cf. interprett.

καὶ γὰρ ἂν οἱ πόδες τοιόνδε τι πρήξειαν.] — ἂν h. I. iam dudum legeram ex ἤν', quod, vetustissimo cod. excepto, (quippe hic voculam omittit,) omnes membranae ferunt. De his particulis saepius confusis dixi ad § 7. — Cod. Voss. postea firmavit emendationem.

§ 46.

ἀτὰρ καὶ τῶν τοιῶνδε πάντων ἀρκέει παραδείγματα γράψαι.] — Vulgata lectio ἀτὰρ καὶ τὰ τῶν κ. τ. λ. non ferri posse mihi videtur, quum de certis exemplis

h. l. sermo esse non possit, adeoque articulus abundet. Galenus αὐτὰρ καὶ, cod. quidam ἀτὰρ κατὰ, unde quis Ionice ἀτὰρ καὶ κατὰ γράψαι dare possit, quod tamen minus probabile, quum noster aliis etiam huius libri locis simplex γράψαι usurpet. — Ἀτὰρ καὶ nostro frequens in hoc scripto § 23. ἀτὰρ καὶ μισγόμενα ἀλλήλοισι. § 26. ἀτὰρ καὶ περὶ ποτοῦ. § 48. ἀτὰρ καὶ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα. § 49. ἀτὰρ καὶ περὶ οὗ ὁ λόγος ἦν. §. 56. ἀτὰρ καὶ οἴνου λεπτοῦ κ. τ. λ.

ἀφλέγμαντον μὲν ἂν εἴη οὕτως μᾶλλον, καὶ ὑγιῆς πολλῶ θᾶσσον ἂν γένοιτο.] — In his lectionem cod. vetustiss., quam maxime potui, sum secutus: ibi tamen quum ἀφλέγμαντος legatur, idque aegre ad ipsum vulneratum referri posse videatur, apte vero ad solum vulnus, ἀφλέγμαντον scribere malui. Οὕτως, quod in cod. illo a prima manu profectum, et in vulg. lect. in altero membro habetur, h. l. verum est: οὗτος ineptum: — hocce οὕτως in apodosi frequens.

§ 47.

πολλαπλασίη — ὅλου τοῦ σώματος.] — Vulgata huius § lectio erat: πολλαπλασίη μὲν οὖν κατὰ κοιλίην ἢ βλάβη ἐστὶν, ἣν ἐκ πολλῆς κενεαγγείης ἐξαπίνης πλέον τοῦ μετρίου προσαίρηται. ἀτὰρ καὶ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα, ἣν ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐξαίφνης ἐς πλείω πόνον ἔλθοι (ἔλθῃ cod. vet.), πούλῃ πλείω βλαβείῃ (βλάψει cod. vetust.), ἢ εἰ ἐκ πολλῆς ἐδωδῆς, ἐς κενεαγγείην μεταβάλλοι· δεῖ μέντοι καὶ τὸ σῶμα τουτέοισιν ἐλινύειν· καὶ ἦν (varr. lectt. κῆν, ἦν) ἐκ πολλῆς ταλαιπωρίας ἐξαπίνης ἐς σχολήν τε καὶ ῥαθυμίην ἐμπέσῃ (ἐκπέσῃ Gal. ἐκπέσει cod. vet.), δεῖ δὲ καὶ τουτέοισι τὴν κοιλίην

ἐλινύειν ἐκ πλήθους βρώμης · ἦν δὲ μὴ, πόνον ἐν τῷ σώ-
ματι ἐμποιήσει καὶ βάρος ὅλου τοῦ σώματος. — Ne-
cesse erit ut interpretum de h. l. sententias, eorum-
que emendandi rationes exponamus: — Foësius :
« Hic certe locus, inquit, adeo obscurus apparet,
ut multis ansam dederit litteram immutandi, quod et
fecit Cornarius. Calvus sane aliud quid ex Vatic.
membranis mihi subauguratus videtur. Quotquot ta-
men adhuc mihi videre licuit exemplaria, in hac lect.
sibi constant, quam profecto immutare mihi magna
religio est, quamque secutum esse Galenum optime
mihi conscius sum, etsi valde est implicata.” Inspi-
ciamus Cornarii versionem: « multiplex igitur in ventre
laesio est, si ex multa vasorum vacuatione plus mo-
derato derepente ingeratur. Quin et in reliquo cor-
pore, si ex multa quiete ad ampliorem laborem dere-
pente deveniat, multo magis laedetur, quam si ex
multo cibo ad vasorum vacuationem transmutetur et
si ex multo labore derepente ad ocium ac segnitiam
deciderit. Oportet tamen et his corpus quiescere.
Oportet item illis ventrem et ciborum copia quiescere.”
Haec Cornarii verborum collocatio propterea admitti
nequit, quod in verbis, *quin et in reliquo corpore
si ex multa quiete ad ampliorem laborem derepente
deveniat, multo magis laedetur, quam si ex multo
cibo ad vasorum vacuationem transmutetur*, alte-
rum membrum ad totum corpus, alterum ad ventri-
culum spectat, inter quae absurde comparatio insti-
tuitur. Tum vero in postremis *oportet his
oportet item illis, τούτοις* primo *his*, mox *illis* in-
terpretatur, quod ferri non potest. — Eadem est
Lindani lectio, ita ut in eandem incurrat reprehensio-

nem. — Sed redeo ad Foësius, qui Galenum vulgata-
tam lectionem secutum esse affirmat: nempe hac
de re vehementer dubito. Modo diligenter legamus
viri commentarium: Ὁ πρῶτον ἀπάντων ἀποδείξαι
προὔθετο τοῦτ' ἦν αὐτὸ, τὸ περὶ τῶν κατὰ κοιλίην
ἀθρόων μεταβολῶν, εἴτα ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὸ γενικώτε-
ρον, ὃ δὴ καὶ καθολικώτερον ὀνομάζουσι, μεταβάς, περὶ
πάσης ἔθους ἐξαλλαγῆς ἀθρόας διειλέχθη μέχρι δεῦρο.
περιεχομένων γὰρ τῶν εἰδικωτέρων ἐν τοῖς γενικωτέροις,
καὶ τῶν κατὰ μέρος ἐν τοῖς καθόλου, καὶ ἡ τῶν κατὰ
τὴν κοιλίην ἐξαλλαγὴ συναποδέδεικται τῇ περὶ πάντων
ἀθρόα μεταβολῇ, ἀλλὰ νυνὶ πάλιν ἐπὶ τὴν κοιλίαν ἀφι-
κόμενος, τῶν ἐν αὐτῇ μεταβολῶν τὰς διαφορὰς διδάσκει,
καὶ φησι πολλαπλασίαν εἶναι τὴν βλάβην ἐν
τῇ μεταβολῇ τῆς διαίτης, ὅταν ἐκ πολλῆς
ἀσιτίας ἀθρόως προσεπενεγκῇται πλείω
τῶν συμμέτρων, ἢ περ ὅταν ἐκ πολλῆς ἐδω-
δῆς εἰς ἀσιτίαν μεταβάλλῃ. τούτῳ δ' αὐτῷ πάλιν
ὁμοιον παρενέβαλε (τὸ?) περὶ τὸ πᾶν σῶμα γιγνόμενον.
ἦττον γὰρ βλάπτονται μεταβάλλοντες ἐξαί-
φνης εἰς ἡσυχίαν ἐκ κινήσεων, ἢ περ ὅταν
εἰς κίνησιν ἐξ ἡσυχίας. πάλιν δὲ κἀνταῦθα προς-
έγραψεν ἐπανορθώματα τῆς ἀκαίρου μεταβολῆς, ὥς περ
κἀν τοῖς ἔμπροσθεν· οὐκ ἀναγκαῖον δὲ οὐδὲ τοῦτο τῷ
προκειμένῳ σκέμματι. ἃ δ' οὖν προσέγραψε ταῦτά ἐστι·
τοὺς μὲν εἰς ἀσιτίαν (ita recte Littreus emen-
davit ἀργίαν) μεταβαίνοντας, ἐκ κινήσεως τε
καὶ πράξεως ἐλινύειν ἀξιοῖ, τούτεστιν ἡσυχάζειν
τῷ παντὶ σώματι· τοῦτο δὲ ταῦτόν ἐστιν ἐκείνῳ
τῷ, ὅκου λιμὸς οὐ δεῖ πονέειν· τοὺς δ' εἰς ἡσυχίαν
ἐκ πολλῆς ταλαιπωρίας, ὀλιγώτερα προς-
φέρεσθαι, τοῦτο δ' αὖ πάλιν ἐστὶν ἐλινύειν τὴν κοι-

λίην· ὥς εἴ γε μὴ πονῶν ὅλῳ τῷ σώματι προσφέροιτο τὰ συνήθη, πλήθος ὑποθρέψει (supplendum puto χυμῶν)· διὸ βαρυνθήσεται τὸ πᾶν σῶμα καὶ πονήσκει (πονήσει;) σημαίνει δ' αὐτῷ νῦν ὁ πόνος τὴν βλάβην, γενικῶς νοούμενος πολλαῖς ταῖς κατ' εἶδος βλάβαις. — Itaque, nī vehementer fallor, Gal. legit: πολλαπλασίη μὲν οὖν κατὰ κοιλίην ἢ βλάβη ἐστίν, ἣν ἐκ πολλῆς κενεαγγείης ἐξαπίνης πλέον τοῦ μετρίου προσαίρηται, ἢ εἰ ἐκ πολλῆς ἐδωδῆς ἐς κενεαγγείην μεταβάλλοι· ἀτὰρ καὶ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα, ἣν ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐξαίφνης ἐς πλείω πόνον ἔλθῃ, πούλῳ πλείω βλάψει ἢ εἰ ἐκ πολλῆς ταλαιπωρίας ἐξαπίνης ἐς σχόλην τε καὶ ῥαθυμίην ἐκπέσοι. δεῖ μέντοι καὶ τὸ σῶμα τουτέοισι ἐλινύειν, δεῖ δὲ καὶ τουτέοισι τὴν κοιλίην ἐλινύειν ἐκ πλήθους βρώμης. — Iam vero quaero, lectio haec sitne admittenda necne? Mihi propterea reiicienda videtur, quod in postremis δεῖ μέντοι καὶ τὸ σῶμα τουτέοισι ἐλινύειν, illud τουτέοισι non ad proxime antecedentes sit referendum, sed ad priores illos, qui e multi cibi esu ad inediam deveniant: quod quo minus feram ipsa pronominis significatio prohibet: tum vero sequens τουτέοισι, in verbis δεῖ δὲ καὶ τουτέοισι τὴν κοιλίην ἐλινύειν ad postremos, qui e labore ad quietem devenerint, spectabit, quod aequè parum recte habet ac prius illud. — Venio ad nuperrimum editorem qui in vulgari horum verborum ordine ista, ἀτὰρ καὶ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα, ἣν ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐξαίφνης ἐς πλείω πόνον ἔλθοι, πούλῳ πλείω βλαβερίη, parenthesi illata credens, uncinis inclusit: qua re tamen admodum nihil proficit, nec, quas indicavimus, difficultates effugit. — De mea mutatione nihil dicam, quippe interpretatione non eget et omnia iam facile intelliguntur: transposui

membrum periodi, et id mihi sumsi, ut pro ἡ καὶ ἦν — ἐκπέσῃ scriberem ἡ εἰ — ἐκπέσοι, quo facto haec respondent superioribus ἡ εἰ — μεταβάλλοι. — Vestusti cod. lect. ἐκπεσεῖν ἐς ῥαθυμίην praetuli prae ἐμπεσεῖν ἐς ῥ. vulgatae, melius accommodatum hoc verbo reputans alterum in transitu ad quietem.

ἐλιννύειν.] — Dissensio est inter Grammaticos de hoc verbo an per duplex an vero per simplex ν scribendum sit. cf. Koen. et Schaef. ad Greg. Cor. p. 502. — Mihi cum Buttmanno, Gr. Gr. vol. II. p. 63. ἐλιννύειν postulare videtur analogia.

§ 48.

Ἀγρυπνίη — τὸ σῶμα.] — Verba haec in codd. MSS. et editt. aliam sedem occupant. Prior pars, ἀγρυπνίη — ἐμποιέει, vulgo legitur in fine § mihi 49, post σημεία. — Pars vero posterior ἐπεὶ — τὸ σῶμα scripta habetur in fine § mihi 45, pone ὅτιοῦν. — Ultro patet tum inepte verba ita loco utroque inseri, tum etiam necessario coniungendam esse utramque § nostrae partem eo, quo iam descripsi, ordine. — Nimirum § 46. initium cum fine § 45. tam arcte cohaeret, ut intermediis verbis ἐπεὶ — τὸ σῶμα inepte disiungantur in pristino verborum ordine. Verum ad verba ἀγρυπνίη — ἐμποιέει eo loco, quo olim ferebantur, ipse Gal. iam seqq. adnotavit: *πολλάκις ἐνενόησα τοῦτο τὸ βιβλίον ἐν τύποις εὐρεθὲν ἐκδιδόσθαι (lege ἐκδεδόσθαι) μετὰ τὸν Ἰπποκράτους θάνατον. ἡ γὰρ ἀταξία τῶν λόγων οὐκ ἄλλως ἔοικεν ἢ οὕτως γεγονέναι, προγεγραμμένων μὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰππ. ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν εὐρισκομένων αὐτῷ παραδειγμάτων εἰς τὴν*

τοῦ καθόλου πίστιν, ἐνίων μὲν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐνίων δὲ κατὰ τοῦ νώτου, μὴ δυνηθέντος δὲ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν οἰκείαν ἐκάστῳ τάξιν ἀποδοῦναι. τὸ γοῦν ἐν τῇ προκειμένῃ ῥήσει λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ, φανερωτάτην ἔχει ἀταξίαν. οὐ γὰρ νῦν ἀλλὰ ὀλίγον ἔμπροσθεν ἦν ὁ καιρὸς αὐτοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν λόγον, ἐν ᾧ περὶ τῆς παρὰ τὸ ἔθος εἰς τοῦναντίον μεταβολῆς ἔγραψε παραδείγματα. —

Cum hoc in eo quidem consentio, quod verba alienum occupasse locum dicit, non credo tamen Hippocrati, sed librariis, rem esse tribuendam. Iam vero e Galeni sententia, si recte eius mentem ceperim, ad hunc locum retuli, quo certe aptiorem alium reperi nullum. Primum credidi Galenum spectasse finem § mihi 37., quorsum tamen quominus referas impedit § 36., ubi tantum βρωμάτων et ποτῶν mentio facta est: postea vidi aptissime h. l. inseri: tandem vidi Galenum verosimiliter eundem locum innuere, quum dicat ὀλίγον ἔμπροσθεν. Ceterum his verbis apte collocandis fere unice intentus et textum e noviss. Ed. describens praeter voluntatem dedi ἀπεπτότερα ποιέει pro ὡμὰ καὶ ἀπεπτότερα ποιέει, e quibus Littréus ὡμὰ καὶ vet. cod. auctoritate eiecit, credens ὡμὰ glossam esse. Secus sentio: ὡμὰ καὶ ἀπεπτότερα coniuncta ad solitam orationis Ionicae abundantiam omnino pertinent, neque facile ad vocabulum apud recentiores etiam usitatissimum glossema adscriptum fuerit.

ἐφθόγητα.] — Epid. IV. p. 1125. E. ἀπόσιτοι καὶ ἐφθοῖ, καὶ ἀσώδεες. — Vernacula etiam frequens *gekookt zijn*, de defatigatione.

ὑπαίθριος] — Vulgo ὑπαιθρος, quam lect. notavit Lobeck ad Phryn. p. 251.; quum tamen optimus cod. ὑπαίθριος ferat, et noster Epid. I. p. 614. Ed. Littr.

μιξαίθρια scribat, malui veteris illius membranae scripturam sequi.

§ 49.

σημεῖον ἢ κατὰ τὸ ἔντερον κενεαγγικόν, ἢ ἐρεθιστικόν, ἢ κατὰ τὰ ὑποχόνδρια ὀκοῖα γεγράφεται σημεῖα.] — Gal. in comm.: κοινῶ δὲ ὀνόματι, inquit, τῷ τοῦ ἐρεθισμοῦ περιέλαβε πάντα τὰ κατ' ὄντιναοῦν τρόπον εἰς ἀρρώστIAN ἄγοντα τὴν δύναμιν, ἐν οἷς ἐστι καὶ ἡ δῆξις ὑπὸ δριμέων χυμῶν, ἥτοι κατ' ἔντερον, ἢ κατὰ γαστέρα γενομένη, καὶ μάλιστα αὐτῆς κατὰ τὸ στόμα, καὶ ἀγρυπνία, καὶ ὀργή, καὶ λύπη, καὶ τινες ἔλμινθες ἐκ τῶν ἐντέρων ἀναβᾶσαι πρὸς τὴν γαστέρα, καὶ κνηῖσις τοῦ δέρματος ἅπαντος, ἢ καὶ μορίων τινῶν, ἐπιθεμένη διὰ νυκτός, ὥς μὴ μόνον αὐτῷ τὸ (lege τῷ) ἐρεθίζειν ἀλλὰ καὶ σὺν ἀγρυπνίᾳ καταλῦσαι τὴν δύναμιν. — Vereor ut locum recte ceperit Galenus: nimirum latius apud illum patet vocis ἐρεθιστικόν significatio, quam nostrum voluisse credo: quippe tum κενεαγγικόν, tum ἐρεθιστικόν ad τὸ ἔντερον referendum puto. — Epid. enim I. aegr. 12. ἀπὸ δὲ κοιλίης ἐρεθισμῷ ὑγρὰ, ταραχώδεια διήλθε μετὰ ἐλμίνθων. — Epid. III. aegr. penult. ἑπτακαιδεκάτῃ ἀπὸ κοιλίης ἐρεθισμὸς ταραχώδης, ἔπειτα αὐτὰ τὰ ποτὰ διήει — Itaque κενεαγγικόν intelligo de molesto famis sensu: fortasse etiam de diarrhoea accipiendum: — ἐρεθιστικῷ de crebra alvi excretionē cum tenesmo.

§ 50.

οἰνώδεια.] — Ad hanc vocem iuvabit contulisse Oecon. Hipp. — Gal. in comm.: ὀνομάζεται δὲ ὁ μὲν ἰσχυρὸς οἰνώδης, ὁ δ' ἀσθενὴς ὑδατώδης. — Ceterum de ratione,

qua his locis de vino in universum exponit Hippocrates, haec Gal. de Alim. fac. III. 40. vol. VI. p. 743. Kühn: ὅς γάρ Ἱπποκράτης δυνάμεις εἶπεν ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων, οὐχ ὡς τροφῆς εἰσιν, ἀλλ' ὡς φαρμάκου μᾶλλον. ἐκείνας μὲν οὖν ἐν τῷ τρίτῳ τῶν εἰς ἐκεῖνο τὸ βιβλίον ὑπομνημάτων ἐξηγήμεθα.

ὁ μὲν γλυκὺς ἥσσόν ἐστι καρηβαρικός.] — Olim legabatur καρηβαρικώτερος: — positivum dant Gal. lib. de plac. Hipp. et Plat., Erot. in voce οἶνον οἰνώδη, Athen. II. 45. e. f., ubi haec: καὶ ὁ γλυκάζων δ' οἶνος οὐ βαρύνει τὴν κεφαλὴν, ὡς Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ διαίτης φησὶν, ὅ τινες μὲν ἐπιγράφουσι περὶ ὀξέων νοσημάτων, οἱ δὲ περὶ πτισάνης, ἄλλοι δὲ πρὸς τὰς κνιδίας γνώμας. λέγει δέ· ὁ γλυκὺς ἥσσόν ἐστι καρηβαρικός τοῦ οἰνώδεος, καὶ ἥσσον φρενῶν ἀπτόμενος, καὶ διαχωρητικώτερος τοῦ ἐτέρου κατ' ἔντερον. — Vetustissima illa Bibl. Reg. membrana itidem καρηβαρικός. — Ceterum ἥσσον cum comparativo habemus in Progn. p. 128. Littréo, ubi de οἰδήμασι μαλθακοῖς in hypochondriis: ἥσσον ἐκείνων δεινότερά ἐστι. — Coaca vero 281.: ἥσσόν ἐστιν ἐπικίνδυνα. — Cum comparat. μᾶλλον coniungitur non raro, cf. Dorvill. ad Charit. p. 146. Hinc fit ut putem recte Littréum p. 74. Lib. de Aëre aq. I. nostro restituisse ἐντονώτερα μᾶλλον γίγνεται, καὶ τροφιμώτερα, ubi Coray μᾶλλον reiiciendum censet; sed contra vellem servasset καὶ διηρθρωμένα τὰ σώματα μᾶλλον, quod pro simplici ἡρθρωμένα non sine causa idonea illum dedisse puto, adlato exemplo loci, qui est p. 92. Littréo, καὶ διηρθρωμένους καὶ ἐντόνους: compositum enim, me iudice, hoc loco omnino requiritur et ΔΙ pone ΚΑΙ facile interire potuit.

μεγαλόσπλαγχνος δὲ σπληνὸς καὶ ἥπατος] — Gal. in comm. μεγαλόσπλαγχνος exponit αὐξάνων τῶν σπλάγχνων τοὺς ὄγκους. Itaque transitive sumi recte vidit: primario suo significatu occurrit § 53. Magis usitatum de animo generosis. cf. Oecon. Hipp., vide interprett. ad Erot. p. 248.

οὐ μὴν πολέμιός γε αὖ τῷ ἐντέρῳ τῷ κάτω.] — αὖ, quod Gal. praebet, cum Vassaeo et Lind. recepi, quia ad perspicuitatem orationis conferre videtur, et aptissime h. l. de re non facta sed exspectata tamen usurpatur.

καὶ γὰρ οὖν ἥσσον οὗτος διουρητικὸς γίγνεται.] — Pro γίγνεται h. l. ἐστὶν cod. vetustiss. — Nolui recipere, quod nec nuperrimus editor fecit, quia Herodotus etiam γίνεσθαι eodem, quo εἶναι, sensu usurpat; vid. Wessel. ad Herod. VII. 11.; ubi ipse ad cap. 51. istius libri demittit, quod inspicere iuvabit. Aliud quid, me iudice, est, quod p. 26. Ed. Littréo, habemus in Lib. de Aëre, aq., locis. . . . βραγχώδεας διὰ τὸν ἥερα, ὅτι ἀκάθαρτος ὡς ἐπὶ τὸ πούλν αὐτόθι γίγνεται καὶ νοσώδης· οὔτε γὰρ ὑπὸ τῶν βορείων ἐκκρίνεται: ibi enim ἀκάθαρτος γίγνεται καὶ νοσώδης valere dixerim οὐ καθαίρεται καὶ νοσώδης γίγνεται διὰ τὴν ἀκαθαρσίην.

οἷσι δὲ μὴ διψώδης] — Video in Gal. de placitis Hipp. et Plat. excidisse verba: μᾶλλον ἀνάγοι ἂν τοῦ ἐτέρου. ὁ δὲ λευκὸς οἰνώδης, quod tum in Ed. Basil., tum in Chartieriana et Kühniana factum, ita ut tandem restituendum sit.

§ 51.

ἐς δὲ κύστιν μᾶλλον πόριμος ἐὼν τοῦ ἐτέρου καὶ διουρητικὸς δ' ἐὼν καὶ καταρρήκτικὸς αἰεὶ προσωφελοίη ἂν ἐν

ταύτησι τῇσι νούσοισι.] — Istud δ' ἐὼν e Gal. adscivi, qui tum h. l. in textu, tum lib. de Plac. Hipp. et Plat. δὲ ὦν habet, licet posteriori loco in δὲ ἄν abi-erit. — Non perinde est utrum adponas nec ne, nam δ' ἐὼν additum id efficit, ut μᾶλλον non amplius ad διουρητικὸς et καταρρηκτικὸς referatur. Est autem illud καὶ — δὲ, interposito nomine, nostro frequentissimum: § 53. καὶ διαχωρητικὸν δὲ κάτω χολωδέων: in libris Praenn. Coacarum et Prorrh. I. plurima exempla, v. c. Prorrh. 42. 113. 139. 152. Est ubi perperam δὲ in δῆ mutatum vidi: Coaca 50. καὶ δίψα δὲ τοιαύτη πονηρόν: Duretus et Lind. de coniectura, ni fallor, δῆ scribunt: male. De significato illius καὶ — δὲ cf. Herm. ad Vig. p. 544., quocum *et vero* reddere malo, quam *praeterea*, siquidem vis quaedam intensiva inesse mihi videtur.

ἄσσα ἀκαταμάθητα ἦν.] — Ita cod. vetustiss., qui solus veram lectionem servasse mihi visus est; cet. ὀκόσα et ὅσα, quae quid huc faciant non perspicio. Ἄσσα pro ἄτινα: de ὅστις, qui quidem, cf. Vig. p. 28.

§ 52.

κιρρῶ δὲ οἶνω καὶ μέλανι αὐστηρῶ.] — Gal. in comm. διττὸς . . . ὁ κιρρὸς . . . ὁ μὲν γλυκὺς, ὁ δὲ αὐστηρὸς, itaque αὐστηρῶ loco nostro tum ad τὸν κιρρὸν, tum ad τὸν μέλανα refert. Recte: sed operae pretium ad hoc vinum conferre librum de Int. aff. ubi p. 474. καὶ πινέτω οἶνον αὐστηρὸν Κῶον ὡς μελάντατον et ibid. p. 485. πινέτω δὲ οἶνον Κῶον ὑπόστρυφνον ὡς μελάντατον. Nimirum librum Cnidiis adscribendum esse vidimus supra ad § 2.: quae sententia h. l. egre-

gie confirmatur : Hippocrates Cous vinum insulae suae modo μέλανα αὐστηρόν vocat : — Cnidii eundem οἶνον μέλανα spectantes Κῶον vocant, ne cum alio nigro austero confundatur. Πράμνιον, cuius mentio fit Lib. de M. mul. I. p. 749. καὶ ὁ οἶνος ἦτω πράμνιος, et Lib. II. p. 855. ἐπὶ οἶνον Πράμνιον ἐπιπάσσουσα πινέτω, etiam fuit οἶνός τις μέλας καὶ αὐστηρός, de quo utrum a loco quodam nomen habeat, an vero species vini πράμνιον dicatur, haud certum: cf. Periz. ad Ael. XII. 31. Var. Hist. Libro de Int. aff. p. 497. οἶνον δὲ πινέτω μέλανα αὐστηρόν, ἢ ξυμφερῇ αὐτῷ· ἣν δὲ μὴ λευκόν, ὕδαρόν (ὕδαρες lege) αὐστηρόν. Itaque inter κίρρόν αὐστηρόν et λευκόν αὐστηρόν id interesse videtur, quod hoc magis sit aquosum, quapropter Hipp. h. l. etiam ἐκ τοῦ λευκοῦ μεταβλητέον esse dicit εἰ καρηβαρίη μὲν μὴ ἐνείη κ. τ. λ. Οἶνου Κῶου mentionem factam vidi etiam apud Gal., ut fert inscriptio, εὐποριστῶν β'. p. 470. XIV. Kühn.

φρενῶν ἄψις.] — Cf. Oecon. Foës. in ἀπτεσθαι. Paulo superius legimus ἥσσον φρενῶν ἀπτόμενος. Aretaeus nostrum imitatus p. 101. F. ὥς μὴ ἄψιν φρενῶν ὁ οἶνος ποιέηται.

προξυνιέναι] — Ita omnino legendum : vulgatum in antiquioribus Editionibus προξυνιέναι ferendum non est. Erotianus ξυνιέναι.) συνεπινοεῖν. κεῖται καὶ ἐν τῷ περὶ Πτισσάνης. Eustach. ad istum locum : « in Libro quem inscribit de Ptisana hanc vocem simplicem non invenio sed προξυνιέναι." Fieri potest ut Erot. legerit πρὸς ξυνιέναι δὲ δεῖ. — ita ut πρὸς — δὲ sit idem fere quod καὶ — δέ, ἔτι — δέ. — Hoc in memoriam revocat locum e Galeni glossario, ubi :

ποταίνια) τὰ πρόσφατα οἱ Δωριεῖς.

πότι) πότε.

πρός) πρὸς δέ.

πράμνιος) οἶνός τις κ. τ. λ.

Foës. in Oecon. : « πρὸς pro πρὸς δέ positum apud Hipp ex Gal. adscribunt quaedam exegeseos exemplaria , idque extra ordinem alphab.” cf. Coray. ad Hipp. I. 142 : « γίνεται δέ παισὶ καί. Α. γίνεται δέ πρὸς καί. Cette leçon paroît d’autant plus probable, que F. n’a pas trouvé un seul exemple pour ajouter à la glosse πρὸς, qu’il explique d’après Galien par πρὸς δέ : de plus ailleurs.” — Recte Foësius animadvertit ordinem litterarum non esse servatum, sed quid πότι) πότε? — πότι non est nisi ποτὶ male posito accentu. Itaque locum corruptum ita scribo.

ποταίνια) τὰ πρόσφατα οἱ Δωριεῖς, πρὸς δέ

ποτί. —

πράμνιος) οἶνός τις κ. τ. λ. —

§ 53.

τοῖσι πικροχόλοισι καὶ μεγαλοσπλάγχνοισι ἥσσον ἐπι-
τήδειον.] — Haec optime intelliguntur collatis § 59.
verbis, ubi de aceto mulso : ὑποχονδρίῳ δέ καὶ σπλάγ-
χνοισι τοῖσι ταύτῃ εὐμενές· καὶ γὰρ τὰς ἀπὸ μέλιτος
βλάβας κωλύει· τὸ γὰρ χολῶδες ἐν μέλιτι κολάζεται. —
Mel nempe ab antiquis bilem augere credebatur : cf.
Gal. de Facult. natur. lib. II. p. 123. Kühn. : ubi
locum hunc interpretatur. Cf. de Alim. fac. III. 39.
p. 741.

ἔχει γὰρ σμηγματώδές τι, ὃ μᾶλλον τοῦ καιροῦ κατα-

γλισχραίνει τὸ πτύαλον.] — καιροῦ dedi e MSS. pluribus apud Littréum, quod latet etiam in κηρόου, κηροῦ cod. med. et Regii vetustissimi: — μέτριον glossa est. — Recte monuit Gal. haec ita esse accipienda, ut intelligamus parce tantummodo σμηγματώδες esse τὸ μελίκρητον, ita ut non sufficiat ad sputa educenda: nec tamen ei concedo Hipp. melius dicturum fuisse ἔχει γὰρ σμηγματώδες τι βραχὺ τὸ μελίκρατον, ὁ μᾶλλον τοῦ μετρίου πολλάκις ἐπιτρέπει τῷ πτυέλῳ καταγλισχραίνεσθαι: nimirum Galenus crebro disputans cum aliis et, licet semper res spectare se dicat, saepissime tamen verba et voces captans, non semel parum aequus est verborum Hippocratis censor. Hippocrates in melle σμηγματώδες τι inesse tum experientia, tum fortasse ab aliis doctus cognovit; idem autem hoc sumto viscidum sputum non educi vidit, sed viscidius reddi: itaque affirmat τὸ μελίκρητον ἔχειν σμηγματώδες τι, ὁ μᾶλλον τοῦ καιροῦ καταγλισχραίνει τὸ πτύαλον: — idem de oxymelle § 58. ἔστι δ' ὅτε τὸ κάρτα ὁξὺ οὐκ ἐκράτησε τῆς ἀναγωγῆς τοῦ πτυάλου, ἀλλὰ προσεγλίσχρηνέ τε καὶ ἔβλαψε. Galenus scilicet plane carebat simplicis sensu illo, sine quo nemo Divini senis scripta intelliget; hinc fit, quod supra iam alicubi dixi, ut plurimis locis in Hippocrate desideret, quod ab huius tempore et doctrinae et ingenii ratione frustra expectaveris; et, quod longe pessimum, non semel suam illi obtrudit sententiam.

καὶ διαχωρητικὸν δὲ κάτω χολωδέων, ἔστι μὲν ὅτε καλῶν, ἔστι δ' ὅτε κατακορεστέρων μᾶλλον τοῦ καιροῦ καὶ ἀφρωδεστέρων.] — Haec omnia proxime cohaerent, ita ut χολωδέων ad seqq. omnia pertineat, et intelligendum sit ἔστι δ' ὅτε χολωδέων καλῶν, ἔστι δ' ὅτε χο-

λωδέων κατακορεστέρων κ. τ. λ. — Saepissime haec coniuncta sunt: infra § seq. τὰ μέντοι ἀφρώδεα διαχωρήματα καὶ μᾶλλον τοῦ καιροῦ κατακορέως χολώδεα. cf. Coacas 602. 606. 607., vide in voce κατακορές Oecon. Hipp. — Aretaeus p. 11. C. ἐκτάραξις πολλῶν χολωδέων ἐπάφρων.; p. 16. E. οὐρα χολόβαφα κατακορέως.; p. 17. C. ξὺν ναυτίῃ ἐς ἔμετον διεκθέει ξανθὴ χολὴ κατακορέως. Quapropter emendandus Progn. locus p. 136. Ed. Littreó: Ὑδαρές δὲ κάρτα, ἢ λευκὸν, ἢ χλωρὸν, ἢ ἐρυθρὸν ἰσχυρῶς, ἢ ἀφρώδες διαχωρέειν, πονηρὰ ταῦτα πάντα. — Nempe ἢ ἐρυθρὸν, quod deficit in cod. med. antiquo et in Gal. comm. ad Phorrh. I. Ed. Bas. p. 199. vs. 49. et in textu Prognostici cum schol. Steph. Athen. coniuncto, tum e nostri, tum e Gal. editionibus eximendum est, ut ἢ χλωρὸν ἰσχυρῶς καὶ (sic) ἀφρώδες arctius iungantur, quemadmodum in comm. ad Progn. h. l. χλωρὸν ἰσχυρῶς scribit: tum vero inferius in verbis ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα ξυσματώδεα καὶ χολώδεα καὶ πρασοειδέα, post χολώδεα e Galeno adsciscere oportet καὶ αἱματώδεα ad similitudinem Coacae 631., unde locus iste desumptus est.

§ 54.

καὶ ἄλλα σίνεα μεγάλα.] — σίνειν οἱ Ἰωνες ἀντὶ τοῦ βλάπτειν, inquit Gal. in Comm. vid. Lex. Herod. in σῖνος et Hesych. cum interprett.

ἀλεξητήρια δὲ τουτέων γεγράψεται.] — Recte nuperimus editor ἀλεξητήρια recepit pro ἀλεξιτήρια, quod olim legebatur; Hemsterh. ad Aristoph. Plutum p. 301: « Ante Kusterum legebatur ἀλεξιτήριον, quomodo saepius in scriptis medicorum libris et antiquis Edd., sed invita Graecae linguae norma. » — Gal. in comm. ad

haec verba: ὅτι προήρηται καθ' ἕκαστον εἶδος νοσήματος ἰάματα γράψαι, καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν ἐδήλωσε καὶ νῦν οὐχ ἦττον· εἰ δ' ἔστιν Ἰπποκράτους ἄξια τὰ προσκείμενα τῷδε τῷ βιβλίῳ τὰ μετὰ τὸ λουτρὸν, ὅσα τε ἐν τοῖς περὶ νόσων, ἢ περὶ παθῶν γέγραπται, κατὰ τὴν ἐξηγήσιν αὐτῶν ἐπισκεψόμεθα.

§ 56.

κατέγνωσται δὲ μελίκοιτον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὥς καταγυιοῖ τοὺς πίνοντας καὶ διὰ τοῦτο ταχυθάνατον εἶναι νενόμισται.] — In his ὅτι καταγυιοῖ Servinus e MS., quem secutus est Lind.; sic etiam cod. Voss., alii. Idem autem Latine dedit Foës.: « Damната est aqua mulsa, . . . quod epota ad extremam imbecillitatem deducat." Corn.: « veluti, quae bibentes ipsam extreme debilitet." Hic ὥς exprimere conatus est quidem, sed non placet tamen quod Latine scripsit. Gal. ex h. l. uti videtur: καταγυιοῖ) εἰς ἔσχατον ἀχρηστίας ἢ ἀσθενείας ἄγει. Neque hic verbi modum intellexit: est enim καταγυιοῖ Optat., non Indic. Ὡς autem significat *quasi vero* et sic cum Optat. construitur de re, quam ipse auctor veram non esse iudicat. Cf. Xenoph. Anab. I. 1. διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὥς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. — Ad ταχυθάνατον εἶναι νενόμισται conf. Lex. Herod. in εἶναι; nimirum Infinitivus iste fere abundat: Coray ad Hipp. verba, ἰσημερία νομιζόμεναι εἶναι: « on peut au reste se passer du mot εἶναι." vol. I. p. 149. Nostro tamen hic usus aequae frequens atque Herodoto: sic in Progn.: τὰς μὲν κάτω φερόμενας ἀγαθὰς εἶναι νομίζειν καὶ ἐπαινέειν τὰς δὲ ἄνω κακὰς εἶναι καὶ μέμφεσθαι. Hinc

in hisce e libro de Aëre, aq. et locis p. 32. Ed. Littréo: ἀλλὰ γὰρ ψευσάμενοί εἰσιν οἱ ἄνθρωποι τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων πέρι, δι' ἀπειρίην καὶ ὅτι νομίζεται διαχωρητικὰ, praefero lect., quam Merc. et Zuing. in marg. adscribunt, καὶ ὅτι νομίζεται διαχωρητικὰ εἶναι τὰ ἁλυνκὰ. Ceterum malim omnino cum Corayo pro καὶ ὅτι, quod hic sensu cassum, κάθ' ὅτι s. κάτωτι Ionice legere e Calvo et Corn.; nisi forte praestet δι' ἀπειρίην γε ὅτι κ. τ. λ.

διὰ τοὺς ἀποκαρτερέοντας] — Ad ἀποκαρτερέοντας cf. Oecon. Foësi: vid. lib. περὶ σαρκῶν p. 442. Kühn: εἰσὶ δέ τινες, οἳ καὶ ἐπείσθησαν, ὥστε μὴ ἀποκαρτερεῖν, ἀλλὰ φαγέειν τε καὶ πιέειν· ἀλλ' ἡ κοιλίη οὐκέτι καταδέχεται. — Ex hisce verbi vis ultro cognoscitur.

ὑδατος μὲν πολλῷ ἰσχυρότερόν ἐστι πινόμενον, μούνον ἢ μὴ ἐκταράσσει τὴν κοιλίην.] — Vulgo distinguunt πινόμενον μούνον, ἢν (vel εἰ) μὴ . . . , nec tamen ita facere licet, me iudice: mox ἰσχυρότερος εἶη ὑπὸ τοῦ μέλιτος, μούνον εἰ μὴ ταράσσοι: ibi μούνον cum μέλιτος coniungi nequit, unde patet μούνον εἰ μὴ, modo ne, esse legendum.

ὀλιγοφόρον.] — οἶνος ὀλιγόφορος secundum Gal. ὁ τῆς ὑδατος μίξεως ὀλιγίστης χρηζων εἰς τὸ ποθῆναι. — κατὰ τοῦναντίον γὰρ, inquit, ὁ πολλοῦ δεόμενος ὑδατος εἰς εὐκρασίαν ὀνομάζεται πολυφόρος. Notatu digna similis de aqua dictio in Lib. de Aëre, aq. locis: p. 30. Ed. Littréo: αὐτὰ τε γὰρ ἐστι γλυκέα καὶ λευκὰ καὶ τὸν οἶνον φέρειν ὀλίγον οἷά τέ ἐστι. Locum melius interpretatus est Coray, quam nuperrimus editor, αὐτὰ τε γὰρ Coray: « Prises seules elles sont agréables et légères. » Etiam mihi λευκὰ suspectum est, et satis aridet λεπτά, quod recepit Corayus.

ἀνόδμου.] — Formam saepius apud nostrum obliteratam ex optimi cod. correctione restitui: verosimiliter in Hipp. ubivis inferenda: cf Greg. Cor. de Dial. Aeol. § 12., ubi Koenius: « Ionicum, inquit, Aeolicumve ὀδμήν Xenophon aliique Attici etiam subinde usurparunt.” Vid. Lex. Herod. in ὀδμή. In Progn. p. 138. Ed. Littréo recte κάκοδμα, ubi alii codd. κάκοσμα. Ibid. p. 144. δυσώδεες ὀσμαι, ubi vel e Galeno ὀδμαι revocandum.

μέγα μὲν διαφέρει κ. τ. λ.] — Vulgata ad nuperimum editorem usque in Edd. lectio ferebat: μέγα μὲν διαφέρει καὶ οἴνου καὶ μέλιτος ἀκρητότης ἐς ἰσχὺν ἀμφοῖν. ὁμως τοίνυν εἰ καὶ διπλάσιον μέτρον οἴνου καὶ ἀκρητοῦ πίνου τις ἢ ὀκόσον μέλι ἐκλείχοι, πολλῷ ἂν δήπου ἰσχυρότερος εἴη ὑπὸ τοῦ μέλιτος, μόνον εἰ μὴ ταρασσοὶ τὴν κοιλίην. — In hisce Littréus e cod. vetustiss.: . . . ἀκρητότης· ἐς ἰσχὺν ἀμφοτέρων δ’ ὁμως τούτων εἰ διπλ. μ. οἴνου ἀκρ. Notandum tamen in vetusta illa membrana pone ἰσχὺν distingui, ita ut ἐς ἰσχὺν ad praegressa referatur, sicuti in vulgata. — Ego vero alteram lectionem ex altera supplendam videns scripsi: μέγα μὲν διαφέρει καὶ οἴνου καὶ μέλιτος ἀκρητότης ἐς ἰσχὺν ἀμφοῖν· ἀμφοτέρων δ’ ὁμως τούτων εἰ καὶ διπλάσιον κ. τ. λ. — Postrema plene dici possint hoc modo: ἀμφοτέρων δ’ ὁμως τούτων εἰ τις πίνου, καὶ εἰ καὶ διπλάσιον μέτρον οἴνον ἀκρητοῦ πίνου ἢ ὀκόσον κ. τ. λ. — Ceterum optimum illud MS. fere sum secutus, unde Ionicum πολλὸν etiam recepi: — διαφέρει ἐς ἰσχὺν est ad vim s. ad robur augendum. Gal. in comm. εἰ μελικράτου ἐλέλεκτο καὶ μὴ μέλιτος, ἦν ἂν σαφέστερον. ὁ γὰρ τοι λόγος ἦν αὐτῷ μέχρι δεῦρο περὶ μελικράτου.

§ 57.

ἀρετὴν δὲ ἦντινα αὐτέω προσθέω διαφέρουσάν τι τοῦ
ὤμοῦ οὐκ ἔχω.] — Cf. § 62. : ὕδατι δὲ ποτῶ
ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχω ἔργον ὃ τι προσθέω.

ἀκοπρωδέστερόν ἐστι.] — Hoc quidem vocabulum in
Oecon. Foësi desidero : in Coacis διαχωρήματα κοπρώ-
δεα, quod vir egregius sub voce κόπρος notavit. 'Ακο-
πρωδέστερον duplici modo accipi posse videtur, vel
ita ut cruda mulsa cocta plus stercoris educat, vel
quod maiorem faecum quantitatem peracto digestionis
negotio relinquat, nec tamen materiae excretionem
cogitet Hipp. — Hoc quidem spectari verosimile iudi-
co, collato loco, qui est § 62., de aqua : προσβλάπτει
δὲ τι καὶ διὰ τόδε, ὅτι ἄκοπρόν ἐστι φύσει, ubi aliter
accipere non possum. Gal. secus sentit : ἔτι δὲ ἄκο-
προν ὄν, inquit, οὐδ' ὑπαγωγὴν τινὰ τῆς γαστρὸς ἐρ-
γάζεται, quae quidem interpretatio minus placet :
nempe divinus senex sic existimasse videtur, ut faeces
intestinis ipsis utiles esse crediderit ad obtegendam ho-
rum cuticulam et ab acrium ingestorum stimulo ar-
cendam : hinc § 60. : τοῖσι δὲ ποτῶ μῶνον διαιτωμέ-
νοισι ἄνευ ῥυφημάτων διὰ τόδε οὐκ ἐπιτήδειόν ἐστι αἰεὶ
καὶ διὰ παντὸς χρέεσθαι τούτῳ (i. e. ὀξύμέλιτι), μά-
λιστα μὲν διὰ ξύσιν ἢ τρηχυσμὸν τοῦ ἐντέρου. ἀκόπρω
γὰρ εἶναι μᾶλλον ἐμποιέοι ἂν καὶ ταῦτα κενεαγγείης πα-
ρεούσης. — In postremis optimus cod. καὶ ante ταῦτα
omittit, quo fit ut eo magis mihi firmata videatur
emendatio, qua ἄκοπρον γὰρ εἶναι τι μᾶλλον ἐμποιέοι
ἂν ταῦτα, κενεαγγείης παρεούσης scribendum coniece-
ram; quod iam exhibebo.

ὧν οὐδετέρης τιμωρίας προσδέεται μελίκορον.] — Hanc veteris illius cod. lectionem cum nuperrimo editore praetuli prae vulgata ὧν οὐδετέρου ἐς τιμωρίην π. μ. : nempe quam maxime possum cod. illum sequor. Altera vero lectio facile etiam feretur : eam recte cepit Cornarius, minus bene Foësius, quorum, si lubeat, verba Latina conferas.

§ 58.

ἄγχιστα.] — Ex Homeri ἄγχιστα ἐφκει notissimum ἄγχιστα pro μάλιστα : exposuit Erot.

τῶν κακοτήτων.] — h. l. etiam δεικτικῶς articulum sumi puto pro τούτων τῶν κακοτήτων, quas nempe paulo superius ipse indicavit.

καιροὺς μέντοι τοιούσδε ἔχει.] — Gal. : καιροὺς ἤτοι τῆς χρήσεως αὐτοῦ intelligit, καθότι σύνηθες, ἢ τοὺς τῆς ὠφελείας : accipio de indicatione et contraindicatione huius potus, ut recentiorum medicorum oratione utar.

τὸ μὲν γὰρ κάρτα ὁξὺ οὐδὲν ἂν μέζον ποιήσειε πρὸς τὰ πτύαλα τὰ μὴ ῥηϊδίως ἀνιόντα.] — Gal. et optimi codd. μέσον. Audiendus Galenus : Νυνὶ δὲ βούλομαι, inquit, περὶ τῆς γραφῆς, τῆς ἐν πολλοῖς τῶν βιβλίων εἰπεῖν. οὐ γὰρ διὰ τὸ σ τὴν δευτέραν συλλαβὴν τοῦ μέσου (lege : μέσον) ὀνόματος, ἀλλὰ διὰ τὸ ζ γεγραμμένην εὐρίσκομεν, ὥς εἶναι τὴν ὅλην λέξιν τοιάνδε· τὸ μὲν γὰρ κάρτα ὁξὺ οὐδὲν ἂν μέζον ποιήσειεν. ἔστι δὲ τοῦτο ψεῦδος· αὐτὸς γὰρ ἐπιφέρων δείκνυσιν, ἐνίοτε μὲν μεγάλην ὠφέλειαν ἐξ αὐτοῦ γιγνομένην, ἐνίοτε δὲ βλάβην, ὥστ' αἰεὶ μέγα τι ποιεῖ καὶ οὐδέποτε μικρόν. ἐφ' οὗ δὲ ἀληθὲς εἰπεῖν ἔστιν αἰεὶ τι γίγνεσθαι κακόν.

μέγα ἢ ἀγαθόν, περὶ τούτου κάλλιον ἂν τις εἴποι καὶ
μηδὲν μέσον ὑπ' αὐτοῦ γίγνεσθαι Immo vapulet Ga-
lenus cum suo μέσον et futili λαλία, qua Corn Foës.
et nuperrimum editorem in errorem induxit. Acutus
scilicet Galenus quandoque dormitat, nec planam licet
et perspicuam intelligit divini senis orationem: quid
enim? αὐτὸς (Hipp.), inquit Pergamenus noster, ἐπιφέρων
δείκνυσιν ἐνίοτε μὲν μεγάλην ὠφέλειαν ἐξ αὐτοῦ γιγνο-
μένην, ἐνίοτε δὲ βλάβην: at minime de valde acido
oxymelle affirmat Hippocrates boni quid illud prae-
stare, affirmat tantum subinde nocuisse τῷ γλισχραί-
νειν τὸ πτύαλον. Divinus senex haec fere docet:
« acerrimum oxymel minime praestat prae minus acido:
quodsi enim sputa educeret prodesset omnino: sed
hoc non fit, verum interdum vel magis lenta et tenacia
illa reddidit, adeo ut nocuerit.” Est vero hoc cum
medicorum experientia quotidiana maxime consenta-
neum: quivis enim continuo videt medicamina prae
aliis, sive eiusdem, sive affinis generis, magis incitantia
non semper prae minus incitantibus maiorem edere
effectum, quin etiam in magno virium lapsu ne vel
maxime ceteroquin efficax remedium ullum edit ef-
fectum omnino. Huiusmodi casum vero nostrum h. l.
spectare e seqq. ultro patet.

ἐγκέρχνοντα.] — Cf. Oecon. Foës. in κέρχνω Sal-
mas. ad Solin. p. 240 seq. Valck. ad Eurip. Phoen.
vs. 1395.: « Recentior, inquit, et emollita fuit pro-
nunciatio κέγχρος et κέγχρωμα, vetus atque asperior
κέρχνος et κέρχνωμα perparum distabant a se
invicem Ionica Dialectus et Attica vetus, qua Tragicæ
fuerunt usi.” Aret. p. 91. C. ἦν δ' ἀκέρχνος ἔη. 127. A.
φάρμακον δὲ ἀρτηρίη ἀκέρχνον.

διαπτερώσειε.] — Qui fiat ut Foësius Erotiani διαπτερώσεις ex h. l. desumptum esse affirmet, non intelligo. Vide Hemsterh. notam ad Hesych. in διαπτύσαι. Aret. 127. A. διαπτερώσαι βρόγχον.

κῆν ἐλπίδα ἔχῃ, διδόναι.] — Expectaveris fere κῆν ἐλπίδα ἔχῃς, διδόναι, ut medicus spem fovere dicatur: aliis tamen locis etiam ad aegrum ipsum spem refert Hipp., v. c. in Progn. loco de auris inflammatione: ἐλπίς τῷ νεωτέρῳ περιγενέσθαι.

§ 53.

τὸ μέντοι ὀλίγον ὑποξυ,] — Hanc lect. cod. vetustissimi prae reliquis praetuli: nam ἔποξυ h. l. minus congruum videtur et ex altera lect. ortum fortasse duxit. Galenus, alii, τὸ μέντοι ὀλίγον ὀξύμελι: in varr. lectt. ad calcem Ed. Foësianae: « τὸ ὀλίγον qualitatibus est nomen, non quantitatis, i. e. parum dilutus, quod opponitur τῷ κάρτα, quod habetur etiam p. praeced. vs. 46.” Recte quidem: sed puto lectionem sic se habuisse: τὸ μέντοι ὀλίγον ὀξὺ μέλι ὑγραίνει κ. τ. λ.

σπλάγχνοισι τοῖσι ταύτῃ.] — Haec optimi codicis et Galeni lectio, quam Lind. recte secutus est, plana et sola vera. Non ferendum est, quod nuperrimus editor exhibet: ὑποχονδρέω δὲ καὶ σπλάγχνοισι καὶ ταύτῃ εὐμενές.

καὶ ξύσματα ἐμποιέει.] — Haec et seqq. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως γυιοῖ respicit Alex. Trall. XII. 1. sub fin. capituli: ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀσθενεστέρων ἤδη δυνάμεων οὐκ ἂν τις αὐτῷ (i. e. ὀξύμέλιτι) χρῆσαιτο, καὶ τοῦτ' οἶμαι δῆλον εἶναι τοῖς μεμαθηκόσι τὰ Ἱπποκράτους, καὶ προσομιλήσασιν καὶ τῇ πείρᾳ μάλιστα καὶ ὅτι ξυστικὸν ἔχει

τῶν ἐντέρων. — Postrema vitiosa : lego : καὶ προσομι-
λήσασι καὶ τῇ πείρᾳ μάλιστα, ὅτι ξυστικόν τι ἔχει τῶν
ἐντέρων. — Eundem nostrum locum respicit Aëtius in
fine libri V. ubi de aceto mulso : βῆχα δὲ κινεῖν τὴν
οὐκ οὔσαν τὸ ὀξύμελι καὶ τὸ ἐντερον ξύειν εἴρηκεν Ἰπ-
ποκράτης τε καὶ Γαληνός· οὐκ ἐπὶ σωμαίων παχέσι καὶ
κολλώδεσιν ὑγροῖς συνεχομένων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν καθαρῶν
καὶ ἀπερίττων, ἢ ἐπὶ τῶν ἐπὶ λεπτῷ καὶ δριμεῖ ρεύματι
καμνόντων, καὶ τῶν εὐαίσθητα σφόδρα τὰ νευρώδη μόρια
κεκτημένων.

φύσας κωλύει περαιοῦσθαι, ἀλλὰ παλινδρομέειν ποιεῖ.]
Comparo Progn. locum de flatu : φῦσαν δὲ ἄνευ ψόφου
μὲν περδῆσιος διεξιέναι ἄριστον· κρέσσον δὲ καὶ ξὺν
ψόφῳ διελθεῖν, ἢ αὐτοῦ ἀνειλέεσθαι. — vid. p. 138.
Littreó. Μὲν περδ. dedi pro καὶ π. et μὲν καὶ π., quod
ferunt varr. lectt., ut ψόφος περδῆσιος coniungerentur,
sicuti factum in Coaca 495.

ταύτην καὶ οἶδα μούνην τὴν δι' ὀξυμέλιτος γιγνομένην
βλάβην, ἣτις καὶ ἀξίη γραφῆς.] — Posterius καὶ h. l.
omnino valet γέ δὴ, qua de re vide adnn. ad Vig.
p. 501.

§ 60.

πουλὸν μετὰ ῥόφημα] — Gal. μετὰ ῥοφήματος : alte-
rum illud eum legisse patet e comm. — Talis per-
mutatio locum habuit in Coaca 247. et Prorrh. 91. —
In Coaca legis : οἷσι φωνῇ ἅμα πυρετῷ ἐκλείπει μετὰ
ἀκρισίας, τρομώδεις θνησκουσι. In Prorrh. : οἷσι φωναὶ
ἅμα πυρετοῖσιν ἐκλείπουσιν μετὰ κρίσιν τρομώδεις καὶ
κωματώδεις τελευτῶσι. — Lege οἷσι φ. ἅ. π. ἐκλείπουσιν
μετ' ἀκρισίας (ἀκρισίης?), τρομώδεις κ. τ. λ. Coacae
praen. restituenda sunt verba καὶ κωματώδεις.

ἄκοπρον γὰρ εἶν τι μᾶλλον ἐμποιέοι ἂν ταῦτα κενε-
αγγείης παρεούσης.] — De coniectura ἄκοπρον γὰρ εἶν
τι scripsi pro ἀκόπρω γὰρ εἶντι, quae codd. lect.
cf. notam 2. ad § 57. Foësius Latine idem expressit,
quod Graece exhibeo, en viri verba! « Nam cum
stercore sit vacuum, citius haec fient, idque acce-
dente vasorum exinanitione.” Item Cornarius: « Quum
enim stercore vacuum sit, magis utique haec induxe-
rit.” cet.

ἔπειτα δὲ καὶ τὸ μελίκρητον τῆς ἰσχύος ἀφαιρέοιτο
ἂν] — Diverso modo haec verba ab interpretibus
accepta vidi. Corn.: postea, inquit, etiam aqua
mulsa vires detraxerit.” Foës.: « postea autem et aqua
mulsa vires suas amiserit.” E recentioribus alii alium
sequuntur. Corn. τῆς ἰσχύος ἀφαιρέοιτο transitive sumit
et ad aegrotantis vires refert, Foësius passive et ad
mulsam spectare credidit. — Non poterimus tamen
quin solam Cornarii interpretationem probemus, modo
ad rerum nexum attendamus. — Nostrum ἔπειτα δὲ
alterum membrum est sententiae, cuius prius mem-
brum μάλιστα μὲν διὰ ξύσιν κ. τ. λ. — Itaque mirum
sane esset, si prius membrum ad aegrum referretur,
alterum ad μελίκρητον: — sed praeterea illud τῆς
ἰσχύος ἀφαιρέοιτο ἂν prorsus congruit cum ante dicto
§ 59.: ἔτι δὲ καὶ ἄλλως γνιοῖ. — Forsitan in con-
trariam te abripiet sententiam quod μελίκρητον dixit,
non ὀξύμελι, quasi dicere voluisset μελίκρητον addito
aceto, ita ut ὀξύμελι fieret, invalidum reddi et infir-
mum. Me haec parum movent: nam primo quidem
haud adeo firmam esse mulsam dixit, robore eius
cum aqua collato: tum vero μελίκρητον vocavit τὸ
μέλι § 56. et vero τὸ ὀξύμελι καλεόμενον ποτὸν dixit

initio § 58.: ad quem locum Gal.: τὸ καλούμενον
καὶ τὸ καλεῖσθαι καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ἔμαθες
αὐτὸν προστιθέντα ποτὲ μὲν ὡς οὐδέπω συνήθους ἅπασι
τοῖς Ἑλλησι τῆςδε τῆς προσηγορίας οὔσης, ποτὲ δὲ ὡς
ἀκύρως λεγομένης, ἐνίοτε δὲ ὡς ἐνδείκνυμένης τι τεχνι-
κόν, ὡς ἐπὶ τῶν κροταφιτῶν τε καὶ μασητήρων μυῶν
ἐδιδάξαμεν. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐδὲν ἐνδείκνυται τεχνικόν ἢ
προσηγορία τοῦ ὀξύμελιτος ἅπαντι δῆλον, ἀλλ' ἦτοι
μεμφόμενος, ἢ ὡς οὐδέπω συνήθη διὰ τῆς τοῦ καλεό-
μενον (ita legere malim pro vulgato καλεομένου)
ἐπεσημήνατο προσθήκης. ἐγχωρεῖ δ' ἑκάτερα· ἴσως μὲν
γὰρ τότε πρῶτον εἰς χρῆσιν κοινὴν ἤρχετο. τάχα δὲ καὶ
μέμφεται τῇ φωνῇ ὡς ἐμφαινούσῃ, ἦτοι ἐκ τοῦ ὀξους καὶ
μέλιτος μόνων συγκεῖσθαι τὸ φάρμακον, ἢ ὡς μέλιτος
διαφορὰν δηλούσῃ, ὡς εἰ καὶ οὕτως ἔλεγε τις· τὸ δὲ
μέλι τὸ ὀξὺ δύναμιν ἔχει τοιάνδε. — Me iudice Hipp.
τὸ ὀξύμελι καλούμενον ποτὸν dixit de re medicis hoc
nomine appellata, quae vero ceterum minus vulgari
in usu fuerit: — nec vero miror eum h. l. μελίκρη-
τον vocasse, quum re vera sit mel cum aceto et
aqua coctione mistum. Cf. Gal. ὑγιεινῶν. I. cap. 6.

§ 61.

ἐν κεφαλαίῳ δὲ εἰρησθαι κ. τ. λ. Locum hunc re-
spicit Gal. de Med. simpl. I. 33. vol XI. p. 438.
Kühn.: ὥσπερ Ἱπποκράτης ἔλεγε πικροχόλοις μὲν φύ-
σεσιν χρηστότατον ὑπάρχει (lege ὑπάρχειν) ὄξος, ἐναν-
τιώτατον δ' εἶναι μελαγχολικοῖς τὴν κράσιν.

τὰ μὲν γὰρ πικρὰ ὄξος.] — Legebantur
haec olim hoc ordine: τὰ μὲν γὰρ πικρὰ διαλύεται καὶ
ἐκφλεγματοῦται μετεωριζόμενα ὑπ' αὐτέου· τὰ δὲ μέλανα

ζυμοῦται καὶ μετεωρίζεται καὶ πολλαπλασιοῦται· ἀνα-
γωγὸν γὰρ μελάνων ὄξος. — Haec propterea ferri ne-
queunt, quod μετεωρίζεσθαι sit verbum ad fermenta-
tionem spectans, ita ut διαλύεται καὶ ἐκφλεγματοῦται
μετεωριζόμενα pessime coniungantur: qua de causa verba
transposui. — Simili sensu, quo h. l., μετεωρίζεσθαι
occurrit apud Aristot. Probl. XXI. 9. τὸ δὲ ἄλευρον
μετεωρίζεται διὰ τὸ πυκνὸν σφόδρα εἶναι· τὰ γὰρ πυκνὰ
τριβόμενα θερμαίνεται· θερμαινόμενα δὲ καὶ πνευμα-
τούμενα μετεωρίζεται κ. τ. λ.

Non licet silentio transire Sprengelii de hisce
verbis sententiam. « Dieser Satz, inquit, scheint
mir für den Hippocrates zu speculative: ich glaube
daher dass er ein Zusatz späterer Aerzte ist. Nicht
bloss der Unterschied zwischen schwarzer und gelber
Galle macht mich zweifelhaft, sondern die Verwand-
lung der gelben Galle in Schleim befremdet mich
vorzüglich. Auch die meisten Commentatoren selbst
aus der Galenischen Schule finden diese Verwand-
lung sehr paradox. Der Erfahrung widerspricht es
ebenfalls dass melancholischen Personen der Essig nicht
zuträglich seyn sollte.” — Videamus de singulis: —
Mihi quidem primum argumentum nullius momenti vide-
tur: nam etiamsi inprimis spectarit praxin, Hippocrates
nullam habere theoriam non potuit; nec vero haec
magis sunt theoretica, quam quae de fluxionibus et
diarrhoeis e capite oriundis ad § 42 ex illius scriptis
hausimus. — Alterum argumentum, quod a bilis atrae
morbo laborantibus et *πικροχόλοις* ab auctore di-
stinctis petitur, vel levius est priori illo, nam τῶν με-
λαγχολικῶν frequenter fit mentio in nostri scriptis:
§ 34. v. c. legimus οἱ πικροχόλοι τὰ ἄνω: tum vero diver-

sitatis inter bilem atram et amaram cognitio vel antiquior Hippocrate videtur, quum etiam in vetustissimorum Coorum monumentis τὰ μελαγχολικὰ frequenter occurrant. Quod ad permutationem bilis flavae in pituitam attinet, puto Hippocratem rem ab observatione ducere potuisse, quum animadvertisset fortasse amara bile redundantes et sursum deorsumque expellentes, sumtis acidis vegetabilibus, non amplius bilem evomere, sed pituitosam adhuc eiicere materiem, antequam vomitus prorsus sedatus sit. Simile quid etiam in diarrhoeis locum obtinere potuit: hinc forte τὰ πικρὰ διαλύεσθαι καὶ ἐκφλεγματοῦσθαι credidit. Galeno res mira non videbatur: τὰ δ' ἄλλα, inquit, τῆς ῥήσεως σαφὴ διδάσκει γὰρ ἐν αὐτῇ ὅπως ὠφελεῖ τὸ ὄξος τοὺς πικροχόλους ἐπικρατουμένους ἐν τῇ κράσει τῷ θερμῷ, ψυχρὸν ὑπάρχον αὐτό. De ὄξει φλέγματι, atrae bilis ichore, monet Plato in Timaeo, sed haec res ab hac nostra diversa est. Ultimo loco videndum de aceto melancholicis non noxio: hac de re vel integrum conscripseris librum, ego non negaverim Hippocratem vidisse melancholicos sumto oxymelle in diarrhoeam incidisse et spumosam materiem deiecisse atque etiam superne evomuisse; praeterea in universum certo certius acetum hominibus biliosae mitionis magis proderit, quam melancholicis: tenendum autem nostrum de utrisque aegrotantibus, non sanis, sermonem facere. — Tandem discussis Sprengelii argumentis dicamus et demonstremus illud μετεωρίζεσθαι et ζυμοῦσθαι de bile cum aliis nostri locis pulcre convenire. Comparemus § 53. verba, διαχωρητικὸν κάτω χολωδέων ἔστι μὲν ὅτε καλῶν, ἔστι δ' ὅτε κατακορεστέρων μᾶλλον τοῦ καιροῦ καὶ ἀφρωδεστέρων: haec, inquam, comparemus cum

loco e lib. de Aëre, aquis et locis § 56. 57. Corayo: ἦν δὲ βορρῆϊόν τε ἦ (τὸ θέρος) καὶ ἄνυδρον, καὶ μήτε ὑπὸ Κύναι ἐπομβρον, μήτε ἐπὶ τῷ Ἀρκτούρω, τοῖσι μὲν φλεγματίησι φύσι ξυμφέρει μάλιστα καὶ τοῖσι ὑγροῖσι τὰς φύσις καὶ τῇσι γυναιξί. τοῖσι δὲ χολώδεσι τοῦτο πολειμώτατον γίνεται· λίην γὰρ ἀναξηραίνονται. καὶ ὀφθαλμίαι αὐτέοις ἐπιγίγνονται ξηραὶ καὶ πυρετοὶ ὀξέες καὶ πολυχρόνιοι, ἐνίοις δὲ καὶ μελαγχολίαι. τῆς γὰρ χολῆς τὸ μὲν ὑγρότατον καὶ ὑδαρέστατον ἀναλοῦται, τὸ δὲ παχύτατον καὶ δριμύτατον λείπεται καὶ τοῦ αἵματος κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀπ' ὧν ταῦτα τὰ νοσεύματα αὐτέοις γίνεται κ. τ. λ. — Omnia haec cum loco nostro cohaerent et se invicem illustrant: en! huc fere redit Hippocratis doctrina: bilis amara spissiori quadam parte constat et altera liquida magis et aquosa: materia spissa illa magis abundante excreta sunt κατακορέως χολώδεα, sunt fere simul ἀφρώδεα, quasi fermentatione ἐμπνευματούμενα: quod proxime cohaeret cum atra bile sumto aceto ζυμουμένη et μετεωριζομένη et πολλαπλασιουμένη: nam atra bilis non est, nisi bilis ὑπεροπτηθεῖσα καὶ ὀξεῖα, ut dixere recentiores: sumto aceto pars spissa διαλύεται, hinc fit ut parte aquosa huic διαλύσει superstite ἐκφλεγματοῦσθαι dicatur bilis. — Hinc aestatis calore altera parte ὑδατώδει evanida morbi acuti oriuntur, magis condensata materia spissa proprie biliosa; unde ἐνίοις καὶ μελαγχολίαι hac anni tempestate.

§ 62.

ἐν τοῖσι περιπνευμονικοῖσι.] — Cod. Burdel. scriptura ἐν τοῖσι πλευριτικοῖσι καὶ περιπνευμονικοῖσι a

recentiori manu profecta esse videtur: neque enim semper tam accurate utrumque morbum distinguit noster: v. c. § 67.: ἀρμόζει δὲ ἐν περιπνευμονίῃσι μᾶλλον ἢ ἐν καύσοισι τὸ ἐπίπαν. καὶ γὰρ ὁ δυνῆς τῆς κατὰ πλευρῆν καὶ στῆθος καὶ μετάφρενον παρηγορικόν. Idem patebit perpendenti, quae supra de curatione doloris lateris tradidit.

χολῳδες γὰρ φύσει χολῳδεῖ.] — Praeter Galeni locum Comm. ad lib. περὶ ἀγμῶν p. 572. Ed. Bas., quem laudavit etiam nuperrimus editor, operae pretium est Alex. Trall. VI. 1. p. 273. inspexisse: καὶ ψυχρὸν, inquit, εἴ τι κατ' ἐνεργείαν ὑπάρχον, εἴ τε ὁπώραν (suppletum cupio εἴ τε ἄλλο τι) παραιτοῦ. εὐκρατον δὲ πάρεχε καὶ μὴ, ὥς οἱ πολλοὶ, νομίσης αὐτὸ χολῳδες εἶναι· καταγέλαστον γὰρ τοῦτο. καὶ καταμέμφονται σαφῶς Ἱπποκράτους, μὴ εἰδότες πῶς εἴρηται· τοῖς οὖν θερμὴν ἔχουσι (τὴν κρᾶσιν supple) καὶ σφόδρα καταξήροις καὶ πυρετῷ κάμνουσι τίς ἂν τούτου εὗροι κάλλιον τῇ χολῇ καὶ μάχεσθαι καὶ νικᾶν αὐτὴν δυνάμενον, εἰ καὶ τροφὰς τις ἐπιδώσει τὰς τρέφειν δυναμένας; ἐπεὶ καὶ καθ' ἑαυτὸ τὸ εὐκρατον, ὅτε δὴ ἀπλοῦν ὄν, οὔτε θρέψαι, οὔτε ὑγράναι τὸν κάμνοντα κυρίως δύναται, ἀλλὰ καὶ ξηρὸν καὶ πικρὸν ἀποτελέσει μᾶλλον αὐτὸν τῷ λόγῳ τῆς ἀτροφίας. συγκρίνων οὖν αὐτὸ πρὸς οἶνον καὶ μελίκρατον καὶ τὰς ἄλλας τροφὰς τοῦτο εἶπεν, ὥστε τὸ εὐκρατον οὐ δεῖ μέμφεσθαι. αὐτὸ γὰρ ἐστὶ τὸ καὶ τὰς ἄλλας τροφὰς καὶ πέττεσθαι καὶ ἀναδίδοσθαι ταχύτερον παρασκευάζον. καὶ τοῦτο ἐστὶν ὃ λέγει ὑγρασίη τροφῆς ὄχημα. ὥστε μὴ παύσῃ διδούς εὐκρατον μεταξὺ τροφῆς καὶ τῶν ἄλλων πομάτων κ. τ. λ. Verba postremo citata finem faciunt libri περὶ τροφῆς. — Ceterum miratus sum Sprengelii verba

dicentis : « Al. von Tralles *tadelt* den Htpp. dass er behaupte die Galle werde durch das Wassertrinken vermehrt.”

φιλαδυναμώτατον.] — φιλαδυναμιώτατον Gal. in textu et in comm. ad Lib. de Fract. l. l. Altera forma cum ἀδύναμος, μεγαλοδύναμος, παντοδύναμος convenit: cum hocce φιλαδύναμος comparo φιλασθενοὶ ex Epist. ad Ptolem., quam anno superiori edidi, p. 281.

όκόταν πεπυρωμένον ἦ.] — Nescio qui factum sit, ut haec verba ad ἥπαρ retulerint plurimi interpretes: — unus Grimmus « wenn es warm wird”: et ne hoc quidem recte: nempe de aqua calefacta sermo est, sicuti locum accepisse vidimus Alex. Trall.: — frequens est πυρόω et πύρωσις apud Theophrastum qui de Caus. pl. IV. 12. 2. τέραμον, inquit, καὶ ἀτέραμον πρὸς τὴν πύρωσιν λέγεται καὶ διάχυσιν καὶ, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, πρὸς τὴν τροφήν τὴν ἡμετέραν. — Hic πύρωσις fere idem quod ἔψησις: ceterum dixerim de aqua aptius πυροῦσθαι, quam ἐψεῖσθαι usurpari: quum illud inprimis ad gradum caloris mutatum et auctum spectet, hoc ad emollitionem rerum coctarum: Aretaeus II. 6. ἔψησις μὲν γὰρ ἢ μάλθαξις. — Miror interpretes non animadvertisse quam absurda dicentem faciant nostrum, πεπυρωμένον ad hepar referentes, quum ipsa viscerum inflammatio ea in tumorem excrescere faciat, adeo ut aqua non opus sit ad hunc effectum obtinendum.

καὶ ἐγκλυδαστικόν τε καὶ ἐπιπολαστικόν • βραδύπορόν τε γὰρ ἐστι.] — Ex h. l. emendandum censeo Gal. de Rem. simpl. I. 31. τάχα οὖν τις φαίη διότι βραδύτερόν ἐστι τὸ ὕδωρ καὶ πλεῖστον χρόνον ἐν τοῖς ὑποχονδρίοις μένει, μήθ' ὑποβιβασζόμενον, μήτ' ἀναδιδόμενον, διὰ

τοῦτο αὐτῷ μίγνυσθαι τὸ ὄξος οἶον ὀχημά τι τῆς πάντη
φορᾶς γεννησόμενον. — Nimirum locum hunc nostrum
Gal. respicit: itaque pro βραδύτερον malim βραδύπορον.

§ 63.

τὸ ἀπὸ τοῦ οἴνου μένος.] — Quod ad ἀπὸ comparo
Herod. VII. 19. ἀπὸ τῆς ἐλαίης τοὺς κλάδους. Μένος
per ἰσχὺν exponit Gal.: conf. Homeri loca notissima
ubi μένος ἡελίοιο, πυρός, Βορέας καὶ ἄλλων — ζα-
χρηῶν ἀνέμων, cet obvia.

§ 64.

κατὰ ταῦτά δέ.] — Ita optimorum MSS. fide κατὰ
ταῦτα (sic) habentium, leni mutatione lego.

οἶον τὸ κριθινόν.] — Quisnam hic potus sit κριθι-
νός, hac de re altum est apud Gal. silentium. Hero-
dotus II. 77. de Aegyptiis: οἶνω δ' ἐκ κριθέων πε-
ποιημένῳ διαχρέωνται. Wessel. ad istum locum citat
πόμα ἀπὸ τῶν κριθέων ex Aret., ἐκ κριθῶν μέθυ ex
Aeschyl. Suppl. 900., e Diodoro I. 34. ἐκ κριθῶν πόμα,
ὃ καλοῦσι ζύθος. — Herodotus Aegyptios vinum e
hordeo confecisse dicit, quum vites in hac regione
non crescerent; vide Wessel. ad h. l., schol. ad Aeschyl.
vs. 1. πρὸ γὰρ τῆς εὐρέσεως τοῦ οἴνου τοῦτο ἐξεῦρον
Ἀιγύπτιοι. Ζύθος et κούρμι ex hordeo quid sint, vide
apud Diosc. II. 110. 111. τὸ καλούμενον δὲ κούρμι
σκευαζόμενον ἐκ τῆς κριθῆς, ᾧ καὶ ἀντὶ οἴνου πόματι
πολλάκις χρῶνται. Eiusmodi potus in Hispania et
Brittannia e tritico parari idem refert: vid. omnino
Sprengel. in comm. ad Diosc. p. 455, qui etiam de
aliis nominibus φοῦκας, πῖνον, βρύτον monet. Cf. Athen.
X. 447. A. I. p. 34. B.

καὶ τὰ ἀπο χλοιῆς ποιούμενα.] — χλοιῆς Doricum est et Ionicum: cf. Greg. Cor. de Dial. Dor. § 32. Etym. M. in ῥοιά. et Gal. de Alim. fac. II. 24. sub finem. Similiter infra ῥοιῆς et in addit. spuriiis χροιήν. — Minus recte alii χλοίης. — Quod ad rem ipsam attinet, de horum parandi ratione quid sentiendum? fuerintne succi expressi e virentibus herbis, an vero ἀποβρέγματα quaedam sive aqua, sive vino parata?

τὰ ἀπὸ σταφίδος.] — Gal. de Alim. fac. II. 10. περὶ σταφίδων abunde exponit, sed de potu ex iis parato ne verbum quidem habet. Diosc. V. 3. de uvis: συντίθενται δὲ καὶ μετ' ὀμβρίου ὕδατος προσταφιδωθεῖσαι· γίνονται δὲ αἱ τοιαῦται ἐπ' ὀλίγον οἰνώδεις, διψώδεσι δὲ καὶ καυσώδεσι καὶ χρονίοις πυρετοῖς χρήσιμοι. Eiusmodi quid h. l. spectari videtur.

καὶ στεμφύλων.] — Vid. Gal. de Alim. fac. II. 9. p. 576. seqq., cf. schol. ad Aristoph. Nubes vs. 46. στέμφυλα κυρίως λέγεται τὰ ἀποπιέσματα τῶν ἐλαῶν· περιπίσματα δὲ τὰ ἐκ τῶν σταφυλῶν ἀποπιεζόμενα· εὐρίσκεται δὲ καὶ ἀνάπαλιν τὰ στέμφυλα ἐπὶ τῶν σταφυλῶν καὶ τὰ περιπίσματα ἐπὶ τῶν ἐλαῶν. — Postremum hic locum obtinere puto: cf. Diosc. V. 13. περὶ δευτερίου καὶ ἀδυνάμου: quippe Dioscoridis δευτερίαν s. πότιμον h. l. spectari existimo, de quo, ἀρμόζει, inquit, ἐφ' ᾧν διστάζομεν οἶνον διδόναι ἀναγκαζόμενοι δι' ἐπιθυμίαν τοῦ νοσοῦντος καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ νόσου ἀναλαμβανόντων χρονίως.

κνίκου.] — Est *Carthamus tinctorius*. cf. Sprengel. in comm. ad Diosc. II. 187. ubi haec: τὸ σπέρμα κοπτόμενον καὶ χυλιζόμενον σὺν ὕδρομέλιτι καὶ ζώμῳ ὀρνιθος, κοιλίαν καθαίρει κ. τ. λ. — Vid. Gal. de Rem. Simpl. III. 24. 25. VII. 32. Murray Apparatus medic. I. 144.

μύρτων.] — De vino myrtite et myrsinite Diosc. V. 36. 37. I. 55. habet ὁ ἐκ τῶν χλωρῶν μύρτων ἐκθλιβέντων χυλός καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς δὲ γινόμενος οἶνος, ἐκθλιβέντος τοῦ κάρπου καὶ ἐπὶ ποσὸν ἀφειψηθέντος· ὁξίζει γὰρ ὁ μὴ οὕτω σκευασθείς. vid. Sprengel. comm p. 413. Aretaeus p. 132.: ξὺν ὕδατι ἐστυμένῳ μύρτοις ἢ κυδωνίοις μήλοις. — Μύρτα fere scribitur, in Etym Gud. p. 400. invenio μῦρτα (sic).

ῥοιῆς.] — ῥόα, Malum Punicum. Diosc. I. 151—153. de vino ῥοῖτη V. 34. vid. Sprengel. p. 412. — Celsus IV. 5. *acidi mali punici et dulcis* mentionem facit. cf. Schneid. ad Nicand. Alexiph. p. 236. 238. ἀπυρήνων ῥοῶν etiam mentio fit apud Athen. XIV. 64. Cf. Gal. de Alim. fac. II. 24.

ὅτε οὖν ἂν.] — Notandus Ionismus pro ὅταν οὖν. In verbis ὅπως περ καὶ τᾶλλα structura quodammodo inflectitur; nam, quum proprie dicendum fuisset ὅπως περ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ξ. φ., scripsit τᾶλλα referens ad proxime antecedens γεγράψεται.

§ 65

τὰ ἄρμενα.] — Vid. Foës. in Oecon. in voce. Adde Suidae locum ἀρμόδια, ἐπιτήδεια exponentis et citantis epigramma: Πανὶ τάδ' αὐθαίμοι τρισσοὶ θέσαν ἄρμενα τέχνας. Ipsum locum vid. in Anthol. VI. 14.

εἰ δὲ μὴ παγκάλως λούοιτο βλάπτοι γ' ἂν οὐ σμικρά.] — βλάπτοι γ' ἂν de meo dedi pro βλάπτοιτ' ἂν et βλάπτοιτο quorumdam codd. Gal. βλάπτοι: — cum hoc maxime consentio; nimirum λούοιτο impersonaliter sumi existimo, ita ut τὸ λούεσθαι οὐ σμικρὸν βλάπτειν dicatur.

καὶ τοῦ λουτροῦ συχνοῦ καὶ μὴ λίην λάβρου.] — De diversitate λούτρον inter et λουτρόν vide Hemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 330.: « λουτρόν, inquit, est *lavacrum* balnei, s. *lavatio*.” Ex his videmus cur ὕδατος δαψιλέος δέη, ut supra dixit: continuo et parce aquam affundi, non semel et affatim iubet, ne aeger nimis defatigetur, ut puto. Pro λάβρου Gal. λανροῦ. cf. Thiersch. § 160. 5. Gr. Gr.

καὶ μᾶλλον μὲν μὴ σμήχεσθαι, ἣν δὲ σμήχεται θερμῷ χρέεσθαι αὐτέω καὶ πολλαπλασίω, ἣ ὡς νομίζεται, σμήγματι] — Gal.: οὐ δεῖται τοῦ σμήχεσθαι κάμνων οὐδεὶς, πλὴν εἰ ῥυπῶν ἢ καὶ κνησμώδης. χρήζουσι γὰρ οἱ κάμνοντες ἀκοπώτατα καὶ ἀοχλητότατα διαβραχῆναι τῷ ὕδατι. — Videamus quatenus res σμήγματος loco veniant: Aristoph. Ran. vs. 710.:

ὅποσοι

κρατοῦσι κυκησιτέφρου

φευδονίτρου κονίας

καὶ Κιμωλίας γῆς . . .

ad quem locum schol.: Δέον εἰπεῖν, inquit, ὅσοι κρατοῦσι γῆς, οὐκ εἶπεν, ἀλλ’ ἐπήνεγκεν ὅσα παρέχεται βαλανεύς λουομένοις σμήγματα. Senibus apud Aristoph. Lysistr. 740. administratur λουτρόν . . . ἄνευ κονίας scilicet. Hesych. κονία. σμήμα. σποδός., ubi vide interprett. Cf. Poll. XI. 7. qui de κονία: ἔστι δὲ, inquit, τὸ ἐκ τέφρας καθιστάμενον ὕγρον. Habemus in hisce igitur lixiviam e cinere, nitro, terra Cimolia: de hac vid. Diosc. V. 175. Sprengel. in comm. p. 663. Erot. et Gal. p. 352. 564. σμηκτίδα γῆν.) τὴν Κιμωλίαν. Sic lego: nam σμηκτίδα admitti non posse mihi videtur. De lixivio ficus, aliis, Diosc. I. 186. — περὶ

τέφρας κληματίνης V. 134. Cali causticum hanc materiem adeo urentem efficit. De parando lixivio e cinere Gal. de Rem. simpl. IV. 3.: ἐπειδὴν, inquit, ὕδατι βραχεῖσα τέφρα διὰ τινῶν σωμάτων ἀραιῶν συμμέτρως ἡθεῖται, συναποφέρεται μὲν ἐν τῷδε τὰ θερμὰ καὶ δριμέα μόρια, τὸ δ' ὑπόλοιπον οὐκέτι θερμόν ἐστιν, ἐναποθέμενον τῷ ὕδατι τὰ πυρώδη μόρια. καλοῦσι δὲ τὸ τοιοῦτον ὕδωρ οἱ ἄνθρωποι κονίαν. vid. ibid. X. 3. I. 4, ubi pro vario, unde fiat, cinere magis minusve acre dicitur lixivium. — Tandem notatu dignum, quod habet Gal. in comm.: δεομένου μέντοι σμήχεσθαι τοῦ κάμνοντος, ἢ διὰ ῥύπον, ἢ διὰ κνησμόν, ἐκλίνειν δύναμιν (malim τὴν δύν) τοῦ σμηκτικοῦ φαρμάκου μίξει πλείονος ὕδατος, ἐπεμβάλλοντας καὶ τοῦ ἐλαίου· καὶ διὰ τοῦτ' εἶπεν ὁ Ἱππ. πολλαπλασίῳ δεῖ χρῆσθαι, ἢ ὡς νομίζεται, τῷ σμήγματι.

μετακέρασμα πολλὸν ἡτοιμάσθαι.] — Gal. in comm.: ἔνεστι μὲν, inquit, καὶ ὑφ' ἐν ἀναγνώναι μετακέρασμα, δυνατόν δὲ καὶ καθ' αὐτὴν ἀκοῦσαι τὴν μετὰ πρόθεσιν, ἰδίᾳ δὲ πάλιν τὸ κέρασμα· καὶ γὰρ ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ καὶ ἐν ἄλλοις Ἱπποκράτης φαίνεται χρώμενος τῇ μετὰ προθέσει κατὰ τὸ τῶν Ἰώνων ἐλλειπτικῶς· ἔστι δὲ τὸ πλήρες τοιοῦτο καὶ μετὰ ταῦτα κέρασμα πολὺ ἡτοιμάσθαι. Cf. Schweigh Lex. Herod. in μετὰ, art. 3. — Hinc malim cum Galeno Epid. III. Sect. 2. aegro 3. legere ἡμεσε χολώδεα ὀλίγα ξανθὰ τὸ πρῶτον· μετὰ δὲ ἰώδεα πλείω, — quam cum Foësio μετὰ δὲ ταῦτα ἰώδεα πλέον. — De re ipsa vide Foësius in Oecon. et Galeni comm.

σπόγγοισι χρεέσθαι ἀντὶ στλεγγίδος.] — Gal. οὐδὲ οἱ νῦν ἰατροὶ χρώνται στλεγγίσιν ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων, οὐ μὲν οὐδὲ σπόγγῳ, ἀλλ' ἐνειλίττουσιν αὐτοὺς μετὰ τὸ

λουτρὸν εἰς ὀθόνην, οἱ δὲ εἰς ἱμάτια, καὶ μάλιστα γε τὰ ἄγναπτα περιστέλλουσι πανταχόθεν, ὥς ἰδρῶσι πλεῖστον κ. τ. λ. — Galenus, ni fallor, nostri mentem haud bene cepit, tradit certe ea, quae a re proposita aliena videntur: nam Hipp. spongia pro strigili uti iubet, ne nimis defatigetur aeger.

καὶ μὴ διαψύχεσθαι τὰ ἄκρα.] — ἄκρα dat. cod. vetustissimus, ἄκρεα vulgo legitur: forma ἄκρεα apud nostrum frequentissima, adeo ut Foës. in Oecon. receperit et Aretaeus frequentissime eam usurpaverit. Equidem, quum illud ἄκρεα non intelligam et alios alio modo explicare videam, malui, donec certior sim, cum vet. cod. et Herodoto VI. 100. τὰ ἄκρα exhibere. Nimirum Maittairius de Dial. p. 100 C. Ionismum esse autumat, quales κενεός, ἀδελφεός: at nemo ἄκρεος legisse se notavit. Struvius ἀκραῖα ubivis legendum censuit, adversus quem Fixius in medium proferit MSS. data fuisse ἀκρέα, si ex eiusmodi librariorum errore haec forma fluxisset: vere, ut patet e cod. vetustiss. Regio contraria permutatione: ἄκραια (sic) subinde ferente. Restat ut cum Schneid. in Lex. et Fixio l. l. a recto ἄκρης, ἄκρεος ducamus: at ipse Fixius observat alios casus huiusmodi adiectivi 3ae declinationis non inveniri. Fateor me hic haerere et, ut initio dixi, profero quod tutum arbitror.

§ 66.

καὶ ἄκοπον· μαλθακτικὸν γὰρ κ. τ. λ.] — Postrema illa, μαλθακτικὸν — δέρματος, cum ἄκοπον arctissime cohaerent et rationem reddunt, cur τὸ λουτρὸν sit ἄκοπον.

§ 67.

τοὺς ἐκ ῥινῶν αἰμορῥαγέοντας.] — Hunc locum respicit Gal. comm. ad Epid. I. aegr. 7., quam historiam ad h. l. contulisse iuvabit.

§ 68.

τοὺς δὲ φιλολουτρέοντας.] — Paulus Aeg. II. 18. τοὺς δὲ φιλολούτρους, οὐδὲ εἰ δις λούοις, ἀμαρτάνοις ἄν. Similia habet Theoph. Nonnus cap. 138.

ἤκιστα δὲ τοῖσι ποτῶ μόνον χρεομένοισι.] — Codd. MSS. et editiones ἤκιστα δὲ καὶ τοῖσι κ. τ. λ., — delevi καὶ, quod h. l. ferri nullo modo potest: mox enim, idque recte, ἔστι δὲ οἷσι καὶ τουτέων, quem verborum ordinem ex aliis et optimo cod. praetuli prae altero ἔστι δὲ καὶ οἷσι τουτέων.

οἷσι μὲν γὰρ προσδέεται κ. τ. λ.] — Hunc locum egregie nobis restituit nuperrimus editor, Littréus, e cuius emendatione integrum descripsi. — Vid. vir Eru-
ditissimus II. p. 373. seqq.

ADNOTATIO

AD

ADDITAMENTA SPURIA AD LIBRUM HIPPOCRATIS

DE

VICTUS RATIONE IN MORBIS ACUTIS.

§ 1.

καῦσος γίνεται όκόταν ἀναξηρανθέντα τὰ φλέβια ἐν θερινῇ ὥρῃ ἐπισπάσῃται δριμέας καὶ χολώδεας ἰχώρας ἐς ἐωυτά.] — Quod ad anni tempestatem conf. lib. Epid. II. p. 995. Foësio: Οἱ καῦσοι ἐν τῇσι θερινῇσι μᾶλλον γίνονται καὶ ἐν τῇσιν ἄλλῃσιν ὥρῃσιν. ἐπιξηραίνονται δὲ μᾶλλον θέρεος. — Corrigendum tamen ἡ ἐν τῇσιν ἁ. ὦ.; saepius καὶ et ἡ confunduntur: tum requiro ἐπιξηραίνονται γὰρ μ. θ. — Ceterum cum hisce confero loca duo ex aliis libris: Lib. de Int. aff. p. 505. Ed. Kühn.: ἦν δὲ ἡ χροίη τοῦ σώματος μέλαινα ἦ, τάδε αἰτία ἐστίν. ἐς τὰ φλέβια καὶ ἐς τὸ δέρμα, όκόταν χολή μέλαινα ὑπέλθοι (lege ὑπέλθῃ) καὶ ἐπὶ τούτοισιν όκόταν θερμὴ ἐπιγένῃται, ἀνάγκη ὑπὸ τοῦ θερμοῦ συγκαίεσθαι τε καὶ ἀναξηραίνεσθαι τὰ φλέβια, ὥστε τὸ αἷμα ἐκχωρέειν κατὰ τὰ φλέβια. — Tum vero lib. de Haemorrh. p. 340. Kühn.: αἰμορροϊδων τὸ μὲν νόσημα ὧδε γίνεται. ἦν χολή, ἡ φλέγμα ἐς τὰς φλέβας, τὰς ἐν τῇ ἀρχῇ, καταστηρίξῃ, θερμαίνει τὸ αἷμα, τὸ

ἐν τοῖσι φλεβίοισι, θερμαινόμενα δὲ τὰ φλέβια ἐπισπᾶται
ἐκ τῶν ἔγγιστα φλεβίων τὸ αἷμα καὶ πληρεύμενα ἐξοιδέει
τὸ ἐντὸς τοῦ ἀρχοῦ κ. τ. λ. — Ad δριμέας καὶ χολώ-
δεας ἰχώρας opportune Spreng. Apol. II. 417. adfert
Platonis verba e Tim. supra iam citata: ἰχώρ δὲ ὁ
μὲν αἵματος προῶς, ὁ δὲ μελαίνης χολῆς ὀξείας τε ἄ-
γριος. — Lib. de Arte p. 6.: πᾶν γὰρ τὸ ἀσύμφυτον
(malo cum Erot. in voce νηδὺν legere ξύμφυτον, se-
cus ac vult Foës. nota 26. ad h. l.) ἦν τε δέρματι,
ἦν τε σαρκὶ καλύπτεται (καλύπτεται;) κοῖλόν ἐστι,
πληροῦταί τε ὑγιαίνον μὲν πνεύματος, ἀσθενῆσαν δὲ
ἰχώρος. — Gal. de Fac. natur. p. 190. vol. II. Kühn.:
πληροῦται περιττωμάτων. ἰχώρες δὲ τινές εἰσι ταῦτα
χολώδεις τε καὶ φλεγματώδεις καὶ ὀρρώδεις.

ὥς ὑπὸ κόπου ἐχόμενον.] — Altera lectio ὑπὸ ὀστεο-
κόπου num, quod novissimus editor voluit, e Gal.
libris περὶ ὑγιεινῶν, h. l. ortum duxerit, mihi haud ita
certum, quia in comm. habet κοπιᾷ δὲ τὸ σῶμα τὸν
ἐλκώδη κόπον, ita ut, si quid ex eius libris huc trans-
latum esset, ἐλκώδεος κόπου fere expectaveris: ὀτεο
κόπου, quod aliud fert MS., scribi non potuit: sed
forte ὑπὸ τεο κόπου Ionice dederat auctor. Malui in
re incerta cod. vetustiss. sequi cum Littréo.

ὁκόταν ἀναξηρανθέντα τὰ φλέβια δριμέα καὶ θερμὰ
ρεύματα ἐπισπάσῃται.] — Cum hisce conferenda sunt
§ 7. verba: δηχθεῖσαι δὲ καὶ λίην ξηραὶ γένομεναι αἱ
φλέβες ἐντείνονται τε καὶ φλεγμαίνουσαι ἐπισπῶνται τὰ
ἐπιρρέοντα. — Alio modo τῶν ρευμάτων rationem in-
terpretatur Gal. de Nat. facult. III. p. 191.: ἕκαστον
γὰρ, inquit, τῶν μορίων ἔχει τινὰ τόνον σύμφυτον, ᾧ
διωθεῖται τὸ περιττόν. ὅταν οὖν ἐν ἐξ αὐτῶν ἀρρώστοτε-
ρον γένηται κατὰ τινὰ διάθεσιν, ἐξ ἀπάντων εἰς ἐκεῖνο

συρρεῖν ἀνάγκη τὰ περιττά κ. τ. λ. — Vides *ρεῦματα* ex altera in alteram partem transire alterutrius debilitate. — Nec tamen sum immemor recentioris haec esse aetatis, quam qua spuria haec sunt composita. — Tenendum etiam diversitatem esse inter *ρεῦματα* et *κατάρξεις*: hi sunt humorum e capite in partes inferiores defluxiones: illi humorum fluxus ex alia parte quacumque in vicinam aliam. — Cf. *Defin. med.* p. 433. et p. 418.: et hoc quidem loco in verbis, *κατάρξεις ἐστὶν ὑγρῶν πολλῶν καταφορὰ διὰ τῶν τρημάτων τῆς ὑπερώας καὶ πολλῶν διὰ τῶν μυμητήρων*, postremum πολλῶν delendum videtur.

καὶ τὰ περὶ τὴν νηδὺν δακνόμενος ἀλγέει.] — Cf. *Oecon. Hipp.* in *νηδύς*, ubi e *Gal.* locus exponitur.

γίγνεται δὲ ἡ γλῶσσα τρηχεὶη καὶ ξηρὴ καὶ μέλαινα κάρτα.] — *Gal.* in his requirit *ξηρὴ καὶ τρηχεὶη*, ut a leviori siccitatis gradu incipiatur, itaque ἀτάκτως haec ab auctore prolata esse refert. Me quidem non magnopere offendit haec ἀταξία.

καὶ ἦν ἰδρώτες ἐπιγέγωνται.] — Verba *ἰδρώτες κριτικοὶ γνήσιοι Hippocratis* usum non referunt: non alienum est, quod *Gal.* monet, haec verba ἐκ περιττοῦ προσκεῖσθαι, quum urinae, quales describit, per se iam indicent crisin. — Tum pergit: *τὸ δὲ γνήσιοι οὐ κυρίως ἐπ' αὐτῶν λέγοιτο· κατὰ γὰρ τὰς τῶν νοσημάτων ιδέας ἐπιφέρειν εἰώθασι τὴν τοιαύτην προσηγορίαν οἱ τ' ἄλλοι τῶν ἀρίστων ἰατρῶν καὶ αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης.* — Respicit dictiones, quales *καῦσος γνήσιος*, *τριταῖος γνήσιος*, similes alias. Observandum tamen *Hipp.* ipsum potius *τριταῖον ἀκριβῆ* appellare. Quid autem noster auctor voluerit, satis apertum.

καὶ ἦν ἀπόστημά τι γένηται.] — Cf. *Aph.* 31. IV.

τοῖσι κοπώδεσι ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἐς ἄρθρα καὶ παρὰ τὰς γνάθους μάλιστα αἱ ἀποστάσιες γίνονται.

§ 2.

τῷ τοιούτῳ — οὐ κρίνεται.] — Me iudice auctor scripsit: τῷ τοιούτῳ, ἢν μὴ αἷμα ἐκ ῥινὸς ῥυῆ, ἢ ἀποστημα περὶ τράχηλον γένηται, ἢ σκελέων ἄλγημα, ἢ ἰσχίου ὀδύνη, ἢ αἰδοίου πελῖωμα, καὶ πτύσματα παχέα πτύση, ταῦτα δὲ ξυστάσης τῆς κοιλίης γίνονται, οὐ κρίνεται. — Nihil tamen innovare audeo.

ῥοφήματα ἐπισπαστικὰ δίδουν.] — Gal. in comm.: οὐκ ἔχω, inquit, μαντεύεσθαι τίνα ποτὲ λέγει τὰ ἐπισπαστικὰ ῥοφήματα: et paulo post: ἴσως οὖν ἔρεϊ τις κελεύειν αὐτὸν τὴν γαστέρα ὑπάγειν τοῖς ἐπισπαστικοῖς, τουτέστι τοῖς ἐπισπωμένοις τὸν παχὺν χυμὸν, ὁποῖός ἐστι καὶ ὁ τοῦ φλέγματος· ἀλλ' οὐκ ἂν εἶπε ῥοφήματα· φαρμάκων γὰρ τὸ τοιοῦτο ἔργον, οὐ ῥοφημάτων ἐστίν, ὥσπερ οὐδὲ πομάτων. — Recte Prosper Martianus provocat ad § 23 partis germanae, ubi: ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν τοῖσι ῥοφήμασι διδόμενα ὑπήλατα ἀρήγει. Ratio vero, quare ῥοφήματα, non φάρμακα, praescribat, posita est in monitu § 1. ἄλμυρόν δὲ μηδὲν, μηδὲ δριμύν προσφέρειν, οὐ γὰρ ὑποίσει: evitanda censet acria quaecumque. Ad ἐπισπαστικὰ cf. § 42. partis germanae, ubi ἐνίστε δὲ καὶ ὠμὰ ἐπισπῶνται ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ περὶ τὸν θώρηκα τόπον χολώδεα: ibi enim ἐπισπᾶσθαι de attractione humorum ad intestina. — Κατασπασθῆναι hoc sensu usurpatur libro II. de Diaeta p. 696. φαγόντα χρή ἐξεμέειν πρὶν ἂν διυγραινθῆναι τὸ σῖτον, (καὶ supple) κατασπασθῆναι κάτω· κ. τ. λ. — Notandum ibi τὸ σῖτον sing. num. — Apud me-

dicos ἐπισπᾶν et κατασπᾶν de medicaminibus menstruarum fluxum et abortum provocantibus frequentia. Alio sensu ἐπισπᾶν de attractione versus cutem. Celsus V. 18. : de malagmatibus : « quaedam, inquit, digerunt materiam, quaedam extrahunt, quae ἐπισπαστικά vocantur.” — Ibid. 19. 12. : « emplastra ἐπισπαστικά.” Postrema significatio etiam hodie apud medicos usitatissima.

§ 3.

ἐκλεικτοῖσι ἀνακάθαιρε.] — Gal. : ἡ συνάγχη τῶν κατὰ τὸν φάρυγγα μερῶν ἐστὶ φλεγμονή δυναμένη μετὰ τὴν φλεβοτομίαν ἐκλεικτοῖς ἀνακαθαίρεσθαι, τουτέστιν αὐτὰ τὰ περιεχόμενα κατὰ τὰ φλεγμαίνοντα μόρια κενοῦσθαι διὰ τῶν πτυσμάτων. — Recte, nam ἀνακαθαίρεσθαι valet ἄνω καθαίρεσθαι : vid. Valck. ad Eurip. Hippol. vs. 1288. — Fuere, qui alio modo, sed minus recte, de purgatione per inferiora acciperent, in errorem inducti seqq. : ἦν δὲ ἀσθενέστεροι φαίνονται κλυσμῶ χρέεσθαι ; nempe purgationis loco clyisma commendari debilioribus crediderunt ; quod verum quidem, nec tamen ἀνακάθαιρε de alvo ducenda accipiendum : sed vel tacite id subintelligit auctor, vel exciderunt verba aliquot.

καὶ λιμῶ, εἰ καὶ λιμοῦ χρῆζοι.] — E varr. lectt. καὶ λειμῶ εἰ χρῆζοι cod. vet, καὶ λιμοῦ χρῆζοι vulg., et ἡ καὶ λιμοῦ χρῆζοι Galeni, hanc scripturam effeci. — Καὶ λιμῶ est καὶ λιμῶ χρέεσθαι, nam e superioribus χρέεσθαι repetendum est : — λιμός hoc sensu legitur Aph. 59. VII. λιμὸν ἐμποιέειν. — Celsus VIII. 10. 7. « magisque in primo fame utendum.”

§ 4.

πνευμάτων ἀπολήψει φρενῶν ἐντάσεις.] — Legebatur
 μὴ πνευμάτων κ. τ. λ. — absurde : nam spectatur
 morbus ab ipsa illa spirituum interceptione oriundus,
 i. e. inflammatio : cf. seqq. οἷσι μὴ πῦον ὑπεστί ἀλλὰ
 ὑπὸ πνευμάτων ἀπολήψιος τὰ παθήματα ταῦτα γίνεται,
 cf. § 6. 7. et 37. Omnia ista ex uno Platonis in
 Timaeo loco intelliguntur, ubi p. 339. Ed. Stallb. :
 τρίτον δ' αὖ νοσημάτων εἶδος τριχῇ δεῖ διανοεῖσθαι γι-
 γνόμενον, τὸ μὲν ὑπὸ πνεύματος, τὸ δὲ φλέγματος, τὸ
 δὲ χολῆς. ὅταν μὲν γὰρ ὁ τῶν πνευμάτων τῷ σώματι
 ταμίας πλεύμων μὴ καθαράς παρέχῃ τὰς διεξόδους ὑπὸ
 ρευμάτων φραχθεῖς, ἔνθα μὲν οὐκ ἰὸν, ἔνθα δὲ πλεόν
 ἢ τὸ προσήκον πνεῦμα εἰσιὼν τὰ μὲν οὐ τυγχάνοντα ἀνά-
 ψυχῆς σήπει, τὰ δὲ τῶν φλεβῶν διαβιαζόμενον καὶ
 ξυνεπιστρέφον αὐτὰ τῆκόν τε τὸ σῶμα εἰς τὸ μέσον
 αὐτοῦ διάφραγμά τε ἴσχον ἐναπολαμβάνεται καὶ μύρια
 δὴ νοσήματα ἐκ τούτων ἀλγεινὰ μετὰ πλήθους ἰδρώτος
 πολλάκις ἀπείργασται· πολλάκις δ' ἐν τῷ σώματι δια-
 κριθείσης σαρκὸς πνεῦμα ἐγγενόμενον καὶ ἀδυνατοῦν ἔξω
 πορευθῆναι τὰς αὐτὰς τοῖς ἐπεισεληλυθόσιν ὠδῖνας πα-
 ρέσχε, μεγίστας δὲ, ὅταν περὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰ ταύτη
 φλέβια περιστὰν καὶ ἀνοιδήσαν τούς τε ἐπιτόνους καὶ
 τὰ ξυνεχῇ νεῦρα οὕτως εἰς τὸ ἐξόπισθεν κατατείνῃ τού-
 τοις· ἃ δὴ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τῆς ξυντονίας τοῦ παθήματος
 τὰ νοσήματα τέτανοί τε καὶ ὀπισθότονοι προσεῤῥήθησαν.
 ὧν καὶ τὸ φάρμακον χαλεπόν· πυρετοὶ γὰρ οὖν δὴ τὰ
 τοιαῦτα ἐπιγιγνόμενοι μάλιστα λύουσι. — Locum lon-
 giores licet integrum adposui, quia ad rectam huius
 additamenti spurii intelligentiam plurimum facit.

πνεύματος προστάσεις ἀλλὰ ὑπὸ πνευμάτων

ἀπολήψιος.] — πνεύματος προστάσεις duorum codd. auctoritate dedi: nempe ipse iam ita correxeram antequam nuperrimam Ed. videram: quum enim h. l. de respiratione sermo sit, plur. num. ne ferri quidem potest, nimirum de hac re usurpatum nusquam videre me memini. — Nescio quare Littréus mox πνεύματος ἀπολήψιος prae πνευμάτων ἀπολήψιος praetulerit, quum et paulo ante et § 7. et 37. plur. num. ponatur, ita ut noster re vera hunc dedisse videatur. E Platonis loco patet sing. num. adhiberi posse, licet noster plur. num. usurpaverit. Πνεύματα vero de respiratione non ferendum.

§ 5.

ἀσθενέος δὲ τοῦ σώματος γενομένου τὸ νοῦσημα ἐπικρατέει.] — Cum hisce conferatur locus e lib. I. de Diaeta. p. 629. Kühn. οὐ γὰρ εὐθέως αἱ νοῦσοι τοῖσι ἀνθρώποισι προσγίνονται, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν συλλεγόμεναι ἀθρόως ἐκφαίνονται. πρὶν οὖν κρατέεσθαι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ὑγιὲς ὑπὸ τοῦ νοσηροῦ, ὃ πάσχουσιν ἐξεύρηταί μοι καὶ ὅπως χρὴ ταῦτα καθιστάναι ἐς τὴν ὑγείην.

§ 6.

ἢν ὑγιαίνουντι τόδε συμβῇ ἄνευ προφάσιος.] — Legatur ἄνευ προφάσιος ἢ ἄλλης αἰτίας ἰσχυρῆς, quod admittam, si quis me doceat quid inter πρόφασιν et αἰτίην ἰσχυρὴν h. l. intercedat differentiae. Me iudice postrema glossema sunt; puto in margine adscriptum fuisse ἢ ἄλλως αἰτίης ἰσχυρῆς, vel ἐν ἄλλοις αἰτίης ἰσχυρῆς, idque postea parumper immutatum in textum irrepsisse. — Opportune in memoriam redit

locus e Lib. de Aëre, aq. et locis foedo glossemate obsessus. Pag. 68. Ed. Littréo de Scythis: αὐτοὶ δ' ἐσθίουσι κρέα ἐφθὰ, καὶ πίνουσι γάλα ἵππων, καὶ ἵππάκην τρώγουσι· τοῦτο δ' ἐστὶ τυρὸς ἵππων. τὰ μὲν ἐς τὴν δίαιταν αὐτέων οὕτως ἔχει καὶ τοὺς νόμους. — Deletum cupio illud τοῦτο δ' ἐστὶ τυρὸς ἵππων: — in eiusmodi glossis δὲ propriam suam sibi habet sedem: — τῇ ἵππάκῃ, Theophr. IX. 13. 2. Hist. Pl., ubi vid. Schneid. in nota, perhibens ipsum Hipp. τυρὸν ἵππων interpretatum esse, quod mihi non persuadet: miror potius editorum neminem recentiori manui deberi suspicatum esse: ipse adeo Erotianus exponit ἵππάκῃ) ἵππειος τυρὸς, — quo loco non temere ἵππάκην) ἵππειον τυρὸν desideravit Foës. in Oecon., ex h. l. libri de Aëre, cet. glossam desumptam esse suspicatus.

χειρῶν διατάσεις.] — Ita de meo scripsi pro διαστάσεις. Cf. Coel. Aurel. Acut. M. II. 10.: « Hippocrates ait repente voce captos, quos ἄφωνος (lege *aphonos* vel ἄφώνους) appellavit, fieri venarum causa, quum spiritum sumpserint. Multos denique talia prosequuntur, rubor vultus, atque oculorum statio sine ulla palpebratione, manuum neglecta atque distensa abiectio: dentium stridor: et membrorum saltus, ac musculorum, quibus buccae colligantur, conductio, quos appellant siagonitas; articulorum frigus, quum spiritus invaserit venas.”

§ 7.

πνευμάτων ἀπολήψεσι ἀνὰ τὰς φλέβας ὁκόταν ἀλγήματα προσγένηται.] — Edd. πνευμάτων ἀπολήψεις ferunt et vocabula haec usque ad ὁκόταν ad superiorem referunt §. Gal. in comm. ad § 6. verba postrema: τὸ

δὲ ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῆς ῥήσεως εἰρημένον, πνευμάτων ἀπολήψεις ἀνὰ τὰς φλέβας, εἰκὸς ἐστὶν ἐπὶ τῆς ἀσφυξίας λέγεσθαι· φλέβας γὰρ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὰς ἀρτηρίας· ἀπολήψεις οὖν πνευμάτων τὰς οἶον κατακλίσεις τε καὶ ἡσυχίας δυνατὸν λέγειν. ἔνιοι δὲ δευτέρας ῥήσεως ἑτέραν ἐχούσης διάνοιαν ἀρχὴν τίθενται ταύτην τὴν λέξιν, ἥ συνάπτουσι τὴν ἐφεξῆς γεγραμμένην. Vides quae ansam praeberint nostrae innovationi, quam eo confidentius recepi, quod omnes fere nostrae aetatis codd. *προσγένηται*, non *προγένηται*, habent, cf. Littréum ad h. l.; tum quia codd. omnes καὶ κατάψυξις ἀκρωτηρίων in superioribus largiuntur, ubi quid καὶ sibi velit, nisi postrema sint periodi vocabula, non capio: tandem quia § 37. etiam sermo est de spirituum in venis interceptione a materie melancholica. — Itaque leni mutatione nom. ἀπολήψεις in dat. ἀπολήψεσι transformavi, etiamsi vidissem Coel. Aurel. quoque pristinam interpunctionem sequi.

οὐ δυναμένων ἐν αὐταῖς τὰς κατὰ φύσιν ὁδοὺς βαδίζειν.] — Legebatur ἐν αὐτῷ: pessime, quatenam scilicet spirituum per sanguinem viae secundum naturam? Spiritus viae secundum antiquorum doctrinam sunt arteriae, quas φλέβας nostrum appellare recte mox perhibentem audivimus Gal. — Itaque de meo ἐν αὐταῖς dedi, ut ad antecedens αἱ φλέβες referretur.

§ 8.

ἢ ὄνου γάλα ἐφθὸν δίδου.] — Recte, me iudice, Lindanus vidit ante ὄνου voculam interiisse, adeo ut καὶ adscripserit etiam praeter codd. auctoritatem: praetuli ἢ, quia leniora remedia adhibere iubet ad

alvum movendam, ita ut vel clyisma, vel lac asinum praescribere visus sit.

ἐκκαίδεκα.] — Codd. tres, inter quos optimus Regius, ἐκκαίδεκα: ceteri ἐξκαίδεκα, quod ferunt Edd. omnes praeter postremam: nimirum Littréus provocavit ad Lobeckium ad Phryn. p. 413. Malui cum viro doctissimo in re prorsus incerta dare, quod usitatisimum est et vetustissimae membranae auctoritate nititur.

§ 9.

ῥεῦμα πουλὺ καὶ κολλῶδες.] — Gal. Ed.] Bas. et cod. vetustiss. χολῶδες: vitium scripturae, nam de frigido humore sermo est. Aret. p. 91. B. ἦν δὲ φλέγμα κολλῶδες ἔη καὶ γλισχρόν. Talem pituitam ὑαλώδη χυμὸν appellavit Praxagoras: cf. Kühn. Opusc. Acad. II. p. 130.

ἐμφοράζεται.] — Cum novissimo Editore ita legimus e cod. vetustissimi scriptura ἐμφοράξη τε. — cett. fere ἐμφοράξη τοῦ τε πνεύματος κ. τ. λ.

τοῦ πνεύματος — αἵματος.] — Frustra Spreng. Apol. Hipp. II. 436. ex his verbis demonstrare studet additamenta haec spuria ex Alexandrina schola esse profecta, Erasistrati theoriam inflammationis h. l. spectari ratus, de qua vide Gal. de Usu part. VI. 17., ubi: διδάσκει γοῦν, inquit, αὐτὸς [ὁ] Ἐρασίστρατος ἐπιμελῶς ἡμᾶς, ὥς οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι φλεγμονὴν ἄνευ τοῦ παρεμπεσεῖν ποτε ἐκ τῶν φλεβῶν εἰς τὰς ἀρτηρίας αἷμα. Huius autem doctrinae h. l. ne vestigium quidem. — Adnotat nuperrimus editor Platonis verba e Tim. Ed. Stallb. p. 365., ubi de utero: τὰς τοῦ πνεύματος διεξόδους ἀποφράττον, ἀναπνεῖν οὐκ ἐὼν κ. τ. λ.

τῆς γὰρ ὑποταμνομένης σταφυλῆς, οἱ δὲ κιονίδα καλεῦσι, ἐκατέρωθεν φλέψ παχείη.] — Spectantur venae raninae sub lingua sitae : — videamus iam quomodo locum interpretentur. — Corn. : « praecisa enim uva — vena crassa ab utraque est. » — Foës. : « Secta namque uva — utraque ex parte vena crassa apparet. » Simili modo Sprengel. p. 436. Littréus p. 411. — « on voit si l'on coupe la luelle, — une grosse veine des deux côtés. » At spectat venas raninas, quae quomodo quaeso prodeunt in conspectum resecta uvula? Quum uvula sit in media parte, ab utroque vero linguae latere sitae sint venae raninae, hae dicuntur ἐκατέρωθεν τῆς σταφυλῆς εἶναι : — in conspectum prodeunt non resecta uvula, sed τῆς γλώσσης ἀνακαμπτομένης, apice versus palatum sublevato. — Quid igitur? τῆς ὑποταμνομένης σταφυλῆς dixit, ut quamnam spectaret partem accuratius significaret, *ab utraque parte uvulae quae rescindi solet* : nimirum σταφυλή nomen est morbi non partis secundum Erot. voce γαργαρέων et Aretaeum, de affect. columellae : cf. Progn. : ὁκόταν δὲ ἀποκριθῇ ἤδη (nolo cum Littréo ἤδη omittere) πᾶν, ὃ δὴ σταφυλήν καλέουσι . . . ἐν τουτέῳ τῷ καιρῷ ἀσφαλὲς διαχειρίζειν. — Eadem de causa adiecit οἱ δὲ κιονίδα καλεῦσι.

ἄραιήν ἐοῦσαν καὶ σπογγοεΐδεα.] — Eodem fere modo linguae structuram sibi finxit Plato Tim. p. 267. Stallb. ubi describuntur illius φλέβια, οἷον περ δοκίμια τῆς γλώττης τεταμένα ἐπὶ τὴν καρδίαν et ubi corpora dicuntur ἐμπίπτειν εἰς τὰ νοτερά τῆς σαρκὸς καὶ ἀπαλά. Ceterum cf. Homericum γλώσσησιν ἄραιῃσιν.

ἡ δ' ὑπὸ βίης] — ἡ δ' a nuperrimo editore cod. velustissimi auctoritate suppressum : reliqua MSS. ἡ δ',

ἡ δ', et ἡδη: omnia haec Littreó a correctore profecta videntur. Foës. ἡ δ' habet, sed parum recte novae periodi principium facit: recte Corn. vidit apodosin esse: nolim abesset ἡ δ', nam ἡ infertur quoniam protaseos subiectum est φλέβες, apodoseos γλώσσα: — de δὲ in apodosi post particulas temporales, cf. Herm. ad Vig. p. 845. cf. Lex. Herod. in ó. ἡ. τό. art. 2.

φλεβοτομίην τε ποιεύμενος ἀπὸ βραχιόνων.] — Hunc locum exagitavit Coel. Aurel. III. 4.: qui quid velit verbis, *atque vaporationibus quorum materiem non indicavit*, non intelligo; nisi aliam quamdam loci nostri lectionem viderit. — Conf. p. 190. Ed. Almelov. Noster enim infra spongiis ex aqua calida expressis πυριῆν praescribit. Forte aliquid vitii h. l. latet; me certe offendit illud ἀναγαργαρίζων θερμοῖσι, licet Coel. Aurel. idem legisse videatur, cum aliis illis hodie forte deperditis.

κῆρωμα κεφαλῇ — περιτιθέναι.] — Apposite Spreng. Apol. Hipp. II. p. 438. animadvertit e theoria fluxionum a capite devenientium repetendam esse rationem, quare huic κῆρωμα imponere iubeat.

σπόγγοιςι μαλθακοῖσι ἐν ὕδατι θερμῷ ἐκπιεζέυντα πυριῆν.] — Similiter lib. II. de M. mul. p. 814. Kühn.: σπόγγοιςι ἐν ὕδατι θερμῷ ἐκπιεζομένοιςι πυριῆν. — Supra in parte Germana § 21.: σπόγγος ἐξ ὕδατος θερμοῦ ἐκπεπιεσμένος. Lib. I. de M. mul. p. 843.: σπόγγοιςι θερμοῖσι ἐξ ὕδατος καὶ ἐλαίου ἐκπεπιεσμένοιςι.

§ 10.

τὰ θεωρούμενα ἰσχνὰ φαίνεται.] — ὀρώμενα cod. vetustiss. — ad ἰσχνὰ cf. Foës. Oecon. in ἰσχνόν.

τὸν πνεύμονα πίμπρανται οὐ δυνάμενοι τὸ ἐξωθεν πνεῦμα ἐπάγεσθαι.] — Haec quoque explicationem habent e Platonis de respiratione sententia in Tim. p. 320 seq. Ed. Stallb. Illustrat haec Aretaei locus lib. II. 1. ἐνίξει γὰρ αὐτέον (τοῦ πνεύμονος) μέσον σπλάγγνον θερμὸν ἢ καρδίη, ζωῆς καὶ ἀναπνοῆς ἀρχή· ἡδε καὶ τῷ πνεύμονι τῆς ὅλης τοῦ ψυχροῦ ἡέρος τὴν ποθὴν ἐνδιδού· ἐκφλέγει γὰρ αὐτόν. — cf. Gal. in comm. ad h. l.

ἀφυκτότερά ἐστι διὰ τὴν ὥρην, ὅτι ἀπὸ θερμῶν καὶ δριμέων.] — Novissimus editor καὶ διὰ τὴν ὥρην, καὶ ὅτι. — Prius illud καὶ cod. unus tantum habet. Lind. de coniectura διὰ τε τὴν ὥ. dedisse videtur. De καὶ ante ὅτι monet Gal. melius id addi, quam omitti. — Mihi neutro opus esse videtur: prius additum videtur, quum posterius adscriptum quis legisset, nec vero prius illud idonea auctoritate nititur: alterum melius omittitur, quia ista proxime cohaerent et intelligenda sunt: ἀφυκτότερα ὅτι διὰ τὴν ὥρην ἀπὸ θερμῶν καὶ δριμέων: nam initio §: ῥεῦμα, inquit, νιτρῶδες, ἅτε ὑπὸ τῆς ὥρης δριμὺ καὶ θερμὸν γεγεννημένον.

§ 11.

ἤν πυρετὸς λάβη, παλαιῆς κόπρου μὴ ὑπιούσης, νεοβρώτι ἐόντι.] — Vulgo legitur οὐχ ὑπεούσης: plurimi tamen codd. οὐχ omittunt: itaque Serv. reiecit; idem fecit Littréus, qui aequae ac Gal. recte monuit cum § 19. partis germanae haec convenire: quod fecit ut receperim quod Corn. et Foës. Latine exprimere videram, μὴ ὑπιούσης, ut responderet verbis μὴ ὑποκεχωρηκυίας partis germanae. — Notandum praeterea λαβεῖν h. l. intransitive sumi, eodem sensu, quo ἄρχεσθαι l. c.

ἰχθυῖσι ἐφθοῖσι.] — Hos tanquam cibum digestu facilem praescribit : verosimiliter ἰχθύς πετράϊους spectat , de quibus lib. II. de Diaeta p. 681. Kühn. cf. et lib. περὶ παθῶν p. 421. — Notatu dignus Alex. Trall. locus lib. VI. p. 272. : καὶ ἰχθύος , μάλιστα κίχλης . . . ἔστι δὲ καὶ (dele καὶ h. l.) ὁ ἰχθύς καὶ ἀπαλός , καὶ ὑγρός , καὶ εὐπεπτός , καὶ ἴσως πτισσάνην αὐτὴν ὀνομάζων θαλασσίαν οὐκ ἂν ἀμάρτοις . οὕτως ἔστιν ἀπέριπτος ἢ ἐξ αὐτῆς τροφή . — cf. Coray. ad Xenocratem p. 92. 93.

ἐπίσχειν — ὑπάγειν.] — Praetuli praess. ἐπίσχειν et ὑπάγειν , quorum posterius dat cod. vetustiss. , prae Aorr. ἐπισχεῖν et ὑπαγαγεῖν.

§ 12.

ἔσω τριῶν ἡμερέων μὴ φαρμακεύειν.] — Exponit haec Gal. ex Aph. 22. I. πέποινα φαρμακεύειν καὶ κινεῖν μὴ ὤμα , μηδ' ἐν ἀρχῇσιν , ἣν μὴ ὀργᾶ . τὰ δὲ πλεῖστα οὐκ ὀργᾶ . — Licet meliorem interpretationem non noverim , haec tamen aliquid dubitationis habet , quum morbum quarto die coctum semper fore minime certum sit , neque auctor id supponere potuisse videtur.

ὅπως μηδέποτε προσοίσεις ἐόντων μηδὲ μελλόντων ἔσεσθαι τῶν πυρετῶν , ἀλλὰ ληγόντων , ἢ παυσαμένων καὶ ὡς πορρώτάτω ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.] — Omisit ἐόντων μηδὲ nuperrimus editor , codd. nonnullorum auctoritate : servata haec cupio ut ἐόντων respondeat sequenti παυσαμένων et μελλόντων ἔσεσθαι proximo ληγόντων . Quod ceterum idem exhibet , ex optimo licet MS. , ἀλλὰ παυσαμένων , id ineptum est et repetitioni erroneae antecedentis ἀλλὰ debetur.

§ 13.

ἡγεῖο.] — Cod. optimus ἡγοῦ : plurimi ἡγοῖο, quod recepit Littréus, vulgo ἡγεῖο. — At ἡγοῖο quidem nostrum scripsisse mihi persuadere nullo modo possum, quia Imperativo h. l. omnino opus est : nec vero video cur reiiciam ἡγεῖο ; cf. Matth. Gr. Gr. § 205. p. 379. ubi inter alia plura αἰδεῖο ex Iliad. XXIV. 503. adfer-
tur, et huius contractionis ratio explicatur.

ἀλέος.] — Proxime secutus sum cod. vetustiss. et Gal., nec tamen displicet ἄλες Fevrei, Lind., Littrei, modo ἀλές scribatur.

ἄσαρκοι καὶ νευρώδεις φύσει ἔόντες.] — ἄσαρκες vulgo, quod et nuperrimus editor recepit. Malui cum optimo cod. et Gal. ἄσαρκοι dare : quum epitheton sequens in ες exeat, facile confusio locum obtinere potuit et exempla mihi certe non succurrunt compositorum cum σὰρξ, nisi quae in σαρκος exeant : ἄσαρκος, εὐσαρκος, ἀπαλόσαρκος, μαλακόσαρκος, λειπόσαρκος cet. — Μυλόσαρξ apud Hesych. tum aliud quid, tum ne suspicione quidem vitii vacat. — Ceterum ratio, quare pedes, utpote ἀσάρκους, frigidiores esse dicat, efficitur e Platonis loco in Tim. p. 303. Stallb. : τὴν δὲ σάρκα προβολὴν μὲν καυμάτων, πρόβλημα δὲ χειμῶνων, ἔτι δὲ πτωμάτων οἷον τὰ πιλητὰ ἔσεσθαι κτήματα (ἐμνηχανήσατο), σώμασι μαλακῶς καὶ πράως ὑπείκουσαν, θερμὴν δὲ νοτίδα ἐντὸς ἑαυτῆς ἔχουσαν θέρους μὲν ἀνιδίουσαν καὶ νοτιζομένην ἔξωθεν ψυχὸς κατὰ πᾶν τὸ σῶμα παρέξειν οἰκεῖον, διὰ χειμῶνος δὲ πάλιν αὖ τοῦτω τῷ πυρὶ τὸν προσφερόμενον ἔξωθεν καὶ περιϊστάμενον πάγον ἀμυνεῖσθαι μετρίως.

κατακερματιζομένου.] — Vocabulum τῶν ἀπαξ ῥηθέντων apud nostrum. vid. Oecon. Foës. — Plato in Tim. verbum simplex habet de subtili divisione. p. 255. Stallb.: διακρίνουσα ἡμῶν κατὰ σμικρὰ τε τὰ σώματα κερματίζουσα, τοῦτο ὃ νῦν θερμὸν λέγομεν, εἰκότως τὸ πάθημα καὶ τοῦνομα παρέσχε.

§ 14.

τοῦ δ' εἵνεκα τότε οὐ προσαρτέον, ὅτι κ. τ. λ.) — τοῦ δ' εἵνεκα προσαρτέον cod. vetustiss., εἵνεκεν τουτέου προσαρτέον vulgo. — Pro προσαρτέον cod. unus προσεκτέον. — Hinc Littréus τοῦ δ' εἵνεκα προσεκτέον. — Sed primum προσεκτέον parum firma nititur auctoritate: tum vero parum apte h. l. dictum fuerit, quum haec cum superioribus proxime cohaereant, et rationem exponant, cur pedibus frigentibus cibus non sit exhibendus. Facillima et vera emendatio est, qua servata cod. antiquissimi lectione etiam τουτέον vulgatae recepimus, in τότε οὐ mutatum.

Θερμὴν ἀνάγκη τὴν ἄνω κοιλίην εἶναι.] — τὴν κάτω κοιλίην ferunt cod. vet. et Ald. — vulgo τὴν κοιλίην. — In libello Galeno adscripto de victu acut. sec. Hipp.: τὴν ἄνω κοιλίην. Haec quidem vera loci nostri lectio, nam ἡ ἄνω κοιλίη thoraci vicina, ubi caloris febrilis fons: tum vero de hac praecipue recte dici potest eam ἀσθῆς μεστήν εἶναι. Cum hac autem dictione confer quod § 2. habetur: ἡ κοιλίη ὑπάγουσα δίψης ἐστὶ μεστή, et e parte germana verba, ἀκοαὶ ἤχου μεσταί.

καὶ μετεωρισμὸν γνώμης.] — γνώμης omittitur in cod. vet.; praestat tamen altera ceterorum omnium lectio, me iudice.

καὶ ἔλκεται καὶ ἐμέειν ἐθέλει.] — Haec proxime cohaerent. Coaca 55. ἔλξις· οἶον ἀπὸ ἐμέτου. Eodem sensu Coaca 557. οἱ σπαρασσόμενοι ἀνεμέτως.

καὶ οὔρου διελθόντος, ἥν μὴ ἰδρώση, πάντα λωφᾶ.] — Alia bonae notae codd. lectio est καὶ ἥν μὴ ἰδρώση, quam Corn. Foës. alii sequuntur. Mihi vulgata praeplacet, nam urina copiosa, de qua h. l. sermo est, una cum sudore vix continget: alterutrum vero fieri naturae legibus consentaneum.

§ 16.

ὁκόσοισι δὲ ἐν πυρετοῖσι κοιλίῃ ὑγρὴ καὶ γνώμη τεταραγμένη, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν τοιουτέων τὰς κροκύνδας ἀφαιρέουσι.] — Haec vulgata lectio. Cod. vetustiss. καὶ ante οἱ πολλοὶ omittit, quam scripturam huius loci praefert Littréus. Mihi καὶ non negligendum videtur: nam καὶ οἱ πολλοὶ — κατηρτημένον una cum superioribus protasin efficiunt sententiae, cuius apodosis est in verbis δοκέει οὖν μοι — εἶναι. — Structura eiusmodi bene Graeca, neque rara; cf. Matth. Gr. Gr. § 472. 3. pag. 881. — Propter protasin longiorem in apodosin οὖν intulit, quod itidem frequentis usus in Graeca oratione.

ἥν δὲ τοιῶνδε ἐόντων.] — Secutus sum cod. antiquiss.: — vulgatum ὅσων δὲ τοιῶνδε ἐόντων ἥν ἡ κοιλίῃ ὑγρὴ ἥ bene habebit, ubi ἥν in ἄν mutaveris, quo facto utram lectionem praeferas vix scias.

συντήκη.] — Verbi significatio haud ita aperta: dixerim intransitive sumi. — In seqq. στατικά, quod codd. nonnulli habent, e σταλτικά corruptum; hoc enim de remediis adstringendi virtutem habentibus

exquisite dicitur. Denique ἡ καὶ στυπτικώτερα sensu idoneo caret: commendat vinosa in magno, de quo sermo est, virium defectu.

§ 17.

ὁκόσοισι δὲ τῶν πυρετῶν δῖνοί τε ἀπ' ἀρχῆς κ. τ. λ.] Erot. exponit δῖνος, σκότωσις ὡς φέρεσθαι δοκεῖν τὰ ὀρώμενα. cf. Oecon. Hipp. in voce. — Duretus p. 43. haec nostri libelli verba contulit cum Coaca 81.: οἱ ἐν ἀρχῇ λεπτοὶ μετὰ κεφαλῆς σφυγμοῦ καὶ οὐροῦ λεπτοῦ, πρὸς κρίσιν παροξύνονται. θαῦμα δὲ οὐδὲν εἰ καὶ παρακοπή καὶ ἐπ' ἀγρυπνίῃ γένοιτο. — E nostri auctoris loco emendo: οἱ ἐν ἀρχῇ ἱλιγγοὶ μετὰ κεφαλῆς σφυγμοῦ καὶ οὐροῦ λεπτοῦ, πρὸς κρίσιν παροξύνονται. θαῦμα δὲ οὐδὲν εἰ καὶ παρακοπή ἐπ' ἀγρυπνίῃ γένοιτο. — Facilis enim fuerit lapsus ab *APXHIΛIΓΓΟΙ* ad *APXHI-ΛEΠΤΟΙ*: tum vero in postremis ἀγρυπνίῃ praecedat, et huic subsequatur παρακοπή fere necesse est, ut rerum naturae ordini haec respondeant. Lubet hic simul monere de Prorrh. I. 72. ubi: ἄρα γε ἐξαίφνης οὗτοι τελευτῶσι; ὡς ἐν *Δυσώδει* κ. τ. λ. — MSS. Reg. Foësio dabant ὡς ἐν Ὀδυσσῶ, idemque Calvum legisse putabat ὡς καὶ *Δυσίας* ἐν Ὀδυσσῶ, quod recepit Lind. — Vulgata lectio profecto corrupta; quis quaeso *Δυσώδης* appellatus fuerit? Itaque Calvi lectionem sequamur. Me iudice enim e compendiose scriptis *ΑΣΣ.* et *ΟΔΗ.* exstitit lectio ὡς ἐν *Δυσώδει*, litterarum similitudine, uti in superioribus illis, librarium decipiente.

ἦν γὰρ τι κινήσεως κατὰ κοιλίην.] — Ex h. l. emendanda arbitror verba libri de Aëre, aquis et locis p. 50.

Ed. Littréο : φυλάσσεσθαι δὲ χρὴ μάλιστα τὰς μεταβολὰς τῶν ὥρέων τὰς μεγίστας, καὶ μήτε φάρμακον διδόναι ἔκοντα, μήτε καίειν ὅ τι ἐς κοιλίην, μήτε τάμνειν, πρὶν παρέλθωσιν ἡμέραι δέκα ἢ καὶ πλείονες. κ. τ. λ. Mihi haec gravi difficultate premi videntur : nempe non intelligo qui dicat μή τε καίειν ὅ τι ἐς κοιλίην, μή τε τάμνειν : id enim in abscessu fit, adeoque faciendum cum hic sit maturus, quod ita ut nullo modo differre possis continget interdum, ipso illo tempore quo non faciendum praecipit, tum vero dicit ὅ τι ἐς κοιλίην quasi sexcentae res diversae ibi urendae sint, quod aequè minus intelligo. Hinc malim καὶ μήτε φάρμακον διδόναι, μήτε κινέειν ὅ τι ἐς κοιλίην, μήτε τάμνειν κ. τ. λ. i. e. μήτε φλέβα τάμνειν, supra enim § 22. partis germanae τομὴ pro φλεβοτομία.

όκόταν δὲ ἀνῆ.] — Rationes, ob quas ἦν δ' ἀνῆ praefert Littr., parum me movent : — όκόταν ἐγγύς ἢ τῶν κρίσιων tempus est ante iudicium, quo tempore, si adsit turbatio, sorbitio seponenda, sin non adsit turbatio tanta, etiam tunc temporis dari poterit : όκόταν δ' ἀνῆ tempus est post crisin, quo tempore omnia iam sedata sunt, sive magnae turbae fuerint, sive non fuerint, hoc autem tempus priori illi opponitur, adeo ut hic etiam requiratur όκόταν.

§ 18.

όκόσοισι καὶ ὑποχόνδρια συντείνονται] — De meo συντείνονται in textum intuli, codd. omnibus συντείνουσι ferentibus, quod h. l. consistere nequit.

διάγειν δὲ τούτοις προσφέροντα μηδέν.] — προσφέ-

ροντα de meo dedi pro plur. num. προσφέροντας: nam διάγειν ad medicum refertur, cui mox imperat εόφημα δὲ μὴ πρόσφερε.

ὥς ἐπὶ μαλθακωτάτοις στρώμασι.] — De ὥς a superlativo alia voce intermedia seiuncta vid. Matth. Gr. Gr. p. 859. § 461. Poppo Obs. in Thucyd. p. 223.

ὅπως μὴ φρίξῃ προστιθέμενος.] — Recte vertit Foës. « is, cui apponitur. » Conf. Oecon. Hipp. in προσθεμένη. — Notemus loca nonnulla e libris Epid., ubi haec dictio occurrit: Epid. I. aegr. 4.: προσθεμένη δὲ ταῦτα μὲν ἐκουφίσθη et paulo inferius βάλανον προσθεμένη πολλά διήλθε. Ep. III. aegr. 3. sect. I. βάλανον προσθεμένῳ (Gal.: βαλάνων προστιθεμένων) μέλανα κόπρανα διήλθεν (Gal.: ἤλθεν.) Operae pretium est haec illustrare: βάλανον προστιθέναι est *glandem apponere*, βάλανον προστιθέναι τινὶ, *alicui glandem apponere*, quod itidem βάλανον προστιθέναι τινὰ dici potuisse videtur; unde βάλανον προστίθεμαι, *glans mihi supponitur*: nam προσθεμένη l. l. participium quidem est Aor. II. medii, sed passiva notione sumitur, ita ut valeat προστεθειμένη. — Quod probe tenendum, ut hanc dictionem rite intelligamus. cf. Matth. Gr. Gr. § 496. 8.

ἔστω δὲ ἀκροχλίερον.] — § 58. partis germanae itidem ἀκροχλίερον legis, ubi vulgo ἀκροχλίαρον, sed duo MSS. ἀκροχλίερον: horum unum e bonae notae codice descriptum videtur Littréo, sicuti alio loco significat; sunt ceterum ambo recentia. H. l. ex eodem cod. 2146 ἀκροχλίερον dedi, quod solum hoc MS. praebet. Herodot. IV. 181. χλιαρόν. cum var. lect. λιαρόν. — Cf. Hemsterh. ad Thom. mag. p. 862. Pessimum est,

quod habetur Lib. de Nat. Mul. p. 598. Kühn.: ἀκρο-
χλίηρον, lege ἀκροχλίερον.

§ 20.

τοὺς δὲ ἀκαταστάτους.] — Cf. Gal. in comm. et
Foës. ad Epid. III. p. 1090.: vid. in primis Celsus
III. 12. « Horror autem eas fere febres antecedit,
quae certum habent circuitum et ex toto remittuntur;
ideoque tutissimae sunt, maximeque curationes admit-
tunt. Nam ubi incerta tempora sunt, neque alvi
ductio, neque balneum, neque vinum, neque medi-
camentum aliud recte datur. Incertum est enim,
quando febris ventura sit: ita fieri potest ut, si subito
venerit, summa in eo pernicies sit, quod auxilii causa
sit inventum. Nihilque aliud fieri potest, quam ut
primis diebus bene abstineatur aeger; deinde sub de-
cessu febris eius, quae gravissima est, cibum sumat.
At ubi certus circuitus est facilius omnia illa tentan-
tur; quia magis proponere nobis et accessionum et
decessionum vices possumus.”

§ 21.

ὅπως μὴ διαλήσει τις τῶν προφασίων.] — Hunc lo-
cum respicit Gal. comm. in lib. de Humor. p. 195. —
Solut cod. vetust. omittit τις, ceteri adponunt, sed
omnes codd. διαλήσεται. Mihi τις fere necessarium vide-
tur, sed simul διαλήσει dandum iudicavi, ut sit ὅπως μὴ
διαλήσει αὐτόν τις τῶν προφ. — Luc. Herm. 34. εἰ μὴ
ἄρα τις ἐμὲ διέλαθε. Mort. Dial. IV. 1. εἰ μὴ τι ἄλλο
ἡμᾶς διέλαθεν.

μάλιστα μὲν ὧν δεῖ τὸν περισσὸν ἀριθμὸν εὐλαβέε-
σθαι.] — Cf. § 29. κῆν μὲν ἐν ἀρτίησι ἐπιγέννηται βέλ-

τιον, ἐν περισίμῃσι δὲ ὁλέθριον. — Vides huius libelli auctorem solos dies impares criticos esse existimare: vel id solum denotat Hipp. horum additamentorum non esse auctorem; nam ipse dies quosdam pares in serie dierum criticorum, quam in Progn. et Lib. Epid. tradidit, enumeravit, et: οὐ δύναται, inquit, ὁλῆσι ἡμέρησι οὐδὲν τουτέων ἀριθμεῖσθαι ἀτρεκέως. — Auctor libri IV. de morbis (p. 325. Kühn.) pollicetur se demonstraturum ὅτι αἱ νοῦσοι κρίνονται ἐν τῇσι περισσῇσι ἡμέρησι, cuius rei demonstratio inferius (p. 347) ab illo traditur.

ἑτεροῶς πέας.] — Ita codd. plurimi, alii sane bonae notae libri ἑτεροῶς πέας. Non video cur forma merito suspecta retinenda sit: Littréus Lobeckium citat p. 333. Paralip., et tamen ἑτεροῶς πέας servat: loco a Lob. e Prorrh. II. citato Lind. p. 495. vol. I. edidit ξυγγενέα: — ἑτεροῶς πεος in ipsius Hipp. libris saepius obvium; cf. Oecon. Hipp.

§ 22.

κεφαλὴν ὅκως ἔχει, εἰ ἀνάλγητος καὶ μὴ βάρος ἔχει ἐν αὐτῇ.] — Codd. ἐωντῇ et ἐαυτῇ: neutrum placet, quippe, si adsciscas ἔχει, ad caput referendum erit, quod minus apte fiet, quum praegressum ἔχει et ἀνάλγητος ad ipsum aegrotantem referantur.

ἢ ἔχη τινὰ σκολιότητα.] — Gal. in comm. ἢ ἔχει τινὰ σκολιότητα τουτέστι ἀνωμαλίαν. ὅπερ ἐν τῷ προγνωστικῷ κατὰ τήνδε τὴν λέξιν ἔγραψεν, εἰ ἀνωμάλως διακείμενον τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερά. — Recte ille: in eius verbis proxime antecedentibus ὑποχόνδριον μὲν εἰ τίς ἐστὶν ὁδύνη, ἢ ἐξήρτηται, legendum ἐξήρται. — Tum vero in Progn. p. 126. Ed. Littréo legimus: φλεγμαῖνον δέ,

ἢ ὀδύνην παρέχον, ἢ ἐντεταμένον, ἢ ἀνωμάλως διακείμενα τὰ δεξιὰ πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ταῦτα πάντα φυλάσσεσθαι χρή. Ubi pro διακείμενα, quod ferri nullo modo potest, quum aequè ac φλεγμαῖνον, παρέχον et ἐντεταμένον ad ὑποχόνδριον, quod antecedit, referatur, tum e Gal. l. l. et textu Prognostici Galenico, tum e MSS. duobus διακείμενον sing. num. legendum.

ὅταν τι τουτέων παρῇ ἐν ὑποχονδρίῳ.] — Ita cod. vetustiss., cett. ὅταν δέ τι. — In seqq. voculas μάλιστα μὲν transposui, nempe inverso ordine μὲν μάλιστα legitur. Gal., alii omittunt μὲν.

ἢ εἰ τοῦ πν. εὐφ. αὐτὸν ἔχει.] — h. l. ἢ εἰ in antithesi necessarium de meo dedi, MSS. καὶ εἰ dantibus: paulo inferius eadem de causa ἢ εἰ καθαρόν pro καὶ εἰ καθαρόν e MSS. nonnullis et Gal. recepi.

ἰδεῖν δέ καὶ τὴν διαχώρησιν.] — MSS. ita variant ut alia τε ferant, alia δέ, alia καὶ omisso τὴν; mihi hae lectt. coniungendae visae sunt.

καὶ ὁ πυρετὸς εἰ ἐς τὴν τρίτην ἐπιπαροξυνόμενος] — In his εἰ de meo adscivi, codd inter ἐς et εἰς variant: in hoc forte pristina lectio, quam revocavi, latet.

§ 23.

τὰ δέ σημεῖα ἢ μὲν κ. τ. λ.] — Ad hunc nominativum genitivi vice in distributione solemnem cf. locum celebratissimum Od. XII. 73. Vid. Valcken. ad Phoen. vs. 951. 1295.

ὅκοταν ἀνὰ πάσας τὰς ἡμέρας φαίνεται.] — ἀνὰ in magno MSS. numero deficit, aegre tamen abesse poterit; ἀνὰ πάσας τὰς ἡμέρας et ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν idem valet, nempe quotidie. — cf. Matth § 579.

μὴ ἐνῇ δὲ καὶ τοῦ πνεύματος εὐφορίῃ, διαναστάς
δ' ἐπὶ τὸν θρόνον, ἢ αὐτοῦ ἐν τῇ κλίνῃ, ἢν ἀψυχίῃ
ἐγγένηται.] — In hisce μὴ ante ἐνῇ δὲ de meo ad-
scivi, similiterque δ' ante ἐπὶ de coniectura intuli,
quia inter haec antithesis locum obtinet: — δὲ καὶ
dat cod. Vet., καὶ omittunt ceteri. — διαναστάς pro
διαναστάντι, quia in mente habebat διαναστάς δ' ἢν
λειποθυμέῃ.

(ἢ τῇ καμνοῦσῃ).] — Verba ineptum recentioris scioli
additamentum mihi visa uncinis inclusi.

ἢν γὰρ ὁμοίως τὸ πνεῦμα.] — ἢν vulgo: ὦν γὰρ
cod. Vet., hinc ἢν γὰρ scripsi.

καὶ ἢν πουλὺ — σπασμός.] — Suntne haec inter-
pretanda e Coaca 260., ubi πνεῦμα μέγα καὶ διὰ πολ-
λοῦ παραφροσύνην ἢ σπασμὸν σημαίνειν dicitur? —
Quod ad superiora, ubi manus tremulae haemorrha-
giam narium futuram praenuntiare dicuntur, cf. Prorrh.
152. et Coacam 170.: οἷσι κεφαλαλγία καὶ τραχήλου
πόνοι καὶ ὅλου δὴ τις ἀκράτεια τοῦ σώματος τρομώδης,
αἱμορροαγικὰ λένουσι. Ceterum non sine causa idonea
locus hicce in Galeni reprehensionem incurrit: nolim
tamen negare verosimile esse ante verba ταῦτα ὁκόταν
προσῇ τῷ κάμνοντι quaedam interiisse, quibus certior
fieret delirii futuri praesensio.

§ 24.

ὁκόταν δὲ ταῦτα συνιδῆς.] — Cod. vetustiss. συνίδης
mutatum in συνιδῆς, vulgo συνειδῆς. Hoc quidem
h. l. minime congruit: συνιδεῖν hic unice verum, eo
sensu, quo perspicere significat; supra § 22. habui-
mus συνορῆν, ubi considerare Latine dedi. Aeschin.
adv. Ctesiph. p. 134. Ed. Lips. Weigel. 1817.: ἀλλ'

ἐπέδωκε τῷ δήμῳ, ὅποτε βούληται, συνιδεῖν τοὺς
πάλαι μὲν πονηροὺς, ἐκ μεταβολῆς δ' ἀξιούντας εἶναι
χρηστούς.

§ 25.

καὶ κατ' αὐχένα καὶ ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς.] — Vulgo
καὶ αὐχένα ὀπισθεν τ. κ. — Mihi ob litterarum simi-
litudinem κατ' pone καὶ excidisse visum est, copula
ante ὀπισθεν profecto interiit, nam αὐχένα ὀπισθεν
τῆς κεφαλῆς nemo facile dixerit.

§ 26.

ἔτι ἔόντων δ' ἐν πυρετοῖσι.] — h. l. δ' de meo ad-
ieci, quum hac vocula sententia carere non posse
videretur.

τοσῶδε χεῖρον καὶ μῆκος.] — ἐπιμηκέες codd. plurimi,
non omnium optimi tamen: nec mihi placet, quum
non sit quorsum neutra epitheta referas: verbis χεῖρον
καὶ μῆκος significatur morbi longinquitas et prava in-
doles, quod Latine expressi.

καὶ ἐπώδυνος — λυθῇ.] — Codd. lectio est: καὶ
ἐπώδυνος γενόμενος παραμένῃ πυριφλεγῆς γενόμενος, καὶ
μὴ λυθῇ. — in qua γενόμενος, quod ultra patet, po-
stremo loco abundat, ita ut deleverim.

καὶ ἐς ἄρθρα, καὶ ταῦτα.] — De meo pluralem
num. invexi, quo carere non possumus, ἄρθρον et
τοῦτο h. l. incongruum et praegressis illis κληΐδα,
στῆθος, ὦμον, sing. num. prolatis debetur.

καὶ βλέφαρον τὸ ἕτερον παρὰ τὸ ἕτερον παραβλαστάν-
ει.] — καὶ τὸ βλ. cod. vetustissimus, quod recepit
Littréus; mihi displicet. Ad h. l. ceterum videnda
verba ex Epid. III. p. 1035. Foësius: ἐπιφύσεις βλεφά-

ρων ἔξωθεν, ἔσωθεν, πολλῶν φθείροντες τὰς ὀψιας, ἃς
σῦκα ἐπονομάζουσι.

§ 27.

σκαμμωνίῳ ὑποκάθαιρε μετρίως.] — Ratio quare biliosis alvi recrementis prodeuntibus scammonia purgare praecipiat, posita videtur in eo, quod de hoc remedio habet Diosc. IV. 168.: δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς καθαίρειν κάτω χολήν καὶ φλέγμα. Gal. de theriaca ad Pisonem p. 223. vol. XIV. Kühn.: ἡ σκαμμωνία ξανθὴν χολήν ἔλκουσα φαίνεται.

§ 28.

(ὀκόταν — συμπίπτει).] — Haec uncis inclusi, quia διττογραφία ortum debere videntur. Nimirum pone γίγνεσθαι, alterutrum tantum posteriorem apodoseos partem facere potest, vel ἀλλὰ χρόνον τῷ τοιῷδε σημαίνει, vel ὀκόταν κ. τ. λ., ambo ista si adponantur, alterutrum abundat. — Similiter collatis e Prorrh. I. sententia 154. et Coaca 490., patet in Prorrhethici verbis: τὰ ὑποκαρώδεα ἰκτερώδεα οὐ πάννυ αἰσθανόμενα κ. τ. λ. — aut ὑποκαρώδεα aut οὐ πάννυ αἰσθανόμενα delenda esse: Coaca fert οὐ πάννυ τι ἐπαισθανόμενα: quod tamen fortasse glossema in ὑποκαρώδεα.

§ 29.

συντονίην καὶ πολλήν φλεγμασίην.] — Cod. vetustiss. et Ald. pro φλεγμασίην habet θεραπείην, quod admittit novissimus editor, quia Galenum idem legisse e comm. patet, licet alteram lectionem magis congruam esse fateatur. Gal. ita legisse fere indicat eomm., licet etiam φλεγμασίην ibi citet. Forte lectio

ΘΕΡΑΠΕΙΗΝ orta e **ΘΕΡΜΑΣΙΗΝ**; quicquid sit, sensu idoneo caret, nullo modo admittenda est.

καὶ τὸ σῶμα ἐκ γυμνασίων καὶ εὐσαρκώσιος ἔχῃ.] — h. l. de meo καὶ εὐσαρκ. pro ἡ εὐσαρκ. scripsi: nam arcte cohaerent εὐσάρκωσις et γυμνάσια, cf. Aph. 3. I. cum Gal. comm. — Lib. de Vet. med. p. 28. Kühn.: ἔτι γοῦν καὶ νῦν οἱ τῶν γυμνασίων τε καὶ ἀνακτησίων ἐπιμελούμενοι κ. τ. λ. — Simili sensu atque hoc loco praep. ἐκ legitur in Progn.: μὴ ἐκ διαρρύοις ἢ φαρμακοποσίης ἐόντι; in his additt. spuriiis infra: τοῖσι ἐκ τῶν νοσημάτων et ὁμοίως τοῖσι ἐκ κραιπάλης διαίτασθω.

ἦν μὴ πούλῳ ἀλὲς ἐπεσσυθὲν αἷμα ἐξόδους ποιήσεται κατὰ ῥῖνας.] — ἦν μὲν, quod unius cod. auctoritate novissimus editor recepit, h. l. ineptissimum; symptomata congesti ad caput sanguinis perniciem significant, nisi per nares copiose effluat. — Lect. ἐπεσσυθὲν prae ἀποσσυθὲν praefero: ἀποσσυθὲν αἷμα enim iam exiit, sed ad nares ἐπεσσυθὲν, per has ἐξόδους ποιεῖται..

ἡ κατὰ ἔδρην ἐμποιήσῃ ἀπόστασιν.] — Gal. ἐμποιήσῃ pro quo subiunctivum dedi, quum ab ἦν pendeat. — Recte Littréus e vulgatae verbis ἡ μεταστάσεις, ἡ ἀποστάσεις reiecit ἡ μεταστάσεις ἡ et cod. vetustissimi ἀπόστασιν solum recepit; sed sensu idoneo prorsus destituitur quod h. l. e duobus laudandis ceterum codd. intulit ἐμπλησθείσης pro ἐμποιήσῃ. Quod ad lectt. ἐμπυήσεις et ἐμπυήσειεν, sunt hae manifesto, confusis οι et υ, e nostro ἐμποιήσῃ s. ἐμποιήσειεν ortae.

ἔξοδοι γίνονται πτυσμῶν, ἡ παχέων οὖρων, λείων, λευκῶν.] — Hanc lect. praefero prae ἐ. γ. π. παχέων,

οὐρων λ. λ., quod Littréus dedit: — nimirum παχέων ad οὐρων non ad πτυσμών referendum esse patet collata § 35. infra. — Puto tamen pone πτυσμών epitheton interiisse, quo horum coctio significaretur: forte πτυσμών πεπόνων scriptum fuit, cf. § 33.

§ 30.

ὁπὸν σιλφίου, ὄξύμελι, δαῦκον τρίψας.] — Haec ita coniunguntur ut ὁπὸς sit basis, quam vocant, medicamenti, ὄξύμελι excipiens s. constituens, δαῦκος corrigens: eadem inter χαλβάνην et μέλι et κύμινον est ratio.

ἄφυκτος δὲ ὁ τοιοῦτος.] — Non certo scio utrum ὁ τοιοῦτος ad morbum, an ad aegrum referre oporteat: ad hunc si referas, quod forte voluit auctor, ἄφυκτος accipiendum *qui effugere non potest*, sin ad illum, *passive quem nemo effugere potest*.

κόκκαλος καὶ σμύρνα ἔκλεικτον.] — De voce κόκκαλος, Foës. in Oecon. Salmas. ad Solinum p. 160. Lobeck. ad Phryn. p. 396. Schneid. in Ind. ad Theophr. voce στρόβιλος. Sprengel. Comm. in Diosc. p. 380. Mihi h. l. non πυρῆνες sed fructus integer spectari videtur. Gal. in Comm.: εἶωθε δὲ ἐξ αὐτοῦ σκευάζειν (σκευάζεσθαι;) ἔκλεικτον, ὅταν ἦ λιπαρὸς μάλιστα, τουτέστι πολλήν ἐν κύκλῳ περικεχυμένην ἔχη ἰδίαν ῥητίνην. ἐψόμενοι δ' αὐτὸν ἐν ὕδατι μετὰ πρασίου πρόσφατον, εἶτα τῷ ἀφεψηματι μιγνύντες μέλι σύμμετρον, ἔψοντές τε πάλιν τοῦτο, μέχρι μελιτώδους συστάσεως, οὕτω τῷ γενομένῳ φαρμάκῳ χρώμεθα. — De myrrha Diosc. I. 77. Admiscetur τοῖς ἀρτηριακοῖς. Gal. de rem. Simpl. VIII. 18. 39. Ceterum non sine causa Gal. in comm.: ἀτάκτως, inquit, τοῦτο γέγραπται· βελ-

τίον γὰρ ἦν αὐτὸ μικρῷ πρόσθεν γεγραφέναι κατ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου τὸ μέρος, ἔνθα ἐθεράπευσε τοὺς δεομένους τὸν θώρακα καὶ πνεύμονα διὰ πτυσμάτων ἐκκαθαίρεσθαι, οὐ πρὸς τὸν λυγγώδη πυρετόν.

τοῦ κριθινοῦ ὕδατος.] — Gal. in comm. ὅτι μὲν, inquit, ὡς ἄδιψον πόμα εὐδηλὸν ἐστίν· ἄμεινον δ' ἦν εἰρησθαι πρὸς αὐτοῦ πῶς χρὴ σκευάσαι τὰς κριθάς, πότερον ἀποβρέξαντας ἀπλῶς, ἢ ὡς οἱ νῦν ἐξ αὐτῶν τὸν ζυθὸν ποιοῦντες, ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον.

§ 31.

τὰ δὲ περιπν.] — Hanc § profert Coel. Aurel. lib. II. cap. 19. p. 129.: « Alias, inquit, passiones curans in ultima scripturae parte rursum peripneumoniam atque pleuritim curans haec ait: in peripneumonico cet.”

ἀφαιρέειν δὲ κατὰ τὴν τοῦ σώματος ἔξιν καὶ ὥρην καὶ ἡλικίην καὶ χροίην πλέον κ. τ. λ.] — Dant χροίην codd. omnes nostrae aetatis. — Coel. Aurel.: « Secundum corporis habitudinem, atque temporis, aetatis, vel regionis, considerationem.” Hic igitur χώραν legit: verum operae pretium est Galeni verba ad hunc locum, i. e. ad verba usque καὶ θαρσέων, ἣν ὁξὺ τὸ ἄλγημα ἦ, ἀγάγειν πρὸς λειποθυμίην, hic adscribere: ἐνταῦθα, inquit, πάλιν πλέον τοῦ μέτρου τοὺς σκοποὺς τῆς φλεβοτομίας ἀπαντας εἰπεῖν φιλοτιμηθεῖς, ὅμως παραλέλοιπέ τινας. οὔτε γὰρ τῆς δυνάμεως ἐμνημόνευσεν, οὔτε τῆς μεταβολῆς τοῦ αἵματος, ἀλλ' οὐδὲ χώρας, ἢ καταστάσεως· πλέον δ' ἀφαιρεῖν κελεύων, καὶ θαρρῶεῖν μέχρι λειποθυμίας ἀγειν, ἡμαρτεν ἐν τῇ λέξει, προσθεῖς δι' ὃ θαρρῶεῖν προσήκει. διὰ μὲν γὰρ τὴν ὁξύτητα τοῦ ἀλγήματος ἐπὶ τὸ πλέον ἐκκενοῦν τοῦ αἵματος ἀφικνουμένα, τὸ δ' ἐὰν ῥεῖν οὐκ ἐκ τῆς ὁξύτητος, ἀλλ' ἐξ ἄλλων

ἔχομεν, εἰάν ἡ τε δύναμις ἐρῶμένη, καὶ ἡ τῶν ἀκμαζόντων ἡλικία καὶ τὸ πλῆθος αἱματικόν, καὶ ἡ τοῦ κάμνοντος φύσις πυκνοτέρη τε καὶ σκληροτέρη καὶ δυσδιαφορητοτέρα καὶ πολύαιμος, ἥτε ὥρα τοῦ ἔτους καὶ ἡ κατάστασις εὐκρατοῦς, οὕτω γὰρ (lege δέ) καὶ ἡ χώρα. τὸ γὰρ ἄχρι λειποθυμίας ἄγοντα θαρρύνειν, ἐκ τούτων ἡμῖν προσγίνεται. — Itaque Gal. etiam χροίην legisse videtur. Malim tamen χώραν cum Coel. Aurel. scribere, modo scirem eum locum nostrum satis diligenter descripsisse. Lib. περὶ διαίτης ὑγιεινῆς. p. 618. Kühn.: δεῖ οὖν πρὸς τὴν ἡλικίην καὶ τὴν ὥρην καὶ τὸ ἔθος καὶ τὴν χώραν καὶ τὰ εἶδεα τὰ διαιτήματα ποιέεσθαι, coniunguntur fere eadem, quae in Coel. Aurel. lectione; καὶ χροίην si serves, fere ad colorem vultus referendum videtur: nisi contra Galeni sententiam ad colorem sanguinis mutatum referre velis, quod satis arridet; cf. § 22. partis germanae.

οὕτω χυλὸν ὀλίγον καὶ λεπτὸν — παχύτερόν τε καὶ πλείονα.] — Haec in MSS. dandi casu proferuntur; mihi a codd. lectione abeundum visum, exhibendumque quod unusquisque requireret.

§ 32.

τοῖσι ἐκ τῶν νοσημάτων.] — Sunt οἱ ἐκ τῶν νοσημάτων proprie qui nuper ex istis morbis evaserunt, h. l. vero accipiendum de illis in quibus maxima morbi vis fracta est, necdum tamen sanitas in integrum restituta.

καὶ τὰ ἀντέχοντα ἀποβάλλη.] — Varr. lectt. dant ἀποβάλλη, ἀποβάλλει et ἀποβάλλη.

ὄροβος.] — ὀρόβων cod. vet., Gal., alii: — exhibet Gen. pluralem etiam Littréus Mihi vulgata lectio

praestare videtur; nimirum non credo voluisse nostrum ὁκοῖον ὑποστάσεις ὁρόβων, sicuti accipit editor nuperrimus. —

§ 33.

ὑπὸ πνιγμοῦ καὶ ῥωγμῆς καὶ βίης, ἐπικρατεόντων τῶν νοουσημάτων.] — Sicuti saepe alias veluti morbi certamen cum sanitate depingitur, ita hoc quoque loco idem factum: morbus ἐπικρατέων πνίγειν dicitur, et ῥήσσειν, quasi ῥήσσειν τὸν ἀντίπαλον, quod de luctatoribus exquisitum, unde ῥωγμή: utrumque autem, uti unusquisque perspicit, μετὰ βίης fiebat. Hinc sudor τοῦ πνιγομένου καὶ βιαίως ῥησσομένου καὶ ἐπικρατηθέντος.

ἦν μὴ οὐρα πολλὰ καὶ παχέα ὀρμήσῃ, ἢ πτύσματα πέποννα ἔλθῃ· ὅ τι δ' ἂν τούτων αὐτοματίσῃ.] — Legebatur καὶ πτύσματα, quod propterea ferri nequit, quod sequens ὅ τι δ' ἂν τούτων ultro docet opus esse particula disiunctiva.

§ 34.

ἀποζέσας.] — Vulgata lect. fert ἐλλέβορον μέλανα ἀποζέσας καὶ πλευριτικῶ — δίδου: illud καὶ re vera abundat in hac lect. et in cod. vetustissimo omissum est: equidem tamen suspicor vocabulum excidisse et olim scriptum fuisse: ἀποζέσας καὶ διηθήσας πλευριτικῶ — πίνειν δίδου. Sicuti in proxime seqq. ista coniunguntur.

τῇσι ὑπὸ τῶν φρενῶν περιωδυνήσῃ.] — Pro ὑπὸ codd. ἀπό, quod h. l. incongruum: locus enim spectat eandem dolorum divisionem in eos, qui supra septum transversum sedem habent, et eos, qui infra, quam

tum in parte huius libri germana, tum in ipsis his additamentis iam supra legimus.

καὶ ὁκόσα — πίνειν τὰ πλείω δίδου.] — Legebatur καὶ ὁκόσα δεῖ εἰς κοιλίην καὶ (alii ἢ) εἰς οὔρησιν ἐν οἴνῳ καὶ μέλιτι, τὰ δὲ εἰς κοιλίην ξὺν ὕδαρεϊ μελικρήτῳ πίνειν πλείω δίδου. — Sponte patet in his antithesin esse inter remedia quae urinas propellunt et inter ea quae alvum movent: hinc sequitur verba εἰς κοιλίην καὶ vel ἢ in priori membro abundare: de his sic iudico, primum εἰς κοιλίην vitiose ibi illatum esse, dein alium librarium καὶ vel ἢ addidisse. Ante πλείω in postremis articulum desiderabam, ut τὰ πλείω adverbii vice fungatur: initio δεῖ manifesto e δὴ ortum. — Ad remedia h. l. enumerata quod attinet, de Galbano Diosc. III. 87.: καταπίνεται δὲ πρὸς παλαιὰν βῆχα, δύσπνοϊαν, ἄσθματα, ῥήγματα, σπάσματα. — Gal. de hoc medicamine lib. VIII. de Rem. simpl. cap. 22. De Abrotono Diosc. III. 26. Sprengel. in comm. p. 505. De Panace Diosc. III. 48. seqq. Sprengel. p. 518. Gal. de rem. Simpl. VIII. p. 94. seqq. Kühn.

§ 35.

ἢν μὴ ἰδρῶτες, ἢ οὔρα παχέα καὶ λευκὰ καὶ λεῖα ἐπιφανῇ, ἢ εἰς πυρετοὺς τριταίους, ἢ εἰς κρισὸν — στηρίξῃ ἢ ὀδύνη.] — Haec pessime turbata erant: legebatur: ἢν μὴ εἰς πυρετοὺς ἢ ἰδρῶτας καὶ οὔρα παχέα καὶ λευκὰ ἐπιφανῇ, ἢ εἰς τριταίους, ἢ εἰς κρισὸν κ. τ. λ. In verbis ἢν μὴ εἰς πυρετοὺς ἢ ἰδρῶτας e seqq. supplendum esset cogitatione στηρίξῃ ἢ ὀδύνη, quod absurdum; neque enim dolor εἰς ἰδρῶτας στηρίζειν dici potest; — ἰδρῶσι λύεται vel κρίνεται, non στηρίζει εἰς

ἰδρῶτας ὁ πόνος. — Emendationis ratio ceterum sponte intelligitur.

§ 36.

πρὸ τῆς ἐβδομῆς.] — Ad hunc locum cff. Coaca 121. Ep. I. p. 951. F. Foësio, Aph. IV. 62. 63.

§ 37.

δακνομένων καὶ ξηραιομένων τῶν τενόντων τῶν ὀρ-
 ρωδέων, οἱ παχύτατοι τὴν ῥάχιν ξυνέχουσιν.] — Cod.
 vetustiss. ὠρρῶδέων. — ὀρρῶδέων Gal. in gloss. codd.
 4. — οὐρῶδέων cet. Quid praestet vix discerno. —
 cf. ad hanc vocem Foës. in Oecon. Valck. ad Amm.
 I. 9. p. 38. Tum vero ad h. l. conf. Platonis verba
 supra in notis ad § 4. additamentorum adscripta.
 Rufus Ephes. p. 43. Clinch.: αἱ δὲ παχεῖαι ἐκ τοῦ
 ἰνίου ἐκφύσεις, καὶ τὰ εἰς τὴν πτέρναν ἐκ τοῦ μυὸς
 ἐκφύμενα, τένοντες.

πίνειν δίδου.] — δίδου de meo adscripsi, quia abesse
 nequit.

θερμῷ προβρέχων ἐν σκάφῃ.] — Faciebant ita vete-
 res ut humorum ad artus revulsionem instituerent,
 quae satis valida esse debuit, extremis primum in aquam
 calidam demissis, dein linteis obvolutis: eundem in
 finem deligabant manus et pedes: lumbos, ceteras
 partes obvolvebant fomenti gratia.

καὶ βραχίονας ἕως δακτύλων κατελίσσειν καὶ ὀσφὺν
 ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἕως τῶν ἰσχίων λάσιον ἐγκήρωςας,
 ὅπως καὶ τὰ ἔμπροσθεν περιέξει.] — In his vulgo le-
 gebatur σίαλον ἐγκηρώσας μαλακῷ δέρματι ὅπως κ. τ. λ.
 MS. vetustiss. dat ἐσθίονον ἐγκηρώσας ὅπως. — Nuper-
 rimus editor, quum σίαλον ἐγκηρώσας non probaret,

et apud Gal. et Erot. λάσιον expositum videret σιν-
δόνην et ὀθόνιον, in cod. vetust. lectione ἐσθίονον
corruptum esse coniecit ex ὀθόνιον, in vulgata vero
σίαλον e λάσιον ortum; itaque λάσιον scripsit: quam
lectionem sum secutus, licet nondum mihi persuadeam
omnia iam recte habere: nempe offendit me illud μα-
λακῷ δέρματι omissum in optimo cod., in quo saepius
vocabula deficere memini; nam apud Coel. Aurel.:
in curatione spasmodum cet. Ac. morb. III. 8. p. 211.
legimus: « Aliqui denique non sine ratione commoti,
etiam *teneris et exercitis pellibus* agnorum, vel
hoedorum oleo calido tinctis, atque madefactis, loca
patientia vaporaverunt.” Vix dubitari licet quin
Coelius ipsa, de quibus agimus, verba respexerit:
itaque verosimiliter dedit auctor βραχίονας κα-
τελίσσειν λάσιον ἐγκήρωσας μαλακῷ δέρματι: ita
ita ut significarit pellem continuo partibus adhibitam
fuisse et circumvoluto linteo his adplicatam. Nolui
tamen a nuperrimi editoris scriptura recedere, quia
ne hoc quidem, quod tanquam verosimillimum mihi
visum protuli, certum habeam: plures mihi se obtu-
lerunt coniecturae, quas describere nolo. Pro ἔμ-
προσθεν plurimi codd. ἔξωθεν: praefero cod. vetus-
tissimi lectionem, ut τὰ ἔμπροσθεν opposita sint τοῖς
ὀπισθεν i. e. τῇ ὀσφρὶ καὶ τῷ τραχηλῷ, de quibus
sermo est: neque enim intelligo καὶ in verbis καὶ τὰ
ἔξωθεν, si hanc sequamur lectionem: mihi in hacce pror-
sus abundare videtur haec particula, quae vim inten-
sivam h. l. non habere non potest.

ἐπανάκλινε αὐτὸν.] — i. e. ἀνάκλινε αὐτὸν ἐπὶ τοῖς
ἄσκούς τοὺς ὕδατι πληρωθέντας καὶ σινδονίῳ καλυφθέν-
τας; quod plerosque interpretes fugit.

§ 38.

κοιλίην δὲ μὴ λύνειν.] — Alii codd. λύνειν, quod Gal. legit, uti patet e comm., alii λύσης: ex utraque lectione coniuncta vulgata λίην λύσης orta.

τοῦ μάδου.] — μόδου vulgo: μαδοῦ cod. vetustissimus. Littréus: « Hesychius donne μαδόν, πόα et μάδος, ψίλωθρον. D'autre part μόδος est dans la collection Hippocratique synonyme de ψιλώθρον. Il en résulte que μάδος et μόδος sont synonymes, mais que l'accent ne doit pas être mis sur ου. » — Imo vellem indicasset loca ubi μόδος in libris Hippocraticis pro ψίλωθρον ponatur, nam praeter hunc nostrum nullum alium novi, nec Foës. alium citat in Oecon. — Mihi cum Lind. μάδου scribendum videtur, conf. Schneid. ad Theophr. Hist. pl. IX. 13. p. 785.

§ 39.

ἢ διὰ τινος.] — Praep. διὰ h. l. de meo supplevi, quum caeteroquin unde genit. pendeat non videam.

§ 40.

ἢ δι' ἀκρησίην.] — Codd. variant inter ἀκρασίην et ἀκρησίην, neutrum mihi placet, desidero ἀκρισίην collato Aph. 15. V. — Neque Galeno ἀκρασίην acceptum fuisse e comm. patet.

ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἰσχυρὴν αἰτίην.] — Collata § 6. horum additamentorum ex olim vulgata scriptura, (vide ann. ad istum locum), suspicio mihi nata est h. l. glossam pristinam auctoris scripturam expulisse: nempe mihi

scriptum fuisse videtur ἢ δι' ἄλλην τινὰ πρόφασιν.

ἤν δὲ διαλύηται τὸ σῶμα — πτυαλισμός.] — Gal. in comm.: προειπὼν δέ, inquit, τίσιν ἐλλέβορον οὐ χρὴ δίδόναι, φησὶν· ἤν διαλύηται τὸ σῶμα, τουτέστιν ἤν ἐκλυτον ἱκανῶς γένηται χωρὶς προφάσεως δηλονότι, ἢ πόνος ἐν κεφαλῇ χρόνιος καὶ δύσλυτος (ὑπακοῦσαι γὰρ σε τοῦτο καὶν τῷ τῆς κεφαλῆς χρὴ πόνῳ καὶ τοῖς ἐφεξῆς εἰρημένοις ἅπασι, τοῖς ἐμπεπλασμένοις ὥσιν καὶ ῥινὶ καὶ τῷ πτυαλισμῷ) προστίθῃσι δὲ γονάτων βάρους καὶ πόνον καὶ σώματος ὄγκον παρὰ τὸ ἔθος· ἐπὶ πάντων γὰρ τούτων ἄνευ φανεράς αἰτίας γενομένων ἐλλεβορίζειν συμβουλεύει κ. τ. λ. — Prosp. Mart. ad h. l. adfert auctorem libri de Int. aff. p. 536. Foësius, qui in ea phthisis specie, quae a pituita ex capite oritur, veratri usum commendat; cum quo praecepto auctoris nostri sententia initio huius § congrua. Hinc etiam explicandum puto veratrum in πτυαλισμῷ praescriptum et iis commendatum, qui ἐμπεπλασμένους habeant aures vel nares: nam haec excreta e cerebro defluere existimabant veteres. Cf. Gal. comm. 2. in Lib. de Humor. p. 217, comm. 5. in Epid. VI. p. 240. Kühn.

§ 42.

λουσαμένοισι.] — ἐκλουσαμένοισι dant MSS. quod quid hic sibi velit non intelligo: puto equidem duplicem fuisse scripturam ἐκ λουτροῦ καθεύδειν et λουσαμένοισι καθεύδειν. Itaque ἐκ delevi servato quod ad codd. lectionem proxime accedit.

ὑποχρίσασθαι τὸ σῶμα.] — Cf. infra § 58. ὑπαλειψάμενος.

§ 43.

διαπρήξει.] — De meo dedi pro διαπρήξη et διαπράξη, quae codd. lectt.

§ 44.

κεῖνοι.] — Cod. vetustissimi lectio κενοι, quam nuperrimus editor recepit, minime placet, quid sibi vult κενοι — εἰσὶ — κενεαγγέοντες? — Ionicum κεῖνοι quare dari non potuerit, non video.

ἢ μολόχην, ἢ σεῦτλα, ἢ πτισάνην.] — Vulgo ἢ πτισάνην ante ἢ σεῦτλα infertur: malui ordinem invertere: μολόχην cod. vetustiss., cett. μαλάχην praebentibus. Vid. Hemsterh. ad Aristoph. Plutum p. 160.: quo collato Doricam formam negligere nolui, quum plurima vocabula ad huius Dialecti normam scripta in his libris Hippocraticis occurrant.

ὁκόσον ξύμμετρον ὑδαρέστερον.] — Ante ὑδαρέστερον vulgo καὶ additur, quod plane otiosum, me iudice, e seq. καὶ ἀπὸ huc tractum et minus recte ita repetitum.

ἕως οὗρα καταδράμῃ.] — Vulgo ἕως ἄν scribitur, quod tamen h. l. MS. dat nullum: primum addere decreveram, postea consilium mutavi collato μέχρι sine addito ἄν § 58. partis germanae, ubi vide.

§ 45.

καὶ ἄσῃν ἐμποιέει.] — ἐμποιέει de meo adscripsi, quia eo carere hic locus salvo sensu non potest, neque enim Accusativos illos ad ἐπισημαίνειν referre licet: de hoc verbo Foës. in Oecon. et, quī a Wyttenb. ad Sel. p. 367. laudatur, Budaeus.

§ 46.

στεγνότητα ποιέει.] — Cf. infra § 51.: διαχωρέει δὲ οὐδὲν κάτω ἀλλ' ἀπεστέγνωται. Diosc. Π. 75.: ἐψηθὲν δὲ πᾶν γάλα στεγνωτικὸν γίνεται κοιλίας. — Cf. Oecon. Hipp. in voce στέγνωσις.

καὶ σιτίων ἔξαψιν ποιέει.] — Similis dictio illi, quae habetur § 30. partis germanae, ubi καὶ ἡ ἄφοδος συγκαίεται.

§ 47.

ὄσπρια κ. τ. λ.] — Dubito an haec recte scripta sint: puto fere auctorem voluisse: ὄσπρια δὲ πάντα φυσώδεα καὶ ὠμὰ καὶ ἐφθὰ καὶ πεφρυγμένα, μάλιστα δὲ βεβρεγμένα καὶ χλωρά. — vel ὁ. δ. π. φ. καὶ ὠμὰ καὶ βεβρεγμένα καὶ χλωρά· ἥκιστα δὲ ἐφθὰ καὶ πεφρυγμένα. — Nempe Gal. de Alim. Fac. I. 22. de ciceribus frixis: εἴρηται δ' ἀρτίως, inquit, ὁ κοινὸς λόγος πάντων τῶν ἀτελῶν καρπῶν, ἔνθα περὶ τῶν κυάμων ὁ λόγος ἦν. ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν φρυγομένων ἐρεβίνθων ἀκηκοέναι νόμιζε σὺν τοῖς εἰρημένοις ἐπὶ τῶν κυάμων. ἅπαντα γὰρ τὰ φρυγόμενα τὸ μὲν φυσώδες ἀποτίθεται, δυσπεπτότερα δὲ καὶ σταλτικώτερα γίνεται. Respicit h. l. cap. 19., ubi dixerat: χλωροὶ δὲ ἐσθιόμενοι (οἱ κύαμοι) πρὶν πεπανθῆναι καὶ ξηρανθῆναι τὸ κοινὸν ἅπάντων ἔχουσι τῶν καρπῶν, ὅσους πρὸ τοῦ τελειωθῆναι προσφερόμεθα, τροφήν ὑγροτέραν διδόντες τῷ σώματι καὶ διὰ τοῦτο περιττωματικωτέραν οὐ κατ' ἔντερον μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ὅλην ἔξιν. — Coctionem etiam τὸ φυσώδες adimere dicit in consilio ad puerum Epil. cap. 5. sub fin: φυσώδη τε, inquit, τὰ ὄσπρια καὶ μάλιστα κύαμοί τε καὶ ἐρέβινθοι, καὶ ἡ πτισάνη δὲ μὴ ἀκριβῶς

καθεψηθεῖσα φυσώδης ἐστὶν, ὥστε καὶ ταύτην ἐψεῖν, ἢ μὴ χρῆσθαι. καὶ ἡ φακὴ δὲ καλῶς ἐψηθεῖσα πᾶν ἀποτίθεται τὸ φυσώδες.

ἐρέβινθος.] — Gal. in comm. ad h. l. : τινές, inquit, γράφουσι διὰ τοῦτ' αὐτὸν φυσώδη, ὡς ἐντείνοντα τὰ αἰδοῖα τὸν ἐρέβινθον· διὰ μέντοι τὸν (τὸ?) ὑπογεγραμμένον τῆς λέξεως τὸν πόνον φέρομεν ἐπὶ τὴν διὰ τὴν ἐμφύσησιν ὀδύνην. Ad priorem horum verborum partem cf. Arist. Probl. IV. 25.; vid. ceterum Diosc. II. 126.

§ 48.

Σίλφιον δὲ καὶ ὀπὸς ἔστι μὲν οἷσι μάλιστα] — Diosc. III. 84. : φυσώδη καὶ δριμύν vocat τὸν ὀπόν. Gal. de rem. Simpl. VIII. 18. p. 123. Kühn. : σιλφίου, inquit, θερμώτατος μὲν ἐστὶν ὁ ὀπὸς, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλὸς καὶ ἡ ῥίζα θερμαίνει γενναίως. ἔστι δὲ φυσώδεστέρας οὐσίας ἅπαντα, καὶ κατὰ τοῦτο δύσπεπτα. Cf. Aët. I. in voce et Paulum VII. 3. Plinius XIX. 15. : « Vesci pecora solita, primoque purgari, mox pinguescere, carne mirabilem in modum iucunda. Post folia amissa caule ipso et homines vescebantur decocto, asso, elixoque: eorum quoque corpora quadraginta primis diebus purgante a vitiis omnibus.” Idem XXII. 48. : « In cibis concoquitur aegre. Inflationes facit et ructus.” De Cholera illa sicca cf. § 51. infra.

μάλιστα δὲ γίγνεται, ἣν μετὰ πολλοῦ τυροῦ μιχθῇ, ἢ κρηφαγίης βοείων κρεῶν. τὰ μὲν γὰρ μελαγχολικὰ κ. τ. λ.] Supra vidimus per se iam τὸν τυρόν στεγνότητα ἐμποιέειν, carnes bubulae haud facile digeruntur, hinc, quem memorat auctor, effectus. Lib. II. de Diaeta p 678. Kühn. : βόεια κρέα ισχυρὰ καὶ στάσιμα καὶ δύσπεπτα τῇσι κοιλήσιν, διότι παχύαιμον καὶ πον-

λύαιμόν ἐστι τοῦτο τὸ ζῶον. Quod attinet ad morbos melancholicos a bubularum carniū esu auctos cf. Epid. III. sect. ult. aegr. 13. Auctor libri de Int. affectt. p. 480. Kühn. iecinoris inflammationem aliquam inde repetit.

βέλτιστα δ' ἂν ἀπαλλάξαιεν, εἰ διεφθοῖσί τε χρέοιντο καὶ ὡς παλαιοτάτοισι.] — Auctor libri περὶ παθῶν p. 420. Kühn.: τὰ κρέα τὰ μὲν ἐφθὰ ἦν μὲν δίεφθα ποιήσης, ἀσθενέστερα καὶ ἐλαφρότερα· τὰ δὲ ὀπτὰ, ἦν ἔξοπτα γένωνται, καὶ τὰ παλαιὰ ἐξ ὄξους ἢ ἀλῶν ἀσθενέστερα καὶ ἐλαφρότερα τῶν προσφάτων.

§ 49.

αἴγεια δὲ κρέα ὅσα γε ἐν βοείοισι ἐνὶ κακὰ πάντ' ἔχει.] — γε de meo effeci e codd. lectione τε: quod ad lectionem nonnullorum MSS. αἴγεια δὲ κρέα συμφορώτερα, πλὴν ὅσα τε ἐν βοείοισι ἐνὶ κακὰ πάντ' ἔχει, huius origo satis aperta, me iudice: nempe librarius taedio enumeratorum ciborum, quos insigni numero prehenderat auctor, male iocosus scripsit: αἴγεια δὲ κρέα συμφορώτερα πλὴν ὅσα γε βοείοισι ἐνὶ κακὰ πάντ' ἔχει.

ἔστι δὲ τὰ εὐωδέστατα καὶ τέρενα ἡδιστα· ταῦτα ἄριστα δίεφθα καὶ ψυχρά· τὰ δὲ ἀηδέστατα δυσώδεα καὶ σκληρά· ταῦτα κάκιστα, καὶ τὰ πρόσφατα.] — Legebatur: ἔστι δὲ τὰ εὐωδέστατα, στερεὰ καὶ ἡδιστα, ταῦτα ἄριστα διεφθὰ καὶ ψυχρά· τὰ δὲ ἀηδεστάτα δυσώδεα κ. τ. λ. — Est ergo in hisce antithesis, at qui, quaeso, sibi opponuntur στερεὰ et σκληρά? Non sunt haec sibi contraria, itaque dedi, quod ad στερεὰ proxime accedit, τέρενα, quod de carne molli tenera bene dici posse videtur.

βέλτιστα δέ ἐστι ὥρη τῇ θερινῇ.] — ὥρη de meo addidi, deficit in MSS. Gal. in comm.: βέλτιστα δ' εἶναί φησι σφῶν αὐτῶν τὰ κρέα τῶν αἰγῶν, οὐ γὰρ δὴ τῶν ἄλλων γε κρεῶν· ἐχρῆν μὲν οὖν ὅσον ἐπὶ τῇ ὥρᾳ φανυλότατα διὰ τὴν κρεῶσιν εἶναι· συμβαίνει δὲ βελτίονα τὴν τροφήν αὐταῖς κατὰ τὸ θέρος εἶναι καθάπερ τὰ ποηφάγα τῶν ζώων μοχθηρὰ, διὰ τὸ μηκέτι ἔχειν τὴν πόαν χλωράν· ταῖς δ' αἰξὶν ἐπιτηδειοτάτη τροφή τῶν δένδρων οἱ βλαστοὶ καὶ καυλοὶ ἐστίν, οὓς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἤρος ἔχει δαψιλεῖς, κατὰ τὸ θέρος.

§ 50.

χοίρου δὲ πονηρὰ, ὁκόταν ἦ ἐνωμότερα καὶ περικαῆ.] Gal.: χοῖρον, inquit, ἐξαιρέτως ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ τὸν μικρὸν λίαν κ. τ. λ.; res nota vel e Comici ἔπεσθε μητρὶ χοῖροι. Variat lectio inter καὶ περικαῆ et ἦ π. —: non dubium tamen quin illud verum sit, alterum contra esse non possit: nam carnes vehementiori igne assae simul intus sunt ἐνωμότεραι et extus περικαεῖς.

ὑεῖα βέλτιστα κρεῶν ἀπάντων.] — Hac de re certe nostri homines longe aliter sentiunt.

μητε ἡλικίην] — φέροντα, quod codd. nonnulli, non optimi tamen, addunt, mihi recentiori manui deberi videtur: non placet ἡλικίην φέροντα παλαιοῦ ἱερείου.

§ 51.

χολέρης δὲ ξηρῆς.] — Cholerae siccae nomen apud medicos antiquos ceteros non legitur, quod sciam. Auctor εἰσαγωγῆς Galeno adscriptae p. 736. Kühn.: ἡ δὲ χολέρα διττὴ ἐστι καθ' Ἰπποκράτην, ἡ μὲν ὑγρὰ τὸ δὲ ἕτερον εἶδος ξηρὰν χολέραν καλεῖ ὁ

Ἰπποκράτης, ὑπὸ μὲν τοῦ αὐτοῦ (lege αὐτοῦ) αἰτίου γι-
νομένην καὶ περὶ τὰ αὐτὰ συνισταμένην, ἄνευ μέντοι
ῥύσεως κοιλίας καὶ ἐμέτων. διὸ καὶ δεῖται προανέσεώς
τε καὶ (pro τε καὶ vellem γε) διὰ καταπλασμάτων, καί
οὐ προσφορᾶς, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐνδείας. — Iam Sprengelius ad haec verba laudavit Sydenh. p. 175. Ed. Lugd. Bat. 1726., qui choleram siccam describit « a spiritu flatuoso supra et infra erumpente.” Utrum eiusmodi morbum noster voluerit haud ita certum, quum οὐδὲν κάτω διαχωρέειν dicat: nisi id de sola materie faeculenta sit accipiendum, non de flatu emisso.

φύλαξον, ὅπως μὴ ἐμέεται ἀλλ’ ἡ κοιλίη ὑπελεύσεται.] ἐμέεται et ὑπελεύσεται veram referunt scripturam huius loci, nam frequentissimum est ὅπως cum fut. Indicat. ἐμέω autem fut. ἐμοῦμαι: — cett. lectt. deteriores.

ἐς ὕδωρ κάθιε θερμόν.] — κάθιε omnino praeferendum prae κάθιζε: itaque recepi cum Littréo, qui ad hoc verbum citat Buttm. Gr. Gr. I. p. 523., ubi vide. — cf. Thiersch. § 226.

καὶ ἔλαιον δίδου, ὥστε ἡσυχῇ ἡ κοιλίη ὑπίη.] — Legebatur καὶ ἔλαιον δίδου· ὥστε ἡσυχίη καὶ ἡ κοιλίη ὑπίη καὶ λέλυται. Illud λέλυται ex antecedentibus vitiose repetitum, hinc bis perperam καὶ invectum: ἡσυχίη ferri non potest, ex ἡσυχῇ ortum est: a vehementioribus remediis abstinenti oleo dato leniter ventrem ducendum censet.

ἣν δὲ μὴ ἀνῆ] — ἀνείη cod. vetustissimus et alter quis bonae notae: eiusmodi lectt. eodem modo ortas arbitror, quo ἡσυχίη ex ἡσυχῇ, nempe i subscripto illato ante vocalem, quam sequi debuerat haec littera: hinc ἀνείη pro ἀνέη: hinc subinde etiam apud nostrum

εἶη ubi subiunctivus requiritur, quem eiusmodi locis Ionice ἔη scripsisse videtur auctor.

πίνειν δὲ μελίκρητον καὶ ἐξεμέειν.] — Gal. μὴ ἐξεμέειν praeferre se dicit, negatione in nonnullis aetatis ipsius MSS. deficiente. — Quod praecedit ἀτρεμίζειν in eius partes lectorem fere abripit: fatendum tamen ἀτρεμίζειν intelligi facile posse de aliis remediis sepositis, sola mulsa medicaminis vice concessa. — Rem ut intelligamus, id inprimis tenendum est antiquos mulsa tanquam emetico re vera usos esse. Aret. de cura κοιλιακῶν: ἦν δὲ, inquit, καὶ πλήθος τῶν ἐν τῷ στομάχῳ φαντασίῃ ἔη, νήστεσι ἐμέτοισι χρέεσθαι ἀφ' ὕδατος, ἢ μελικρήτου. — Cf. Diosc. V. 17. — Iam vero constat in cholerae curatione antiquos vomitum praescripsisse: itaque μὴ contra Galeni sententiam mihi delendum videtur. — Aret. II. 4. de cur. M. acut.: ἐν χολέρῃ ἢ τῶν φερομένων ἐπίσχεσις κακόν· ἅπεπτα γάρ· χορὴ ὧν ἡμᾶς ῥηϊδίως αὐτόματα δέχεσθαι, ἦν δὲ μὴ, ὀτρύνειν διδόντας ὕδατος εὐκρητου ῥυμφαίνειν, ξυνεχές γε μὴν, ὀλίγον δὲ, ὅπως μὴ ἐντάσιες ἔωσι κεναὶ στομάχῳ σπασμῶδεις. — Simile praeceptum tradit Celsus IV. 11. « Protinus ergo, ubi ista coeperunt, aquae tepidae quam plurimum bibere oportet et vomere. » — Coel. Aurel. Ac. M. III. 21. initio. p. 257. Paulus III. 39. Quin imo Alex. Trall. ipsam mulsam administratam cupit in hunc finem VII. 16.: εἰ μὲν οὖν ἐν ἀρχῇ φαίνοιτό σοι τὰ τῆς φθορᾶς καὶ μηδὲν ἀξιόλογον ὁ κάμνων ἐκκρίνων διὰ γαστροῦς, ἢ δι' ἐμέτων, ἀλλὰ ναυτιῶν τε καὶ σπαραττόμενος, σπουδάζειν δεῖ τηνικαῦτα παρασχεῖν αὐτοῖς ὅσα μᾶλλον προτρέψαι τὸν ἔμετον ἐπὶ πλεον δύναται, οἷόν ἐστι τὸ μελίκρητον ἀμφοτέρω ποιεῖν δυνάμενον ἀλγῶς, καὶ τὴν γαστέρα, καὶ τὸν ἔμετον παρορμᾶν.

§ 52.

ὑδρώπων δύο μὲν φύσεις, ὧν ὁ μὲν ὑποσαρκίδιος ἄφυκτος, ὁ δὲ μετ' ἐμφυσημάτων ἐγχειρέων γίγνεσθαι πολλῆς εὐτυχίης δεόμενος.] — Primum illud μὲν ex antiquissima membrana adscivi: verba ἐγχειρέων γίγνεσθαι vulgo pone ὑποσαρκίδιος scripta leguntur; sensus procul dubio sibi exposcit ut in alterum illum locum transferantur. Gal. in comm.: τινές, inquit, οὐκ ὑποσαρκίδιον, ἀλλ' ἐπισαρκίδιον γράφουσι, οὐ μὴν ἀνὰ σάρκα τε καὶ κατὰ σάρκα γεγραμμένον εὖρόν που, καίτοι καὶ τῶν νεωτέρων οὕτως ὀνομαζόντων. — Bene habet ὑποσαρκίδιος: Lib. I. de Morbis p. 168. Kühn.: τῶν δὲ νοσημάτων τὰ τοιάδε ἔχει ἀνάγκας, ὥστε ὑπ' αὐτῶν ἀπόλλυσθαι, ὅταν γένωνται, φθίσις, ὑδρωψ ὑποσαρκίδιος. — Locum laudat Sprengel. ad Diosc. vol. I. p. 228. ubi ὑδρωπα τὸν ὑπὸ σάρκα. Coel. Aurel. VIII. 3. p. 468.: « Eius, inquit, differentiam Hipp. et Diocles duplicem dixerunt: aliam enim ὑπὸ σάρκα vocaverunt, aliam *asciten*." Ascitae nomen apud Hipp. me legere non memini. Locum nostrum tangit auctor Isagoges. p. 746. Kühn.: ὑδρώπων δὲ τριττὸν εἶδος κατὰ τοὺς νεωτέρους, ὁ μὲν ἀσκίτης, ὁ δὲ τυμπανίτης, ὁ δὲ ὑποσαρκίδιος. — κατὰ δὲ Ἰπποκράτην δύο φύσεις, ὁ γὰρ ἀσκίτης καὶ ὁ τυμπανίτης τῆς αὐτῆς ἰδέας ἐστὶ — ὁ δὲ ὑποσαρκίδιος κατὰ πᾶν ἐστὶ τὸ σῶμα ἀνάλυσις τῶν στερεῶν σωμάτων εἰς ὕδατος φύσιν. τοῦτον καὶ Ἰπποκράτης ἀνίατόν φησιν. — Nolo non emendare, data occasione, Alex. Trall. IX. 1. qui: καὶ διὰ τοῦτο, inquit, τρίτον εἰρήκαμεν ὕδρον συνίστασθαι· καὶ καλοῦσι τὸν μὲν ὑπὸ λεπτοῦ καὶ ὀρξώδους

γινόμενον ἀσκήτην· τὸν δὲ ὑπὸ πνεύματος ἐν ὅλῳ τῷ σώματι συνιστάμενον τυμπανίαν, καὶ τὸν ὑπὸ φλεγματικοῦ χυμοῦ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι συνιστάμενον ἀνὰ σάρκα. — Delenda sunt priori loco verba ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, ulpote ex altero vitiose huc retracta et repetita, nam tympanias in ventre sedem habet, non per totum corpus diffunditur. — Paulo superius λεπτοῦ καὶ ὀρρώδους χυμοῦ requiro, quod interpretes Latine expressit. — Initio periodi denique τριττὸν scribendum.

μάλιστα δὲ ὑπὸ ταλαιπωρίας κ. τ. λ.] — Cod. vet. μάλιστα δὲ ταλαιπωρίῃ καὶ πυρίῃ καὶ ἐγκρατίῃ (sic) Nominativo, forte tamen Dat. esse debet, nam ι subscriptum in codd. frequenter omittitur, aliae membranae Genitivo haec nomina efferunt omissa praep. ὑπό. Mihi quod exhibui propterea praeplacuit, quod in praegresso πολλῆς εὐτυχίης δεόμενος lateat πολλῆς εὐτυχίης δεόμενος ἐς τὸ ἰῆσθαι, ita ut nunc rursum subintelligas μάλιστα δὲ ἰῆται ὑπὸ κ. τ. λ. — Coel. Aur. haec respicit M. chron. III. 8. p. 485 : « Hippocrates vero libris, quos ad sententias Cnidias scripsit, magis utendum dicit egestate, atque vaporatione et continentia et danda sicca vel arida quaeque et acriora mandenda. Si enim aequibilis aeger fiat, hoc est, urina facilior, ac si spiratio difficilis fuerit, quam dyspnoean vocant et tempus aestatis et aestas media, dicit ex brachio phlebotomandos et post detractiōnem factam dat panem calidum vino infusum atque oleo et carnem suillam ex aceto decoctam.”

ἀπὸ τοῦ βραχίονος αἷμα ἀφαιρέειν] — Gal. in comm. : οὗτος γάρ, inquit, (ὑδρωψ ὁ ἀνὰ σάρκα) μόνος ἀρχόμενος ἐνίοτε δεῖται φλεβοτομίας, ὅταν γ’ ἐξ αἰμορροΐδος ἐπισχέσεως, ἢ καταμηνίων ταῖς γυναιξίν, ἢ τινος οὕτω

πληθωρικῆς αἰτίας ἀρξάμενος συνίσταται· τὸν δὲ τυμ-
πανίαν, ἢ τὸν ἀσκίτην ὑδέρον οὐδεὶς ἐτόλμησε διὰ φλεβο-
τομίας ἰάσασθαι. — Alex. Trall. IX. 2. p. 514.: τὸν
δὲ ἀνὰ σάρκα διὰ φλεβοτομίας (θεραπεύειν) ἔσθ' ὅτε
χρήζει. διὰ πλῆθος γὰρ αἵματος ψυχροῦ γίνεται. — cf.
Paulum III. 48. E recentioribus vid. Stoll. Ratio med.
III. p. 204. seq. qui de hydropo Plethorico: « Ple-
rumque, inquit, hic hydrops intercus est, et diffusus
per totum corpus, subinde crurum solum et femorum.
Asciten plethoricum nondum observabamus.” Frank.
Epit. VI. pars 1. p. 324. casus refert ascitae V. S.
curati.

§ 53.

ἐλλεβόρῳ ἀντισπάσαι.] — Hunc locum spectat. Coel. Aur.
IV. 3. M. chron. p. 521. « Culpandi praeterea etiam nunc
veteres medicinae conditores. Hippocrates enim libro,
quem ad sententias Cnidias scripsit, helleborandos prin-
cipio aegros ordinavit, ultimum adiutorium caeteris an-
teponens. Dat praeterea panem ita curatum, ut neque
ab hominibus recte valentibus posse digeri facile videatur.
Item pulentum (pulmentum vult. Foës. nota 50. ad h. l.)
atque foeni Graeci semina, cum sint haec qualitate
contraria: alia enim adstringunt, alia relaxant et nulli
adiutorio tempus adiunxit.” Gal. in comm. ad h. l.:
τούτῳ οὖν, inquit, ἐλλέβορον διδόναι κελεύει λευκὸν,
ἐνεδείξατο γὰρ τοῦτο διὰ τοῦ ἀντισπάσαι ῥήματος, ἐπειδὴ
διὰ τῆς ἄνω γαστροῦς. Quid sit ἀντισπᾶν unicuique
notum; si velis adi Foës. ad Aph. 21. Sect. 2. Lib.
Epid. VI. tum Oecon. Hipp. in voce ἀντίσπασις.
Auctoris praeceptum nititur Aph. 15. VI.: ὑπὸ διαρ-

ῥοίης ἐχομένῳ μακροῇς, ἀπὸ ταῦτομάτου ἔμετος ἐπιγενόμενος λυεῖ διάρῥοιαν. — De vi emetica veratri albi operae pretium est contulisse Diosc., qui IV. 148. : καὶ βάλανοι δέ, inquit, ἐξ αὐτοῦ προστεθεῖσαι τῇ ἔδρᾳ μετ' ὄξους ἐμέτους κινοῦσιν. — et II. 75. : αἱ γὰρ αἶγες νεμόμεναι τοῦ λευκοῦ ἐλλεβόρου τὰ φύλλα κατὰ τὴν πρῶτην ἐκβλάστησιν αὐτῶν, αὐταὶ ἐμοῦσι, καὶ τὸ γάλα ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυτίας ποιητικὸν σκευάζουσι. Quo loco pro αὐταὶ ἐμ. velim αὐταὶ τε ἐμοῦσι κ. τ. λ.

σητανίων.] — De hac voce uberrime exposuit Foës. in Oecon. Etym. M. σητανεῖοι. πυροί. ad quem locum laudant Schol. Aristoph. Nub. 624. ubi : τῆτες ἐν τῷδε τῷ ἔτει. οἱ δὲ Δωριεῖς σατέες (σᾶτες, cf. Koen. ad Greg. Cor. p. 236) φασίν. ὅθεν σατανίους πυρούς, τοὺς μὴ τελεσφοροῦντας, ἀλλὰ πρὸ ὥρας θεριζομένους. Athen. III. p. 81. A. habet σητάνια μῆλα. Franz. ad Gal. Exeg. p. 558. citat : σητάνια κρόμμυα e Theophr. Apud Theophr. Hist. Pl. III. 12. 5. σητάνειος μεσπίλη, cuius mentionem facit etiam Diosc. I. 170. Cf. Schneid. ad I. I. e Theophr. p. 211.

φάκινον ἔτνος.] — § 47. legimus φακὸς δὲ στύφει : itaque ob vim σταλτικὴν praescribi videtur.

ἄρτοι ἐγκρυφίαι.] — vid. Oecon. Hipp. in ἄρτος ἐγκρυφίης. Gal. in comm. : προστίθῃσι δὲ τοῖς ἐδέσμασι καὶ τὰ ξηραίνειν δυνάμενα, καθάπερ τοὺς ἐγκρυφίας ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύς.

ἦν δὲ μὴ, ὕδωρ κ. τ. λ.] — De mespilis Diosc. I. 169. 170., Gal. de Rem. Simpl. VI. 5. 16., VII. 12. 11.; mespila magis quam sorba adstringere monet de Alim. fac. II. 26. — De Myrti fructu supra iam vidimus. De malorum adstringentium effectu Diosc. I. 159. De

scriptura ὄων et οὔων e Gal. monuit Foës. in Oecon. scribendumne h. l. ὄων? hoc veteribus Atticis tribuit Gal., non certo tamen constat mihi quos veteres Atticos dicat. Sunt fructus *pyri domesticae*, Sprengelio in comm., aliis *sorbi domesticae* et Sprengelio in Hist. rei. Herb. I. vol. p. 43. cf. Anl. zur Kenntniss der Gewächse vol. III. p. 866. Gal. de vi adstringente horum fructuum Lib. de Alim. Fac. II. 25.: τὴν ἀρχὴν γὰρ, inquit, οὐδέν τι στρυφνόν ἔχει τοῖς μεσπίλοις ὁμοίως, ἀλλ' ἐστὶν ὁ κατ' αὐτάς (αὐτὰ?) χυμὸς αὐστηρὸς ἄνευ τοῦ στρυφνὸς εἶναι. De Rem. simpl. I. 34. referuntur ad ea, quae ἐναργῶς ἡμᾶς στύφει. De sorbis torminalibus Celsus II. 30., quam speciem ad diarrhoeam commendat IV. 19.; cf. etiam Plin. XV. 23. Ad φοινικοβαλάνους, *palmulas* Celso I. 2., cf. Diosc. I. 143. Gal. de Alim. Fac. II. 26. De Rem. Simpl. VIII. 21. 6. Οἰνάνθη ἀμπελική fructus est τῆς ἀμπέλου ἀγρίας, ὁπότε ἀνθεῖ Diosc. V. 5.; cf. etiam c. 2. Est vitis viniferae varietas sylvestris Sprengelio: adstringendi virtutem ei tribuit Diosc. et Gal. de Rem. Simpl. VIII. 32. Celsus V. 5. Oenanthen purgantibus adnumerat.

γάλα βόειον θερμὸν ὀλίγον τὸ πρῶτον, ἔπειτα ἐκ προσαγωγῆς πλεῖον.] — Variat lectio inter βόειον et ὄνειον, et hoc quidem probatissimi ferunt codd., illud tamen praefero. Nempe lac asininum purgantis loco adhibebant antiqui, h. l. vero de alvum sistentibus sermo est: hinc fit ut γάλα βόειον θερμὸν commendari putem. Diosc. II. 75.: ἐψηθὲν δὲ πᾶν γάλα στεγνωτικὸν γίνεται κοιλίας· καὶ μάλιστα τὸ διαπύροις κόχλαξιν ἐξικμασθέν τὰ δὲ τῆς κοιλίας μεθ' ἐλκώσεως ρεύματα ἄχρισ ἡμίσεως τοῖς κόχλαξιν ἐψηθὲν

ὠφελεῖ. Hoc quidem loco nostro respici crediderim, atque adeo lac bubulum praeferri, quia magis abundat parte caseosa, τὸ στεγνωτικὸν τοῦ γάλακτος faciente. De lactis illa praeparatione Paulus I. 87.

κνύμων αἰγυπτίων ἐξελὼν τὰ πικρὰ] — Diosc. II. 128.: ὁ δὲ κνύμος, inquit, βιβρώσκεται μὲν καὶ χλωρός· ξηρανθεὶς δὲ γίνεται μέλας καὶ μείζων τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἔχων δύναμιν στυπτικὴν καὶ εὐστόμαχον· ἀρμόζει δὲ δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἄλευρον ἐπιπασσόμενον ἀντὶ ἀλφίτου· καὶ πολτοποιούμενον δὲ δίδοται. *Nelumbium speciosum*. Sprengel. Hist. reⁱ herb. I. 4. p. 43. Attendendum ad illud ἐξελὼν τὰ πικρὰ, quod antiquiores interpretes minus recte de cortice detracto intellexerunt; Littréus: « débarrassées de leurs parties amères.” Diosc. I. 1. καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ ποιεῖ τὸ ἐν μέσῳ χλωρὸν αὐτῶν, πικρὸν δὲ κατὰ τὴν γεῦσιν. cf. Gal. vol. XII. p. 626. 639., ubi haec pars amara adhibetur ad ὠτικά φάρμακα. Theophr. IV. 8.: συντρίψαντι δ’ ἕκαστον τῶν κνύμων φανερόν ἐστι τὸ πικρὸν συνεστραμμένον, ἐξ οὗ γίνεται ἡ πῖλος. cf. Schneid. in adnn. p. 342. 343. de germine s. potius embryone media faba incluso id explicantem, e quo faba sata caulis excrescit.

σεμίδαλιν.] Gal. de Alim. Fac. I. 2. p. 483. Kühn.: ὁ μὲν καθαρώτατος, inquit, ἄρτος ὀνομάζεται σιλιγνίτης, ὁ δὲ ἐφεξῆς αὐτῶν σεμιδαλίτης, ἀλλ’ ἡ μὲν σεμίδαλις Ἑλληνικὸν τε καὶ παλαιὸν ὀνομά ἐστιν, σελίγνις δὲ οὐχ Ἑλληνικὸν μὲν, ἐτέρως δὲ αὐτὴν ὀνομάζειν οὐκ ἔχω. — Celsus II. 18: « Et ex tritico firmissima siligo, deinde simila, deinde cui nihil ademptum est, quod αὐτόπυρον Graeci vocant.” Vides docte Foësius *similam* vocasse.

κέγχρον.] — Diosc. II. 119. : κέγχρος ἀτροφωτέρα τῶν λοιπῶν σιτηρῶν ἀρτοποιηθεῖσα • ὥσπερ πόλτος δὲ σκευασθεῖσα κοιλίαν ἴστησιν. — cf. Gal. de Rem. Simpl. VIII. 15. , similia tradentem.

καὶ σεμίδαλιν καὶ κέγχρον καὶ χόνδρον ἐν γάλακτι ἐφθὰ ψυχρὰ ἐσθίειν.] — Legebatur καὶ χόνδρον ἐφθὸν ἐν γάλακτι, ἐφθὰ ψυχρὰ ἐσθίειν. — Prius illud ἐφθὸν abundat, de omnibus hisce dixit ἐφθὰ ψυχρὰ ἐσθίειν. Diosc. II. 118. χόνδρον vim κοιλίας στεγνωτικήν habere dicit.

§ 54.

τῆς διαιτητικῆς — τῆς ἐπιτάσιος.] — Quae in hisce uncis inclusi verba mihi valde suspecta sunt et eiicienda visa. MS. vetustissimum et Gal. omittunt verba ὥσπερ ἐν τοῖσι ὀξέσι οὕτω καί : quae tamen his deletis oritur lectio ipsi Galeno parum satisfacit, quum dicat τοῦτο δ' οὐ μόνον ἐπὶ τῶν χρονιζόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀξέων ἀληθές εἶναι δοκεῖ : qua in re plane consentio cum Galeno : praeterea absonum est statuere auctorem solummodo ἐπιτασίων et ἀνεσίων τῶν πυρετῶν in morbis chronicis mentionem fecisse ; nam in morbis acutis profecto non minus observantur, neque in chronicis, dummodo adsint, difficilius quam in acutis agnoscuntur. Iam vero quare ὥσπερ ἐν τοῖσι ὀξέσι οὕτω καὶ ἐν τοῖσι μακροῖσι ἀρρώστημασι adderet non videre me fateor, sed putidam esse credo adnotationem a recentiori sciolo profectam. Porro καὶ ἀσφαλέως ὅκοτε δεῖ (ὀκόταν δέη) προσενεγκεῖν εἰδέναι dant MSS. : — vide quam inepte ! ferrem si ὅκοτε δυνήσῃ προσενεγκεῖν haberem, nunc codd. lectio absurda videtur et e vitiosa praecedentium repetitione orta. Dedi autem quod bene Graecum est : καὶ

ἀσφαλέως ὅκοτε προσοίσεις εἰδέναι. Denique, quod in fine sententiae legitur, ἐπιτάσιος sibi adiunctum habet in MSS. quibusdam εἰδέναι; in codd. plurimis illud εἰδέναι cum particula δέ addita principium facit sequentis §, ita ut haec incipiat verbis εἰδέναι δέ τοὺς κεφαλαλικούς κ. τ. λ. — Pessime omnia haec repetitioni unius Infinitivi illius εἰδέναι debentur. Nam, si εἰδέναι initio sententiae sequentis ponatur, vix alio sensu quam διαγινώσκειν sumi potest; iam vero § 55. non continet praeceptum, quomodo hos dignoscere oporteat, quos enumeravit, sed monitum, ne eos purges. Nec vero difficulter dignoscuntur sane v. c. οἱ ἄχροι, πνευματώδεις, ξηρὰ βήσσοντες καὶ διψώδεις, τῆς οὐρήθρης ἀκρατέως διακείμενοι, οἱ αἰμορῶα γέοντες cet. — Vides haec quam risibilia! Itaque τοὺς δέ κεφ. dedi.

§ 55.

τοὺς δέ κεφαλαλικούς — τῶν τοιῶνδε μηδένα φαρμακεύειν.] — Structura ἀνακόλουθος, si velis, inde explicanda, quod in mente haberet τοὺς κεφαλαλικούς — μὴ φαρμακεύειν: sed multis intermediis aliis a structura illa deflexit et, ut vim sententiae augeret, τῶν τοιῶνδε μηδένα φ. intulit. De meo φλεβῶν ἀπολήψει ἐντεταμένους ὑποχόνδρια καὶ πλ. καὶ μ. scripsi, codd. in hisce ἀπολήψιας ferentibus; cf. § 4. et quae ibi adnotavimus.

ἐν ἐμφυσήμασιν ἐόντας.] — Comparo verba § 52.: ὁ δέ μετ' ἐμφυσημάτων ἐγχειρέων γίγνεσθαι πολλῆς εὐτυχίης δεόμενος.

§ 56.

διαίτη τῇ προσηκούσῃ τὰ ἐπίλοιπα καὶ πυρίῃσι ἐ. θε-
ράπευε.] — In his pone τὰ ἐπίλοιπα insertum fuit
αὐτέων, quod delevi, quum e praegresso ἀφαιρέειν
αὐτέων vitiose repetitum videretur.

§ 57.

κάτω δὲ μηδένα τῶν τοιῶνδε.] — MSS. Dativum ha-
bent μηδενὶ, quem, quum ferri non possit, in Acc.
mutavi.

§ 58.

κανθαρίδας τρεῖς, ἀφελὼν τὴν κεφαλὴν ἐκαστῆς, καὶ
πόδας καὶ πτερὰ.] — Lib. περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν
p. 494. Kühn. : διδόναι δὲ καὶ κανθαρίδας, ἄνευ πτε-
ρῶν καὶ κεφαλῆς, τέσσαρας τρίβων καὶ διεῖς οἶνω λευκῷ
ἡμικοτυλίῳ. Lege οἶνου λευκοῦ ἡμ. — cf. Lib. de Nat.
Mul. p. 537. et p. 552. ubi quinque cantharides prae-
scribuntur; cf. de Morbis Mul. I. p. 710. et Lib. II.
p. 812. De pedidus, cet. haec Diosc. II. 65. : οἱ δὲ
τὰ πτερὰ αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας τοῖς πιούσιν αὐτάς ἀν-
τιφάρμακον ἀνέγραψαν. Gal. de Rem. Simpl. XI. 1. 44.
De cantharidibus: εἷς δὲ τις τῶν ἡμετέρων διδασκάλων
ἐνέβαλλεν αὐτῶν ὀλίγον εἰς οὖρητικὸν φάρμακον. ἔνιοι
δὲ μόνον τὰ πτερὰ καὶ τοὺς πόδας ἐμβάλλουσιν, ἃ δὲ
καὶ ἀλεξητήριά φασιν εἶναι τοῖς τὰ σώματα πιούσιν
αὐτῶν. ἔνιοι δὲ ἔμπαλιν, ἡμεῖς δὲ ὅλας ἐμβάλλομεν. —
Videre licet in aliis insectis remedio adhibendis simi-
lem morem fuisse. Libro de Morbis mulierum primo
p. 709. buprestis eodem modo praescribitur; p. seq.

vero : ἀρμόζοι δ' ἂν βούπρηστις , ἣν μὲν σμικρὴ ἦ , ἀνευ
 πτερῶν καὶ ποδῶν καὶ κεφαλῆς· ἣν δὲ μεγάλη ἦ , μὴ
 συμμίσγειν ταῦτα , ἃ καὶ τῇσι κανθαρίσι , ἀλλὰ μόνον
 τιθέναι καὶ προστιθέναι ὁμοίως. — Paulus III. 45. :
 τεττίγες ξηροὶ χωρὶς τῶν πτερῶν καὶ τῶν ποδῶν. —
 Theophan. Nonnus cap. 44. : μυῖας , ἣ μύρμηκος με-
 γάλου τὴν κεφαλὴν ἀφελὼν , τὸ λοιπὸν σῶμα συνθλά-
 σας. — De cantharidibus cf. Schneid. ad Nic. Alexiph.
 p. 114. seqq. — Sprengel. in comm. ad Diosc. —
 p. 442.

Forte non sine causa pedes et alas cantharidum reiece-
 runt antiqui: nam *Meloës* genus si antiquorum cantharidas
 complectatur , fecisse videntur propter humorem acrem
 ex articulis prodeuntem , de quo vid. Dumeril Considera-
 tions generales sur les Insectes. p. 66. : « Ces meloës tar-
 digrades seroient continuellement exposés à la voracité
 de leurs ennemis , s'ils n'avaient la faculté de faire
 suinter au besoin de l'angle de leurs articulations une
 humeur limpide , jaunâtre et onctueuse , dont l'âcreté
 repousse et éloigne au même instant les oiseaux aver-
 tis par l'instinct du danger d'une semblable nourri-
 ture. »

ἔσθιέτω δὲ ἄρτους θερμούς ἐξ ἀλείφατος.] — Panes
 hoc modo sumti certe ad obtundendam acris remedii
 vim facere potuerunt.

§ 59.

ὁπὸν συκῆς.] — Diosc. I. 183. : ὁ δὲ ὁπὸς τῆς ἀγρίας
 καὶ τῆς ἡμέρου συκῆς πηκτικὸς ἐστὶ γάλακτος , ὥσπερ ἡ
 πιτῦα· λυεῖ δὲ καὶ τὸ πεπηγὸς , ὥσπερ τὸ ὄξος. — Hinc
 videtur auctor noster ad sanguinis fluxum sistendum

transtulisse. Gal. de Rem. Simpl. IX. 17. 44.: Συκῇ θερμῆς καὶ λεπτομέρους ἐστὶ κράσεως, ὡς ὁ τε ὀπὸς αὐτῆς δηλοῖ καὶ τῶν φύλλων ὁ χυλός. ἰσχυρῶς γὰρ ἐκάτερον αὐτῶν ἐστὶ θερμὸν, ὥστε οὐδὲ δάκνει μόνον ἢ ῥύπτει σφοδρῶς, ἀλλὰ καὶ ἐλκοῖ. — Caprifici succum dein multo valentiozem dicit. — Ad haec cf. Theophr. Caus. pl. I. 16. 7.: ὁ μὲν γὰρ (ὀπὸς) τῆς συκῆς τὸ γάλα πήγνυσιν, ὁ δὲ τοῦ ἐρινεοῦ οὐ πήγνυσιν ἢ κακῶς.

ἢ πυτίην συστρέψαντα ἐμβῆσαι ἐς τὸν μυκτῆρα] — Corn.: « aut coagulo intorto nares obturato.” Foës.: « aut coagulo intorto in nares immisso.” Sprengel.: « oder man stecke zusammen geballtes Laab in die Nase.” Similiter fere Grimmus p. 182. Ed. Lilienhain. Littréus: « ou bien qu’on enfonce dans la narine un tampon fait avec de la présure.” — Vereor ut συστρέψαντα rite acceperint: συστρέφειν, de materie liquida usurpatum, est *cogo*, *spisso*. Legenda ad πυτίην nota Schneid. ad Nic. Alexiph. p. 195. seqq., unde haec describo: « Colostram ipsam graeci πυὸν, factum inde coagulum *πυετίαν* vocarunt. Primum lac s. colostra in cineribus calidis aliquantisper fervefactum sive coagulo coit, teste Gal. de Alim. fac. 3. 15.” — Itaque h. l. habebimus πυτίην solito magis in usum medicum spissatam.

καὶ τοὺς χόνδρους ἔξωθεν προσπίεσαι ἐκατέρωθεν, ἢ χαλκίτιδος τῷ δακτύλῳ ἐπισπασάμενος πίεσον.] — Legebatur ἢ χαλκίτιδος τῷ δακτύλῳ προσεπισπασάμενος (cod. vet. ἐπισπασάμενος, alius cod. προσεπιπασάμενος) πίεσον, καὶ τοὺς χόνδρους· ἔξωθεν προσπιέζειν. (cod. vet. et alii προσπιέζε, unde προσπίεσαι effeci) Sunt haec certe satis confusa; primum πίεσον, dein iterum προσπιέζειν hoc verborum ordine me offendit: —

itaque verba transposui. — Sed dicendum de ἐπισπασάμενος : Littréus προσεπιπασάμενος praetulit : mihi hoc parum firma auctoritate unius MS. niti videtur, tum vero πρὸς mihi suspectum, quippe a προσπίεσαι participio nostro adhaesisse puto. Probo cod. vetustissimi lectionem ἐπισπασάμενος : pulvis enim siccus, si digito inspergatur, decidet antequam naribus admotus sit : verum digito madefacto ἐπισπασθεὶς commodè adhiberi poterit : Paulus Aeg. III. 24. : χαλκίτην λεάνας ἀνάλαβε δεδευμένῳ ὕδατι ἐλλυχνίῳ, ἢ πριαπίσκῳ καὶ ἐντίθει τοῖς μυξωτῆρσι. — Nonnus cap. 96. : χαλκίτης λεάνας λῖνον μῶτον ποιήσας ἐμβάψον εἰς ὄξος καὶ ἐν αὐτῷ κυλίσας ἐμβαλε τῇ ῥινί. — Itaque digito madefacto attrahebat chalcitidem, digitumque hoc pulvere ei adhaerente in nares immittebat, alteraque manu cartilagine adprimebat, quod quum semel descripsisset, nunc brevitatis causa simplici πίεσον significavit.

§ 6.

Σησαμοειδὲς ἄνω καθαίρει.] — Diosc. IV. 105. : Σησαμοειδὲς τὸ μέγα, ἐν Ἀντικύρᾳ δὲ ἐλλέβορον καλοῦσι, διὰ τὸ μίγνυσθαι ἐν ταῖς καθάρσεσι τῷ λευκῷ ἐλλεβόρῳ. — cf. Erot. p. 346. — cf. Gal. de rem. Simpl. VIII. 18. 10. Plin. XXII. 64. et XXV. 24. ubi de veratro : « Ibi (in Anticyra insula) tutissime sumitur, quoniam ut diximus sesamoïdes admiscent. » Quenam planta sit, hac de re non constat inter doctos : Dierbachius, alii *Isopyrum thalictroïdes* esse dicunt : cf. nuperrimum Editorem ad h. l. — Sprengel. Hist. rei herb. I. 175. *Resedam albam* vocat et in comm. ad Diosc. p. 635. *Resedam mediterraneam*.

Quod ad illud ἥσσον πνίγει cf. Diosc. IV. 148, ubi de veratro albo : διδόασι δὲ ἔνιοι σὺν πόλτου ῥοφήματι ἢ χόνδρου χυλῶ • ἢ καὶ τροφήν ὀλίγην προδιδόντες, ἐπιδιδόασι τὸν ἐλλέβορον εὐθέως, ἐφ' ὧν μάλιστα πνιγμὸς ὑποπτέεται ἢ ἀσθένεια σώματος ὑποκεῖται.

§ 61.

ἣν δὲ μὴ, ὀπίσω ποιέειν τὰ αὐτά.] — Pone ἣν δὲ μὴ vulgo addi solet ἣν ἐλλείπη, quod delevi, quia abundat, neque aliud quid refert nisi interpretationem praegressi ἣν δὲ μὴ. Fortasse διττογραφία ortum debuit.

Verum de hoc loco universo accuratius exponendum, nam brevis operationis descriptio intellectu est difficillima. Galenus in comm.: ἐφεξῆς δὲ τριχῶν ἐν τοῖς βλεφάροις χειρουργίαν ἔγραψεν, ἣν ὀνομάζουσι ἀναβρογχισμόν. Quodsi h. l. ἀναβρογχισμοῦ (sic enim scribendum) expositionem habeamus, negligenter proposita est, me iudice, ita ut operae pretium facturus mihi videar, si tum de morbi apud veteres cognitione, tum de curandi methodo, quam adhibebant, paulo uberius disputem.

Age! primum Celsum inspiciamus, qui: « Pili vero, inquit (lib. VII. 7. 8.), qui in palpebris sunt, duabus de causis oculum irritare consuerunt. Nam modo palpebrae summa cutis relaxatur et procidit; quo fit ut eius pili ad ipsum oculum convertantur, quia non simul cartilago quoque se remisit: modo sub ordine naturali pilorum alius ordo suberescit, qui protinus intus ad oculum tendit.” Itaque hic duplex huius morbi genus distinxit: unde intelliguntur Auctoris Defin. med. verba: τριχίασις ἐστὶ βλεφάρων πτώσις καὶ

τῶν ἐν αὐτοῖς τριχῶν γένεσις παρὰ φύσιν. Nec tamen inde explicueris seqq.: διαφορὰ τριχιάσεως τρεῖς, φαλάγγωσις, πτώσις, ὑπόφυσις. τινὲς δὲ καὶ τὴν διστιχίαν ἐπειςάγουσιν. διστιχία ἐστὶν ἑτέρου στίχου παρὰ φύσιν κατὰ τοῦ τάρσου ἔκφυσις. (vid. p. 437. Kühn.). Nempe Celsus πτώσιν et διστιχίαν tantum describit, non φαλάγγωσιν et ὑπόφυσιν. — Aëtius VII. 78. fol. 135. Ald.: τριχίασιν δὲ λέγουσιν, inquit, ὅταν ὑπὸ τὰς ἐν τοῖς βλεφάροις κατὰ φύσιν τρίχας ἄλλαι ἀποφυεῖσαι καὶ εἴσω νεύουσai, διανύπτουσι τοὺς χιτῶνας καὶ ῥευματίζουσι τὸν ὀφθαλμόν. λέγεται δὲ τριχίασις καὶ ὅταν αὐτὰ τὰ βλέφαρα χαλασθέντα, ἢ ὁ τάρσος εἴσω νεύσας, ὥστε μὴ φαίνεσθαι ῥαδίως τὰς τρίχας, εἰ μὴ τις ἀντιτεῖνοι καὶ διαστεῖλοι (immo διαστέλλοι) τὰ βλέφαρα. καλοῦσιν δὲ οἱ ἰατροὶ τὴν μὲν τοῦ βλεφάρου χάλασιν, φαλάγγωσιν ἢ πτώσιν, τὴν δὲ τῶν τριχῶν ὑπόφυσιν διστιχίασιν. — Paul. Aeg. VI. 8.: ἡ καλουμένη, ait, διστιχίασίς ἐστι μὲν ἔκφυσις παρὰ φύσιν τριχῶν, εἰς τὸν κατὰ φύσιν στίχον τοῦ βλεφάρου προσγινομένη. Deleo, quod hic repetitur, τριχῶν. Et paulo post: ποτὲ μὲν οὖν ἐπὶ ταύτης τῆς διαθέσεως χρώμεθα τῇ ἀναρῶσιν, ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς φαλαγγώσεως, ὅταν ὁ τάρσος εἴσω νεύει (lege νεύῃ) στρεφομένης αὐτῷ τῆς τῶν τριχῶν φαλάγγος. ἄλλοτε δὲ καὶ πὶ τῶν κεχαλασμένων βλεφάρων, ὅταν αἱ κατὰ φύσιν τρίχες τὸν βολβὸν ἐπινύπτωσιν. Ex Aëtii et Pauli locis iam patet, quid de morbi nostri in species divisione apud veteres sit statuendum. Recte auctor Defin. med. distinguit φαλάγγωσιν, πτώσιν et ὑπόφυσιν. — Minus recte Aëtius s. potius Severus, quem sequitur, φαλάγγωσιν et πτώσιν confundit. Nimirum in φαλαγγώσει et πτώσει pili non sunt praeter naturae modum aucti numero; sed in φαλαγγώσει tarsi positio perversa.

titur sine cutis relaxatione, quae in *πιώσει* locum obtinet. In *ὑποφύσει* et *διστιχιάσει* pilorum numerus praeter naturam adaugetur, postremo vero nomine modus, quo pili in duos ordines dispositi sunt, indicatur. — Ecce! quae veterum fuerit *τριχιάσεως* scientia vidimus, dicamus de illorum curandi methodo.

Celsus tres curandi vias indicat, duas ad *διστιχίασιν* s. *ὑπόφυσιν*, tertiam ad palpebram iusto laxiorem. Prima traiciebatur acus ex igne candens iuxta pilorum radices, ut hae adustae emorerentur. Altera est *ἀναβροχισμός*, de quo mox videbimus, ut pateat utrum cum Gal. statuendum sit nostrum re vera hanc operationem spectare, an secus. Tertia methodus Celsi denique ea est, quae *ἀναρρόαφή* in palpebra superiori, *καταρρόαφή* in inferiori audit Aëtio et Paulo, et quae profecto non est huius loci. — Aëtius *τὴν ἀναρρόαφὴν τελείαν* vocat *τριχιάσεως θεραπείαν*, et praeterea curandi modum tradit, quo evulsis pilis, extrorsum versa palpebra medicamine aliquo inungebatur, quo pili, quo minus rursum excrescerent, impedirentur. Dein alium modum docet, quo agglutinabantur pili ad palpebram ita ut in pristinum locum positionis perversae redire non possent. Tandem e Leonida *ἀναρρόαφὴν* et *καταρρόαφὴν* hausit, a Celsi ratione vix tantillum recedentes. — Paulus VI. 8. primum *ἀναρρόαφὴν* Celsianae et Aëtianae similem tradit, tum alteram methodum ope τοῦ βλεφαροκατόχου μυδρίου, tandem tertiam, qua relaxatae palpebrae cutis superflua *δυσὶ καλάμιοις ἢ πεταλίοις τισὶν* ita deligata premebatur, ut *νεκρουμένη* decideret. — Idem cap. 9. *τὴν διὰ τοῦ φαρμάκου καῦσιν* exponit, qua simile quid obtinetur atque *ἀναρρόαφῃ*; — porro cap. 11. *καταρρόαφὴν* de-

scribit. Tandem cap. 13. exponit ἀναβροχισμόν et τὴν διὰ σιδήρου καῦσιν: hac quidem operatione extrahebantur pili, et locus, unde extracti erant, ignito tenui quodam instrumento ferreo adurebatur: de altera iam videndum, una cum Celsi ἀναβροχισμῶ. — Haec Celsus: « Quidam aiunt acu transui iuxta pilos exteriori partem palpebrae oportere, eamque transmitti duplicem capillum muliebrem ducentem; atque ubi acus transiit in ipsius capilli sinum, qua duplicatur, pilum esse coniiciendum et per eum in superiorem palpebrae partem attrahendum, ibique corpori adglutinandum et imponendum medicamentum, quo foramen glutinetur: sic enim fore ut is pilus in exteriori partem postea spectet.” Sic quidem ille de ipsa operandi methodo, quam porro rationibus adpositis reii- cit. Eodem redit Pauli descriptio, nisi quod hic antequam laqueo pilum committatur, filum in eum immittat, ut pilo ex illo excidente, laqueus tamen retrahi possit et denuo pilus illi imponi. — Cum hisce autem redeamus ad locum nostrum. Et ἀναβροχισμόν quidem ibi spectari mihi persuadere nullo modo possum: quid quod, Galeno quo minus adsentiar, impediunt verba seqq. καὶ τὰς αἰμορροΐδας τὸν αὐτὸν τρόπον διώσεις? quippe ibi sermo est de haemorrhoidum deligatione eiusmodi, ut pressione emortuae decidant, quale quid cum ἀναβροχισμῶ illo Celsi et Pauli nihil habet commune, uti patet ex illius verbis adlatis.

Iam vero restat ut auctoris nostri verba ad amussim exigamus. Nihil obscuri est in verbis ὑποθεῖς τὸ ῥάμμα τῇ βελόνῃ τῇ τὸ κύαρον ἐχούσῃ: Gal. in exeg. κύαρον). τὸ τῆς βελόνης τμήμα: Hesych. τὸ τῆς ῥαφίδος τμήμα: hic nihil dubii. Quid κατὰ τὸ ὁξὺ τῆς ἄνω τάσιος τοῦ

βλεφάρου? mihi ἡ ἄνω τάσις τοῦ βλεφάρου nihil est nisi τὸ ἄνω βλέφαρον: est enim palpebra supra oculum expansa, ut recte τάσις τοῦ βλεφάρου dicatur, praesertim de palpebra superiori: τὸ ὅξυ margo est palpebrae, quae in aciem quamdam desinit. Porro in margine illa διακεντητέον esse dicit ἐς τὸ κάτω, atque ita filum traiciendum: itaque a superficie exteriori palpebrae ad superficiem internam acum ad perpendiculum transmittit ad palpebrae marginem. — Iam vero καὶ ἄλλο, inquit, ὑποκάτω τούτου i. e. ἄλλο ῥάμμα δίες ὑποκάτω τοῦ προτέρου. — Quisnam locus, quem indicat? In palpebra superiori ὑποκάτω τοῦ προτέρου filum alterum traici nequit, ad eius latera possit omnino, non subter prius illud: itaque ὑποκάτω τούτου refero ad palpebram inferiorem, in qua idem ut fiat, me iudice, praecipit, quod in superiori factum est: quod imprimis usu venire poterit, cum in utraque palpebra morbus sedem habet. — Iam vero pergit ἀνατείνας δὲ τὰ ῥάμματα ῥάψον καὶ καταδεῖ, ἕως ἂν ἀποπέσῃ: — ἀνατείνας δὲ τὰ ῥάμματα ῥάψον, interpretor de filis acu traiectis, ex huius foramine solutis, et manu dein adductis et ulterius per vulnus traiectis; ῥάπτει enim chirurgus dum filum per vulneris alicuius oras transmittit: tandem καὶ καταδεῖ dicit, quod facile intelligimus, modo teneamus singula fila per se καταδεῖσθαι posse, vel ambo simul: — utrum vero fieri praecipiat, incertum esse. — Videmus iam insigniter falli Galenum affirmantem hanc operationem esse ἀναβροχισμόν. Nec vero e Graecis effici posse quod celeb. Velpeau, quem Littréus laudat, de hac methodo dicit: « Hippocrate passait deux anses de fil à travers la peau, l'une près du bord libre, l'autre vers la base

de la paupière, et les nouait ensemble pour renverser les cils en dehors.” Methodus, quam noster descripsit, partem cutis palpebrae auferendo et radices pilis. pilorum enecando, malo mederi potuit. — Descriptionis breuitas facit ut primo adspectu vix intelligi posse videatur. — Iam vero omnibus perpensis nihil est, quod non bene habeat: et intelligimus quare, si non sufficiat, idem iterum faciendum dicat et quo modo dicat: καὶ τὰς αἰμορροΐδας τὸν αὐτὸν τρόπον διώσεις, quod dicere omnino non potuisset, si vel ἀναβροχισμόν descripsisset, vel curationem, qualem celeberrimus chirurgus Parisiensis significavit.

§ 62.

ὥς παχύτατον εἰρίου οἰσυπηροῦ ῥάμμα καὶ ὥς μέγιστον ἀπόδησας.] — Expectaveris ὥς παχυτάτῳ — ῥάμματι καὶ ὥς μεγίστῳ ἀποδήσας, nempe τὰς αἰμορροΐδας: nil muto tamen consentientibus membranis omnibus.

εἴτα ἀποπιέσας τῷ σηπτῷ χρέο, καὶ μὴ βρέχε πρὶν ἀποπέσῃ.] — Ad σηπτῷ cf. Celsus V. 19. 18.: « Quaedam autem sunt emplastra exedentia, quae σηπτὰ Graeci vocant, cet.” Formulas duas adscribit Gal. de rem. Simpl. VIII. 10. 16. de cedrea agens: τὰς μὲν οὖν ἀπαλὰς, inquit, σάρκας ἐτοίμως τε ἅμα καὶ ἀνωδύνως σήπει, καθάπερ καὶ τἄλλα τὰ τῆς μὲν αὐτῆς τάξεως ὑπάρχοντα κατὰ τὸ θερμαίνειν, λεπτομερῇ δὲ ταῖς οὐσίαις ὄντα. ἐπὶ δὲ τῶν σκληρῶν ἐν χρόνῳ τε πλείονι καὶ μόγις ἐνεργεῖ. καλεῖται μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα φάρμακα πάντα σηπτικὰ τε καὶ σηπτὰ. διαφέρει δ’ ἀλλήλων κατὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον. Po-

stremum monitum μή βρέχε ad ablutionem partium deligatarum referendum censeo.

καὶ αἰεὶ μίην καταλίμπανε.] — Aph. VI. 12. αἱμορροΐδας ἰηθέντι χρονίας, ἣν μὴ μία φυλαχθῇ, κίνδυνος ὕδρωπα ἐπιγενέσθαι ἢ φθίσιν. Gal. in comm. ad Lib. de Humor. p. 459.: ἔμπαλιν δὲ τοὺς ἐξ ἐπισχέσεως τῶν αἱμορροΐδων ἡθροικότας αἷμα φλεβοτομεῖν δεῖ, ἵνα μὴ εἰς μέγα τι νόσημα πίπτωσι. ἐνδέχεται μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιτηδείους μὲν εἶναι πρὸς τι μέγα πάθος, οὐδέπω δὲ πεπονθέναι διὰ τὴν ὑπὸ τῶν αἱμορροΐδων κένωσιν. ἀλλ' οὐκ αἰεὶ σκοποὺς ἔχομεν τοῦ δύνασθαι ἡμᾶς ἀσφαλῶς αἷμα ἀφαιρεῖσθαι. διὸ ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ διαίτης ὁξέων νοσημάτων ἔχεις γεγραμμένον καὶ αἰεὶ μίαν καταλίμπανε. — Simile monitum apud Paulum III. 60.

γυμνασίου δὲ τρίψις, πάλῃ ἀπὸ ὀρθου.] — Ad h. l. cf. Gal. De sanit. tuenda II. 3.: ἐν τῇ δὲ παρασκευαζούσῃ, inquit, πρὸς τὰ γυμνάσια τρίψει, σκοπὸν ἐχούσῃ μαλάξαι τὰ σώματα, τὴν μέσσην σκληρᾶς καὶ μαλακῆς ἐπικρατεῖν χρὴ ποιότητα, καὶ κατ' ἐκείνην τυπούσθαι τὸ σῶμα. Ad ipsum vocabulum τρίψις quod attinet: καὶ μὲν δὴ, inquit, τρίψιν τε καὶ ἀνάτριψιν οὐ διοίσει λέγειν, εἰδότας ὅτι τὸ τῆς ἀνατρίψεως ὄνομα συνηθέστερον τοῖς παλαιοῖς ἐστὶ, τὸ δὲ τῆς τρίψεως τοῖς νέοις. In his additamentis spuriiis § 57. ἀνατρίβειν μιν πολὺν χρόνον. — Πάλῃ ἀπὸ ὀρθου recte dant cod. vetustiss. et alius bonae notae et Aldus, ὀρθου vitiosum est. — πάλῃ ἀπὸ ὀρθου idem quod πάλῃ ὀρθῇ, de qua Plato Legg. VII. p. 234. Tauchn.: τὰ δὲ ἀπ' ὀρθῆς πάλῃς, ἀπ' αὐχένων καὶ χειρῶν καὶ πλευρῶν ἐξειλήσεως, μετὰ φιλονεικίας τε καὶ καταστάσεως διαπονούμενα μετ' εὐσχήμονος, ῥώμης τε καὶ ὑγιείας ἕνεκα.

καὶ τῶν δριμέων ἔξω ὀριγάνου.] — Diosc. III. 29. de Origano: ἐμετικόν τε φάρμακον σκευάζεται δι' αὐτῆς καὶ κρομμύων καὶ ῥοός τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα: nosterne hac de causa origanum concessit? an vero quia ξηρὰ ποθεῖσα ὄξυβάφου πλήθος σὺν μελικράτῳ μέλανα κατὰ κοιλίαν ἄγει? Illud verosimilius iudico, quum auctor ipse vomitum praescribat.

ἐμεέτω δὲ δι' ἑπτὰ ἡμερέων, ἢ τρεῖς ἐν τῷ μηνί.] — Conf. lib. de Diaeta III. p. 710. (Kühn.): χρέεσθαι δὲ καὶ τοῖσι ἐμέτοισι τοὺς μὲν ὑγροτέρους τρεῖς τοῦ μηνός, τοὺς δὲ ξηροτέρους δις ἀπὸ σιτίων παντοδαπῶν. — Gal. de Usu partium V. p. 420. vs. 33. Ed. Bas.: καλῶς οὖν οἱ παλαιοὶ τῶν ἰατρῶν ἅμα ταῖς ἄλλαις ὑποθήκαις ταῖς ὑγιειναῖς καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν σιτίων ἐφ' ἑκάστῳ μηνὶ ἐμέτους ποιεῖσθαι συνεβούλευον, οἱ μὲν ἅπαξ ἀρκεῖν νομίζοντες, οἱ δὲ καὶ δις ἀξιοῦντες γίνεσθαι. ἅπαντες δ' οὖν τὰς ποιότητας τῶν ἐσθιομένων τηνικαῦτα δριμείας τε καὶ ῥυπτικὰς ἐκλέγεσθαι συμβουλεύοντες, ὑπὲρ τοῦ καὶ πᾶν ἐκκαθῆραι τῆς γαστρὸς τὸ φλέγμα, καὶ μηδὲν εἰς κακοχυμίαν βλάψαι τὸ σῶμα.

οἶνον δὲ κινῶν ἀνστηρόν ὑδαρέα, καὶ ὀλίγον πινέτω.] — Hoc quidem ob adstringendi virtutem commendatur, me iudice. — Quod ad cod. vet. lectionem καὶ ὀλίγον τὸ ποτόν πινέτω, hanc non intelligo, nec praefero; forte καὶ ὀλίγον τὸ ποτόν ἔστω in aliquo cod. antiquo scriptum fuit.

§ 63.

σκίλλης.] — vid. Diosc. II. 202. — Etiam Gal. VIII. de Rem. Simpl. scillam praefert aut assam aut coctam, quum ita vis eius obtundatur.

μήκωνος τῆς λευκῆς ὑποτρίψας ὁκόσον λεκίσκιον ὕδατι, διείς, σητανίου πλύματι ἁλεύρου ἐφήσας, μέλι ἐπιχέας, χλιερὸν ἐπιρῶν, οὕτω διαγέτω.] — Corn.: « *peplum appellatum meconium album, tritum acetabuli parvi mensura in aqua loturae farinae setaniae maceratum et coctum, melleque afuso tepidum sorbeat.*” Foës.: « *sorbitiones sumat peplum album tritum acetabuli parvi mensura, aqua loturae farinae setaniae maceratum et coctum, melleque adfuso tepidum sorbeat.*” De his tamen accuratius exponendum; et primum quidem de planta, quam recentiores interpretes « *weissen Mohnsaamen.*” (Grimm. Sprengel.) « *Pavot blanc*” (Littreus) nominavere, paucis videamus. Diosc. IV. 67.: *Μήκων ἀφρώδης ὑπὸ δέ τινων Ἑρακλεΐα κληθεῖσα καυλὸν ἔχει σπιθαμιαῖον, καὶ τὰ φύλλα σφόδρα μικρά, στρουθίῳ ἑοικότα καὶ καρπὸν παρ’ αὐτοῖς λευκὸν [καὶ τὸ ὅλον δὲ βοτάνιον λευκὸν ἐστὶ καὶ ἀφρώδες] ῥίζα δὲ λεπτή καὶ ἐπιπόλαιος.* — Gal. de Rem. Simpl. VII. 12. 16. *Μήκων Ἑρακλεΐα, καλεῖται δὲ καὶ ἀφρώδης ὅτι σύμπασα λευκή τ’ ἐστὶ καὶ ἀφρώδης οὖσα σμικρά. καθαρτικὸν δ’ ἔχει φλέγματος τὸ σπέρμα.* Quaenam haec planta sit incertum est; cf. Schneid. ad Theophr. IX. 12. 5. et in Indice. Sprengel, in comm. ad Diosc. p. 601. *Gratiolam officinalem* esse suspicatur, de qua vide Vogt Pharmacodynamik. II. p. 297. seqq. — Cum μήκων etiam de Peplo dicatur, (cf. infra notam 1. ad § 72.) mihi fere praeplacet Cornarii et Foësii interpretatio, qua *peplum album* exponunt, propter Dioscoridis locum, quem infra ad § 72. nota 3. citabo: tum vero etiam, quia simili atque ibi fit modo, integra planta cum aqua conteritur, non solum semen: certum profecto iudico non spectari semen Papaveris

somniferi, sed purgans remedium. — Iam vero, quod ad parandi rationem, probe tenendum, quid sit διείς, quod accipiunt quasi verbi δίημι i. q. διαίνω esset participium: parum recte: est Aor. participii verbi διήημι. — Hesych.: διείς· ἀνείς καὶ διηθήσας. — cf. § 21. partis germanae διέντα. Itaque herbam Pepli virentem cum aqua conterendam existimat, dein colare iubet et cum πλύματι ἀλεύρου σητανίου coquere adfuso ante coctionem melle.

§ 64.

κυμαῶν καθαυῶν.] — Videntur esse fabae Graecae Dioscoridis, quas adversus dysenterias et coeliacorum profluvia cum oxycrato s. posca coctas adhiberi monet II. 127. Putamen adstringens habet Galenus, qui ceterum eadem tradit de usu ad Dysenteriam: vid. de Rem. Simpl. VII. 10. 59.

ἐρυθροδανοῦ.] — De vera huius nominis scriptura ἐρυθροδανός, non ἐρυθρόδανος Schneid. in Ind. ad Theophr. voce ἐρευνθεδανόν. — Incertus sum quaenam plantae pars a nostro spectetur: Corn. « sarmenta duodecim.” Foës.: « surculos,” quod retinui: Grimm. Sprengel.: « zwölf Wurzeln.” Littréus: « douze branches.” — Et haec quidem interpretatio satis placet: maxime Foësi surculos: de radice h. l. sermo non est, me iudice; sed κάρφεια etiam de fructu dici posse fatendum. Cf. Lex. Schneid. in voce: fructum autem medicamenti loco datum fuisse, e Dioscor. constat.

λιπαρόν διδόναι ἐκλείχειν.] — Celsus IV. 7. p. 168.: « Danda est sorbitio ptisanae, vel alicae, vel oryzae, cum qua recens adeps cocta sit.”

§ 65.

σπόδος πεπλυμένη.] — Vid. de hoc medicamento Gal. de Rem. Simpl. IX. 3. 25. ubi de modo, quo σποδὸς acquiritur, exponit. Cum hisce cf. Diosc. V. 85. — Utroque loco quid inter πομφόλυγα et σπόδον intersit discimus, quae sibi valde affinia esse docent veteres plurimi. De omphacio vid. Diosc. V. 6. Sprengel. in comm. p. 642., de differentia inter omphacium et acetum Gal. de Rem. Simpl. IV. 3. p. 630. Kühn.

όκόταν δέ ξηρόν γένηται, τρίψας λείον ξηρόν ὑπάλειψε κ. τ. λ.] — In vulgata h. l. lectione habetur τρίψας λείον ξηρόν, quod exhibui: in aliis codd. probatissimis λείῳ τετριμμένῳ ξηρῷ, quod recepit Littréus. Mihi haec lectio non placet, quia ita nimis arcte haec cum ὑπάλειψε coniunguntur, quod fieri non debet, neque enim recte pulvere ὑπαλείφειν dixeris. — Res ita intelligenda, ut, addito omphacio duplici modo paratur et in usum adhibeatur medicamentum. Paratur ὑγρόν ὡς ἐνάλειπτον, et sic parato ὑπαλείφειν τοὺς ὀφθαλμοὺς iubet auctor; vel exsiccatur et in pulverem tenuem conteritur, quo pulvere ut παραπάσσης τοὺς κύνθους praescribit. — Fatendum sane huius § orationem minime claram esse et perspicuam: nec tamen dubium, quin ita accipienda sit, uti dixi.

§ 66.

ἐβένον.] — De ebено vid. Diosc. I. 129. Gal. de Rem. Simpl. VI. 5. 2. De Aere usto. Diosc. V. 87. Gal. l. l. IX. 3. 36. Transposui verba ἐπ' ἀκόνης τρίβων, quae vulgo pone χαλκοῦ κεκαυμένου ἐννέα ὀβό-

λους adscribuntur, ego vero ad solum hebenum referre malui, collato Theophr. IX. 20. 4. Hist. plant. ubi : τὸ δὲ τῆς ἐβένου ξύλον κατὰ μὲν τὴν πρόσοψιν ὁμοιον πύξω, φλοιὸς δὲ μέλαν γίνεται. χρησιμὸν δὲ πρὸς ὀφθαλμίας, ἀκόνη τριβόμενον. — Ad quem locum vide Schneid. p. 839. adnn., quocum plane consentio Galenum male ἀκόνην interpretari θυίαν. — Plinium etiam laudat « lignoque, dicentem, *ad cotem trito* cum passo caliginem discutit.” — Quo modo quaeso lignum tam durum in mortario contriveris?

§ 67.

σταφυλῆς περκαζούσης, ὅκταν δύο μέρεα ληφθῇ, ἐκπιέσας.] — περκαζούσης cum Lind. e MS. Servini recepi : περκάζει uva, cum maturescentis color e viridi in purpureum mutari incipit. Cf. Hesych. cum interpret. in voce. — Adposui quia uva maturescens acore suo magis quam matura in cuprum agere potest, quod voluisse videtur auctor, qui in fine etiam monet ἔστω δὲ ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ. — Cod. antiquiss. cum alio quodam legit ὅτ’ ἂν δυσὶν ἡμέραις πεφθῇ, ἐκπιέσας, quae lectio a novissimo editore recepta prorsus displicet : vertit : « lorsque cela se sera digéré pendant deux jours, exprimez ; » itaque chalcitin et uvas nondum expressas, digerendas sepones duos dies, postea exprimes, tum rursum digerenda omnia soli expones. — Minime ; sumes chalcitidos drachmam, duplicem uvarum maturescentium quantitatem, (nisi forte in δύο μέρεα vitium lateat, ita ut maior quantitas sumenda sit), uvas exprimes, teres myrrhae et croci aliquantulum, dein miscebis chalcitidem cum myrrha et croco et

expresso uvarum succo , τῷ γλεῦκει , quae omnia mista expones soli ut digerantur : immittes vero vasi aeneo. Quid sit γλεῦκος vide apud Gal. de Alim. Fac. II. 9.

§ 69.

Τοῖσι κ. τ. λ.] — Hunc locum et seqq. ita refeci , ut , quoad maxime potuerim , sanum sensum inde elicuerim : procul absit tamen , ut codd. scripturam reticeam : en MSS. lectionem : τοῖσιν ὕδρωπιώδεσι (cod. vet. ὑπνωτικοῖσι) μηκωνίου λεκίσκιον ἄττικόν στρόγγυλον . πόσις . λεπίδος μῆλας τρεῖς τῷ πλάτει καὶ ἀλήτου σητανίου . κολλήσαντα ταῦτα λεῖα τρίψας (cod. vet. κόλλης πάντα αὐτὰ τρίψας) κατὰποτα ξυστρέψας (om. vulgo ξυστρ.) δίδου κάτω ὕδωρ καθαίρει καὶ (copulam omm. optt. codd.) κοιλίην ἐκκοπροῖ . ἐς ἰσχάδας ὅπου τοῦ τιθυμάλλου ἀπόσταζε ἑπτακίς ἐς ἑκάστην , εἴτα ἐς καινὸν ἄγγος συνθεῖς ταμιεύεσθαι . δίδου (τῷ εἰρημένῳ vulgo additur , quod optt. membr. omm.) πρὸ τῶν σιτίων . καὶ τὸ μηκόνιον τρίβων , ὕδωρ ἐπιχέων , καὶ διηθέων , ἄλευρον φυρῶν , ἰτρίον ὀπτῶν , μέλι ἐφθὸν παραχέων , τοῖσι ὕδρωπικοῖσι τρώγειν δίδου , καὶ ἐπιπίνειν οἶνον γλυκὺν , ὕδαρέα , ἢ μελίκρητον ὕδαρες . τὸ δὲ (δὲ omm. codd. 3. , inter quos vet. lib.) ἀπὸ τῶν κοπρίων μηκόνιον (ἢ μηκ. cod. vet.) ξυλλέγων ταμιεύου καὶ θεράπευε .

His descriptis redeo ad meam horum verborum lectionem , de qua paucula habeo dicenda. — Et ut ab iis ordiar , quae ad hanc § 69. retuli : sponte patet initio pessime omnia mista esse : coniungendum τοῖσι ὕδρωπιώδεσι πόσις : nam ὑπνωτικοῖσι utique vitiosum est , nullo modo ferendum , rerum nexus id ultro do-

cet. Verba *μηκωνίου λεκίσκιον ἀττικὸν στρογγύλον* coniungenda cum formula ultima, nam quantitatem referunt meconii sumendi.

λεπίδος μῆλαι τρεῖς τῷ πλάτει.] — Video Littréum ad h. l. Dioscoridis verba adscripsisse, quae ipse itidem antequam eius editionem vidi, adnotaveram: is enim V. 89.: de Aeris squama: *πινομένη δέ, inquit, μετὰ μελικράτου ὕδωρ ἄγει. τινές δὲ φυρῶντες αὐτὴν μετ' ἀλεύρου ἐν καταποτίῳ διδόασιν.* — Ad *μῆλαι* cf. Gal. in Exeg. *μήλης τῷ πλάτει. τῷ κυαθίσκῳ τῆς ὀρθαλμικῆς μήλης.* — Locum laudat etiam novissimus editor.

ἀλήτου σητανίου] — H. l. deficere videtur significatio quantitatis sumendae, itaque lacunae signum adposui.

κολλήσας ταῦτα, λεῖα τρίψας.] — Vulgo *κολλήσαντα*, unde recte Lind. *κολλήσας*, sicuti mox *τρίψας*: — quod ad cod. vetustissimi lect. *κόλλης πάντα αὐτὰ τρίψας*, est haec utique corrupta, sed vulgatam si conferas, efficias fere pone *ἀλήτου σητανίου* plura remedia olim enumerata fuisse, ita ut nostro scriptum loco fuerit *κόλλησας ταῦτα πάντα, λεῖα τρίψας*: nam etiamsi Dioscoridem nostram lectionem vidisse constet, iam ante huius aetatem corruptela locum obtinere potuit.

§ 70.

κοιλίην ἐκκοπροῖ.] — Cum nuperrimo editore καὶ, quod ante *κοιλίην* olim inferebatur, optimi cod., Galeni, aliorum auctoritate suppressi, et haec verba ad formulam hac § traditam retuli.

ὁποῦ τοῦ τιθυμάλλου κ. τ. λ.] — cf. Diosc. IV. 162. Rufum Ephes. p. 18. Gal. de Rem. Simpl. VIII. 19. 7.

§ 71.

μηκωνίου.] — Ad plantae nomen conféro Theophr. IX. 8. 2., qui de plantarum succis colligendis: τῶν δὲ πλείστων, inquit, δι' ἐντομῆς· ὧν τινὰς μὲν εὐθὺς εἰς ἀγγεῖα συνάγουσιν, ὥσπερ καὶ τὸν τοῦ τιθυμάλλου ἢ μηκωνίου· καλοῦσι γὰρ ἀμφοτέρως. Schneid. in adnn. p. 743.: « Bodaeus comparavit Galeni glossarium, ubi est: μηκόνιον τὸν πέπλον καλούμενον, ὃ καὶ μηκωνίτην ὀνομάζει. Diosc. IV. 168. (165. Ed. Spreng.) peplum ait vocari etiam μήκωνα ἀφρώδη. Idem Tithymalum παράλιον narrat τιθυμαλίδα et μήκωνα appellari ab aliis. Rufi fragm. p. 26. Matthaei: « πεπλὸς, οἱ δὲ συκῆν, οἱ δὲ μήκωνα ἀφροδισίαν καλοῦσι. » — Apud Celsum V. 7. legis: « Exedunt corpus, lac caprifici vel lactucae marinae, quae τιθύμαλλος a Graecis nominatur » Spectat igitur τιθύμαλλον τὸν παράλιον. Plinius XX. 80.: « Tertium, inquit, genus est tithymalon, mecona vocant, alii paralion. » Itaque me iudice longe verosimillimum est, loco nostro succum spectari *Euphorbiae paraliae*.

λεκίσκιον ἀττικὸν στρογγύλον.] — Quantitas maior visa quam pro medicaminis viribus, olim offendit interpretes, Grimmium, Sprengelium, alios: e nostra lectione infusio tantum huius quantitatis sumitur, ita ut non amplius miremur mensuram acetabuli Attici parvi. — Similis est parandi ratio illi, quam § 63. habemus.

ἄλευρον φρυῶν, μέλι ἐφθὸν παραχέων, ἰτρίον ὀπτῶν.] — Verba ἰτρίον ὀπτῶν ante μέλι ἐφθὸν παραχέων vulgo scripta leguntur: rerum ipsarum natura docuit haec esse transponenda. Maxime vero me ad-

vertit locus Dioscoridis IV. 165., ubi de peplo haec habet: ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν ὀξυβάφου πλήθος μετὰ ὑδρομέλιτος κοτύλης καὶ ἐν προσοπήμασι δὲ μιγνύμενος ταρασσει τὴν κοιλίαν. Dixeris fere Dioscoridem priori illo medicamine μετὰ ὑδρομέλιτος e Peplo parato, subindicare formulam, quam supra § 63. habemus: hanc enim ipsam nisi indicare voluit, notavit profecto hoc remedium adhibendi methodum alteri illi valde similem: postremis, καὶ ἐν προσοπήμασι δὲ μιγνύμενος, nostram hanc formulam significare videtur.

τοῖσι ὑδρωπικοῖσι τρώγειν δίδου.] — Nuperrimus editor: τοῖσιν ἐδρικοῖσιν ὑδερικοῖσί τε τρώγειν δίδου; quod ita interpretatur: « faites manger cette préparation à ceux, qui ont besoin d'évacuations alvines et aux hydropiques." Nempe in Galeni comm. legis: εἴθ' ἐξῆς ὑδραγωγὸν φάρμακον, εἴτ' ἐκκοπρωτικὸν, εἴθ' ἐδρικοῖς ὑδερικοῖς τε δίδωσι διὰ μηχανείου καὶ ἰτρίων. Sponte patet unicuique ἐδρικοῖς vitiose scriptae repetitioni sequentis ὑδερικοῖς originem debere et una litura sanandum esse: scripsisse mihi videtur Galenus: εἴθ' ὑδερικοῖς γε δίδωσι τὸ διὰ μηχανείου καὶ ἰτρίων. — Mihi quidem exempla non sunt cognita vocabuli ἐδρικοῖς de homine, eoque, quo editor Parisiensis voluit; sensu usurpati.

ἢ μελίκρητον ὕδαρες (τὸ ἀπὸ τῶν κηρίων.) μηχανῶνιον ξυλλέγων ταμιεύου καὶ θεράπευε.] — Hoc loco probe tenenda est lectionis varietas: vulgo in Edd. olim ferebatur: τὸ δὲ ἀπὸ τῶν κοπρίων μηχανῶνιον ξυλλέγων ταμιεύου καὶ θεράπευε, unde Heringa de coniectura effecerat: τὸ δὲ ἀπὸ τῶν κοπριῶν (a recto κοπρία) μηχανῶνιον κ. τ. λ., sensu profecto non inepto. — Cod. Regius ille vetustissimus habet: ἢ μελίκρητον ὕδαρες τὸ

ἀπὸ τῶν κηρίων · ἢ μηκώνιον κ. τ. λ. , quam lectionem ita secutus est Littréus , ut pro κηρίων scripserit κοπρίων , Galeni glossarum exegeseos auctoritate , ubi : κοπρίων) μελικηρῶν. Οἱ δὲ πλεῖστοι γράφουσι κηρίων · δηλοῖ δὲ τῶν ἀποπιεσμάτων τοῦ κηροῦ. Mihi quidem, nisi aliunde Galeni explicatio nominis κοπρίων , confirmetur , quod nondum factum vidi , illi nae fides non adhibenda esse videtur : non semel in aliis similibus fallitur Galenus , et repertis iam variis nostri loci lectionibus patet , ni fallor , Galenum parum firma auctoritate interpretationem suam munire. Nempe a vero non absimile iudico , scriptum fuisse ab auctore : ἢ μελίκρητον ὑδαρές · τὸ δὲ ἀπὸ τῶν κοπριῶν μηκώνιον ταμιεῖου καὶ θεράπευε , quibus dein in margine ad μελίκρητον ὑδαρές adscripta fuerit adnotatio τὸ ἀπὸ τῶν κηρίων. E favis mulsam paratam fuisse patet e lib. II. de Morbis p. 275. : καὶ πίνειν διδόναι κηρίον ἐν ὕδατι ἀποβρέχων ὡς ψυχρότατον. et e Lib. III. p. 320. τοῦτο μὲν κηρίων ξηρῶν ὅσον δύο κοτύλας βρέχων ὕδατι καὶ ἀνατρίβων γεύεσθω , ἕως ἂν ὑπόγλυκυ γένηται. εἴτα διηθήσας , σέλινα ἐμβαλὼν δίδου πίνειν. Iam vero puto in textum illam adnotationem irrepsisse , et in aliis MSS. , omissis verbis τὸ ἀπὸ τῶν κηρίων , in aliis , verbis τὸ δὲ ἀπὸ τῶν κοπριῶν , varr. lectt. ortas esse et miram Galeni interpretationem. In antiquo cod. ἢ ante μηκώνιον inventum fuit ex antecedenti ἢ μελίκρητον , omissis antea verbis τὸ δὲ ἀπὸ τῶν κοπριῶν. — Huius membranae lectionem ceterum secutus sum , quam maxime potui , quia omnia ista , quae iam excogitavi , incertiora videbantur , quam ut in textum inferrentur.

OBSERVATIONES CRITICAE

SORANUM EPHESIUM

ARTE OBSTETRICA MORBISQUE

MULIERUM.

OBSERVATIONES CRITICAE

IN

SORANUM EPHESIUM

DE

ARTE OBSTETRICA MORBISQUE

MULIERUM.

OBSERVATIONES CRITICAE

IN

SORANUM EPHESIUM

DE

ARTE OBSTETRICIA MORBISQUE

MULIERUM.

Ante annos fere tres Dietzius, vir eruditissimus, in publicum emittere coepit Sorani Ephesii librum de arte obstetricia morbisque mulierum. Nec tamen illi contigit, ut editionem istam absolveret; paucis enim tantum plagulis typis descriptis in ipso aetatis flore vir praestantissimus est extinctus. Opus ab illo inchoatum ad finem perduxit J. F. Lobeckius, iuvenis ornatissimus, C. A. Lobeckio, viro celeberrimo, affinis. Praefatus autem illi Sorani editioni est ipse hic bonarum litterarum antistes, qui, praemissis aliis: « coeperat tum, inquit, (Dietzius) hunc Sorani, sive « quis alius est, librum prelo tradere, ac iam una et « altera pagina descripta erat; adnotationes nullae, « nisi de scripturae diversitate. Quum vero bibliopola « neque coepta destituere vellet, neque inveniret, quo « sane opus erat, hominem artium diversissimarum, « obstetriciae et Grammaticae, perinde gnarum, satis « habuit quoquo modo telam pertexere operisque « corrigendis praefecit affinem meum et cognominem, « materiae, quae dicitur, prorsus expertem, sermonis « Graeci notitia juveniliter imbutum. Is ex chartis « Dietzii, quantum inveniri potuit, contulit, menda

« nonnulla, quae recentes a prelo plagulas perlustrantī
 « inciderent, emendavit, non inscite quidem, ut mihi
 « videtur; de cetero *ἤθελον Χείρωνά κε Φιλλυρίδαν*
 « *ζώειν τὸν ἀποιχόμενον*, hoc est Dietzium nostrum,
 « aut alium eius similem medicum Graece doctum,
 « qui non solum Sorani libellum vitiis, quae contraxit,
 « plurimis et gravissimis liberet, saltem ut legi possit,
 « sed etiam collectas ab illo copias pretiosissimas,
 « diuque doctorum votis expetitas in publicam notitiam
 « proferat.”

Haec Lobeckius. Ego viri celeberrimi oratione medicos invitatos videns, ut ad hunc scriptorem perpurgandum et illustrandum accederent, cuius rei agenda copia dabatur, in hac vires periclitari constitui. Saepius igitur Soranum perlustravi et offenderunt me multa omnino vitia, adeo ut magis corruptum librum videre me vix meminerim: sunt autem haec vitia partim eiusmodi, ut haud magnam pariant molestiam et facili negotio, et certa medicina sanentur; sunt tamen alia loca, quae plus laboris postulant, ut redintegrentur, alia denique quae fere desperata mihi visa sunt, nec sine meliorum codicum auxilio restituenda. Itaque quaecumque ad hunc scriptorem emendandum excogitavi, ea, missis ambagibus hic describo, sperans fore ut alii quoque suas emendationes proferant, vel mea qualiacumque conamina diiudicent, ut ita initium fiat explorandi auctorem, quem medici accuratius cognoscant, perdignum, iisque duobus maxime nominibus commendandum: tum quod est unicus scriptor e Methodica schola superstes, idemque quem in aliis Coel. Aurelianus presse secutus est, tum quod hic solus nobis servatus est ex iis, qui

post Hippocraticos libros conscriptos de eo, quod auctor noster tractat, argumento egerunt, et e quo recentiores sua hauserunt.

D. mihi erit emendatio a Dietzio proposita, — L. a J. F. Lobeckio. — Interdum tacitus probo emendationes textui subiectas.

P. vs.

1. 14. καὶ τὸν περὶ τῶν ὑποπιπτόντων τῇ μαίᾳ.

2. 2. τὸν δὲ περὶ τῶν ὑποπ.

7. συνειληφύας καὶ ἀποτεκούσας; nisi ἀποτεκούσας paucissimis in nostro obviis formis Doricis et Ionicis adnumerandum sit, quod tamen veri non simile.

15. D.: τὸν μὲν οὖν φυσικὸν ἄχρηστον ὄντα πρὸς τὸ τέλος, εὐκοσμον (vel εὐχρηστον) δὲ πρὸς χρηστομάθειαν παρακεχωρήκαμεν. Cum qua emendatione partim consentio, partim non. Placet enim παρακεχωρήκαμεν: sed quare e φέρε κόσμον effingatur εὐκοσμον me latet. Malim una voce φερέκοσμον legere, quod quidem in Lexx., quae iam in promptu sunt mihi, non invenio, sed nihilominus aequè legitimum ac φερέκακος, φερέκαρπος, sexcenta alia.

3. 1. ἡ γραμμάτων ἐντός. — D.: γραμμάτων ἔμπειρος. Hoc quidem alterum illud recte interpretatur, nec tamen codd. lectio spernenda. Vel Lexx. λόγων ἐντός et τέχνης ἐντός γενόμενος praebent.

2. κατὰ τὸ κοινόν. Cf. p. 4. vs. 5.

P. vs.

3. 7. ἰσχύσῃ : mox enim ἀποκρατῇ.

15. Notandum Ionicum ἦθος.

20. Haec minus bene cepit D. : « Robusta vero ,
« inquit Soranus , sit obstetrix , nam propter
« defatigationem in circumeundo duplicem la-
« bore in se suscipit. »

21. μακροὺς δὲ καὶ λεπτοὺς ἔχουσα τοὺς δακτύλους ,
καὶ ὑπεσταλκώτας τοὺς ὄνυχας , εἰς τὸ τὰς ἐν
βάθει φλεγμονὰς ἀσκεπτότερον ἄπτεσθαι . —
Quid in hisce sibi velit ἀσκεπτότερον , ignoro.
Scripsisse credo Soranum : εἰς τὸ τῶν ἐν βάθει
φλεγμονῶν ἀσκηπτότερον ἄπτεσθαι , licet
vocabulum , in Lexx. meis desiderem. Nempe
cogitavi tum de εὐσκεπτότερον , tum de ἀσκυλ-
τότερον scribendo ; sed horum prius minus con-
gruum iudico h. l. , alterum quomodo in ἀσκε-
πτότερον abierit , non perspicio. Ἀσκηπτότερον
tum cum verbis laudatis convenienter dici posse
putavi , tum cum seqq. : τοῦτο μέντοι γε καὶ
δι' αὐτῆς ἐπιτυγχάνεται τῆς ἐν τοῖς ἔργοις σπου-
δαιοτέρας τριβῆς καὶ συγγυμνασίας.

4. 7. Locus corruptus , cui hac ratione medebimur :
ἀρίστην δὲ , τὴν προσειληφυνῖάν γε καὶ πρὸς τῇ
προστασίᾳ ἐν τοῖς θεωρήμασι ἀσκησιν πολὺπειρον.
Vel τὸ πολὺπειρον , vel πολυπειρίαν.

12. In corrupto ταῦτ' ἵνα latere puto τοιαῦτά τινα.

14. δυναμένην καὶ τὸ κοινὸν καὶ τὸ προσεχὲς
ιδεῖν καὶ τὸ σύμφερον ἐκ τούτου λαμβάνουσιν ,
καὶ μήτ' ἀπὸ τῶν αἰτίων , μητ' ἀπὸ τῆς πλειστά-
κισ τηρήσεως τῶν καθόλου συν . . . τμητικῆς
τούτων . — Haec vitiata esse et D. vidit et nemo
non videre potest. Plurimi profecto interesset

P. vs.

ipsos inspicere codd., quo facilius de lacunae ratione constaret, quam maiorem esse suspicor quam quae notatur: sicuti infra eadem hac pag. lacuna procul dubio adest, quamvis nulla significetur. Nolui tamen nihil tentare, sperans fore ut, nisi ipsa Sorani verba, certe sententiam assequerer. Itaque lego: καὶ μήτ' ἀπὸ τῶν αἰτίων, μήτ' ἀπὸ τῆς πλειστάκις τηρήσεως τῶν καθόλου ἀποχωροῦσαν, ἀλλ' ἐπομένην τούτοις συνεχῶς μετὰ διαλήψεως τμητικῆς τούτων.

4. 23. μᾶλλον γὰρ τετοκυίας. Hic certo aliquid deficit. Commode suppleveris: μᾶλλον γὰρ τετοκυίας συμπάσχει ἢ τοκετῶν ἄπειρος.

5. 7. Lego: ἐπιτηδευέτω δὲ καὶ τὴν τῶν χειρῶν τρυφερίαν φυλαττομένη καὶ τὰς σκληρύνειν δυναμένας ἐριουργίας, διὰ χρισμάτων δὲ προσκατακτωμένη ἀπαλῶν, εἰ μὴ πάρεστι φυσικῶς, καὶ τοῦτο.

19. ἄνοιαν. Lege: ἄγνοιαν.

7. 5. ἔλιξε τοῦ κώλου omnino.

13. προπαλέστερος. Infra p. 118. vs. 9. τὸ πρόπαλες αἰὲ γινόμενον, ubi L. προπετές coniicit. Ad hoc vocabulum cff. Hesych. cum interpret. in προάλης. Kühn. ad Pollucem VI. 120.

10. 1. Pro ἐμφύσεσιν requiri puto ἐκφύσεσιν.

11. 9. ἀπεκτεινομένων non placet, malim: ὥστε πολλάκις ἐπεκτεινομένων αὐτῶν προπίπτειν τὴν ὑστέραν. — Cf. p. 9. vs. 2.

12. 26. Lego: οὗτος γὰρ, ὡς ἔφην, ὑπερπεσὼν τῷ στομίῳ τῆς ὑστέρας καὶ παραταθεὶς ἄνωθεν τῷ αἰδοίῳ κ. τ. λ. Nempe, licet iam exempla

P. vs.

verbi ὑπερπίπτειν cum casu alterutro constructi non succurrant, dubito num cum acc. recte componatur.

12. 28. φαίνεται τοίνον, ὥς κ. τ. λ. Ante ὥς aliquid interiisse videtur, quod quale fuerit non video.

14. 11. ἀποτεθέντα ferri nequit; legendum πρὸς ἑκάτερον μηρὸν ἀποταθέντα.

15. 7. ἀποκρίνουσα κάθαρσιν παρέχει τῷ σώματι.

12. ἢ ἀνάλογον ὑγρὸν vellem.

14. τὸ δὲ διὰ μήτρας στόματι μάλιστα προσκεῖται. — Illud στόματι, procul dubio corruptum, e proximarum syllabarum similitudine originem duxisse videtur. Respicit definitionis prope antecedentis verba μάλιστα διὰ μήτρας: hinc fit, ut scribendum arbitrer: τῷ δὲ διὰ μήτρας τὸ μάλιστα προσκεῖται, διὰ τὸ καὶ ἀπὸ τοῦ γυναικείου κόλπου γίνεσθαι ποτε κάθαρσιν.

21. πάλιν ἐλαττοῦται. Puto voculam excidisse; requiro εἶτα πάλιν ἐλαττοῦται. Tum infra εἶτα simili modo obvium, tum praecedente αὐτοῦ facile omitti potuisse videtur.

16. 3. πλεονάζει τε καὶ μειοῦται requiro: nam Soranus non amplius Dioclis verba referre videtur, sed ipse loqui.

12. Ante πάση excidisse videtur φησί. Lego: οὐ κατὰ τὰς αὐτὰς, ὥσπερ Διοκλῆς φησι, πάση.

17. Hic locus videtur ita legendus esse: σημειωτέον δὲ τὴν αὐτάρκη κάθαρσιν· τὸ γὰρ ἴσον καὶ ὀλιγωτέραις καὶ πλείοσιν κενώσεσιν αἵματος κατὰ γε τὰς ἡλικίας, καὶ τὰς ἄλλας περιστάσεις, καὶ τὸ ποτὲ μὲν παχυντικὰς προσενέγκασθαι τροφὰς, ποτὲ δὲ δριμείας καὶ λεπτυντικὰς, φαίνεται.

P. vs.

17. 3. καὶ ταῖς πρῶτον ἀρχομέναις lego.

4. μόνον τὸ τῇ μητρὶ παρακείμενον χωρίον περι-
νοτίζεται legendum.

18. 6. καὶ διὰ τοῦτο Haec usque ad capitis
finem nemo intelligit. Lego: καὶ διὰ τοῦτό
τινες ἐπισυλλαμβάνουσι. κοινῶς δέ, ὅτι κατὰ
φύσιν ἐστὶ τὸ μὴ γίνεσθαι ποτε τὴν κάθαρσιν,
σημειωτέον ἐκ τοῦ μηδὲν ὀχληρὸν παρακολουθεῖν.

22. In relatione de signis futuram indicantibus pri-
mam menstruorum eruptionem, eam etiam co-
gnosci dicit ἐκ τοῦ περὶ τὸ ἥτρον βάρους, κνησμοῦ
τε καὶ ἡβήσεως. Et nomen ἡβήσεως Lexx. meis
ignotum, et totus locus vitii suspicionem mihi
mouet: nimirum collato cod. B. desidero: ἐκ τοῦ
περὶ τὸ ἥτρον βάρους καὶ κνησμοῦ τῆς ἡβης.

19. 3. Lego: συμβαίνει δὲ τὰς τῇ συνουσίᾳ προσβια-
ζομένας τοῦτο πάσχειν.

16. Haec fere requiro: χωρὶς εἰ μὴ κακῶς τις ἡ-
γμένη λίαν ἐστὶν εὐθρυπτος· τότε γὰρ ἐπιτινοῦν
δεῖ τὸ σῶμα, καὶ γὰρ συνεκλύεται τοῖς ὅλοις καὶ
ἡ ὑστέρα, καὶ διὰ τοῦτο περὶ τὴν οἰκεῖαν ἐνέρ-
γειαν ἀτονεῖ, πρότερον κ. τ. λ.

21. ἡρεμία μὲν οὖν τὰ πολλὰ χρήσιμος. Ita legere
malim.

29. προσῆκεν. Praesens προσήκει scripsit Soranus,
ni fallor.

20. 6. E lect. cod. B. praefero προβεβηκότα.

9. Satis facile locus emendabitur ad hunc mo-
dum: οὐκ ἐπιγινώσκεται γὰρ τὸ μὴ προμελετηθέν,
ἀλλ' ὡς ἄηθες δυσαρέστημά τι σύνεστιν. ὅσα δὲ
παραλαμβάνομεν ἐπὶ τῆς πρώτης γενησομένης
καθάρσεως, ταῦτα μὲν συντακτέον ἐπὶ κ. τ. λ.

P. vs.

20. 14. προσκαλεῖν. Lege: προκαλεῖν.

17. καὶ οἱ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἐγγυματισμοὶ lego;
αὐτῆς profecto interiit librariorum negligentia.

21. 3. ὥς καὶ κ. τ. λ. Lege: ὧν καὶ Ἡρόφιλος . . .
ἐμνημόνευσεν. Infra vs. 8. ipsius Herophili
sententia traditur.

22. 18. οἱ τὴν κάθαρσιν ὑπολαμβάνοντες Recte
lacuna expleri mihi videtur, sed praeterea γὰρ
adscribo ad hunc modum: οἱ γὰρ τὴν κάθαρ-
σιν ὑπολαμβάνοντες πρὸς ταύτην ὠφέλιμον εἶναι
φασιν ὅτι κ. τ. λ.

23. Lege: ἀμέλει τινὲς μὴ ἐξ ὅλου κεκαθαρμέναι
συλλλαμβάνουσιν. Cf. p. 23. vs. 2. Tum vero
pro seq. αἱ δὲ requiri puto αἱ δὴ.

23. 25. Procul dubio: τό γε μὴν στεγνότερον κατὰ φύ-
σιν καὶ τῆς μικροτάτης παθητικῆς στεγνώσεως
ἀμυδρότερόν ἐστιν.

24. 19. μηδέποτε μὲν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν ἢ κάθαρσις οὖν
συμβάλλεται. Ita lego, neque aliud quidquam
praeterea desidero.

25. 4. Lege: μαρτυρεῖ δὲ τῷ εἰρημένῳ κ. τ. λ.

9. ἐπεὶ γὰρ διαβιοῦσιν, ἀκόλουθον κ. τ. λ.

13. αἱ γὰρ συλλήψεις vellem.

26. ὥστε καὶ δυσκινήσιαν ἀπολύεσθαι καὶ δυσφω-
νίας. πολλοὶ γοῦν μετὰ συνουσίαν εὐκίνητοίτεροι
κατέστησαν καὶ γενναιότερον ἠνέχθησαν. —
Hoc loco primo requiro δυσκινήσιος Genitivo,
aeque ac δυσφωνίας. Tum vero pro inepto
ἠνέχθησαν tuto recipi posse iudico ἐνήχησαν
ab ἐνηχέω.

26. 2. Lacunam adesse suspicor, quam fere hac ratione

P. vs.

expletam cupio : ἐπ' ὀλίγον δὲ καὶ προσκαίρως
γινομένην γυναιξὶ καὶ ὠφελεῖν πρὸς τὸ ἀπαρ-
ποδίστως καθαίρεσθαι. ἀλλὰ κ. τ. λ.

26. 5. προκαλεῖσθαι legendum.

19. Verba οὐ νοσήσει deleo , pone μέλος puncto
minori distinguo , et vs. seq. inter τρόπον et
οὐδὲ distinctionem aufero.

27. 13. τοῦτο ματος. Lacunam esse non
credo ; lego τοῦ σώματος.

14. Possitne lacuna hoc modo expleri ? : ἐπεὶ γὰρ
πολλαὶ τῶν οὕτως παρθενοτροφουμένων ἐν ἀπορ-
ρήτοις καὶ φυλακῇ μένουσαι τῶν ὀφειλομένων
γυμνασίῳ οὐ μεταλαμβάνουσι, —

19. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν θηλειῶν vellem. Cf. p. 28. vs. 5.

20. καθ' ὃν τοῦ μένειν. Hoc quidem corruptum :
corruptionis tamen rationem reddere arduum
videtur. Existimo dittographiam hisce ortum
praebuisse : καθ' ὃν μένει et τοῦ μένειν. Itaque
lego : τῷ κοινῷ δὲ τῆς φύσεως λόγῳ , καθ' ὃν
μένει ἑκάτερα τὰ γένη τῆν τῶν ζώων διαδοχὴν,
ἢ μίξις ἀκόλουθος ἂν εἴη.

28. 20. Lacunam ita expleo : ὧν μία τις μὲν καὶ ἡ
σύλληψις. Ibid. D. : κίνδυνος γὰρ τὸ κ. τ. λ. ;
forte melius κίνδυνος δὲ τὸ κ. τ. λ. Tum vero
pro sequenti εὐρήκαμεν legendum arbitror εἰρή-
καμεν.

29. 2. τῷ μὴ πρῶτον τὴν ὑστέραν fortasse.

12. Omnino cum D. consentio , sed ἂν servatum
vellem : οὕτως οὖν ἂν ἐν εὐρυχωρίᾳ κ. τ. λ.

16. διόπερ ὁ προειρημένος χρόνος μὲν τῷ τελειού-
μενον κ. τ. λ.

24. Lego : περὶ δὲ τοῦ πότερον δύναται συλλαμβά-

P. vs.

νειν ἢ μὴ, καὶ εἰ πρὸς τὸ τίκτειν εὐφυῶς ἔχουσα
ἢ μὴ, οὐκ ἀνεξέταστον ἀπολιπεῖν, δεόντως τὸν
περὶ τοῦ προκειμένου ποιούμεθα λόγον. Ratio-
nem Dietzii non satis intelligo.

30. 4. καὶ καταπάχους ἢ καταπιμέλους, D.: « forte
καταπαχεῖς vel καταπήρους. » Posteriorius cum
loci sensu non congruit, prius illud, quum de
mulieribus sermo sit, genere peccat: tum vero
hoc compositum nec videre alias me memini,
nec nunc in Lexx. reperio: puto equidem a
seq. vocabulo praepositionem huic adhaesisse,
Soranum vero simplex καὶ παχείας, ἢ καταπι-
μέλους scripsisse.

5. Hunc locum ita accipio et lego: καὶ τὴν ὑστέ-
ραν ἐμφορῇ τοῖς ὅλοις ὑπάρχουσαν, ὥς μήτε διὰ
πολλὴν σκληρίαν μὴ δέχεσθαι ῥαδίως τὴν πρὸς-
φυσιν τοῦ σπέρματος, μήτε δι' ὑπερτεταμένην
ἐκλυσιν καὶ ἀτονίαν.

20. τοῖς συλλαμβανομένοις legendum, non ταῖς συλ-
λαμβανούσαις: de semine concepto sermo est,
non de muliere concipiente. Vid. infra vs.
penult. et p. 36. 8. τῶν συλλαμβανομένων.

21. Distinguo pone τὸ κρατούμενον. Tum vero ex
Aëtii loco p. 31. laudato suppleo: εὐσταθεῖς
δὲ τὴν διάνοιαν καὶ ἰλαράς· τὸ γὰρ δυσόργητον
καὶ τὸ ἐπίλυπὸν τε καὶ τὸ θυμικὸν τῆς ψυχῆς
διὰ τὴν ταραχὴν τοῦ πνεύματος ἀπωθεῖ τὸ συλ-
λαμβανόμενον.

31. 3. τῆς ὀρέξεως ἀποτρέπουσαν velim, et καὶ τὴν
χροίαν μελαίνουσαν.

5. ἐξαφανίζεσθαι legendum censeo.

11. σκορδαμοῦ. D.: « forte σκορόδου. » Non mihi
videtur; coniicio σκορδίου. Cf. Diosc. III. 115.

P. vs.

31. 10. ἡ νέας· μάλιστα δὲ προσέχειν σημειώσει —

32. 1. Non consentio cum D. in huius loci accipien-
di ratione; sic haec lego: τὰ προστεθέντα δὲ
καὶ εἰλητικά διὰ τῶν λόγων θεωρητῶν ἀναδοθή-
σεται πόρων καὶ εἰ μὴ δυνηθήσεταιί τις συλλαμ-
βάνειν.

3. Aut ego fallor, aut hoc voluit Soranus: ὁ
γούν Ἀσκληπιάδης φησὶν, ὑποτιθεμένης τῆς διὰ
πηγάνου κηρωτῆς, περιειλουμένη τὰ σκέλη ἀν-
τίληψιν τῇ καμνύσῃ γενέσθαι τῆς ποιότητος
κατὰ διάδοσιν.

10. καὶ τὰ τῶν θηλειῶν.

19. πρὸς σύλληψιν τῶν

21. χρήσεως.

33. 5. Cf. L. p. 299.

10. ἐκκρῖναι.

12. παρυπτιώμενος διὰ ναυτίαν.

16. συρρευνηκός librariis debetur, me iudice. Lego
συνεῤῥυηκός.

18. ὁ δ' ἀρχομένης τῆς καθάρσεως καιρός.

28. ἀπόλειψιν omnino, cf. L. p. 299.

34. 26. Punctum aufero; pro ἐπισκοτοῦνται fere ἐπισκο-
τεῖται expectaveris, sed plur. num. tamen
ferri posse videtur.

ult. παρωσάμεναι.

35. 7. διαφθορά lego cum L. p. 299.; sed ὅποτε
servandum arbitror.

9. Cf. L. l. l. Ego velim: οὕτως οὐδὲ ἐν τῷ τῆς
συνουσίας ὀρέγεσθαι τὸ εὐκαιρον ἔνεστιν. Ne-
que enim credo auctorem dedisse ἐν τῷ τοῦ

P. vs.

τῆς συνουσίας ὀρέγεσθαι καιρῶν, ter repetito articulo.

36. Acquiesco in emendd. L. p. 299. et Dietzii.

37. 23. Cf. L. p. 299.

27. Hunc locum ita refingendum existimo: καὶ ὡς τὰ πλεῖστα τῶν θαλασσίων εὐτροφεῖ μὲν πληρουμένης τῆς σελήνης, ἀτροφεῖ δὲ μειουμένης, καὶ τῶν κατοικιδίων μυῶν οἱ λοβοὶ τοῦ ἥπατος αὖξονται μὲν πληρουμένης τῆς σελήνης, ἐλαττοῦνται δὲ μειουμένης, οὕτως καὶ τὰς σπερματικὰς δυνάμεις ἐν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις αὖξεσθαι κ. τ. λ.

38. 12. ποιεῖσθαι ἄτονα vellem; vs. seq. καὶ τὰ pro κατὰ.

18. εἰ δέ τινες κακοθερεῖς οὖσαι φύσεις χειρόν ἔχουσι θεωρίας, ἢ πάλιν κακοχείμεροι χειμῶνος, κ. τ. λ. Certissimam iudico emendationem θέρεος pro θεωρίας et φύσει pro φύσεις.

25. ἐτετηγήκειμεν?

39. 16. Nonne τηρητικὸν τοῦ ὑγιαίνειν?

20. καὶ δὴ γνωστέον, ὅτι καὶ τὴν ἐνὶ τῷ ζώῳ ἀντάρκη τροφήν μερισθῆναι δεῖ πρὸς δύο ζώων θρέψιν τε καὶ αὖξησιν. Ita perspicuam, puto, revocaveris auctoris sententiam.

23. πᾶν γάρ, ὃ τῷ κυοφορουμένῳ προσμερίζεται, τοῦτο κατ' ἀνάγκην ἀφαιρεῖται τῆς κυοφορούσης.

40. 12. Verba τοῦτ' ἐστι — κρύπτεται (vs. 14) glossema esse videntur.

17. Pro σχετικῶς legendum arbitror σχεδίως. Cf. Aret. de c. et s. m. Chron. I. 2. initio capitis.

P. vs.

40. 19. l. σπέρματος δὲ ἢ ἐμβρύου

41. 2. ἢ ἐμβρύων desidero.

6. κρατεῖται μὲν ἐπιμόνως.

8. ἐπεὶ πολλάκις κρατεῖται τὸ σπέρμα καὶ ἐπιμόνως καὶ ἐν ὑστέρα, διὰ ψύξιν μεμυκότος τοῦ στομίου τῆς ὑστέρας.

23. ἐκ τοῦ ἀλγεῖν certe scribendum; sed, si modo verba Sorani sint, non h. l. inserenda videntur, verum pag. seq. vss. 2. pone ὑγροῦ.

41. 27. τὸ μετ' εὐαφίας. Dele τό.

28. συμπίπτει μὲν, ἀλλὰ κ. τ. λ.

29. Perspicuitatis causa vellem: ἐκ τοῦ μὴ ἐπικαθ-
υγραίνεσθαι.

42. 8. τὰ κοῖλα τῶν ὀφθαλμῶν. cf. Foës. Oecon. voce κοῖλα. Hesych. in κύλα. Heringa Obs. Critt. p. 59.

43. 20. πρότερον ὑπὸ Ἰπποκράτους δέδεικται. Haec cum iis, quae antecedunt, parum apte cohaerent; sin autem Aëtii cap. 10., pag. seq. descriptum, conferas, verosimile fit nonnulla h. l. excidisse. A coniecturis abstineo.

44. 5. Lego ἐναργείας.

45. 10. καὶ καθόλου δεῖ μόνας τηρεῖν ταραχὴν καὶ γυμνασίαν σφοδράν κ. τ. λ. — Mira dictio, ut significetur: *in univsum eas arcere oportet a perturbatione et vehementi exercitatione.* Supplere debebis δεῖ μόνας τηρεῖν ἀπὸ τῶν γυναικῶν ταραχὴν καὶ γυμνασίαν. Fere vitium esse credas, nec tamen locus corruptelae signa alia habet. Dubius haereo.

P. vs.

45. 12. *Lege*: πτώματα καὶ μᾶλλον τὰ ἐπὶ τὰ ἴσχια, βάρεος ἄρσιν, πηδήματα.

21. *Malim* προσήκει.

46. 3. ἀραιώσσει *velim*.

5. προσδιίστησι.

21. ἀνξανομένῳ *omnino legendum*.

47. 3. καὶ τὰ πεπυκνωμένα δὲ ἐκτυλῶντα.

5. διατήξει. *Nempe*: (vs. 2.) ὅτι — πολὺ μᾶλλον διατήξει.

7. καὶ γὰρ αὐτὴ κ. εἰ. — *Desidero* καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ κίνησιν ἐμποιεῖ.

9. τοῖς περὶ τὴν ἀριστερὰν τόποις. *Lege* ὑστέραν.

18. *Requiri puto* ἐσθίειν. *Nempe*: μετὰ δὲ τὴν ἀποθεραπείαν δεῖ ἐσθίειν, ὅταν ἡρεμήσῃ τὸ σῶμα καὶ ἡ ταραχὴ τοῦ πνεύματος καὶ ὁ σάλος τῶν ὕγρῶν ἀπογαληνωθῇ. προπίνειν δὲ κ. τ. λ. *Ita omnia bene procedunt*.

21. *Hic verus verborum ordo videtur*: ἀλλ' ὕστερον, εἰ σύνηθες, καὶ οἰνάριον ὀλίγον.

24. *Procul dubio* ἡδικῆσθαι *Infinitivo*; *tum vs. seq.*: βέβλαπται γὰρ, ὥστε καὶ ἀγονώτερον γίνεσθαι, καὶ ἀνανυξητότερον, καὶ δυστροφώτερον, κατὰ τὸ κοινὸν εὐαδίκητον κ. τ. λ.

48. 1. *Vellem* πᾶς, ὅστις ἂν πεπηγόσιν ἐποικοδόμηται τοῖς θεμελίοις οἶκος, δυσπερίτρεπτος κ. τ. λ.

5. *Certa est emendatio* τοῖς πρώτοις ὡσανεὶ στοιχείοις.

10. *Legendum censeo*: καὶ διὰ τοῦτο περιαιρεῖν μὲν, εἰ τις σωματικὴ κίνησις αἰτία ὑπῆρχεν.

P. vs.

παραμυθεῖσθαι δὲ τὴν ψυχὴν, εἰ βιωτικά φρον-
τίδες συνετάραξαν αὐτήν. τονοῦν δὲ κ. τ. λ.

49. 13. ὁξώδους. Possit error typogr. imperitos fal-
lere.

17. Omnino διάτασις.

50. 14. διόπερ ἀναστάσει χρηστέον. — Hoc quidem
nemo intelligit; scribe: ἀνατάσει χρηστέον. Cf.
p. 56. vs. 5.: πλείονος δὲ οὔσης τῆς δυσφορίας
καὶ ἀνατείνειν ἀρμόσει πρὸς μίαν ἡμέραν. —
Notatu digna significatio nominis ἀνάτασις et
verbi ἀνατείνειν de abstinentia a cibis.

16. πρὸς μίαν ἡμέραν, ni fallor, ut supra vs. 7.

20. καὶ ποτόν, ὕδωρ οὐ πολὺ, ψυχρόν δὲ, εἰ σύν-
ηθες, χάριν τοῦ παραστέλλεσθαι κ. τ. λ.

51. 2. ἀφαιρουμένου τοῦ καθ' ἡμέραν λουτροῦ, τὸ καὶ
παρὰ μίαν δὲ καὶ παρὰ δύο παραλαμβάνομεν.

5. πλάδης ἕως. L. p. 299. πλαδήσεως proponit.
Nota sunt πλάδος et πλάδη, non πλάδησις,
quapropter malim reiicere illud ἕως. — Supra
p. 18. vs. 22.: ἡβήσεως, loco, ut ibi monui-
mus, suspicionem corruptelae movente.

9. ἐπισυστροφεῖ τὸν στόμαχον ὑπτιώμενον. L. p.
299.: ἐπισυστύφει. Coniectura laudabilis qui-
dem quod ad sententiam attinet, modo te-
neamus seqq. εἰ δὲ εὐτονωτέρας χρειὰ στυψέως
γένοιτο, nec tamen tanto molimine opus vi-
detur, ut haec in integrum restituantur. Cf.
ante omnia Foës. in Oecon. voce στροφᾶσθαι:
nempe, si ad significationem vocabulorum
συστρέφω, σύστρεμμα, ἐπισυστρέφω mentem
advertis, leniori medela legere possis καὶ ῥο-

P. vs.

δίνω δὲ καὶ μηλίνω καὶ μυρσίνω καὶ μαστιχίνω καὶ ναρδίνω ἐπισυστρέφειν τὸν στόμαχον ὑπι-
ώμενον, καὶ διὰ τίνος τούτων κηρωτάριον ἐπα-
λείψειν. — Ipsum ἐπισυστροφέω propterea
displicet, quod simplex στροφέω intransitive
sumi solet.

51. 24. τῇ ἐπιτάσει. Ita explicandum videtur, ut ex-
tremorum ἐπιτάσει etiam stomachum ἐπιτείνε-
σθαι et πυκνοῦσθαι dicat.

27. Pro παραπλησίως certam esse credo emenda-
tionem παρελκύνσεως: haec enim cucurbita ad-
posita operatur. Tum vero velim ἐπέχουσι
δ' αὐταὶ κ. τ. λ.

52. 1. θερμὸν δὲ τῇ μίξει, καθάπερ κ. τ. λ.

2. ἢ διὰ κριθίνων vellem.

11. κατοικητηρίους servari posse existimo.

21. Num forte περιθλασθέν pro περιπλασθέν?

ult. σταφυλήν τὴν ἀπὸ κ' ς θ ρ α ς. — Similiter p. 71.
vs. 17. κιθῶνα. — Observavi etiam uno alte-
roque loco, v. c. p. 66. vs. 18., 118. 17.,
129. 8., Doricum πιάζειν. Sunt ceterum
eiusmodi formae rarissimae.

53. 2. καὶ καρυκευμάτων. Lege: ὅπως μηδὲν ἢ τῶν
προσφερομένων ἐκ καρυκευμάτων.

4. Haec sana esse nequeunt: ita forte locus con-
stituendus: πρὸ δὲ τοῦ λαβεῖν τὴν τροφήν, εἴ
τι συρῶν ἐν ὑγρὸν ἐπὶ τὸν στόμαχον, κωλυτέον
αὐτὸ δίχα συγκινήσεως ἐπιπολάσαι, διὰ δὲ τῶν
ἐμέτων ἐκβάλλει.

20 ποιὰν servari posse videtur.

22. τὸ δ' ἀψίνθιον vellem.

P. vs.

54. 7. Pro ἐπιθυμητικὸν legendum videtur ἐπιθυμητόν.

10. ἵνα τῇ παρὰ ταύτης εὐχυλίᾳ —

11. τὸ γὰρ περισσότερον μᾶλλον ἀδικεῖ μεταξὺ τῆς ἄλλης τροφῆς, ἀλλὰ μήτε πρῶτον . . . μήθ' ὕστερον. Nempe illud καὶ ante μεταξὺ postremae syllabae verbi ἀδικεῖ ortum debere arbitror.

55. 1. παρασκευάζεται requiri puto.

7. μήπω προσεχομένου τοῦ σπέρματος εὐτόνως, μηδ' εἰς τὴν πῆξιν κεκρατυμμένου καὶ διὰ τοῦτο ῥαδίως τοὺς ἀποσπασμοὺς λαμβάνοντος. Nam ἀσπασμοὺς quid huc faciat non satis capio.

19. καὶ μή τινα ἢ μαῖα παραπέμπεται, σύνεγγυς οὔσης τῆς ἀποτέξεως. Hanc veram esse suspicor lectionem corruptorum καὶ μή τινας ἢ μαῖα παρέμπεται.

22. Recte L. ἐνάργεια corrigit: praeterea negatio μὴ ferri nequit; lege: δέδωκε γὰρ ἡ ἐνάργεια μὲν καὶ τὰ ἐπτάμηνα γόνιμα τυγχάνειν. Orationem forensem fere sapere dixeris illud ἡ ἐνάργεια δέδωκε.

27. ἐπιχαλάσαι recte, ut videtur, L.

28. μαστῶν cum L. lego pro ἡμερῶν.

56. 2. ἐπισυνεργεῖν quid hic sibi velit nescio, puto Soranum scripsisse ἐπισυνέργειν.

19. ἀποκρίνη.

24. προσθέντας utique vitiosum est. Ecce! ita haec lego: τούτου δὲ (τοῦ τελαμῶνος) τὴν μεσότητα αὐτῷ κάτωθεν ὑποθετέον τῷ τῆς κοιλίας

P. vs.

ὄγκῳ, τὰς δὲ ἀρχὰς τῶν πλευρῶν ἐκατέρωθεν ἀναχθείσας χιαστέον, εἴτα ἐπὶ μετάφρενον καὶ ὤμους ὑπερθετέον, ἔμπροσθεν δ' αὐτὰς κατὰ περιειλημένης φασκίας ἀφραμματιστέον. — *Iam omnia facile, puto, intelliguntur.*

57. 2. συνεργήσει γὰρ τὸ βάρος *legendum videtur.*

9. ἀφεψημάτων, —

11. τῷ δακτύλῳ περιαλείφουσα τὰ προσεμπίπτοντα τὸ στόμιον τῆς ὑστέρας διαστελλέτω.

26. *Forte ταῖς τοιαύταις —*

27. οὐγγίας β' *supervacaneum. Deletum cupio.*

29. μαλακτικὰ τῶν προσεμπίπτόντων. τοῦ δὲ περὶ κ. τ. λ. — vs. 28. μάλιστα *forte delendum.*

58. 10. ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον *requiro.*

17. εὐτυχοῖ *corruptum. Lego: καὶ πηδήμασιν, εἰ τύχοι.*

19. τοῦ ἐκβαλεῖν χάριν *vellem.*

59. 1. οὐδ' ἂν οὐδενὶ φθόριον διδόναι, καὶ ὅτι κ. τ. λ. *Verbum διδόναι h. l. aegre desiderabam.*

11. οἷς καὶ ἡμεῖς συναινούμεν, ὅτι ἔστι τοῦ φθεῖραι κ. τ. λ. *Nam ὅθεν ἐπὶ sensu cassum, non solum ἐπί.*

14. συμφέρειν — ἀναγκαῖον. *Haec proxime cohaerent, adeo ut συμφέρει ferri nequeat.*

21. *Omnino ἐν τῷ κύττει τῆς μήτρας.*

22. καὶ διαναστᾶσα εὐθέως, καὶ ὀκλάξ καθίσασα *lego. Δι' ἀναστάσεως e participio ortum et terminatione vocabuli sequentis in εως.*

60. 9. καὶ οὐκ ἔχ' παρελθεῖν, εἰς τὸν πυθμένα αὐτὸν τὸ σπέρμα. *Haec vera lectio; αὐτοῦ non quadrat.*

P. vs.

60. 10. καὶ εἰ ἐρεθίζοντα, οὐ μόνον τὸ τοῦ ἀνδρὸς σπέρμα ἐναπομεῖναι [κωλύει] καὶ ἐν τῷ κύτει τῆς μήτρας οὐ συγχωροῦσιν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ κ. τ. λ. — In his καὶ εἰ ἐρεθ. certa mihi videtur emendatio: respondet praegresso εἰ μὲν στυπτικὰ εἶη vs. 7.: nam καὶ ἐρεθίζονται sensum idoneum non praebet. — Quod ad κωλύει attinet, equidem aegre abesse fero: erit fortasse, qui ob seq. οὐ συγχωροῦσιν nos eo carere posse putet.

16. περιειληθέντος.

18. Lege: πάνακος ῥίζης, γῆς κιμωλίας ἀνὰ ἴσον, κατ' ἴδια ἢ ὁμοῦ μεθ' ὕδατος τριῖβε κ. τ. λ.

61. 4. καὶ ἐπιπολὺ τὰ δριμέα velim.

10. ἀνὰ ὀβολῶ β'. legendum.

11. κραμάτιον lege; diminutivum est nominis κρᾶμα.

16. Aut φασὶ δέ ἄτοκον ποιεῖν, aut φασὶ δέ ἀτόκιον legendum.

62. 11. τὰ ἐναντία ποιεῖν, οἷς πρόσθεν εἰρήκαμεν, εἰς τὸ διαλυθῆναι τὸ συλληφθὲν, περιπατούσῃν καὶ διὰ ζευκτῶν κατασειομένην. — Participia haec genitivo constare nequeunt; sicuti infra Accus. requiro.

21. ἐν τῷ μηδείαν ζεστῷ ὕδατι γλυκὺ corruptum est: lego ἐν τῷ μὴ λίαν ζεστῷ ὕδατι γλυκεῖ. — L. γλυκὺ cum οἰνάριον infra obvio coniunctum cupit: at οἰνάριον γλυκὺ haud congruum cum seqq. καὶ δριμυφαγοῦσαν.

63 4. ὀποπάνακι.

5. κῆν ἐπιμένη καταπλασσομένη: Accusativo locus non est, me iudice.

P. vs.

63. 10. Pro numero τ' lege γ'; tum κόκκον.

64. 4. δυσαρεστησίαι καὶ νωθρίαι. Sunt hic quoque vocabulorum terminationes confusae: lege δυσ-
αρεστησεις καὶ νωθρίαι.

11. τὸ γὰρ ὑπὸ Ἰππ. εἰρημένον εἰ καὶ μὴ
ἐπὶ στεγνοπαθούσης, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑγαινουσῆς
ἀληθείς. Me offendit ἀλλὰ καὶ, malim ἀλλὰ γ'
ἐπὶ κ. τ. λ. — Nisi posterius καὶ deleas.

14. ὥς γὰρ ἰδρώσκειν καὶ οὔρον εἰς σκύβαλον cor-
ruptum. Confidenter scripserim: ὥς γὰρ ἰδρώς
καὶ οὔρον καὶ σκύβαλον.

18. Recte κατασειστέον D.

23. καὶ κλύσμα τι προστίθεσθαι μαλακτικόν.

25. εἶναι. Iste Infinitivus abundat, D. ὄντας desi-
derat; pag. 57. vs. 1. simili fere modo εἶναι
ponitur.

ult. ἐπάγωσι D. recte.

65. 9. ποιείτω

14. γάρου ἡρτυμένα recte L.

15. ἐξαγ γ'. In notula: « Lacuna, ζ' pro
γ' B. » Non est lacuna sed compendium, tu
lege ἐξάγια γ'.

66. 12. ἢ dele: lege ἐκβάλλον.

15. προστίθει προλουσαμένη· πινέτω δὲ κ. τ. λ. —
Forte etiam vs. 6. Dativum voluit, licet No-
minat. ferri possit. Vid. p. 240. adnn. ad
Hipp. supra.

23. τὸ καταλύειν lego.

67. 1. κρόμον corruptum e κορμόν, ni fallor; sed
praeterea aliquid deesse videtur. Forte voluit:

P. vs.

εἶτα καὶ ῥαβδίον μέλανος ἐλλεβόρου, ἢ κορμόν
προστιθέναι, διδόναι δὲ καὶ πίνειν τι τῶν π. ε.

67. 3. τό τε διὰ σμύρνης procul dubio.

18. ἐκ φαρμακείας φθειρούσαις. Nam ἐν φαρμα-
κείαις non quadrat. Cod. P. ἐκ praeбет.

19. προγίνεται procul dubio.

ult. Locus mutilatus; lego: ψύξις μηρῶν, βάρος
ἐγκαθιζόμενον ὀσφυϊ πρῶτον, εἶτα, τῆς ἀποτέ-
ξεως προχωρούσης, (vel ἐγγιζούσης,) ἐν αὐτοῖς
τοῖς γυναικείοις τόποις.

68. 4. ἡγουν κάθυγροι glossema esse videtur.

19. Tum h. l. tum vs. 21. omnino ὑμὴν legendum
cum L.

22. ὑπερκεῖται τὴν ὑστέραν. Hoc minus placet:
malim τῇ ὑστέρᾳ.

69. 3. κιβωρίου, recte! cf. Diosc. II. 128. L. κιχω-
ρίου, quod huc nihil facit.

4. κατὰ τὰ ἄλλα D. Malim cum cod. B. omit-
tere καί.

17. κατὰ μέσον τὸ τῶν ἐμβρύων ἐπιγάστριον.

18. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἐμβρύον ἐμφυόμενον ὡς σῶμα κα-
λοῦμεν ὀμφαλόν.

24. ὁρῶνται. Num forte ὁρίζονται?

70. 5. πρὸς τὰ καινὰ κέρατα κάτω τοῦ διαφράγματος.
Haec corrupta sunt; sic totum locum consti-
tuendum arbitror: Εὐδημος δὲ ἀπλῶς κατὰ τὸν
τοῦ ἐμβρύου φησὶν ὀμφαλὸν συνάγεσθαι τὰ ἀγ-
γεῖα, κἀντεῦθεν διαλύεσθαι πρὸς τὰ κενὰ
τὰ κάτω τοῦ διαφράγματος. Postremis
his τοὺς κενεῶνας indicari opinor.

P. vs.

70. 7. οὕτως ἀρχὸς corruptum. Ita haec legenda existimo: τὸ δὲ πέμπτον ἀγγεῖον, ὅπερ ἀρτηρίαν ὀνομάζομεν, πρὸ πάντων μὲν οὐραχὸς καλεῖται, ὃς τῷ πυθμένι τῆς κύστεως ἐμπεφυκέναι λέγεται κ. τ. λ. — Unde in codd. bis illud οὕτως ortum sit, non satis perspicio, nisi ex ὃς τῷ profluxerit; sed abundare et delendum esse, certissimum iudico.

8. καὶ διὰ τοῦτον: — nempe τὸν οὐραχόν.

23. ἐσθῆτος. Non placet emendatio L. p. 299. Vera loci lectio erit: αἰσθητός ἐστιν.

71. 1. περικεχυμένων desidero, ut paulo inferius.

4. δακτυλίου γέγονεν. Οἱ δὲ κ. τ. λ. — Latet vitium, quod facile emendatum iri puto, si legamus: δακτυλίου. Γεγονέναι δὲ αὐτὸν λέγουσιν ὑπὸ τῆς φύσεως ἀναγκαίως εἰς τὸ μὴ διαφθείρεσθαι τὸ ἔμβρυον, τὸ περικεχυμένον τοῦ περισσώματος ὑγρὸν ἔλκοντα δριμύ καὶ φθαρτικὸν ὑπαρχόν. In postremis librarii, totam sententiam non intelligentes, ἔλκον scripserunt, quod recte vidit L. p. 299., cum cuius altera emendatione ἐσκευάσθαι non consentio.

7. Locum hunc ita legere oportet, me iudice: Ἐνιοὶ δὲ τὸν ὑμένα τοῦτον μὴ εἶναι φασιν· οὔτε γὰρ εὗρισκεται κατὰ τὰς ἀποτέξεις· μήτε τοῦτον εὐχρηστον· τὸ γὰρ ὑγρὸν οὐκ ἐνι τοιοῦτον· εἰ δὲ καὶ τοιοῦτον ἦν, εὐεπίγνωστον ἐγένετο τῇ φυσικῇ συνηθείᾳ· καὶ ἄλλως μηδὲ δύνασθαι διὰ τοῦ στόματος ἔλκεσθαι τοῦτο, τῷ τὴν ἀναπνοὴν γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ· πρὸς γὰρ τὸ εἶκον ἢ ἐπίκρισις γίνεται· μηδενὸς οὖν εἰκοντος ἐν τοῖς ἐμβρύοις κ. τ. λ.

P. vs.

71. 17. καίτοι τῷ συμπεπτωκέναι καὶ τὸ στόμα τοῦ ἐμβρύου καὶ τὸν δακτύλιον, μὴ σωζομένης τῆς εὐρυχωρίας, κωλύεται τὸ βιαζόμενον εἰσερεῖν. Codd. lectio ita satis facile emendabitur, ni fallor.

24. Haec etiam vitiosa; legamus: δι' ἣν αἰτίαν καὶ τοῦ ὑπεζωκότος πολλάκις ῥαγέντος καὶ συμμ. κ. τ. λ. Tenendum Soranum hic ὑπεζωκότα vocare istam chorii duplicationem, de qua loquitur.

72. 4. Ni fallor Soranus scripsit: οἷς καὶ ἡμεῖς συνηνοῦμεν ἐπὶ πολὺ, πρότερον ἢ τὰ φαινόμενα τῇ συστάσει τοῦ ἀμνείου ὑμέρος μεμαρτυρήκεν.

23. Malim ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ.

73. 10. Notandus Ionismus ἀπορρέειν.

20. στομίου recte L.

23. καὶ οὗτος συνίστησι τὸ χορίον e cod. P. legendum.

74. 7. αὕτη et ἐμφύεται L. recte.

10. ἦπαρ L. recte.

15. ἀρτηρίη τῇ κειμένῃ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. Legendum: κατὰ τὴν ῥάχιν αὐτοῦ.

25. σαφηνίσαι βουλόμενοι εἰρήκαμεν.

75. 9. Haec ad hunc modum refingenda sunt: ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ δι' ἁλῶν, ᾧ συμπλέκονται νίτρον τε καὶ κιμωλία γῆ, ἐπιχρίομεν. ἀγαθὸν κ. τ. λ.

11. τὸ ἐντὸς τῶν νίτρων ἀφέψημα quid sit, non exputo.

76. 4. Recte L. ἰσχυροτέρους — ἀδροτέρους.

11. Vere L. infinitivum scribendum censet. Forte ad codd. lect. propius accedit περιδεσμοῦν, quam περιδεσμεῖν.

P. vs.

76. 13. Vellem ἐν τῷ περὶ ἐμβρυοτομίας τόπῳ.

77. 14. Lege: εἶτα διηθήσας τὸ ἔλαιον διὰ ῥάκους.

17. τοῦ πάθους. Litterula mutanda: τοῦτο πολ-
λὰς αἰτόκους τοκάδας εἰργάσατο, ἀποξύσαν τοῦ
βάθους τὸ παρεμποδὼν γενόμενον τῇ κνήσει
φλέγμα.

78. 12. τὸ δὲ στόμιον αὐτῆς μετὰ τρυφερίας ἀναπετά-
ννται. — Infinitivo hic locus non est.

20. περιφερῆς ὄγκος ὑποπίπτει παρόμοιος ὡς καὶ
διαφθεγγομένην ὁ πόνος παρηκολούθησεν. In
codd. γὰρ ante παρόμοιος vitiosae praepositio-
nis repetitioni debetur.

ult. Pro ἀναξηρανθὲν cod. B. ἀναξηράνθαι, quod
veram refert lectionem, modo ἀνεξηράνθαι
scribatur.

79. 13. καὶ εἰ μὲν μετέωρον εἶη τὸ βάρος, ἀνιέναι τε
καὶ κελεύειν ὑπτίαν κατακεῖσθαι διὰ τοὺς τόπους
τὴν κύουσαν, κεκολλημένην ἔχουσαν τοὺς
μηρούς τῷ ἐπιγαστρίῳ κ. τ. λ. — Pro simplici
κεκολλημένην dandum videtur προςκεκολλημέ-
νους.

26. Pro ἔνστασις lege ἔντασις.

80. 5. τὴν κατοχὴν ἐν τοῖς περὶ θώρακα τόποις vellem.

12. εἰ . . . φέροιτο malim, quia sequitur δεόμε-
νον, nisi velis transitum a plur. num. ad sing.
servare. Lacunam ita expleo: ὡς ἔχειν τὰς
χεῖρας.

81. 11. ταύταις τὰ ἔμβρυά ἐστι παχέα. Nam ἔμβρυα
τραχέα nemo scripsit, ni fallor.

P. vs.

81. 13. Lege : ἀλλὰ καὶ ὅσαις πλατύνεται , ταύταις τὰ ἔμβρυα μέζονά ἐστι τῶν λοιπῶν.

16. Ecce ! totum capitulum describam , quemadmodum reficiendum iudico : ἐκ τοῦ κακοχροῦς αὐτὰς εἶναι καὶ τὴν κίσσαν λίαν ὀχληράν • καὶ ἐκ τοῦ μήκος τι πολὺ τὸ ἔμβρυον ἔχειν ἐν τῇ μήτρᾳ , καὶ ἐκ τοῦ ἀνήδονόν τινα γίνεσθαι κίνησιν αὐτοῦ καὶ ὥς ἂν ἐλιγμούς.

22. Hoc modo lacunam suppleo : ὑπερπεπληρωμένοι δὲ ἑκάτεροι οἱ μαστοὶ ἄμφω ἄρρενας εἶναι σημαίνουσι.

82. 5. Legamus : διαλείμματα ἔχοντα καὶ εἰςβολάς. — Hinc depravatum illud καὶ εἰσὶν ἐκβολῶν.

7. Commate tantum distinguo pone ἔκλυσις.

10. Pro αἷς γε malim αἷς δέ.

83. 4. E lect. cod. P. : ἥς στιψιν omnino dandum εἰς στύψιν.

9. Est sane locus ita corruptus , ut non facile sine melioribus subsidiis ipsa Sorani verba revoces : res tamen turpissima intelligitur. Nempe hoc voluit , puto , auctor : ἔνιαι δὲ καὶ κακοτεχνέστερον ὀξεῖαι μαλῖα προστίθενται καὶ ἐμφυσηθεῖσαν σάρκα βραχυτάτην ὀρνιθος • οὕτω γὰρ τινες εἰώθασιν ἄτρητα πάθη ἐπιτηδεύειν.

14. ἀφάλλεσθαι recte L.

22. Omnino iungenda ἔχειν δεῖ ἐν ἐτοίμῳ : tum vero etiam scribendum ὡὰ , κόχλους , vel κοχλία. —

84. 1. καὶ χρηστοῖς γλίσχράσμασι χρῆσθαι. Immo καὶ χρὴ τοῖς γ. χ.

3. τέλει vitiosum ; lege ἰσοδυναμοῦσι τήλει.

P. vs.

85. 3. Vellem πρὸς τὸ μήτε μείζονος αὐτῆς ὑπαρχούσης
μέχρι τῶν ἰσχύων καταφέρεσθαι· μήτε τούναν-
τίον στενῆς, πιέζεσθαι τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον,
ὅπερ χαλεπώτερον.

7. ἐνδέχεται προσεκπληροῦν omnino.

13. τὰ μὲν ἐκ πλαγίων θλᾶ . . . σανίσι σκεπάσθω.
Non alia latere videtur corruptela, quam qua
θλᾶ . . . abundat: nimirum e πλα, initio vo-
cabuli antecedentis ortum arbitror.

15. Locum saluum fore opinor, si legamus: ἐκ δὲ
τῶν ἄλλων μερῶν, κατὰ μὲν τὰ πλάγια μέρη δύο
εἶδη τυγχάνει τῷ διαπήγματι πρὸς τὸ κατὰ τὰς
ἐντάσεις ἐπ' αὐτὰ τὰς χεῖρας ἐνστηρίζειν. —
Postrema ita legenda esse sponte patebit uni-
cuique, qui vel semel tantum parturientem
viderit.

19. Haec ita lego: εἰ γὰρ καὶ γυναικὸς ἐξόπισθεν
ἐστώσης ἀνακλισθεῖη, τῷ ἄνωμάλῳ σχηματισμῷ
παραποδίζουσι τὴν εὐθειᾶν τοῦ ἐμβρύου φορᾶν.
Nisi forte in τὴν εὐπάθειαν lateat τὴν ἐπεν-
θεῖαν, idque ortum sit e τὴν ἐπ' εὐθὺ τοῦ
ἐμβρύου φορᾶν.

22. Locus certe intellectu non facilis, sed quem
hac ratione accipio: ἐνιοι δὲ κατὰ τὰ κάτω
μέρη τοῦ δίφρου ἐκθετὸν ἄξονα προσβάλλουσιν
ἐξ ἑκατέρου μέρους περιαγωγὰς ἔχοντα καὶ τύλον
παρὰ τὸ κυκλωτερές, ἵνα ἐν ταῖς ἐμβρυουλκίαις
περιτιθέντες βρόχους τοῖς βραχίοσιν, ἢ ἄλλοις
μέρεσι τοῦ ἐμβρύου, καὶ τὰ ἄκρα ἀποδήσαντες
πρὸς τὸν τύλον τῆς περιαγωγῆς, τὴν ὁλκὴν
ποιήσονται, μὴ συνιέντες τὸ κοινόν, ὅτι τὴν

P. vs.

ἐμβρουλκίαν ἐπὶ κατακειμένης δεῖ γίνεσθαι τῆς
δυστοκούσης.

86. 4. Ex his et iis, quae sequuntur, me non ex-
pedio.

17. κύστιν.

18. θερμοῦ. διῷσταμένου δὲ τοῦ στόματος τῆς ὑστέ-
ρας καὶ κ. τ. λ.

19. τῇ περιαγωγῇ lego.

22. ἐπιπροπίπτειν.

23. ἐλαιοχυτεῖτω Imperativo.

24. Ni fallor: τοῦ πόρου δὲ τὸ μέγεθος καταλαμ-
βάνοντος ὑπὸ τὸ στόμιον τῆς ὑστέρας. Nempe
κλυστηρίδιον adhibendum dicere videtur.

87. 3. ὥς ἀσχυλτότερος οὗτος ὁ τρόπος. 'Ως in ὄν abiit;
nolim illud non adscribere.

5. Haec sic lego: διαναστατέον αὐτὴν καὶ κατὰ
τοῦ μαιωτικοῦ λεγομένου δίφρου καθιστέον, καὶ
θερμοῦ κ. τ. λ.

22. Facilis videtur emendatio: τὸ δὲ εἰς τὸ γόνυ
καθίζειν αὐτὴν, ὥς ἐδοκίμασάν τινες μετὰ τοῦ
δυσέργους καὶ ἄσχημον· ὥσαύτως δὲ καὶ τὸ ἐστῶ-
σαν ἐν βόθρῳ, χάριν τοῦ μὴ κ. τ. λ.

26. ἐπὶ τῶν διστέγων οἴκων?

88. 3. ἀποπεφράχθαι παραινοῦμεν οὖν, τὰ δὲ ἐξόπι-
σθεν εἰς ἀναγκαίαν κατέχεται χρεῖαν.

5. εἰς πτύγματος γὰρ ὑπόθεσιν τὸν δακτύλιον αὐτῆς
ἀποκρατεῖν δεῖ, διὰ τὰς ἐν τῇ ἐντάσει γινομένας
προπτώσεις καὶ ῥήξεις. Nimirum in ipsis ad
expellendum foetum naturae moliminibus linteo
duplicato perineum sustentare iubet, ne anus

P. vs.

procidat, vel sphincter dilaceretur: idem et hodie nuda manu plerique facere solent.

88. 8. φαίνεσθαι τῇ μάϊα, ἥτις παραμυθείσθω.

16. προσήκει. Fatendum tamen προσῆκεν saepissime obvium esse, ita ut num revera mutandum sit fere dubites.

17. Deleo οὐ et πρόληψιν lego.

18. Consentio cum L. in emendatione p. 300 proposita: καθ' ἣν τὰ γυναικία δεσμὸν οὐδένα βούλεται (non praefero βούληται) τυγχάνειν.

19. διὰ τοῦτο δεῖ τὰς τρίχας λύνειν· διὰ γὰρ τὴν προειρημένην αἰτίαν τάχα δὴ καὶ ἡ λύσις τῶν τριχῶν εὐτονίαν ἀποτελεῖ τῆς κεφαλῆς. Ita eommode haec legi posse videntur.

21. Παραινέτεον οὖν αὐταῖς συνεντείνειν κ. τ. λ.

24. εἰς γυν. κόλπους, ἢ εἰς τὸ πρόσωπον κ. τ. λ.

89. 1. τό τε στόμιον τῆς ὑστέρας καὶ τὰ πτερυγώματα. Ceterum non audeo affirmare hic nihil deesse.

5. ὅτε εἰς αὐτὴν ἡ μήτρα συνέλκεται.

8. Numquid ita legendum: ἀποτελεστικόν. Χερσὶ δὲ τὸν ὄγκον ἐκ πλαγίων ὑπηρετίδες ἐστῶσαι πρὸς τοὺς κάτω τόπους πρῶως ἐρειδέτωσαν. ? — Propius ad ἐρεθίσθωσαν accedit ἐρειδέσθωσαν: sed dubito num hoc medio transitivo significatu uti possimus.

90. 4. Mihi aequae ac Dietzio totum hoc caput ita invisum, ut ad novam usque inscriptionem p. 93. eiiciendum existimem.

94. 1. Μαλὶμ φέρεται Indicativo, vel φέροιτο optat.

P. vs.

94. 2. τό τε κεφάλαιον non fero; requiro τό γε κεφάλαιον.

4. εἴτα δεῖσεις legendum videtur.

11. τῷ ἀνασκευασμῷ.

14. παρεχούσαις.

18. καὶ συστρέφον περὶ αὐτὸ τὴν ὑστέραν.

26. ποτὲ δ' ἐστῶτος. Malim ποτὲ δὲ διεστῶτος ἀκμὴν τοῦ στομίου: haec vera mihi esse videtur lectio.

95. 6. προσδεδεμένης recte L.

22. ἐκ τοῦ προέχοντος ἀποκρεμάσαι.

96. 14. ἦτοι τοῦ χορίου διὰ τοῦ λίνου σφίγξασα κ. τ. λ. —
Sunt haec corrupta: quid si ita legamus: ἦτοι τοῦ χορίου διὰ τοῦ λίνου σφίγξις ἄτονος μὲν οὖσα περιστολισθῇσει πάντως, εὐτονος δὲ συμπαθείαν οἴσει καὶ λειποθυμίαν.

16. ἀλλ' οὐδὲ πάντοτε προέχει τι τοῦ χορίου. Καὶ — ἐπιβλαβές· δεῖ γὰρ κ. τ. λ.

23. Pone μέρος vocabulum intercidit: collata pag. seq. vs. 9. lego: ἐπικαθιέναι δεῖ τὴν χεῖρα πειθηνίως διὰ τῆς ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη ἀντιπεριαγωγῆς, συνεντεινομένης ἅμα τῆς κυύσης.

24. Hic etiam aliquid excidit, me iudice; nempe vellem καὶ οὕτως ἄνευ σπαραγμοῦ κ. τ. λ.

ult. καὶ ταῦτα ποιεῖν ἀεί· Male; sed facile restitues Sorani verba legendo καὶ ταῦτ' ἀποιεῖν δεῖ.

97. 1. ἔδει corruptum: locum hoc modo scriptum cupio: καὶ εἰ μὴ ὅλως ἐμπέφυκεν, τὸ ἔμβρυον ἤδη παραλαβεῖν· κατασχεῖν γὰρ ἀρμόσει τὸ ὑπερέχον καὶ ἡρέμα παράγειν.

P. vs.

97. 3. Pone δίδσταται *distingue*; tum *perge*: Μηδε-
νός δὲ προκόπτοντος μέρους, ἐν διαστάσει δὲ
τοῦ στομίου μένοντος, λελιπασμένην τὴν χεῖρα
καθιέναι.

7. Legendum: καὶ εἰς αὐτὸ συνεστραμμένον, ἐπι-
σπᾶσθαι λαβόμενον· εἰ δὲ συμπεφυκός, ἀπλώ-
σαντα τοὺς δακτύλους ἔνδοθεν πειρᾶσθαι κ. τ. λ.

In L. emendatione offendit εἰ . . . συνεστραμ-
μένον ἦ: — mihi ἦ delendum videtur.

14. Certam esse puto emendationem: καταλείπειν
αὐτὸ, καὶ δὴ καὶ ὡς φλεγμονὴν θεραπεύειν δι'
ἐγγυματισμοῦ καὶ καταπλάσματος τῶν μορίων,
καὶ θερμῆς τροφῆς.

18. Hic requiri puto: καὶ κῶλον δὲ ἔξαρθρον τοῖς
μετὰ φλεγμονὴν καταρτισμοῖς ἐπηκολούθησεν.

20. Χωρὶς εἰ μὴ βάσεις rectissime D. Sed e seqq.
me non expedio.

26. Lubens cum L. ῥάστη legerim pro corrupto
ῥάκειν.

98. 24. ἱματίῳ profecto.

27. Pro οὔτος L. τοῦτο. Non placet: lege οὔτως:
haec saepissime tum apud alios, tum apud
nostrum confunduntur.

99. 7. καὶ τὸ βδέλλιον μετὰ βράθνος legendum.

16. Pro φησιν vellem φημι: auctor ipse suam tra-
dere videtur definitionem.

100. 4. Ἀμαρτάνει — σύγκρισιν. Haec mihi per-
obscura sunt: vix talia scribere potuisse vi-
detur Diocles. Cuius opera quum non super-
sint, vix credibile haec unquam intellectum iri.

P. vs.

100. 9. Legendum videtur: ὅσαι δὲ ἀπὸ τῶν ὤμων ἔχουσι πλάτος.

10. Coniectura L. sponte se obfert: ipse in eandem incideram, necdum tamen sententia perspicua; quid enim ἐρῶάγη? E seqq. fere effeceris ad hunc modum verba explenda esse: ταύταις, φησιν, οὐδ' εἰ ἐρῶάγη ὁ ὕδρωψ πρὸ τοῦ τὰ σώματα καὶ τὰς ὠδῖνας ἐπισχεῖν, δυστοκίαν γίνεσθαι. Hisce ita scriptis quadrant seqq. παρασημειωτέον δὲ ὅτι ὁ ὕδρωψ λέγει τὸ πρόρρηγμα. — Ceterum in Lexx. meis desidero πρόρρηγμα: ita vocat membranas in utero foetum cum liquore, cui innatat, circumdantes et sub ipsis partus doloribus per uteri ostium in formam segmenti sphaerae prominentes, dum liquor iis contentus per contractiones uteri versus inferiora depellitur.

27. πρὸ τοῦ τόκου, ni fallor.

101. 1. Pone τίκτεσθαι distinguo; tum vero lego: γίνεται δὲ δυστοκία καὶ παρὰ τὸ ἀτονεῖν τὴν μήτραν, ἢ τὸ στόμα.

3. Ni fallor ἀπορία δὲ ἐστὶ τῷ ἀτονεῖν τὴν μήτραν ἐν τῷ σώματι. Nempe ἀπορία τοῦ τίκτειν. Cf. vs. ult.

7. Lege: διαταθῆναι

9. ἢ ἐν ἐπιγαστρὶ

14. ὁ δὲ Ἀνδρέας ἐν τῷ πρὸς Σώβιον· ἐστὶ δὲ ὑποστολικὸν τοῖς ὑπὸ Ἡροφίλου· συντέθεται, μόνον προσθεὶς κ. τ. λ. Sunt haec vitiis contaminata variis scripturae et interpunctionis. Ecce! ad hunc modum locum reficio: ὁ δὲ

P. vs.

Ἀνδρέας ἐν τῷ πρὸς Σώβιον, (ἔστι δὲ ἐπιστολικόν,) τοῖς ὑπὸ Ἡρωφίλου λεχθεῖσι (vel γεγραμμένοις) συντίθεται, μόνον προσθεῖς κ. τ. λ.

101. 23. ἢ ἐν τοῖς σώμασιν requiro; modo attendamus ad pag. seq. vs. 20.

25. ὥς μὴ γένηται. — Puto haec inde exorta esse quod ad ἔκλυσιν, symptoma non semel grave periculum indicans, in margine quis adscripserit ὃ μὴ γένηται: nisi malis statuere ipsum auctorem pium votum fecisse.

ult. Sunt haec ordine perturbata et praeterea aliquid deficit; lego: καὶ ἀπορία γε τοῦ τί κτείν γίνεται παρὰ τὸ μὴ συνεργεῖν τῇ ὁδῷ.

102. 6. Lego: ὑστερικὴ πνίξ. Ἐν δὲ τῇ δυνάμει τοῦ αἰτίου γενομένου, ἀποτελεῖται πάθη δυστοκιῶν, ὅταν κ. τ. λ.

16. σχῆμα recte L.

22. Possint haec ita fortasse restitui: Καὶ δριμέα δὲ ὑγρά, ἢ καὶ τὸ ἀνάπαλιν ἀμβλέα, μὴ κεντρίζοντα τὰ σώματα, καὶ τὰ παχέα ὑγρά ὁμοίως δυστοκίαν ποιεῖ, ἃ μὲν τῷ φέρειν πνεῦμα πλεῖον, ἃ δὲ τῷ ὀλίγον.

103. 4. τρία et vs. 6. L. recte σφηνῶται.

11. εἰ παρακεκλιμένα τῇ κεφαλῇ lego.

15. ἐκπίπτει L. recte.

17. τὸ δὲ εἰ ἐν τι τῶν σκελῶν προβεβληκότα legendum.

22. κοιλίαν recte L.

104. 11. μυδώσης. Cf. L. p. 300.

105. 2. τῆς ὑστέρας omnino.

P. vs.

105. 3. ἰδιοσύστασιν ἢ σύγκρισιν
 5. ἤδη δὲ καὶ τὸ ἀπὸ χηρείας κ. τ. λ.
 19. τὰ τῆς ἡβῆς ὅστᾱ L. recte.
 22. οἶον παρὰ τὸ μὲν προηγῆσασθαι τὸ γυναικίον
 ἢ μέθαις εἰθίσθαι, ἢ ἀγρυπνίαις κ. τ. λ.
 ult. ὅταν γὰρ καὶ διατεινομένης. Sunt haec
 mirum in modum corrupta: equidem ex iis
 effingo: ἤδη δὲ καὶ παρὰ τὰς ὠδῖνας γίνεται,
 ὕστερας ἢ διατεινομένης σφόδρα, ἢ ἀποσπω-
 μένου τοῦ χορίου ἀπὸ μήτρας.
106. 1. Vellem καὶ κατὰ μέρος τὴν μήτραν θλίβοντος,
 ἢ καὶ ἀθρόως προϊόντος ἢ καὶ παρὰ τὸ μὴ κ. τ. λ.
 4. αὐτοῖς τοῖς εἰς κ. τ. λ. Aegre τοῖς desidero;
 in hisce frequenter peccant librarii.
 5. ἔπειτα καὶ παρὰ τινὰ ἄλλην ἀλγηδόνα γίνεται δ.
 8. Vellem κατὰ τὰς ὠδῖνας: copula καὶ huc
 nihil.
 11. καὶ λέγοιτο. Abundat καὶ, ni fallor.
 13. Non placet coniectura L. — Verum, puto,
 erit: δυνάμεις ὑποθετικὰς φάμεν ἐν τῷ περὶ
 νοσημάτων τόπῳ ὑπόστασιν μὴ ἔχειν. οὐδὲ γὰρ
 αὐτοὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν ὁμολογοῦσιν.
 21. Num forte ἂ ἐξ ἀνακρίσεως ἀνελήμφθῃ?
 ult. ἦτοι κακῶς ἐσχηματισμένα ταῖς καθέσει τῶν
 δακτύλων σημειούμεθα. — Sequens αὐτὰς deleo.
107. 1. Ultro patet h. l. lacunam esse: scilicet desunt
 quaedam ad diagnosin, utrum vivus, an mortuus
 sit foetus, spectantia; qua de re agitur in
 seqq., quae nobis servata sunt.
 5. Forte καὶ τῇ καθέσει τῶν δακτύλων οὔτε κ. τ. λ.
 6. Pro ἀσθένον conicio Soranum dedisse ἀνθέον.

P. vs.

Ita omnia bene procedent: οὐτε θερμόν ὑπο-
πίπτει τὸ ἔμβρυον, οὐτε ἀνθέον· ἐὰν δὲ καὶ
προπέσῃ τι μέρος, τοῦτο μέλαν καὶ νεκρῶδες
εὐρίσκεται.

107. 17. χωρίων, non χορίων.

108. 6 σὺν deletum cupio; tum vs seq. requiro ποτέ
δὲ καὶ τῷ λευκῷ τῶν ὠν.

8. οὕτω cum D. lego.

13. ταῖς δὲ ἐν ὀδύνη καὶ κύστιν ἐπιβάλλειν ἐλαίου
θερμοῦ, ἢ μάρσιπον ὠμήλυσιν θερμὴν ἔχοντα.

21. ἐνηλάτοις recte L.

24. Consentio cum emendationibus. L. Sed vel-
lem: κατὰ τοῦ ἐδάφους· οἱ δὲ τὸ κλιμάκιον
ἔδοκ. —

109. 8. ἐν τοῖς τόποις μάλιστα τὸ πνεῦμα κατέχειν, i. e.
cohibere spiritum, ita ut ne clamore et eiulatu
extrorsum feratur: οἱ τόποι sunt h. l. spiritus
sedes solitae s. pectus.

14. Fortasse μὴ διὰ τὴν ταραχὴν πλείω φθορῇ ἢ
καὶ μεταλλάβῃ.

15. Vere δεῖ corrigit L.

21. Vellem: ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων τὸ ἐμποδίζον.

110. 1. κατιάδι cum D. lego.

8. Pone νύσσειν distingo commate; tum lego:
ἐκτεταμένων τῶν δακτύλων, καὶ κατὰ τοὺς
ῥῶγας συμβεβλημένων ἀλλήλοις. — Supra p. 3.
vs. 5. ὑπεσταλκότας ταῖς ῥαξὶ τοὺς ὀνυχας. —
Haec forma frequentior: Rufus Ephes. p. 29.
et 50. ῥάγες, itemque Pollux, quem sua ex
illo hausisse dixeris, II. 146.

P. vs.

111. 3. τοὺς δακτύλους οὖν ἄκρους vellem.

7. ἐρείσαντα τοὺς δακτύλους,

21. κατὰ τὸν περινέου τόπον.

ult. ἐνερείδει, ζευγνύειν τούτους καὶ κατ' εὐθὺ
κ. τ. λ.

112. 6. εἰ δὲ πλάγιον requiro et mox προηνέξ ἢ ὕπτιον.

20. εἰ δὲ πλέονα τοῦ ἐνὸς κ. τ. λ.

22. ἢ καθ' ἐν κομίζεσθαι. — Lege: εἴτα καθ' ἐν
κομίζεσθαι.

ult. Notandus Ionismus ἐπολήν.

113. 4. τὸν μὲν ἐπικείμενον δεῖ προλέγειν κίνδυνον.
Malim ὑποκείμενον.

13. περιεστικῶς. In notula: « περιεστηκῶς P. certe περιεστικῶς. Lob. » Nempe sequitur editor Lobeckium, virum celeberrimum, qui Paralip. Gr. Gr. p. 441. de hoc vocabulo egit, et περιεστικὸς cett. scribendum esse statuit, quod a περιεῖναι deducit. Nimirum apud Hipp. fluctuatio est inter περιεστικὸς cett. et περιεστηκῶς: Erotianus περιεκτικὸς habet, quod, me quoque iudice, procul dubio corruptum, sicuti magnam partem pessime se habet totum glossarium Erotianeum. Conferantur ceterum de hac voce Foës. in Oecon., Friend. Praef. ad Ed. suam Ep. I. et III. Hipp., Heringa Obs. Critt. p. 9., Triller Opusc. II. p. 201., Schneid. Lex. in voce περιεστικὸς et eadem voce in Supplem. — Ad περιγίνεσθαι et περιεσομένους in Progn. obvia si attendas, vix aliter facere potes, quam ut a περιεῖναι ducas et apud Hippocratem, huius

P. vs.

vocabuli veluti parentem, scribas *περιεστικὸς* cett. — sicuti Heringa et Lobeckius suadent. — Nec tamen certum mihi videtur apud recentiores itidem *περιεστικὸς* semper dandum esse, quin etiam vix dubito affirmare hos *περιεστηκῶς* semper scripsisse, quam opinionem sequentibus munire lubet. Obsopoeus apud Trill. affirmat Galenum semper ita scripsisse: exempla non dubia, quae in promptu sunt, describam. Comm. in Lib. de Humor. p. 103. Ed. Kühn: *περιεστηκότι*. In Ed. Basil. T. V, p. 67. vs. 19. *ἐν περιεστηκόσι νοσήμασι*, p. 104. vs. 15. *ἐὰν οὖν οὗτος, ὡς Ἰπποκράτης εἶπέν, ἐστὶ περιεστηκῶς*, (offendit iterum *ἐὰν* *ἐστί*: lege *εἰ*.) p. 146. vs. 50 seqq. *περιεστηκότα, περιεστηκότερα, περιεστηκότων*, p. 163. vs. penult. *περιεστηκός*. Auctor Defin. Med. p. 390. Ed. Kühn. *περιεστικὸς νόσημά ἐστιν κ. τ. λ.* Schol. in Hipp. Ed. Dietz p. 225. *περιεστικῶς ὄντος τοῦ νοσήματος*. Sed inprimis hic magni momenti sunt loci duo ex Aretaeo, assiduo et doctissimo et elegantissimo Hippocratis imitatore: p. 44. vs. 28. Ed. Oxon.: *ὀκόσα μὲν λευκὰ . . . περιεστηκότα*, et p. 101. vs. 15.: *περιεστηκυῖα δὲ πλευρῖτις ἀπὸ περιπνευμονίης*. — Ex hisce abunde constat recentiores, perperam forsitan, sed sine dubio *περιεστηκῶς* apud Hipp. legisse, atque inde in libros suos transtulisse, quod quum operae pretium videretur notasse, haec expromsi. Aem. Portus ad Hipp. Ed. Bas. p. 407. 49.: *περιεκτι-*

P. vs.

κῶς vel περιεστηκῶς, ἀντὶ τοῦ περιεστηκότως κατὰ συγκοπήν.” Videmus quomodo hic Genitivum, adverbium, comparativum a περιεστηκῶς, ut putabat, formatum explicare conetur. Haec hactenus.

113. 22. Verba πᾶσαν σχηματίζειν καταφερόως delenda videntur: tum vs. seq. pone ὁσφὺν puncto distinguo.

26. ἡ γυναῖκες. — Haec cum ceteris non cohaerent: fueritne totus locus ita scriptus: εἴτα ἐκατέρωθεν δι’ ὑπηρετῶν τὸ σῶμα κατέχειν • γυναῖκες δ’ ἔμπειροι καὶ ἰσχυραὶ εἰ μὴ παρείησαν, διὰ κηρίας κ. τ. λ. ?

114. 1. Locus sanus non est: forte ita commode emendaveris: ὥστε μὴ πρὸς τοὺς ἐπισπασμοὺς τοῦ ἐμβρύου ἐπακολουθοῦν τὸ σῶμα τῆς καμνούσης τὸν τῆς ὀλκῆς τόνον ὑπεκλύσαι.

21. Vellem ὅτι δυσπαράδεκτοι διὰ σκολιότητα καὶ ὅτι στενοὶ λίαν.

24. πάθῃ. — Non placet emendatio L.; requiro σπάθῃ. — cf. p. 116. vs 16. et p. 144. vs. 15 cum varr. lectt. Mox pro δεῖ malim δέ.

ult. Malim sing. num. κρούσαντα.

115. 2. Lege: ἀντίθετον τούτῳ.

116. 5. Pro ἄψυκτον legendum ἄσφυκτον.

7. κατασχόντα δὲ πρὸς τὸ ἐμφανέστερα γενέσθαι τὰ ὑπερκεείμενα.

13. εἰς τὴν μίαν corruptum videtur; requiro ὡς τὴν μίαν καὶ τὰς δύο, i. e. οὕτω καὶ τὰς δύο.

117. 1. δίδοντα γράσιος • τὰ γράση δὲ διὰ μέγεθος τοῦ

P. vs:

ὅλου σώματος * εἰ μὴδὲ οὕτως κ. τ. λ. — Notandum εἰ ante μὴδὲ e D. coniectura additum esse : iam vero certam emendationem e Paulo Aeg. hausī : καὶ συνθράνειν τὰ ὀστέαρια δι' ὁδὸν τὰ γράσ, ἢ ὀστέα γράσ* εἰ δὲ διὰ μέγεθος τοῦ ὅλου σώματος μὴδὲ οὕτως ἐλκόμενον ὑπακούοι κ. τ. λ.

117. 3. ἐρειδομένων recte L.

8. καὶ αὐτός. Malim καὶ οὗτος.

25. Numquid ἀνακλασθέντα γάρ?

ult. καθυπονοεῖν una voce.

118. 12. μήτι παραλέλειπται sine dubio, sed fortasse etiam πολλάκις γὰρ legendum.

15. καὶ τήν. Verum puto κατὰ τήν, non εἰς τήν; nam καὶ et κατὰ saepius confundi unicuique notum.

26. φορίου. — Lege χορίου.

28. σκυλμόν vere emendat D.

119. 21. Scripseritne Soranus: ἀνατείνειν τῷ ἀγνίστῳ καὶ, εἰ ἐνδέχοιτό γε, διαιρεῖν αὐτὸν κ. τ. λ.? Nimirum τότε incongruum.

120. 16. Legendum puto: καὶ οὕτως ἐξέλκειν, ὅπως, ὥς ἤδη πολλάκις εἴρηται, κομισθῇ τὸ ἔμβρυον.

122. 22. καὶ ἐπιγαστροῦ καὶ αἰδοίων.

23. ψυγέντα lego: mox enim τὰ σώματα infertur.

27. καὶ ὁμοιον τῇ παραλύσει ἐργασθέντων. Requiro καὶ ὁμοιόν τι παραλύσει ἐργασθέντων.

123. 3. πόνον ἔχον sensu cassum; sed locum totum describam: insunt enim plura corrigenda:

P. vs.

γνωρίζεται δὲ ἐκ τοῦ τρυφεροῦ προπίπτειν τὸ σύγκριμα ὁμοιον κεφαλῇ πολυπόδος, ὡς Ἡρόφιλος ἔλεγεν, πόρον ἔχον, ὡς παραδέξασθαι διπύρηνον. οἱ δὲ μηδ' ὅλον· οὐδ' ἂν γάρ, φασιν, ἀποκαθίσαι αὐτὴν ἀπὸ μέρους, φλεγμαῖνον δὲ τὸ στόμιον φαντασίαν παρέχειν προπτώσεως.

123. 7. Ni fallor, legendum: οἱ μὲν ὡς τὸν ἔξωθεν, οἱ δὲ τὸν ἔνδον αὐτῆς χιτῶνα προπίπτειν.

12. οἱ δὲ καὶ τὴν ὅλην κατὰ ῥῆξιν, et vs. seq. ἐνδιπλουμένην, ut opinor.

19. κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας ταῖς προτέραις περιστάσεσι παραλύεται. — Haec certa videntur: sed in seqq. tum alia me offendunt, tum illud ἐμπεπτώσεις, pro quo L. ἐμπτώσεις dedit. Licet non certam esse emendationem ultro fatear, dicam quid fere desiderem: καὶ πάλιν, εἰ ἀπὸ μέρους μὲν προπέπτωκεν ἀπευθυσμένου τρόπον, ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν αἱ ἐκπτώσεις αὐτῆς ὁρῶνται.

24. Illud ὡς ποτε corruptum. Ad hunc modum locum restituamus: κατ' ἐκστροφὴν δὲ ὅλης τῆς περιφερείας ὄγκος στρογγύλος εὐρίσκεται προπίπτων, ἐμφερὲς ὡς, ποτὲ μὲν κ. τ. λ.

ult. Pro προπετῶς D. προπεσοῦσαν, quod non placet: sed plura quum sint, quae emendatione egent, seqq. describo: συγχωρήσαντες δὲ καὶ ὅλην, ἢ ἀπὸ μέρους αὐτὴν προπετῶς ἐνίοτε ἐκκεῖσθαι μεμφόμεθα πρῶτον Ἐυρυφῶντα δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὅλης τὴν κάμνουσαν κ. τ. λ.

124. 3. ψυχρῶς omnino.

P. vs.

124. 6. ἀποβλέπει procul dubio: infinitivus non ferendus.

11. ῥοιὰς περιψύξας omnino corruptum: περιλέψαι D., quod non plane satisfacit: nempe in corruptela latere puto περιψήξας. Minus recte in superioribus eodem hoc versu ἐντάσσεων pro ἐντάσσειν requirit L.: profecto enim ἐντάσσει dandum.

18. Omnino προπίπτει.

20. νῦν οἱ D. pro codd. lect. νῦν ὧ: neutrum verum: id innuit Soranus: οἱ πολλοὶ μὲν τοῖς μὲν εὐώδεσι ἀποσφραίνουσι, ὑποθυμιῶσι δὲ ὑπεναντίως ταῖς ὑστέραις καὶ νῦν, ὡς ζῶον οἰόμενοι τὴν ὑστέραν φεύγειν κ. τ. λ.

ult. Cum L. ὄξει deleo: sed δείσει etiam abundat: pendet Infinit. ἐγχειρεῖν a verbo ἀρμόσει initio sententiae posito.

125. 3. ἐνδιατάσσειν et δεξιῶς, quod L. desiderat, certum iudico, sed displicet etiam μετεωριζομένων, pro quo malim μετεωριζομένης, vel potius μετεωριζομένην i. e. τῆς καμνούσης, vel τῇ καμνούσῃ.

126. 1. ἢ καὶ εἰς ἀφέψημα. Cf. vs. 18.

7. Fortasse ἕως τοῦ τέλους ἐντὸς αἰδοίου.

127. 1. Num supplendum καταβρέχειν θερμῷ ὕδατι κ. τ. λ.?

3. οὕτως ἀπεντάσσειν lego: verbum hoc aptissime quadrare videtur.

15. ἀ ποιεῖ corruptum arbitror: forte ὁποῖον.

128. 5. ἀλόῃ ἢ νίτρῳ συμπάσαντες

P. vs.

128. 7. τὰ γὰρ μετασυγκριτικὰ δεῖ παραλαβεῖν· ἐν δὲ ἀλείμματι, ἢ ὅτε μᾶλλον ἐστὶν ἐπιθέσεις, ἢ ὅτε προπέπτωκεν ἡ μήτρα. — Haec, puto, nemo intelligit: quid si ita legamus: τὰ γὰρ μετασυγκριτικὰ δεῖ παραλαβεῖν ἐν διαλείμματι μᾶλλον ἢ ὅτε ἐστὶν ἐπίτασις, ἢ ὅτε προπέπτωκεν ἡ μήτρα.
10. E codd. lect. dederim εἰ καὶ τινες: tum vero credo legendum esse: συμβιώσαι τῇ μήτρᾳ προπεπτωκυῖα; quid τὴν μήτραν προπεπτωκυῖαν sibi velit, mihi non liquet.
21. ἐντέρου D. vere.
129. 5. τυροῦμενον in τυροῦμενον mutandum.
10. ἢ ὡς ὄλω.
14. βεβρεγμένον ὕδατι καὶ λειωθέν.
18. θεράπευε parum recte editur: servandum θεραπεύει ex A.
19. ἢ ante ὑοσκυάμου cum A. omitto.
130. 6. Collatis varr. lectt. legendum puto: μέλιτος, κηροῦ, ὀρνιθείου στέατος, ἀξουγγίας, βουτύρου, ἀνὰ κ. τ. λ.
14. ἔψε μετὰ μέλιτος e P. B.
16. παρύγρου cf. Gal. de Comp. med. sec. gen. VII. 2., de Rem. Simpl. XI. 2.
131. 5. ἀναλαβὼν τερεβινθίνην ἐπιτίθει lego.
132. 15. Haec non intelligo, nisi legere liceat: νικηθέντων δὲ τούτων, χειρουργήματι μὲν οὖν τὰ ἄλλα μέρη τοῦ μαστοῦ ἀδεῶς περιαιρείσθω, εἴπερ ὥς σεσηπότα εἴη σώματι. In postremis σώματι, ut aliis locis apud Soranum, ipsam partium substantiam significare mihi videtur.

P. vs.

133. 4. τὸ σφηνοῦν

12. ἐπιτίθει. Cf. L. p. 300.

23. καὶ αὕτη ἢ ἔμπλαστρος ἢ καὶ πρὸς κ. τ. λ.

135. 4. κρισσομένας. — « forte κεκρισσομένας » L. — Hoc certe p. seq. vs. 15. legitur : possit tamen κεκρισσομένας servari, me iudice : quin etiam si ad κισθών, πιάζειν, alia apud nostrum obvia attenderes, ne κεκριξομένας quidem reiciendum censes, si forte MSS. darent. Cf. Jungerm. ad Poll. IV. 196., Koen. ad Greg. Cor. p. 435.

14. Requiro τὰ πρὸς τὰς καρκινώδεις ῥηθησόμενα.

136. 5. αἱ ἀνωτάτω διαφοραί. Ita non semel Gal., alii.

137. 1. Numquid in codd. lectione πάντος latet πάντως ? Aptius legi puto : ἰχώρας δὲ ἐκβάλλει πάντως τοῦ θηριώδους, quam παντὸς τοῦ θηρ. : παντὸς esse debet παντοίου, quod non vere dicetur.

3. οὗτος sine dubio pro οὕτως.

22. εἴτα πάλιν ἐπιχαράσσω ἅμα καὶ βαθυτομῶν τὸν μαστὸν πάλιν τὰ τετμημένα καίω • καὶ πλειστάκις τοῦτο ποιῶ τέμνων καὶ μετὰ ταῦτα καίω πρὸς ἐποχὴν τῆς αἰμορροαγίας • ἔστι γὰρ οὐκ ἀκίνδυνος ἢ αἰμορροαγία αὕτη κ. τ. λ. Ita legendum esse, satis certo constare mihi videtur.

27. Pro καὶ ὥς procul dubio καίω legendum.

139. 11. ὁ φόρτος. — Otiosa repetitio articuli, quem dele. —

P. vs.

189. 15. χοῆσθαι · μελίλωτον μετὰ ῥ. καὶ ὕ. ἢ γ. γυναι-
κείου ἐπιτιθέσθω ·
143. 1. τὸ δὲ στέαρ ἐξυμενίσας καὶ ψύσας ἐν θυίᾳ
τῆκε. — Pro ψύσας A. κόψας: vera lectio
erit ψήσας.
144. 8. Cum cod. A. καὶ πολλὰ omitto.
148. 17. Pro ἂν vellem οὖν. Tum vero, vs. 19. καὶ
πυρὶ deleo.
149. 1. τὸ procul dubio delendum: sed totus hic lo-
cus prave scriptus est.
2. Lego: ἢ εἰς ἀφέψημα τήλεως ἢ μαλάχης, ἢ
τοῦ σπέρματος αὐτῶν. Διαπυήσεως δὲ γενο-
μένης, κ. τ. λ.
7. ἀνατρέφειν: forte error typogr. ἀνατρέπειν.
12. Forte ταῖς προστυπώσεσι σὺν ἐπιδέσει. Tum
vero pergendum: παραιτεῖσθαι δὲ τὴν ἐν τῇ
πρώτῃ παραισθήσει κ. τ. λ.
14. Lege: ὡς τοῦ ἀποθηλασμοῦ διὰ τῆς ἐκκρίσεως
παρακουφίζοντος τὴν διάτασιν.
16. συναίσθησιν recte L.
23. Lego: ἢ στυπτηρία ὕγρᾳ κ. τ. λ.
150. 6. ὑποστυφοντα requiritur.
19. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους expleo.
27. εἰ εἰς ἀνατροφὴν ἐστὶν ἐπιτήδειον ἢ οὐδαμῶς.
151. 2. Legamus: αἱ νοσηλεῖαι γὰρ τοῦ σώματος καὶ
μάλιστα συναδικοῦσι τὸ κατὰ γαστρὸς, τὰ πρῶτα
τῆς ζωῆς αὐτοῦ θεμέλια θραύουσαι.
7. Pone ἑβδομον puncto minori distinguendum.
152. 3. ἥτις κάτω πτώσα τὰ ὕγρα συνίστησι καὶ ἀπὸ

P. vs.

τούτου ὁμοιοτρόπως τοῖς πόροις. In his L. πεπτῶσα. D. πώροις. Ille minus recte: deletis iis, quae abundant, lego: ἥτις κατοπτῶσα τὰ ὑγρά συνίστησι, ὁμοιοτρόπως τοῖς ἐν τοῖς ἐψημένοις ὕδασι, κατὰ τὰ χαλκεῖα μάλιστα τῶν βαλανείων, εὕρισκομένοις πώροις. — Iam vero illud ἀπὸ τούτου eo referam, unde aberrasse puto: scilicet legere pergo: συνίστανται δὲ καὶ ἀπὸ τούτου ἐν τοῖς νέφροις οἱ λίθοι.

152. 11. προφερεῖς καὶ ἀλεῖοι • καὶ εὐέκκριτοι. Corrupte. Lege: περιφερεῖς καὶ λεῖοι (quod recte L. desideravit), καὶ εὐέκκριτοι.

19. σφηνώσεως vere L.

153. 4. ἐπὶ τὸ γινόμενον μέρος προσκαλεῖται. Sunt haec vitiosa: collato Aëtio Latino scribendum esse patet: ἐπεὶ τὸ τεινόμενον μέρος προσκαλεῖται. Tum vero pone ὀδύνας vs. seq. commate tantum distinguo.

7. κατὰ τὸ πλῆθος τὸ διακείμενον σῶμα. Legamus κατὰ τὸ πλῆθος τὸ διακείμενον κατὰ τὸ σῶμα.

10. εἰ μὲν εἶη. — Quis non corrigat: εἰ μέγας εἶη?

14. κάθαρσις L. vere. Tum vero pro ἡ lege ἡ.

20. ἀλγηδόνων αὐξανομένων ἐπὶ ψαμμὸν προκεκενωμένοις ἐν τοῖς οὔροις. Cod. B. ἐπὶ ψαμμήν. D. ἐπὶ ψαμμόν. Lege: ἐπὶ ψάμμη προκεκενωμένη, vel ἐπὶ ψάμμοις προκεκενωμένοις.

21. καὶ ὑδατώδων οὔρων ἐκκριθέντων σημείων παρεπομένων κλύζειν. Puto nonnulla deesse. Fortasse lacunam expleveris legendo: καὶ

P. vs.

ὕδατῶδων οὖρων ἐκκριθέντων, καὶ ἐτέρων ση-
μείων παρεπομένων, κλυζειν.

153. 24. καὶ μάλιστα εἶπερ μὴ ἐλήφθη τὸ τῆς φλεβοτο-
μίας, ἢ καθάρσεως βοήθημα. In his dubito
num re vera εἶπερ μὴ ἐλήφθη scripserit Sora-
nus. Dedit, puto, εἰ μὴ παρελήφθη.

154. 1. τῶν περιλίθων σωμάτων. Lego: τῶν περὶ τῶν
λίθων σωμάτων.

2. ἐκτακέντος αὐτοῦ στέατος vitiosum esse arbi-
tror. Lego: ἀνήθινον καὶ ἔλαιον, ἐντακέντος
αὐτῷ στέατος προσφάτου ὄρνιθος καὶ μάλιστα
χηνὸς καὶ φασιανοῦ, ἢ βουτύρου.

10. Haec certe perspicuam reddent sententiam:
καὶ πυριάματα δὲ τοῖς τόποις προσαγόμενα
ὠφελοῦσι τὰ διὰ πιτύρων, ἠψημένων ἐν τοῖς
προῤῥηθεῖσιν ἀφειψήμασι καὶ μετὰ τὰς πυρίας
κατάπλασμα δι' ἀλεύρων κ. τ. λ.

16. σεσησμένην desidero: σεσημένην a σήθω num
recte formetur dubito: sed possis forte a
σάειν, quod Herodotus habet (I. 200.), σέ-
σημαι ducere.

19. Forte ἠψημένων ἐν γλυκεῖ· καταπλάσσειν δὲ ὁ.

22. περὶ χροῦ γενέσθαι τὸν τύπον. Fateor me
haec non intelligere.

24. ἐπιθεμένων medium pro passivo.

155. 8. οὐρασκολίας. Haec latent, puto, in corruptis
illis: παχέα δὲ ἄγει οὖρα σκύλλης (s. σκίλλης)
ρίζης ἀφέψημα. Mox velim ἐρυθροδανοῦ.

10. τοῖς δυναμένοις σκοράμου vitiose. Illud τοῖς
δυναμένοις quid sibi velit non intelligo. Forte

P. vs.

voluit ἐπεγείρει δὲ τῷ ἐρεθισμῷ πρὸς ἔκκρισιν τοὺς οὐρεῖν μὴ δυναμένους: forte τοῖς δυναμένοις delendum. Certius affirmare audeo in σκοράμου latere nomen σκολύμου. Facile σκολύμου in σκορύμου, σκοράμου abire potuit; plantae certe virtutes ita congruunt, ut vix dubitationi locus supersit. Conf. Diosc. III. 14.

155. 12. Punctum dele: sed vs. seq. pone ἀφειψήματος distingue. Ecquid pro βουβωνίας legendum βουνίου? Cf. Diosc. IV. 122.

14. πευκεδανοῦ ῥίζα, βρυνία vellem.

16. ἰσίδιον. D. ἰσάτιον. Coniicio ἰσατίδιον. Potius credo litteras excidisse, quam ita permutatas esse.

17. μυρσίνης ῥίζα certe.

18. δαμασκηνίου D. δαμασονίου B. vulgo δαμασωνίου, quod dandum. Cf. Diosc. III. 159.

19. τηκόλιθος. Cf. Paul. Aeg. VII. p. 245. vs. 36.

20. Legendum arbitror: τῆς φιλανθρώπου ἀκανθίου λεγομένης σπέρμα. Cf. Diosc. III. 94. in Aparine.

22. παρειοικὸς λιθοσπέρματι vellem.

23. Vellem ὕελος κεκομμένος λεῖος, ἀλθαίας σπ.

156. 1. κοκκυμηλέας κόκκοι, ὁ ἐκ τῶν σπόγγων λίθος κ. τ. λ.

4. λίθων θρυπτά. Requiro λίθων θρυπτικά. Cf. vs. 6. et p. 159. vs. 5. Porro: ὑποτάξομεν.

6. τότε διδόναι.

10. εἰ δὲ ἐστερημένος εἴη ὁ λίθος. Aut ego fallor, aut ἐστηριγμένος scripsit Soranus.

P. vs.

156. 12. Sunt h. l. multa prave scripta, non sine audaciori mutatione sanum sensum referentia : possis forte haec ad hunc modum accipere :

ταῖς πυρίαις δὲ καὶ καταπλάσμασι χρηστέον, ὥς μὴ πιέζωνται ὑπὸ τῶν ὀδυνῶν, καὶ αἱ σικύαι δὲ χρησίμως ἐπ' αὐτῶν παραλαμβάνονται καὶ μάλιστα γὰρ αἱ σφοδραὶ τιθέμεναι, φλεγμονῆς δὲ δῆλον ὅτι μὴ ὑποκειμένης· κινουῦσι γὰρ κ. τ. λ.

16. ἀποκοπὴν ἐξαιφνίδιον malim.

20. κατὰ τὴν τῶν οὐρητήρων θέσιν. Ita lego : nam τὴν οὐρητικῶν non intelligo.

157. 3. ἐξώσθησαν. An ἐξεώσθησαν ? an vero hoc quoque paucis Ionismis in nostro obviis accensendum ? In Herodoto, Aretaeo aequeminus firmiter adhaeret augmentum. Tum vero οἱ ἐσφηνωμένοι ἐν αὐτοῖς λίθοι scribe.

12. γιγνομένου in Acc. plur. mutatum cupit L. — Equidem delere maluerim.

13. καὶ περὶ διασεῖν πολυειδῶς, καὶ ἐκπεσεῖν τοῦ πόρου τῆς κύστεως τὸν λίθον ἐπιτεχνωμένους δεῖ κελεύειν οὐρεῖν προθυμῶς κ. τ. λ. Ita forte legendum.

17. Pone πολλάκις commate tantum distinguendum.

20. ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ τῆς κύστεως γιγνόμενον. Ἦν δὲ ἐκτὸς τῆς κύστεως μὲν ἐκπέσῃ ὁ λίθος, κατὰ μέσον δὲ στηριχθῇ τὸν πόρον τοῦ αἰδοίου, καὶ τιτρώσκων ἐλκώσεως κίνδυνον ἐπιφέρει, ἀφελήματος κ. τ. λ. — Ita quidem haec legi posse videntur.

P. vs

158. 11. ὥς τὰ ἔλκη τὰ διὰ τὸν ἐκ τῶν λίθων γεγόμενον σκυλμὸν ἐν τοῖς τόποις ἰᾶσθαι, vel θεραπεύεσθαι. Ita haec lego: Infinitivum alterutrum, vel alium his similem aegre desidero.

159. 4. δικτάμνον.

6. Lego: Χρὴ δὲ τὸ ὕδωρ κατὰ πᾶσαν τὴν δίαιταν —

7. ὕδωρ . . . διηθισμένον. — Aut insigniter fallor, aut διηθημένον legere oportet. Tum etiam scribendum videtur Accusativo: τὸν οἶνον λεπτὸν καὶ λευκὸν καὶ διουρητικόν.

10. νίτρον δὲ ὑπτίω καὶ τρυγίαν οἴνου. Corrupta haec. — Legendum iudico νίτρον Αἰγυπτίω καὶ τρυγία οἴνου. Nitri Aegyptii mentio fit apud Hipp. Epid. II. sub finem libri p. 467. Ed. Kühn. — Vid. Herod. II. 87.

11. σταφίδος ἀγρίας, ἀδάρκου. Sic lego: tum vero puto h. l. quantitatis significationem abesse: vel θείου ἀπίρου etiam Genitivo legendum.

12. Pone ἐλαίω puncto minori distingo.

16. ἀμαρακίνου. Prima huius vocabuli littera absorpta videtur a numero praecedente α'.

22. ποιεῖ δὲ ἐν κωλικοῖς καὶ ἰσχιαδικοῖς. Vel usitatori modo: ποιεῖ δὲ πρὸς κωλικούς καὶ ἰσχιαδικούς.

160. 1. Legamus: καὶ θαυμάσεις φησὶν ὁ Ἀσκληπιάδης. — Δίαιτα Φιλαργίου, ἐφ' ὧν λιθῶσι μὲν οἱ νεφροὶ, ἢ δὲ τοῦ σώματος ἕξις ἰσχνή, μοχθηρὰ δὲ κατασκευὴ σώματος κ. τ. λ. — Ita quidem haec pessime perturbata ad pristinum

P. vs.

ordinem revocasse mihi visus sum : est inscriptio eorum , quae sequuntur.

160. 5. Malim : Ἡ δὲ τοῦ παντός σώματος φύσις εἰς ἰσχνήν τετύχηκεν οὕσα , χρ. —

14. δι' εὐφορβίου καὶ ἀδάρκου procul dubio.

15. προσανέβαινε.

161. 7. Pro ἀπολαμβάνειν requiri puto ἐπιλαμβάνειν.

14. Lego : εἰ καὶ τὸ κλαίειν αὐτὸ δυσαιώνιστόν ἐστιν · ἀπὸ δὲ τούτου τὸ γεννηθὲν ἄρχεται τοῦ ζῆν. Ὅπως οὖν μήτε διαπριζομένου τοῦ σώματος , μήτε περιθλωμένου , συμπάθεια γένηται καὶ διαγανάκτησις ἀμείνων ἀδαισιδαίμονως σμιλῶ μᾶλλον τὸν ὀμφαλὸν κόπτειν , εἴτα τὸ κ. τ. λ.

22. ὥς ἐρίω. Malim ἢ ἐρίω.

162. 13. οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων vellem.

16. Nisi scribendum , certe accipiendum : καὶ τοῦ μὴ φέρον τὴν ψύξιν ἀπολέσθαι.

22. ἥς ἀμέτοχον ἢ τὸ γεννηθὲν πάντα βλάπτειν. Sunt haec valde corrupta. Legamus : ἥς εἰ μέτοχον ἦν τὸ γεννηθὲν , πάντα βλάπτει.

26. Locum , quemadmodum legendum censeo , describam : μὴ βλαβέντα δ' οὖν ἡδύνατο καὶ τὰ δυσπαθέστερα βελτίω τὴν ἀνατροφὴν ἔξειν μηδὲ ὅλως ἀδικούμενα , καὶ ἢ δὲ χρειὰ ψύξεως κ. τ. λ.

ult. κλαυθμυρίζει. Infinitivus h. l. constare nequit.

163. 1. διὰ τὸ μὴ ἀπὸ κ. τ. λ. — Negatio ferri nequit. Pro μὴ lege μέν.

P. vs.

163. 5. τὸ οὖρον ὅ, τι δυσῶδες. Forte error typogr. : —
lege τὸ οὖρον, ὅτι δυσῶδες.

7. ἀπὸ στυψέως ἀποσμ. Parum recte : scribe
μετὰ στυψέως ἀποσμηγόντων.

10. διόπερ τοῦ ἀλισμοῦ ὁ τρόπος οὗτος ἂν παρα-
λαμβάνοιτο. Nempe ἀποτελεῖσθαι, e versu su-
periori perperam h. l. invectum, παραλαμβάνοιτο, quod in eius locum substitui, extrusisse
videtur.

21. μέλιτι δεῖν. Fortasse τοὺς ἄλλας σὺν μέλιτι δὴ
ἀνακόψαι, ἢ ἐλαίῳ, ἢ χυλῷ πτισάνης. κ. τ. λ.

164. 3. Lego : σμῆξαι γὰρ ἀγαθὸν ἀπὸ τούτων τὸ
παχύτατον ἐν αὐτοῖς ὑγρόν.

24. Fortasse : κηρίας δεῖ ἐκβαλλομένης.

165. 1. Vellem : καὶ τοῦτο ῥυθμίζειν, καὶ εἰς τὸ κατὰ
φύσιν μετὰγειν σχῆμα. εἰ δέ τι παραθλιβέν
κ. τ. λ.

19. ἵνα μὴ ἃ μὲν μᾶλλον θλίβωσιν desidero.

21. οἱ πλατεῖς δὲ οὐ πιέζουσιν.

25. καὶ τὴν ἐπίλυσιν ἐς κυκλίον ἀγέτω. Nisi in-
signiter fallor : καὶ τὴν ἐπείλησιν ἐς κυκλίον
ἀγέτω. Cf. p. 166. vs. 3.

166. 3. περιειλείτω τῷ πλατυτέρῳ τῶν τελαμώνων,
όμαλῶς μὲν ἐπὶ ἀρρῶνων πιέζουσα τὴν αἰδῶ.

7. ἀπρεπέστερον γὰρ ἐστὶν ἐπὶ γυναικῶν τοῦτο τὸ
σχῆμα. Hoc dicere nequaquam potuit Soranus :
tu lege εὐπρεπέστερον.

10. Recte vidit D. in hisce nonnulla deesse : ego
distinguo pone ἐλκώσεως, tum pergo : καὶ γὰρ
καὶ τρυφερῶν ἀκμὴν ἔτι τῶν σωματῶν παρα-

P. vs.

θέσεις τῇ πυρώσει ταχέως ἐλκοποιοῦσι. ἔπειτα
δὲ καὶ τὰς περιειλήσεις κ. τ. λ.

166. 21. ἔκστασιν. Immo ἔκτασιν. Μοχ παχυντικάί.

23. ἀγγύλας. Immo ἀγκύλας i. e. ἀγκυλώσεις.

24. Pro πρὸς τὸ requiro πρόσθεν.

ult. διατίθεται: infinitivus minus placet.

167. 18. οὐδὲ γάρ, ὥς ἐπαχθές, τῷ ἐρίῳ . . . malim
quam τὸ ἐρίῳ . . . περιλαβεῖν, ut voluit D.

168. 1. Num forte σὺν τῷ, καὶ εἰ τοῦτο εὐπρεπές ἐστι
τὸ σχῆμα, διὰ τῆς περὶ τὰ λουτρὰ πλάσεως
ἀκινδύνως αὐτοῖς καὶ ἀσυμπαθῶς ἀποδοθήσε-
σθαι κατὰ τρυφεροῦ τινος· συμμέτρως οὖν κα-
τακλινέσθω μὴ λίαν λαπαρῶς τε πάλιν διὰ τὸ
τῇ πολλῇ συννεύσει διαστρέφεσθαι τὴν ῥάχιν,
ἢ τὸν τράχηλον.?

9. Pro τίθεσθαι requiro δύνασθαι.

21. Hic quoque nihil intelligo.

26. μετὰ μέντοι τὴν ἀπὸ τῆς σπαργανώσεως κα-
τάκλισιν ἔαν τὸ βρέφος ἡρεμεῖν, καὶ κ. τ. λ.

169. 8. κακοστόμαχον, ὥστε ἀδικεῖν.

10. δριμύτερον γάρ τοῦτο καὶ ταρακτικόν.

22. Ni fallor haec ita legere oportet: εὐοδία δὲ
καὶ ἀνακαθάρσει τῶν πόρων ἢ ἀνάδοσις ἐτοι-
μάζεται, καὶ οὕτω τρέφεται ἡ σύγκρισις.

170. 9. συντάσσειν ἄτοπόν ἐστιν.

10. Διὸ καὶ Δημοσθενῇ ἐπιμεμπτέον κελεύοντα κ.τ λ.

Vide infra, ubi de auctoribus citatis a Sorano
exponam.

11. Seqq. ad hunc modum reficienda esse exis-
timo: ὥς διὰ τοῦτο καὶ τῆς φύσεως τὸ γάλα

P. vs.

ποιησάσης πρότερον ἐν οἰκονομήσεσιν, ὡς καὶ τὴν τροφήν εὐθέως τὸ βρέφος ἔχειν. μεμπτέον δὲ καὶ τοὺς ἀποδεξαμένους αὐτὸν ἐπὶ τούτων· καθάπερ κ. τ. λ.

170. 16. εἰ δὲ μὴ εὐπόρως vellem.

18. ἢ καὶ τὸ ἀγγεῖον αὐτῶν. D. τῷ ἀγγείῳ αὐτοῦ. Neutrum verum. Lege: ἢ καὶ τὸ αἶγειον αὐτῷ γάλα συμπλεκτέον.

20. προεκμυζηθέντος recte D.

171. 3. Sunt haec levi emendatione redintegranda: καὶ φυσικώτερον ὡς πρὸ τῆς ἀποτέξεως, οὕτω καὶ μετὰ τὴν ἀπότεξιν ἀπὸ τῆς μητρὸς τρέφεσθαι. — Ne quis ἀπὸ tentet ita ut ὑπὸ substituat.

7. ἄρουρα cum L. supplendum censeo.

10. Lego εἶτα καὶ προσγηράσασα καὶ μίαν προσφερομένην τροφήν τὸ ἀπουσιαζόμενον κ. τ. λ.

15. ἀναπαυσαμένη καὶ τοῦ ὑπάρχειν κ. τ. λ.

172. 9. Lego: μὴ πρεσβυτέραν δὲ, διὰ γὰρ τὴν ἀτονίαν τοῦ σώματος ὑδαρεῖς γεννῶσι τὸ γάλα· ταῖς δὲ ἀκμαζούσαις συνευτονεῖ κ. τ. λ.

15. ῥακωῖσαι. Nisi ῥακόω transitivum esset, crederem ῥακοῖσαι, dedisse Soranum. Nunc ῥακώδεις verum esse videtur.

18. διὰ τῆς γῆς φανύλης ῥέον ὕδωρ. —

173. 10. ὑπολαμβάνουσι τοὺς τοιούτους ὀλιγότερον πολ- λάκις ἔχειν τὸ γάλα. Ita quidem lacuna ex- pleri posse videtur.

15. καταπεπλεγμένοι.

P. vs.

173. 17. καταπεπλεγμένοι τοῖς αἰτίοις. L. σιτίοις : non consentio : lego ἀγγείοις.

19. ὕδαρεῖς. Immo ὕδαρές.

174. 1. γενοποροῖ. Facilis est emendatio στενόποροι.

4. Lege : ὅσον ἐσπούδακεν ἐπισπάσασθαι • οἱ δὲ ἄγαν σηραγγώδεις κίνδυνον ἐπάγουσι πνιγμοῦ κ. τ. λ.

175. 8. Pro δὲ requiro δεῖ.

12. ἀγρυπνῇ τε διὰ τοὺς ὀδαξισμοὺς καὶ τὴν ὕστερον ἔλκωσιν ὑπομένῃ. Ita forte legendum.

24 καὶ διὰ τοῦτο πάντως οὐχὶ ἢ τὸ ἄρῶεν κ. τ. λ.

176. 10. τοῦ φαύλου σημεῖον οὐκ ἂν γένοιτο.

12. Vellem ἐνδέχεται γὰρ τὸ γάλα κ. τ. λ. —

25 ἢ ὀξίζον εἶναι omnino.

177. 3. ταγῶδες. L. τρυγῶδες. Vera lectio erit παγῶδες. Tum vero vs. seq. punctum dele.

11. Desidero γὰρ in verbis : τὸ μὲν [γὰρ] εὐθέως ἀπορῶρον , ὕδαρές.

19. Vellem τοῦτο γὰρ καὶ ἀπεπτον.

178. 3. πνεύματος οὖν πλείονος?

10. Ζητεῖται omnino dandum : infinitivus non quadrat.

19. αὐτὸ cum D. lego.

179. 1. ἔλκον μὲν maxime probo : vs. seq. vellem : οὐχ εὕρισκον δ' ἐκπληρῶσαι.

6. οὐ μὴν τοῖς βαρυτέροις καὶ ἀθλητικοῖς • ἐπιπονώτερα γὰρ ἢ κ. τ. λ. — Sic haec constituenda arbitror.

16. μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ τὴν δι' ὑποζυγίων αἰώραν.

22. ταῖς δὲ πενιχρωτέραις τὸ ἐρέσσειν , ἢ καὶ ἀνι-

P. vs.

μᾶν κᾶδον καταπεσεῖν καὶ ἀλήθειν καὶ σιτοποιεῖν καὶ στρωννύναι κοίτην. In his pro καταπεσεῖν D. καταπέσσειν. Non consentio : lego καὶ τὸ πτίσσειν καὶ ἀλήθειν κ. τ. λ.

180. 17. κακοστόμαχα γὰρ καὶ δυσδιοίκητα.

21. Quid in corrupto ὠλιθάτους lateat non certum mihi. Λαμβάνειν δὲ καθαρὸν ἄρτον πεπονημένον τε καὶ ζυμίτην ἀπὸ σιτανίων (λεγεσητανίων) γεγονότα πυρῶν, ὠλιθάτους, ἐγκέφαλον κιχλῶν, νεοσσούς περιστερῶν κ. τ. λ. — Fortasse ortum ex ὠῶν λεκίθους.

181. 4. πεφθῆσεται. —

10. πολὺ τι λιπαρώτερον.

13. τοιοῦτον. Immo τοιούτου.

182. 1. Aut ego fallor, aut hac ratione haec restitueris : διὸ καὶ τὸ μὲν τῶν αἰγῶν ἀστομώτερόν ἐστι καὶ παραστῦφον, ἐπεὶ — τὸ δὲ τῶν προβάτων εὐστομώτερον καὶ γλυκίον, ὅτι — κ. τ. λ.

5. ἄχρι μὲν τεσσαράκοντα ἡμερῶν.

7. Numquid παρὰ μίαν καὶ δευτέραν ἡμέραν.

11. ἀλλ' ἅπαξ μὲν τὸ πρῶτον.

15. ὑπὸ τοῦ πεποιωμένου τῷ οἴνῳ — γάλακτος.

17. φέρειν οὐ πεφυκός. μηδὲ ἀπορήσῃ τις, πῶς οἶν κ. τ. λ. Ita magnam partem L. secutus legere malim.

183. 12. Haec ad hunc modum restitui posse arbitror : ἢ λεπτυνομένου, ἢ παχυνομένου παραδοτέον τὸ βρέφος ἄλλη· καλὸν μὲν γὰρ ἑτέρας τιτθῆς γάλα διδόναι· μὴ ἐπιτρεπούσης δὲ τῆς περι-

P. vs.

στάσεως, τὴν παροῦσαν δίαίταν οὕτω κατασκευάζειν, ὡς μὴ νόσῳ περιπεσεῖν τὸ βρέφος.

183. 18. Malim ἢ εἰ δι' ὅλου τοῦ σώματος ἀτροφίαν κ. —

184. 9. Forte τοῖς διὰ γάλακτος λεγομένοις.

15. τοῖς εὐτονωτέροις γυμνασίοις τὰ σώματα δεῖ καταπυκνοῦν.

18. ὡς deletum cupio.

185. 3. ὃν deletum velim.

15. διὰ τῆς ἐξαντλήσεως. Me iudice ἐπαντλήσεως scripsit Soranus.

17. ἐκκλύσεως. Legendum esse ἐκλύσεως seqq. docent.

22. ὅθεν καθ' ἡμέραν μὲν αὐτὸ δεῖ λούειν procul dubio.

24. ὅταν ἐπὶ γῆν τι μολυνόμενον ἐπὶ πλεῖον. —

Pro corruptis ἐπὶ γῆν τι D. voluit ἐπιφαίνεται, quod h. l. parum adaptatum. Vera, puto, emendatio erit: ὅταν ἐπείγῃ τι μολυνόμενον ἐπὶ πλεῖον, ἢ ἐξανθήμασιν τραχυνόμενον.

186. 10. Fortasse hoc voluit Soranus: παρεπιχέειν δέ τινα κατὰ λόγον ἀρμόσει ὕδωρ θερμόν, καὶ ἐπιψύχεσθαι ἔαν ὀλίγον τὸ πρῶτον, καὶ καταντλεῖν μέχρις ἂν εὐανθὲς γένηται τὸ σῶμα.

18. Pro ἐκκείμενα lego ἐγκείμενα.

26. διάστασιν. Ni fallor διάτασιν. Mox ῥάχιν.

187. 4. ὥστε τὸ λ. — Dele τό.

6. ἀποστάσεως. Lege ἀποτάσεως. Similiterque infra vs. 18. Cf. p. seq. vs. 18.

15. Pro ἐνθλίβεται velim ἐκθλίβεται.

21. ζυγούτω L. vehementer placet; tum vero eodem

P. vs.

versu velim : καὶ κατὰ τὴν ἀνάτριψιν.

187. 23. Numquid διορθουμένη αὐτὸ ἐκ πτερνῶν ?

— Nonne etiam supra vs. 22. τῶν πτερνῶν legendum pro τῶν στέρνων ?

25. Requisiri puto : ἐπ' εὐθείας γε κατὰ περισπασμόν. —

188. 1. Legamus : ἕως ἰνίου κατ' ἀπότασιν θλίβειν , ἐπικοιλαίνειν τ' αὐτὴν ἀπὸ τραχήλου ἕως ἱεροῦ ὀστέου κατ' εὐθεΐαν , ἵνα μετὰ τοῦ εὐπρεποῦς κ. τ. λ.

6. εὐτρεπίας. — Lege εὐπρεπείας.

10. δυσεξώβωτα. Corruptum sane vocabulum , in quo latet compositum ductum ab ὑβόω : forte δυσεξύβωτα , forte etiam διςεξύβωτα.

13. ἐξ ἀντιθέτων.

189. 2. περιστερόν ὄν. — Legendum pro hisce : περὶ στέρνον.

4. παραμβανόντων. L. παραβαινόντων. — Malim καθάπερ ἐπὶ τῶν παρεμβαινόντων εἶωθε γίνεσθαι μετὰ ποσῆς ἐκστάσεως.

7. διασαλευέτω δὲ καὶ τὰς ἐπιγονατίδας , ἵνα μὴ δυσκίνητοι τῇ συμβολῇ τῶν κώλων καθιούνται. In his postremum verbum sanum non est : non certus sum de vera emendatione ; fortasse καθενῶνται , fortasse κατεθίζωνται scripsit Soranus.

13. περιπλαττέτω καὶ τὸν μυκτῆρα , διεγείρουσα μὲν αὐτὸν ἐπὶ σιμῶν , θλίβουσα δὲ ἐπὶ γρουπῶν , — προσαναστέλλουσα , ἐφ' ᾧ τὸ γρουπὸν , οὐ κατὰ μετεωρισμόν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος , κατὰ προπέτειαν δὲ τῶν περὶ τὸ σφαιρίον ἄκρων

P. vs.

ἐπισπωμένη ἀνεσταλμένα τὰ πτερυγώματα τῶν
 ῥινῶν. Locus haud ita facilis intellectu, quem
 emendatum, (sic certe mihi videtur,) descri-
 psi. — Pone ἐπισπωμένη delevi δὲ et e cod.
 lectione σφερόν, pro qua e D. coniectura
 πτερόν illatum est, effeci σφαιρίον: ita enim
 ima pars nasi prominens audit apud Ru-
 fum Ephes. p. 47., et Polluc. II. 80.: τὸ δὲ
 ἀκρορίνιον ὅλον σφαιρίον. Liceat Latine sen-
 tentiae vim explicare: « Etiam nasum in de-
 bitam effingat formam, attollens illum in si-
 mum habentibus, deprimens contra in iis,
 qui sint adunco — et in his quidem non
 reprimens nasum qua parte prominentia ma-
 xime prostet, verum adducens ad extremam
 partem deorsum tendentem narium alas sur-
 sum retractas.”

190. 6. Pro οὕτως lege οὕτως.

9. ἐπιτυγχάνοντας. Immo ἔτι τυγχάνοντας.

15. Pro νηπίων et τελείων praefero Dativum νη-
 πίων — τελείων. In versu vero superiori ma-
 gnopere arridet Dietzii emendatio.

17. Videndum num forte hac ratione corrupta
 restituere liceat: καὶ αὐτὴ ἡ γαλουχοῦσα,
 εἶπερ ἀπὸ βαλανείου τυγχάνει, διαστήσασα τὸ
 αὐταρκές προλαμβάνετω πρότερον ὑδάτιον.

20. ἐπιβλαβὲς velim.

191. 13. μὴ ante μετὰ deletum cupio.

17. καὶ εἰς τὸ μὴ κακοπαθεῖν κ. τ. λ.

19. Vellem: περιπατεῖτω· καὶ διατριψαμένη καὶ
 σαλεύουσα τοὺς μαστοὺς, οὕτω τὸ γάλα.....
 παρεχέτω.

P. vs.

191. 23. Pro αὐτὰ velim αὐτό.
 24. Pone κοίτης commate distinguo.
192. 8. καὶ ἐνίοτε σπουδάξῃ τὸ βρέφος ἔχειν, ἢ σκάφη
 κ. τ. λ.
 16. πλησμόνως τε. Vera lectio erit: πλησμονῶδες
 ὥστε.
 ult. τὴν θηλὴν δὴ ἐν τῷ στόματι καταλιπεῖν.
193. 8. πρὸς τε τῇ διατάσει διευρυνομένων τῶν πόρων.
 Nempe πρὸς adverbii vice fungitur.
 10. πλήν οὐχ ἕως πλείονος· ἀλλ' ἀνετέον αὐτόν·
 καὶ γὰρ κ. τ. λ. Αὐτόν: nempe τὸν κλαυ-
 θμόν, ita certe mihi videtur.
 18. Quid si ita hunc locum refingamus: ἢ διὰ
 δυσαρέστησιν, ἢ δι' ἄλλο τι ὁποῖον δὴ πέφυ-
 κεν· ὧν ἕκαστον, ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, σημειοῦ-
 σθαι, ὥστε κ. τ. λ.
 22. γνωρίσομεν.
 28. ῥυγιάζεσθαι. — L. ῥιπτάζεσθαι. Non con-
 sentio: ῥυγιάζεσθαι scriptum fuisse suspicor.
 Απτε coniunguntur διὰ τοῦ ἀσᾶσθαι καὶ ῥυ-
 γιάζεσθαι: tum vero εἰ initio huius verbi prae-
 cedente καὶ facile interire potuit. Est quidem
 Lexx., quibus utor, ῥυγιάζεσθαι ignotum,
 sed nihil in hac forma deprehendo, cur eam
 reiiciam. Ducendam existimo ab ῥυγῇ, unde
 ῥυγάω, ῥυγιάω, ῥυγιάζω recte effeceris.
194. 10. Ante δυσαρέστησιν cum D. suppleo διὰ.
 12. ἐπὶ μηδεμίᾳ τ. ἐ. ἐ. ἀ. —
 15. Vellem: εἴ τις αὐτοῦ δακτύλῳ παράψαιτο.
 18. καὶ εἴ τι ἐπιπολὺ κ. τ. λ.
 19. καὶ τὸ ὑποχόνδριον καθεῖτο forte.

P. vs.

194. ult. ἐξεραῖ lego. De ἐραῖν Lob. ad Phryn. p 64.
Nempe proba forma et satis usitata, de qua
dubitare dixeris editorem adnotantem: « sic
ex schedis » !
195. 5. Pro ὥς οἱ requiri puto οὕς οἱ.
17. Nonne ἀλλ' ἢ μετὰ τὸ αὐτὴν ἀναδοθῆναι le-
gendum?
19. καὶ διὰ τῆς αἰώρας κίνησις ἐπιτηδευέσθω.
196. 2. κρυπορχαῖοι. — Magis usitatum est κρυπορχί-
δες. Illud in Lexx. adnotatum non video.
In seqq. lego: Δεῖ δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κατὰ
πρόβασιν τῶν χρόνων κ. τ. λ.
6. ἡ ὁπ ο σ α ς ο ὦ ν, τοῦ ὀμφαλοῦ κατὰ μα ρ α σ μ ὸ ν
ἀποπεσόντος κ. τ. λ. Haec certa mihi visa est
emendatio corruptorum ὁπ ω ς ο ὦ ν et καταμερα-
σμόν. Non placet κατὰ μερισμόν L. —
8. καὶ ante κατὰ delendum.
23. τότε δὲ παρεκλίνειν vellem.
ult. τοῦτο δὲ ἐφ' ὧν μὲν διὰ κ. τ. λ. requiro.
197. 4. πρῶτον μὲν οὖν μίαν desidero.
6. προεκλίνειν.
8. τῷ βραδίον lege.
198. 24. κατὰ πρόβασιν.
199. 8. Διὸ καὶ αἱ προπετέστεραι μετὰ τὴν κ. τ. λ. et
pone βαρυνόμεναι vs. 11. subiunxerim ἀμαρ-
τάνουσι.
15. ἀλλὰ καὶ τινος νόσου γινομένης lego.
24. δυσδιοίκητος γὰρ ἡ τροφή.
ult. Pro ναστῶν scribe μαστῶν.
200. 3. Malim βλαβεροί.

P. vs.

200. 12. γὰρ delendum.

21. Vellem : διὰ τὸ κακοῦσθαι ὑπὸ τῶν φαρμάκων ,
ὥς τὸν στόμαχόν ποτε πάσχειν. Nimirum pone
Gen. plur. φαρμάκων facilius ὥς quam καὶ
omitti potuisse videtur.

201. 22. Pro κενότης lege : καινότης.

202. 7. Hunc locum a Sorano ita scriptum fuisse ar-
bitror : καὶ ὁ λάγειος δὲ ἐγκέφαλος ὡσαύτως τῷ
τῆς ἀντιπαθείας λόγῳ ποιεῖ τότε πρὸς ἀνιῶντα
(ita cum L. lego pro ἀνιέντα in MS.) οὐλα.

16. Numquid περιλείπει τοῖς ὁδοῦσι ?

20. χρῆσθαι δὲ τρυφερῶν ἐρίων καὶ καθαρῶν ἐπι-
βολῇ τραχήλου καὶ κεφαλῆς κ. τ. λ. Illud
τραχήλου sine praepositione aliqua adposita
me offendit : vellem ἐπὶ τραχήλου.

ult. καὶ τὸ λουτρὸν , ἐὰν μείζων ἢ συμπαθεία τυγ-
χάνη , παραιτεῖσθαι. Δεῖ δὲ καὶ τὴν κ. τ. λ.

203. 5. ὑπομένη ferri nequit, cod. lectio ὑπομένει
certo certius servanda.

13. ἐπὶ κεφαλὴν σχηματίζουσι τὸ βρέφος μεταξὺ
θύρας καὶ τῷ βρέγματι προσάπτονται τοῖς τῆς
γῆς ποσὶν ὁδοῦ , καὶ τοῦτο ποιοῦσιν ἐπτάκις. —
In his τοῖς τῆς γῆς ποσὶν ὁδοῦ corrupta sunt
et a nemine intelliguntur : sed puto salva
fore , si legamus προσάπτονται τοῖς τῆς στέγης
ποσὶν ἐφ' ὁδοῦ. Est enim ὁδὸς , Ionice οὐδὸς ,
limen : οἱ πόδες τῆς στέγης erunt ligna ad
perpendicularum erecta tectum sustentantia , de
stijlen nobis , et h. l. quum liminis mentio
simul fiat , de posten van de deur. Quo
sensu hoc vocabulum legere me non memini.

P. vs.

203. 18. Haec hoc ordine lego: διὰ δὲ τὴν δριμύτητα καὶ πληκτικὴν ἀποφορὰν καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων τὸ κύμινον τῆς κεφαλῆς ἐστὶ συμπληρωτικόν.
204. 1. τῇ ἀνθηρᾷ, ἡλίῳ. Cf. Theoph. Nonnum I. pag. 350. Num forte ἡλαίῳ? cf. Leonis Synopsis lib. V. cap. 1.
2. μυρίνης. Lege: μυρσίνης.
5. Lego: ἢ τινι ἄλλῳ στυπτικῷ χυλῷ ἐνωθέντο μετὰ μέλιτος.
14. ἀποσπωμενῶν γὰρ τῶν ἐσχαρῶν lego.
17. πρὸς δὲ τοὺς ὀδαξήσμοις τοῦ σώματος πυρία χρησιμεύει σὺν ἀφθόνῳ ἀλείμματι.
20. ὥς τοῖς σώμασιν ἐπιμένειν ἕως πλείονος.
22. τὴν ἀκμὴν. Monetne pustulas eiusmodi acu v. c. non esse aperiendas.?
205. 1. Malim ἀρνογλώσσω μετ' ἄρτου, ἢ σέρι, ἢ πάλῃ κ. τ. λ. — Seqq. etiam, quominus haec Accusativo efferantur, prohibent.
8. δι' ὑδρελαίου θερμοῦ λούομεν μετ' ἀφεψημάτος κ. τ. λ.
18. ἀναπληροῦμεν τὰ ποικίλα. Num id re vera scripsit Soranus? an vero τὰ κοῖλα? Illud parum placet.
25. Ecquid ὥς μήτε ἐμπιπλᾶν?
206. 13. ἐλίγμασι. — scribe ἐκλείγμασι.
19. Illud παραδίδουσιν litura sanandum.
207. 10. διώραν. Immo αἰώραν.
19. καθὼς γὰρ αἱ σῦες ἀεσσαφαγοῦσαι. D. « ἀθέρας, vel κέρας φαγοῦσαι.” Neutrum satisfacit: veram esse puto emendationem αἶρας φαγοῦσαι.
208. 1. Διὸ καὶ τοῦναντίον ἀδιαχώρητον μένει μέχρι

P. vs.

πλείονος, εἰ τῇ τροφῷ δίδομεν τὰ μαλάσσοντα τὴν κοιλίαν. — In his εἰ ante τῇ τροφῇ de coniectura D. invectum; quo facto haec constare nequeunt, quum res, ita proposita, vera non sit, nec cum praegressis verba congruant. Legamus: διὸ καὶ τοῦναντίον, εἰ ἀδιαχώρητον μένει μέχρι πλείονος, τῇ τροφῷ δίδομεν τὰ μαλάσσοντα τὴν κοιλίαν.

208. 3. ἢ deleo: tum τρέφεται lego.

8. ἅπερ ἐκ τῶν θεραπευτικῶν ῥηθησομένων μετενέγκοιντο. Πόσων δὲ ἐτῶν αὐτὸ γενόμενον κ. τ. λ. Ceterum haec verba, πόσων δὲ κ. τ. λ., ad finem capitis usque, si cum cap. 92. conferas, facile cum Dietzio consenties perhibente capita duo proxime seqq. supposititia esse.

15. παρὰ τρόπον et αὐτοῖς deleo.

17. αὐτῶν delendum.

19. ἐπανιμένειν. — Facilis emendatio et vera, ut opinor, ἐπάνιμεν εἰς.

25. μυρσίνη ξηρᾷ.

209. 1. ἐνθέντες vellem et mox ἐνστάζοντες.

210. 13. περὶ τοῦ παρὰ φύσιν legendum.

28. φέρεσθαι. Requiritur φέρεται, tum pone hoc verbum puncto minori distingo.

211. 10. τούτων — γυναικῶν. Sunt haec valde confusa, adeo ut me inde non expediam.

24. ἐνστάσεως. — Immo ἐντάσεως.

25. καθ' ὧν. Tu lege: κακῶν.

26. καὶ διὰ τῶν αὐτῶν θεραπεύεσθαι lego.

P. vs.

212. 5. τὸ deleo.

9. Post γένος additum cupio εἶναι.

15. καὶ μὴ διαφέρει τῶν ἄλλων, ἐνδέχεται πάσχειν αὐτῷ διαφόρως. Pro αὐτῷ lege αὐτῶν et sententia salva erit.

19. ἔντασιν hic quoque legendum.

213. 8. οὕτω καὶ ἰδίῳις κέχρηται πάθει vellem.

18. καὶ ἰσχυρία παντελῶς κ. τ. λ. Hunc locum ita reficiendum esse censeo : καὶ παντελῆς μὲν οὖν κώλυσίς ἐστι τοῦ διὰ μήτρας φερομένου κατὰ φύσιν αἵματος ἢ ἐποχή· παραποδισμὸς δὲ τῆς ἀποκρίσεως ἢ στραγγὴ καθαρίσις.

214. 4. ἢ συνειληφύῃαι lego : vs. 5. καὶ ante μηδενοῦ deleo : ceterum cum L. consentio.

17. ἢ ante τῆς ὑλῆς delendum.

20. τὰς δὲ παρὰ φύσιν, οὕτως·

217. 4. διαπνοίας nusquam legi, quod sciam; διαπνοάς dandum arbitror.

16. σημειωτέον — ἐτῶν : haec mihi obscura sunt.

21. Lege τῇ τοῦ ἄλλου σώματος ὑγείᾳ.

23. ἢ τῷ ἄλλον ὄγκον ὑποπίπτειν.

218. 6. Pone ἀλγεῖν puncto distinguendum : tum vs.

8. et 9. lego : καὶ πάθος τῶν εἰωθότων ἐπέχειν τὸ ἔμμηνον, ἐπισυντιθέντες κ. τ. λ.

16. δι' ἡλικίαν φυσικῶς, οὐ δεῖ θεραπεύειν.

22. Malim οὐδέ ταύτας.

23. ἠδέναι κατ' οὐμὲ συλλαμβάνειν κ. τ. λ. Mira corruptela, cuius vera emendatio haec est : εἰ δ' ἔνεκα τοῦ μὴ συλλαμβάνειν ἐπιζητοῖεν τὴν καθαρίσιν, τρυφερώτερον κ. τ. λ.

P. vs.

219. 20. Vellem κεφαλῆς τε καὶ τραχήλου τενόντων,
ὀμμάτων καὶ ἰσχύων κ. τ. λ.

ult. Numquid pone παντός intercidit πόνου?

220. 3. ἐσφιγμένων.

221. 21. παρερεθίζοντι omnino dandum ex Aët. MS.

222. 21. περιωδυνῶν. Verum erit περιωδυνιῶν.

23. Forte ὥς μᾶλλον, vel ὥς τε μᾶλλον, vel ἔνεκα
τοῦ μᾶλλον vel τοῦ μᾶλλον, ut vult L., sub-
intellecto ἔνεκα.

223. 4. ἦτε γὰρ στάσις τὴν ἀσθενοῦσαν σκῦλαι καὶ
ἰσχνότερα τὰ παρὰ τοῖς ἀστραγάλοις ἀγγεῖά
ἐστίν. In his pro σκῦλαι desidero ἄν σκύλαι,
unde facili lapsu alterum illud ortum videtur.

16. καὶ εἰς ἀταλαιπωρητέον κατεργασίαν ἢ τῆς
τροφῆς. D. vult. ἀταλαίπωρον. — Puto scribi
posse εἰς ἀταλαιπωρητὸν κατεργασίαν τῆς τρο-
φῆς, quae faciliior est correctio.

25. κατησθένηκεν.

27. ἐπιθέσει. — ἐπιτάσει lege: saepissime in hisce
peccatum a librariis.

224. 1. παρεγκλύνειν et χυλοῦ vitiosa sunt. Hac ratione
sententiam legamus: τὸ σφοδρότερον γὰρ τοῦ
ἐπισπασμοῦ παρεγκλύνειν ἐστὶ, παρὰ τι μέρος
τοῦ χείλους τῆς σικύας ἰσχνῆς παρεντιθεμέ-
νης σπαθομήλης.

5. προυποβληθέντος.

10. ἤλεωμένων. L. ἤλκωμένων. — Non consentio:
vera emendatio erit ἤλαιωμένων.

14. Partim cum L. lego: ἐλαιοβραχὲς ὀθόνιον
ἐφαπλωτέον.

P. vs.

224. ult. ἐκτάσομεν corruptum est. Conieci προστάσσοντες: idem verbum obvium p. 231. vs. 9., sed forte ex ἐπιτάσσοντες vocabulum corruptum facilius oriri potuit.
225. 19. ἐχρῆν delendum censeo.
 20. παραληπτέον δὴ τὸ requiro.
 21. κράτιστος δὲ πεσσὸς ἐλαίῳ βραχὲν ἔριον γλυκεῖ καὶ θερμῷ. Codd. lectio θερμῷ vestigium refert veteris scripturae, quae obfuscata est.
 22. ἢ τήλεως χυλὸς, ἢ λινοσπέρμου, ἢ μολόχης μετὰ τοῦ ἐλαίου γλοιώδους ἀνακοπεῖς, ἢ μετὰ τινος τούτων συνεψηθὲν στέαρ κ. τ. λ.
227. 4. ἐπιτάσεις lege, non ἐπιθέσεις.
 22. ἐπὶ πάσης δὲ ἐπιμονῆς τῆς δρ.
228. 24. καὶ delendum.
 26. ἐπ' ἐκλυομένης ποτὲ τῆς φλεγμονῆς.
 ult. Pone γίνεται puncto distinguendum: tum pergit auctor: Σύνθετον δὲ φάρμακον ταῖς τοιαύταις προσθετέον.
231. 15. ἡμέρας ἐκράσην μίαν θερμήν. — Mira iterum corruptela hoc modo, uti videtur, restituenda: ἡμέρας εἴ εἰ κρᾶσιν μὴ λίαν θερμή.
233. 12. εἰ γὰρ — καταμηνία. Dixeris haec ad praegressum caput esse referenda et lacunam esse, qua finis superioris et initium huius capitis interierit.
236. 18. ἢ ἰσχυρῶς ἀνεστόμωται lego.
237. 2 δοκεῖ δὲ ποτε καὶ περιοδικῶς ἅπαντα. — Ver-

P. vs.

bum excidisse puto in fine: forte ἅπαντα ἐπελθεῖν dedit.

237. 7. οὐκ ἀπὸ τῆς ὑστέρας δὲ μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ κ. τ. λ. — Pro μᾶλλον requiro μόνον: sequens ἀλλὰ corruptelae ansam praebuit, puto.

11. μελανώτερον. Vellem μελάντερον.

13. ἐνέσται lege et comma pone μέρος dele.

14. κατάκλισις ἐν οἰκήματι μικροτέρῳ κ. τ. λ.

18. συναγωγή τε τῶν μηρῶν καὶ διὰ πληκτική· μιμητικὸν γὰρ χαρακτῆρός ἐστι τὸ σχῆμα. Proferam quod excogitavi, licet certum non esse ultro profitear: καὶ διαπλοκὴ χιοειδής· μιμητικὸν γὰρ τοῦ χαρακτῆρός ἐστι τὸ σχῆμα.

24. καὶ ante συνεχέστερον deleo. —

238. 2. ἐγκάθισμά τε.

10. εἰ δὲ καὶ ἐμμένοι (cod. ἐνιμένοι) αἰμορροῦσι (cod. αἰμορροῦσι). Nonne e cod. lect. elucueris: εἰ δὲ καὶ ἔτι μὲν αἰμορροῦσι?

13. τρυφερὸν ἔριον ἐνι τινὶ τῶν εἰρημένων χυλῶν διάβροχον.

16. ὅταν γὰρ ἀπὸ κ. τ. λ. Vellem ὅταν δὲ ἀπὸ κ. τ. λ. et vs. 19. pro ὅποτε τρυφερὸν vellem τότε τρυφερὸν καὶ καθαρὸν σπογγάριον ἐπίμηκες, ὡσάντως διάβροχον, ὡς ἐσωτάτω παρεντιθέναι προσήκει κ. τ. λ.

239. 12. Nonne εἰ δὲ πρὸς ἀνάβρωσις εἶη? Πρὸς ἀναβρώσεις non placet: praepositio hic quoque adverbii vice fungitur.

15. εὐμαρῆς ἢ πρὸς ταύτην ὑπάντησις, κρατουμένης ἐν τῷ ζῆν τῆς καμνούσης.

240. 2. πύκνωσιν δὲ καὶ συστολήν requiro.

P. vs.

240. 5. κρατηθείσης.

241. 13. Lego: μετὰ δήξεως καὶ ἀναβρώσεως συναίσθη-
σιν ἐπώδυνον ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐκκρίσεως ἐπι-
φέρων. —

23. σημειωσάμενοι. Vellem κατὰ τὸ κοινὸν σημειω-
σάμενοι τὸν ῥοῦν.

ult. Pro αὐτοῦ scribendum videtur αὐτοῦ.

242 ult. χρόνον πολὺν vellem.

244. 5. ὑποτιθέναι. Soranus, puto, scripsit ἐπιτιθέναι.

9. ἀλλ' ἡπίοις τε. — Pro τε malim γε.

245. 3. ἐπιτάσεις et vs. seq. ἐπίτασιν.

10. ἡδίω μολίνῳ. Corruptio facile tollitur legendo
ἡ δι' ὠμολίνου.

248. 12. κατὰ τοῦ στόματος τῆς γαστροῦς. Seqq., ni fal-
lor, ultro ostendunt ineptum additamentum
τῆς γαστροῦς delendum esse.

249. 22. καὶ κακουμένην: cod. κακωμένην. Itaque,
ne a vera loci scriptione aberremus, lega-
mus: κεκακωμένην.

250. 17. διὰ. Aut δι' α scribendum, aut διὸ legendum.

253. ult. πολλῇ καὶ διακόπῳ μέχρι τινὸς τῇ δι' ἐλαίου
γλυκέος καταβροχῇ. Quemadmodum editorem
offendisse videtur, ita et mihi illud διακόπῳ
suspectum est. Scripsisse credo Soranum:
πολλῇ καὶ ἀδιακόπῳ μέχρι τινὸς . . . κατα-
βροχῇ.

255. 14. Lego: ἢ εἰ μὴ πρὸ πολλοῦ κ. τ. λ.

256. 22. ὑδάτων. Lege ὕδασιν.

P. vs.

256. 24. Οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν ἀρχαίων οἱ καὶ μικροῦ δὴ πάντες ἑτερόδοξοι κ. τ. λ. L. conicit ἢ et δεῖ. Vera emendatio mihi videtur εἰ καὶ μικροῦ δεῖν πάντες ἑτερόδοξοι.
257. 6. ἐπιθέμασιν abundare videtur et e seq. ἐθυμίαςαν ortum esse.
20. Corrigendum arbitror: μελλούσης δὲ τῆς καταφορᾶς, καταυλήσει χρήται καὶ τυμπάνοις. ult. τῆς ante διὰ delendum.
258. 2. μέντοι in μὲν τοῖς mutandum videtur.
3. Hunc locum corruptum esse facile patet: fortasse ad hunc modum vere illum restituere: διὰ δὲ τὴν ἐκ τῆς φλεγμονῆς σφίγξιν συνέλκεται καὶ τὰ μὴ φλεγμαίνοντα κατὰ συμπάθειαν. χαλεπὸν δὲ τὸν στόμαχον κακοῦν κ. τ. λ.
11. οὐ βίας δεομένην.
22. ἢ μετασυγκρίσεως, ἢ γίνεται διὰ τῆς ἐπὶ τὸ κρᾶμα μετελεύσεως.
26. τῆς δὲ κεφαλῆς. Dele δέ.
262. 22. ἀκακία καὶ ὑποκυστίδι . . . καὶ τοῖς παραπλησίοις malim.
264. 6. ταῖς τὰ τοιαῦτα πασχούσαις.
9. ἀκρατησία Nominativo.
16. ἔκτροιαν. Lege ἔκροϊαν ut vs. seq.
265. 11. Certe μετενεκτέον δὲ εἰς τὴν θεραπείαν prae-tulerim; etiamsi conferam p. 267. 14. Nisi malis τὴν θερ. delere. —
267. 7. Negatio οὐκ ferri non posse videtur: forte in οὖν mutanda.
10. βάρους. Immo βάρος.
11. ἐπιθέσεις. Lege ἐπιτάσεις et vs. seq. ἐπίτασιν.

P. vs.

268. 7. ποτέ δέ ante προσαναφεύγει dele.

8. τῇ τε καταθέσει. Legendum iudico τῇ γε
καθέσει. Cf. p. 274. 3. — 278. 5. — 284. 8.

20. Hunc locum turbatum esse videmus. Forte
ad hunc modum commode illum restitueris:
τῆς γὰρ φλεγμονῆς ὑποκειμένης πάντως γέγονε
ἢ σκληρία τις ἢ μερική τις σφίγξις αἴτιον ἐπι-
σχεθέντος τοῦ καταμηνίου ταῖς γυναιξί. Ἐνίαις
μὲν οὖν κάτω τῆς παρεγκλίσεως ὑπαρχούσης,
πλήρωσις παρέπεται κ. τ. λ.

269. 13. Aëtii lectio danda et ἡ ante αὐτῆς delendum
vs. sup.

272. 1. τουτέστιν ἐν τοῖς ἀδήλοις πόροις. Haec verba
glossema referre mihi videntur haustum e
seqq. vs. 17.

8. Pone βουβώνων excidisse puto ἀλγεῖ.

273. 5. Lego ὅτε ψόφος τε καὶ βορβορυγμός, ὥς αἰ-
σθητῶς κ. τ. λ.

ult καὶ νίτρου.

274. 7. ἐπιθέσει. — Lege ἐπιτάσει.

19. τὸ διὰ νίτρων.

275. 5. πεσσοὶ τοιαύτης δυνάμεως. Inscriptio esse
videtur capituli iam deficientis, sed olim for-
mulas eiusmodi pessorum tradentis.

16. καλαμίνθης cum Aëtio omitto.

279. 2. ἐπ' ἐνίων lego.

9. ἐπιθέσειν. Immo ἐπιτάσειν.

280. 3. ἀναληπτικῆς ex Aëtio omnino legendum.

281. 3. Pro καὶ εἰ malim καὶ ἤν.

5. ἐλλεβόρου vellem.

P. vs.

282. 4. μετὰ δριμύξεως, ἢ δήξεως ἀλμυροῦ χυμοῦ. Sunt-
ne verba ἢ δήξεως ἀλμυροῦ χυμοῦ glossema
ad δριμύξεως referendum? Mihi quidem esse
videntur.

283. 25. ρκε'. Τίνα σημεία ἐπιτάσεως. Hoc loco ipse
auctor novum caput profecto non distinxit.
Quodsi ullo in hisce loco requiras novam in-
scriptionem, inferenda erit ad verba "Ἰδια
δὲ κ. τ. λ. p. 284. vs. 4. — Ibi enim habere
possis inscriptionem: Τίνα σημεία ἴδια φλε-
γμονῆς ἐκάστου τῶν μερῶν τῆς ὑστέρας, vel
aliam quamdam huic similem.

284. 5. Requiro fere: ἐπίμυσις αὐτοῦ· καὶ γινώσκεται
ἐκ τοῦ κ. τ. λ. et vs. 9. ἐνθερμον εἶναι.

12. ὑποπίπτει.

22. Vellem ἢ εἰ τῶν ἀντικειμένων πρὸς τὴν σύν-
νευσιν εἴληφεν.

ult. τὸν ἐναντίον φασὶν ἀλγεῖν βουβῶνα.

285. 6. Πολλῷ γὰρ ἐστὶν εὐλογώτερον ἔτι πλείονα τά-
σιν ἐπιδέχεσθαι τὰ κατ' εὐθὺ τῷ φλεγμαίνοντι
κ. τ. λ. tum vs. 9. ὥστε ἐκεῖνα καὶ τὰς ἐπ-
αισθήσεις ἔχειν.

ult. καὶ κατ' ἐφηβαίου καὶ κτενὸς ὁ πόνος.

286. 5. πόνος τοῦ καταλλήλου λαγόνος malim.

11. Pone ὑπαρχούσης, non pone ὁσφὺν commate
distinguendum.

15. ὄγκος τοῦ ἀπενευθυσμένου φλεγμονῆς διαφέρων
τῷ κ. τ. λ. Illud διαφέρων, vel aliud quid
illi simile, abesse nequit.

21. φλεγμαίνοντος ὑπου. Aut ego fallor,

P. vs.

aut supplendum : φλεγμαίνοντος τοῦ ἀπενθυ-
σμένου.

286. 22. καὶ συνείλκυσται.

287. 6. Pro ἐν lege καί. —

20. Ἐν τῇ θεραπείᾳ. — Malim : Εἰς τὴν θερα-
πείαν δὲ ἤδη τὸν λόγον τρέψομεν.

288. 2. Totum hunc versum secundum e textu abire
iubeo : adnotatio est recentioris temporis.

3. Verba καὶ τροφήν ῥοφηματώδη θερμήν cum
Aëtio omiserim et cum eodem , vs. 5. , χυλός
et vs. 6. φλεβοτομεῖν scripserim.

10. Unusquisque videbit Aëtium sequendum esse.

20. πυρίαν cum D. lego.

21. Lego : τὰς δὲ ζ. φ. καταπλαστέον τούτῳ · ἐπὶ
δὲ τῶν ἐρυσιπελατωδῶν φ. χρηστέον καταπλά-
σμασιν ἔχουσιν α. μετὰ σ. διαγνωσθήσονται δὲ
ἐκ τοῦ — τόπους. εἰ δὲ μὴ κ. τ. λ.

290. 4. Horum verborum cum seqq. nexus facit , ut
scribam : διὸ καὶ Θεμίσων μὲν μεμπτός ἐπὶ τῆς
ἄνευ πυρετῶν φλεγμονῆς χαλαστικὰ δοκιμάσας
κ. τ. λ. : tum vero vs. 6. τὰ σταλτικὰ requiro.

12. δι' ὧν δὴ παροξύνομεν τὴν διάθεσιν vellem.

291. 13. et 15. ἔάν δὲ εἴη. Immo εἰ δὲ εἴη.

Sunt haec fere quae huc usque in contextu corri-
genda , (ita enim mihi videbatur,) animadverti ; pos-
simque commode hic stylum ponere , nisi in libro
minimum explorato , adeo ut Lobeckius , vir celeber-

rimus, prudenter sane, ne affirmare quidem velle videatur re vera Sorano essetribuendum, operae pretium facturum me opinatus essem, inquirendo in scriptores in illo laudatos. Itaque ad litterarum ordinem horum nomina disponam, subiiciens quodcumque animadversione dignum mihi videatur. Quo facto tandem de tempore, quo vixerit Soranus et utrum iure suo hoc scriptum de morbis mulierum illi tribui possit, verbulo monebo.

Sunt autem laudati ab illo auctores qui sequuntur:

ALEXANDÈR PHILALETHES p. 210.

ANDREAS ad SOBIUM p. 101.

ANTIGENES p. 164. QUINTI discipulus, cf. Gal. de Praen. cap. 3., quod probe tenendum: nimirum Galenus Quinti discipulos Pelopem et Numesianum audiuit: Soranus eiusdem Quinti discipulum citat, quod cum aliis argumentis coniunctum eo nos ducet, ut Soranum Galeno haud ita multum superiorem aetate, deprehendamus.

APOLLONIUS MYS. p. 210.

APOLLONIUS ὁ Προουσιεύς. p. 95. Hunc frustra cum aliis Apolloniis comparo; nullibi eius mentionem factam video. Steph. Byzant. in voce Προῦσα: ἡ μὲν γὰρ, inquit, Προουσίας Βιθυνίας . . . ἡ Κεῖος πρότερον ὀνομασθεῖσα, ἧς ὁ πολίτης Προουσιεύς.

ARCHIGENES. p. 142. 273.

ARISTANAX. p. 201. Neque huius nomen, quod sciam, aliunde cognitum.

ARISTOTELES. p. 211. Verum ipsum describamus

locum; legimus: μέχρι τοῦ καὶ Ζήνωνα καὶ Ἀριστοτέλην τὸν Ἐπικουρείον εἰπεῖν. Et Aristotelis quidem Epicurei nomen nusquam inveni: sed scribendum iudico: μέχρι τοῦ καὶ Ἀριστοτέλην καὶ Ζήνωνα τὸν Ἐπικουρείον εἰπεῖν. — Zeno Epicureus e Cicerone notus, cuius temporibus floruit.

ASCLEPIADES. p. 32. 132. 139. 160. 210. 212. 257.

ATHENIO Erasistrateus. p. 210. Num idem, cuius formula medicinalis exstat apud Celsum V. 25. p. 231. Ed. L. B. 4to?

Chius quidam p. 10., ad cuius mentionem a Sorano factam Dietzius nos dimittit ad Fabr. Bibl. Gr. XII. p. 683. Ed. ant. — Cogitavi de Aristone Chio, saepius a Galeno citato, sed eiusmodi coniectura nimis incerta.

CERPHISOPHON. p. 280. Nomen in Fabr. Elencho medicorum vett. non legitur, quod suspicionem corruptelae mihi paululum firmavit. Nimirum sunt haec Sorani verba: τῷ Κηφισοφώντος, ita ut emplastrum spectare videatur. — Iam vero in Isagoge Galeno adscripta p. 764. Kühn. mentio fit τοῦ Κτησιφώντος, itidemque Lib. VI. de Comp. Med. sec genera p. 927. et 936. Ed. Kühn., adeo ut in hisce confusio facile locum obtinere potuisse videatur.

CLEOPHANTUS. p. 100. apud Galenum de Antidotis II. p. 108. eodem modo nomen scribitur. Conf. ceterum de varietate scriptionis Fabr. p. 464. in Elencho Medd. Vett.

DEMETRIUS Apameus. p. 210. 285. Fieri potest ut idem sit qui

DEMETRIUS Herophileus. p. 99. 101. 102. 206. ; licet hic etiam Demetrius Attaleus esse possit, nempe hic itidem fuit Herophileus.

DEMOCRITUS. p. 282.

DEMOSTHENES (?) p. 170. Num forte Demosthenis alicuius medici nomen latet in corrupto illo *δαμαστειν* l. l. ?

DIOCLES. p. 15. 16. 67. 99. et adposito nomine Carystius p. 124. 210. 257. 265.

EMPEDOCLES. p. 16. 69.

ERASISTRATUS. p. 210. 212.

EUEMUS. p. 70.

EVENOR. p. 31. 95. 124.

EUPHRO. p. 31. Ecquid sit Euphranor, cuius mentio facta apud Gal. ? Nomen illud non nisi h. l. legitur, quod sciam.

EURYPHO. p. 95. 124. — Est quidem locus hicce magni momenti ad confirmandum iudicium, quod de libro inter Hippocratis scripta relato supra tuli, in adnn. ad librum de Victu Ac. — Itaque non contineo me, quin Sorani verba emendata describam: Συγχωρήσαντες δὲ καὶ ὅλην ἢ ἀπὸ μέρους αὐτὴν προπετῶς [ἐκκεῖσθαι] μεμφόμεθα πρῶτον Ἐυρυφῶντα δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὅλης τὴν κάμνουσαν ἐξαρτήσαντα τῶν πόδων ἀπὸ κλιμακίου, καὶ περὶ κατακλίναντα μὲν ὑπτίαν, θρέψαντα δὲ πτισάνῃ ψυχρῇ· ἀνυπομόνητος γὰρ ἡ ἀνάρτησις καὶ φυσώδης ἡ τροφή, καὶ ἄτεχνος ἡ τῶν ἡμερῶν διαρίθμησις, ἐξ ὧν εἰς τοὺς καιροὺς ἀποβλέπει.

Haec inprimis propterea me adverterunt, quod in libro Hippocratis nomine inscripto locum deprehendere mihi contigit, quem respicit Soranus. Nempe in

libro de Nat. Mul. p. 361. Ed. Lind. haec scripta leguntur: Ἦν δὲ παντάπασιν ἐκ τῶν αἰδοίων ἐκπέσωσιν, ἐκκρέμονται ὥσπερ ὄσχη κ. τ. λ. Dein paulo inferius auctor ita pergit: καὶ ἦν μὲν οὕτως ἐθέλωσιν εἰσιέναι, ἄλις ἔστω· ἦν δὲ μὴ, ἄκρας περιξύσας καὶ θερμήνας, περιπλύνας τε καὶ χρίσας τῇ πισσηρῇ, καὶ δήσας τὴν γυναιῖκα πρὸς κλίμακα, κρούειν τὸν κλίμακα κατὰ κεφαλῆς καὶ τῇ χειρὶ ἐσωθεῖν τὰς ὑστέρας. ἔπειτα ξυνδῆσαι αὐτῆς τὰ σκέλεα ἐπαλλάξ καὶ ἔαν ἡμέρην καὶ νύκτα οὕτω. καὶ διδόναι ὀλίγον χυλὸν πτισάνης ψυχρὸν, ἄλλο δὲ μηδέν. τῇ δὲ αὖριον κατακλίνας ἐπὶ τὸ ἰσχίον σικύην προσβάλλειν ὥς μεγίστην, καὶ ἔαν χρόνον πούλυν ἔλκειν. ἐπὴν δὲ ἀφέλῃς, μὴ ἀποσχάζειν, ἀλλὰ κατακλίνας ἔαν, καὶ μὴ πρόσφερε ἄλλο ἢ τὸν χυλὸν, ἕως ἂν ἐπτὰ ἡμέραι παρέλθωσιν. ἦν δὲ διψῇ, ὕδωρ δίδου ψυχρὸν, ὥς ἐλάχιστον· ἐπὴν δὲ αἱ ἐπτὰ ἡμέραι παρέλθωσιν, σιτίοισι ὥς μαλθακωτάτοισι καὶ ἐλαχίστοισι χρεέσθω. ἦν δὲ ἀποπατῆσαι θέλῃ, ἀνακειμένη ἀποπατεῖτω, ἕως ἂν τεσσαράκοντα ἡμέραι παρέλθωσι. κ. τ. λ.

Locum longiorem licet descripsi, quo certius pateret Soranum nostrum ipsa illa verba respicere. Etenim habemus in iis suspensionem mulieris per diem et noctem: habemus ptisanæ frigidae sorbitionem: tandem dierum primum septem, tum quadraginta computationem, quae singula et cuncta Soranus reprehendit. Itaque hic librum de Nat. Mul. Euryphonti tribuit, quod egregie quadrat, cum iis, quae supra ad Lib. Hipp. p. 105. monuimus: nempe libros in quibus formula illa ab Hippocrate reprehensa occurrit, ad Cnidios medicos auctores referri debere: formulam autem istam etiam e Lib. de Nat. Mul. excitavimus, in quo saepius obvia. — Tandem observatu

dignum, cum rudi concussione mulieris e scala suspensae plane συμφωνεῖν curationem non minus rudem empyemate laborantium, quam p. 104. e Gal. adtulimus. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα: pergo ad reliquos.

GALENUS. p. 133. ἡ κινῶσα Γαληνοῦ, de quo loco mox pauca dicam.

HERO. p. 87.

HEROPHILUS. p. 9. 21. 23. 24. 69. 100. 101. 122. 210. 211. 212.

HICESIAE emplastrum p. 142. 145. 245.

HIPPOCRATES. p. 43. 58. 64. 67. 94. 119. 122. 234. 257. 265.

IUNIDOS medicamen p. 129. In Aëtio Latino XVI. 37.: « Pharmacum Iuniadae.» Alibi nomen me legere non memini.

MANTIAS. p. 95. 257.

MILTIADES Asclepiadeus Elaeusius p. 210. Nimirum illo loco coniungenda videntur: καὶ Μιλτιάδης τῶν Ἀσκληπιαδείων Ἐλαιούσιος ἐν τῷ τριςκαιδεκάτῳ τῶν χρονίων. Male iam pone Μιλτιάδης distinguitur. Ad nomen Ἐλαιούσιος cf. Steph. Byzant. in voce Ἐλαιοῦς: πόλις ἐν Ἑλλησπόντῳ, inquit et mox subiungit: ἔστι καὶ Ἀργοῦς Ἐλαιοῦς. Neque huius Miltiadis nomen apud Fabr. l. l. invenio.

MITHRIDATEUM antidotum. p. 140.

MNASEAS. p. 21. 23. 279. 289.

MNESITHEUS. p. 184. 201.

MOSCHION. p. 184.

ORIBASIUS. p. 159. Miraris forsitan nomen medici longe recentioris aevi hic legi: sed quum in libris de medicina recentiores eiusmodi formulas, qualis est illud *σύγχυσμα νεφρικὸν Ὀριβασίου*, facile ad marginem adscribere potuerint, nemo non consentiet, puto, mecum in hoc loco tanquam spurio eiiciendo.

PARIS. p. 184. Neque huius nomen aliunde notum: certe etiam apud Fabr. altum de illo silentium.

PHAEDRUS. p. 69.

PHILAGRIUS. p. 157. et p. 160. Confer de hoc medico Fabr. l. l.: — est enim recentior quam tempora Galeni, adeoque Sorani, Pergameno aetate paululum superioris. Est tamen uterque locus, ubi eius mentio facta est, ita comparatus, ut facile capitis fini adsui potuerit a recentioribus. A futuro editore tuto talia eiicientur, me iudice.

PHILOXENUS. p. 136.

RUFUS. p. 273.

SERAPIO. p. 145. 289.

SIMON. p. 100. Verba ipsa sunt: *ὥς γὰρ Σίμωνος τοῦ Μάγνητος*. Ceterum e Sorani loco patere dixerim hunc Simonem fuisse Herophili aequalem, vel paullo illi aetate superiorem; sed scriptum cupio *ὥς γὰρ ἐπὶ Σίμωνος κ. τ. λ.*

SOSTRATUS. p. 118.

SOSTRUS. p. 95. Nomen apud Fabr. l. l. non occurrit: modo ne idem sit, qui Sostratus, nomine videlicet male fortasse scripto.

STRATO Erasistrateus p. 95. — Et sine cognomine adscripto, ita ut, num idem spectetur, nescias, p. 124.

THEMISO. p. 12. 21. 210. 212. 290.

THESSALUS. p. 128. 210. 212.

XENOPHON. p. 257. Num Erasistrateus?

ZENO EPICUREUS. Vide supra in nomine Aristotelis.

Hunc quidem indicem eum in finem praesertim confeci, ut de libri nostri aetate eo certius et facilius constaret. Itaque iam de ipso Sorano, et utrum libri huius auctor sit, nec ne, et de vitae viri temporibus perbreviter exponamus.

Fabricius¹ inter alios Soranos tres huius nominis medicos enumerat, quorum duos non inter se diversos sibi videri dicit; adeo ut tantum inter Soranum Ephesium Menandri et Phoebes filium et Soranum quemdam iuniorem distinguat.

Est autem tum Soranus ille Menandri et Phoebes filius, a Coelio Aureliano saepius laudatus, tum alter iunior, cuius meminit Suidas et cuius fragmentum edidit Goupylus, cuiusque multa citantur ab Aëtio, uterque Methodicus simul et Ephesius. Quo factum est ut Choulantius² et Schoellius³ verosimillimum esse iudicarent hos non esse distinguendos, sed eundem fuisse Soranum iuniorem et alterum.

Hanc autem opinionem magnopere confirmarunt ea,

1) Bibl. Gr. vol. XII. p. 684. Ed. ant.

2) Bücherkunde der älteren Medizin, p. 58.

3) Geschichte der Gr. Litteratur, II. p. 758.

quae Dietzius in libro, de quo iam agitur, observavit. Nempe hunc a methodico esse conscriptum et ille saepius in adnn. significat, et unicuique vel semel tantum illum percurrenti facile patet; adeo ut hac in re certe nihil insit, quod impediatur, quo minus Sorani, quem methodicum fuisse ex Coel. Aurel. novimus, hoc esse scriptum credas, prouti ipsa prae se fert inscriptio.

Tum vero Coelius¹: « sicut, inquit, secundo libro de caenotetis scribens Soranus docuit.” Eosdem autem *περὶ κοινοτήτων* libros auctor noster suos esse dicit p. 23, ubi: *ὅπερ, inquit, οὐχ ὑγιές ἐστίν, ὥς ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ κοινοτήτων ἐπελογίσθη.* Quo quidem argumento gravius vix reperias aliud ullum, ut demonstres ab eodem, quem laudat Coel. Aurel., auctore tractatum nostrum *περὶ γυναικείων παθῶν* esse profectum. Utrumque certe coniunctum, tum hoc, tum, de quo mox monuimus, auctorem nostrum Methodicum fuisse, facit, ut ego omnem dubitationem praecisam esse putem.

Accedit autem tertium quid, levius quidem illud, nec tamen propterea negligendum. Coel. Aurelianus, ut ipse dicit,² magnam partem Soranum Latine expressit: « Soranus, inquit, cuius haec sunt, quae Latinizanda suscepimus.” Iam vero hic illum sibi morem habet proprium fere, ut prius aliorum sententias proponat, dein his diiudicatis suam ipsius subiungat, quod itidem in opusculo nostro de morbis mulierum factum videmus, ita ut hoc certe valeat, ni fallor, ad confirmanda illa, quae supra protuli.

1) Pag. 493. Ed. Almeloveen.

2) Pag. 75. *ibid.*

Quod autem attinet ad Sorani aetatem, e plurimis apud Galenum locis, ubi eius nomen legere me memini, duos tantum eo spectare vidi, ut ad tempus, quo vixerit, definiendum conferant. Alter est e Meth. medendi I. 7. (vol. X. p. 53. Kühn.), ubi haec: ἀλλὰ τῆς μὲν ἐκείνων διαφωνίας ἴσως ἂν ποτε καὶ ὕστερον εἴη μνημονεῦσαι καὶ σὺν αὐτοῖς γε τοῖς εἰρημένοις τοῦ πάντα σοφώτερον ἐπιταράξαντός τε καὶ συγγέαντος αὐτῶν τὰ πράγματα Μενεμάχου καὶ τοῦ ληρώδους Ὀλυμπικοῦ καὶ μετ' αὐτοῦ Ἀπολλωνίδου καὶ Σωρανοῦ, καὶ τοῦ νῦν ἔτι ζῶντος Ἰουλιανοῦ· τουτῷ μὲν γε καὶ ἡμεῖς ἐνετύχομεν, ἵνα καὶ παρὰ ζῶντος ἀνθρώπου φωνῆς ἐκμάθωμεν (ἐκμάθοιμεν vellem) λήρους μακρούς. Unde luce clarius constare dixerim Soranum, quo tempore Galenus haec scripsit, non amplius vixisse, quippe tum ceteris l. l. enumeratis, tum illi opponitur Iulianus, qui adhuc in vivis esset. Alter locus est ex eodem Pergameni opere XIII. 15. Narraturus Galenus de curatione Theagenis philosophi Cynici: ταύτην γὰρ, inquit, ἔγνωσαν οὐκ ὀλίγοι διὰ δόξαν τὰνθρώπου, δημοσίᾳ διαλεγομένου κατὰ τὸ τοῦ Τραϊανοῦ γυμνάσιον ἐκάστης ἡμέρης. Itaque curationis huius philosophi Galeni temporibus incidit. At idem subiungit: ὁ μὲν οὖν θεραπεύων αὐτὸν ἦν εἰς τῶν Σωρανοῦ μαθητῶν, Ἀτταλὸς τοῦνομα. Unde vere deduxeris Soranum Galeno aetate fuisse superiorem, ita ut illius discipuli huius aequales fuerint. Fieri posse credo, ut eodem tempore vixerit; sed Galenus dum fama florebat, iam vita, puto, defunctus erat Soranus: vide quae in nominum auctorum indice ad Antigenis nomen adnotavi.

Id autem tenuisse tum ad cetera rite intelligenda

magni interest, tum ad diiudicandum locum, ubi Galeni remedium laudatur et de quo monituum me esse antea dixi. Scilicet vix credo Soranum remedium a Galeno nomen habens commendare potuisse, quia hic, quo tempore Soranus hunc librum composuit, si modo vixerit, certe ad tantam nominis famam nondum adscendisse videtur, ut remedia eius ad omnium, ut ita dicam, notitiam pervenerint. Itaque hic etiam satis valida suspicio oritur postremas huius capituli sententias, remediorum enumerationem exhibentes esse suppositas et a recentiori manu ceteris, quae antecedunt, adsutas. Suspicionem corruptelae augent verba, ποιεῖ δὲ καλῶς καὶ ἡ τοῦ ἀλιέως κερὰ ἢ χωρὶς ὄξους σκευαζομένη supra eodem capite p. 132. vs. 13. itidem obvia.

Omnia id genus reliqua diligentius explorare futuri erit editoris, quem huic scripto nobis medicis ad artis historiam investigandam magni sane momenti, vehementer exopto. Ego, quum, antequam talia diiudicentur, certe legi commode posse debeat, id nunc inprimis egi, ut pro mearum scilicet virium modulo aditum faciliorem ad eius lectionem munirem. Qua in re si verum subinde viderim, eo utantur lectores, me quidem operae in hac re positae non poenitet.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

P. vs.

1. 19. Magnam — *melius* : Maximam
3. 28. omniaque id genus alia — *lege* : omniaque id genus reliqua.
4. 26. aliquae — *lege* : ceterique
13. 24.prehendat, — *adde* : seu cum dolore, seu sine dolore.
16. 8. κληΐδα. Non me volente hic accusativus semper hoc modo typis descriptus est, sed quoties ego προπερισπωμένως correxi, toties intactum reliquit typotheta.
18. 23. tertio die, *adde* : aut quarto,
21. 13. οἱ ε. φ. *lege* : οἱ εὐφόρως φέρουσι —
34. 29. gravitatis sensum. *adde* : universo corpori.
36. 5. οἷσι, *lege* : οἷσι —
66. 26. modum, *adde* : vel fastidii plena,
67. 30. contingant, *lege* : initio contingant.
73. 11. ἀγάγειν *lege* : ἀγαγεῖν —
77. 18. prodeant, *adde* : et urinae criticae
80. 7. ἡμ ε. *immo* : μὴ ε.
83. 28. durae sunt; *adde* : hae deterrimae sunt, uti et recentes;
92. 7. σπόδος, *lege* : σποδὸς π.

P. vs.

109. 13. Alterum expromere lubet exemplum, quo patebit tum Prognostici textum valde mutilatum esse, tum haud negligendam esse comparisonem diligentem huius libri cum locis consimilibus e Praenotionibus Coacis. Erotianus habet glossam καρδαμύσσειν κ. τ. λ. (p. 194.), de qua vere monet Heringa illam e Progn. desumptam esse, quum tum superius, tum subsequens vocabulum ex eodem haustum sit libro. Dein: « haec tamen, inquit, sola est, cui locum assignare nequii, sive alicubi corrupta lateat, sive quacumque de causa, quod aliis excutiendum relinquo.” Res quomodo se habeat deprehendisse mihi videor. Nempe antecedens καμπύλον apud Erotianum e Prognostici loco de signis ex oculis desumptum est; quem si cum Coaca 218. conferamus, videmus multa mirum in modum esse permutata ordine et in Coaca mentionem fieri quoque signorum, quae in Prognostico sunt omissa. Iam vero pro Coacae verbis καὶ πῆξις ὀμμάτων συνεχέως τε μῦειν, quae continuo post καὶ βλεφαρίδων καμπυλότης inferuntur, unde in Prognosticum καμπύλον . . . βλέφαρον traductum, in hocce libro nihil quidquam ponitur. Itaque Erotianus, nisi graviter fallor, sub oculos habuit exemplar Prognostici, in quo pro Coacae verbis συνεχέως τε μῦειν legebatur καρδαμύσσειν seu σκαρδαμύσσειν. Quod quidem, quum in nostrorum temporum Edd. et MSS. non reperiatur,

P. vs.

iterum indicio est quam prave habitus sit liber ad speciem facillimus intellectu scriptorum Hippocrateorum omnium.

110. 15. ἐξαλλασσόμενας, lege: ἐξαλλασσομένας, —

121. 13. διηθεύντες — lege: διηθεύντες.

124. 20. Graecum δὴ Latine iam reddi posse videtur h. l. —

129. 17. Dele verba: p. 95. 109. ὑπηρεσίας. Nescio quo modo factum sit, ut nomen primae decl. huc irrepserit.

131. 22. Redeundum mihi esse sentio ad locum medico mihi expeditu non facilem, de particulis εἰ et ἤν in variis periodi membris cum diverso modo constructis. Qua in re tum corrupta locorum scriptura, tum res nova, quippe de qua apud auctores de Grammatica expositum nondum vidi, magnas mihi peperit difficultates. Omnibus, quoad maxime potui diligentius perpensis seqq. profero, in quibus si nunc etiam in errores incidam, lubens a doctioribus meliora doceri me patiar. — Particula εἰ cum duobus ut plurimum modis construitur, Optat. et Indic., est particula logica; εἰ cum Coni. construi solet et ad experientiae significationem refertur. (cf. Herm. ad Vig.) — Cum hisce redeamus ad loca e Progn. p. 132. laudata, ac primum quidem ad locum, qui est p. 140. εἰ δὲ διαλείποι καὶ ποτὲ μὲν καθαρόν οὐρέοιτο, ποτὲ δὲ ὑφίσταται, ubi cum Obsop. ὑφίσταται legendum censui. Non negligendum est εἰ cum diverso

P. vs.

modo h. l. construi quidem, sed in partitione, quod facit, ut *ὀφίσταται*, quod Obsopoeum de coniectura mutatum cupiisse credo, iam servari posse arbitrer. Diverso modo, uti mihi videtur, res comparata est cum particula *ἤν*, Coniunctivum sibi postulante, ita ut, si in aliis periodi membris Optat. ponatur, hoc ita explicandum putem, ut *εἰ* fere subintelligendum sit, et conditiones hoc modo propositae minus necessariae esse significantur. Hinc fit, ni fallor, ut in locis, quales e Progn. p. 146. et 154. excitavimus, in variis membris idem modus Subi. servetur, quia omnia arctius secum invicem cohaerent, quam ut cogitatione disiungantur. Contrarium locum habet in verbis e p. 158. laudatis, *ἤν δὲ μήτε οὖρον ἢ μηδὲν, μήτε ἐνδιδοίη ὁ πόνος, μήτε ἢ κύστις μαλθάσσοιτο, ὅ τε πυρετὸς ξυνεχὴς ἢ κ. τ. λ.* (hanc nempe lect. etiam nunc unice veram esse contendo). Ibi enim membra duo intermedia *μήτε ἐνδιδοίη ὁ πόνος, μήτε ἢ κύστις μαλθάσσοιτο* re vera conditiones referunt minus necessarias, quia urina emissa sponte et dolor imminuetur et vesicae tensio, adeo ut auctor haec cogitatione veluti a ceteris dimoverit. Idem autem fit loco e p. 158. laudato, mendoso, in quo correctionem tentavi in Specim. de Hipp. doctr. a Progn. oriunda p. 78, quam postea reieci, quum in ea aliquid desiderarem. Nunc leni mutatione ad eam redeo et totum locum sic lego:

P. vs.

ἐπισκέπτεσθαι δὲ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὧδε· ἦν ὁ τε πυρετὸς ἰσχυρὸς καὶ ἡ ὀδύνη μὴ παύηται, καὶ τὸ πτύελον μὴ ἐκχωρήῃ κατὰ λόγον, μηδὲ χολώδεις αἱ τῆς κοιλίης διαχωρήσεις, εὖλυτοι δὲ καὶ ἄκρητοι γίγνοιτο, μηδὲ τὸ οὖρον πούλν τε κάρτα καὶ πούλλην ὑπόστασιν ἔχον, ὑπηρετέηται δὲ περιεστικῶς ὑπὸ τῶν λοιπῶν πάντων, τῶν περιεστικῶν σημείων, τουτέοισι χρὴ τὰς τοιαύτας ἀποστάσεις ἐλπίζειν ἔσεσθαι. Nimirum h. l. in verbis εὖλυτοι δὲ καὶ ἄκρητοι γίγνοιτο idem obtinet, quod in alterius loci membris intermediis illis, i. e. conditio haud ita adprime necessaria proponitur, quippe quae tantum accuratius circumscribit τὰς κοιλίης διαχωρήσεις τὰς μὴ χολώδεις, qua ex re explicandum mihi videtur, haec Optativo proferri. Nempe γίγνοιτο potius quam γίνονται, quod Galenus habet, ab auctore scriptum esse credo, quia forma antiquior est. In exemplo ex Aretaeo adlato ad partitionem mens advertenda. Loco ex ipso nostro libello de Victu acutorum, ubi de coniectura ἢ pro εἴη intuli, hac innovatione nunc etiam opus esse videtur, quia copula καὶ membra arcte coniuncta sunt et e § 14. ultro patet morbos pectoris ab auctore imprimis spectari, in quibus ipsa rerum natura symptomata duo illa fere coniuncta sunt.

141. ult. — οἶηαι cet. — Pro οἶηται dum οἶηαι scribebam, obstrepuit tritum illud de Hipp., eum esse Ὀμηρικὸν τὴν φράσιν. Nolim tamen af-

P. vs.

firmare non aliud quid dare potuisse Divinum senem. Ad frequentem enim in hoc libro particulae γε usum si respicias, vel facilius videri possit correctio ἐς τ' ἂν οἴη γε, quam reticere nolo. Secundam personam pro tertia inferendam esse certissimum iudico.

143. 9. μάλιστα δὲ ἐν τῇσι πυρετώδεσι. — Hanc lectionem praetuli, quia Hipp. non semel ita tantum definit morbos acutos, ut quatuordecim diebus eos circumscribi dicat. Quod si teneas, μᾶλλον ante πυρετώδεσι fere abundat. Possis tamen μᾶλλον addere et lectionem ita probabiliter defendere, ut dicas auctorem in hoc libro § 5. febrim fere omnibus morbis acutis tribuere. Nolo reticere ea, quae incerta mihi videntur.

159. 25. — Eadem de causa, qua supra in his addendis ἐς τ' ἂν οἴη γε praetuli, nunc etiam h. l. omnino dandum iudico ὀρθῶς μέντοι γε μεταβιβαστέη καὶ βεβαίως ἢ μεταβολή. — Conf. etiam locum e § 29. καίτοι γε πολλοί εἰσι, οἳ κ. τ. λ

161. 9. ὅτι ferri potest, ferri potest etiam ὁκόταν cum subiunctivo ἡχθοφορήκη.

160. 1. Exemplis in hac notula descriptis adde: σιτίων ἔξαψιν ποιεῖ § 46. additamentorum spuriorum. Nempe tum per medium ποιεῖσθαι, tum per activum ποιεῖν eiusmodi metaphrasis locum obtinet.

170. 26. πικρομερέστερον — lege: μικρομερέστερον —

195. 18. De Vino Coi imprimis etiam iuvabit contulisse Plin. Hist. Nat. XIV. 10.

P. vs.

201. 26. μέτρου οἶνον — lege : μέτρον οἶνον —

203. 1. Estne vulgata huius loci lectio forte propterea praeferenda, quod ex hac cod. vetustissimi scriptura facilius ortum trahere potuerit, quam contra?

205. 18. Lectio illa τὸ μέντοι ὀλίγον ὄξυ μέλι iam mihi videtur praestare prae duabus reliquis. Illud ὀλίγον ἔποξυ propterea displicuit, quod in composito ἔποξυ praepositio maiorem acoris gradum denotat, ita ut hoc cum ὀλίγον coniunctum prorsus mirum sonet. Sed contra ὀλίγον ὑποξυ forte minus aptum, quum certe quodammodo acidum esse debeat oxymel, ita ut his verbis iusto minor acor significetur.

217. 18. φευδονίτρον — lege : ψευδονίτρον —

224. 7. καὶ πτύσματα. — Magis etiam verisimile ἢ πτύσματα παχέα dedisse auctorem: similiterque in § superiori p. 52. vs. 10. malim ἢ πτύσεται. Sunt nempe, me quidem iudice, enumerata symptomata singula per se variae iudicii formae. Cf. § 33. infra.

230. 3. ἐκκαίδεκα. Iam verosimilius esse puto, auctorem ἐξκαίδεκα scripsisse; alteram vero formam magis usitatam librariis deberi. Ἐκκαίδεκα Atticum videtur: iam vero nescio a quo cive conscripta sit pars haec spuria: scio vero auctorem Platonis Timaeum legisse et secutum esse, videoque plures formas Ionicas eum usurpare, nec tamen Ionicam esse orationem.

17. ἐμφράζεται. h. l. in errorem me duci passus

P. vs.

sum ab editore nuperrimo: nam procul dubio
ἐμφράξη, τοῦ τε πνεύματος τὰς διεξόδους καὶ
τοῦ αἵματος ἀπόφρασσον servandum, quippe
τε — καὶ nomina πνεύματος et αἵματος belle
copulat. In vet. cod. lect. τε a sede sua
aberravit.

241. 22. διαλήσεται τις servari posse existimo, collato
Buttm. Gr. Gr. vol. II. p. 232.

249. 22. ἀγάγειν — lege: ἀγαγεῖν. —

254. 22. Conieceram etiam λάσιον ἐγκήρωςας, ἡ μαλα-
κὸν δέρμα τι, quam coniecturam non hic
adponere nolo.

263. 20. σπασμῶδες — lege: σπασμώδες

277. 10. διανύττουσι — immo: διανύττωσι τοὺς χιτῶνας
καὶ ρευματίζωσι τὸν ὀφθαλμόν —

282. 15. ὀρθον — lege: ὀρθοῦ item vs. 25. 26.

310. 29. ἐκβάλλει · scripsi: ἐκβάλλειν · —

313. 2. [κωλύει] melius: [κωλύουσι]: itemque vs. 7.

20. περιπατούσην. Nolenti mihi Ionismus excidit,
volueram περιπατοῦσαν.

343. 12. διαγανάκτησις ἀμείνων — lege: διαγανάκτη-
σις, ἄμεινον —

346. 22. Ad ῥακωοῖσαι propius etiam accedit ῥακόεσαι.

355. 8. ἐνωθέντο lege: ἐνωθέντι —

INDEX AUCTORUM

IN QUIBUS CORRECTIO TENTATUR.

AëTIUS. p. 277.

ALEXANDER TRALLIANUS. p. 206. 212. 234. 265.

ARETAEUS. p. 111. 118. 122. 127. 150. 158. 161.

DEFINITIONES MEDICAE. p. 116. 223.

DIOSCORIDES. p. 267.

EROTIANUS. p. 166. 217.

ETYMOLOGICUM GUDIANUM. p. 170. 176.

ETYMOLOGICUM MAGNUM. p. 170.

GALENUS. p. 104. 110. 112. 126. 146. 157. 172.

175. 177. 180. 188. 196. 208. 242. 248. 250.

259. 268. 291. 292. 374.

HESYCHII lectio vindicata. p. 124.

HIPPOCRATES. p. 102. 106. 108. 109. 114. 115. 122.

125. 132. 142. 144. 151. 164. 171. 192. 195. 198.

200. 206. 218. 221. 222. 224. 228. 231. 238. 239.

241. 243.

ISAGOGE GALENO ADSCRIPTA. p. 262.

PAULUS AEGINETA. p. 152. 277.

PHRYNICHII verba vindicata. p. 140.

SENTENTIAE CNIDIAE. p. 99—101.

SORANUS. p. 297. seqq.

INDEX

RERUM ET VERBORUM.

A.

<p>α breve in fine nominum
in η mutatum apud Io-
nes. p. 125.</p> <p>α et εν confusa. p. 123.</p> <p>Activi verbi metaphrasis per
nomen et ποιέειν, ποιέ-
εσθαι. p. 160. 381.</p> <p>ἀγαθόν — προστίθεσθαι.
p. 148.</p> <p>ἄγχιστα pro μάλιστα. p. 203.</p> <p>ἀκόνη auditus organon. p.
181.</p> <p>ἀκόνη perperam θυία a
Gal. exponitur. p. 287.</p> <p>ἀκοπρωδέστερον. p. 202.</p> <p>ἄκρα — ἄκρεα. p. 219.</p> <p>ἀκροχλίαρον — ἀκροχλίερον.
p. 240.</p> <p>ἄλφιστα ποταίνια — προ-
κώνια p. 172.</p> | <p>* ἀμφοτεροῖα. p. 151.</p> <p>ἄν et ἦν confusa. p. 122.
184.</p> <p>ἀνὰ πάσας τὰς ἡμέρας. p.
243.</p> <p>ἀνακαθαίρεσθαι. p. 225.</p> <p>ἀνατείνειν, ἀνάτασις de abs-
tinentia a cibis. p. 309.</p> <p>ἄνησον, ἄνισον. p. 155.</p> <p>ἀνόδμου. p. 201.</p> <p>ἀπαρτί. p. 178.</p> <p>ἄπο et ἀπό. p. 146.</p> <p>ἀποκαρτερέοντας. p. 200.</p> <p>ἀριθμός ab Erot. et Aretaeo
non intellectum. p. 109.
seqq.</p> <p>ἄρμενα. p. 216.</p> <p>Articulus δεικτικῶς sumtus.
p. 144.</p> <p>Articulus pro relativo apud
Hipp. p. 144.</p> <p>ἄρτοι θερμοὶ ἐξ ἀλείφατος.
p. 273.</p> |
|---|--|

ἀσθενείαν ἀσθενέειν. p. 183.

ἀσθενῆς de ptisana. p. 137.

ἀσκέουσι. p. 126.

ἀτὰρ καὶ Hippocrati frequens. p. 185.

Auris partium nomina recentiora. p. 181.

αὐτίκα. *verbi causa*. p. 138.

αὐτοὶ ἐωυτῶν. p. 120.

ἄφυκτος. p. 248.

B.

βεβαίως μεταβιβαστέη. p. 159.

Bilis notio apud Hipp. p. 209. seqq.

βραχίονας, *artus superiores*. p. 253.

βρύκειν — βρουγμός. p. 100.

Γ.

γαλακτοποτέειν γάλα. p. 168.

γὰρ in adpositione. p. 120.

γίγνεσθαι pro εἶναι. p. 193.

γιγνώσκειν — γινώσκειν. p. 119.

γιγνώσκω. *sentio* p. 157.

γνήσιοι ἰδρωῶτες κριτικοί. p. 223.

γραμμάτων ἐντός. p. 297.

γυμνάσια et εὐσάρκωσις coniuncta. p. 247.

Δ.

Dativi nominum in *ις* apud scriptores Ionicos. p. 128.

δέ in sententiae apodosis. p. 232.

δέδωκε ἢ ἐνάργεια. p. 311.

διὰ in verbis alvi excretionem indicantibus. p. 115.

διὰ et δὴ permutata. p. 115.

διαίτη, γλώσση, φύση, δίψη. p. 160.

διαλήσεται. p. 241. 383.

διαπορήματα. p. 182.

διατάσιες χειρῶν. p. 228.

διαφέρειν ἔς τι. p. 119.

διαχωρήματα κατακορέως χολώδεα. p. 198.

διέντα. p. 150.

διεξίη elliptice. p. 142.

Dolor ad claviculam pertingens pleuritidis signum apud vett. p. 152.

Dorica contractio in *η* apud Hipp. p. 156.

Doricum *ω* pro *ου* apud Hipp. p. 164.

E.

ἐγκέρχνοντα. p. 204.

εες perperam pro *ες* in fine vocabulorum. p. 118.

εἰθίδαται. p. 167.

ἐλαίου χλωρῆς. *Olivae*
fructus virens. p. 99.
 ἐλατήρια Cnidii, ὑπήλατα
 Hipp. p. 106.
 ἐλιννύειν. p. 189.
 ἔλκεσθαι vomituritione. p.
 237.
 ἐμέεται. p. 262.
 ἐν τουτέοισι per epexegetin
 illatum. p. 116.
 ἐξαπινάϊος duarum termi-
 nationum. p. 161.
 ἐξερά. p. 351.
 ἐξκαίδεκα. p. 230. 382.
 ἐπεὶ τοι. p. 119.
 ἐπισπαστικά ῥοφήματα. p.
 224.
 * ἐρυγιάζεσθαι. p. 351.
 ἐρυθροδανοῦ κάρφεια p. 285.
 ἐς ἰδρώτας στηρίζειν de mor-
 bo ineptum. p. 252.
 ἐς τ' ἄν et ἕως ἄν in ditto-
 graphia. p. 142.
 ἑτεροῶρεπέας—ἑτεροῶροπέας
 p. 242.
 εὐέκπλυτον. p. 127.
 ἐφθότης. p. 190.
 ἑωθός. p. 161.

H.

ἡγεῖο p. 235.
 ἡδη pro δή. p. 14.
 ἡθος. p. 161.

ἡκει Ionice pro ἔχει. p. 113.
 ἦν et εἰ in variis periodi
 membris cum modo di-
 verso constructa. p. 131.
 378. seqq.
 ἦσσαν cum comparativo.
 p. 192.

I.

Imperfectum de re saepe
 fieri solita. p. 102.
 Ionica verba contracta. p.
 121.
 Ionismi falsi. p. 151.
 Ionismi ex Hipp. contextu
 evanidi. p. 104. 107. 144.
 ἴσως cum irrisione dictum.
 p. 123.
 ἰχῶρας. p. 222.

K.

καθίε. p. 262.
 καὶ et ἦ confusa. p. 221.
 251.
 καὶ eodem sensu, quo γὰρ
 δή. p. 206.
 Cantharides, alia insecta,
 capite, pedibus, alis de-
 tractis, a vett. adhibita.
 p. 272.
 κατὰ pone καὶ omissum.
 p. 245.

καταβῆ. όταν ἡ θερμὴ κα-
ταβῆ εἰς τοὺς πόδας. p.
143.

κατακερματιζομένου. p. 236.

Catarrhi apud vett. medi-
cos. p. 178.

κεῖνοι. p. 104.

Cnidii suis ipsorum verbis
ab Hipp. notati p. 105.

Cnidiorum rudis curandi ra-
tio. p. 104. 370.

κνίκου. τὰ ἀπὸ κνίκου. p.
215.

κόκκαλος. p. 248.

κολλώδες ῥεῦμα. p. 230.

κοπρίων num recte μελικη-
ρῶν exposuerit Galenus
dubium. p. 292. Non

negligendum arbitror in
h. l. dijudicando etiam
ob similitudinem littera-
rarum ΚΟΠΡΙΩΝ e

ΚΗΠΡΙΩΝ oriri potuisse.

Coum vinum p. 194. 381.

κρέα ἐνωμότερα καὶ περικαῆ.
p. 261.

κρηφαγίη βοείων κρεῶν. p.
259.

κρηφαγίη βρωθεῖσα. p. 168.

κρέμασθαι. p. 163.

κριθινοῦ ὕδατος. p. 249.

κυάμων αἰγυπτίων τὰ πικρά.
p. 269.

κυκεών. p. 176.

Λ.

λαβεῖν intransitive. p. 233.

λαβροῦ — λαυροῦ. p. 217.

λάσιον. p. 253.

λιμοῦ. p. 225.

λίειν et λίην confusa. p.
156. 255.

Μ.

μάδος et μόδος. p. 255. Po-
testne μόδος Doricae,
μάδος communis esse o-
rationis? Confero μο-
λόχη — μαλάχη. —

μᾶζα antiquitus non cocta.

μέζον et μέσον confusa. p.
203.

μελίκορητον de oxymelle. p.
208.

μέλλειν. p. 158.

μένος. τὸ ἀπὸ τοῦ οἴνου μ.
p. 214.

μετὰ adverbii vice. p. 218.

μετὰ cum alieno casu. p.
206.

μετακέρασμα. p. 218.

μήκωνος τῆς λευκῆς. p. 284.

μολόχην. p. 257.

μουνον εἰ μή p. 200. Num
in eiusmodi formula ἦν,
quod me nolente in ad-
notationem irrepsit, ferri

possit dubium mihi videtur ; equidem εἰ certe longe praestare dixerim.

Mutatione coloris sanguinis
V. S. definita. p. 153.

N.

ν ἐφελκυστικὸν apud Ionice
scribentes p. 101.

νομίζειν — εἶναι. p. 199.

Nominativus pro Gen. in
distributione. p. 243.

νοῦσος εὐήθης. p. 176.

Ξ.

ξυγκαίεται ἡ ἄφοδος. p. 163.

ξὺν et σὺν. p. 119.

ξυντιμωρέειν et τιμωρέειν.
p. 141,

O.

οἱ πέλας. p. 115.

οἶνος ὀλιγόφορος. p. 200.

οἶνος ὑδαρής. p. 173.

ὀλισθος, ὀλισθηρός. p. 136.

ὀπὸν συκῆς. p. 273.

ὀρῆν εὐχρώς. p. 114.

ὀρροποτεέτω. p. 105.

ὀσπρια φυσώδεα. p. 258.

ὅτε οὖν ἄν. p. 216.

οὐ μούνον, ἀλλὰ sine ad-
dito καί. p. 176.

οὔλησι — ὅλαις. p. 135.

οὔραχός. p. 316.

οὐχί. p. 177.

Π.

πάλη ἀπὸ ὀρθοῦ. p. 282.

πελία et πελίας. p. 100.

πέμφιξ. p. 99.

πέπειρος νοῦσος. p. 176.

πέπλιον, πεπλίσ. p. 154.

περιεστικός — περιεστηκώς.
p. 329.

πικροί. p. 180.

πικρόχολοι. p. 166.

πιπίσκειν. p. 106.

Pleonasmus Hipp. familia-
ris. p. 162.

πνεῦμα de respiratione sing.
num. p. 227.

πνεῦμα προσπταῖον. p. 182.

πνευμάτων ἀπολήψεις. p.
229.

πνεύμων et πλεύμων. p. 116.

πόδες τῆς στέγης (?) p. 353.

πουλὺ — πολλόν. p. 183.

πρήσσειν pro πάσχειν. p.
184.

Prognosticum Hipp. valde
mutilum. p. 108. et 377.

προμηθῆς passiva notione.
p. 134.

* προῤῥήγμα. p. 325.
 προφάσιος. p. 227.
 πτιδάνη. p. 126.
 πτύαλον, πύαλος. p. 139.
 seq.
 πυρετοὶ ἀκατάστατοι. p. 241.
 πύρωσις — ἔψησις. p. 213.
 πυτίην συστρέψαντα. p. 274.

P.

ρέγκος et ῥέγχος. p. 139.
 ῥεύματα et κατάρῥοι. p. 223.
 ῥυφήν, ῥύφημα. p. 142.

Σ.

σεμίδαλιν. p. 269.
 σημείον ἐρεθιστικὸν κατὰ τὸ
 ἔντερον. p. 191.
 σηπτά. p. 281.
 σησαμοειδές. p. 275.
 σητανίων. p. 267.
 σίλφιον, ἥ ὁπὸς ἡ κανλός.
 p. 168. Cf. 259.
 σίνεα. p. 198.
 σῖτος ἐγκατακέκλεισται. p.
 138.
 σμῆγμα. p. 217.
 σμηκτρίδα γῆν. p. 217.
 σπόγγος ἐκπεπιεσμένος ἐν
 ὕδατι et ἐξ ὕδατος. p.
 232.
 σποδὸς πεπλυμένη. p. 286.

σταφίς. τὰ ἀπὸ σταφίδος.
 p. 215.
 σταφυλήν τὴν ἀπὸ κύθρας.
 p. 310.
 σταφυλῆς. τῆς ὑποταμνομέ-
 νης στ. p. 231.
 στεγνότητα. p. 258.
 στεμφύλων. τὰ ἀπὸ στ. p.
 215.
 συνιδεῖν. p. 244.
 συνορῆν. p. 244.
 συντήκη. p. 237.
 συχνός. p. 162.
 σφαίριον, ima pars nasi.
 p. 350.

T.

ταῦτα τοιαῦτα. p. 164.
 τε et γε confusa p. 171.
 216.
 τεθνεῶτα. p. 183.
 Tenuis ante adspiratam
 apud Hipp. p. 107.
 τε ὥς et τέως confusa. p.
 136.
 τιθυμάλλου ὁπός. p. 289.
 τουτέου et τότε οὐ confusa.
 p. 236.
 τριχίαισι. Morbi notio et
 cura apud vett. p. 276.
 seqq.
 τρόπος. morbi forma. p.
 118.

Υ.

ὑδρωψ vocatur a Diocle τὸ
προῶρῳγμα. p. 325.
ὑπαίθριος. p. 190.
ὑπερβολή. p. 133.
ὑπὸ πνιγμοῦ καὶ ῥωγμῆς καὶ
βίης sudor in morbis.
p. 251.
ὑποσαρκίδιος ὑδρωψ. p. 264.

Φ.

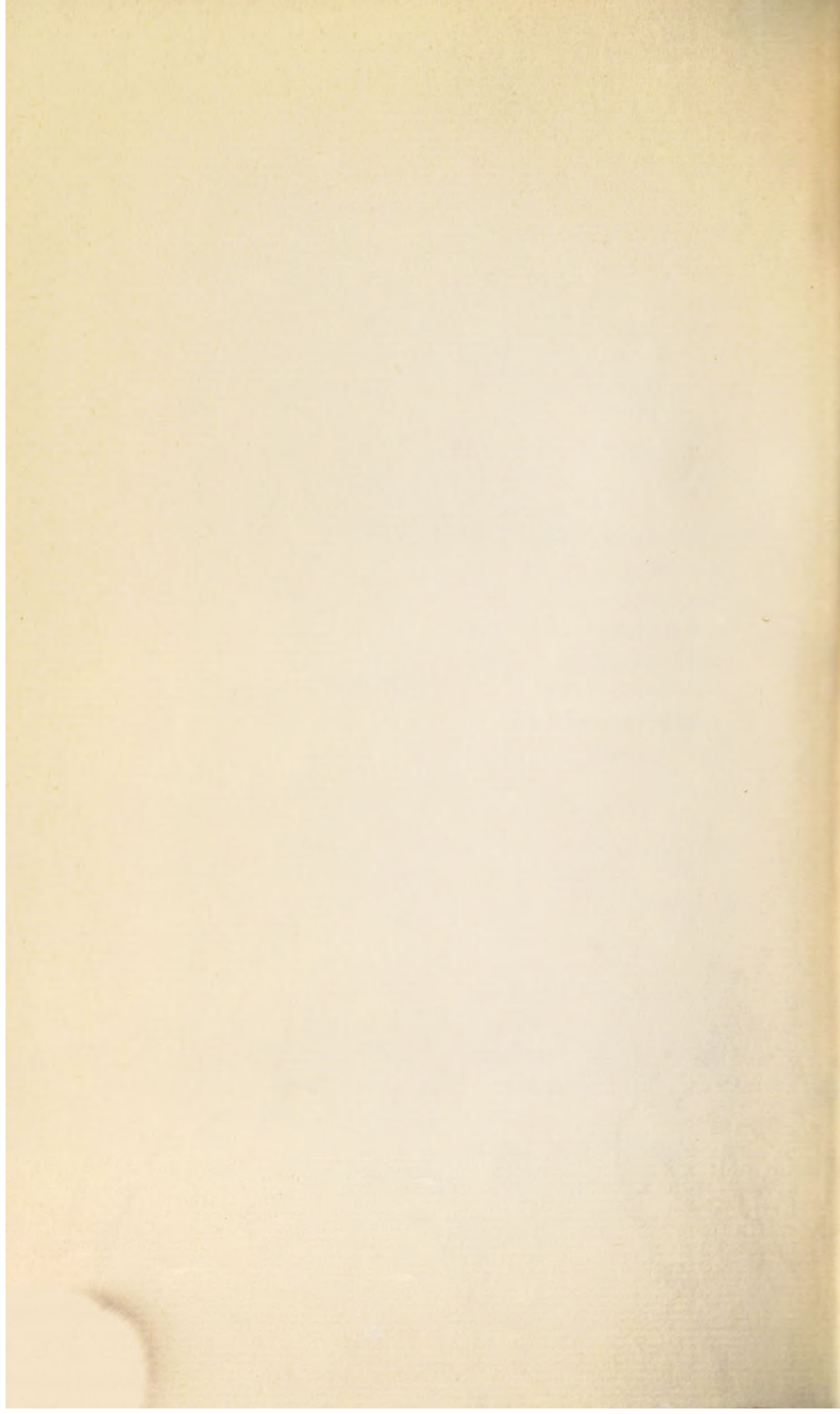
* φακωτὰ πυριατήρια, *len-*
ticulae. p. 147.
* φερέκοσμον. p. 297.
φιλαδυναμώτατον. p. 213.
φιλολουτρέοντας. p. 220.
φλαῦρον. p. 184.
φυλάσσεσθαι p. 143.

Χ.

χεῖλος τὸ κάτω σείεται. p.
182.
χειρωνάκται. p. 124.
Cholera. In huius morbi
curatione vomitus a vett.
praescriptus. p. 263.
χλοιῆς. τὰ ἀπὸ χλοιῆς ποι-
εύμενα. p. 215.
χολέρη ξηρή. p. 261.
χρέονται — χρέωνται. p.
129.

Ω.

ὥς cum Optat. p. 199.
ὥστε pro ᾗτε. p. 124.

Buchbin
R. W.
R. W.
R. W.

Hippocrates,

Liber de victus ratione in morbis acutis Edidit F. Z. Ermerins

Lugd. Bat. 1841

A.gr.b. 1911

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10236426-7